Vilhelm Bergsøe

Fra Piazza del Popolo

Vilhelm Bergsøe

Fra Piazza del Popolo

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Copyright and conditions of use

Prolog

Den blanke vårsol lyser over strande,
det unge løv har nys sig foldet ud,
og tusind fuglerøster bære bud
om vårens genkomst til de danske lande.
Nu hæver selv den laveste sin pande
og hilser genfødt vårens friske skud –
kun jeg alene sidder som en fange
og tæller timerne, de mørke, lange.

For for mit øje drage nattens skygger,
de blygrå tåger dække rask dets spejl,
en sorgens mur de mellem verden bygger
og ham, der før gik frem for livets sejl.
Hvert mål, hver afstand de med hast forrykker,
hver linje brydes, regelløs og fejl,
og, disharmonisk i dets mindste dele,
opløser sig det før så skønne hele.

Dog medens natten tættere sig slører
om øjet, livets klare diamant,
det *indre* syn sig frit og mægtigt rører
og mønstrer dagene, som kom og svandt.
Det lette ungdomsliv på ny det fører
for lyset frem, og hvad det deri fandt,
hin mindets skat, som ene sjælen arver,
den klæder Phantasus i guld og farver.

Let er hans vinge, derfor snart du finder
ham der, hvor Nemisøen ruller sval,
snart flagrer han, hvor åen sagte rinder
imellem siv og rør ved Frederiksdal,
snart vandrer han i Vatikanets sal,
snart hviler han ved Romas store minder,
men overalt, så vidt hans scepter rækker,
han livets blomst af mindets frøkorn vækker.

Af denne blomst har jeg nu kranse vundet
og fæstet dem på tankevidjens vånd,
og disse kranse har jeg atter bundet
til helhed sammen ved intrigens bånd.
Nu gælder det, om jeg har loven fundet,
om de skal gribes af en nænsom hånd –
om de skal visne, slængte hen i gruset,
hvad eller være rejsekrans på huset.

Maj, 1866.

Fra Piazza del Popolo

Det var en aften i maj, at en skare skandinaver under skæmt og latter slentrede hen over Piazza del Popolo. Der var kunstnere, digtere, historikere, ja selv på læger og naturforskere skortede det ikke, men netop disse modsætninger bidrog til at bringe det friere sving til veje, som særligt det år udmærkede livet i Rom.

Det var, så vidt jeg husker, den første maj, Valborgsdagen, som vi ville fejre ved en udflugt til Ponte Molle, hvor vi i det nærliggende osteri agtede at ofre til den helgen, som ellers i vort koldere Norden plejede at drage os til Charlottenlund eller Djurgården.

Vi var lige i begreb med at gå ud ad Porta del Popolo, da vi pludselig standsedes af en kæmpemæssig pavelig gendarm, som, trods sit martialske udseende, på den høfligste måde af verden frarådede os at komme uden for murene.

"Hvorfor?" lød det almindelige udråb, som næsten samtidig undslap os alle.

"Fordi vejen til Viterbo ikke er sikker," svarede gendarmen.

"Men vi agter os kun til Ponte Molle," indvendte en af de ældre kunstnere.

"Vejen til Ponte Molle er heller ikke sikker," svarede gendarmen med den samme uforstyrrelige ro. "En del af Schiavones bande har været nødt til at flygte for de fordømte piemontesere og har nu kastet sig ind over grænsen for at redde sig på det pavelige territorium."

"Hvor de nu vel plyndrer deres egne beskyttere?" spurgte jeg henkastet.

"Chi lo sa?" svarede gendarmen, idet han trak på skuldrene. "Hvad skal de stakkels djævle gøre? Brød må de have til sig selv og en smule silkebånd til deres kærester. Den hellige fader tør nu ikke beskytte sine egne børn, for så blander franskmændene sig deri. Jeg har selv tjent under Francesco den Anden og ved, hvor let en ærlig karl kan komme i forlegenhed."

Med disse ord trak "den ærlige karl" sig tilbage under porthvælvingen, hvor han forsvandt i Acciseboden og overlod os til vore egne betragtninger.

Disse var just ikke af nogen fornøjelig natur. Vi havde glædet os til et muntert lag i det fri og var nu kun henvist til Roms mørke taverner, der i forårsvarmen ikke er de bedste opholdssteder, og alt dette alene af den grund, at paven havde taget røverne i beskyttelse. Men Kristus lukkede jo på korset røveren ind i Himlen. Det er altså ikke så underligt, at hans efterfølger gør det samme på Jorden.

Der blev nu afholdt stort, almindeligt krigsråd. Der fandtes af våben seks stokke, en tollekniv og en seksløbet revolver, men da ejeren til det sidstnævnte mordinstrument opbevarede det i etui og havde glemt nøglen til dette hjemme, fik det en så tvivlsom værdi, at selv fundet af tre penneknive og en paletskraber ikke formåede at erstatte det, og det var egentlig kun de yngste romere, der stemte for at forcere marchen til Ponte Molle, mens de ældre forholdt sig tvivlrådige eller tavse.

"Er det virkelig muligt," spurgte Verner, en nys ankommen læge, "at man ikke engang er sikker i et kanonskuds afstand fra Rom? Hvortil nytter alle disse vagter, disse gendarmer, disse

drabelige dragoner og hele denne middelalderlige Schweizergarde, når en håndfuld folk kan sætte det samlede Rom i angst og bekymring?"

"De tjener til at paradere på gaderne, til at bringe rejsende i forlegenhed, politiske fanger til S. Angelo, til at få folk til at gøre opløb og til at beskytte Hans Hellighed, når han læser messe i S. Pietro," sagde den gamle kunstner. "Turen til Ponte Molle må opgives, og der bliver intet andet tilbage for os end at ende vor aften i Falcone eller Trastevere."

Den ro og bestemthed, hvormed disse ord udtaltes, gjorde enhver indvending overflødig. Kun den unge læge syntes tvivlrådig, og mente, at faren næppe kunne være så stor.

"Man kan mærke," henvendte den gamle kunstner sig til ham, "at De nylig er kommet herned, men Rom er ikke Paris, og lige så sjældent, som De vil finde en fremmed i La Morgue, lige så let kan De finde ham i Tiberen med en del mindre klæder og meget mindre liv, end det, hvormed han slentrede ud om morgenen. Se Dem engang om på denne plads! – Her er to gendarmvagter og en fransk kaserne i nærheden. For to år siden var dette sted en søndag eftermiddag tæt opfyldt med mennesker. Hoved trængte sig ved hoved. Hele Rom var samlet på denne plet – der var ikke så megen plads til overs, at de pavelige dragoner kunne vende deres heste. Ved obelisken, midt på pladsen, blev tombolaen trukket. Der var rejst en høj tribune, smykket med det pavelige våben, og lotteriets første embedsmænd vågede over de optalte summer, som i store sølvdynger lå på større og mindre borde. Forneden bevogtedes tribunen af gendarmer, mens pavelige soldater holdt vagt ved Babuino, Corso, Ripetta og Porta del Popolo. Alt var i spændt

forventning om, hvem den højeste gevinst skulle tilfalde. Alles blikke var rettede vekselvis på lotterisedlerne, hvor man med en knappenål udstak de trukne numre, og på den sorte tavle, hvor de hvide felter gik op og fremviste deres røde tal. Da hørte man et frygteligt skrig – "Ladri! Assassini!" klang det over hele pladsen. Det var, som om dette skrig elektriserede den i åndeløs spænding fortabte masse. Menneskehavet bølgede hid og did, store pletter åbnede sig i det, dragonernes heste stejlede og fløj med overskårne buggjorde ind i den forvirrede mængde, mens de afmægtige ryttere i deres tunge kyrasser væltede sig på jorden, og gendarmerne spredtes til alle sider. Midt under denne ubeskrivelige forvirring så man en lille, men tætsluttet skare af håndfaste folk bane sig vej hen imod obelisken. Knivene blinkede i deres hænder, og et øjeblik efter var tribunen tom, såvel for penge som for folk. I få minutter var banden, på tre nær, i god behold uden for porten, og mens den i vild galop tyede til bjergene, overlod den de forskrækkede gendarmer at bringe tresindstyve lemlæstede til hospitalerne. Jeg selv var vidne til det hele oppe fra Monte Pincio. – Skal vi så spise vor aftensmad i Falcone? – Så kan De siden, hr. Verner, se Pantheon i måneskin eller spadsere alene til Ponte Molle, hvis De endnu skulle have lyst dertil."

Med disse ord tog den gamle kunstner den unge læge gemytlig under armen, og en halv time efter landede vi i det verdensberømte trattori.

Aftensmåltidet var endt. Man havde ladet den fortræffelige maccaroni, fritto misto og lattuga vederfares fuld retfærdighed, og den ædle "*Est, Est*", romernes *Montefiascone*, perlede i de tyndhalsede, kurveklædte flasker, hentede ovre i Palombella.

Stemningen var fra lystighed gået over til overgivenhed. Man var kommet til det punkt, hvor enhver synes bedst om at høre sig selv, og hvor man glemmer tavshedens guld over talens sølv. Pludselig slog Verner til lyd på sit glas, rejste sig og tiltalte forsamlingen på følgende måde:

"Skandinaver og landsmænd! Brødre fra det sludfulde nord! Musernes dyrkere! Tillad mig, at jeg, skønt nylig indtrådt i Deres kreds, hæver min røst for at foreslå Dem en bedrift, der skal spørges fra Rom op til det øverste Thule. Meget har vor ædle og ældste fører fortalt os om Italiens land. Vi har på fantasiens vinger været med ham i bjergene, hvor byerne ligger som storkereder på Appenninernes tinder, og vi er nedsteget i katakombernes dybder, hvor martyrernes ben nyder den evige hvile. Vi har tumlet os på Campagnens sletter, set bøflerne vælte sig i de pontinske sumpe, og fra Camaldoli kastet et blik ud over Italiens herlighed. – Men hvad har vi gjort for at vinde ære og berømmelse? – Intet, aldeles intet!

Dog jo – vi har udført vor tids bedrifter. Vi har nydt en udmærket macaroni, og jeg nægter heller ikke, at vildsvinestegen var fortræffelig. Men se, nu skummer Montefiasconens perler, ildfulde og dog smægtende som venusøjne, og hvad minder disse perler mig om? De synes at leve og tale – jeg vil sige Dem, hvad de fortæller:

'Der var en tid,' siger de, 'hvor alt var ganske anderledes, men det er så længe siden. Da kom fra nord, hvor bræerne skinner og fyrrerne suser, skarer af stærke, jernfaste mænd. Højt stod de på den lueforgyldte drage, med skjold på armen og stang i hånd, med lyseblå øjne og guldgule hår. Dragen løb på land, og overalt, hvor de jernfaste kæmper drog hen, blegnede Italiens

mænd, og himlen rødnede, når borg og fæste gik op i de lyse luer. Dog, Italiens kvinder betvang de lysblåøjede mænd, og jeg hjalp dem. Hvor perlede og skummede jeg ikke, når de bar mig frem i de guldbeslagne horn! Men tiderne svandt og tiderne kom – meget har forandret sig, siden jeg perlede for normannernes landende skarer.

De kommer igen, normannernes børn, ikke som før, med stang og stål, ikke på den lueforgyldte drage. Med briller på næsen og kikkert i lommen, med Baedeker under armen og notesbog i hånden – således kommer de, og lokomotivet piber ad normannernes æt. Italiens mænd blegner ikke længere, når de hører de blåøjedes skarer. De jubler, og deres ansigter rødmer ved genskinnet af normannernes guld. Men om aftenen, når sol er sunket, og månen krummer sin segl, da sniger normannen sig tavs af sted. Han skotter ængstelig til mur og busk, og ræddes for hyrden, som fra Campagnens enlige høje tæller sine adspredte får. Normannernes kraft er brudt, deres mod er borte. De tør ikke engang, når natten sænker sine skygger, vove sig til den milviske bro – en gendarm er nok til at skræmme dem. Det hørte jeg i aften, og jeg bobler, perler og ler – ler ad normannernes vantrevne skarer!'

Se dette," fortsatte Verner, halvt patetisk og halvt ironisk, "har montefiasconen fortalt mig. Men jeg spørger: Skal vi tåle en sådan forsmædelse? Skal det rygtes i nord, at nordens mænd kryber i skjul bag Falcones gitter, og at normannernes børn lod sig dække af de mure, som de engang var nær ved at storme? Nej, historien skal vidne, at mens Roms børn blegnede ved Schiavones navn, da gik nordens mænd faren kækt i møde. Og hvad kan vi vel vove derved? – Vi bliver skudte! – vel! Så er vi

faldne for civilisationens sag, og vore navne bliver udødelige i historien, for efter en sådan begivenhed kan Frankrig ikke undlade at give Rom tilbage til Italien, og det frigjorte folk vil ikke glemme at rejse os en pragtfuld bautasten på den protestantiske kirkegård. Vi bliver fanget! – Også vel! – Det vil da hedde i Berlingske Tidende: "*Ulykkelig hændelse.* Som vi efter et os i går ihændekommet telegram erfarer, er de fleste af de skandinaviske kunstnere og videnskabsmænd under en udflugt ved aftentide den første maj til Ponte Molle, fangede af en afdeling af Schiavones bande og førte til bjergene, hvor der forlanges en løsesum af ti tusinde scudi. Vor regering har taget de fornødne forholdsregler, og det står til at vente, at den svensk-norske vil træffe lignende. En fregat er afgået til Civita Vecchia, og hos d'hrr. Bing, Reitzel samt på Børsen er der fremlagt de fornødne lister, for at løsesummen i hast kan skaffes til veje. Vi stoler på, at den offentlige godgørenhed, der så tit er blevet anråbt, men aldrig har svigtet, vil vise, hvor højt man her i Norden skatter videnskab og kunst. Selv små bidrag modtages med taknemmelighed, da det er store talenter, det drejer sig om."

Eller – vi kommer uskadte tilbage! – Dette er, efter min formening, det værste, der kan hænde os, for vi kommer da hverken i Berlingske Tidende eller på den protestantiske kirkegård, men da kan vi med stolthed sige, at normannernes vikingeæt ikke er uddøet, og at Montefiasconen ikke næste gang skal håne os ustraffet. Derfor, gode herrer og nordiske mænd, tømmer et glas til normannernes ære! Vort løsen være: Frem til kamp! Frem mod Ponte Molle!"

Verners tale blev modtaget med latter og bifaldsråb, og alle rejste sig for at følge ham. Kun den ældste kunstner, ham, som vi plejede at kalde "*den gamle af dage*", blev rolig siddende med sin røde trøje og sin bredt opkrampede hat. Et satirisk smil spillede ham om munden, og idet han langede sin frakke ned fra knagen, spurgte han tørt:

"Sig mig engang, hr. Verner, hvordan tænker De Dem egentlig de italienske røvere? – Rimeligvis som De har set dem på boulevardteatrene i Paris eller i "Røverborgen" på Kongens Nytorv. Høje, kraftige skikkelser med solbrændte ansigter, spidspuldede hatte, flagrende bånd og sølvindlagte pistoler i guldbroderede skærf. Og hvorledes tænker De Dem livet hos disse naturens børn, der ligger i krig med samfundet og med loven? Naturligvis så romantisk som vel muligt. En frygtelig røverhule sværtet af sod og røg, et flammende bål, hvorover der hænger en sydende kedel. Røvernes husholderske, gammel som døden og grim som Fandens oldemoder, modtager Dem grinende og vil absolut have Dem til at spise sveden æggekage og drikke dårlig rødvin. Men De synger den store arie: "Jeg smager ikke æggekage og drikker aldrig druesaft", og så sker der stor sceneforandring. Røverne sover på jorden, indhyllede i deres kapper, selv den gamle oldemoder nikker i sin stol. Da kommer en dejlig pige – guderne må vide hvorfra. Hun løser Deres lænker, erklærer, at hun længe har været bedåret af Deres lyseblå øjne og blonde fip, at hun har givet røverne en sovedrik, at der står en fnysende ganger udenfor, som mageligt kan bære to, og at hun er beredt til at ofre alt for Dem. De bliver naturligvis rørt, omfavner Deres frelserinde, så at den gamle heks vågner og gør alarm. De viser hende en kniv, peger med

hån på de slumrende banditter, og af sted går det på den fnysende ganger. De kommer til Rom, er dagens løve og har kun en forlegenhed midt i Deres sejrsglæde, nemlig, hvad De skal gøre med Deres skønne Michelina, som jeg antager, De i nogen tid må lade kultivere i en eller anden af Paris' pensionsanstalter."

"Tør jeg spørge Dem," sagde Verner lidt stødt, "siden De ved så god besked om, hvordan jeg tænker mig de italienske røvere, hvorledes er de da i virkeligheden?"

"Hjertelig gerne! – Ser De, lad os tænke os, at De en aften går i Corso eller Ripetta, eller – siden De vil – ad vejen til Ponte Molle. Pludselig føler De Dem grebet bagfra af et par lurvede, luvslidte karle, der ingenlunde svarer til Deres indbildte teaterhelte. 'State zitto!' hvisker den ene Dem i øret, og det er rimeligvis den hele konversation, der bliver ført, for ved nærmere eftersyn vil De opdage, at en romersk dolk, denne bastard af stilet og ragekniv, er i en højst ubehagelig nærhed af Deres ribben. En tredje, lige så lurvet person, træder til og skiller Dem på den høfligste måde af med Deres pengepung, ur, kæde, brystnål og lignende besværlige småting. Det nytter Dem slet ikke, at De råber om hjælp. Det vil da gå Dem, ligesom den unge englænder, der i Capo le Case fik seks og tredive knivstik, eller som vor værdige ven Berthelsen, der forfulgtes lige til den skandinaviske forenings dør."

"Hvorledes gik det til?" spurgte Verner.

"Højst naturligt," svarede Berthelsen, en kæmpestærk nordmand. "Jeg havde drukket min mezzo caldo – det vil da sige den, jeg drikker om eftermiddagen – i Café Nuovo, og da jeg skulle betale, havde jeg kun en tyvescudiseddel, som

opvarteren måtte bytte for mig. Jeg drev ned ad Corso og tænkte ikke på noget ondt. Det var lige ved Ave Maria og temmelig lyst. Da jeg drejede om ad Via de' Pontefici, så jeg et par karle, som øjensynlig havde stor lyst til at gøre et godt kup. Jeg gav mig da til at løbe og blev først indhentet i foreningens port, hvor banditterne overfaldt mig. Imidlertid kom jeg løs fra dem og nåede foreningens dør, men der havde jeg den værste kamp at bestå. Med ryggen mod døren, med klokkestrengen i den ene hånd og pengene i den anden, havde jeg kun mine ben til min rådighed – men dem brugte jeg også med sådant eftertryk," lagde Berthelsen med megen vægt til, "at jeg slap ind, kun med en lille rift i den ene kind."

"Men den pavelige gendarmvagt ovenpå?" spurgte Verner.

"Ja den havde, mærkeligt nok, intet hørt," svarede Berthelsen. "Den kom først ned, da det hele var forbi."

"Men hvis jeg nu går til Ponte Molle," spurgte Verner, "hvad tror De så der vil ske?"

"Noget lignende," svarede den gamle kunstner, "blot på en lidt forskellig måde. Spøgen vil blive Dem en del dyrere og opholdet mindre behageligt. De vil rimeligvis træffe en eller anden hyrde, som spørger Dem, om han skal vise Dem vej, eller en landstryger, der absolut vil vise Dem det nærmeste osteri. Enten De går med ham eller ikke, resultatet bliver det samme. De vil høre et signal, netop det, hvormed uglerne diverterer hinanden oppe på Trinità de' Monti, og inden De ved et ord deraf, er Deres hænder snørede sammen med forsvarlige hampereb, Deres mund kneblet, og De selv et godt stykke ude i Campagnen, før De vågner af Deres bedøvelse. Den næste dag kommer en hyrde til Rom med et par ord til Deres venner, og

De vil da undre Dem over, hvor forbavsende godt løsesummen stemmer med Deres kreditiv."

"Men hvis man nu ikke betaler?" spurgte Verner.

"Så bliver De skudt, voilà tout, eller man giver Deres venner lidt betænkningstid og sender dem til opmuntring en næse, et øre eller en anden småting til ihukommelse af Deres behagelige personlighed."

Vi havde under denne samtale forladt Falcone og var, næsten uden at vi mærkede det, gennem Corso kommet til Piazza del Popolo, hvis obelisk var vort sædvanlige samlingssted, når vi havde endt vort dagværk. Vi stod lige i begreb med at lejre os på de brede fliser mellem de vandsprudlende marmorløver, da Verner pludseligt spurgte:

"Hvem går så med til Ponte Molle?"

Det var øjensynligt, at den krigerske stemning fra Falcone havde tabt sig. Ja, selv Aabye, der som Verners kollega tidligere ivrigt havde stemt for foretagendet, bad ham nu at lade de narrestreger fare.

"Å!" udbrød Berthelsen i sin skrigende norske dialekt, "når alt kommer til alt, er hr. Verner vel ikke så modig, som han giver sig mine af. Desuden er der jo stor forskel på, hvad man siger ved en fogliette Montefiascone, og hvad man gør, når de meget omtalte perler er fordunstede."

"Hvad mener De med det?" spurgte Verner, idet han sprang op.

"Simpelt hen," svarede Berthelsen drillende, "at De ikke tør gå til Ponte Molle."

Aabye ville tysse på Verner, men denne gik lige løs på Berthelsen, tog fat ved en knap på hans frakke, og sagde kort:

"Enten tager De Deres ord tilbage, eller det gælder et væddemål. Jeg går til Ponte Molle, alene og uden våben. Hvis jeg bliver overfaldet, erkender jeg min uret ved at have foreslået turen og betaler et gilde i Palombella, men hvis jeg går fri, gør De gildet og erklærer derved, at De har taget fejl af mig."

"Hvor længe skal vi da vente på Dem?"

"Klokken er nu ti. Hvis jeg ikke, når klokken slår tolv fra St. Peter, er tilbage ved obelisken, har jeg tabt mit væddemål."

Med disse ord lettede Verner på sin hat, hilste på forsamlingen og ilede hen imod porten.

Jeg har altid haft det med anelser, og i dette øjeblik var der ligesom en stemme, der hviskede til mig, at dette foretagende, født af den livlige vin og modnet af såret forfængelighed, ville få et uheldigt udfald. Jeg fandt desuden, at Verner var for god til at sættes ind på dette hasardspil, som, hvordan det faldt ud, egentlig intet ville bevise. Jeg ilede efter ham, men havde næppe fået tid til at indhente ham, hvis han ikke på ny var blevet standset af den samme kæmpemæssige gendarm, der som en sand Cerberus syntes at bevogte Porta del Popolo.

"Hvad for noget?" hørte jeg Verner råbe på italiensk. "Hvad kommer Deres franske officer mig ved? Her er mit pas og her min permesso! Jeg har ærligt betalt begge dele, og ingen kan nægte mig at rejse fra Rom, når jeg vil."

"Eccellenza misforstår mig ganske. Den franske officer er blevet dræbt, myrdet af briganterne. I går aftes, omtrent ved denne tid, red han ud ad Via Flaminia og er ikke senere vendt tilbage. Sagen har vakt stor opsigt, men den hellige fader ønsker ikke, at briganterne skal omtales for meget. Derfor er der kommet ordre fra monsignore Renzi til på det bestemteste

at fraråde de fremmede at forlade Rom efter solnedgang. Men," tilføjede gendarmen, idet hans militære holdning pludselig forsvandt for en meget betegnende gestus – "fà niente, signor. Son' un poveretto! Una piccola moneta, Eccellenza!"

"Den kæltring," sagde Verner, "han kender knebet. Men kan man komme ind i en by på et æsel, læsset med guld, kan man vel også komme ud af den, når man læsser et æsel med sølv." Og idet han kastede et par paoli til gendarmen, som denne med stor behændighed fangede i luften, forsvandt de begge i portrummet.

Jeg nåede Verner, just som han var i begreb med at gå ud ad den lille låge, som gendarmen havde åbnet for ham. Vejen lå lys og klar, beskinnet af månen, hvis stråler kastedes tilbage af de hvide vignemure. Alt var så roligt, så stille, den dybeste fred hvilede over landskabet.

"Farvel!" sagde Verner, idet han trykkede min hånd. "Deres overtalelser nytter intet. Jeg er ked af disse storsnudede nordmænd og især af denne Berthelsen, der altid vil have et ord med i laget. Han tror rimeligvis, fordi han selv smurte haser i Via de' Pontefici og senere kun førte sine bagben i ilden, at vi danske også må gøre det samme."

"Blot to ord til afsked," svarede jeg. "Giv mig den diamantring, De der bærer. Forsvar Dem ikke, dersom De bliver angrebet, ja, råb ikke engang om hjælp, for det vil ikke nytte Dem noget, men fremfor alt: Prøv ikke på at narre røverne og gør intet forsøg på at flygte, dersom man fører Dem til bjergene."

Verner skød ringen af fingeren og stak den i en indvendig lomme på sin vest.

"Misforstå mig ikke," sagde han, "men denne ring kan jeg ikke, selv foreløbig, skille mig ved. Den har rigtignok ikke bragt mig held, men er dog et minde om en person, som er mig dyrebar. For Deres gode råd takker jeg Dem. Jeg skal følge dem punktligt, dersom det gøres fornødent. Farvel, farvel! Felicissima notte!"

Jeg trykkede hans hånd og ville have gentaget den romerske afskedshilsen, men gendarmen smældede lågen plumpt i, den lyse månestribe forsvandt, og portrummet var atter mørkt som før.

Tavs vendte jeg tilbage over pladsen. Ved obelisken havde selskabet lejret sig i forskellige grupper. Aabye sad øverst på en af løverne og rørte i vandet med sin stok. Det var åbenbart, at Verners strid med Berthelsen og hans pludselige bortgang havde frembragt den noget trykkede stemning, der øjensynlig beherskede alle.

"Er det ikke faldet nogen ind," spurgte jeg, idet jeg tog plads på det nederste trappetrin, "hvor påfaldende denne gruppering ligner et maleri, som hænger i et af gallerierne i Firenze? Det er Dekameronens første nat. I midten, lænende sig op til en Venusstatue, sidder dens udødelige forfatter. Mandolinen er halvt gledet ud af hans hånd, idet han fortæller et af sine sanseglødende eventyr. På kaskadens trin grupperer sig til begge sider hans tilhørere: Den rødmende Filomela, den muntre Elisa, den skælmske Pimpinea, og hvad de nu for resten hedder. Ved de skønnes fødder hviler atter deres elskere: Panfilo, Dioneo og Filostrato, mens de mørke pinjer og cypresser i baggrunden drager tanken hen på Firenze, den dødsdømte by, hvor pesten kræver sine ofre. Hvor meget ligner

dette ikke situationen i aften? – Der er nu Aabye på løven – det er åbenbart Boccaccio. Vi andre er, sans comparaison, de skønne, der lytter til hans inspirerede ord, og de mørke pinjer og cypresser på Monte Pincio drager uvilkårligt tanken hen på Campagnen, hvis røvere, Roms pest, holder os inden for byens mure. Jeg opfordrer derfor dig, o Aabye-Boccaccio! til at fortælle et af dine vidtberømte eventyr, hvis ry når så vidt omkring, at De er kendte fra Regensen til Capitolium, og når du er færdig dermed, da at overrække laurbærkransen til en anden. Men den, hvis liv har været så usselt, at han ikke kan eller vil fortælle noget, han bøder en scudo til fondet *ad usus publicos*, det vil sige til Verners eller Berthelsens gilde i Palombella."

"Jeg fortæller dårligt, navnlig à la Boccaccio," sagde Aabye, idet han med sine hænder søgte af holde vandstrålen tilbage i løvens mund.

"Må vi så bede om Deres scudo," sagde den gamle af dage, "og må vi fremfor alt være fri for, at De agerer strålemester, i stedet for Boccaccio. De kan intet? – Hvor kan De sige det? Har ikke ethvert menneske i det mindste en gang i sit liv oplevet et eller andet, som er værd at meddele, og hvad formen angår, da gør som edderkoppen: Spind en ende ud af Dem selv, sæt Dem selv som centrum i Deres tankevæv, og lad os andre være de fluer, som fanges deri."

"Som De vil," svarede Aabye. "De må da tage formen, som den falder, men beskedenheden forbyder mig at lade Dem være de fluer, som fanges i fantasiens spindelvæv. Jeg vil hellere fortælle en lille begivenhed, som i lang tid holdt mig fanget ved sine mystiske tråde, og som De kan tage som indledning til den nye Dekamerone, det lader til, at vi skal begynde."

"Handler også den om pesten?" spurgte den gamle ironisk.

"Netop!" svarede Aabye alvorligt, "men ikke om den i Firenze. Har De lyst til at gå lidt tilbage i tiden og følge med til København, så er jeg færdig."

"Bravo!" råbte den gamle. "Det er længe siden, at jeg hørte krøniker derhjemmefra. Hvad kalder De den?"

"En titel er altid en vanskelig sag," svarede Aabye med et jovialt smil, "især i dette tilfælde. Dog, da det lader til at trække op til et novellistisk uvejr, vil jeg kalde den:

Tordenskyen

"Den 24. juni 1853," begyndte Aabye, "var en usædvanlig smuk St. Hansdag, en af de skønneste i denne for København så rædselsfulde sommer. Jeg bemærker dette udtrykkeligt, dels fordi sommeren i al sin pragt stod i en så skærende modsætning til alt, hvad vi senere skulle opleve, dels fordi jeg netop den dag befandt mig i en af Sjællands skønneste egne, og under forhold, der var særlig skikkede til at indprente denne dag i min erindring.

En god ven af mig havde taget sidste del af den medicinske eksamen og havde indbudt mig og flere kammerater til et gilde i Nyholte kro. Det var, som sagt, en mageløs sommeraften, i hvilken vort lille selskab under latter og sang vandrede gennem de tavse og skyggefulde skove ved Frederiksdal, for over Furesøen og Dronninggård at nå det afsides liggende Nyholte. Da vi kom til dette sted, fandt vi, at vor gæstfri vært havde truffet så storartede forberedelser, at han over disse rimeligvis havde glemt tiden, for solen manglede endnu en halv time i sin nedgang, og før "den gamle urostifter" havde forladt os, kunne vi ikke med rette istemme Hostrups bekendte studentersang, der, i den tid, dannede ouverturen til ethvert festligt lag, hvad enten dette fejredes i det grønne eller i den gamle gård i Boldhusgaden.

Vi besluttede altså at bestige de høje bakker, der danner Geel skovs nordlige affald, og hvorfra man har en vid udsigt over den stille sø, det landlige Øverød og de store engpartier, der fra

Søllerød sø som en dalsænkning med enkelte gamle trægrupper strækker sig ned imod Furesøen. Vi var just forsamlede på højden, hvor vi i den landlige stilhed nød vore cigarer, og morede os med det stærke ekko fra den lille granskov på den modsatte side af søen, da vi pludselig nede ved bredden opdagede en talrig forsamling af bønder, karle og drenge, som flokkede sig tæt sammen om en kvindeskikkelse, der sad på en stor sten ude i vandet, noget fra søbredden. Halvt af nysgerrighed, halvt fordi vi intet bedre havde at bestille, slentrede vi derned, hvor vi blev vidner til et ganske ejendommeligt skue.

På en sten, der lå et par favne fra land, sad en ung pige i en underlig, halv fantastisk, halv pjaltet dragt, sammenrimpet af forskellige brogede klude, der hist og her igen var dækkede med pailletter og enkelte strimler uægte guldbrokade. Hun sad på kanten af stenen, som om hun red, og havde i den ene hånd en lang kæp, hvormed hun tankeløst pjaskede i vandet, mens hun med svag, klynkende stemme nynnede en monoton sang, hvis enkelte ord det var umuligt at forstå. Hun var smuk, eller rettere sagt, hun havde været det, for formen, det materielle, hvori skønheden er præget, var der til dels endnu, men det, som skulle besjæle den, var borte. Det underlig sløve og dog bestandig ustadigt søgende blik, de usikre bevægelser, den virrende rokken med hovedet, alt fortalte i et øjeblik det sørgelige i hendes skæbne. Hun var vanvittig – enhver af os så det ved første øjekast.

"Hvor rider du hen, Karen?" råbte en lang, opløben bondekarl med et bredt grin. "Du skulle helst ta' skankerne til dig, ellers kommer hosetøjet i bløde."

Hun svarede ikke, men vendte hovedet om imod ham og lettede sit skørt med en mine og en bevægelse, som havde hun en dames lange ridedragt på.

En høj skraldende latter fra skaren hilste denne bevægelse, og karlen råbte:

"Pas på sløjkjolen, Karen! Den er jo lige så lang som præstens, og lad os så høre, hvor du rider hen."

"Du får vente lidt, bit' Ole," sagde den afsindige og slog i vandet med sin kæp, så at skaren veg til side. "Jeg skal først ha' min kæreste med."

"Kan du ikke ride uden at ha' din sorte rad med?" råbte karlen igen. "Jeg troede, han havde lært dig at ride, den tid, du var hos ham."

En rå latter fulgte på denne hentydning, som ingen af os forstod, men som den ulykkelige pige syntes at føle, for hendes sang ophørte pludseligt, og hun stødte, bestandig virrende med hovedet, den lange kæp flere gange hårdt ned i vandet.

"Måler du bunden, Karen?" spurgte den høje karl spottende. "Her er lige så dybt som i stadsgraven og altid dybt nok til at drukne kattekillinger."

"Hold nu din mund, Ole!" hørte vi en af mængden råbe. "Vorherre har straffet hende hårdt nok for det, hun har gjort. – Du behøver ikke længere at være nidkær for det."

Den høje karl brummede nogle ord ved sig selv, men den ulykkelige bondepige sprang pludselig af stenen med et sæt, som sprang hun ned fra en hest og kastede sig i armene på nogen. Derpå vadede hun i land og gik lige hen imod Ole, der forskrækket tumlede et par skridt tilbage.

"Tøv lidt, bit' Ole," sagde hun, idet hun greb ham i trøjen, "jeg har noget at sige dig, inden vi skilles. Du kan ikke leve ret mange dage endnu, Ole!"

Bondekarlen stirrede på hende med en gru, der næsten fik hans store vandblå øjne til at træde ud af deres huler, og hun fortsatte:

"Der kommer en svær pest over København, Ole, og der er ingen, der kan leve, som får den. Du kommer ikke til høstgilde i år, Ole! – Det kan jeg se – og han dèr heller ikke."

Med disse ord vendte hun sig om imod os og pegede på min ven Jessen, der havde trængt sig frem for at iagttage den vanvittige.

"Hvad mener du med det?" spurgte Jessen rolig, idet han fikserede hendes blik.

"Er han ikke doktor?" spurgte hun, og betragtede ham skarpt.

"Jo," svarede Jessen forbavset.

"Ja, så får han kurere sig selv, når det gøres behov, for de andre kan ikke gøre det. Det er ingen god sygdom, der kommer."

Jessen ville indlade sig nøjere med hende, da kredsen i det samme åbnedes for en ældre mand, som trådte til og lagde hånden på hendes skulder.

"Gå nu hjem, Karen!" sagde han i en bestemt tone.

Hun så på ham, virrende med hovedet, og med et usikkert blik, som om hun frygtede for at møde hans øjekast, og gentog flere gange, mens hun gik:

"Hjem? – Å Gud, ja! – Der er ond vej hjem."

Skaren skiltes ved synet af den fremmede, opløstes og forsvandt efterhånden. Et par af os kendte ham. Det var lægen

fra Søllerød. Han fulgte os et stykke på vej op gennem skoven, og samtalen faldt ganske naturligt på den ulykkelige, som vi lige havde forladt. Hun var en husmandsdatter der fra egnen, fortalte han, og Ole var gårdmandssøn fra Gentofte. De to havde holdt en del af hinanden, men standsaristokratiet, der synes at være stærkere udpræget, jo dybere man kommer ned, havde sat sin jernmur imellem dem. "De gamle vil nu it'", havde været Oles sædvanlige omkvæd, og så besluttede de at vente, til de gamle var døde. Hun tog tjeneste i København hos en restauratør. Han kom til en brygger på Nørregade, ikke så meget fordi han var blevet uklar med forældrene, som for at være i hendes nærhed. I sommeren to og halvtreds fik den restauratør, hos hvem Karen tjente, en god forretning på Tivoli, og hun skulle gå til hånde derude. Da var det, at hun stiftede bekendtskab med en ung, smuk berider, som var medlem af en trup, der den sommer gæstede København. Karen forlod Ole og sin tjeneste på Tivoli for at følge med ham, som hun havde skænket hele sin kærlighed, og som under sit ophold havde ødslet alt på hende. Men en skøn dag var truppen forsvundet, Karen forladt, og om foråret anlagdes der sag mod hende for fødsel i dølgsmål og barnemord. Under denne sag, hvori det blev godtgjort, at hun havde druknet sit barn i Stadsgraven uden for Tivoli, sløvedes hendes forstand, der allerede havde været svækket om vinteren og gjort hende så godt som utilregnelig, så meget, at retten fritog hende for straf og lod hende vende tilbage til sin fødeby, hvor hun nu fristede en kummerlig tilværelse under det offentliges tilsyn.

Det var derfra, at hun den aften var undløben for at blive forhånet både af fremmede og Ole, som aldrig havde villet

tilgive hendes brøde. Hvad hun havde spået ham og Jessen var derimod noget ganske usædvanligt, for hun var i almindelighed stille og indesluttet, ligesom hun i det hele kun beskæftigede sig med tankerne om ham, der havde voldt hendes ulykke. Men det hele var jo dårekistesnak, som ikke var værd at lægge sig på hjertet.

Der var heller ingen af os, der tog sig sagen nær. Vi var alt for vante til at se den slags patienter, og da vi trådte ind i den store sal i Nyholte, hvor lysene blinkede og punchen dampede os i møde fra de fyldte boller, var der næppe nogen af os, som havde en tanke tilovers for den ulykkelige pige. Jessen lo og spøgte. Vi andre drak, sang og holdt taler, og gildet varede til langt ud på natten, for gælder det for mennesket overhovedet at gribe den flygtige glæde i momentet, da gælder det dobbelt for os, der er vidner til så megen nød og elendighed, at livet ligesom får en højere værdi, når vi er uden for ulykkens enemærker.

Langt ud på aftenen, eller efter borgerlig regning, en del ud på natten, nåede vi København, nogle i vågen, men de fleste i drømmende eller endog i fantaserende tilstand, der for min ven Jessen havde ytret sig i en ubegribelig lyst til fra Lyngby Landevej at vandre ud for at slukke fyret på Trekroner. Ved Østerport skiltes jeg fra det muntre selskab, efter at have overgivet Jessen til dets varetægt, og vandrede over den ensomme vold hjem til Nørregade, hvor jeg dengang boede. Efter at have trukket vægteren ud af den droske, som tjente ham til hans sædvanlige nattekvarter, for at få porten åbnet, gik jeg ind i gården, hvor jeg straks blev opmærksom på en omstændighed, der fyldte mig med en levende uro. Min fader, som var praktiserende læge, boede sammen med mine tre

brødre i mellembygningen, men trods den usædvanlig sene tid og det begyndende dagskær, for klokken var næsten tre, så jeg dog lys i værelserne ud til gården. Stærkest var min faders værelse oplyst, og i regelmæssige mellemrum bevægede skyggen af hans skikkelse sig hen over gardinerne. Uagtet vægteren intet usædvanligt havde mærket, frygtede jeg dog for, at en ulykke skulle være tilstødt under min fraværelse, og den mulighed, at en af mine nærmeste pludseligt kunne være død, mens jeg havde tilbragt natten under glassenes klang og i det overgivneste selskab, jog mig som en stormvind op ad trappen. Sagte lukkede jeg døren op og listede mig ind i korridoren, hvor jeg stod et øjeblik, lyttende og med bankende hjerte. Alt var stille, jeg hørte intet usædvanligt, kun lyden af min faders taktfaste trin, der afmålt bevægede sig frem og tilbage i sit værelse. Et eller andet nattebesøg hos en syg havde vistnok været den årsag, der holdt ham sent oppe, men selv denne rimelige grund kunne jeg ikke bringe i harmoni med de oplyste værelser og den usædvanlige omstændighed, at han ikke havde begivet sig til ro igen.

Jeg blev stående lidt i tvivl, om jeg skulle snige mig op uden at få grunden at vide, eller om jeg skulle tilfredsstille min nysgerrighed og tage imod de bebrejdelser, som min sene hjemkomst rimeligvis ville medføre, da døren i det samme åbnedes, og min fader stod for mig med et tændt lys i hånden.

"Er det dig, Poul?" spurgte han i en tone, som om han havde ventet længe. "Det er sent! Du er da ikke blevet forkølet?"

Jeg betragtede min faders alvorlige ansigt og vidste ikke ret, om jeg skulle tage hans ord for alvor eller ironi, for at det var mig, kunne han jo se, at det var sent, ja endogså meget sent,

fortalte uret, der i det samme slog tre slag, men om jeg var forkølet eller ikke, syntes mig i dette øjeblik den ligegyldigste sag af verden, når jeg blot kunne komme til ro.

"Gå op og skift fodtøj," sagde han i den samme alvorlige tone. "Tag noget uldent på fødderne. Det bomuldspjank duer ikke. Kom så ned igen, når du er færdig."

Jeg var vant til at adlyde og forlod værelset uden nogen som helst indsigelse, men da jeg kom op på kvistværelset, hvor mine brødre sov trygt, og da jeg skiftede mine fuldkommen tørre sko og strømper, for efter ordre at trække uldsokker på, kunne jeg ikke lade være at tænke på, om det ikke vilde glæde min fader, hvis jeg iførte mig de gamle kanereussere, som, forede med puddelskind, lå oven på klædeskabet som et talende minde om vor vinters ubehageligheder.

Da jeg kom ned, sad min fader ved sit skrivebord, i færd med at undersøge nogle gamle papirer, som han havde ordnet i fire bunker. Han drejede hovedet om ved min indtræden, pegede på en stol og sagde kort:

"Sæt dig der, til jeg er færdig!"

Der var i hans ansigtstræk, hans stemme, i hele hans holdning noget så usædvanligt, at jeg blev grebet af en uhyggelig frygt for, at en eller anden ulykke havde ramt ham, og alle mulige urimelige historier om fallit, død og undergang gik gennem mit hoved, mens jeg skarpt betragtede ham under hans arbejde.

Det var den samme rolige, alvorlige, lidt strenge profil, som jeg var så vant til at se. Kun forekom det mig, at der ved munden var et usædvanligt stærkt og bestemt træk, som jeg

kendte så godt, men som kun kom frem, når en eller anden genvordighed havde bragt ham i slet humør.

"Hvad er det, fader?" spurgte jeg ængstelig, idet jeg reddede den ene manchet fra det nedbrændte lys, i samme øjeblik som den anden sprang og med en klingrende lyd faldt ned på bordet.

"Lad den ligge!" svarede han uden at hæve hovedet op fra det papir, hvorpå han ivrigt regnede, og hvor jeg så lange kolonner af tal opmarcherede.

Som jeg således sad i tavs spænding, betragtende alt omkring mig – det gamle chatol, den sorte hestehårssofa, de birketræs bogreoler og det mahogni skrivebord – jeg benævner det netop således, fordi det var det eneste mahognimøbel, som fader ejede, faldt det mig på en gang ind, eller rettere, jeg fik måske pludseligt syn for, at han var blevet gammel, meget gammel i det sidst forløbne år. Han rejste sig op, rettede sig med besvær, og idet han lod mig tage plads ved skrivebordet, skød han et papir hen til mig med den korte bemærkning:

"Underskriv dette, Poul!"

Selv om jeg var vant til ubetinget at adlyde min faders befalinger, kunne jeg dog ikke lade være at lade mit blik løbe hen over papiret, inden jeg underskrev. Et eneste blik sagde mig alt. Det var en ansøgning, stilet i mit navn, om en kuratorbevilling for mine tre umyndige brødre.

"Hvad er det, fader?" udbrød jeg, idet jeg lagde pennen fra mig. "Du lever jo endnu! – Dette dokument er overflødigt."

"Skriv under, Poul!" svarede han i en rolig, men sørgmodig tone. "Skriv under, hvis du ikke vil vægre dig for den pligt at sørge for dine søskende."

Han så i dette øjeblik så vemodig, ja næsten forknyt ud, at jeg uden videre indsigelse satte mit navn på papiret og rakte ham det.

"Det er godt," sagde han, idet han lagde det sammen og gemte det under sin brevpresser. "Vil du dernæst sætte dit navn under disse her."

Han tog de papirer, som i fire bunker lå ordnede på bordet, og idet han rakte mig den første, sagde han med et kærligt smil:

"Det er dine brødres, Poul! Vil du sætte navnet der, hvor jeg har skrevet."

Jeg fulgte retningen af hans finger og læste de velkendte summariske ord: "Denne obligation må ikke transporteres, sælges eller pantsættes uden mit samtykke. Som kurator osv."

Jeg havde aldrig anet, at min fader ejede noget. Vore kår havde altid været knappe, og med undtagelse af de ting, der hørte til vor opdragelse, havde fader sjælden eller aldrig kostet noget særdeles på os. Jeg underskrev obligationerne langsomt, stykke for stykke, og med en nøjagtighed, der tydelig nok tilkendegav, at jeg hverken var født til vekselerer eller havde haft stadig omgang med obligationer, og hver gang jeg tog en ny, satte min fader fingeren på papiret og sagde med en vis indre tilfredshed: "Der, Poul, lige over det sted, hvor jeg har sat datoen."

Endelig blev jeg færdig med dette finansforetagende, der for et øjeblik fik mig til at glemme det sælsomme i min faders opførsel, og rakte ham papirerne med et smil.

"Vi er ikke færdige endnu," sagde han, idet han kærligt betragtede mig. "Her er dine egne. Underskriv dem med det samme."

Med en vis bæven modtog jeg den lille bunke, som han rakte mig, og satte ikke uden en vis stolthed navnet Poul Aabye under ordene: "Denne obligation tilhører mig." Der var ligesom til mine brødre ti stykker, hvert lydende på et hundrede rigsdaler – så mange penge havde jeg aldrig ejet i mit liv.

Da disse formalia var færdige, samlede min fader alle papirerne og lukkede dem med stor omhu ned i sin skrivebordsskuffe.

"Der ser du, kære Poul," sagde han, "hele den jordiske frugt af min virksomhed som læge. Fire tusinde daler for fyrretyve års anstrengelser, hvor meget er det?"

"Det er hundrede daler om året," svarede jeg noget forundret. "Det er en simpel regning."

"Ja! Hundrede daler om året, læg vel mærke til det, Poul," sagde han, idet han lagde hånden på min skulder og alvorligt så mig ind i ansigtet. "Det er fem og tyve rigsdaler i sparepenge for hver af jer, og de er surt tjente. Husk på det, Poul, når jeg er død og borte."

Han så igen så alvorlig ud, og det strenge træk kom atter så stærkt til syne om hans mund, at ængstelsen på ny kom over mig, og idet jeg tvang mig til en spøg, sagde jeg: "Du har gjort regnskabet op i utide, fader! Du kan jo tjene mange penge endnu og blive millionær inden du dør."

"Millionær?" gentog han, og der kom i hans træk et udtryk af bitterhed, som var ham usædvanligt. "Millionær? – Å ja, hvis jeg var ågerkarl eller aktiespekulant. Hvis jeg ville suge blodet af de fattige og slå dem de dybeste sår, i stedet for at læge dem, så kunne man måske tale om at tjene penge, men en læge, og en læge som jeg, han dør fattig, det er så verdens gang."

"Da har ingen været alvorligere og mere nidkær i sin virksomhed end du," sagde jeg opmuntrende, "og ingen har større krav på taknemmelighed."

"Taknemmelighed?" gentog han eftertænksom. "Ja, Poul, du har ret. Taknemmelighed – det er netop ordet. Her ligger et bevis på menneskenes taknemmelighed. Læs det og lær deraf, hvad man får for at være alvorlig og nidkær i sit kald."

Jeg greb det store brev, som min fader rakte mig. Det var en længere, motiveret skrivelse fra fattigdirektionen, hvori det tydeligt nok udtaltes, at man af årsager, som man ikke anså det for nødvendigt nærmere at udvikle, ønskede, at han fratrådte sin tjeneste, da direktionen ellers ville se sig opfordret til at meddele ham sin afsked.

Jeg kylede brevet hen ad bordet, idet jeg uvilkårlig knyttede min hånd. Ingen vidste bedre end jeg, hvor meget han havde ofret i denne retning af sin virksomhed. Han så på ny skarpt på mig og sagde med sitrende stemme:

"Ved du, hvorfor man giver mig løbepas?"

"Nej," svarede jeg heftig.

"Formelt, fordi jeg er gammel og affældig. Disse autoriteter ved jo altid, selv under deres største uretfærdigheder, at bevare et skin af ret, men reelt, fordi jeg er trådt op imod dem, fordi jeg har ladet dem vide, at deres virksomhed er ussel og hårdhjertet, fordi jeg har udtalt, at de, i stedet for at lindre den fattiges nød, gør ham byrden ti gange tungere ved en behandling, der stiller ham langt under forbryderen. – Nidkær og alvorlig!" vedblev han med stigende heftighed. "Ja, det har jeg været, og det er to hovedfejl, der har forringet jeres arvepart. Min nidkærhed har fjernet mig fra min offentlige

virksomhed. Havde jeg sløset, som de andre, var jeg blevet i den. Min alvor har altid været mig til hinder i min private praksis. Havde jeg kunnet smigre for mødrene og bære over med mændenes dårligheder, havde jeg kunnet jamre med nervøse fruentimmer og leflet med hysteriske, havde jeg kunnet ordinere uvorne unger sukkerbrød og brændte mandler i stedet for diæt og børnepulver – det havde været en anden sag, så havde jeg endda kunnet køre i karet og haft etatsråder i mit forværelse. Men jeg har været en streng læge, det vil sige, jeg har sagt min mening rent ud og ikke gjort komplimenter med nogen, og nu, da afslutningen nærmer sig, fortryder jeg det ikke, for kun den, der aldrig har svigtet sin overbevisning, går med ro i sin grav. Dog, for din skyld, Poul, og for dine brødres skyld, havde jeg måske kunnet være noget anderledes. Dersom jeg havde været mere imødekommende, dersom jeg havde givet mere efter, havde jeg kunnet efterlade jer noget mere end den usle sum, som nu er frugten af mit liv."

Jeg slog armen om hans nakke – en prægtig, gammel nakke, som aldrig havde ladet sig bøje, og kyssede ham på panden. Han greb min hånd, og idet han tog mig om livet, begyndte han at vandre op og ned ad gulvet med mig, som han altid plejede at gøre, når han ville betro mig noget af vigtighed.

"Når jeg er død," sagde han efter en pause, "skal du sørge for dine brødre, indtil de er så store, at de kan ernære sig selv – lover du mig det?"

Jeg trykkede tavs hans hånd, og han fortsatte:

"Jeg ønsker at begraves uden ceremonier eller ophævelser. Når du følger, er det tilstrækkeligt. Kun vil jeg have en egetræs

kiste. Det er en stor luksus, men jeg har aldrig i mit liv kunnet lide den fordømte fyrretræslugt."

Han smilte, mens han sagde disse ord, men jeg følte, at hans hånd klemte fastere om min, og der lå på bunden af dette smil noget, der fyldte mig med en hemmelig angst.

"Hvorfor," spurgte jeg, "har du truffet alle disse forberedelser? Døden er dig jo ikke nærmere i dag end i går."

"Jo," svarede han, "i det mindste en dag nærmere og efter en sandsynlighedsberegning meget nærmere end i fjor sommer."

Han gik hen til skrivebordet, pustede de næsten helt nedbrændte lys ud, rullede gardinet op og sagde, idet han vendte tilbage:

"Har du hørt, at den asiatiske kolera er udbrudt i København? Jeg modtog i går aftes den officielle meddelelse derom fra sundhedskollegiet."

Han sagde disse ord tilsyneladende aldeles ligegyldig, næsten som om han ville indlede en konversation, men han var bleg, da han satte sig i sofaen, og det dæmrende dagslys, der svagt trængte ind ad vinduet, gjorde ham endnu blegere.

Nu var alting mig klart. Jeg havde aldrig hørt min fader ytre nogen som helst frygt i sin praksis. Selv til de mest smitsomme syge var han gået med samme ro, som om han gik i selskab. Kun om koleraen, som han i 1832 havde lært at kende i Paris under den daværende frygtelige epidemi, havde han undertiden udtalt sig på en måde, der ikke stemte med hans urokkelige stoicisme lige over for lignende sygdomme. Jeg tror, at denne nye pest var den eneste, han havde nogen frygt for, hvis han overhovedet kendte til dette begreb. For at forjage de tanker, der syntes at

beherske ham, lod jeg, som om jeg ikke mærkede hans bevægelse, og sagde let henkastende:

"Å, den gør vel ikke store ulykker hos os – vi er jo forberedte."

"Forberedte?" gentog han og fo'r halvt op af sofaen. "Forberedte, siger du? Har vi nogen sinde været forberedte på noget? Jeg husker endnu englændernes bombardement i 1807, og hvordan fader reddede moder og mig ud af vort brændende hus i Larsbjørnsstræde. Var vi forberedte dengang? Var vi ikke advarede på den mest indtrængende måde fra London, og lå byen ikke alligevel som et bytte for fjenden? Ganske som det gik dengang, Poul, således vil det gå nu. Kun vil den fjende, der nu nærmer sig, berøve os langt flere menneskeliv end englænderne formåede, trods deres bomber og congreveske raketter, og vi vil til september have begravet næsten ti gange så mange, som de tre septembernætter kostede os."

"Umuligt," svarede jeg, "København har jo en så gunstig beliggenhed, at ingen koleraepidemi hidtil har kunnet fæste rod i den."

"Du taler, som du har forstand til," sagde min fader meget skarpt. "Få hovedstæder i Europa egner sig således for koleraen som vor, og når man har trøstet sig med, at Saltholmskalken, hvorpå København ligger, skulle være årsag til, at ingen epidemi hidtil har hjemsøgt os, da er dette noget så ubegribeligt nonsens, at man ikke kan forstå, at fornuftige folk vil tage det i deres mund. Byen ligger på dynger af århundreders skarn, på opfyldte moradser og udtørrede sumpe, hvorimod Paris, der er blevet så hårdt hjemsøgt, ligger på et kalklag, der ligner vort overordentligt. Er der da nogen rimelighed i den opstillede hypotese? Er den ikke snarere lavet blot for at dække manglerne

og skjule den dorskhedens dvaskhed, hvori vore kommunale autoriteter slumrer livet hen?"

"Men København er dog en renlig by," indvendte jeg.

Min fader stirrede på mig med et udtryk af stum forbavselse og rystede på hovedet med et overlegent smil:

"Renlig, siger du? – ja på overfladen, men skrab fernissen bort, og du skal se, at den er som de kalkede grave, der udvortes er hvide og skinnende at se til, men indvortes skjuler død og forrådnelse. Gå ud i Adel- eller Borgergade, Poul, og fortæl mig, hvad du ser der! Gå ned i de sumpede kældre, i de faldefærdige baghuse på Christianshavn, og kom så tilbage blot med en kubiktomme ren luft i dine lunger, og jeg vil forgylde dig. Kendte du "Lille København", "Hvide Ros", "Jollen", "Tordenskyen" eller "Skibet", så ville du ikke tale, som du gør. Havde du været fattiglæge så længe som jeg, havde du set disse boliger, hvor man kun kender mørke, stank og uterlighed, hvor hver plads, ja hver tomme lige til hanebjælkerne er optaget, hvor børnene fødes, ikke enkeltvis, men i bundter, hvor de fattige fører et liv værre end jøderne i ghetto, hvor man kun kender halm i stedet for madrasser, og klude i stedet for tæpper, hvor kridtstreger er de eneste vægge, der skiller mænd, koner, halvvoksne piger og nøgne børn fra hinanden – sandelig, du ville komme til en anden erkendelse og med mig gyse for den elendighed, som nu forestår."

"Tror du da ikke," spurgte jeg, "at epidemien vil bidrage sit til at ryste folk op af deres sløvhed, og at fattigdirektionen vil gøre alt for at lindre de ulykkeliges nød?"

"*Den!*" sagde min fader med et udtryk, som om han pludselig fik noget væmmeligt i munden, "den giver dem fanden. Du er

så ung i verden, Poul, at du måske tror, at en fattigdirektion tænker, jeg vil ikke sige på uldne tæpper og ordentlig føde, men blot på lys og luft. – Nej, ved du hvad man tænker på?" blev han ved med lavere stemme og et udtryk af dyb harme i sit ansigt. "Man tænker kun på ligkister, men så billige som muligt. Man har allerede bestilt to hundrede straks. Det er en vis omsorg for menneskeliv, især når man foretrækker at lade ligene rådne i lighusene, fordi kisterne her i København, som hurtigst kan blive færdige, koster en rigsort mere end dem fra direktionens ligkisteleverandør i Roskilde. Det er en proletariatsygdom, der ikke vover at angribe konferensråder. Det er jo en stor trøst, og direktionen har allerede udregnet, at Almindelig Hospital snart vil komme til at tælle tre hundrede færre – det er en ren indtægt af femten tusinde rigsdaler. – Er *det* ikke en velsignet sygdom?"

"Du er for bitter, fader," sagde jeg. "Den behandling du har været udsat for, gør dig tilbøjelig til at se sagerne i et mørkere lys, end de i virkeligheden har."

"Ja, ikke sandt?" sagde han med et bittert smil. "Man er blevet forurettet, og så er man naturligvis en krakiler. Man har talt de fattiges sag og løbet et par af de høje herrer på ærmet, og straks er man en udsvævende filantrop, socialist, kommunist, St. Simonist, eller hvad de nu kan hitte på. Man har gjort opmærksom på, at vor hygiejne er slet, vore gader stinkende, vore kanaler rådne, vort drikkevand forgiftet, vor luft forpestet, og straks er man en ufornuftig skråler, som forlanger umuligheder her på Jorden. Jeg lever ikke den dag, hvor byen får de første af livets goder: Lys, vand og luft. Jeg har rejst denne sag og falder som dens forkæmper; men til gengæld skal jeg heller ikke se al den nød, jammer og elendighed, som nu

står i begreb med at strømme ind over os. Du kommer til at kæmpe en hård kamp, min dreng! Men du er ung og har kræfter til at stå imod. Jeg er gammel og som en følge af alderen måske noget fej! Jeg trænger til ro, til hvile – nå, den vil ikke længe lade vente på sig."

Han vendte sig om for at gå ind ad den dør, der førte til hans sovekammer. Da han strakte hånden ud med sit rolige "godnat", greb jeg den uvilkårlig og kyssede den. Han så på mig med et blik fuldt af kærlighed og hviskede endnu engang: "Godnat, min dreng!" – men hans stemme var brudt som af en tilbagetrængt hulken.

"Fader," sagde jeg, idet jeg blev ved at holde hans hånd inden i min, "der er noget i vejen, noget, som du skjuler for mig. Det kan ikke være denne uretfærdige afsked alene."

"Nu, om så var," svarede han undvigende.

"Så siger du mig det, ikke sandt?" sagde jeg og drog ham hen mod sofaen. "Der er noget, der tynger dit hjerte, fortæl mig det og vær fortrolig imod mig! Du har jo aldrig haft grund til at angre det."

"Poul," sagde han, "der er ting her i livet, som vi læger er nødt til ubetinget at forkaste, fordi de i den grad strider mod al sund fornuft, at det ville være vanvid at tro på dem. Der er ting indenfor lægekunstens område, som en læge næppe kan være bekendt at tale om, som han bestandig må afvise, fordi det er nonsens, men som dog bestandig dukker op igen og finder tiltro hos mængden, fordi dette nonsens somme tider slår til. Har jeg nogen sinde talt til dig om Tutelle i Paris?"

"Nej," svarede jeg, "ikke det jeg kan huske."

"Så har du ikke hørt noget derom," sagde han og tog plads i sofaen ved siden af mig, "havde du hørt det, havde du husket det, det er jeg vis på."

Han sad et øjeblik med et usikkert udtryk i sit ansigt, næsten som om han skammede sig for det, han ville fortælle. Hans blik antog lidt efter lidt et mere og mere åndsfraværende udtryk, som gik han helt op i de minder, det blotte navn Tutelle havde fremkaldt hos ham. Jeg betragtede ham i tavshed. Denne underlige synken sammen havde jeg ikke bemærket før. Endelig lagde jeg min hånd på hans skulder. Han fo'r op, næsten som af en drøm, stirrede nogle øjeblikke hen for sig og sagde derpå med usikker stemme:

"Ser du, det var i Paris i vinteren to og tredive. Jeg var der med Felsløv, den samme, som jeg så tit har fortalt dig om. Jeg havde været i Théâtre Français og aftalt med ham at mødes efter forestillingen hos en restauratør, som boede i nærheden af Pont Neuf. Da jeg kom der, var Felsløv borte, men en af opvarterne fortalte mig, at han havde været der for en halv time siden og da bedt ham meddele mig, at han først ville komme noget efter forestillingen. Omtrent en time efter, da jeg for længst var færdig med mit måltid og allerede på vej til at forlade restaurationen, kom Felsløv stormende ind. Han så bleg og forvirret ud, hængte i stor hast sin kappe og hat fra sig og greb derpå, ligesom i distraktion, den caraffon med cognac, som jeg havde stående, hældte det meste af dens indhold i et glas og tømte det uden at sige et ord.

Jeg så forbavset på ham, for han var et meget ædrueligt menneske og nød næsten aldrig spiritus.

"Bryd dig ikke om det," sagde han og ringede på opvarteren, "det har ikke noget at betyde – fanden i vold med det, når man kun har to måneder at leve i!"

"Er du gal, Felsløv?" spurgte jeg, da han på ny rakte hånden ud efter den lille flaske.

"Ja," sagde han med en hæs latter, "eller måske snarere på veje til at blive det. – Garçon, ananaspunch! Et stort glas til mig og et lille til herren der."

"Jeg drikker ikke mere i aften, Felsløv," sagde jeg og rejste mig. "Gå nu hjem med og begynd ikke igen på de vilde streger."

"Fanden i vold med det hele!" råbte han og greb med begærlighed det store glas, som opvarteren rakte ham. "Når man ved, at det snart er forbi, så skulle da pokker nægte sig noget. Jeg har været med før, det er sandt, og jeg er hørt op med det igen, det er også sandt, men ved du, hvorfor jeg hørte op? Fordi jeg var bange for at dø. Nu derimod, da det er lige godt og lige galt, hvad jeg end gør, skal døden ikke snyde mig for livet. – To måneder! – Det er en og tresindstyve dage. Nej, død og plage! Det er jo kun ni og halvtreds! Den fordømte februar er jo defekt på to. Nå, så vil jeg more mig!"

Han drak sit glas helt ud og ringede på opvarteren for at bestille et nyt. Således havde jeg aldrig set ham før.

"Hvad er det, Felsløv? Har du set spøgelser?" spurgte jeg, da jeg mærkede, at ethvert forsøg på at få ham hjem var unyttigt.

"Nej," svarede han, "men jeg har set Tutelle, og det er næsten lige så godt. – Å, det er løgn og sludder alt sammen!" afbrød han sig selv og slog i bordet. "Det er vås og dumt tøj! Ingen ved jo, hvad der skal komme. Tror du på clairvoyance, Aabye?"

"Herregud, stakkels fyr," sagde jeg, "er det nu kommet så vidt med dig, at du må drikke dig fuld, fordi et pige barn har sat dig fluer i hovedet? Det havde jeg ikke troet om dig."

"Nej, jeg heller ikke," råbte han med en uhyggelig latter. "Kan du huske, hvordan er det, der står i Bellman?"

Tycker du, att grafven är for djup,
Nå välan! Så tag' dig då en sup.
Tag dig se'n dito en, dito två, dito tre,
Så dör du nöjdare.

"Stille, Felsløv, stille!" tyssede jeg på ham. "Husk på, at man ikke synger på en pariserrestauration. Hør nu op med at drikke og fortæl mig, hvad der er hændt – hører du?"

"Begge dele kan godt gå i kompagni," sagde han og greb det andet glas, som opvarteren bragte. "Kan du huske den løjerlige fyr med det magre ansigt, de blå briller og den gamle, grønne kasket, han som hver dag sidder på Pont Neuf og råber sit ensformige: 'La science pour un sou, monsieur! Toute la science pour un sou, madame'?"

"Han med det store kalejdoskop?"

"Ja, det er som man tager det," svarede Felsløv. "I gråvejr sidder han med et kalejdoskop, i solskin med et gammeldags mikroskop, og om aftenen med et stort teleskop, hvori han viser folk månepletterne eller den store komet, alt sammen for en sou. 'Toute la science pour un sou!'"

"Den store komet? Der er jo ingen på himlen for øjeblikket."

"Nej," sagde Felsløv, "men på hans himmel er der så mange det skal være. Han er gal – det fik jeg først at vide i aften."

"Har du talt med ham?" spurgte jeg.

"Å ja," svarede Felsløv, drikkende på ny; "eller rettere, han har talt med mig, så at jeg ikke kan få galskaben ud af hovedet. Da jeg gik hen for at træffe dig her, stod den stakkels fyr på Pont Neuf og pakkede sit store teleskop sammen. Deri gjorde han ret, for det frøs bitterligt, det begyndte at sne, og himlen var så overtrukken, at man for de grå sneskyer hverken kunne se sol eller måne. Jeg gav ham et par sous, idet jeg gik forbi – han rystede af kulde.

"Tusinde tak," sagde han, idet han ragede efter objektiverne, som han havde stukket i lommen. "Vil herren ikke se min store komet? Hele kometen for en sou!"

"Hvad er det for en komet?" spurgte jeg ironisk.

"Det er min egen," sagde han hviskende, mens han med sine valne, forfrosne fingre søgte at skrue objektivet på. "Det er min egen komet, som jeg selv har opdaget, men som Leverrier har stjålet fra mig og præsenteret for Det Astronomiske Institut. Derfor blev han medlem i stedet for mig."

Jeg så lidt på manden og sagde leende: "Det var jo forbandet!"

"Forbandet!" udbrød han og greb mig i knaphullet med sin lange, magre hånd. "O, min herre, det var meget mere end forbandet – det var nederdrægtigt. De ved ikke, hvorledes de er, disse lærde herrer professorer. Jeg har arbejdet for dem, slidt for dem og regnet for dem, så mit hoved har været nær ved at springe i stykker. Og hvad har jeg fået derfor? Intet andet end hån, utak og foragt. De kastede mig bort, dengang de havde brugt mig. Leverrier løb bort med denne glimrende komet, som jeg havde opdaget længe før ham, og hvor jeg havde været dum nok at levere ham beregningerne til eftersyn. Ah! Toute la science pour un sou, monsieur!"

Der var ingen tvivl om, at manden var fuldstændig gal, og jeg stod allerede i begreb med at forlade ham, da jeg blev indhentet af Emile Durand, den unge franske mediciner, som du syntes så godt om forleden aften. Samtalen faldt naturligvis på astronomen fra Pont Neuf, og uagtet Durand indrømmede, at han nu led af en fuldstændig monomani, var der dog næppe nogen tvivl om, at hans ulykke skrev sig fra tidligere tid og fra noget af det, hvorom han fantaserede. Han havde i sine første år været en udmærket matematiker og senere kastet sig over astronomien. Han havde indleveret et arbejde, som efter Durands sigende indeholdt mange nye ting, til Det Astronomiske Instituts bedømmelse. Manuskriptet var forkommet eller rettere forbyttet, for han påstod, at det, der var sendt ham tilbage, ikke var hans eget, men et, som han havde afskrevet mod betaling for en bekendt videnskabsmand, der senere udgav et betydeligt værk, hvori hans opdagelser var benyttede. Man fik aldrig klarhed i denne sag, men sikkert er det, at fra denne dag begyndte hans ulykkelige periode, i hvilken han stadig sank dybere og dybere. Nu kan man bestandig træffe ham på Pont Neuf, hvor han med en vis ironi falbyder hele videnskaben for to skilling, og på en måde har han ret, for al hans slid og slæb i dens tjeneste har kun bragt ham ærgrelse og fortræd, og ikke en tiendedel af de sousstykker, som han nu fortjener ved at vise mider i ost eller vulkaner i månen."

"Så dør han vel til sidst af sult?" sagde jeg, da Durand havde endt sin beretning.

"Å nej," svarede han smilende, "han har ganske andre ressourcer i baghånden, og netop af den art, som ikke hører op med at gøre lykke i en stor by som Paris. Han har en plejedatter,

en ung pige på næppe seksten år, som hedder Tutelle – hun er meget smuk."

"Nå, sådan," udbrød jeg.

"Nej, De fejler komplet," sagde Durand. "Hun er dyden selv, og det er ikke på den måde, at fader Bernot kommer til penge. Han har opdaget et skjult talent hos hende, som han har forstået at udvikle, og som næsten gør hans ophold på Pont Neuf overflødigt. Hun er clairvoyant, kan jeg fortælle Dem, og skal være et af de bedste medier i Paris. Hvis fader Bernot forstod at sætte sagen i system, ville han blive en hovedrig mand, men enten det nu er af ulyst til at føre den unge pige offentlig frem, eller fordi han ikke vil nedværdige videnskaben, som han siger, nok er det, han holder ingen offentlige seancer, men lader sig nøje med at vise hende til venner og bekendte for en lumpen betaling af tyve francs. Vi har et par gange haft hende på de fysiologiske forelæsninger, og hun er særdeles modtagelig, det kan jeg forsikre Dem om."

Vi stod ved indgangen til restaurationen, og Durand skiltes fra mig. Jeg gik op. Du var der ikke, og forestillingen ville vare mindst en halv time endnu. Jeg gad ikke sidde deroppe alene og drev atter af, ned imod Pont Neuf, mens Durands ord bestandig løb rundt i hovedet på mig.

"Hun er meget modtagelig," gentog jeg ved mig selv. "Hvad mente Durand egentlig med det? Var det en tvetydighed? Hun er smuk, og faderen er mulig mere original end gal. Eh bien, her er måske et lille eventyr! Lad os prøve det – tyve francs er jo ingen herregård."

Under denne monolog havde jeg nået Pont Neuf, men fader Bernot var ikke til at øjne. Jeg slentrede over broen og drev ind i

en af de første gader i Quartier Latin. Lykken var mig gunstig, for gennem et af vinduerne i en af de små knejper så jeg fader Bernot sidde hensunken i nydelsen af en lille kridtpibe, mens et glas varmt stod foran ham på bordet."

"Nå, og så? –" spurgte jeg, da Felsløv gjorde et ophold og stirrede hen for sig.

"Så," gentog han mørkt, "så, – ja så, for fanden, gik jeg op med det gale menneske på et kammer i femte etage og fik fat på plejedatteren. Hun var nydelig, den lille Tutelle, fin og graciøs, men en ren satan. Alt, hvad jeg spurgte om, slog til, som om hun havde været mig selv. Intet svar var uklart eller tvetydigt, og til slutning –"

Felsløv var blevet dødbleg, hans øjne stirrede stift på mig, da jeg gentog: "Til slutning? –"

"Spurgte jeg hende, hvor længe jeg skulle leve," hviskede han, "og hun svarede, uden at et træk forandrede sig i hendes marmoransigt: Le trois mars, vous serez mort! – det er det hele. Vi har i dag den tredje januar – det er akkurat to måneder. Kom, lad os gå hjem! Jeg tror, jeg er på vej til at blive gal af det vrøvl, eller også er det ananaspunchen, som begynder at virke."

Han slog hastig kappen om sig, greb sin hat og styrtede ud. Da vi kom til en lille sidegade, drejede han pludselig af, slog ud imod mig med hånden til afsked og forsvandt, idet jeg hørte ham synge:

Den skönsta nymf, som åt dig ler,
    Inunder armen tag!

Fra den aften foregik der en stor forandring med Felsløv; ja, jeg kan gerne sige, et helt omslag i hans vaner og tilbøjeligheder. Han havde i sine første studenterår været noget

på afveje, til dels på grund af ulykkelige forhold – det vidste jeg vel. Nu syntes pludselig denne tidligere periode at være vendt tilbage med fornyet styrke. Han kastede sig ud i pariserlivet med en iver og en voldsomhed, der meget hurtig ville gøre ende på hans i forvejen noget svækkede helbred. Aldrig traf jeg ham i hans logi, sjældent på hospitalerne, hvorimod han var en sikker gæst på Bal Mabille, Chateau des Fleurs og lignende steder.

Karnevallet nærmede sig. Folket, der endnu var sejrsdrukkent efter julirevolutionen, tumlede sig med større livlighed og frihed end før om i maskeballernes brogede verden, og syntes for lutter jubel og lystighed at have glemt, at døden ikke respekterer maskeretten. – Da udbredte sig pludselig det rygte, at koleraen, denne asiatiske pest, som ingen kendte, og om hvis rædsler man gjorde sig de frygteligste forestillinger, nærmede sig Paris, og at flere dødsfald allerede var indtruffet i forstaden St. Antoine. I begyndelsen var der kun få, som bekymrede sig derom. De sorgløse parisere lavede bonmots over sygdommen, som i vittighedsbladene fremstilledes som en benrad i russisk dragt, svingende sin frygtelige knut af små dødningehoveder, men som dog forfærdet veg til side for de bataljoner af franske læger, der, med uldne mavebælter til faner, varmedunke på ryggen i stedet for tornystre, og med klystersprøjter i hænderne, jog den på flugt. Snart fik man imidlertid andet at tænke på. Som et splittet lyn slog den med forfærdelig voldsomhed ned i byens forskelligste kvarterer, bredte sig med rivende hurtighed, dræbte i løbet af få timer så pludseligt og sikkert, at folk, der, glade og muntre, i karnevalsdragt var draget til den store opera for at deltage i alle overgivenhedens orgier, døde, omgivet af masker, i deres sidste

øjeblikke lyttende til latter og spræl, mens deres dødsrallen overdøvedes af cancan'en fra det brusende orkester.

Da greb en vanvittig angst det jublende Paris. Stemningen slog om, og da endelig dansemusikkens toner forstummede for ligklokkernes alvorlige klang fra Notre Dame og byens øvrige kirker, steg den lige til panik. Man troede, ligesom i pestens dage, at brøndene var forgiftede af jøderne, lægerne bestukket af de rige, og der fandt optrin sted, hvor de uvidende pøbelmassers blodige handlinger på en sørgelig måde forøgede ofrenes tal.

Drevet af lyst til at lære den nye sygdom at kende, til dels også af pligtfølelse, havde jeg sluttet mig til de franske lægers tal og var i idelig aktivitet, først på Hotel Dieu og senere på et af de store koleralazaretter, som man snart blev nødt til at oprette. Felsløv så jeg næsten intet til og troede halvvejs, at han var krøbet i salveten og havde frelst sin krop i tide. Derimod traf jeg daglig sammen med en anden dansk læge, Peter Møller, som lige var kommet til Paris og straks havde tilbudt sin tjeneste. Felsløv havde efter den aften i restaurationen ikke talt et ord om, hvad der var foregået hos den gale fader Bernot, og de enkelte gange, hvor jeg var truffet sammen med ham og havde bragt denne begivenhed på bane, havde han bestandig trukket sig tilbage med en sky ængstelighed, som han forsøgte at dække med en eller anden overgiven spøg. De tunge pligter, der påhvilede mig som koleralæge, det strenge arbejde og den idelige spænding havde ganske jaget mindet om hans lille historie på flugt. Den var for ubetydelig til at den kunne finde plads i mit hoved under den tanketrængsel, som dengang opfyldte mig.

Træt og udmattet vandrede jeg en aften tilbage fra lazarettet uden at vide, at det var den tredje marts, netop den dag, som Felsløv havde udpeget som sin dødsdag. Luften var kold og rå, det regnede jævnt, og de vindstød, som af og til fo'r igennem gaderne, mindede langt mere om en novemberdag hjemme hos os, end om tegn til et begyndende forår. Gaderne var øde og tomme. Alt hvad der kunne flygte var borte, og de, som nøden eller omstændighederne tvang til at blive, holdt sig på sådan en fugtig aften forskansede bag husenes mure. Just som jeg lagde vejen over Pont Neuf, så jeg en lang, mager og noget krumbøjet skikkelse, og det velbekendte råb: "La science pour un sou, monsieur! Toute la science pour un sou, madame!" – klang atter i mine øren. Mindet om Felsløv for pludseligt gennem mit hoved. Jeg vendte mig om og så fader Bernot stå under lygten med sin gamle, grønne kasket på hovedet og en bunke papirer i hånden.

"Hvor er Deres teleskop henne, monsieur Bernot?" spurgte jeg og stak ham et par sous i hånden.

"Ak," svarede han, "det går ikke med teleskopet i denne tid. Folk bryder sig ikke om at blive kloge på himlen, skønt den ene sjæl vandrer op i den efter den anden. Heller ikke med mikroskopet vil det længere gå. Jeg viste en lang tid kolerafluer, og det gik brillant. Folk var meget begærlige efter at se den sande oprindelse til sygdommen, og jeg tjente så mange sousstykker, at jeg næppe kunne slæbe dem hjem i min lomme. Men så blev det forbudt af politiet. Man tog min opdagelse fra mig, og løb bort med kolerafluerne, ligesom Leverrier stjal den nye komet, som jeg havde opdaget gik under ringen på Saturn. Den må nu, på grund af den voksende attraktionskraft, for

længst være styrtet ned på planeten, hvorfor det ikke er så underligt, at Arago forgæves har bestræbt sig for at finde den igen. De sagde, at mine kolerafluer gik folk i hovedet, og nu har en tysker stjålet min opdagelse og skrevet et stort værk derom i tre foliobind. Jeg er et offer for uafladelig forfølgelse, min herre! Jeg har de mest glimrende ideer, men ingen vil tro på dem, og dog stjæler man dem fra mig. – Å, jeg er meget ulykkelig!"

Han stirrede åndsfraværende hen for sig og svingede den lille pakke papirer frem og tilbage som et pendul.

"Hvad har De der?" spurgte jeg.

"Det er en ny ide," sagde han, "men ikke af mig selv. Den duer heller ikke meget, men jeg tjener dog gode penge derved. Det er fremstillinger af koleraens optræden i de forskellige lande – ikke videnskabeligt, men en ren populær trafik – fire sous for arket, min herre."

Jeg gik ind under lygten og så billederne flygtigt igennem, det var grove træsnit, de fleste slet kolorerede, fremstillende scener af koleraens optræden i Moskva, St. Petersborg, Wien og Berlin, men intet var de fire sous værd, som han forlangte.

"Har De ingen fra Paris?" spurgte jeg.

"Nej, min herre, endnu ikke," svarede han med et uhyggeligt smil, "men jeg har en idé, en idé, som vil betale sig fortræffelig. Når det billede kommer i handelen, vil det betales med mindst fem francs, og jeg vil få et uhyre honorar derfor – dersom man ikke stjæler det fra mig," tilføjede han, idet han trådte lige hen til mig.

"Dette billede vil De altså ikke vise mig?" spurgte jeg, vigende et skridt tilbage, for hans blik havde noget uhyggeligt lurende ved sig.

"Jo," sagde han, "De kan hjælpe mig dermed, og De vil ikke forråde mig. De er dansk, og de danske er ærlige folk, det ved jeg af erfaring. Jeg trænger til en isbjørn, min herre! Vil De love at skaffe mig en god tegning af en isbjørn, så vil jeg vise Dem billedet."

"Jeg skal tegne Dem en i morgen," sagde jeg smilende, "skønt det forekommer mig, at De vil kunne få lige så gode billeder her i Paris, hvis De ikke foretrækker selv at tegne en efter den, som findes i Jardin des Plantes."

"Å, min herre," råbte han, "den er ikke ægte! Det er et uhyre, et rent monstrum, som konservatoren har lavet efter en tegning af Guérin-Méneville. Det er en tam bjørn, som han har trukket over med sælhundeskind og sat i en vaskeballe. Jeg ved det meget godt, det er videnskabeligt humbug det hele. Milne-Edwards, Valenciennes, ja selv Cuvier er ikke bedre end de andre. Det er humbug og litterært røveri alt sammen."

"Ja vist, ja vist," svarede jeg for at komme løs, "det ved jeg nok. Jeg skal sende Dem en tegning i morgen, for De vil da ikke, at jeg skal stå og tegne isbjørne for Dem midt om natten på Pont Neuf?"

"Nej, nej," råbte han ivrig og greb fat i min frakke, "men kom hjem med mig, jeg bor kun få skridt herfra. Jeg skal vise Dem mit billede og hele min samling af fysiske instrumenter, dersom De blot vil gå hjem med og lave mig en tegning af en isbjørn."

Under andre forhold var jeg næppe gået ind på en indbydelse af denne natur, men Felsløvs eventyr stod mig i hovedet, og jeg havde lyst til at se denne Tutelle og de forunderlige omgivelser, hvori hun sikkert måtte leve. Jeg modtog indbydelsen og fulgte

fader Bernot, som med hurtige skridt styrede over broen hen imod Quartier Latin.

Gennem en labyrint af gader og gyder, som ikke syntes at skulle få nogen ende, og som i høj grad modsagde fader Bernots angivelse om et nært naboskab med Pont Neuf, nåede vi omsider et temmelig højt hus, der havde den ejendommelighed hverken at besidde port eller gadedør. Fader Bernot bukkede sig ned og slog med en nøgle to slag på et af skodderne, hvilket bevirkede, at kælderdøren åbnede sig to minutter efter, for at fremvise en uhyre, kvindelig skrubtudse med gullighvidt ansigt, uredt hår, og det svære legeme indhyllet i det mindst mulige af kvindelige beklædningsstykker. Hun brummede meget lydeligt over at blive forstyrret i sin nattero, og under denne ingenlunde melodiøse musik, som fader Bernot fuldstændig syntes at overhøre, dukkede vi ned ad en kældertrappe og kom igennem et stinkende kælderrum op ad en anden. Fader Bernot tændte en lille lygte, for gennem en gård, der syntes at være et skakbræt af rendestene, at nå hen til en bagbygning, hvorover der viste sig en ganske lille stump himmel, på hvilken en enkelt klart skinnende stjerne strålede gennem de nu sønderrevne skymasser. Vi steg op ad noget, der i begyndelsen havde en fjern lighed med en trappe, hvorpå den gik over til en hønsestige, for til slutning at ende i et af de kragetræer, som jeg under andre forhold kun har set anbragt i mølleværker og på flagstænger. Ved hver afsats, om man ellers kunne give de små drejninger dette navn, standsede fader Bernot og holdt lygten ud imod mig med de fornemme ord: "Encore un étage, s'il vous plait, monsieur!" – hvorpå han trøstig kravlede videre, overladende til mig at knække halsen på

den behageligste måde, som jeg kunne udfinde. Endelig standsede vi af den gode grund, at huset ikke var højere, og da jeg kiggede ud ad en loftsluge, mens fader Bernot åbnede døren, forekom det mig, at jeg så ned i en bundløs brønd. Jeg hørte klangen af en guitar, som straks forstummede, da vi puslede ved låsen, og et øjeblik efter stod jeg i et meget rummeligt kvistværelse, der havde vinduer til begge sider. Jeg så mig forbavset om, for efter en sådan opgang, under hvilken jeg havde haft rig lejlighed til at fortryde min letsindighed, havde jeg ventet at komme ind i et eller andet hul og ikke i de omgivelser, som jeg her fandt. Et lille bord bar på sin renlige dug, foruden en hyggelig strålende lampe, en anretning, der øjensynlig syntes at være bestemt for fader Bernot, og som tilkendegav, at han ikke var nogen foragter af et godt aftensmåltid. Langs væggene stod reoler, dels med forskellige bøger, mest ældre videnskabelige værker, dels med fysiske instrumenter, dels med modeller til forskellige maskindele. Enkelte gamle kobberstik var anbragte hist og her, og på konsollen over den åbne kamin, hvori der brændte en lystig ild, tronede med stille værdighed en fortræffelig buste af Archimedes. Det store kalejdoskop, tilligemed dets to brødre fra Pont Neuf, stod derimod i en krog og syntes at sørge over den ufrivillige landflygtighed, hvortil deres ejermand havde fordømt dem. Hvad der imidlertid mest slog mig, var den umiskendelige orden og renlighed, ja selv den hygge, hvormed alt var arrangeret. Ikke en plet på de talrige messinginstrumenter, ikke et støvgran på de tætopstillede bøger. Blomster og planter i vinduet, snehvidt lærreds betræk over de gammeldags møbler, alt tilkendegav, at et kvindeligt

væsen måtte være i nærheden, og jeg var kun uvis, om den flig af en stålgrå kjole, som jeg ved min indtræden havde set forsvinde bag et mørkegrønt tæppe, tilhørte Tutelle, eller om der, foruden hende, gaves endnu et væsen, som kunne holde ud at leve indespærret med en gal mand.

Fader Bernot satte sig uden videre komplimenter til aftensbordet, og da han så, at jeg i stedet for at modtage den tilbudte stol, foretrak at gennemgå titlerne på hans bøger og undersøge mekanikken i hans modeller, begyndte han på ny at konversere mig, alt som han lod den ene ret forsvinde efter den anden.

Enten det nu var en følge af vinen, eller fordi han med den stigende interesse forglemte sig selv, nok er det, at han i sin samtale begyndte at udfolde langt mere fornuft, end jeg egentlig havde tiltroet ham, så at jeg til slutning kom i tvivl, om hans vanvid var af periodisk natur, eller om det blot var en maske, som han tog på ved ankomsten til Pont Neuf, for ved hjælp af den at vække medlidenhed og lokke sousstykkerne til sig. Endelig var aftensmåltidet til ende, og jeg mindede ham med et par ord om hans løfte. Han stirrede på mig med det sædvanlige Pont Neuf-udtryk i sit ansigt og sagde: "Ønsker De at udføre den med blyant, tusk eller rødkridt?"

"Jeg ønsker at se Deres billede først," sagde jeg kort.

Han så på mig med det samme lurende, mistænksomme blik, som jeg havde set på broen, og i dette øjeblik forekom det mig igen, at manden bestemt måtte være gal, og for at gøre en ende på det, sagde jeg mut: "Lad mig få en blyant."

Han nærmede sig til sit skrivebord, det eneste bohave i værelset, hvor alt lå hulter til bulter, og efter længe at have rodet

i de der liggende papirer, vendte han tilbage med et par blyanter og et stykke tegnevelin. Jeg satte mig i sofaen, greb blyanten og tegnede efter hukommelsen en isbjørn på alle fire.

"Meget godt," sagde han, idet han med et kenderblik betragtede tegningen, "men den duer alligevel ikke. Jeg må have en isbjørn, der sidder i en sofa."

"I en sofa!" udbrød jeg forbavset. – "Er De gal?" – havde jeg nær sagt, men tog mig i det.

"I en sofa, en kanapé eller hvad De nu vil!" råbte han ivrig, "men den må sidde mageligt, med benene strakte langt fra sig og rygende på en lille kridtpibe eller en cigaret, hvis De hellere vil."

"Det kan jeg ikke tegne," sagde jeg og rejste mig op, "jeg er ikke kunstner."

"Jo vist er De så, De tegner jo udmærket. Gør mig den tjeneste, ellers kan jeg ikke vise Dem min nye idé."

Jeg greb nu på ny blyanten, og skønt det kostede mig en del vanskelighed at udføre den i den angivne stilling, gjorde jeg dog, som han forlangte, idet jeg blot antydede omgivelserne.

"Bravo, bravo, brillant!" råbte han, mens han med et grådigt blik fulgte hver linje. "Jeg tror den kan bruges – nu skal vi se."

Han tog plads ved siden af mig, greb blyanten og begyndte at tegne. I et nu var sofaen forandret til en elegant udstyret kanapé, bag hvilken et rigt draperi slyngede sig med spejle og lampetter til begge sider. Han gjorde endnu nogle dristige træk, og foran isbjørnen stod et bord med et par tomme champagneflasker og levningerne af et rigt måltid. Endnu engang kradsede han løs på papiret, og da han hævede hovedet i vejret, så jeg en ung pige i debardeusedragt vellystigt

henstrakt på kanapeen med det blottede bryst op imod isbjørnens lodne pels, som hun omfattede med sin venstre arm, mens bjørnens store lab hang ned over hendes højre skulder.

Jeg så forbavset på ham, men han betragtede tegningen med et misfornøjet blik og udbrød:

"Nej, den duer ikke. Det var ikke således, jeg havde tænkt mig det. Nu har jeg fordærvet Deres morsomme bjørn med mit fuskeri. De må tegne mig en ny – en isbjørn, der danser."

"Nej tak," sagde jeg, idet jeg greb min hat, "nu er jeg ked af at blive holdt for nar. Vil De være så god at lukke mig ud. Det er jo allerede sent på natten."

Jeg greb, trods hans modstræben, i døren og havde allerede lukket den halvt op, da jeg så hovedet af en ung pige titte frem bag det grønne tæppe. Hun kastede et stjålent, nysgerrigt blik ud i værelset, og hendes øjekast traf mig med et ligesom bedende udtryk. Jeg studsede over dette uventede syn. Hun var en fuldendt skønhed og i denne forunderlige alder, som ligger imellem barn og voksen kvinde. Sorte, krøllede lokker bølgede omkring et fint, blegt ansigt og legede med det hvide florstørklæde, som omgav hendes hals. Hendes store, sorte øjne, der måske var lidt for fremstående, funklede af en forunderlig ild, og hendes stærkt krummede næse, med de store vidtåbne næsebor, tydede tillige med hendes svulmende mund på en sydligere herkomst og en stærk lidenskabelighed.

Dette syn bestemte mig. Jeg gik rask hen til bordet, greb blyanten og sagde med en afgørende betoning: "Nu vel, jeg tegner endnu en isbjørn for Dem, men det bliver den sidste – forstår De?"

"Ja vist," sagde han, idet han med travl ivrighed lagde et nyt papir frem, "men De husker jo nok, hvad De lovede mig: En isbjørn, men en, der danser."

"Ja vel," svarede jeg. "Skal det være en alvorlig bamsedans, eller vil De have noget vildt?"

"Noget vildt," gentog han, idet han med øjensynlig glæde gned sig i hænderne, "noget rigtigt vildt, jo galere jo bedre. Den må helst hvile på det ene ben, med det andet kastet op i luften, holdningen noget bagover, og med forpoterne, som om den kløede sig under armhulerne."

"Det er en vanskelig opgave," sagde jeg smilende, "imidlertid skal jeg forsøge derpå."

Jeg gjorde et par udkast, og ved det tredje lykkedes det mig at gøre stillingen nogenlunde naturlig.

"Bravo!" råbte han, idet han greb papiret og henrykt stirrede på det. "Ganske fortræffeligt! Aldeles således, som jeg har tænkt mig det – tillader De et øjeblik?"

Han satte sig igen ned i sofaen, snappede blyanten ud af hånden på mig, rettede hurtig noget på bjørnen, foruden en mængde streger på kryds og tværs, hvis betydning jeg endnu ikke ret fattede. Derpå rakte han mig papiret og udbrød med ufordulgt kunstnerglæde: "Hvad siger De til det?"

Jeg stirrede fuld af forundring på papiret. Med raske, bestemte træk var der, skønt skitseret, antydet en baggrund, hentet fra den store opera, med piller, draperier, spejle og lampetter. Min bjørn havde fået en af de bekendte studenterkalotter på og var, med en kort kridtpibe i munden, indviklet i den vildeste cancan med en lille, ung pariserinde, som i dragt à la Columbine med en skælmsk udfordrende mine

og sirlige trin cancanerede foran den alvorlige bamse, på hvis trevne ansigt man læste et helt læs af livets genvordigheder.

"Jeg forstår ikke," sagde jeg, "hvorfor De bestandig karikerer mine tegninger. Dette her er jo ikke noget naturhistorisk, men passer i det højeste for *Charivari*."

"For *Charivari*!" gentog han med et hånligt udtryk. "Ah, hvor vil De hen? Mit billede vil gøre mig verdensberømt, når blot ikke en eller anden stjæler ideen fra mig."

"De frygter da ikke for mig?" spurgte jeg leende, "jeg har måske tegnet så godt, at De antager mig for en rival?"

"Nej, nej," sagde han hovedrystende, "Danmark kan ikke bruge mine ideer – det er for lille et land dertil. Det kan kun frembringe kunstnere og videnskabsmænd af moderat størrelse. Mine ideer tilhører Frankrig, som jeg selv, og det er kun mine landsmænd, der med fordel kan bestjæle mig. Nu skal De se."

Han gik hen til det gamle chatol og trak en flad skuffe ud, hvoraf han med megen omhyggelighed fremtog en tegning, der var omhyllet med silkepapir. Derpå skruede han lampen op, rettede på skærmen, og da han havde fået billedet i den rette belysning, sagde han stolt: "Se, her er det!"

Jeg så på billedet, der var tegnet med umiskendeligt talent, og sagde:

"Det er jo et karnevalsbal, men jeg forstår det ikke rigtigt. Det forekommer mig, at alt er opløsning og forvirring, og at folk flygter til alle sider."

"Det er koleraens udbrud i Paris," sagde han med patetisk stemme, "således som jeg så det den første aften. Ser De, monsieur, det er Opera Comique – lysene blinker, musikken

dundrer løs, de dansende hvirvler rundt, alle nationaliteter blandede mellem hinanden: Alvorlige englændere, kedelige hollændere, stive spaniere, lærde tyskere og guldudstrøende russere. Ser De, ballet er i fuld gang, man tænker kun på lystighed og glæde, på champagne og l'amour. Her holder en Polichinel sine taler, hist danser man på sin italiensk med tamburiner og kastagnetter. Der i forgrunden gør man nar ad Vorherre i en cancan, længere tilbage springer man buk over verdens besværligheder, og lader damerne ride på skuldrene af harlekiner og tykmavede munke. – Da opstår der pludselig en dødsstilhed i salen. Orkestrets instrumenter er som forheksede. Nogle vil slet ikke give klang, andre frembringer kun skærende dissonanser. Også med champagnen og østerserne er det galt fat. Propperne på den første vil ikke flyve til vejrs, skønt den gærer og syder, og østerserne indelukker sig hårdnakket i deres skaller, skønt de ved deres lugt forråder, at de for længe siden har givet afkald på livet. Mængden bliver forbavset og forvirret, lysekronerne blegner, og et halvmørke begynder at opfylde salen. Da hører man, trængende ind til marv og ben, tonerne af en eneste soloviolin, der bliver spillet højt oppe fra galleriet. Der går jammer og dødsangst gennem disse toner. De får blodet til at isne og hjertet til at standse sit slag. Snart lyder de som vindens suk i sivene ved Ganges, snart som den arabiske hests hurtige hovslag, snart som pilgrimmenes sang, når de fra Mekka vandrer gennem ørkenen.

Nu forandres melodien – hører De – det klinger som skovlhjulenes plasken over Middelhavets bølger, som den hvinende klang af lokomotivets signalpibe. Det var et

fortissimo han spillede, men nu synker han ned – det bliver piano, næsten pianissimo.

Hører De, monsieur? Det er jammerens, fortvivlelsens, de skuffede forventningers skrig, indtil de gennem trods og klynkende beden synker ned til det sidste dødssuk. Forstår De? – Denne magre, udtærede, hendøende skikkelse med violinen i sin hånd og det hoverende grin i sit ansigt – det er koleraen, der spiller op for nationerne i Europa, og det er livets dans, som ender. Ser De, hvor hoben i vild rædsel flygter til alle kanter for at nå udgangen? Kvinder og syge trædes under fødder, de brogede pjalter flyver til alle sider, guldet har ikke længere noget værd – det er kun livet, det gælder. Men de kommer ikke alle ud. Nogle bliver, hvor lynet har lammet dem, og de dør, farer bort fra livets maskerade i den samme gøglerdragt, hvormed de har dækket deres fejl, farer bort under latter, dødshyl og cancanhvirvler.

Ser De advokaten her i krogen og oven på ham den højlærde doktor Farniente? Som marionetter ligger de der med de puklede Polichineller, de ligblege Pjerrot'er og de brogede Harlekiner. – Ser De den nydelige, lille Columbine? Hun er faldet baglæns over sin elsker, hendes dragt er kommet i uorden, og masken er halvt gledet af det blåligblege ansigt, der ser ud, som det i et nu er blevet hundrede år ældre.

Ha! Ha! Ha! Er det ikke et morsomt billede, monsieur, og nok sine fem francs værd? Ikke sandt: 'Vive le champagne, l'amour et la folie!' – Ha! Ha! Ha! – Det er en ægte scene fra livets store opera comique."

Mens han gav denne forklaring og med stort liv udpegede hver enkelt figur i billedet, tindrede hans øjne på ny med en så

uhyggelig glans, at jeg blev ganske underlig til mode derved. Han så med sin lange, tynde skikkelse, med de magre, udrakte hænder og det udtærede, rynkede ansigt næsten ud som hin uhyggelige figur, der spillede violinen oppe fra galleriet.

"Hvad vil De bruge bjørnen til?" spurgte jeg. "Billedet er jo ganske færdigt."

"Ikke ganske, ikke ganske," sagde han med en uhyggelig latter og pegede på en lille, ikke udfyldt plet til venstre i forgrunden. "Ser De, jeg har på billedet alle de nationaliteter, som det store Paris hvert år med magnetisk kraft trækker til sig. De ser, at jeg har fået dem alle anbragte i deres nationaldragter. Kun om de danske var jeg i uvished, hvorledes jeg skulle fremstille dem således, at enhver straks kunne genkende dem. Jeg har aldrig set deres nationaldragt. Måske har de ingen, og så fandt jeg på at sætte deres vigtigste husdyr i stedet. Når pariserne ser et billede med en sælhund, hvalfisk eller isbjørn, ved de straks, at det forestiller noget fra Danmark. Nu skal De se, hvor det vil tage sig ud."

Hurtigt klippede han min tegning ud af papiret og satte den ind på den tomme plads.

"Nej," sagde han, "den er for stor, den skader ensemblet. Vent lidt, så skal jeg gøre den om."

Da han atter rakte mig billedet, dansede bjørnen i forgrunden på den mest overgivne måde sin cancan med den lille, flotte pariserdame, der figurerede foran den. Han havde forandret noget ved dens ansigt og lagt enkelte menneskelige træk deri. Der kunne ikke være tvivl derom – det var Felsløvs ansigt – det var Felsløv, der som bjørn var karikeret på billedet.

Jeg bemærkede dette, og han svarede smilende:

"Javist, jeg vil ikke nægte, at jeg har tænkt på denne unge dansker, der for nogen tid siden besøgte mig og så mine apparater. Jeg har senere et par gange set ham både på den store Opéra og på Opéra Comique, hvor han bestandig danser med mademoiselle Leonie, som jeg har tegnet her."

"Mademoiselle Leonie!" udbrød jeg forundret. "Det er da ikke den bekendte Leonie, hvorom der har været så megen tale –?"

"Jo netop," afbrød han. "Hun er et dejligt fruentimmer, et af de skønneste, der findes i Paris, men hun lever kun for sine luner. Den ene dag kan man møde hende i Boulogneskoven, farende af sted i sin phaeton med en eller anden engelsk lord, tysk hertug eller russisk bojar, og samme aften kan man træffe hende i kvadrillerne på Bal Mabille sammen med en eller anden ung student, som hendes blik tilfældigt er faldet på. For øjeblikket morer hun sig med Deres isbjørn."

"Sig mig," spurgte jeg, mens han omhyggeligt indpakkede sin tegning, "kender De ellers noget til denne unge dansker? Har han været hos Dem flere gange end den ene aften?"

"Nej," svarede han kort.

"Jeg troede det," sagde jeg spydigt. "Siden De kender ham så godt, at De endogså nu, efter et par måneders forløb har kunnet tegne hans ansigt: siden De har udspejdet hans veje og kender hans forbindelser, må De vistnok nære en særlig interesse for ham, og det forundrer mig nu ikke længere, at De har kunnet sige ham så god besked den aften, han besøgte Dem."

"Har han fortalt, hvad der foregik her?" spurgte han, idet han trådte mig et skridt nærmere og så mig skarpt i øjet.

"Nej," svarede jeg, "han har ikke fortalt mig sagen i dens detaljer, men så meget ved jeg, at De har skræmmet ham med Deres charlataneri, og at hans nuværende levemåde står i forbindelse dermed."

"Charlataneri!" gentog fader Bernot med et ubestemmeligt smil. "Å, De ved ikke, hvad De taler om. Charlataneri! – Ja, hvorfor ikke? Ethvert fænomen, som de lærde ikke kan forklare, er naturligvis charlataneri for dem, indtil den virkelige årsag bliver kendt – så er det en opdagelse. – Hør, hvad jeg siger Dem, og agt vel derpå! Den dag vil komme, da dette charlataneri tager et sådant opsving, at det forrykker verdens sædvanlige orden. Der vil komme den dag, hvor man ikke længere kender noget mål og nogen afstand, fordi ordet vil flyve Jorden rundt på magnetiske vinger. Den tid vil komme, hvor man med lynets hurtighed besøger de fjerneste kloder i himmelrummet, fordi man vil forstå at skille ånden fra det tunge jordstøv, der holder den tilbage hernede, så at man vil kunne lade den flyve alene af sted med tankens hurtighed og atter ved magnetismens hjælp kalde den tilbage. – Ja," fortsatte han, idet han næsten med et spring fo'r ind på mig og lagde hånden på min skulder, "den tid vil komme, hvor man ikke længere kan have sine tanker i fred, hvor de ikke mere vil være toldfrie, fordi den mægtigere og bedre begavede, alene i kraft af sin viljestyrke, vil bringe dem under sine og lade dem trælle for sig. Havde jeg levet i de tider, som vil komme, da var jeg ikke blevet bestjålet, forurettet og forfulgt, således som nu. Det er mindre ånder, for hvilke jeg er bukket under, blot fordi de ved nepotisme var stillet højere i statstjenesten end jeg, men i de tider, som jeg spår om, vil rigdom, magt og indflydelse vel ikke

forsvinde, men de vil tilhøre den mest begavede i kraft af det princip, at det er åndens herredømme, som alene vil sejre. Det er min nyeste idé! Jeg arbejder dag og nat for at løse denne opgave. Jeg har allerede opnået meget, men jeg skal løse den fuldstændigt – når blot ingen stjæler den fra mig."

Jeg trak på skuldrene, og skønt jeg ikke kunne undertrykke en let ængstelse ved hans eksalterede, næsten vanvittige holdning og ord, sagde jeg koldt:

"De blander der aldeles forskellige kræfter til et kaotisk virvar, hvori der ikke er nogen mening. Den elektriske strøm, der går igennem sin ledning, er noget ganske andet end hjernens virksomhed, hvoraf tanken er frugten. Det er kræfter, der slet ikke kan sammenlignes."

"Javist, naturligvis!" udråbte han og greb fastere i min arm. "Det mener nu De og Deres samtidige, men jeg forsikrer Dem om, og det er netop grundprincippet i min idé, at disse kræfter er aldeles ensartede, og at man, ligesom man nu kan frigøre elektriciteten under form af en funklende gnist, således vil man i kommende tider kunne frigøre tanken, ja hele den åndelige virksomhed, og sende den hvorhen man lyster. Jeg ved vel, at De anser mig for gal ligesom alle de andre – jeg har kun talt med én, som delte min anskuelse."

"Og hvem var det?" spurgte jeg spottende.

"En ung amerikaner, Samuel Morse, som netop i går besøgte mig, før han tog til Amerika. Jeg arbejder nu på min del af opgaven, han på sin. De skal se, vi vil få underlige ting at høre derovrefra."

"Og hvor vidt er De kommet med Deres?" spurgte jeg i samme tone.

Det lod til, at min sarkastiske holdning irriterede ham, for han svarede stolt: "Så vidt, at jeg kan sende en ånd, som jeg behersker, hvorhen jeg lyster, for at den kan bringe budskab tilbage."

"Kan De også sende den ind i fremtiden?"

"Ja, til en vis grad," sagde han roligt.

"De må undskylde," svarede jeg, "at jeg ønsker at se dette eksperiment, førend jeg kan tro derpå. Men," lagde jeg smilende til, "det gør De vel næppe, af frygt for, at jeg skal løbe bort med opdagelsen."

Han så et øjeblik tavs på mig, som om han ville studere mit ansigt. Derpå vendte han sig mod det mørkegrønne tæppe og råbte med bydende stemme: "Tutelle, kom herind!"

Jeg hørte nogen bevæge sig i værelset ved siden af og derpå en blid stemme, som i en klagende tone udbrød: "Jeg er i seng, fader!"

"Kom ind alligevel, så hurtig du kan," råbte han igen.

"Det forundrer mig," sagde jeg, "at De, som er i færd med at løse så store problemer, søger ophold og erhverv på Pont Neuf."

"Udflugter," svarede han, "ikke andet end udflugter, for at lede akademiets lærde på vildspor. Så længe jeg står der og viser mit mikroskop frem for et sou-stykke, er jeg ingenting – de ler i det højeste ad mig. Trak jeg mig derimod tilbage, for i stilhed at kunne arbejde på mine store ideers udførelse, ville jeg straks omringes af deres elendige spioner, og mine ideer ville fra akademiet blive forelagt Europa i halvrå form, længe førend jeg selv var blevet færdig med at gennemarbejde dem. Det er den ene grund til mit stadige ophold der, men jeg har endnu en anden. Jeg studerer der den måde, hvorpå menneskene opfører

sig mod den ulykkelige, den forladte. Lavater har skrevet sit store værk om fysiognomien og stræbt gennem ansigtstrækkene at udfinde menneskenes virkelige karakterer. Jeg har et uhyre arbejde for, for jeg går –"

Her blev han afbrudt i sin forklaring ved indtrædelsen af den unge pige, der også straks lagde beslag på min udelte opmærksomhed. Hun var lille af vækst, med udmærket små, veldannede hænder, og den hvide natdragt, hvori hendes spæde skikkelse var hyllet, og som hun ængstelig holdt sammen foran brystet, gav hende i forbindelse med hendes jomfruelige tøven og den høje rødmen, der farvede hendes kinder ved synet af mig, en forøget ynde. Hvad der imidlertid mest forundrede mig, var noget mærkeligt drømmende eller rettere sløret ved hendes blik. Det var, som om disse prægtige, sorte øjne mere var byggede til at skue ind i sig selv end udad mod verden, og kun sjældent, og da langsomt og med et vist besvær, hævede hun de lange øjenvipper, der ligesom skinsyge rugede over de mørke diamanter, som de beskærmede.

"Nu skal De se, nu skal De se!" råbte fader Bernot fornøjet, idet han først gned sine hænder og derpå hurtigt rullede en lav lænestol hen til bordet. "Sæt dig her, Tutelle! Det er en fremmed herre, en dansk læge, som er kommet for at se, hvor vidt jeg har bragt det."

"Fader," udbrød hun med klagende stemme og et bedende blik, "lad mig være fri i aften, jeg er så træt."

"Passiar, sæt dig ned!" råbte han barsk og pegede på lænestolen.

Hun sank ned i den med et bønligt blik på mig. Jeg havde den største lyst til at afbryde denne scene, men clairvoyanterne var

ikke således på mode i Paris dengang som nu, og dette, i forbindelse med hvad der var hændet Felsløv, bevirkede, at jeg blev stående som en tilsyneladende ligegyldig tilskuer. Fader Bernot skruede lampen, der var begyndt at døse hen, højt op, og skød, ligesom tilfældigt, udladeren på den store elektrisermaskine hen imellem lampen og den unge pige. Derpå satte han sig på en højere lænestol lige overfor og begyndte at betragte hende med et ufravendt, stikkende blik.

Jeg har engang i min fattigpraksis haft en afskyelig sag med en kone, om hvem det påstodes, at hun havde dræbt sine plejebørn ved krampetilfælde, som hun fik til at opstå ved i halvmørke ufravendt at stirre på de ved spøgelseshistorier forkyste børn. Der var ingen tvivl om, at dette var virkelig sandhed, og kun med denne kones grågrønne, stikkende øjne kan jeg sammenligne det blik, som fader Bernot ufravendt rettede på den unge pige. Hun syntes at føle sig besværet derved. Af og til fo'r en let skælven gennem hende, og flere gange slog hun med hånden hen over ansigtet, som for at bortjage en flue eller andet insekt, som hun rimeligvis troede at se. Derpå sank hun mere og mere sammen. Hænderne faldt magtesløse ned på hendes skød, hovedet bøjede sig tilbage, den smukke lille mund åbnede sig halvt, og øjnene, der nu stod vidt åbne, stirrede uden liv, uden bevægelse, uden sekraft stift ud i rummet.

"Bruger De ingen bestrygninger?" spurgte jeg fader Bernot, der nu havde hørt op at stirre og pirrede ved lampen, som syntes at mangle olie.

"Nej," svarede han og rejste sig, "det overlader jeg til charlatanerne. De vil altid kunne kende charlatanerne på disse

fiksfakserier, som ingen betydning har. For mig er tanken og blikket tilstrækkeligt. Nu er hendes ånd fri!"

Han førte lampen tæt hen foran hendes øjne. Pupillerne var stærkt udvidede, som på en død, og aldeles uimodtagelige for lysindtryk. Han løftede først hendes ene arm, derpå den anden, og de blev ubevægeligt stående i den stilling, hvori han havde sat dem, som om de var unddraget tyngdens alt overvindende love. Derpå hævede han hende op og bar hende som et barn hen på sofaen, hvor han lagde hende ned, idet han sagde: "Nå! Har De nu lyst til at overbevises?"

Jeg havde dengang aldrig set noget til det, som senere under navn af mesmerisme, hypnotisme og dyrisk magnetisme har sat så mange penne i bevægelse og bragt forstyrrelse i så mangen, ellers sund hjerne. Intet under derfor, at jeg følte mig lidt uhyggelig til mode, for det er altid en egen sag at være ene sammen om natten med en mand, der er gal, og et fruentimmer, som er på vej til at blive det. Imidlertid mandede jeg mig op; den fremherskende tanke hos mig var den, ikke at lade mig bedrage. Jeg greb hendes hånd for at føle, hvorledes pulsen slog. Det var med en vis overraskelse, at jeg hurtigt slap den igen. Hånden var tung som bly, kold som is og pulsen næppe til at føle.

Han trykkede atter den hævede hånd ned mod sofaen og råbte triumferende: "Hvad siger De nu?"

"At hun lider af et kataleptisk tilfælde, som De er i stand til at fremkalde ved at sætte hende i en nervøs spænding," svarede jeg, bestemt på ikke at lade mig overvinde.

"Å, ja vist," råbte han med en hånlig gebærde, "det er katalepsi, det kender vi så godt – det sagde også Deres

landsmand, da han var heroppe. Men vent lidt, vi vil få at se! Har De ikke et eller andet hos Dem, som hun kunne give Dem besked om?"

Jeg lukkede min tegnebog op, og det første, mit blik faldt på, var en lille billet fra Felsløv. Jeg krøllede den sammen, for at han ikke skulle læse udskriften, og rakte ham den. Hurtig lagde han den i den unge piges hånd, som han lukkede fast sammen. Derpå greb han hende om den anden hånd, og spurgte med en ejendommelig gennemtrængende betoning: "Hvad er det, jeg har givet dig?"

Der gik en konvulsivisk sitren hen over hendes træk, før hun åbnede læberne. Med klangløs stemme svarede hun: "Et brev."

Jeg smilede og trak på skuldrene – det svar havde man også kunnet få uden magnetisme.

"Fra hvem?" spurgte han skarpt, uden at bryde sig om mine ringeagtende tegn.

"Fra en afdød," svarede hun med samme matte, klangløse stemme.

"Det er ikke sandt!" råbte jeg, glad over allerede ved det andet svar at kunne gribe hende i en fejltagelse. "Den, der har skrevet dette brev, befinder sig i bedste velgående."

Fader Bernot rystede på hovedet med en vantro mine, og idet han trykkede hendes hånd mod hjertekulen, spurgte han: "Ser du skarpt?"

"Ja," svarede hun.

"Når og hvor er den person død, som har skrevet dette brev?"

"I nat klokken tolv, på Lazaret St. Lazare."

Jeg for tilbage, som bidt af en hugorm. – Det var den tredje marts – nu huskede jeg det.

"Hvoraf er han død?" råbte jeg, idet jeg, uden at agte på fader Bernot, greb den unge pige om hånden.

Hun svarede ikke og syntes ganske uimodtagelig for min stemme, men fader Bernot stødte mig til side og svarede uden at agte på min bevægelse:

"Af kolera naturligvis! Hvad skulle det ellers være? Der kommer jo kun kolerapatienter på Lazaret St. Lazare."

Jeg stod som lamslået og bestræbte mig for at vedligeholde følelsen af, at jeg stod foran et par udlærte taskenspillere, og dog var der noget, som greb mig med gru, en følelse af noget ubekendt, som jeg ikke kunne beherske.

"Ønsker De endnu en prøve?" spurgte fader Bernot med et hånligt smil.

"Ja," svarede jeg, "for denne prøves sandhed kan jeg ikke konstatere. Jeg ved ikke, om vedkommende person virkelig er død i nat, men her er noget andet – sig mig, hvad det er?"

Jeg fremtog af min lomme en lille, men tung postpakke, indsvøbt i flere lag papir, emballeret med bomuld og endelig omsluttet af voksdug, der var sammensyet og forseglet i begge ender. Her var jeg vis på, at hverken den kløgtige fader Bernot eller hans snilde elev skulle narre mig.

"Hvad er det?" spurgte fader Bernot atter, og lagde den tunge pakke i den unge piges hånd.

"En sten," svarede hun.

Jeg smilede på ny. Heller ikke til dette svar behøvedes nogen magnetisk søvn.

"Hvilken sten?" spurgte fader Bernot, idet han lagde pakken under hendes venstre bryst.

Hun skælvede stærkt, da den kolde, tunge masse berørte hende og svarede et øjeblik efter:

"En kalksten. Den er gulliggrå med røde årer, ligesom en slibesten."

"Beskriv den," sagde han skarpt.

"Det er en firkantet sten," svarede hun tøvende og ligesom ledende efter det rette udtryk. "Dens tre sider er lige, som om de var afskåret med en kniv, men den fjerde er brudt og ujævn. På overfladen af stenen, hen imod den ujævne side, ser jeg et fint og skarpt indtryk, som af en stor blomst på en kort stilk. Underneden dette indtryk er der, hen imod det ene hjørne, klistret en lille seddel, hvorpå der står – –"

"Hvad står der?" udbrød han, da hun pludselig standsede. "Læs det, skynd dig!"

"Jeg kan ikke," sagde hun mat, "der er ligesom en tåge for mine øjne."

"Prøv nu!" råbte fader Bernot, idet han, uden at agte min nærværelse, rev hendes natdragt til side og lagde pakken under det blottede venstre bryst.

Hun skælvede. Endnu stærkere end første gang, men svarede rask og næsten øjeblikkelig: "*Pentacrinus clavatus*, Geoffroy."

Jeg stirrede halvt forvildet på fader Bernot. Min forstand stod aldeles stille lige over for disse resultater, hvis gyldighed jeg ikke kunne benægte, men som jeg var så langt fra at kunne forklare. Jeg havde ganske denne forbavselsens stupiditet, som når man står lige over for en øvet taskenspiller, men skønt jeg ikke ville tro på, hvad jeg havde set, begyndte der dog at gære en følelse hos mig af, at her var noget mere end taskenspillerkunst, at der måske fandt et længe forud beregnet bedrageri sted, og

at fader Bernot havde udspejdet mine veje, ligesom han alt tidligere havde gjort ved Felsløvs.

"Ønsker De flere prøver?" spurgte fader Bernot i en halv sarkastisk, halv triumferende tone.

"Nej, jeg har fået nok af dette charlataneri," råbte jeg, irriteret over bestandig at tørne med min forstand mod denne uforståelighedens jernmur. "De kan vise mig, hvad pokker De vil, jeg tror dog ikke en tøddel deraf."

"Nej, naturligvis," svarede han med et næsten sørgmodigt smil. "Verden er den samme nu, som for to tusinde år siden, og det ord, som den største af alle filosoffer dengang udtalte, gælder endnu. Selv om den så de døde opstå af gravene, de værkbrudne at blive helbredede, og de blinde seende, selv da troede menneskene ikke. Hvorfor skulle De være bedre end de andre, De, som hører til de skriftkloge?"

"Lad mig prøve selv," sagde jeg, "og hvis det da slår til, vil jeg tro Dem."

"Jeg tør ikke love Dem, at det slår til," svarede han. "Mediet kender Dem ikke, og da De stiller Dem fjendtlig lige over for det, bliver forbindelsen altid vanskelig."

"Ja vist, jeg forstår Dem," sagde jeg spottende. "Det er det gamle middel til at knibe ud med. Hun og jeg har ingen aftaler gjort i forvejen, og uden disse går det galt med eksperimentet."

"Nu vel," svarede han, "prøv da selv. Jeg har aldrig forsøgt det før, men hvad De har hørt, kan ikke svækkes derved, at måske et eller andet svar går tabt."

Han greb min hånd og lagde den i hendes, efter først at have taget den lille pakke bort og givet mig den tilbage.

"Spørg nu," sagde han, "men så kort og bestemt som muligt, og gentag spørgsmålet uforandret, dersom det ikke bliver besvaret."

Jeg omfattede den unge piges hånd, der først havde været iskold, men nu syntes at brænde inden i min, og spurgte: "Hvorfra har jeg denne sten?"

Der kom intet svar, og jeg gentog på ny mit spørgsmål højt og bestemt. Fader Bernot stod omtrent tre skridt fra mig hen imod døren og betragtede os med et udtryk, der var lige så spændt som mit eget.

Pludselig følte jeg hendes hånd sitre, der kom en bevægelse i musklerne omkring hendes mund, som om hun gjorde sig umage for at tale, men endnu ikke kunne.

"Hvorfra har jeg denne sten?" gentog jeg for tredje gang.

"Fra mr. Derolle, naturaliste, Rue St. Honoré, numero 38," svarede hun med mat stemme, som om det kostede hende stor overvindelse at finde dette svar.

Det var fuldstændig rigtigt. Jeg tabte imidlertid ikke modet og spurgte rask: "Har han flere af samme slags?"

"Ja, tre endnu," svarede hun uden at betænke sig.

Derolle havde rigtignok sagt mig, at det eksemplar, jeg havde købt, var det sidste han havde af en større samling fra Rhinegnene, men dette kunne godt være et handelsfif, og jeg spurgte derfor: "Hvor meget har jeg betalt for den?"

"Fem og halvfjerdsindstyve francs," svarede hun lige så sikkert som før.

Prisen var rigtig, og den fiffige naturaliehandler havde rimeligvis benyttet et påskud for at sælge mig den så dyrt. Jeg

spurgte derfor: "Kan De sige mig, hvor han gemmer de andre tre eksemplarer?"

"I en sal med mange høje glasskabe. De ligger på den øverste hylde, og på hylden står nr. 78."

Også dette forholdt sig rigtigt. Jeg huskede tydeligt, at han havde hentet en trappestige for at tage den ned til mig. Alt løb i dette øjeblik rundt for mig. Jeg vidste næppe, om jeg var vågen eller drømte, og det var ganske tankeløst, at jeg spurgte: "Hvem er jeg, og hvor bor jeg?"

Hun nævnede mit navn og tilføjede uden at nøle den lange adresse: "La Cité, Quai des Orfèvres, au Coin de la Rue de Harlay nr. 5."

"Hvad bestiller jeg her i Paris?"

"De er ansat ved det nye lazaret i nærheden af Palais de Luxembourg og plejer de syge," sagde hun med svagere stemme end før.

"Står jeg der i nogen fare for mit liv?" spurgte jeg, for jeg begyndte uvilkårligt at tro på de forunderlige ting, der foregik omkring mig.

"Nej," svarede hun, "ikke der."

"Hvor da?" spurgte jeg, idet jeg i min bevægelse bøjede mig næsten helt over hende.

Hun svarede ikke, og jeg måtte på ny gentage mit skæbnesvangre: "Hvor da?"

Hun syntes at være træt eller i færd med at vågne, for hun havde, ligesom før, vanskelighed ved at finde ordene, og først da jeg tredje gang råbte hende det samme spørgsmål, svarede hun med langsom og afbrudt stemme:

"Der, hvor De træffer epidemien næste gang."

For at lytte efter hendes sidste svar, der næsten var uhørligt, havde jeg bøjet mig så langt ned over hende, at mit ansigt rimeligvis må have berørt hendes, for pludselig fo'r hun op med et vildt skrig og styrtede derpå under udråbet: "O, min Gud, jeg dør!" atter tilbage på sofaen.

Blodet trængte ud af hendes næse og mund. Jeg gjorde en bevægelse efter vandkaraflen, som stod på bordet, hvorved jeg kom til at støde til lampen, der klirrende faldt ned og knustes i faldet. Forvirret af det pludselige mørke og de skrig, som hun under sit krampeanfald udstødte, næsten bedøvet af det virvar af tanker, der strømmede ind over mig, mærkede jeg næppe, at fader Bernot greb mig i armen og puffede mig ud bag det grønne forhæng.

"Bryd Dem ikke derom!" sagde han hurtigt til mig. "Sagen er ikke så farlig, som den ser ud til. Det er et simpelt næseblod i forbindelse med krampetilfælde, som hun med sin nervøse konstitution hyppig lider af. Hun var træt, det vidste jeg, og jeg burde ikke have ladet Dem eksperimentere. Gå lige frem, så langt denne korridor rækker. De vil til venstre finde trappen. Tag denne nøgle med. Den vil skaffe Dem ud ad porten. De kan levere mig den i morgen på Pont Neuf – farvel så længe!"

Med disse ord hørte jeg ham gå tilbage og hurtig lukke døren i lås efter sig. Jeg stod et øjeblik tvivlrådig, om jeg skulle lade ham alene med den syge, og listede derpå, nervøs og i højeste grad åndelig angrebet, ned ad den trappe, han havde betegnet mig, og som i sin hele solide elegance ingenlunde svarede til de faldefærdige stiger, hvoraf jeg var klatret op. Da jeg kom ned og med en del besvær havde åbnet den store port, der afgrænsede et rummeligt gårdsrum, forbavsedes jeg endnu mere ved den

udsigt, jeg havde for mig. Foran rullede Seinen stille og rolig under de høje bolværker, lige til venstre havde jeg Pont Neuf, og langt til højre hævede Notre Dame sine kullede tårne op imod nattehimlen – og alt dette, mens jeg indbildte mig at være langt inde i Quartier Latin.

Langsomt og i underlige tanker vandrede jeg hjemad. Ved foden af min lampe, der stod og brændte efter mig, lå en billet, hvorpå jeg straks kendte Møllers håndskrift. Jeg brød den og læste:

> Kære ven!
>
> Det gør mig ondt at måtte meddele Dem, at Felsløv er død i nat klokken tolv på lazaret St. Lazare. Jeg har skrevet disse ord på Deres værelse, hvor jeg forgæves har ventet Dem i flere timer. Jeg håber, at De kommer til begravelsen, som finder sted i morgen klokken syv på Père la Chaise. Vi er kun tre danske til at følge.
>
> Deres hengivne
>
> *P. Møller.*

"Du forstår måske næppe, Poul," sagde min fader med en pludselig overgang, "hvorledes slige gamle minder pludselig kan dukke op igen og blive levende? Du vil måske le ad en gammel mands fortælling og ikke fatte, at sligt kan slå rod hos den, som du måske mest af alle har anset for at være fordomsfri og fornuftig. Jeg kan imidlertid ikke gøre derfor. Denne epidemi ængster mig, ikke for min egen skyld, for jeg har alt opgjort mit regnskab, men for din og dine brødres. Jeg synes, at jeg har gjort så lidet for jer."

"Fader!" råbte jeg, "hvorledes kan du tale således? Hvad har vi til gengæld gjort for dig? Nu først kommer den tid, da jeg kan begynde at gengælde dine velgerninger. Bliver du syg, skal jeg pleje dig. Dør du, skal jeg sørge for mine søskende. Men jeg håber, at ingen af delene skal blive tilfældet, for nu, da du har fået din afsked og har mig til at besørge din praksis, håber jeg, at du tager bort med Frits og Albert, inden de onde dage kommer."

Min fader rejste sig, tog mig ved skulderen og sagde halv alvorlig, halv venlig: "Grønskolling! Gå nu i seng, klokken er mange. I morgen tales vi atter ved, men Frits og Albert må undvære mit behagelige rejseselskab. Der bliver nu andet at tænke på end at ligge på landet."

Med hver dag, som gik, følte jeg mere og mere den sørgelige sandhed af min faders ord. Mine brødre sendtes bort, vor gamle, venlige husholderske fulgte med dem tilligemed vor eneste pige, for det var et grundprincip hos fader at rydde huset så meget som muligt.

"Kun de, som er borte, er i sikkerhed," gentog han ofte.

Selv fik jeg ansættelse ved det bureau, der blev oprettet på Gethuset, og hvor arbejdet var overordentlig trættende. Vi modtog dagligt anmeldelser i hundredvis, især fra byens østre kvarterer, og jeg, tillige med tre yngre læger, var uafbrudt i færd med at gennemstrejfe "ulykkens huler og elendighedens boliger", lige fra den øverste ende af Gothersgade og ud til Nyboder.

Fra morgen til aften, eller rettere fra morgen til nat piskede vi i hede, støv, solskin og regn om i de usle rønner i Adel- og Borgergade, hvor sygdommen krævede så betydelige ofre.

Aldrig var der et øjebliks ro eller et minuts hvile. Så snart vi vendte tilbage til bureauet, blev vi sendte ud på ny, og mangen en dag spiste jeg både frokost, middags- og aftensmad enten på gaden, når det kneb hårdt, eller i en port, når tjenesten lod en så megen tid tilovers, at man på et trappetrin kunne nyde sine to rundstykker og drikke den portvin, hvormed vi blev så rigeligt forsynede. Dog, den var i sandhed surt fortjent, for hvad jeg så i flere af disse huse, var så frygteligt, at selv den dristigste fantasi næppe kan udmale det værre, og havde ikke anstrengelsen og den legemlige træthed været så stor, at den gjorde mig sløv og følelsesløs for alt, hvad der foregik omkring mig, tror jeg knap, at jeg ville have holdt det ud.

To aftener hver uge var friaftener, og i disse søgte jeg bestandig tilbage til min fader, som trods sin høje alder vedblev at færdes i sin sædvanlige fattigpraksis uden at bekymre sig om den krænkende skrivelse, som direktionen havde sendt ham, men hvorefter der nu, da man trængte til ham, ikke fulgte noget yderligere skridt.

Disse aftener i hjemmet, der skulle være, jeg vil ikke sige viede til fornøjelse, men blot til hvile og fortrolig samtale, var dog langt fra at opfylde dette mål. Tværtimod, de var næsten uhyggeligere end tjenesten på bureauet. *Der* var liv og virksomhed, her havde jeg en følelse som soldaten, der efter en langvarig march må stå stille på valpladsen og lade sig bestryge af en fjendtlig ild uden at kunne fyre igen. Min fader, som i disse timer var den, hos hvem jeg skulle hente adspredelse og trøst, var næsten bestandig i en sådan sindsstemning, at han ikke formåede at yde mig nogen. Ikke, at han frygtede for sin egen person, for jeg har kendt få, for hvem begrebet angst var

så ubekendt som for ham, men den medlidenhed, han følte lige over for den fattige; den humanitetsånd, som han altid i så høj en grad havde været i besiddelse af, og som nu så uforsvarlig blev krænket af hans overordnede – dette var det, som fyldte hans sind med bitterhed, ja harme, og hvis ærgrelse må betragtes som en væsentlig disposition til kolera, som til enhver anden sygdom, da fik han og de andre læger i fattigdirektionens tjeneste rigelig andel deraf, for ærgrelse og fortræd koster ingen penge. Imidlertid var det mig klart, at min faders helbred ikke i længden kunne udholde så store legemlige anstrengelser i forbindelse med idelige ydmygelser, og jeg bad ham flere gange om dog i det mindste at søge et par ugers permission, men han var ubøjelig og blev.

En lummervarm juliaften vandrede jeg hjem fra bureauet, som sædvanlig overanstrengt og næsten ude af stand til at kunne holde mig over ende af mangel på søvn. Et par dage i forvejen havde jeg modtaget en drøj irettesættelse, fordi jeg en aften, da jeg vendte tilbage fra en visitation i Helsingørsgade, havde hvilet mig ved en af lygteopstanderne omkring runddelen på Kongens Nytorv og derved faldet i søvn; en søvn, der, skønt begyndt mens jeg stod op ad en lygtepæl, dog var endt med, at jeg havde sovet videre på stenbroen, hvor man fandt mig den næste morgen klokken fem med tre forsømte anmeldelser i min journal. Siden den nat, da jeg så aldeles havde ladet mig overvælde, havde jeg ikke været af klæderne, ikke fået søvn i mine øjne. Som Jerusalems skomager havde jeg vandret fra dør til dør i en tilstand, der hverken var sovende eller vågen.

Da jeg kom hjem, og trådte ind i de øde værelser, var fader endnu ikke kommet. Forgæves vandrede jeg, for at holde mig vågen, fra faders arbejdsværelse gennem den tomme dagligstue til min afdøde moders lille kabinet, hvor alt endnu stod i den orden, hvori det havde været, dengang hun levede. Forgæves lukkede jeg hendes yndlingsinstrument, det gamle fortepiano, op. Det var som om tangenterne løb imellem hinanden – jeg kunne ikke finde en node, end sige en melodi. Jeg gik ind i faders og mit sovekammer og så med en vis tankeløs stirren på noget brænde, som stod opstablet ved siden af kakkelovnen, på murstenene og varmedunkene, som var anbragte oven på den; på det lille bord mellem faders og min seng, der indeholdt et helt arsenal af hyldete, kamilleblomster, opium og kamferdråber. Det forekom mig i det øjeblik så dumt, at alt det stod der. Det kunne jo dog ikke hjælpe, når det kneb – det havde jeg alt erfaret. Jeg satte mig i den gamle, højryggede lænestol foran faders seng og stirrede døsig på medikamenterne, og alt som jeg stirrede på dem, havde jeg en sløv fornemmelse af, at tiden var vokset fast til sig selv, så at den ingen vej kunne komme, og at den dog var blevet lang, så lang, at dens enkelte minutter nu vejede op mod hele dage, og at det bestandig ville blive ved at være således, indtil man døde og gik over i en tilstand, hvor alt var gravsort mørke, men dog hvile og ro. Jeg havde en sløv følelse af, at det, der for os mennesker var at gøre, var at dø, men så hurtig, så let som muligt, og jeg fandt det næsten fristende at række hånden ud efter opiumsdråberne, som kun stod to skridt fra mig, for med dem at inddrikke søvn, forglemmelse og død. Jeg rakte hånden ud efter dem, men det syntes mig, at de bestandig gled længere og længere tilbage,

uden at jeg var i stand til at nå dem, og da jeg endelig havde dem i hånden, forekom flasken mig så stor, så tung og så svær, at det lå langt over mine kræfter at åbne den.

Pludselig hørte jeg trin i det tilstødende værelse, trin af mange fødder. Jeg fo'r op af min søvn og sad endnu stirrende hen foran mig med opiumsflasken i skødet, da min fader vaklede ind, understøttet af to mig ukendte mænd, og fulgt af portnerens datter, der bar et lys i hånden. Jeg havde endnu ingen idé om, hvornår jeg var faldet i søvn, eller hvor længe jeg havde sovet, men kun en uklar bevidsthed om, at dette var sket, og at fader imidlertid var kommet syg hjem, for han var bleg, usædvanlig bleg, og hang næsten i armene på de mænd, der fulgte ham.

"Læg mig der!" sagde han med svag stemme, idet han pegede på sengen. "Og du, Poul," tilføjede han, idet han strakte hånden ud imod mig, "skynd dig at hente etatsråd Thal, jeg ønsker at tale med ham."

"Er du syg, fader?" udbrød jeg, idet virkeligheden pludselig gik op for mig. "Lad mig blive hos dig og hjælpe dig."

"Nar, som du er," sagde han og gjorde et frugtesløst forsøg på at smile, "tror du, at du kan hjælpe, hvor selv Hippokrates må erklære sig fallit. Løb efter Thal, det er det hele, du kan gøre med dine unge ben. Jeg ønsker at tale med ham – men skynd dig!"

Jeg fo'r ud på gaden og standsede først uden for porten hos den berømte læge, der var en intim ven og barndomsbekendt af min fader. Porten stod åben, tjenestefolkene løb i forvirring op og ned ad trappen, uden at svare på mine spørgsmål. Jeg trådte uanmeldt ind i dagligstuen, hvor gråd og hulken fortalte mig,

hvad jeg alt havde anet – etatsråd Thal var død for en halv time siden.

Forvirret og bedøvet løb jeg i galop af sted til et par af de nærmeste læger. Ingen var hjemme, og ingen, det vidste jeg desværre alt for vel, kunne i dette øjeblik yde nogen hjælp. Jeg vendte tilbage med det smertelige budskab, som jeg havde modtaget, og dog skulle jeg ikke bringe min fader det – han var død to minutter, før jeg nåede hjemmet.

Jeg skal ikke forsøge på at skildre de følelser, der gennemstrømmede mig, da dette budskab blev mig meddelt. En så rivende dødshurtighed forekom mig næsten utrolig, og først da jeg så ham ligge stiv og ubevægelig i sengen, med hænderne foldede over brystet, og med et ansigt, som om han pludselig var blevet tyve år ældre, først da følte jeg ulykken i hele dens udstrækning, og først da forekom det mig, at jeg blev rigtig vågen, fuldkommen revet ud af den døs, hvori jeg de sidste dage havde bevæget mig. Jeg sad hele den nat – og en uendelig lang nat var det – ved siden af liget, snart lyttende til stormkrogenes melankolske raslen, når nattevinden satte dem i bevægelse, snart til stueurets ensformige tikken, der kun afbrødes af dets timevise slag. Alt var så dødt, så mørkt og så stille omkring mig. Det forekom mig, som om hele verden lå lig, som var jeg munken, der i pestens tid vandrede ud fra det afspærrede, uddøde kloster og sled sine sko op, før han traf mennesker i verden.

Af og til troede jeg at høre et dæmpet suk. Da fo'r jeg i vejret med en stråle af håb, greb lampen og stod bøjet over ham i den frygteligste spænding for at opdage, om der endnu var en gnist af liv tilbage. Når jeg da havde forvisset mig om, at jeg var

blevet skuffet ved en af de lyde, der om natten er lige så almindelige som uforklarlige, når jeg på ny med smertelig bevægelse havde stirret på disse rolige, faste og i døden stivnede træk, da sank jeg atter hen i min tungsindige grublen og tænkte på, hvor lidt livet dog egentlig er værd, og hvor dumt det er for os mennesker at holde læger for at bevare det, en dumhed, der kun kunne overgås af min egen – selv at blive læge.

Hvor ussel og magtesløs er man i slige øjeblikke, og hvor dybt føler man, at døden er en naturlov, som det næsten er vanvittigt at ville bekæmpe!

Den næste dag hentede jeg, ifølge min faders ønske, en rustvogn fra hospitalet, og henimod aften, en stille, varm og dejlig juliaften, vandrede jeg selv langsomt fod for fod ved siden af rustvognen, der skulle bringe liget til kirkegårdens kapel. Efter min faders bud var jeg den eneste, der fulgte, ligesom jeg var selvtredje ved den egentlige begravelse, og da jeg hørte de tre skuffer jord falde på kistelåget, under stor tavshed af det lille følge, kom jeg uvilkårlig til at tænke på Møllers ord i brevet til min fader: "De kommer vel til begravelsen, vi er kun tre danske til at følge?"

Den aften, da jeg havde fulgt min faders lig til kirkegården, var jeg ganske alene. Jeg husker godt, at mens vi kørte hjemad – jeg var så træt, at jeg ikke tog i betænkning at sætte mig op på rustvognen ved siden af kusken – forundrede jeg mig over, at luften kunne være så frisk, de spejlklare søer så skinnende, at byen kunne ligge så rolig for mig i aftenglansen, og at Frue Kirkes kors, dette velsignelsens tegn, kunne stråle så blankt og

forjættende, mens pesten og døden rasede inden for byens volde.

Hvad jeg hidtil havde oplevet, var imidlertid kun et forspil, en prøveforestilling på det dødens drama, som få dage senere skulle rulle op for mig.

Da sygdommen blev ved at gøre større og større fremskridt, ansattes yngre læger til tjeneste ved Gethuset, mens jeg som kandidat blev engageret til at gøre ekstraordinær tjeneste som koleralæge ved Almindelig Hospital. Betingelserne var glimrende. Ti daler om dagen, foruden forplejning, kunne nok friste selv andre end den, der havde tre brødre at forsørge, og dog ville jeg ikke tage disse dages tjeneste på mig igen, om man så bød mig nok så meget derfor.

Stuegangen for mit hold begyndte klokken otte om morgenen og endte klokken elleve, men snart viste der sig hos det opvartende personale utvivlsomme tegn på almindelig opløsning, og dette tvang de overordnede til at møde klokken seks eller syv om morgenen, for ofte ikke at vende tilbage før klokken et eller to om natten. Selv for mig, der havde været så vant til at høre min fader rette klager og bebrejdelser imod dette hospitals administration, selv for mig står de ting, som jeg dengang hørte og så, endnu som noget, man ikke ville tro, dersom man ikke selv havde oplevet det.

Aldrig, om jeg end bliver nok så gammel, glemmer jeg den første stuegang, jeg gjorde derude. I den friske, klare og sollyse morgen var jeg vandret over volden, men allerede den luft, der slog mig i møde, da jeg åbnede hospitalets port, var så kvælende, at jeg uvilkårlig veg tilbage for den. Hvor uhyggelig end denne kaserne tager sig ud til daglig, med sine smudsige

trapper, sine endeløse korridorer, der i vanvittig forvirring skyder sig således ud og ind, at man mere end tilstrækkelig forstår dobbeltnumrene på dørene, så er dette dog intet mod det skue, som hospitalet frembød under de daværende forhold. Man tænke sig stuer så overlæssede, at patienterne undertiden ikke havde hundrede kubikfod luft til at fylde deres lunger med. Man tænke sig denne luft så tung, så stinkende og så fortvivlet inficeret, at enhver patient, som kom derind, døde. Man tænke sig disse dødslejer, hvor hospitalet havde så lidt af de nødvendige rekvisitter, at hovedpuderne ofte reves bort under de døende, for at anvendes til de nysankomne – og man får endda kun et svagt billede af de forhold, hvorunder vi virkede. Man må hertil lægge skrigene af dem, der våndede sig i de forfærdeligste kramper, de stønnende suk, de angstfulde udråb af dem, der stod i begreb med at forlade et liv, som kun havde været dem til jammer og elendighed. Den forstenede ro og den fortvivlelsens resignation, der herskede hos dem af lemmerne, som endnu ikke var blevet angrebet, men som, lig fangerne i Velfærdskomiteens fængsler, hver morgen ventede det øjeblik, da slutteren skulle træde ind for at råbe navnene op på dem, som på denne dag skulle bøje sig under guillotinen.

Hertil kom den mærkværdige ligegyldighed, som fattigdirektionen viste mod dem, der var betroede til dens varetægt, for når den summariske fremgangsmåde med de to hundrede ligkister undtages, gjordes der kun lidet af det, som lægerne anså for nødvendigt. Man tog det opvartende personale blandt selve lemmerne, ja drev det så vidt, at kvindelige patienter på en stue blev plejet af mandlige vågekoner, hvorfor direktionen, måske for at få dette

misforhold opvejet, på en anden stue lod mandlige patienter pleje af kvindeligt personale. Uden at tage hensyn til hvilke personer man derved fik, lønnede man disse med kun tolv skilling daglig, ja gik endog til den yderlighed, at man ikke engang for patienternes vedkommende forandrede det daglige spisereglement, hvori kål, ærter og flæsk tilligemed fattigvæsenets bekendte spartanske suppe spillede en overvejende rolle. Da man trods sin fremsynethed manglede ligkister og derved fik lighuset opfyldt, slog man nogle brædder for hospitalets port og stablede ligene op i portrummet, uden at bryde sig om den forrådnelsens stank, som de udbredte.

En læges gerning er under enhver epidemi tung og besværlig, men den bliver næsten uudholdelig, når de myndigheder, under hvilke man virker, af halsstarrig trods og i bevidstheden om deres magtfylde, sætter sig op imod det, som fornuften og menneskeligheden byder. Der begyndte lidt efter lidt at udbrede sig den tro blandt hospitalets befolkning, at det var med vilje, at man vedligeholdt en så slet tilstand, for derved at rydde op blandt lemmerne.

"Vi *skal* jo dø, og her er ingen at klage til uden Vorherre!" sagde en ung kone til mig en aften, da jeg forlod hospitalet, mens hun grædende tog afsked med sin mand, der var ansat ved Den kongelige Porcelænsfabrik. Det var tunge ord at høre på, og dog gjorde man intet, intet andet end stoppe sine øren for dem. Dog jo, man gjorde på en vis måde mere, for da epidemien endelig begyndte at vise tegn til at ville ophøre, gav fattigdirektionen ordre til, at patienterne fra Vartov, hvor epidemien lige var udbrudt, skulle føres ud på Almindelig Hospital, og derved bringes under forhold, som i byen ansås for

dødbringende, og som i ethvert tilfælde blot kunne bidrage til, at den nys udslukkede epidemi blussede op igen med fornyet styrke.

Når jeg tænker tilbage på de scener, som jeg oplevede under mit daglige ophold på hospitalet, forbavses jeg over, at alt dette holdt sammen, at ikke disse syge, svage og elendige mennesker gjorde oprør og, drevet af fortvivlelsens raseri, sprængte hospitalets porte for at storme byen med deres krykker. I begyndelsen døde alt for os – hospitalet så ud som en valplads. Senere reddede vi enkelte, men kun ved at være på færde både dag og nat, for når vi ikke var til stede, forsøgte det tjenende personale enten at knibe ud eller gøre ting, der var endnu værre. – Vante til nød, til usselhed, forhærdede ved laster og udsvævelser, ubarmhjertige af vane, skete der ting, hvis blotte mulighed måtte bandlyses af tankerne. – "Tag lignummeret af hende!" hørte jeg en vågekone råbe, da den døende gjorde en bevægelse for at skille sig ved det tegn, der endnu ikke behøvedes, "men stik det på hende, når du kommer tilbage, så er hun færdig!"

Opfyldt af de sørgelige tanker, som en sådan tingenes tilstand må fremkalde hos enhver, der i fattigdommen ser noget andet end en forbrydelse, udpint af dagens anstrengelser, nedtrykt ved tanken om min faders død og de på mig hvilende forpligtelser, vandrede jeg en aften henimod klokken ti gennem Esplanaden fra det sørgelige hospital til mit næsten lige så sørgelige hjem.

Det var en stille aften med en lummervarm, trykkende luft, der kun af og til sattes i bevægelse ved enkelte mægtige vindstød. Da jeg kom op på volden, og gik over bastionerne, så

jeg en himmel så mørk og truende, som jeg sjælden erindrer at have set herhjemme. Det ene skybjerg syntes at være tårnet oven på det andet. De stod ubevægelige som blåsorte, takkede skær, der kun i de yderste kanter farvedes gule af de stråler, som solen, skønt under horisonten, dog formår at give. Alt var så stille, så forunderligt stille, mens jeg gik over den øde vold. Kun ahornens brede blade susede brusende op, når et stormstød fra det sig nærmende uvejr raslende for igennem dem. Jeg kunne høre genlyden af mine egne trin slå ni mod Sølvgadens kaserne, en enkelt udelukket hund tudede nede ved volden, skildvagten ved Rosenborg Bastion stod halvsovende i sin røde kappe, som han allerede havde gjort klar mod det sig nærmende uvejr – da klang pludseligt retrætens forunderlige toner, først dæmpede, langt borte, fra hovedvagten, så livlige og klingende fra kasernen neden for mine fødder. Der var en underlig vækkende klang i disse toner, først i det muntre allegro, så i de kaldende, lokkende og langsomt hendøende toner, der fulgte efter. Jeg blev stående og lyttede til. Jeg ved ikke, om det går andre ligesom mig, men jeg kan ikke lade være at lytte til disse toner, og når jeg hører dem, dukker en række af minder op i min sjæl. Jeg husker dem så godt fra det gamle laboratorium på Christianshavn. Dengang var jeg dreng, og når retræten lød, vidste jeg, at dagens anstrengelser var til ende, og at hvilen ventede mig. Hvor mangen en aften har jeg ikke hørt dem ude fra Kastellet, eller fra Kronborgs gamle mure ud over Sundet, når jeg i den stille sommeraften kom vandrende fra Hornbæk eller Gilleleje med min botanisérkasse på ryggen. Når jeg da hørte dem, vidste jeg, at hjemmet var nær, og at lyse, glade og venlige ansigter ventede mig. Jeg har hørt dem klinge fra

Dannevirke, fra Dybbøl, og fra Fredericia, dengang jeg som underlæge fulgte armeen, og da vinkede de mangen en gang til et glad og lystigt lag oven på en drøj march eller en anstrengende lazarettjeneste. Dengang var det dog liv, tummel og lystighed. Det kunne gælde døden, men det var en død under Guds frie himmel, under kammeraternes hurra, til fanernes flagren og tonerne af *Den tapre Landsoldat* – men nu! En afmægtig kamp mod en almægtig fjende, en kamp, hvor man stred mod en magt, der skød med forgiftede og usynlige kugler – det var værre, tusinde gange værre!

Just som jeg ville gå videre, følte jeg en hånd blive lagt på min skulder og en bekendt stemme udbrød:

"Hvad pokker, Aabye! Lever du endnu? Jeg troede, du var pillet af for længe siden."

Jeg vendte mig om og genkendte en kollega i kunsten, en af disse forsorne, jernhårde fyre, som beholder lystigheden til det sidste og ikke taber modet, selv om Døden griner ind ad døren for at lade sig præsentere.

"Ja, hvorfor skulle jeg ikke leve?" svarede jeg, gående ind i hans toneart. "Livet er jo kært, som matrosen sagde, da han reddede københavneren."

"Javel," sagde han, "og derfor hænger man i til det sidste, som københavneren gjorde. Når jeg spørger, om du lever, lille Aabye, er det egentlig af to grunde. For det første, fordi du er ansat på Almindeligheden, som for øjeblikket synes at ha' stærk ansats til at blive en ualmindelighed, og dernæst fordi jeg troede, at sådan en Damon og Pythias som du og Jessen ikke ret længe kunne leve adskilte."

"Hvad mener du!" råbte jeg. "Jessen er da vel ikke –?"

"Av, for fanden!" sagde han. "Det vidste jeg s'gu ikke af. Jo, Jessen er væk. Han er færdig, om jeg så må udtrykke mig."

"Når døde han?" spurgte jeg, idet jeg standsede ved voldbakken.

"I går morges på Frederiks Hospital," svarede han. "Blev angrebet klokken fire og døde klokken syv. Det kan man kalde prompte og ekspedit aflevering."

"Led han meget?" spurgte jeg med bævende stemme.

"Ja, rent forbandet, desværre! Efter det første anfald bad han konen give sig en skalpel, der lå på hans bord, for at han kunne åbne en åre, men hun gav sig til at skrige, det fæ, løb ud og sagde til overlægen, at han ville ta' livet af sig. Så måtte han jo gå hele turen igennem. Det gør mig s'gu ellers ondt for Jessen. Han var en smule blød, men ellers en rigtig skikkelig fyr. – Nå, hvor vil du hen? Jeg stikker ned ad Gothersgade. Jeg skal være på bureauet i morgen klokken syv og har ingen lyst til at få en balle vand over hovedet."

Jeg gik sønderknust videre. Jessen død, min bedste, min fortroligste, min eneste ven borte, død, uden at jeg engang anede det. Jessen død! – Det var jo en umulighed. Hvorfor skulle netop *han* gå bort, der var så udmærket skikket til at leve og så lidet til at dø? – Det var ikke mere end to dage siden, vi havde truffet hinanden på gaden, talt om sygdommens sørgelige fremskridt og lovet hinanden at tage regres til efteråret, når epidemien var forbi. Uvilkårlig kom jeg til at tænke på den uhyggelige scene ved Søllerød sø. Ved et tankespring førtes jeg til den snævre gyde i Quartier Latin. Jeg syntes i min ophidsede fantasi tydeligt at se min afdøde fader ved det forunderlige møde hos fader Bernot og hørte hans råb:

"La science pour un sou, monsieur! Toute la science pour un sou, madame!"

Halvt drømmende tumlede jeg op ad min trappe og trådte på ny ind i de tavse, øde værelser, hvor jeg syntes mig selv som en enlig genganger. Jeg lukkede vinduerne for den nedstrømmende regn og satte mig hen i den mørkeste krog af stuen for uforstyrret at kunne hengive mig til mine sørgelige betragtninger. Men det var som om en dæmon forfulgte mig. Selv mørket måtte jeg ikke beholde. Det ene blinkende lyn fo'r over himlen efter det andet, og i denne hurtige skiften af natsort mørke og blåligblege glimt forekom vor gamle dagligstue mig ikke alene uhyggelig, men næsten rædselsfuld. Jeg var i gravstemning – jeg har ofte lét ad dette ord og fundet det at være, hvad min ven fra volden ville kalde "kadaverlyrisk" – nu forstod jeg det, følte denne stemnings berettigelse, men kunne ikke engang få ro til at udhvile i den. Jeg tændte lys og søgte efter lekture. På bordet lå, sendt fra min boghandler, det nyeste humbug: "*Sikkert værn mod koleraen*". Jeg greb pjecen, kylede den hen i en krog og gik så ud med lyset for at åbne postkassen og se dødslisten efter i Aftenberlingeren. Ved at lukke avisen op, faldt en lille billet ud af den. Adressen var skrevet med en uøvet, kluntet hånd på tyndt, blåligt papir, og brevet lukket med en oblat, som var maset ud med fingeren. "Til hr. Dågter N. Aabye" stod der – det var altså et brev til min fader. Jeg brød det. Indholdet var kort, men den rystende hånd tydede også på, at vedkommende havde måttet skynde sig.

"Kom snart! Jeg er meget syg; jeg tror jeg dør."

Disse tre korte sætninger var brevets eneste indhold. Under dem, til venstre var der gjort tilløb til et slags efterskrift, som

atter var strøget, til højre stod to, næsten ulæselige navne. – "Laura" fik jeg dog ud af det ene.

Det var tydeligt, at det var en af faders gamle patienter, en fattig, som henvendte sig til ham, men hvem denne gådefulde Laura var, formåede jeg ikke at gætte. Fader havde aldrig omtalt hende for mig, og brevet selv havde ingen adresse. Jeg var egoistisk nok til at glæde mig over at kunne dysse min samvittighed i søvn på denne bløde hovedpude, da der blev ringet voldsomt på min dør. Jeg lukkede op og så en gammel, firskåren sømand, drivende af regn og med et sørgmodigt, forlegent udtryk i sit vejrslagne ansigt.

"Med forlov at spørge, er det doktoren?" spurgte han.

Jeg bejaede det, og han fortsatte:

"Med gunstig forlov, ville jeg gerne vide, om doktoren ikke ville være så behagelig og gå ud med på Christianshavn, for at se til –?"

Noget, der lignede en hulken, kvalte den gamle sømands stemme, og han for med hånden over øjnene, da jeg spurgte:

"Hvem er syg hos Dem?"

"Ingen hos mig," svarede han, "med gunstig forlov, hr. doktor. Hun er blevet syg ude af huset, syg på et sted, hvor hun er kommet forkert i havn, hr. doktor, men jeg ville dog ikke lade tøsen dø for den sags skyld, med gunstig forlov."

Jeg fik manden ind i stuen, og ved nærmere forklaring viste det sig, at han var bådsmand og boede i Nyboder. Konen var død, sønnen på togt. Han havde en datter, som for resten var kommet på den forkerte side af lagnet, "om jeg så må sige, hr. doktor," og hun var nu blevet syg i Dronningensgade på Christianshavn, hvor hun havde taget logi.

Der var noget forunderlig rørende ved den gamle sømands strenge moralitetsfølelse på den ene side og smerten over hans ulykkelige datter på den anden. Det var klart, at han allerede for længe siden havde ladet hende sejle sin egen sø, og angeren herover syntes at pine den gamle mand lige så meget, som følelsen af hendes brøde. Nu, da hun var syg, forskudt, fattig og elendig, var hele den medfølelse, som han tidligere havde trængt tilbage i sig selv, pludselig dukket op med en kraft, som han ikke kunne beherske, og som næsten satte ham i en feberagtig stemning.

Efter de symptomer, han beskrev, og efter det stadium, sygdommen alt havde nået, var der imidlertid ikke stort at gøre. Ja, der var så lidt håb, at det næsten var naragtigt at gå derud, men dog greb jeg, trods min dødtræthed og trods den styrtende regn, min overfrakke og ilede med den gamle mand ned på gaden – blot det, at få noget at bestille, at få tankerne til at gå i en anden retning, var mig en vederkvægelse efter denne aftens oprørte følelser.

Hurtig, næsten uden at tale et ord, ilede vi til Gammeltorv, hvor jeg lod ham sætte sig ind i en droske, der i fuld galop førte os langs Filosofgangen til Langebro. Her brød uvejret imidlertid løs i hele sin vælde, og de, som påstod, at koleraen udviklede sig af mangel på elektricitet, kunne her få rigelig lejlighed til at overbevise sig om det modsatte. Glimt fulgte på glimt. Lynene slog ned med et drønende brag, snart til højre ud over Kalvebodstrand og Amager, snart til venstre ind over byen, havnen og sundet. Pludselig standsede vor hest omtrent midt på broen. Det var umuligt for kusken at få den fremad. Selv en droskehest kan komme under omstændigheder, hvor den

antager, at det er bedre at vende om, end at gå videre. Vi steg ud, lod kusken vende så godt han formåede, og da det pludseligt faldt mig ind, at Christianshavns apotek lå et betydeligt stykke fra patientens bopæl, lod jeg den gamle bådsmand sætte sig ind igen, for over Knippelsbro og Brogade at nå apoteket og der gøre et par indkøb, inden han traf sammen med mig på det opgivne sted. Selv arbejdede jeg mig, med hatten trykket ned over øjnene, frem imod regnen og den rasende vind, langs den øde og skumle Reberbane. Lynene blændede og forvirrede mig, hatten kunne jeg næppe holde på hovedet, paraply var der nu slet ikke tale om – det var en fortvivlet tur for et menneske, der i de sidste fjorten døgn kun havde fået fire timers søvn i døgnet, og alt det for at redde en kvinde, som efter min anskuelse ikke kunne reddes, og som, selv om man gav hende tilbage til livet, i dette måske kun ville se en gave, som hun hellere havde undværet. Hver gang jeg nåede en af de gamle, osende tranlamper, hvis rødlige skær tjente som ledestjerner på min vej, måtte jeg stå stille for at trække vejret og samle nye kræfter. Havde jeg ikke haft min fader i så frisk minde, og havde det ikke været en af hans patienter, tror jeg næsten, at jeg var vendt om igen, skønt dette stred mod en af de første grundsætninger, som han havde indprentet mig.

Endelig nåede jeg det betegnede sted og standsede ved en høj stentrappe, der førte op til en lav og smal gadedør, som var revet af led på sit øverste hængsel, og nu hang og klaprede for vinden. Det var et underlig højt, smalt og skummelt hus at se til. Mange etager var stablet oven på hinanden. Det så næsten ud, som om de øverste trykkede de nederste ud, og som om

bjælkeværket, ked af det bestandige pres, længtes efter at skilles fra murstenene og kaste disse tilligemed beboerne ud på gaden. Dertil var huset så skummelt, mørkt og uhyggeligt, at jeg pludselig fik indtrykket af, at det lignede en ligkiste, der var stillet på enden, og som nu, i følelsen af denne sin ubekvemme stilling, havde stor lyst til at falde forover og bore sig ned i jorden, hvor den hørte hjemme. Mit blik faldt på den sure, forsumpede, med grønne fugtighedspletter dækkede kælder, hvis eneste beboer syntes at være en seddel, hvorpå der stod *Logi for Søfolk*. Det gled derfra til den lave stue, hvis små vinduer smækkede for vinden, og som med sine røde gardiner og forskellige transparente skilte angav sig selv som *Café og Billard*. Det gled derfra op langs den kulsorte mur, hvis indlagte glasstumper glimtede i lynene, til første, anden, tredje, fjerde og femte sal, hvor det forsvandt i et kaos af ituslagne ruder, sønderbrudte tagsten og gabende tagrender, der længselsfulde skuede ud efter de underløb, som de havde ejet i lysere og bedre dage.

Havde man sammensat en komite af pengegriske husværter og givet dem den opgave at bygge et hus, indrettet til at sejpine, forgive og besmitte det størst mulige antal mennesker på det mindst mulige fladerum, så tror jeg dog ikke, at de, med al deres opfindsomhed, ville have kunnet konstruere noget så udtænkt uhyggeligt, så udsøgt skummelt, så gennemgående Pjaltenborgs-agtigt som den sorte kasse, der i dette øjeblik lå for mig. Et lynglimt belyste på ny huset, mens jeg betragtede det, og mit blik faldt derved på en snavset, firkantet plade med noget, der lignede en rottesaks, i midten. Det skulle forestille en sky, der udslyngede lyn til alle sider, og underneden stod

med gammeldags, skæve bogstaver: *Tordenskyen*. – Nu vidste jeg, hvor jeg var!

Jeg gik op ad stentrappen og trådte ind i en gang, der førte ud til et gårdsrum, som lignede et svinetrug, og hvorfra en kvælende stank slog mig i møde. Jeg bankede på døren til cafeen. – Ingen svarede. Jeg lukkede døren op, en klagende klokke var al den røst, der bød mig velkommen – ikke et menneske var til stede. Jeg gik gennem den lille billardstue, snublende over køerne, der lå rundt omkring i øde forvirring. Famlende frem gennem mørket, stødende an mod borde og stole, rivende flasker og glas over ende, nåede jeg gennem skænkestuen ind i et usselt beboelsesværelse, for atter derfra gennem køkkenet at komme ud i gangen. Da ingen agtede på mine råb eller den alarm, jeg gjorde, forsøgte jeg at famle mig op ad den snævre, tilsølede og stinkende trappe, som et pludseligt lynglimt viste mig til højre. Jeg tog fat i rækværket og begyndte opstigningen. Der lå halm og stumper af klude spredte hist og her, og et par katte, som hvæsende kom buldrende ned ad trappen, var alt det liv jeg mødte. Ved første sal standsede jeg igen og forsøgte at orientere mig ved det svage lys, der faldt ind gennem de små, i bly indfattede ruder, som næsten dækkedes af selve trappen. Jeg ravede omkring, dundrede på dørene, næsten halvkvalt af den mefitiske stank, der opfyldte trappegangen, og som tiltog, jo højere jeg steg op, men jeg hørte kun den hule, rullende genlyd af mine støvlehæle, der bearbejdede dørene – ingen kom for at lukke op, ingen syntes at tage mindste hensyn til larmen. Den samme scene gentog sig ved anden sal. Kun var jeg nær ved at styrte ned ad trappen, fordi rækværket manglede i en stor udstrækning, og

jeg i mørket havde fået mine fødder indviklede i nogle lagener, som i forening med en mængde løse høvlspåner lå spredt over trinnene. Stanken var forfærdelig. Det så ud, som om man her havde tumlet med en mængde ligkister, der ved flytningen havde sønderbrudt rækværket. Jeg steg op til tredje sal, og støttede mig halv afmægtig mod dørstolpen, inden jeg bankede på. Et forsøg på at skaffe frisk luft gennem et af de små, blyindfattede vinduer havde jeg måttet opgive; thi for det første lod det sig ikke åbne, og da jeg trykkede nogle af de små ruder ud, væltede der en stank ind fra gårdsrummet, som fik mig til at retirere så hurtigt som muligt. Efter nogen søgen fik jeg endelig fat i et stykke reb, der hang ned ad døren og skulle tjene som klokkestreng.

Jeg ringede. Klokken gav en dump, skrattende klang, der næsten syntes at ligne en rallende latter, og som øjeblikkelig efterfulgtes af en langtrukken, hylende tuden og en lydelig skraben på døren. Hver gang jeg ringede, gentog det samme sig, kun hylede hunden stærkere og kradsede på, som om det gjaldt liv og død at komme bort. Jeg satte skulderen mod døren og trykkede til, men havde ikke behøvet at lægge så megen kraft imod et så skrøbeligt sprinkelværk. Den fløj op, og jeg tumlede ind i et mørkt rum, hvor jeg faldt over hunden, der højt hylende sprang over mig og glammende af glæde for ned ad trapperne, hvor den forsvandt gennem udgangsdøren.

Den havde grund dertil – kun den, der har været inde i en gravhvælving, formår at skildre den luft, som her slog mig i møde, da jeg gled i de uhumskheder, hvormed gulvet var oversået. Uden at ænse mørket eller de stejle trapper, fo'r jeg i en fart tilbage. Luften på trappen syntes at være balsamisk

imod den, jeg lige havde indåndet, og som var således, at selv en hund ikke syntes at kunne leve i den. Jeg satte mig på et af trinnene, lænede min arm mod rækværket og støttede hovedet derpå – jeg troede, at jeg skulle få ondt. Derpå gik det op for mig, at jeg endnu havde to etager tilbage, og at den syge, hvis overhovedet en sådan fandtes, måtte ligge der. Kun tanken om, at jeg havde en ligefrem pligt at opfylde, drev mig derop, men det gik mig her, som i de andre etager – dørene holdt sig hårdnakket lukkede, al min råben og banken var forgæves. Øde og mørke herskede overalt.

Allerede troede jeg at have taget fejl af huset. Jeg stod nu øverst oppe og havde de af dagens solskin gennemhedede tagsten næsten lige over mit hoved. Da opdagede jeg, at trappen endnu gjorde en smal svingning, og at derfra en råt sammentømret træstige førte op til et hul, som måtte munde ud på loftet, og hvor der kunne være en svag mulighed for, at der virkelig her, næsten under hanebjælkerne, kunne findes levende væsener. Med stor møje kravlede jeg derop og kom ind i en atmosfære, så beklumret og så trykkende, at ethvert normalt menneske måtte få hovedpine blot ved et par minutters ophold. Der herskede et komplet ægyptisk mørke i den gang, hvori jeg var kommet ind, og som var så smal, at jeg med mine albuer berørte væggene, mens jeg passerede igennem den. Det var efter min forstand umuligt, at mennesker kunne leve her, og jeg ville have forladt den uden videre undersøgelse, hvis jeg ikke ved enden af gangen havde troet at skimte et svagt lys, der af og til blussede op, som om det truede med at gå ud. Jeg famlede derhen og opdagede en lille trælåge, som stod på klem af den gode grund, at den ikke havde lås. Jeg bankede på og lyttede –

intet svar, ingen lyd hørtes, men lyset gik ud. Jeg troede, at man af frygt havde slukket det, bankede på ny og råbte: "Det er lægen! Er det her, man er syg?"

Jeg syntes at høre en klynkende lyd, som af et barn, men ellers var der ingen, der svarede. Hurtig stødte jeg lågen op, trådte indenfor og bestræbte mig for at se gennem det tætte mørke, der hvilede over alt, med undtagelse af rummets ene hjørne, hvor den lange tande af et udbrændt tællelys udbredte et rødligt skin, som var det en stor St. Hans-orm, der lå på gulvet. Foran mig var der en åben glamluge, og i det svage lys, som faldt ind gennem denne, troede jeg at se en hvid skikkelse, der lå på gulvet, trykket op imod hjørnet under taget og tilsyneladende i en stilling, som om den afværgende og i forfærdelse rakte begge håndflader ud imod mig.

"De skal ikke være bange!" sagde jeg. "Det er lægen, der kommer for at se til Dem."

Intet svar.

"Lider De meget? Har De krampe?" spurgte jeg, idet jeg langsomt nærmede mig skikkelsen og bøjede mig ned over den.

Igen intet svar, men på ny den samme underlige, halv klynkende, halv klagende lyd, som jeg havde hørt, da jeg stod ude på trappen.

"De skal ikke tabe modet," sagde jeg og bøjede mig ned for at føle patientens puls. Jeg fik fat i en hånd, der var stiv som sten og kold som is.

I det samme slog et flammende lyn hen over himlen. Det usle hul blev klart som dagen. På gulvet foran mig lå en ung pige, næsten nøgen. Hendes lange, gule hår var revet løs og snoede sig uordentligt, indfiltret med halm og høvlspåner, omkring et

blåligblegt, sammensunket ansigt, hvis store, åbne øjne stirrede på mig uden spor af liv. Jeg fo'r tilbage med en rædsel, som jeg ikke kan beskrive. Den kolde sved brast ud af min pande, og en iskold, strømmende fornemmelse rislede fra min nakke ned over ryggen og tvang mig til at rette mig i vejret.

I dette øjeblik stod alt klart for mig – huset var uddøet! – Her, lige for mine fødder, lå det sidste offer, gået bort i jammer og fortvivlelse, uden at en eneste kærlig hånd havde ydet pleje, uden at et eneste trøstende ord havde lydt i hendes dødsstund.

Jeg lænede mig op til tagværket med en følelse, jeg ikke kan beskrive. Et øjeblik troede jeg, at jeg var syg, på nippet til at blive vanvittig. Det forekom mig, at hvide, tågeagtige skikkelser svævede gennem rummet, og at jeg hørte klagelyde som af ånder, der fulde af rædsel og smerte flygtede bort fra en jord, hvor alt kun var død og ubarmhjertighed. Det lynede flere gange, og hver gang den blåligblege lysning fo'r gennem rummet, kunne jeg ikke få blikket bort fra den rædselsfulde skikkelse, der lå udstrakt foran mig, og hvis træk jeg havde en anelse om at have set før og kende godt.

Jeg var stivnet af rædsel, og skønt jeg vidste, at jeg havde svovlstikker hos mig, og at alt ville forsvinde, når jeg blot tændte en af dem, forekom det mig en næsten uovervindelig anstrengelse at føre hånden til lommen og stryge en af.

Pludselig bragede et tordenskrald lige over mit hoved. En hvid skygge fo'r op fra gulvet med et skrig, der tabte sig i tordenens rullen, fløj hen over min arm og svandt så i mørket. Ude af mig selv fo'r jeg hen til døren, rev svovlstikkerne op og tændte en tre-fire stykker på en gang. Jeg vendte hovedet bort, mens svovlet brændte af – i dettes dæmpede og usikre

belysning turde jeg ikke se på noget. Først da flammen blussede klart i vejret, vendte jeg mig om og så en kat, der med et udtryk af vild skræk sprang hen i en krog, hvorfra den på ny udstødte et af sine klageskrig. Jeg nærmede mig liget med usikre skridt og holdt flammen tæt under dets næse for at prøve, om der var liv tilbage. Flammen blussede roligt og klart i vejret – den flamme, der havde næret hendes liv, var for længst udslukket. Svovlstikken gik ud, og med rystende hånd tændte jeg nogle nye, mens jeg knælede ved hendes side. Da de lyste op igen, og jeg med mere ro betragtede hendes træk, hævedes al tvivl. Det var en ung pige, som min fader havde næret stor interesse for, som havde syet hjemme i vort hus, og som fader for et par år tilbage havde fået anbragt i tjeneste hos en velhavende embedsmand. Jeg kendte hende godt. Jeg havde selv været hendes læge på Frederiks Hospital, hvor hun havde gjort opsigt blandt de unge medicinere ved sin skønhed og barnlige ynde. Hun var dengang kendt på hospitalet under navn af "Barnet" og "Perletand", tilnavne, der tydede på to af de mest fremherskende kendetegn hos hende. Hun var et af mine smukkeste hospitalsminder, og da jeg, for ikke mere end to år tilbage, så hende hos den justitsråd, hvor hun tjente, efter at jeg var kommet hjem fra krigen, var hun livet, sundheden og munterheden selv. Hendes rige, guldgule hår, som i tykke fletninger lå om en rank og fintformet nakke, hendes lyseblå, strålende øjne med det barnlige udtryk, hendes lille, kokette næse, smilehullerne, den skælmske mund, og den runde kløft i den buttede hage, var skønheder, som nok kunne trække tilbedere til sig. Disse havde hun haft, det vidste jeg, ja, jeg kendte endog navnene på to af de lykkeligste, men at hun var

bragt så vidt, at hun skulle ende så rædselsfuldt – det havde jeg ikke drømt om.

Disse erindringer gik gennem mit hoved, mens jeg ravede om for at finde en smule lys, og da jeg havde fået det tændt, trykket hendes øjne til og foldet hendes hænder over brystet, beredte jeg mig til at forlade værelset.

Da hørte jeg på ny den samme sagte jamren, den samme klynkende lyd, og mens jeg lyttede efter i døren, faldt mit blik på et brev, der lå på gulvet. Dets adresse var til den ene af disse lykkelige tilbedere, en ung, rig mand, som jeg havde lidt bekendtskab til, og som vist ikke ville sove så trygt den nat, som han rimeligvis gjorde, hvis han havde været vidne til det, jeg her havde oplevet. Håndskriften var den samme som udskriften på brevet til mig, og under adressen stod: "Bedes hurtigst besørget."

Jeg stak det til mig og ville forlade værelset, da jeg på ny hørte den klynkende lyd, men denne gang så skarp og tydelig, at jeg ikke kunne tage fejl deraf. Jeg havde hidtil troet, at det var katten. Nu forekom det mig, at det var klynken af et barn. Hurtig nærmede jeg mig til det usle leje, slog tæppet til side, og ved siden af den udtærede, ligblå moder bevægede et lille, smukt og buttet barn sig i halmen og stirrede på lyset med et par store, forundrede øjne.

Lempeligt tog jeg den spæde, svøbte den godt ind i det lasede tæppe, som moderen ikke behøvede, og tilfreds med dog at have reddet ét liv, vandrede jeg varsomt ned ad de skumle trapper og afleverede min kostbare byrde på den første politistation, for at den derfra kunne besørges ud på Stiftelsen.

På Christianshavns apotek traf jeg hendes fader, der med stor tålmodighed sad og ventede på de medikamenter, som apoteket næppe kunne skaffe til veje på grund af den store tilstrømning. Jeg fortalte ham i få ord alt. Han rystede på hovedet og græd. Jeg havde ikke hjerte til at følge min første plan og lade ham besørge det brev, som jeg bar hos mig. Uvejret var i begreb med at sagtnes, natteluften var blevet kølig og frisk, jeg selv trængte til legemlig bevægelse oven på de rystelser, jeg havde gennemgået, og besluttede selv at besørge brevet efter dets adresse til Bredgade. Desuden havde jeg nok lyst til at ringe denne rige herre op af hans søde søvn og fortælle ham, hvad jeg havde set, hvis han ikke allerede var flygtet, hvad der var det rimeligste.

Ved porten holdt en vogn. En kusk og en tjener stod i dæmpet samtale, og en tredje tittede igennem den halvåbne port ud til dem.

"Er det lægen?" spurgte han, der stod i porten. "Jeg er bange for, at det er for silde."

"Å, jeg kommer vel tidsnok," svarede jeg.

"Tidsnok!" gentog den anden forbavset. "ved De ikke, at herren er nær ved at dø?"

"Nemesis!" tænkte jeg ved mig selv, og spurgte kort: "Hvor er han?"

Tjeneren lukkede porten op og førte mig ind i en lav sidebygning til venstre, op ad en stentrappe, gennem en korridor, gennem to eller tre rigt udstyrede værelser og lod mig stå udenfor, mens han forsvandt bag et tykt forhæng for at melde mig.

Næppe var han vendt tilbage, og næppe var jeg færdig med den tale, som jeg havde forberedt mig på at holde, hvis patienten kunne tåle at høre den, før forhænget blev revet til side, og en ung mand styrtede ud i den heftigste sindsbevægelse.

"Doktor Aabye, er det Dem!" råbte han. "Jeg troede det var etatsråd Trier, efter hvem vi har sendt bud."

Jeg studsede, for jeg genkendte på stemmen en ung, juridisk kandidat, som jeg tit havde truffet i selskabslivet, og som jeg syntes godt om på grund af hans fredelige, ærlige væsen, og som jeg mindst havde ventet at skulle træffe her under sådanne omgivelser og på denne tid af natten.

"Er det kolera?" spurgte jeg.

"Nej, nej!" sagde han med et udtryk af den dybeste bevægelse og trak mig hen til vinduet. "Det er en fortvivlet omstændighed, en ulykkelig begivenhed, og jeg er skyld i det hele."

"Hvad er det da?" spurgte jeg forundret.

"En ulykke," svarede han i den største forvirring. "Jeg vil betro Dem alt, men De må love mig at fortie sagen. Bild Dem ind, at her er sket et vådeskud. Et vådeskud, ser De, den form må det gives. Det er en duel, det drejer sig om. Han er såret, jeg tror livsfarligt. Jeg forvinder det aldrig! Det er alt sammen min skyld."

Han syntes ganske at have tabt besindelsen. Jeg så måske lige så forvirret på ham, for en duel under en koleraepidemi og for et mandfolks skyld havde jeg ikke ventet at opleve.

"En duel!" udbrød jeg.

"Ak, ja," svarede han. "Vi er i dette øjeblik kommet med en fiskerbåd fra Hveen. Uvejret har opholdt os, og vi måtte vente

efter vogn fra Bellevue. Jeg havde skrevet et digt! – Å, det var et fortvivlet indfald – det kan koste hans liv!"

Jeg så på ham og troede næsten, at han var gal. Duel for en æressag, det kan jeg forstå. Duel for et fruentimmer – nå, lad det passere! Men *duel for et digt?* – det var mere, end jeg kunne begribe. Imidlertid var der ingen tid at spilde. Jeg havde ganske glemt "*Tordenskyen*" og min vel udarbejdede tordentale. Jeg var atter læge og parat til at hjælpe.

Da jeg trådte ind i soveværelset, så jeg en bleg og tilsyneladende livløs ung mand ligge udstrakt på en seng. En gammel mulatinde sad jamrende ved hans side og holdt hans klamme, hvide hånd imellem sine brune hænder, mens hun uafbrudt blev ved at gentage: "Slemme folk skyde massa! Massa død, massa død, massa død! Mig dø med stakkels massa!"

Med stort besvær fik vi hende fjernet. Hun syntes ganske forstenet i sin sorg og ville først ikke tillade mig at undersøge såret. Så vidt jeg kunne skønne, havde kuglen, der var trængt igennem tæt ved den venstre side af brystbenet, slået an mod femte ribben, var gledet rundt og gået ud ved rygsøjlen, uden at jeg dog kunne angive, om denne var beskadiget eller ikke.

"Er der håb?" spurgte den unge jurist, som med spændt forventning havde fulgt undersøgelsen.

"Jeg ved ikke," svarede jeg, "for – – "

I samme øjeblik klang den mægtige klokke fra S. Pietro. Rungende og dirrende drog gennem luften dens tolv alvorlige slag, som inden vibrationstonerne havde tabt sig, besvaredes fra S. Carlo al Corso og de øvrige utallige kirker, snart i højere, snart i dybere toner, men ingen så mægtige som den førstes.

"Der brast Norges rige af din hånd, herre min!" råbte Berthelsen triumferende. "Det er udlagt: Verner har tabt sit væddemål – klokken er tolv!"

Der lå noget uhyggeligt i Berthelsens skrigende stemme. Vi havde alle ved Aabyes fortælling glemt Verner, ja, næsten glemt stedet, hvor vi sad. Det var den første aften, vi skulle vende tilbage fra vor gamle obelisk, én mindre i følge, og det uden at vide, hvor denne ene var. Vi besluttede at vente en halv time, så en hel. Vi hørte klokken slå halv et, derpå et, så halv to. Vi spejdede efter den lille portlåge, lyttede efter enhver lyd, men lågen lukkedes ikke op, og kun minerva-uglerne på Trinità de Monti afbrød nattens stilhed med deres forunderlige monotone, ligesom sukkende skrig, der lod sig høre i regelmæssige mellemrum. Endelig skiltes vi. De fleste lagde vejen ad Corso. Aabye, den gamle kunstner og jeg vandrede langsomt hjem ad Babuino.

"Der er endnu et håb tilbage," sagde den gamle efter en pause. "Han kan være gået ud til Ponte Molle, men har på tilbagevejen fået lyst til at jage lidt skræk i blodet på Berthelsen og os andre, som tvivlede om hans mod og manddom. I så tilfælde er han formodentlig gået ind ad Porta Pia eller Porta Salara. Vi finder ham nok i hans logi i Via Sistina."

"Man kan mærke," sagde Aabye hovedrystende, "at De ikke kender Henrik Verner. Det er den braveste og fortræffeligste fyr i Danmark, men hvad han en gang har sat sig i hovedet, det fører han igennem, om han så skulle gå i ilden derfor. Jeg har en vinteraften efter et bal set ham frelse en dreng, der var gået gennem isen på Peblingesøen, mest, tror jeg, fordi en matros sagde, at ingen kunne bjerge ham, og jeg ved, at han på

Skagens Odde er svømmet gennem brændingen for at redde sin puddelhund, der var revet med af strømmen. Han viger ikke fra det mål, han en gang har sat sig."

Vi stod ved Aabyes og Verners fælles logi. Der brændte endnu lys i et enkelt vindue, og da vore fodtrin genlød i den stille gade, så vi madam Rubicondis velkendte ansigt titte ud gennem vinduet.

"Sta signor Enrico in letto?" råbte Aabye op.

"Non signor! Signor Enrico non é revenuto ancora. Ah, madonna mia, che accidente!"

"Der kan De se," sagde Aabye, idet han vendte sig imod os.

Den gamle kunstner trak på skulderen. "Det bliver i det heldigste tilfælde," sagde han, "en spøg på et par hundrede scudi, og De vil rimeligvis i morgen få underretning derom, men kan han sætte livet på spil for en puddelhund, så kan han vel sagtens betale et par hundrede daler for det. Mere synes han jo ikke at vurdere det til."

Der lå som sædvanlig noget satirisk, næsten bittert i den gamle kunstners ord. Dog trykkede han Aabyes hånd med mere varme og lettede lidt mere på den spidspuldede hat, end han plejede, idet han forlod os.

"Han har ret," sagde Aabye sukkende, idet han så efter ham, "det er en drengestreg, Verner har gjort, men der hører dog mands mod og hjerte til den. Gud må vide, når han løber hornene af sig. Den fordømte Berthelsen, at han netop skulle tage Verner på hans falske *point d'honneur*. Den er dog endnu hans svage side."

Der kunne intet svares hertil. Jeg trykkede Aabyes hånd og lovede varmt at yde ham al den bistand, jeg med mit kendskab

til de romerske forhold kunne give. Derpå vandrede jeg ene til mit logi, og snart efter vævede drømmene et slør, der skjulte både Pont Neuf, Obelisken og den unge danske på den øde Campagne.

Den næste morgen var, som sædvanlig, solklar og skyfri. På Monte Pincio traf jeg Aabye. Han så noget modfalden ud og havde åbenbart ikke sovet meget den nat. Jeg trøstede ham så godt, jeg kunne, og vi besluttede at nyde vort morgenmåltid i Cafê Greco.

Som sædvanligt var de små borde stærkt besatte både i den ydre og indre stue, og vi foretrak derfor pladsen udenfor i den livlige Via de' Condotti. Tæt ved os sad en lille gruppe franskmænd, og mens Aabye og jeg i tavshed nød vor Cafê Greco og dampede af de pavelige *Scelti*, lyttede vi til de livlige røster, der klang omkring os. Det var franske soldater, som her tog deres morgenforfriskning, og uagtet de kun bar den meniges uniform, var det af hele deres måde at føre sig på let at se, at der lå officersspirer i dem. Vi havde måske vordende marskaller for os. Talen var om briganterne og om den usikkerhed, hvori de satte selv Roms nærmeste omegn. Jeg hørte flere gange navnet Leon de Ville blive nævnt, og på nærmere efterspørgsel erfarede jeg, at gendarmens fremstilling var fuldkommen rigtig. Leon de Ville var løjtnant ved okkupationskorpset i Rom og var i går aftes efter sædvane redet ud ad Via Flaminia, men var ikke senere vendt tilbage. Der var allerede samme aften gjort melding herom til den franske general, som havde ladet et par stærke patruljer gennemsøge

terrænet, men uden det ringeste resultat. Man havde ikke i omegnen hørt skud eller sporet nogen bevægelse, men hans hest var fundet herreløs, græssende på en eng. Selv var han sporløst forsvundet, og de franske soldater beklagede i ham tabet af en tapper og elskværdig officer. En af dem hørte til hans kompagni og var uudtømmelig i lovtaler over ham.

Nu begyndte sagen at blive alvorlig. Kunne briganterne forgribe sig på en officer af selve okkupationskorpset, uden at dette kunne opdages, hvor meget lettere kunne dette da ske med en ung og ukendt dansk, som den mægtige galliske ørn ikke tog under sine vinger. Aabye besluttede straks at gå til konsulen for at melde det passerede, og vi aftalte at mødes i Via di Gallinaccio, i vort sædvanlige trattori.

Da jeg kom derned henimod klokken to, var skandinavernes lange bord næsten fuldstændig besat. Alessio vimsede om med sin sædvanlige geskæftighed, og Evangelista havde travlt med at byde cigarer, for måltidet var næsten endt. Mit blik gled søgende hen over bordet, men overalt traf det kun spørgende øjne – Aabye var der ikke. Jeg satte mig ned og begyndte i tavshed mit måltid. Ingen af de andre spurgte – det var som om en trykkende scirocco hvilede over os alle. Pludselig åbnedes døren, og Aabye styrtede ind; det var på hans glade ansigt let at se, at han bragte gode efterretninger. Uden at sige et ord ilede han hen til bordet, og idet han kastede hat og frakke hen på en bænk, fremtog han af sin brystlomme et papir, som han triumferende lagde på bordet. Dets format og guldkantede snit røbede, at det var revet ud af en tegnebog. Jeg greb det og læste følgende:

Berthelsen har vundet sit væddemål! Vær ubekymret for mig. Jeg møder i aften ved obelisken.

Din

Verner.

"Det er noget kort," sagde Aabye, mens den lille seddel vandrede fra hånd til hånd, "men det er til gengæld jo også godt. Jeg tænker, at vi får nærmere forklaring i aften."

Det var med lettet sind, at Aabye og jeg henimod solnedgang vandrede hen over det dejlige Monte Pincio. Vi havde lyttet til den franske regimentsmusik, beundret de prægtige ekvipager og endnu mere de skønne romerinder, som fo'r os forbi på deres Corso-fart. Vi stod nu på Belvederen, hvor girandolaen afbrændes ved påskefesten, og hvor der haves en af de videste udsigter over Rom.

Solen var i færd med at gå ned. Pinjerne på Monte Mario og i Villa Doria Pamfili tegnede sig skarpt mod den mørkeblå aftenhimmel, og langs med højderne på den anden side af Tiberen funklede horisonten i alle overgange fra bleggult til det dybeste orangerøde. Nede på pladsen så vi allerede skandinaverne forsamle sig. Vi kunne tydelig se Berthelsen stå og demonstrere, åbenbart holdende et længere foredrag, der af og til blev afbrudt af latter og tilråb fra de omståendes side. På marmorløven hen imod os sad den gamle kunstner. Hans kraftige skikkelse og stærkt udprægede ansigt tog sig ypperligt ud imod de monumentale omgivelser.

"Lad os gå derned!" sagde jeg. "I aften skal den gamle fortælle os noget. Han fortæller ypperligt, når man får ham på gled, men han er ligesom de store virtuoser, der kun spiller for en udvalgt kreds og bedst, når man rører ved deres ømme streng."

"Og hvilken er hans *corde sensible*?" spurgte Aabye.

"Den mest menneskelige og den, vi alle har fælles – forfængelighed eller rettere stolthed. Hos ham ytrer den sig i et brændende had til alt, hvad man kalder aviskritik, og det er ikke så sært, for han har døjet meget, inden han formåede at hævde sin stilling. Han læser aldrig en avis, og hans egen kritik indskrænker sig altid til de to sætninger: "Det er godt" eller "Det er skidt." Mere behøves efter hans mening ikke."

"Så er han jo selv den skarpeste kritiker af alle," sagde Aabye. "Han bruger jo guldkugler, hvor de andre skyder med hagl."

"Ganske sikkert! Han slår ihjel, hvor de andre kun snerter, men hans dom er til gengæld sikker og oprigtig, fordi den er udsprunget af følelsens umiddelbarhed, hvorimod den hagl af umoden bedømmelse og af kritik på anden og tredje hånd, som findes i vore aviser, snarere sårer end dræber, hyppigere lammer end opflammer. Ham skader den ikke længer. Han læser ikke "det vrøvl fra København", som han kalder det."

Min gisning forholdt sig rigtig. Da vi nærmede os gruppen, gjorde Berthelsen det sidste, svage forsøg på at hævde en af sine sædvanlige paradokser, nemlig den, at *enhver* kritik er berettiget, men på hans holdning kunne man tydelig se, at han havde lidt et nederlag, "seglat i qvaf", som den svenske maler Bjørck udtrykte sig, idet han gik forbi. Den gamle kunstner sad endnu på marmorløven, hvorfra han som en konge overskuede forsamlingen. Med sin ene hånd glattede han på sit mægtige

grå skæg, mens der om hans læber spillede et ironisk smil, som om han endnu havde en fuld ladning til overs, dersom den slagne ikke ville rømme valpladsen.

"Det vrøvl og så brændenælder," sagde han, "gror prægtigt sammen. Man kan kaste snavs på begge, de vokser kun frodigere derved. Dersom nælderne kunne se, hvor mange blomster de har kvalt, så knejste de ikke så højt, og det samme kunne hænde, dersom den slette kritik havde nogen anelse om, hvor mange værker den har ødelagt."

"Det sande talent baner sig altid vej," råbte Berthelsen, "selv om det så skal gå gennem torn og tidsel!"

"Atter en paradoks! Atter en af disse falske trumfer, som man forsøger på at spille ud, skønt man ved, at enhver kan stikke dem. Det sande talent, siger De? Det mægtige, eller med andre ord, geniet er det, som altid baner sig vej, så sandt som egen gror igennem, selv om der står nok så mange nælder i vejen. Men et talent kan godt være sandt, fordi det er ringe i sin begyndelse, og det er netop i denne periode, at nælderne gør ulykke. Det er desuden så let at være nælde og så svært at blive eg, at man ikke kan undre sig over, at de fleste vælger det lette."

"Har De da kendt," spurgte Berthelsen i en spagere tone, "noget virkeligt, eller med andre ord, noget sandt talent, som den slette kritik har ødelagt?"

Den gamle kunstners ansigt antog et halvt alvorligt, halvt sørgmodigt udtryk.

"Det er vanskeligt," sagde han tankefuldt, "at sige, hvad der ødelægger et menneske. Det er aldrig den enkelte orm, der ødelægger træet, og vel heller aldrig kritikken alene, som ødelægger kunstneren. Men den ubillige, slette eller ligefrem

fjendtlige kritik, og det er naturligvis kun den, hvorom der her er tale, kan gøre det svært for den enkelte kunstner at gro igennem, og en enkelt orm kan gnave et træ således, at der kun behøves et vindstød for at knække det. Oprigtig talt tror jeg ikke, at jeg kender nogen kunstner, som bladlus-kritikken alene har fældet, og det viser heldigvis, hvor magtesløs den er. Men jeg kender to, som den har øvet en skadelig virkning på. Den ene kuedes længe i sin udvikling, inden han kom i vækst, den anden gik det som træet, der knækkedes af vinden."

"Og ville det være ubeskedent," spurgte Berthelsen, "at spørge om navnene på disse to gevækster?"

"Nej, ingenlunde," svarede den gamle kunstner stolt, idet han med selvfølelse rettede sig. "Den første er mig, den anden var – Malm."

"Jeg har ikke den ære at kende det navn," svarede Berthelsen noget betuttet – han havde åbenbart ikke ventet dette svar.

"Det er ganske naturligt. Hvorledes skulle også De, som alt i Deres to og tyvende år er referent, recensent og korrespondent *in artibus*, vide, hvad der skete her i Rom for tredive år tilbage? Hvorledes skulle De kende et navn, som De hverken vil finde i konversationsleksikonet eller i fortegnelsen over nordiske kunstnere?"

Berthelsen tav. Også han havde sin *corde sensible*, og det var hans alder. Desuden var det åbenbart, at det korte navn Malm i høj grad konfunderede ham, der troede at være inde i de sidste hundrede års kunsthistorie. Der opstod en af disse pinlige pauser, under hvilken den danske folketro lader en engel gå gennem stuen, mens man snarere skulle tro, at en ondskabsfuld dæmon morede sig med at lade alle munde gå i

baglås. Mere for at bryde denne tavshed, end fordi jeg ventede, at den gamle, ordknappe kunstner ville meddele noget, der øjensynligt lå hans eget sjæleliv så nær, opfordrede jeg ham til at fortælle Malms historie.

Han kastede fra sit ophøjede sæde et halvt lunefuldt, halvt satirisk blik ned på Berthelsen, der noget nær så ud "som ett rankigt skepp på böljan utan flagg". Så bøjede han sig ned mod den blinkende stråle, der fra løvens mund sprudlede ud i det store bassin, tog et par drag og fortalte derpå:

Malms historie

"For den, der som jeg har set myrterne på Monte Pincio blomstre tredive gange, stiller Rom og livet i Rom sig ganske anderledes end for de utallige, der lokkes ned af vinhøsten, og som forlader os igen, så snart sommersolen lokker de røde valmuer frem over Campagnen. For dem, mine herrer, er opholdet i Rom knyttet til en bestemt række personligheder, så at De, når De engang vender hjem, uvilkårlig kommer til at flette disse personligheder ind i den krans af minder, som De har samlet hernede. Ganske anderledes forholder det sig med os, de ægte eller de gamle romere. Vi er blevet stationære. Vi sidder som de gamle østers fast på den gamle banke. Vi betragter den som vort hjem, og med en vis overlegenhed ser vi de unge østers tumle sig mellem os, inden de fæster bo på andre steder – å, De behøver ikke at rømme Dem, Berthelsen! Det er ingen speciel hentydning til Dem, og hvis De ønsker det, skal jeg gerne forandre billedet.

Jeg vil da sige, at Rom er et hvilested for Nordens trækfugle – en vinterstation, hvor de holder rast, inden de når Napoli, for atter derfra at drage tilbage til granernes, bøgenes eller birketræernes land. Men underligt er det for os gamle at se disse forpustede trækfugleskarer hvert år forandre sig, og løjerlige fugle gives der iblandt dem. Der er alle slags, både sangfugle og guldfugle, lystige fugle og lærde ugler, ikke at tale om kritiske kalkuner, snadrende gæs og alt fordøjende ænder. Men mest forunderligt er det at se, hvorledes disse fugle er

parrede med hinanden. Galende haner med kurrende duer, pjuskede hærpoppe med sirlige stillidser, sladrende papegøjer med dybsindige ugler, og prunkende påfugle med teologiske flamingoer. Jeg har gjort et helt naturhistorisk studium over denne hidtil kun lidet kendte side af livet i Rom, og har både haft nytte og fornøjelse deraf.

Det var et år henimod slutningen af september. Jeg var vendt tilbage fra Genzano og skulle nu ombytte livet i Guds fri natur med civilisationen fra Norden; bønderne og hyrderne med studiet af ornitologien. Som sædvanlig gik jeg op til konsulen for at få listen over de nyankomne trækfugle at se, og for i samtale med ham at få lidt nøjere at vide, om der fandtes nogle tiltalende deriblandt – "selskabsfugle", som vi plejede at kalde dem.

Men listen var usædvanlig mager det år. Der var slet ingen sangfugle, ikke engang så meget som en lyrisk lærke eller elegisk nattergal. De fleste var unge, mig ukendte væsere, og resten meget fornemme, meget adelige, meget kedelige guldfugle med baron- eller gehejmerådstitel fortil og forgyldte nøgler bagtil – det tegnede åbenbart til at blive en streng vinter. Da jeg ville til at gå, greb konsulen et brev, rakte det til mig og sagde:

"Kan De klare den udskrift, får De tillige navnet på den sidst ankomne fremmede at vide."

Jeg tog det, og læste efter megen granskning, for det var svært oversået med poststempler: "Til gutten Malm, Rom".

Det var en underlig udskrift, kort i al sin utydelighed og utydelig netop ved sin korthed. Vor brave konsul var noget fortvivlet over dette brev, som hans tjener havde bragt fra dør til

dør hos samtlige skandinaver uden at kunne få nogen oplysning om, hvem denne gådefulde Malm var. Heller ikke jeg formåede at bringe anden klarhed i denne sag, end hvad brevet udviste, nemlig at det bar Kristianias poststempel og måtte være adresseret til en skandinav, der rimeligvis ikke var ankommet.

Mens vi endnu talte herom, bankede det på døren, og på konsulens lydelige "kom ind" fulgte en skikkelse, der var lige så mærkelig som den korte udskrift på brevet. Det var en ung, temmelig høj mand, klædt næsten fuldstændigt i Telemarkernes dragt, med hvid, ulden kofte, knæbenklæder og læderbælte om livet. Han havde et rigt, blondt hår, der var strøget glat tilbage og i naturlige krøller faldt ham ned imod skuldrene, en mægtig, bred pande, en temmelig stor og noget krum næse, der tilligemed de stærke, fast sluttede linjer omkring munden gav ham et udtryk af kraft og bestemthed. Det mærkeligste, og hvad der straks slog mig ved ham, var hans øjne, som stod i stærk modsætning til hans solbrændte hudfarve. De var store, mørkeblå, glansfulde og dog rolige i deres udtryk, men der fo'r ligesom et lyn fra dem, da de mødte brevet, som jeg endnu holdt i hånden. Han blev stående beskeden lige inden for døren og drejede næsten kejtet på den grove filthat, som han holdt i hånden.

"Er der brev til mig?" spurgte han i Telemarkernes ejendommelige dialekt.

"Tør jeg spørge om Deres ærede navn?" spurgte konsulen forekommende.

"Olaf Malm."

"Vær så god, det er nylig kommet."

"Tak!"

Konsulen og jeg brast begge i latter, da døren lukkede sig. Der var noget så kort og dog så bestemt ved den hele lille scene, at den på en vis måde tiltalte mig, mens jeg på den anden side måtte indrømme, at replikkerne var faldet noget vel korte for en fremmed, der ellers plejer at søge så mange oplysninger, når han for første gang sætter foden på romersk grund. Jeg har imidlertid altid godt kunnet lide dem, der var lidt i ord, for jeg har tit gjort den erfaring, at de var mere i gerning, og desuden havde den hele mægtige og djærve skikkelse gjort et stærkt indtryk på mig. Jeg besluttede at gøre denne ædelfalk til studium for den kommende vinter, og lejligheden lod ikke længe vente på sig.

Jeg havde netop den vinter modtaget min første større bestilling, og måtte derfor ombytte mit tidligere tarvelige studie med et, der var lysere og rummeligere. Jeg vidste, at der i nærheden af Piazza Barberini var et studie, som jeg længe havde ønsket mig, men som hidtil langt havde overskredet mine pekuniære kræfter. En skønne morgenstund vandrede jeg derop for at tale med ejermanden, signor Diegi, og akkordere om lejen. Jeg kunne imidlertid have sparet mig den umage. Studiet var lejet ud allerede for otte dage siden til en nordmand, hvis navn den ulykkelige italiener forgæves bestræbte sig for at udtale. Jeg håbede dog at kunne komme til en mindelig overenskomst med den nys ankomne lejer, der måtte være en betydelig kunstner, siden han straks havde råd til at leje et af de dyre studier i Rom. Jeg gik ned, åbnede klinken på studiets dør, og hvad skildrer min forbavselse, da jeg i dets lejer traf den tavse kunstner fra konsulen, Olaf Malm.

Han var alene i studiet. Dette var, som de romerske studier plejer at være, et stort, firkantet rum med nøgne vægge og med et stort vindue, der vendte ud til en udenfor liggende have. I det ene hjørne lå en mægtig bunke ler, midt på gulvet stod en tom cavalletto af gigantisk størrelse. En skorpion var naglet fast på havedøren, et krucifiks på den dør, der førte ind til hans opholdsværelse – det var al dets prydelse. I muren under vinduet var to eller tre sten taget ud, så at en solstribe faldt ind som en enkelt, skarpt begrænset lysplet på gulvet. Under vinduet havde Malm med kul tegnet et sælsomt søuhyre, halv delfin, halv drage, og maget det således, at lyshullet i muren var uhyrets ene øje. Selv stod han midt i studiet og var ved min indtrædelse beskæftiget på en ganske ejendommelig måde. I sin højre, udstrakte hånd holdt han nemlig en af de løsrevne mursten, og idet han med sikkert øje målte afstanden, slyngede han den som en diskus med en mærkværdig færdighed igennem murhullet, så at den forsvandt i haven. Han var så beskæftiget med denne leg, at han fik tid til at sende de to sten efter den første, inden han opdagede min indtræden. Hans sikkerhed i at kaste, og den plastik, der var i hans holdning under denne betydningsløse leg, var så mærkværdig, at jeg uvilkårlig udbrød: "De har nok studeret Diskoskasteren?"

"Diskoskasteren?" gentog han nølende, "hvem er det?"

"Det er en kendt statue fra Vatikanet. De gamle kastede til måls på samme måde som De. Kun brugte de ikke mursten, men en rund skive, som de kaldte diskos."

"Det var da morsomt," udbrød han fornøjet, "så de gamle spillede altså kav?"

"Ja, hvad er det?" spurgte nu jeg.

"Hvad, kender De ikke kav?" spurgte han forundret. "Nu skal De se!"

Med disse ord fo'r han ud ad havedøren og kom et øjeblik efter med hele favnen fuld af mursten. I en håndevending havde han i det ene hjørne af studiet bygget en pyramide, og idet han gik tilbage til det modsatte hjørne, greb han et vægtigt stykke af en gammel marmorblok, åbenbart levning fra studiets tidligere lejer. Den tunge sten fløj som en bold fra hans hånd gennem studiets hele længde og traf med en hvinende lyd pyramiden, der splintredes i hundrede stykker.

"Det kalder man kav," sagde han alvorlig, "men jeg spiller det helst i haven, for ruderne er så dyre."

Jeg blev mere og mere forundret. Jeg havde ventet i et sådant studie at træffe en eller anden kendt kunstner, omringet af skitser, færdige og halvt udførte arbejder, og i stedet herfor fandt jeg en bondegut, der snarere syntes at have valgt studiet til legeplads end til arbejde. Jeg var derfor overbevist om, at mit forslag ville lykkes, og meddelte ham det med få ord.

"Nej," svarede han, "dette studie er ikke at få til leje. Det er det største, jeg har kunnet finde, og endda er det næsten for lille til det arbejde, jeg har for."

"Ville det være ubeskedent," spurgte jeg lidt ærgerlig, "at spørge Dem, hvad De da agter at fremstille, siden De har valgt Dem så stort et rum?"

"Nej," svarede han, og atter lyste dette lyn eller snarere dette nordlysblink fra hans mørkeblå øjne. "Jeg vil fremstille giganterne, der stormer Olympen."

"Død og pine!" svarede jeg. "Ja, så må De ha' plads. Når De skal stable Pelikon oven på Ossa, så bliver det et spørgsmål, om

her er højt nok til loftet."

Han lod aldeles ikke til at mærke min spot. Tværtimod målte han afstanden med et betænkeligt blik og sagde:

"Jeg har selv tænkt derpå. Det kan måske blive knapt nok. Pelikon og Ossa – hvad er det?"

"Å, det var bare to bjerge, som giganterne tårnede oven på hinanden, men endda nåede de ikke Olympen, og Zeus slyngede dem tilbage i dybet."

"To bjerge?" sagde han tankefuld. "Det har jeg aldrig vidst."

"Har De da ikke set skulptursamlingen i Vatikanet?"

"Nej."

"Heller ikke den på Capitolium?"

"Nej."

"Men den i Lateranet?"

"Nej, jeg har intet set. Jeg er først for fjorten dage siden kommet til Rom, og jeg brugte en uge til at finde et studie, der var stort nok til af udføre arbejdet, som jeg så ofte har længtes efter at begynde. Men nu, efter at have talt med Dem, tror jeg, det duer ikke."

Han så sig ved disse ord sørgmodig om i det tomme studie, og hans ansigt havde et udtryk som dens, der tager afsked med en kær, længe næret forhåbning. Jeg kendte af erfaring, hvad det vil sige, at blive sig sine illusioner berøvet. Venligere stemt greb jeg hans hånd og sagde:

"Hør, Malm, lyd nu mit råd! De vil ikke fortryde det. Opgiv dette studie eller behold det, ligesom De har lyst, men gør ikke som så mangen nordisk kunstner, der gik som nar til Rom og kom som nar tilbage. Gør ikke som de, der blot rejser hertil, fordi her er billigere at leve, og fordi man får bedre og mindre

dyre modeller. Husk på, at denne jordbund, der er som brolagt med levninger fra oldtiden, har set tusinder af kunstnere komme og forgå. Husk på, at kunsten har en fortid, og at vi står på denne fortids skuldre. Gør Dem bekendt med antikken, studer den, lev Dem rigtig ind i den. Besøg Vatikanet og Capitolium, Villa Albani og Villa Lodovisi. Jeg selv skal gerne vise Dem omkring. Vil De som jeg, så går vi straks til Capitolium og takker guderne, fordi der er reddet så meget?"

Malms ansigt udtrykte på én gang tvivl og forundring. Det var øjensynligt, at en hel ny forestillingskreds var vakt hos ham.

"Koster det mange penge," spurgte han dæmpet, "at se alt det?"

"Penge? – Ikke en bajoccho. Adgangen er fri for alle. Capitolium er åbent til klokken to. Hvad er klokken nu?"

Det sørgmodige udtryk i Malms ansigt gjorde plads for strålende glæde.

"Jeg har ikke ret mange penge," sagde han sagte. "Jeg har flere gange været ude ved Vatikanet, men jeg turde ikke gå ind, fordi der stod vagt ved døren, og jeg var bange for, at man skulle afkræve mig mere, end jeg havde hos mig. – Jeg har heller ikke noget ur," lagde han nølende til, "men jeg kan nok sige Dem, hvad klokken er."

Med disse ord gik han hen til vinduet og tog en træprop ud af et hul, som han havde boret højt oppe i muren. En ny solstribe faldt igennem studiet og ramte en lille gradebue, som han med kul havde tegnet på den modsatte væg.

"Det er Vorherres ur," sagde han smilende, "men det er min egen opfindelse. Klokken er lidt over et."

"Ja, så bliver det for sent at gå derop i dag, og i morgen har jeg model til den tid, men De kan godt gå derud alene."

Jeg trykkede hans hånd.

"Får jeg så studiet?" spurgte jeg.

"Jeg ville gerne, men jeg kan ikke. Jeg har nu engang levet mig ind her, og jeg tror ikke, jeg kunne gøre noget på et andet sted. Desuden kan jeg ikke skille mig ved mine frøer."

"Deres frøer?"

"Ja, mine frøer og min have. De hører med til studiet. Kom, så skal jeg vise Dem begge dele."

Med disse ord trak han mig hen til havedøren – det var et kraftigt tag. Udenfor var der en lille og ganske smal gårdsplads. Derpå kom en hæk af blomstrende roser og kaprifolier, som snoede sig omkring et simpelt hegn, dannet af de kendte romerske rør. I midten af dette førte en lille låge ind til helligdommen. Haven selv var ikke ret stor. Dens midterste parti dannedes af en græsplæne, i hvis midte der fandtes en cisterne af sten. Tætte myrtehække afgrænsede den på begge sider, og foran disse stod enkelte orangetræer både med blomster og halvmodne frugter. Et par mægtige rosentræer, fuldtunge af knopper, stod som blomsterpyramider i havens bageste hjørner, og imellem disse løb der atter et højt gitterværk, næsten skjult af vinranker og vinløv, hvorimellem tunge, blålige drueklaser tittede frem.

"Se, dette er alt sammen mit," sagde han glædestrålende, idet han beskrev en halvcirkel med hånden. "Er det ikke prægtigt? Jeg har lov til at spise af det alt sammen, og her, her har jeg mine frøer."

Han trak mig ind på græsplænen og førte mig hen imod cisternen.

"Se der," sagde han, idet han med hånden viste på nogle brede åkandeblade, "der sidder ægteparret. Jeg har selv taget det ude i Campagnen. De er meget større end hjemme hos os. Nu skal De se ungerne, det er det morsomste af det hele."

Han blottede sin senestærke arm og jog den i bassinet.

"Se, den er nu som en fisk," sagde han, "blot hale og krop. Hvem skulle tro, at der kunne blive en rigtig frø af den? Men her er en anden, den har allerede fået bagben, og derhenne svømmer en, der næsten ser ud, som den var voksen, men den har dog noget af halestumpen endnu. Jeg har tit moret mig over dem i Norge, men der kommer de blot om foråret, her lader det til, at de får unger to gange."

Vi gik ud af haven og ind i det lille rum, der tjente ham som opholdsværelse. Der stod nogle ubetydelige skitser i ler. Bondekoften og en ransel hang på væggen, og ved siden af den en udskåret tollekniv i et bredt, metalbeslået gehæng. Men hvad der mest tiltrak sig min opmærksomhed, var to store kartons, hver på sin side af væggen. Det første forestillede et lille parti af et kær, tæt bevokset med rør, dunhammere og åkander. På et af den sidstes blade sad en gigantisk frø, vridende sine hænder og stirrende med rædsel og afsky ned i dybet. Det var åbenbart frømoderen, for under bladet så man nede i vandet en hærskare af små frøunger, der svømmede omkring i deres haletudseskikkelse og syntes at stræbe opad imod moderen. På et andet åkandeblad, tæt ved siden af, var frøfaderen anbragt. Han var i sin hidsighed trådt ud på kanten af bladet. Man så, at det vippede under hans vægt, så at han næste øjeblik ufejlbarlig

måtte plumpe i vandet. Med den ene hånd pegede han ned på sit afkom, der havde så ringe lighed med fader og moder, mens han med den anden gjorde en truende gebærde hen imod sin fortvivlede ægtehalvdel.

Det var et billede, udført med uovertræffeligt lune. Man følte, at den skuffede fader ville udbryde i et: "Falskhed! Dit navn er kvinde," men man så tillige, at han netop i samme øjeblik ville styrte ned imellem sin forskrækkede yngel, og at hans ord ville kvæles af vandet.

Det var sivene og rørene, som havde hvisket fatter en djævel i øret. Det så man på deres maliciøse ansigter, og jo mere man betragtede billedet, desto tydeligere mærkede man, at der var spillet en storartet intrige. Snerlerne klyngede sig elskovssmægtende til de brede dunhammere og pegede skadefro på den ulykkelige ægtemand. Åkanderne satte et halvt skælmsk, halvt undseligt smil op og lukkede deres kroner, mens selve kæret, nøjere beset, viste et eneste stort ansigt, grinende af skadefro glæde.

På den anden væg var forsoningen. De unge frøer kravlede i land i deres nye skikkelse, idet de flokkedes om ægteparret, der i salig glæde var styrtet i hinandens arme. Vandfladen var ganske rolig og viste et eneste, godmodigt smilende ansigt. De ondskabsfulde snerler hang halvvisne ned med bedrøvelige miner. Åkanderne strakte deres frugtknuder helt op af vandet og nikkede smilende til ægteparret, ja selv en stiv, alvorlig stork, der var anbragt truende i baggrunden, syntes ikke at ville forstyrre den almindelige glæde, eller måske ventede den blot på, at ungerne skulle blive lidt større.

"Er det Deres udkast til giganternes kamp?" spurgte jeg smilende. Men jeg fortrød næsten mit spørgsmål, for hen over hans frejdige, åbne ansigt drog en sky af mismod, idet han sagde:

"Nej, det er blot sådan noget, jeg ridser om aftenen, når jeg ikke har andet at bestille."

Dette var mit andet møde med Malm. Jeg så, at jeg havde truffet på en fugl, der ikke var så let at blive klog på. Der gik en rum tid, vistnok henimod en tre uger, hvori jeg ikke så noget til ham. Jeg vidste, at han var fattig, og hørte ham fra alle sider bedømmes som en menneskesky særling. Jeg undrede mig derfor ikke over, at han trak sig tilbage fra kunstnernes samfund.

En dag i oktober gjorde jeg en lille afstikker til Genzano for at ryste marmorstøvet af mig. Om aftenen, henimod solnedgang, vandrede jeg langs Nemisøens bredder for at nå Arriccia, hvor jeg ville overnatte. Det var en sjælden dejlig efterårsaften. Løvet prangede i alle farver, og tågesløret, der begyndte at hæve sig op fra søen, antog de forunderligste former. Ved en brat bøjning af stien så jeg en ung mand sidde på et klippestykke, med sit ansigt tankefuldt støttet i begge hænder, jeg gik nærmere, han sprang op – det var Malm. Han syntes at blive meget forlegen og undselig ved at se mig. Et lille kildevæld, der rislede ned mod søen, havde han stemmet op med sten og ler, så at det dannede et fossefald i det små. En omstyrtet kav lå et halvt hundrede skridt fra ham – måske var det disse adspredelsesmidler, der vakte hans undseelse.

"Nå," spurgte jeg, idet jeg satte mig ned ved siden af ham, "har De så besøgt Vatikanet og Capitolium? Har De set Dem

rigtig om, siden vi sidst taltes ved?"

"Ja," svarede han rødmende, "jeg har været begge steder mange gange, men jeg fik kun set to ting – der var ikke tid til mere."

"Og hvilke var de?" spurgte jeg forundret.

"Den døende fægter og Laokoonsgruppen."

"Og andet har De ikke set?"

"Nej. Hver gang jeg kom derop, måtte jeg standse foran dem, og når jeg så rigtig havde set på dem, havde jeg ikke lyst til mere. De var så prægtige."

"Og Deres plan med giganterne?" spurgte jeg.

"Min plan?" gentog han sukkende, idet han bøjede sig ned og tegnede med fingeren i det våde sand. "Jeg har ingen planer mere, jeg duer ikke til noget. Antikken har gjort alt – jeg er overflødig. På torsdag rejser jeg hjem. Jeg ville blot se Nemi, inden jeg drog af sted."

Der var noget ved hans holdning og stemme, som greb mig dybt. Jeg følte, at her var noget dygtigt, som ikke måtte gå til grunde. Hvad jeg sagde, kan jeg ikke længere huske, men jeg anvendte over en time på at bringe ham bort fra hans fortvivlede forehavende. Han rystede imidlertid på hovedet og svarede:

"Det hjælper ikke, det nytter ikke! Jeg er kun et barn, et voksent barn imod de andre. Hvad ville jeg også hernede? Hvorfor blev jeg ikke hos min moder og Sigrid?"

Sigrid! – her var en ny tråd at binde ham med, et svagt sted i hans trodsigheds rustning, det mærkede jeg på den dæmpede stemme, hvormed han havde udtalt dette navn. Jeg lokkede for ham, fløjtede fint, som min ven Bjørck ville kalde det, og mens

aftentågerne lagde sig hen over søen, fik jeg hans historie. Den rørte mig i al sin korthed.

Han var født i Telemarken af fattige forældre. Deres hus lå tæt neden for fossen, klistret som en svalerede til fjeldvæggen. Hans fader havde været daglejer. Om foråret, når elven blev fri, fældede han tømmer til en stor gård, der lå et par mile længere nede. I den lange vintertid lærte han sønnen at snitte i træ, hvori han var en stor mester. Tollekniven på Malms væg var et minde derom. Sådan gik det til hans fjortende år. Da havde det været stort tøbrud, elven steg langt over sine bredder og tog svalereden med. Hans fader druknede under forsøget på at redde hans søster, der reves bort tilligemed ham. Moderen og Malm kom ned på "Gården", som han kaldte den. Det var et stort savværk, og her blev han anbragt som løbedreng. Da var det en søndag, at han fik fat i noget ler, som elven havde afsat i klippespalterne. Det havde han leget og trillet med, indtil det var faldet ham ind, at der måtte kunne gøres en bjørn deraf. Han havde vel aldrig set en bjørn, men oppe i præstens storstue hang der et gammelt kobberstik, en bamsejagt. Så gjorde han da en, ganske som han havde set den hos præsten, dengang han gik til konfirmation. Mens han var beskæftiget hermed, kom Sigrid ned til elven og satte sig hos ham. Hun var fager, havde store blå øjne og lysgult hår.

"Giver du mig bjørnen din, så giver jeg dig et kys," havde hun sagt.

Det blev givet og modtaget, og Sigrid bar bamsen op på gården. To dage efter blev han selv kaldt derop, og bange var han, fordi han havde kysset sin husbonds datter, men der blev kun talt godt til ham, både af husbonden og den fremmede

herre, som var der fra Kristiania. Han bad ham gøre en anden ting foruden bjørnen, og mens Sigrid stod og så til, formede han et barnehoved af det våde ler. Det var et englehoved, sagde den fremmede, men det var nok mest Sigrids træk, mente han selv. Så kom han til Kristiania, blev puffet og hånet af de ældre. Han var et fjols, det mente de alle. Men tiden gik, han fik både første og anden prisbelønning og endelig det store stipendium til Romerrejsen.

Det var så svært at skilles fra fjeldene deroppe, så tungt at rejse uden at få set moderen og Sigrid. Så gik han på sin fod til Telemarken og fik sagt moderen farvel. Også på gården kom han, fik talt med Sigrid og husbonden, inden han drog af sted. Vejen til Rom var blevet lang, for han havde vandret en stor del af den. Endelig var han nået til sine længslers mål. Barnekysset brændte endnu på hans læber. Sigrid havde selv givet ham kunstnerindvielsens dåb. Nu gjaldt det at sejre eller falde, vinde hende eller gå til grunde. Det sidste havde Malm ikke sagt, ja ikke engang berørt, men gennem hele hans historie og gennem alle hans planer gik hun som den røde tråd, der forbinder det hele – det følte jeg alt for vel.

Efter at han havde endt sin simple historie, blev vi begge siddende i nogle øjeblikkes tavshed. Endelig spurgte Malm sagte:

"Tror De på drømme?"

"Jeg ved det ikke, jeg har aldrig erfaret noget derom. Kun så meget ved jeg, at hverken Holberg eller Wessel troede derpå. Er der hændt Dem noget mærkeligt i den retning?"

Malm syntes ikke meget tilbøjelig til at svare. Han sad nogle øjeblikke tavs, fordybet i sig selv, og sagde endelig:

"Ja, jeg vil fortælle Dem det hele; men De må love mig, ikke at le deraf, om De så synes, at det er barnagtigt. Jeg gik fra Nemi i middagsstunden. Det var stille og varmt, jeg selv var træt og mistrøstig. Så satte jeg mig ned ved dette lille væld og bildte mig ind, at jeg var hjemme. Jeg spillede først kav, således som jeg så tit havde gjort som dreng, men det ville ikke rigtig gå, jeg kunne ikke ramme den. Så stemmede jeg væIdet op her. Det skulle være fossen derhjemme. Som det så led henimod aften, tror jeg nok, at jeg faldt i søvn, men rigtig ved jeg det ikke. Jeg havde længe siddet og set på de hvide tåger, der steg op fra søen. Det var ligesom, når huldren leger hos os. Der kom snart en, snart en anden skikkelse frem af tågen, men de flød sammen i hinanden igen, og jeg kendte dem ikke. Da skød der sig på en gang en skikkelse i vejret, tæt inde ved land. Den var først som en hvid røg, men jo mere den hævede sig, jo mere klarede og formede den sig. Det blev til en dejlig kvinde. Hun bar en gylden krone på hovedet, og ned ad nakken flød et snehvidt slør som vævet af det fineste spindelvæv. Hun skød sig ind imod land, men mig tyktes, at det var huldren, og jeg slog korsets tegn for mig.

"Kan du kaste?" spurgte hun.

"Jeg tror det," svarede jeg.

Hun bøjede sig ned og pegede mod søbredden, som lå fuld af sten, der glimrede som guld.

"For hver en sten, du kaster over søen," sagde hun, "springer et af dine arbejder frem af klippen, så godt og fejlfrit, som dem, der gemmes her på søens bund. Men når du ikke søens anden side, da er din tid forbi, og dine arbejder skal glemmes, som de er glemte, der hviler her."

Jeg for op og bukkede mig ned mod en af de guldglinsende sten. Men da mærkede jeg nok, at jeg måtte have drømt, for jeg fik kun en af de våde tufsten her i kildeløbet, men hen over søen så jeg endnu hendes skikkelse langsomt at drage bort, indtil den forsvandt i tågen på den anden side. – Jeg tror det var huldren, der gækkede mig."

"Ja," svarede jeg smilende, "det kan gerne være, men så har hun gjort lang rejse i aften. Men sig mig, kender De noget til Nemisøens historie?"

"Nej," svarede han sørgmodig, "jeg har fortalt Dem, at jeg intet ved."

"Det er mærkeligt," svarede jeg; "for dersom De kendte dens historie, da kunne jeg vel forklare Deres vision eller drøm som en genspejling af det hørte eller læste, men nu kan jeg det ikke."

"Å, fortæl mig dens historie," bad han, næsten i den samme tone som den, hvormed et barn beder om et eventyr.

"Nuvel," svarede jeg. "I den ældste tid, længe før der kom mennesker på jorden, var Nemi ikke en sø. Den var tværtimod et bjerg, og oven i købet et ildsprudende bjerg. Det har jeg hørt en lærd naturforsker fortælle inde i Rom. Den havde kammerater i nærheden af samme slags, som den selv. Udbrud fulgte på udbrud. Lavaen strømmede hen over Campagnens sletter og dækkede dens hvide kalkbund med sine rødglødende slagger. Ja, så meget blod flød der i jordens første, vældige kampe, at det dækkede alle højderne omkring Rom med undtagelse af Monte Mario. Der slæbte den lærde naturforsker mig selv engang hen og huggede de dejligste østers ud af kalken med sin hammer – det vil da sige skallerne, for det gode ved dem var borte.

Så kom der en anden, en lysere tid. Guder og mennesker færdedes på jorden. Skoven var fuld af flygtende nymfer og forfølgende fauner. Dryader, undiner og sylfider lokkede fra hvert træ, hver bæk og i enhver luftning. Det var guldalderens tid. Skønheden herskede på jorden, selv døden var en genius, man kendte intet til benrade eller fasteprædikener. Nemi hvilede i harmoni med den øvrige natur. Den havde for længe siden hørt op at sprude, dens krater var indsunket, og dens bund dækket af vinløv og blomster, af pinjer og mægtige egeskove. Da herskede Numa i Rom, men over Numas hjerte herskede igen den skønneste blandt kvinder, nymfen Egeria. I de måneklare nætter lagde Numa kongespiret og kronens gyldne ring til side. De var tunge nok om dagen. Men Diana harmedes over, at Numa benyttede hendes kyskheds spejl til sine natlige møder, og en aften, da han og Egeria forlod den hellige grotte, ramte en af Dianas pile kongen ved hans elskedes side. I stum fortvivlelse flygtede Egeria til Nemis hellige lund. Hun sørgede og græd, så at selv Diana ynkedes ved hendes jammer. Da steg gudinden ned fra sin himmel for at trøste den bedrøvede, men hun ville intet høre af den, der havde dræbt hendes elskede. Gudinden vrededes, hun berørte nymfen med en pil, og den skønne Egeria flød hen i et eneste strømmende tårevæld, den samme kilde, hvorved vi nu sidder.

Og vældet flød ustandseligt. Det fyldte den dybe dal og druknede de dunkle skove, hvis stammer endnu kan ses i søens bund, men vandet hævede sig, og Nemisøen steg, den skønneste af Italiens søer. – Så gik der en rum tid. I Rom herskede ikke Numa, men Nero. Han byggede på Nemisøens vande verdens ottende underværk, sin svømmende villa.

Forneden var den dannet som et skib, men foroven bar den loft og tag af guld, indlagt med elfenben og perlemor. Sagnet fortæller, at villaen havde hundrede sale, alle af en uhyre pragt, og i enhver af dem stod en statue af en ubeskrivelig skønhed. Men skønnest af dem alle var Venussalen. Dens vægge var udelukkende dannet af hvide og røde koraller, og imellem disse snoede sig de forunderligste havplanter, alle drevet i guld. I midten af salen stod en statue af Venus Anadyomene, hugget af en af Grækenlands første mestre. Denne sal blev aldrig betrådt af nogen, undtagen af Nero og dem, han havde udvalgt til sine ofre. Gennem en hemmelig dør blev den kvinde ført ind, der skulle ofres til gudinden, og når Nero i tøjlesløst raseri havde fuldbragt sin ofring, blev det skændede lig gennem en anden dør kastet ud i søen og sænket i forglemmelsens vande.

På denne tid levede der i Rom en kvinde ved navn Egeria. Hun var skøn som Venus, men kysk og ubønhørlig som Diana selv. Ofte havde kejseren søgt at lokke hende, men hun, der regnede sig i slægt med Numa og Egeria, havde afvist enhver tilnærmelse. Da omringedes hendes hus en nat af kejserens livvagt. Egerias broder dræbtes på tærsklen til hendes sovekammer, hvor han forsvarede sin søsters ære. Hun selv førtes til Venussalen i Neros svømmende villa. Da uslingen her, ene med den værgeløse kvinde, sønderrev hendes slør og løsnede hendes bælte, styrtede hun sig i fortvivlelse mod den hårde koralmur for at knuse sit hoved. Væggen gav efter, den hemmelige dør sprang op, og den ulykkelige styrtede ud i de skærmende bølger. Men fra søens dyb lød et hult, forfærdeligt drøn. Vandet rejste sig i vrede. Villaens bund søndersloges af fremskydende klipper, og den almægtige kejser reddedes

afmægtig af en nubisk slave, der svømmede med ham til land. Villaen sank og er aldrig mere kommet til syne i sine ringeste spor, skønt vindesyge dykkere tit har forsøgt på at finde den igen, men Nero var blevet så rystet, at han aldrig mere vovede sig ud på den hævnende sø. Ja, selv i Rom troede han sig ikke sikker for Egerias frænder, men flygtede til det yndige Bajae, hvor hans villa nu ligger i ruiner."

Malm blev siddende en stund tankefuld, efter at jeg havde endt min fortælling. Han støttede igen sit hoved i begge hænder, og jeg troede oprigtig talt, at hans tanker havde været langt fra mit eventyr. Pludselig så han op og sagde:

"Hvor det var smukt, og hvor De ved meget!"

Jeg håbede, at det var indledningen til en ny samtale og gentog dobbelt kraftigt mit angreb på hans rejseplan. Men han var ubevægelig. Mismodets slanger havde kvalt ham, som Athenes kvalte Laokoon.

"Og Sigrid," spurgte jeg, idet jeg rykkede frem med min sidste stormkolonne, "hvorledes vil De møde hende, når De kommer hjem?"

'Jeg kommer heller ikke hjem," sagde han, idet han på ny skjulte ansigtet i sine hænder.

Sådan sad vi en stund tavse, tænkende hver på sit. Da lød der et skarpt skrig hen over søen. Det var en måge, en af de sidste efternølere, som forlod Nemi for at drage til Ostia. Malm sprang op. Denne naturlyd fra hjemmet havde ligesom vakt ham. Han så et øjeblik efter den bortdragende fugl og sagde derpå halvt ved sig selv: "Jeg gad dog vide, om en sten kan række over Nemisø."

"Umuligt," svarede jeg. "De kan lige så godt prøve på at ramme mågen, der nu trækker hen over Genzano."

"Tror De?" spurgte han med en săregen betoning.

Derpå bukkede han sig ned og greb nogle af de hvide stene ved sine fødder. Han bøjede sig tilbage – aldrig har jeg set skønnere model til en jaculator. Stenen fo'r ud af hans hånd, susende og syngende, som kom den fra en slynge. Jeg lyttede i spændt tavshed. Et par sekunder efter hørtes en svag klang og derpå en raslen mellem stenene på den modsatte søbred. Malm havde ret – den var nået derover. Uden at sige et ord sendte Malm en anden og derpå en tredje sten efter den første. Til sidst greb han, lidt overmodig, en af de større stene, hvormed han havde opstemmet det lille kildevæld.

"Lad det nu være godt, Malm," sagde jeg, "den går i søen."

Malm kastede på ny. Den tunge sten fo'r ud gennem den hvide tåge, men få øjeblikke efter hørtes et tungt plask hen over vandet. Jeg vendte mig mod Malm – han var bleg af smerte, og hans højre arm hang kraftesløs ned.

"Der sprang noget i min arm," sagde han.

Han havde ret. Ved vor ankomst til Rom, hvor vi fik fat på en læge, viste det sig, at et par senefibre var bristede i overarmen. Lægen ordinerede den strengeste ro og erklærede, at armen ikke kunne bruges førend om seks uger. Jeg fik Malm bragt til mit logi, og fra denne aften blev Malm og jeg venner. Ikke "gode venner" som i København. Nej, Gud fri os – blot venner.

Således gik det til hen på foråret. Malms arm var for længe siden lægt, men hans studie var lige så tomt som før, og jeg begyndte at frygte for, at hans natur var som den romerske agaves, der kun sætter blomst hver tredivte år. Maj måned

lakkede mod enden. Heden begyndte at komme, sciroccoen og malariaen med den. Skandinavernes kreds blev tyndere og tyndere. Hver uge faldt et blad fra stammen, nogle hvirvledes nord på, mens andre førtes af sted til Albano, Frascati, Napoli og Sorrento. Vi havde dengang for skik, at enhver bortrejsende gjorde et gilde, for ved en ægte, romersk vin at sætte lidt smag på vandet fra Trevi. Det traf sig således, at tre kunstnere drog bort på en gang, og der var derfor gjort mere end sædvanlige anstalter i Rafaellos vigne, hvor festen skulle holdes. Malm kom aldrig til disse gilder. Ja, han drak ikke gerne vin, og det var egentlig det eneste, jeg havde imod ham. Det vakte derfor en ikke ringe forbavselse, da vi omtrent midt under festen så ham komme ned ad havens gange. Han så besynderlig inspireret ud. Hans ellers sikre gang var ilfærdig, og hans øjne strålede med en usædvanlig glans. Han satte sig tavs ved den nederste bordende, jeg skød uden at sige et ord en mezzo hen til ham.

"Det er for meget," råbte en af skaren overgiven. "Malm er fuld, giv ham en foglietta."

"Tror du?" spurgte Malm og målte ham med et blik, der fik blodet op i kinderne på ham.

"Malm har fundet en gigant på Campagnen," råbte en anden. "Nu skal han blot have Dovrefjeld ned for at give ham noget at stå på."

Malm sendte angriberen et lynende blik. Hans første barnlige planer var uheldigvis kommet ud blandt kunstnerne, og gav anledning til idelige sarkasmer. Han plejede at møde disse og endnu værre angreb med rolig tavshed. Men i dag syntes han ikke at være oplagt dertil. Dels for at afbøde nye

hentydninger, dels fordi der virkelig var noget gådefuldt over ham, spurgte jeg:

"Hvad har du bestilt i dag, Malm?"

Han så roligt udfordrende omkring i kredsen.

"Jeg har sat et jernstel op," sagde han højtidelig.

"Hille den!" råbte en tredje. "Det var svært meget bestilt i en vinter! Det skal vel stå til tørring i sommer?"

Malm var i begreb med at skænke i sit glas, men hans hånd rystede, så vinen flød hen over dugen. Han satte den skøre foglietta så hårdt fra sig, at de brast i tusinde stumper. Hans ansigt var ligblegt, og hans læber dirrede, så at han ikke kunne tale.

"Er der ingen, der vil spille kav med Malm?" råbte den, der først havde talt.

Malm fo'r op i sin fulde højde. Blodet dryppede fra hans underlæbe, og hans øjne rullede så vildt, at den kåde spotter uvilkårlig dukkede sig under bordet.

"Jeg forlanger ikke at skånes af Dem," råbte han med tordnende stemme, "men ej heller vil jeg hånes af hundehvalpe! Kom i morgen til mig, hvo der vil, og se så, om Olaf Malm forstår at gøre noget."

"Der blev Malm vred," sagde en, da han var gået. "Gud ved, hvad han nu vil gøre?"

"Trække halen af sine tudser, når han kommer hjem," sagde en anden, "eller spille "nærmest til vægs" med knapper."

Dermed syntes den sag at være endt, og gildet begyndte på ny.

Jeg var gået kort efter Malm. Forsvare ham kunne jeg ikke, for han var nu en gang stemplet som denne vinters syndebuk,

og høre på flere gemenheder ville jeg ikke. Desuden vidste jeg, at han og jeg omtrent blev betragtede som to alen af et stykke. Malm & Co. hed det dengang. Jeg bankede på døren til hans studie. Der blev ikke lukket op. Jeg lyttede, men han syntes ikke at være derinde. Så gik jeg alene hjem.

Den næste dag, henimod middag, besøgte jeg Malm. Han stod alene i studiet med modellerpinden i hånden og helt oversmurt med ler. På den ene væg havde han med kul tegnet gårsdagens gilde. Man så Rafaellos vigne, og ved det lange bord samtlige kunstnere, individuelt kendelige, men fremstillede som fauner og satyrer, der stangedes med hinanden. En ganske ung satyr sad med ynkelige miner under bordet og opfangede i sin hule hånd den vin, der dryppede ned ovenfra, mens Malm og jeg i menneskeskikkelse fjernede os i baggrunden.

Denne tegning undrede ikke mig, der kendte Malms mesterlige talent i karikaturen, men hvad der slog mig med forbavselse, var en gruppe i ler, som stod på den forhen altid tomme cavalletto, og som syntes at have måttet kræve mere end en nats arbejde for at blive færdig. Den forestillede en faun, der i overstrømmende faderglæde løfter sin søn højt i vejret og spøgende stanges med de små buttede horn, der lige er i færd med at bryde frem på drengens pande.

Det var et udmærket arbejde. Faderens stærke, men dog smidige og muskuløse figur dannede en smuk modsætning til drengens runde, buttede former, og det halvt forskrækkede, halvt glade udtryk i barnets ansigt tog sig fortræffelig ud imod de barske og hårde linjer hos den skæggede vildmand. Jeg betragtede i flere minutter dette arbejde, der naturligvis ikke var gennemført i sine enkeltheder, men egentlig kun råt

opklasket på stativet, men fra hvilken side jeg end så det, og hvor streng en kritiker jeg end monne være, kunne jeg dog ikke andet end erkende, at det var et udmærket, helstøbt arbejde, som blot kunne vinde ved den finere udførelse.

"Det er godt," sagde jeg til Malm. "Det er et kunstværk."

"Ja, det tror jeg også," svarede han rolig, idet han med modellerpinden glattede lidt på den ene fod.

"Fik du det gjort i aftes?" spurgte jeg.

"Å nej, engang i morges, tænker jeg."

"Men når tegnede du skitsen på væggen?"

"Det gjorde jeg nok, da jeg kom fra gildet i går, kan jeg tro. Da så solen kom frem, fik jeg lyst til at gøre noget i ler, og så blev det ham, som står der."

Jeg trykkede Malms hånd og lykønskede ham endnu engang til hans arbejde. Derpå bad jeg ham om at benytte tiden vel og foreholdt ham stærkt, at han ikke skulle bryde sig om, hvad de andre kunstnere sagde med hensyn til udførelsen. I så milde udtryk som muligt lod jeg ham vide, at tiden var kostbar, og at det var nødvendigt at sende et arbejde hjem, dersom han håbede på fornyelse af stipendiet. Endelig viste jeg ham en, efter min mening, ubetydelig fejl ved figurens højre arm, der syntes mig vel kort, og tog derpå afsked med ham.

Når der i Rom er sket et eller andet usædvanligt i den skandinaviske lejr, løber rygtets tusindben lige så hurtigt om, som i København, og det undrede mig derfor ikke, at man allerede om middagen i trattoriet talte om Malms udmærkede figur, som allerede flere kunstnere havde set. Alle var enige om, at arbejdet var så mesterligt, at det spåede ham en stor fremtid,

men alle var de uenige om den pludselige inspiration, der så hurtigt havde skabt dette værk.

Kun jeg havde nøglen til denne gåde. Ved min bortgang fra studiet havde han givet mig sin tegnebog med den bemærkning, at han havde modtaget remisser hjemmefra og ønskede, at jeg skulle afgøre hans regning i trattoriet, da han ikke selv kom derned. Idet jeg åbnede bogen, for at betale hans meget beskedne gæld, faldt et brev ud, som han efter gennemlæsningen ikke havde lagt sammen. Det var underskrevet af hans moder, og på den nederste kant af papiret stod som en slags efterskrift: "Sigrid beder dig hilse." – Det var Sigrid, der havde skabt Malms faun.

Jeg fik den eftermiddag et fortrædeligt brev. En blok fra Carrara, som jeg længe havde ventet, var forulykket undervejs, idet jorden var skredet ud ved en brink, der førte ned til Teveronen. Jeg måtte selv tage af sted for at udvælge en ny, og da denne forretning var fuldendt, tog jeg lige til Napoli, hvor jeg havde modtaget en bestilling af den danske konsul. Derfra rejste jeg til Palæstina, som jeg havde valgt til sommerophold, og således kom det sig, at jeg først henad efteråret genså Malm.

En smuk eftermiddag i september kom jeg til Rom og gav mig straks på vej til hans studie. Jeg glædede mig ret til at gense hans faun, som jeg vidste havde fængslet ham til Rom den hele sommer, og som nu måtte være fuldført. Jeg havde med vilje ikke spurgt nogen om dens fremgang, da jeg ville nyde skuet uforstyrret af smålige indvendinger, og lettede nu rask klinken på døren, uden at banke på. Men hvad skildrer min overraskelse, da jeg fandt studiet tomt, væggene hvidtede, og en mig ukendt fransk kunstner i færd med at pakke sine sager ud i

det lille værelse, der havde været vidne til så mangen fortrolig samtale mellem Malm og mig.

Forstemt vandrede jeg ned ad gaden. Undervejs traf jeg en bekendt, og nu fik jeg hele sammenhængen at vide. Malm havde i tre uger efter min bortrejse arbejdet meget flittigt, opfyldt af sin genius. Han havde i al denne tid modtaget besøg både af venner og fjender. Han var blevet feteret og lovprist af begge parter, men hver enkelt havde haft sin lille bemærkning at gøre, om ikke for andet, så for dog at sige noget. Hvad jeg havde frygtet, var netop sket. Han havde lånt øre til en kritik, som han ikke forstod, og som ikke forstod ham. En havde ment, at den højre fod var for kort. En anden, at figuren ikke sank nok i det venstre knæ. En tredje, at barnet blev løftet for højt, og så videre. Alle disse forskellige, ofte modstridende domme havde gjort ham vims på det hele. Han havde begyndt at makke på sit arbejde, og den ene rettelse drog med nødvendighedens magt den anden efter sig. En skønne dag havde han opdaget, at figuren var forkludret, og så havde han revet det hele ned igen.

Samme aften besøgte jeg Malm. Han havde fået et lille studie oppe i Via della Purificazione. Det var trist, fugtigt og mørkt. Der var ingen have, ingen roser og ingen cisterne. Derimod var der muggen luft og skorpioner i overflødighed. Malm selv var lige så trist som sine omgivelser. Stipendiet var ikke blevet fornyet, da fundatsen indeholdt den bestemmelse, at stipendiehaveren inden et år skulle have fuldført et arbejde. Til al lykke havde han modtaget et brev fra sin forrige husbond, der i varme udtryk lykønskede ham til hans første heldige arbejde, som han håbede at se i marmor, når han om et år kom til Rom. Med dette brev var der fulgt den sædvanlige understøttelse fra

hans gamle velynder. Fra Sigrid og moderen havde han derimod ikke hørt et ord. Jeg tilbragte den hele aften med at trøste Malm og lægge planer for fremtiden. Det var en vanskelig opgave, for han var i samme humør som den aften ved Nemi, og hertil drog endnu et par andre, bitre stemninger gennem hans sind. Han frygtede for at være glemt af den, han elskede mest, og nærede allerede nu et stille nag imod sin efterfølger i stipendiet, en svensk billedhugger Dahlkvist, hvem vi begge betragtede som en talentløs person, der blot ved gode konneksioner nød en understøttelse, som var lige så vigtig for Malm, som ilde anvendt på ham.

Nogle dage efter besøgte jeg den unge svensker. Han var en meget elskværdig og affabel person. Han smilede kønt og trykkede nydeligt i hånden; han var rigtig, hvad man kalder "et pænt menneske", men kunstner var han minsæl ikke. Han viste mig nogle af sine skitser, for, skønt han kun havde været fjorten dage i Rom, havde han næsten gjort en snes stykker. De var alle, ligesom han selv, nydelige, slikkede og kedelige. De gjorde alle det samme indtryk på mig, som en flydende kontorhånd må gøre på den, der af skriften vil udlede et menneskes karakter – der var aldeles ingen. Jeg så straks, at Dahlkvist var en sikker mand for stipendiet, for professorerne og for publikum. Han kunne gøre to arbejder om året i stedet for et, smigre, smiske og trykke i hånden for tre, og lave de nydeligste nymfer og dryader i Canovas fordømte manér, altid så runde og drejede som elfenben. Men et var og blev mig klart, Dahlkvist var grøftegraver dér, hvor Malm kunne være konge.

Det var øjensynligt, at Malm selv følte det. Han udtalte sig imidlertid aldrig, ikke engang til mig, med bitterhed eller

harme om Dahlkvist. Han følte, at retten, juridisk set, var på dennes side, for selv havde han jo ikke præsteret noget arbejde. Derimod mærkede jeg godt, at han bestandig undveg sin rival, hvor han traf sammen med ham, og kunne han det ikke, var han rolig, afmålt og kold, mens Dahlkvist derimod overøste ham med komplimenter, samtidig med at han i smug latterliggjorde dette "barnegeni", som han kaldte ham. Det var heller ikke let at tænke sig større kontraster end disse to. Det var den tamme civilisation og den vilde naturkraft, der stod mod hinanden.

Vinteren sled sig således hen. Malm bestilte intet – "han spatserade", som Dahlkvist udtrykte sig. Dahlkvist derimod arbejdede ivrigt, og det ene lille kabinetsstykke efter det andet gik i form af slumrende bakkantinder eller badende nymfer fra leret over i gipsen.

Således nåede vi den 28. januar, Frederik den Sjettes fødselsdag. Det var dengang skik og brug, at konsulen i denne anledning gav et middagsgilde, hvortil sædvanligvis kun de danske blev indbudt. Malm og Dahlkvist havde imod sædvane også modtaget en invitation, men jeg tror næsten, at de gensidigt antog, at ingen af dem ville give møde, og således traf de netop begge sammen.

Vi holdt dengang vore gilder i Palazzo Ruspolis store sal, som var kunstnerisk udsmykket i dagens anledning. Dahlkvist havde gjort de to løver, der som skjoldholdere bar rigets våben, men det var mærkværdigt, hvor fortræffeligt de lignede et par friserede får. Han fik også en reprimande af konsulen. Dog ikke i den anledning, men fordi han havde glemt, at det var vildmænd og ikke løver, som holdt det danske riges våben. Det

var næsten en politisk forbrydelse i de dage. Ved siden af den store sal havde vi et par mindre værelser, hvor der blev drukket kaffe og senere spillet whist.

Da Malm ved bordet tilfældigvis kom til at sidde ved siden af Dahlkvist, blev han ganske bleg og sagde ikke et ord. Denne spurgte derimod i den mest forekommende konversationstone til hans helbred, beklagede den slette luft i hans studie og bad ham med uforskammet ironi ikke at overanstrenge sine kræfter. Malm sendte ham blot et par hvasse blik, men sagde intet. Derimod lagde jeg mærke til at han imod sædvane drak vin, navnlig marsala, som dengang både var bedre og stærkere end nu. Dahlkvist blev ved at overøse ham med komplimenter, og det var måske for at få dem til at glide ned, at Malm fortsatte at tømme sit glas. Jeg mærkede et ondskabsfuldt udtryk i hans modstanders øjne og stødte Malm på armen.

"Sludder!" sagde han.

Det gav et elektrisk stød i en gammel generalinde, der sad ved siden af mig. Lidt efter trådte jeg Malm på foden. Det var umuligt, at han kunne tåle så megen marsala.

"Tag tæerne til Dem!" tordnede han til Dahlkvist.

Generalinden rystede og skød uvilkårlig sin stol tilbage. I det samme kom tjeneren for at skænke marsalaen rundt til desserten. Han betragtede først den tømte karaffe og derpå Malm med et blik, som om han ville spørge ham, når han sidst havde været i selskab. Dahlkvist lo himmelhøjt, snappede den tomme karaffe fra tjeneren og lod den gå videre. Jeg så først nu, at ingen havde marsala i deres glas. Alles blikke rettedes på Malm, hist og her lød der en undertrykt latter. Jeg kunne i dette

øjeblik have banket Dahlkvist, og jeg tror, at Malm havde stor lyst til at gøre det samme.

Efter bordet gik vi ind i sideværelset, der ligesom salen var dekoreret med grønt. Malm følte nederlaget i hele dets udstrækning og trådte hen i en vinduesfordybning bag nogle blomstrende oleanderbuske. Et øjeblik efter kom Dahlkvist ind med generalinden under armen.

"Hvem var dog den mærkværdige erscheinung, som sad ved siden af mig?" spurgte hun Dahlkvist, idet hun glattede på sin svære silkekjole.

"Behager Deres Nåde ikke at tage plads? Tillader De? Her er stole. Ønsker Deres Nåde café nero eller con crema? Ah, con crema, det er ægte dansk."

"Men hvem var det bête noire?" spurgte på ny den gamle dame, øjensynlig smigret ved Dahlkvists galanteri.

"Hvem mener Deres Nåde?"

"Ih, den ivrogne, som drak marsalaen, og som bad Dem tage benene til Dem, da De var så høflig at lade ham mærke, at han syndede mod al bon-ton."

"Ja, hvad skulle jeg gøre? Jeg var bange for, at skandalen skulle blive større, end den allerede var."

"Han synes at være ganske unique i sit slags. Meget gauche og temmelig brutal. Jeg tror endogså, han mødte i frakke. Uden halsbind var han i det mindste, og det er dog impardonnable på vor allernådigste konges fødselsdag."

"Deres Nåde har fuldkommen ret, men man må holde slige folk lidt til gode. Man kan ikke vente mere af en bondekarl fra Telemarken."

"Bondekarl!" gentog generalinden med ufordulgt forbavselse. "Det er dog mærkværdigt, med hvilken frækhed al slags pøbel trænger sig ind her i selskabet. Hvad er da denne norske parvenu? Han må da have et enorme talang, siden vor konsul har fundet det passende at invitere ham!"

Dahlkvist trak på skuldrene, og gjorde den bevægelse med hånden, hvormed man afviser de romerske tiggere.

"Talang!" sagde han smilende. "Deres Nåde vil bedst selv kunne dømme derom, når jeg fortæller Dem, at han har tilbragt over et år i Rom, og i al den tid kun gjort en eneste figur, der var i den grad mislykket, at han selv brød den ned igen. Det er ubegribeligt, hvorledes han har kunnet erhverve sig et af de største stipendier, men dette er også kun gået til en tid. Han har ikke fået det fornyet."

I dette øjeblik lod et brag gennem salen. Generalindens turban og paradisfugl begravedes tilligemed det halve af hendes person under de omstyrtende oleanderbuske. Med et spring var Malm ude af den gjorte breche og stod med sin gigantiske figur bleg og truende foran Dahlkvist. Han løftede hånden som til slag, derpå lod han den pludseligt synke og sagde med lav, næsten klangløs stemme: "De er en pjalt!"

Hvor sagte end disse ord var udtalte, blev de dog hørte rundt om i salen, hvor de opvakte almindelig forvirring. Da røret et øjeblik efter havde sat sig, så jeg mig forgæves om efter Malm – han var forsvundet.

Da jeg om aftenen passerede forbi hans studie, var der lys derinde. Jeg bankede på, men fik intet svar. Studiet var lukket den næste dag og ligeledes dagen efter, og min uro for Malm dæmpedes først, da jeg i trattoriet fik at vide af Stefano, at han

hver middag bragte et måltid hen til ham. Jeg spurgte ham, hvorledes han havde det, og fik det trøsterige svar:

"Udmærket! Han arbejder som bare satan."

Dette overraskede mig i høj grad. Jeg havde troet, at Malm ville holde sig inde nogle dage, indtil den første storm havde lagt sig, men at han i den sindsstemning og under det tryk, hvoraf han kuedes, ville og kunne arbejde, det forekom mig næsten utroligt. Da jeg den fjerde dag efter hint bedrøvelige selskab om morgenen gik forbi hans studie, stod døren på klem. Jeg tittede ind. Malm var ikke derinde, men på cavallettoen tronede en mægtig figur – jeg vil ikke sige den bedste, men en af de bedste, jeg har set i Rom. Det var Achilles, som rasende over Briseïs rov grunder på hævn over Achæerne. Det var en siddende figur uden draperi, i omtrent halv overnaturlig størrelse. Hjelm og skjold lå ved dens side og et brudt sværd ved hans fødder. Det var en mægtig figur, lige gribende i sin lidenskab, hvad enten man så hen til ansigtets udtryk eller til holdningen. Jeg stod aldeles fortabt i beskuelsen, da på en gang en hånd rørte ved min skulder. Det var Malm, der kom med en spand vand, som han havde hentet ved brønden ude i gården.

"Hvorledes er du kommet ind?" spurgte han i en tone, som om intet var forefaldet.

Jeg pegede hen imod porten, der endnu stod på klem. Han gjorde en bevægelse imod den med hånden og sagde: "Du må gå."

"Hvordan!" udbrød jeg forbavset. "Du viser mig døren?"

"Ja, jeg gør," sagde han rolig, men uden spor af vrede, "også du har haft din skyld deri. Du sagde, at den arm på faunen var

for kort – det var den ikke. Jeg må arbejde ene."

Derpå lagde han armen om mit liv og skød mig lempelig hen imod døren, som jeg hørte ham låse og lukke efter mig.

Den skandale, som Malm havde gjort ved gildet, var naturligvis gået over hele Rom. Man vidste nøjagtig, hvor mange glas marsala han havde drukket, og hvor mange fjer, der var knækkede i halen på generalindens paradisfugl. Den mandlige del af sæsonens publikum var overbevist om, at Malm var, hvad man nu til dags ville kalde en rod, og damerne var lige så enige i at finde ham ækel, som Dahlkvist sød, og erklære hans nymfer for de nydeligste ting af verden. Jeg måtte døje det hele væv overalt, og kunne til sidst visen udenad, men hver gang man sang det almindelige omkvæd: "Gud, jeg kan så godt forstå, at han ikke mere tør vise sig i anstændigt selskab," godtede jeg mig ved at tænke på den forbavselse, som hans prægtige Achilles nødvendigvis måtte vække, når den kom for dagen, udsendt fra hans studie, lige så pludselig som Minerva fra Jupiters pande. Gennem Stefano fik jeg daglig underretning. Arbejdet skred rask frem, og figuren måtte om en tre ugers tid stå færdig til at støbes i gips.

Vi nærmede os stærkt henimod karnevalet. På denne tid kommer der gerne endnu nogle fugle derhjemmefra, især af de lystige, som vil tage kommersen og påskefesten med. Der kom rigtignok kun én det år, men han var, min salighed, så god som ti – jeg har ham endnu til dato i taknemmelig erindring. Det var en rigtig papegøje, en af dem, som lærer allerbedst udenad, hvad andre har sagt, og som med ufortrøden påståelighed vedbliver at gentage det samme omkvæd til en hvilken som helst genstand, man stiller for dem. Somme tider slår det til, og

man beundrer det geniale dybsind, men i reglen slår det sludder og bliver, hvad vi kunstnere i vort grove mål kalder for bavl, men så trækker man det geniale frem og lader det sidste drukne i det første.

Der var dengang en meget elskværdig, norsk dame hernede. Hun fortalte mig, at hendes fader havde ejet en papegøje, som snakkede beundringsværdigt. En dag kom en fattig savoyard til bygden og fremviste en abe, som han havde lært at danse. Han kom også hjem til hendes fader for at vise sin elevs kunster. Som det var bedst i gang, entrede papegøjen ned ad sin stang, hvorfra den tidligere havde været en rolig tilskuer, og vraltede hen til aben.

"Kan du snakke?" spurgte den, idet den baskede med vingerne.

Aben blev så forskrækket, at den af lutter angst slog sin bedste saltomortale.

"Skidt, ikke andet!" sagde papegøjen, hvorpå den gravitetisk entrede op igen.

Dette "*skidt, ikke andet!*" var netop Svingbergs valgsprog; for han hed Svingberg og var kunstkritiker. Et taknemmeligt publikum havde rimeligvis foræret ham den mægtige guldlorgnet, som altid dinglede lidt neden for hans vest i en tilsvarende kæde. Den stod for resten godt til de øvrige farver, som han altid valgte med stor kritik, for når man traf ham i flaskegrønne benklæder, rød fløjlsvest og lyseblå kjole med blanke knapper, kunne man endda sige, at man var sluppet for en billig penge. Men det mærkværdigste af alt var den nye passiar, som han bragte med sig derhjemmefra, og som rimeligvis en eller anden lærd professor havde hittet på. Det var

en ny filosofi, hørte jeg siden, som de havde opfundet et sted i Tyskland, og som nu skulle prædikes for de romere. Han var den første apostel, og jeg kan ikke nægte, han prædikede mageløst. Nu kan jeg kun huske lidt af hans lange passiar, og snakke som han kan jeg naturligvis ikke, men det ved jeg, at hele Rom delte sig i to lejre; svingbergianerne og antisvingbergianerne eller jøderne, som de også kaldtes, et udtryk, der måske er arvet fra den tid, men som nu gælder for et helt andet parti.

En del andre kunstnere og jeg hørte dengang til jøderne. Dahlkvist og flere af hans kaliber lod sig døbe af Svingberg, og nu gik det ligesom i gamle dage, hvor jøderne først havde haft magten, men senere blev flået og stegt af de kristne. Det var en ren jødefejde, som dengang herskede i Rom, og når man en gang har været under persen, glemmer man ikke let trykket, hvor latterligt det end kan forekomme en siden. Nu vil De rimeligvis le, når jeg fortæller Dem lidt om svingbergianismen, men jeg kan på ære forsikre Dem, at således blev den ikke alene prædiket, men også troet af forskelligt godtfolk på bjerget, og, som jeg snart mærkede, også af den bløde, barnlige, men udannede Malm.

Svingberg kunne i og for sig være mig temmelig ligegyldig. Hans megen tale rokkede ikke min overbevisning, og alle hans påstande prellede af på mig som kugler på et næsehorn. Derimod havde jeg en hemmelig frygt for, at han skulle træffe sammen med Malm. Jeg havde længe set, at denne trods sin alder havde bevaret en mærkelig barnlig natur. Hertil kom, at han, trods sin sunde dømmekraft på kunstens område, havde en stor mangel på kundskab i almindelighed, og endelig var

han et varmt, troende gemyt, endog med noget hang til mysticisme, en naturlig følge af hans opdragelse i det simple hjem, og hans opvækst i den snævre, mørke fjeldbygd, hvor haugianernes sekt længe havde floreret. Jeg følte, at der kunne være en virkelig fare, dersom han kom i berøring med Svingberg, men jeg trøstede mig med, at Malm for øjeblikket hørte til de forskudte, og jeg vidste desuden gennem min stadige hjemmelsmand, Stefano, at han hårdnakket vedligeholdt sit afspærringssystem.

Det skulle ikke vare længe, inden min anelse gik i opfyldelse. Jeg havde gennem Stefano fået at vide, at Sebastiano Paccini, en berømt model på den tid, atter var ledig efter at være blevet benyttet af Malm, og jeg sluttede deraf, at statuen måtte være færdig til støbning.

Tidligt den næste morgen gik jeg op i Via della Purificazione, længselsfuld efter at se Malm, og glad over at kunne bringe ham en hjertelig lykønskning. Jeg var imidlertid næppe drejet om hjørnet, førend jeg langt oppe i gaden opdagede Svingberg, stirrende gennem sin lorgnet efter husnumrene. Jeg fortsatte min gang noget langsomt, for, oprigtigt talt, skøttede jeg ikke om at træffe sammen med ham, da jeg til min store forbavselse så ham banke på porten til Malms studie. Jeg standsede i stærk spænding! Jeg havde igen denne underlige følelse af, at der var torden i luften og at lynet lige ville til at slå ned. Det var ganske den samme underlige beklemthed, som kun vi gamle romere har, inden sciroccoen kommer. Til min glæde så jeg, at porten ikke blev åbnet, men fjenden var lige uden for murene, og nu begyndte han at parlamentere. Jeg så Svingberg trække en rød portefølje frem, åbne den og deraf udtage et papir, som han

holdt i hånden, mens han samtidig talte gennem det gitrede porthul. Hvad der stod i den fordømte lap, vidste jeg dengang ikke, men til min store forbavselse så jeg porten blive åbnet, Malm komme ud i arbejdsdragt, og efter at der var vekslet et par ord, forsvandt de begge i studiet. Jeg forcerede min gang og bankede et øjeblik efter på hos Malm. Der kom intet svar. Jeg bankede på ny, samme resultat. Jeg formodede, at de måtte være gået ind i det inderste værelse, så at de ikke kunne høre mig, og dundrede derfor løs af alle kræfter, men alt forblev tavst som graven. Hverken den dag eller de følgende så jeg noget til Malm, men af den gamle generalinde erfarede jeg, at hun var ganske frappé over den hardiesse, hvormed denne obskure person, denne Malm, forstod at trænge sig ind i selskabet. Hun havde nu i tre aftener måttet renoncere på den amusante Svingberg som fjerde mand til sin sædvanlige whist, og det alene fordi denne Malm havde forstået at insinuere sig hos hr. Svingberg for at benytte ham ved et arbejde, som uden hans hjælp ville blive alt for horribelt. Det vidste hun fra hendes stadige cicisbeo, den vakre Dahlkvist. – Nu var spillet gående, det indså jeg desværre alt for klart.

Et par dage efter karnevalet vandrede jeg sent på eftermiddagen ud til Trattoria Tavolata for at drikke et godt glas vin – jeg går somme tider noget langt efter den vare. Det var næsten blevet mørkt, inden jeg nåede derud. Skænkestuen var fuld af bønder og campagnuoler, og jeg forlangte derfor et værelse ovenpå for at drikke min vin i ro. Jeg gik hen til vinduet for derfra at beundre den grønne Campagne og den funklende horisont, der er så ejendommelig for de romerske solnedgange.

Idet værtinden bragte mig vinen, hørte jeg fra det tilstødende værelse:

"En core un mezza di vino, mais la bonnissima qualité."

Både på røsten og det fortræffelige italienske kendte jeg min mand – det var Svingberg. Jeg lyttede uvilkårligt, og et øjeblik efter hørte jeg den samme demonstrerende stemme sige:

"De kan til en vis grad have ret – jeg benægter det ikke. Spørgsmålet står endnu bestandigt åbent. Men har De ret, har De kun ret i det subjektive, ikke i realiteten. For hvad er det, der gør Rom så interessant, at den bliver ligesom historiens rede, hvorfra fantasiens evig unge Phønix dukker op, som violerne, når vårvinden vifter hen over Campagnens slettet? Er det antikken? – Jeg benægter det! – Jeg har drømt ved Parthenons ruiner og ikke følt det. Er det katolicismen? – Er det dens vievand, der renser sjælen som en lutrende ild, eller er det dens viraksdamp, der søvndysser de ulmende drifter med magnetisk kraft? Jeg benægter det! For katolicismen har søvndysset sig selv. Den har med andre ord, om jeg så må udtrykke mig, magnetiseret sig bort fra Kristus, som er det sande gudsbillede og følgelig også det sande ideal. Er det mon det stille, indadvendte kunstnerliv, eller er det den rige, yppige natur, eller er det afspejlet af mindernes glans, der fængsler sjælen så mægtigt i Rom? – Jeg benægter det! Benægter det fuldkomment! Det indadvendte kunstnerliv fængsler overalt. Den yppige natur kan ikke fængsle, da den er forkrænkelighedens værk, som står i dag og i morgen kastes i ovnen. Selv i Gosen, det fede Gosen, hvor jøderne sukkede under faraonernes åg, fik jeg ikke dette indtryk. Jeg har været i Gosenland, men fik det ikke! Er det da afspejlet af mindernes

glans? Umuligt! Minderne i Rom er sorte, som det mørke, hvori hedenskabet vandrede, blodige som den giftige damp fra en ligbestrøet valplads; hævnråbende, som de ti tusinde martyrers røst fra cæsarernes Colosseum!"

Jeg hørte et dæmpet suk, og en dyb stemme, der andagtsfuld svarede: "Ja, De har ret."

Det var mig nok. Jeg kendte ham på røsten – det var Malm.

Svingberg havde imidlertid trukket vejret og fortsatte igen:

"Hvad er det da, der giver Rom denne magnetiske kraft, som uvilkårligt stemmer sindet til andagt? Ikke, som vi har set, et enkelt led i den elektriske kæde, for at blive i sammenligningen, heller ikke de samlede led, men netop leddene i deres modsætning. For ligesom leddene i den elektriske kæde, kobber og zink, netop ved deres modsætning frembringer det diabolske – eller hvad jeg ville sige – den diamagnetiske strømning, der til slutning, når spændingen vokser, slår ud i den befriende gnist, således frembringer i Rom netop de to modsatte elementer, hedenskabet og kristendommen, den magnetiske strømning, som uvilkårligt binder de opad stræbende sjæle, indtil den endeligt, når overbevisningen vokser, slår ud i troens befriende lue. Derfor forædles de ædle naturer bestandigt i Rom, mens de slette fortabes og med nødvendighedens magt går til grunde. – Har jeg ikke ret?"

"Jo," hørte jeg Malm sige.

"Og hvilke kolossale modsætninger," fortsatte Svingberg, "findes der ikke i den hellige stad, kolossalere end selve Colosseum? I den ene ende hedenskabet, antikken og mørket, i den anden kristendommen, Kristus og lyset. Og hvor slående er ikke disse modsætninger gengivet i arkitekturen? – Ser vi ikke

de hedenske templer sunket i grus, mørke, og med snævre, trange lysåbninger? – Og hvorfor? Sunket i grus fordi hedenskabet selv er sunket. Mørke, fordi hedningerne var bestemte til at leve i hedenskabets mørke, indtil Kristus, det eneste sande lys, kunne trænge igennem. Men, hvorfor stræber de kristne templers spir imod himmelen, og hvorfor hvælver deres stærke kupler sig så dristigt? Fordi spirene, med korset som symbolum, stræber opad mod Kristus! Fordi hans lys, gennemtrængende og kraftigt, i fuldt mål kan falde på hans hellige altar!"

"Det er smukt," hørte jeg Malm sige.

"Smukt?" gentog Svingberg. "Ja, hvad mere er, det er sandt, og netop derfor er det skønt. Jeg gjorde i går en vandring gennem det hedenske Rom. Jeg gik fra republikken til kejsertiden, og derfra kom jeg lige ind i Colosseum. Hvad tror De, det var, som der imponerede mig mest? Var det disse favnetykke mure, disse engang marmorklædte loger, disse optårnede etager, som slog mig ved deres kolossale storhed? Ingenlunde! Jeg tænkte på martyrernes blod, der var strømmet hen over denne arena. På de suk, den sved og de tårer, hvoraf disse mægtige mure er rejste, og da i det samme en enkelt solstråle faldt gennem de blytunge skymasser, der netop den gang dækkede himlen, og traf det store jernkors, som forgyldtes af dens glans, da blev jeg grebet af en mægtig begejstring. Jeg forstod tegnet fra oven og satte mig stille hen på et af de hellige altare, og – jeg græd!"

"De er et godt menneske," sagde Malm bevæget.

Der indtrådte et øjebliks pause, hvor jeg hørte Svingberg snyde sin næse og skænke i sit og Malms glas. Derpå rømmede

han sig og fortsatte:

"Ja, jeg græd, for det hellige sted var profaneret af de jordiske levninger, som nutidens hedninge-romere med en mærkværdig taktløshed altid aflægger på slige steder. Jeg følte, at over tidernes svundne storhed, over republikkens dyder og kejserdømmets laster, over Caracallas vellystige bade og Titus' blodige Colosseum svævede dette håbets, fornyelsens og forjættelsens hellige banner, strålede hint hellige kors som et sejrrigt tegn over hedenskabets rester!"

Svingberg drak et glas og fortsatte derpå:

"Netop derfor er det åbenbart, at kunsten i Rom må blive kristelig kunst og kunstnerne kristelige kunstnere, dersom de ret forstår tegnet fra oven. Hvad hellenerfolket virkede i hedenskabets mørke, var kun vantroens gerning og fordømmelsens værk. Også de hørte med til den syndige menneskeslægt, hvis ideal var blevet formørket ved Adams og Evas usalige fald. Vel var de ikke, som jøderne, aldeles uden kunst, men deres idealer var, som deres guder, kun mennesker. Derfor kan også Thorvaldsen – hvor megen respekt jeg i øvrigt nærer for den gamle mand – kun meget uegentligt kaldes kunstnernes konge, for også han står på antikkens standpunkt og har overhovedet ikke haft øje for det, hvorpå det egentlig kommer an. At fremstille Kristus og de hellige mænd er en syndig gerning og overhovedet et misgreb, hvorfra enhver kunstner vil tørne tilbage, som fra en klippemur. At fremstille Grækenlands guder og myternes helte således, som han har gjort det, i en usædelig blottelsestilstand, er vel rigtigt fra det antikke standpunkt, men fordømmeligt fra det kristelige. Antikken har overhovedet overlevet sin tid. Den har gjort, hvad

den kunne, men dens tråd er haspet af, om jeg så må sige. Hvad det nu gælder om, er den hellige kunst, den kristelige fremtidskunst, og dér bliver draperiet en absolut fordring. – Ser De, kære Malm, Deres Achilles er ikke kristelig, og derfor er det, at jeg ikke synes om den, hvor fortræffelig den end kan være fra det antikke standpunkt. Den mangler draperi, og draperiet er en absolut fordring; en conditio sine qua non, om jeg så må udtrykke mig. Derfor, endnu engang, bryd med antikken, bryd med de forældede former! Vis verden, at kunstens foryngelsestid endelig er kommet! Vi Dem til den ene, den sande, den hellige kunst, hvis hovedhjørnesten er Kristus, som bærer ham på sit højalter og stræber op til ham gennem sine gotiske spir!"

"Amen!" hørte jeg Malms dybe og rolige stemme sige.

Det var det opbyggeligste foredrag, jeg nogen sinde havde hørt. Det lod også til, at Svingberg fandt, at det nu kunne være nok, for de forlod værelset, og kort efter så jeg Malm gå ned ad vejen med Svingberg under armen – Malm med en rolig, eftertænksom holdning, Svingberg endnu docerende og fægtende i luften med sin stok. Jeg havde ikke smagt en dråbe af den gode vin, men jeg havde en følelse af, at dersom jeg blot drak et halvt glas, ville jeg blive fuld. Så lod jeg være og nåede sent på aftenen til Rom.

Den følgende søndag skulle Svingberg prædike på Capitolium. Det var en stor begunstigelse, men forholdet mellem danske og tyske var dengang meget hjerteligt, omtrent som mellem skandinaverne nu. Imidlertid vakte det dog stor opsigt, da det var første gang, det skete. Svingberg viste sig ikke i 3 dage, så travlt havde han med sin prædiken, og da endelig

den højtidelige dag oprandt, var protestanternes lille forsamlingssal så propfuld, at den på det ivrigste protesterede mod at optage flere. Imidlertid kom dog også jeg derop for mine synders skyld, eller snarere for Malms skyld, da jeg ganske sikkert håbede at træffe ham deroppe, for i sit studie var han endnu bestandig utilgængelig.

Svingberg var blevet coifferet og parfumeret af den bedste frisør i Corso! Han havde lånt en præstekjole af den vindøjede kapellan og lavet sig en præstekrave af egen opfindelse, der så ud som en mellemting af et kalvekryds og en kappestrimmel. Kort sagt, han var superbe, sagde generalinden, der nu aldeles ingen notits tog af de lidelser og den overlast, som hendes kære paradisfugl led i trængslen. Svingberg begyndte sin tale og holdt så ved i stive syv kvarter. Jeg kunne gangen i den udenad fra Trattoria Tavolata. Den var en fritto misto af filosofi, kunsthistorie og kristendom, alt sammen bagt ind i præstelig salvelse og spækket med poetiske lignelser og oratoriske vendinger. Den var en strøm af ord, en sand syndflod af forvirrede billeder og amputerede bibelsteder, men damerne fandt, at den var yndig, og det kan et russisk dampbad jo også være, især når man er værkbruden i forvejen.

På den store trappe, der fører ned fra Capitol, traf jeg Malm. Jeg ville, som før, venskabelig tage ham under armen, men han undveg mig med et sky, næsten mistænksomt blik og sluttede sig kort efter til den fordømte Svingberg, der betragtede mig med en mine, som om jeg hørte til de nederste i Michelangelos Dommedag. Jeg følte nok, at der var lagt sten i vejen for mig, og jeg kunne også nok vide, fra hvem de kom, men jeg ville have vished og sluttede mig derfor til generalinden, der med følge,

paradisfugl og det hele var vandret hen til den tarpejiske klippe fra paradiset på Capitolium. Jeg attakerede hende fint, for jeg vidste nok, hvad lire jeg skulle dreje på. Jeg istemte den store rundsang med omkvædet: "Å, hvor det var mageløst!" beklagede den strenge censur i Rom, der forhindrede en så magnifique prædiken fra at komme i trykken, men håbede, at den i Danmark ville finde en gunstigere jordbund, og at den ville bære gyldne frugter. Endelig beundrede jeg Dahlkvist, fordi han havde fået sine nymfer og bakkantinder klædte kristeligt på i et sådant draperi, at de end mere tiltrak sig de russiske magnaters og de engelske lorders opmærksomhed.

Da jeg således havde fløjtet fint og vist mig som den omvendte synder, lod jeg nogle ord falde om den obskure Malm og den celebre Svingberg, og så kom generalinden på gled.

"Det var aldeles mærkværdigt, hvad der kunne være ved denne Malm, der om hverdagen så ud som en mursvend og om søndagen, som om skomageren havde syet hans frakke og skrædderen hans sko, men der måtte dog være noget ravissant ved denne forunderlige personage, siden vor kære Svingberg så øjensynligt prefererede ham for alle de andre artister. Han havde endogså bragt ham et brev fra en soidisant dame i Norge, rimeligvis en eller anden lille grisette i Kristiania, og det havde været indledningen til bekendtskabet. Så havde *notre cher ami* Svingberg i Malms atelier fundet en figur, som generalindens fine følelse krympede sig ved at omtale. Det var et slags løjtnant fra den trojanske krig, "en Apelles", forklarede generalinden, men horrible, næsten abominable, aldeles uden draperi. For resten havde dog Svingberg fortalt hende, at der var meget godt ved denne figur, når man fraregnede den uanstændige stil,

hvori den var anlagt, ligesom det heller ikke kunne nægtes, at denne Malm havde et vist talang, når det blot blev ledet rigtigt. Det var derfor, sluttede generalinden, at notre cher Svingberg havde taget sig så ivrig af Malm, der endnu var så ung, at han kunne ledes hen til "det mål, der har Kristus som hovedhjørnesten, bærer ham på sit højalter og stræber til ham gennem sine gotiske spir"."

Nu blev det mig for galt. Jeg tog afsked med generalinden, idet jeg indvendigt ønskede, at de uhyre modsætninger: Colosseets mure og Peterskirkens kuppel, i kompagni ville begrave hende, Svingberg og hele det svingbergianske kommers under deres sammenstyrtende ruiner, og med dette fromme ønske ilede jeg af sted for, om muligt, at træffe Malm alene.

Jeg havde håbet, at Svingberg efter dagens anstrengelse havde undt sig den fornødne hvile, men til min store ærgrelse hørte jeg hans stemme skingre fra Malms studie, da jeg langsomt vandrede op ad den søndagsstille Via delle Purificazione. Døren stod på vid gab, og det strålende solskin faldt på en gruppe, der på mig gjorde et næsten tragisk indtryk. Til venstre, Malms herlige Achilles, indtørret, sprukken og øjensynlig i høj grad forsømt. Til højre, Malm med et underligt, ængsteligt udtryk i blikket, som halvt sky, halvt stirrende hvilede på Svingberg, der vendte ryggen mod porten. Uvilkårlig kom jeg til at tænke på den gamle historie om klapperslangen, hvis stirrende blik drager offeret til sig i snævrere og snævrere kredse. Jeg blev tavs stående i døren. Ingen af dem bemærkede mig.

"Ganske sikkert!" fortsatte Svingberg sin rivende ordstrøm. "Tanken er tanken – ideen, ideen! Men her har tanken endnu ikke hævet sig op til at blive idé. Den har, om jeg så må udtrykke mig, ikke gennemgået den metamorfose, hvor den af puppens svøb folder sig ud som åndens evige sommerfugl. Alligevel, jeg indrømmer det – De kan have ret, men kun i det specielle, ikke i totaliteten. Jødedommen var en gennemgangsform for kristendommen. Den var, om jeg så må udtrykke mig, den mistbænk, hvori Herren havde nedlagt det åndelige frø, som engang skulle bære forklarelsens frugter. På samme måde var katolicismen, om jeg så må sige, det klosterdrivhus, hvori man havde indespærret kristendommens ædle vinstok, hvor man tvang den til at sætte golde og gejle skud, indtil endelig Morten Luther sprængte det skrøbelige glastag og atter bragte kristendommens ædle vin for dagens lys. Men, som sagt, i visse måder har De ret, og jeg nægter ikke, at set fra et rent menneskeligt standpunkt har madonnadyrkelsen uendeligt meget for sig. Det er det kvindelige ideal, som man uvilkårligt bøjer sig for, jomfrueligt og dog moderligt, moderligt og dog jomfrueligt – kan man tænke sig noget skønnere? Det er modsætningerne, der her er forenede til en, om jeg så må udtrykke mig, genial enhed, og jeg kan derfor, som sagt, rent menneskeligt set, finde madonnadyrkelsen højst tiltalende. For hvad stræber manden, menneskeligt set, hen til? Det kvindelige ideal! Men kvinden stræber ikke på lige måde hen til det mandlige. Det ville være hendes natur og den kvindelige blufærdighed imod. Også hun stræber hen imod idealet, den rene, den skyldfri kvinde! Til hende alene kan hun betro de sorger og tanker, som er specifikke for det kvindelige liv, og

som hendes blufærdighedsfølelse ville genere sig for at frembære for Kristus, for hvor utallige ting gives der ikke, som kvinden blot kan betro kvinden, men aldrig en mand?"

Jeg ler overmåde sjældent, men til gengæld er jeg blevet født med den ejendommelighed, at når latteren en gang besøger mig, da fordrer den et frit, ustandset løb, ugenert af tid og rum. Jeg var ikke i noget godt humør, men Svingbergs sidste ord fremkaldte uvilkårligt en paroksysme, så jeg til Malms store forfærdelse dansede rundt i studiet, idet jeg, under forskellige ukristelige udbrud tilkendegav de følelser, der gennemstrømmede mig. Jeg tror også nok, at jeg under disse heftige evolutioner måske bragte mine støvlehæle mere i berøring med Svingbergs tåspidser, end strengt kristeligt nødvendigt, for jeg erindrer, at Svingberg med et rasende blik styrtede ud af studiet, idet han lod mig vide, at dueller under visse omstændigheder kunne være, om han så måtte udtrykke sig, såre ønskelige og nødvendige, rent menneskeligt set, men at han, ifølge sin opfattelse måtte betragte dem som en vederstyggelighed, der ikke engang fandtes hos jøderne, men hørte hjemme i det vildeste hedenskab.

Nu var jeg ene med Malm.

"Hvad vil du her?" spurgte han i en tone så kold og så fremmed, at den straks lagde adskillelsens kløft imellem os.

"Tale med dig, bringe dig til fornuft, redde dig fra undergang!" råbte jeg lidenskabeligt.

"Redde mig fra undergang?" spurgte Malm roligt. "Du, som selv er gået under, du vil redde mig? Det kan du ikke. Du kan kun drage mig dybere i dit fald. Det har du alt en gang gjort, men det skal ikke ske tiere. Jeg ved nu alt. Det var misundelsen,

der førte dig til mig, og det var den, som fik dig til at rette, hvad du selv måtte indse var rigtigt. Du var den første, der ledte mig vild under mit første arbejde. Du skal ikke få mig til at fuldføre et andet, om hvilket du selv ved, at det er slet og fordømmeligt."

Jeg havde længe mærket, at dette ulyksalige vink, som jeg, efter mit bedste skøn dengang, gav ham, havde pint ham. At det var blevet eksploiteret af Svingberg med så meget andet, havde jeg vel anet, men aldrig havde jeg formodet, at det skulle komme til at ligge som et bjerg imellem os. Endnu engang søgte jeg at nærme mig Malm. Oprigtigt og venligt talte jeg til ham, og i de mildeste udtryk stræbte jeg at gøre ham forståeligt, at kristendom og kunst, dybere set, ikke kunne og aldrig ville kunne komme til at stå i noget forhold til hinanden. Idet jeg halvt spøgende angreb Svingberg, tog jeg sprøjten for at overstænke figuren, inden den helt faldt fra hinanden af tørhed.

Malm gjorde en afværgende bevægelse og sagde koldt: "Rør ikke mit arbejde! Du har fordærvet nok i forvejen."

Nu tabte jeg tålmodigheden. Det ene ord tog det andet, og inden jeg ret så mig for, følte jeg mig ved et kraftigt tag slynget midt ud på gaden. Ja, jeg skammer mig ikke ved at tilstå det – han smed mig på porten i ordets bogstavelige forstand.

Det var et trist forår og en kedelig sommer, der fulgte på denne begivenhed. Jeg havde isoleret mig næsten fra alle, og Malm, min eneste ven, havde jeg tabt for stedse. Til gengæld havde jeg vundet en uforsonlig fjende i Svingberg, og hver avis, der kom fra Danmark, bragte mig nye mindelser derom. Der var lange breve fra Rom, undertegnede S––g, hvoraf enhver kunne se, at jeg havde misforstået mit kald, at jeg var druknet i

sensualismens mudrede strømme, at jeg manglede genialitetens beåndelse, kort sagt – at jeg var et bæst.

Det var ordentlig en lettelse, da koleraen kom. Dødens mægtige vingeslag pustede disse kristelige avner til alle sider og overdøvede svingbergianismen med sine jammerskrig. Generalinden med konsorter flygtede over hals og hoved tilbage til Danmark. Svingberg rejste til Napoli og tog Malm med sig – man sagde, at de i forening ville besøge Jerusalem og det hellige Iand. Jeg blev omtrent ene tilbage. Ikke fordi jeg havde mere lyst dertil end de andre, men fordi Svingbergs "breve" havde vendt opinionen imod mig. Jeg havde gjort gæld, der bandt mig til Rom, og ingen købte mine arbejder. Så løjerligt det end synes, kan en recensent undertiden bringe det så vidt, at man kun har valg mellem død af sult eller kolera.

Hen på sommeren hændte imidlertid en uventet og for mig højst glædelig begivenhed. En original englænder, signor Naso, som romerne kaldte ham på grund af hans mærkværdig grimme næse, kom tilfældigt ind i mit studie og købte min Niobe, et arbejde, som Svingberg især havde rakket ned. Han betalte det så rundeligt, at jeg pludselig så mig forvandlet til en krøsus, der kunne ombytte det pestbefængte Rom med den rene bjergluft i Arriccia og Genzano. Jeg flyttede derud i august og nåede først Rom i begyndelsen af oktober. Da jeg kom tilbage, var det som til en ny jord og en ny himmel. Svingberg var død i Napoli af den sygdom, som han havde søgt at undfly i Rom. Hans lære var uddød, hans recensioner glemte. Nye ansigter kom mig i møde, nye bekendtskaber blev stiftet, men ingen kunne give mig oplysning om Malm, den eneste, efter hvem mit hjerte længtes.

En aften, først i november, gik jeg henimod midnat hjem fra en dansk familie, der nylig havde bosat sig i Rom. Vinteren kom det år tidligt, og var strengere end sædvanligt. Det frøs allerede et par grader, men natten var så usædvanlig smuk, himlen så stjerneklar og luften så frisk, at jeg uvilkårlig vandrede ud i ruinkvarteret, i stedet for hjem. Rom var dengang langtfra så civiliseret som nu. Man havde ingen gas i hovedgaderne, man havde ikke begyndt at pille og pynte på ruinerne, og man havde ikke de fordømte franskmænd, der overalt trækker Paris' overcivilisation med sig. Til gengæld var der måske lidt flere banditter, men Rom var ganske sikkert mere Rom, end det nu er.

Næsten uden at mærke det, var jeg over Piazza di Venezia og Capitolium kommet ud på Forum, hvor jeg langsomt vandrede hen imod Colosseum. Idet jeg gik ind på arenaen, som dengang ikke var lukket om natten, faldt mit blik på en mand, der, indhyllet i en pjaltet, romersk kappe, sad og sov i en af murfordybningerne. Det var et alt for almindeligt syn til at vække nogen opmærksomhed, og jeg satte mig derfor roligt ned ved martyrernes gamle kors, idet jeg tankefuld betragtede den mægtige kolos, der af sine mure alt har leveret materialet til tre af Roms mægtigste paladser. Idet jeg ville gå, strejfede mit blik atter den sovende. Han havde gjort en vending i søvne, kappen var gledet fra hans ansigt, og en lysstråle fra lampen under det lille madonnabillede ved indgangen faldt lige på det. Det var et blegt, sammensunket åsyn, på hvilket sult og kulde havde trykket sine umiskendelige tegn, og den tyndslidte kappe og de hullede støvler talte højt om deres ejermands tilstand. Jeg lod et par bajocchi glide ned i hans i søvne udstrakte hånd. Han fo'r

øjeblikkeligt op og gjorde en bevægelse, som om han ville kaste pengene langt fra sig, men pludseligt standsede han, hyllede kappen tættere omkring sig og fremstammede med lav stemme og sænket ansigt et: "Grazia, signor!"

"Herre Jesus! Er det dig, Malm?" råbte jeg forskrækket.

Han ravede som en drukken mand, og bajoccherne faldt klingende ned mellem murgruset.

"Kristian," råbte han, "kan du tilgive mig?"

Aldrig tror jeg, at jeg er blevet så overrasket og så glad i mit liv. Jeg greb begge hans fremstrakte hænder, trykkede dem hjerteligt og forsikrede ham om, at intet, selv ikke hans mistanke til mig, skulle udslukke det venskab, jeg altid havde næret for ham. Aldrig har jeg tilbragt nogen så glædelig aften og en så fornøjelig nat i Rom som denne. Stefano blev til sin store forskrækkelse banket op midt om natten og måtte levere et måltid lige så fuldstændigt, som om det havde været klokken tolv om formiddagen. Min gamle værtinde måtte rykke ud med en ny seng, og jeg glemmer aldrig hendes forbavsede ansigt, da hun kom ind med Montefiasconen, og jeg, under spøg og latter, sendte det ene af Malms klædningsstykker efter det andet ind i den blussende kamin. Aldrig har jeg set et menneske spise med stærkere appetit, men jeg tror heller aldrig, hverken før eller siden, at have været sammen med en mand, der havde sultet i tre døgn. Dog, sult er en let sygdom at kurere, når man blot kan få den nødvendige medicin, og det var med en ublandet tilfredsstillelse, at jeg under måltidet iagttog, hvorledes den friske farve vendte tilbage på Malms kinder, og den tindrende glans i hans smukke mørkeblå øjne.

Da måltidet var forbi, og jeg havde fået min lazaronpibe tændt, fik jeg Malm til at fortælle sin historie, eller rettere sagt, jeg pumpede den lidt efter lidt ud af ham, for han var ingen ynder af sammenhængende fortællinger. Med Svingberg var han ganske rigtig taget til Napoli, hvorfra de begge ville indskibe sig, for over Malta at gå til Alexandria og derfra drage videre til det hellige land. I Napoli havde Svingberg ventet remisser fra hjemmet, men disse var udeblevet, og en let forkølelse havde, i forbindelse med en stærk frygt for kolera, pådraget ham denne sygdom, der i få timer gjorde ende på hans liv. Malm havde trofast plejet ham til det sidste, og Svingberg havde vist sig ædelmodig nok til på sit yderste at overdrage ham de penge, som han ventede fra hjemmet. Malm ville da friste rejsen alene, men dels havde han intet begreb om dens kostbarhed, dels var han blevet trukket usædvanligt op med begravelsesomkostningerne i Napoli, hvor alt var i en halv opløsningstilstand. Imidlertid indskibede han sig til Malta, men sygdommen brød dagen efter løs på det overfyldte skib, og Malm blev med så mange andre bragt halvdøende i land i La Valetta i slutningen af juni måned. Hans stærke konstitution havde vel modstået sygdommen, men den var blevet rystet i sit inderste, og først i begyndelsen af oktober havde han nået Napoli, næsten blottet for alt. Hans håb om at finde landsmænd var fuldstændig glippet, og med en højst tarvelig understøttelse fra konsulen var han på sin fod vandret til Rom. I de tre sidste dage havde han bogstavelig talt ikke ejet en bajoccho, og det var den bitreste nød, der havde tvunget ham til at tage natteleje i Colosseum.

I nattens løb aftalte jeg alt med Malm. Da jeg endnu var noget af en krøsus, kunne jeg uden synderlig opofrelse tilbyde ham at dele logi med mig, ligesom jeg også lovede ham, at jeg den næste dag ville henvende mig til konsulen for at erfare, om der i Malms lange fraværelse skulle være indtruffet gunstige efterretninger fra Norge. Denne sidste mission lykkedes over al forventning. Ikke alene havde der sammenhobet sig en tre til fire breve fra hans moder, men der fandtes tillige to pengebreve, hvert indeholdende det sædvanlige beløb, som hans forhenværende herre og husbond, nu hans ven og beskytter, havde sendt ham. Desuden var der et større brev, hvis håndskrift jeg ikke kendte. Malm udstødte et glædesskrig, da jeg triumferende vendte tilbage med dette uventede udbytte. Da han så udskriften på det store brev, skød han moderens til side og gjorde en bevægelse, som om han ville åbne det, men pludselig stak han det til sig, grundede et øjeblik og spurgte derpå med den alvorligste mine af verden:

"Skal du ikke ud i aften?"

Jeg kunne se på hans ansigt, at han syntes, at han var kommet udmærket fiffigt derfra. Smilende slog jeg kappen om mig; jeg vidste jo så godt, at han ikke kunne læse sine breve uden halvhøjt for sig selv, og at han ønskede at være alene.

"Du har mig igen klokken elleve," sagde jeg.

Da jeg kom tilbage til den fastsatte tid, sad Malm og læste højt for sig selv i den lille bibel, som havde udgjort hovedindholdet af hans tarvelige ransel. Han var usædvanlig tavs og stille den aften.

"Hvad nyt fra hjemmet?" spurgte jeg, da vort aftensmåltid blev sat frem.

"Moder er død," sagde han med lav stemme.

Der opstod en lang pause. Jeg har aldrig været mand for at sige noget ved den slags lejligheder.

Endelig sagde Malm: "Niklas Olaisen skriver, at han rejser til Marseille for sin datters skyld."

"Niklas Olaisen!" spurgte jeg. "Hvem er det?"

Malm så på mig med store øjne.

"Det er min forrige husbond, ham, som jeg fortalte dig om ved Nemi."

"Og Sigrid er hans datter?"

Malm ville skænke et glas vin, men opnåede blot, at dugen farvedes lige så rød som hans ansigt.

"Ja," svarede han.

"Er hun da syg?" spurgte jeg.

"Ikke det jeg ved af," sagde han, idet han med rystende hånd satte foglietten fra sig, "men luften er undertiden noget rå hos os mellem fjeldene. Farvel!"

Med disse ord langede han min kappe ned fra væggen. Vi var i de dage to om denne luksusgenstand. Jeg var altså nødt til at blive hjemme. Først henad morgenen vendte Malm tilbage.

"Alt er lejet bort," sagde han fortrædelig, idet han hængte kappen op i en krog.

"Hvilket alt?"

"Alle studierne. Der er ikke ét tilbage."

Dette var nu ikke så forunderligt, eftersom vi alt var i november måned. Jeg tilbød ham at dele mit, men han afslog det, uden at angive nogen grund. Da jeg kendte hans lyst til ensomhed, foreslog jeg at dele det ved et skillerum, men også dette afslog han. Der var den hele morgenstund noget

underligt uroligt, næsten febrilt ved ham. Han rørte ikke ved maden og gik kort efter ud igen. Henimod middag kom han tilbage med glædestrålende ansigt. Han havde lejet et stort studie i Via della Quattro Fontane.

"Nu skal vi arbejde!" sagde han.

I den påfølgende uge så jeg ikke noget til Malm. Jeg ville ikke forstyrre ham, for jeg anede, at brevet fra Marseille havde indeholdt mere end det, som Malm havde berettet mig.

Der var et felt i Malms hjerte, hvis indhold jeg nok anede, men hvor han aldrig havde ført mig hen, og jeg ærede ham derfor. En dag mødte jeg ham tilfældigvis på gaden, og vi fulgtes ad til hans studie. Det var et stort, lyst og hyggeligt rum, men cavallettoen stod lige så tom som før, og kun en række små, halvt udførte skitser på et bræt under vinduet viste, at studiet var beboet. Malm selv var ikke modfalden eller forknyt, og spøgte med den gode plads, som han havde, men der var imod sædvane kommet en forunderlig uro og ustadighed over ham, såvel åndeligt som legemligt. Han var i bestandige, usikre svingninger, ligesom magnetnålen, når uvejret nærmer sig.

Vi havde denne vinter lejet os et lokale i Cafè Ruspoli, hvor danske og norske kom sammen. Svenskerne havde deres café i della Constanza, for minderne fra krigen, der havde kostet os Norge, var endnu ikke glemte, og nordmændene havde ikke begyndt at sondre sig som nordmænd. Dette lokale, som var den første spire til den skandinaviske forening, var naturligvis meget tarveligt, da vi måtte holde det på egen bekostning. Det var egentlig kun en afdeling af cafeen, bestående af et forhenværende billardværelse, der nu havde fået titel af

selskabssal, og et mindre, der tjente dels til opbevaring af de få bøger, vi dengang havde, dels til rygeværelse.

En aften traf jeg ganske mod sædvane Malm deroppe. Han havde hugget sig igennem aviserne på sin sædvanlige måde, det vil sige, han havde læst titlerne på artiklerne og set efter, om der var noget nyt fra Telemarken. Det øvrige brød han sig ikke om. Jeg foreslog ham et parti skak, hvoraf han var en stor elsker, og han stillede i tavshed brikkerne op. Vi havde lige for os døren til det store værelse således, at jeg kunne overse den største del af selskabssalen, mens Malm vendte ryggen dertil. Vi spillede et spil. Malm blev efter sædvane mat og foreslog et nyt. Han tabte også dette og stillede brikkerne op til et tredje med en ivrighed, som om liv og død afhang af udfaldet. Det var tilfældig en onsdag, den eneste aften i ugen, hvor damerne besøgte foreningen. Der blev lét og talt højrøstet i den store sal. Jeg hørte tydelig Dahlkvists stemme, men Malm hverken så eller hørte, så fordybet var han i spillet.

Pludselig gik døren op, og et selskab, bestående af konsulen, en ældre herre og dame, samt en ganske ung pige, trådte ind. Det måtte være nyankomne, for ikke alene var deres ansigter mig ukendte, men jeg kunne også på de andre se, at de endnu ikke var forestillede for forsamlingen. Mens konsulen præsenterede de to ældre, nærmede Dahlkvist sig med megen courtoisie den unge pige og trykkede hendes hånd som en gammel bekendt. Rimeligvis sagde han hende nogle af sine fordømte, flove komplimenter, for hun blev blussende rød og bøjede hovedet uden at svare et ord.

Det var en prægtig pige. Hun var ikke ret høj, men dog havde hun denne slankhed i væksten, der er så ejendommelig for de

norske damer, og som de arver fra den samme jord, der fostrer granerne på fjeldet. En rigdom af guldgule krøller, samlede ved et bånd efter antikt mønster, bølgede om hendes nakke, og hendes lyseblå øjne tindrede af liv. Hvad der gav disse øjne et usædvanligt præg, var de mørke øjenhår og øjenbryn, der stod i stærk modsætning til det lysegule hår, og som i forening med den mest fuldendte ansigtsoval og en hudfarve, der måske var lidt for gennemsigtig til at være frisk, gjorde hende til en glimrende skønhed. Hvad der imidlertid forstyrrede indtrykket noget, var hendes næse, som krummede sig vel stærkt i forhold til de øvrige linjer. Også var der noget ved hendes smil, som ikke ret huede mig. Hun smilede ofte, rimeligvis fordi hun vidste, hvor smukt de hvide tænder stod til hendes læber, men da kom der et træk ved mundvigene, som forstyrrede og gjorde samme indtryk som halen af en snog, der krummer sig mellem blomster. Den ældre herre var høj og havde et eget selvtilfredst udtryk i sit blomstrende, men noget dumme ansigt. Hans ledsagerinde derimod var fin og lille, og så ældre ud, end hun vistnok var. Hun havde i sin ungdom sikkert været udmærket smuk, og var det til dels endnu, men over dette fine, regelmæssige ansigt havde sorgen ligesom kastet et slør, der blot tillod at skimte de prøvelser, som skæbnen havde tilført hende. Jeg gjorde to slutninger. Den ene let, den anden dristig. Den første, at den unge dame var hendes datter, den anden, at hun måtte være den eneste, der var tilbage. Begge viste sig senere fuldkommen rigtige.

Jeg var så fordybet i at mønstre de fremmede, at jeg først blev afbrudt af Malm, der rolig spurgte: "Hvad ser du efter?"

"Der er kommet fremmede," sagde jeg forskende.

"Så," svarede han ligegyldig. "Pas på din dronning. Den har kun et felt tilbage."

"Pas hellere på din," sagde jeg, "den står ugarderet!"

"Der er en bonde til at forsvare den. Det er vel nok," sagde Malm, idet han trak brikken frem.

"Tag Dem i agt for springeren," bemærkede Dahlkvist, der nærmede sig, "man ved aldrig, hvor den vil hen."

"Pas Dem selv!" sagde Malm.

Jeg fulgte Dahlkvists bevægelser, idet han fjernede sig. Han avancerede hen imod den unge pige og næsten hviskede hende et par ord. Hun smilede på sin ejendommelige måde og rystede på sit smukke hoved, så nakkekrøllerne dansede om hendes hals Dahlkvist sagde igen et par ord og pegede hen imod fortepianoet. Hun gjorde med et skalkagtigt smil en afværgende bevægelse med hånden. Han snoede sig forbi hende og bukkede med det sødeste smil for den ældre dame, som kun hilste med et koldt nik og ikke syntes at svare ham, mens hendes ældre ledsager modtog hans hilsen med øjensynlig tilfredshed.

I dette øjeblik nærmede konsulen sig den unge pige, idet han sagde hende nogle ord og pegede hen imod døren til det lille værelse. Hun stirrede et øjeblik ufravendt derhen og nærmede sig derpå med hurtige fjed fortepianoet, hvorved hun kom ud af min synsvinkel. Kort efter gik Dahlkvist også derhen. Malm vedblev at spille uden at mærke noget. Pludselig lød et par kraftige akkorder, der efterfulgtes af en norsk folkemelodi, som jeg tit havde hørt Malm synge, når han troede sig alene, men aldrig med en så ren og frisk klang som den, der nu tonede gennem salen. Han skød brættet fra sig, så at alle brikkerne

væltede over hinanden, og lænede sig ganske bleg tilbage i stolen.

"Det er Sigrids stemme det!" hviskede han.

Pludselig fo'r han op og stirrede ind i salen, men med et ansigt som var han bidt af en slange, sprang han atter tilbage, ilede forbi mig og styrtede ned ad trappen, der fra det lille værelse førte ud til gaden.

Jeg rejste mig og så ind. Dahlkvist sad akkompagnerende ved klaveret, og Sigrid sang, bøjet over hans skulder.

Hun havde ganske sikkert kendt Malm under sin samtale med konsulen, men om det var en kvindelig hævn, fordi han ikke havde taget notits af hende, eller blot en måde at gøre sig bemærket på, turde jeg ikke afgøre. Dog forekom det første mig mest rimeligt, og jeg besluttede derfor at sondere terrænet. Jeg trådte ind ad døren, ligesom sangen endte, og det syntes mig, at jeg i hendes blik, der hvilede forskende på mig, så et udtryk af skuffelse. Jeg lod mig forestille for hende. Hun nejede høfligt, men jeg lagde mærke til, at hun under denne ceremoni havde øjet henvendt på min beskedne kunstnerdragt, og at der, idet hun hævede hovedet i vejret, atter spillede hint ironiske træk om mundvigene.

"Går man i bluse her i Rom?" hørte jeg hende hviske til Dahlkvist, idet jeg vendte mig mod moderen.

Her nød jeg en langt venligere modtagelse. Konsulen havde næppe nævnet mit navn, førend hun trykkede min hånd og deltagende spurgte til Malm, om hvem hun havde erfaret, at han havde ligget meget syg på Malta. Skønt fuldendt dame, var der i hendes væsen noget, som ret inderligt behagede mig. Det var vanskeligt at sige, hvori det lå, for der var intet påfaldende

ved hendes fremtræden, men der var en fylde af virkelig følt deltagelse, der ligesom en lysende og varmende atmosfære omgav hendes ord. Talen faldt straks på Malm. Han havde stadig stået i brevveksling med hende, og hun kendte mig som hans fortroligste ven. Hun fortalte mig om hans fattige barndom i den ensomme fjeldbygd, og omtalte hans gamle moder med så megen varme, som om hun havde været hendes veninde fra ungdommen af. Hun berørte med så megen delikatesse det forhold, hvori Malm havde stået til hendes ægtefælle, at jeg ikke ret vidste hvad jeg mest skulle beundre, enten formen, hvorunder det fremtrådte, eller inderligheden, der lyste frem af denne. Til sidst spurgte hun med nogen ængstelighed, hvorfor Malm aldeles intet havde leveret i den lange tid, han havde opholdt sig her.

På dette punkt blandede hendes ægtefælle sig i samtalen, og jeg så nu tydeligt, hvorledes sagerne stod. Det var ikke ham, der var Mæcenas, men hans kone. Han havde en underlig måde at tale på, som ikke behagede mig. Jævn og fordringsløs var han, ikke synderlig kløgtig, men dog begavet med en del af, hvad vi danske på tysk kalder *mutterwitz*. Der var for ham intet højt eller lavt, alt flød ud i en jævn vælling, og det syntes ham næsten at være lige ét, enten Malm var blevet brændehugger i Norge eller billedhugger i Rom.

"Ja, hvorfor arbejder han ikke?" udbrød han ved at høre sin kones spørgsmål. "Det er netop det, jeg så tit har spurgt Jutta om. Geni har han s'gu nok af, som jeg sagde, da hans moder bragte ham op på gården, men flid og stadighed, det er det, det kommer an på. Man kommer længere med transpiration end med inspiration, som min gamle bogholder sagde, da han

havde brugt tre uger til at finde en fejl i årsregnskabet, og deri havde han s'gu ret. Det vil nu min kone ikke vide noget af, skønt det ville være dårligt bevendt med min bedrift, dersom jeg skulle vente på inspiration, hver gang jeg sendte en tømmerflåde af. De kunstnernykker kender jeg nok. Der var en stenhugger i Kristiania, som aldrig kunne lave et gravmonument, førend han blev inspireret af den betalte regning, men så gjorde han det også akkurat. Nej – sejt arbejde og solid konto, det har nu altid været mit valgsprog!"

Der gik en skygge over fruens ansigt, og hun sendte mig et bedende blik. Jeg forstod blikket og skildrede Malms liv i Rom med de lyseste farver. Jeg fortalte om de to arbejder, han alt havde påbegyndt, og om den opsigt, de havde vakt iblandt kunstnerne.

"Hvorfor fanden huggede han dem da ikke ud i marmor?" råbte Olaisen.

"Å nej!" svarede jeg. "Marmoret stod dengang så højt. Han ville vente, til prisen faldt."

"Virkeligt!" råbte Olaisen fornøjet, mens hans kone vendte sig bort. "Ja, Malm er ikke så dum endda. Han hugger sig nok igennem. Vil han hugge noget, mens jeg er i Rom, giver jeg ham marmoret gratis. Jeg har altid haft lyst til en Venus eller sådant noget pilleri i haven deroppe."

Den næste dag besøgte jeg Malm og bragte ham invitation fra fru Olaisen til den kommende middag. Han ville i begyndelsen aldeles intet høre derom og sagde til slutningen, at han ikke turde vise sig af skamfuldhed over sin fuldkomne uvirksomhed. Jeg trøstede ham imidlertid med at omtale den ualmindelige velvilje, som hans beskytterinde havde lagt for

dagen, og slog på muligheden af, at Olaisen ville gøre en større bestilling. Om Sigrid talte jeg ikke et ord, da jeg anså det for det klogeste.

Henimod middag gik jeg op i Via Sistina, hvor den rige skovejer havde lejet en hel etage, skrås overfor Thorvaldsens studie. Ved min indtrædelse traf jeg til min store ærgrelse Dahlkvist. Han gjorde et buk for mig, der var lige så stift som hans hvide halstørklæde, og lige så ceremonielt som hans sorte kjole. Derpå kiggede vi hver ud af sit vindue. Kort efter kom Sigrid ind. Hun var usædvanlig nydelig i den simple, grå silkekjole, der med megen virkning fremhævede hendes slanke figur. Hun gik mig venligt i møde, rakte mig hånden og spurgte deltagende til Malm.

"Jeg tror, han er kommet sig efter i går aftes," sagde jeg smilende. "Det var blot en upasselighed, der tvang ham til at gå hjem uden at hilse på Dem eller Deres familie. Jeg håber i øvrigt, at han kommer her til middag."

"Hvis ikke, må De tage til takke med mit behagelige selskab," bemærkede Dahlkvist, idet han rakte hånden ud.

"Ja, men det vil jeg ikke, for De var ikke snil i går aftes. Til straf får De intet håndtag i dag."

Hvortil denne bemærkning sigtede, vidste jeg ikke, men jeg regnede den til gunst for Malm, tilmed da Dahlkvist så noget flov ud derved. I samme øjeblik kom begge forældrene ind i stuen, og kort efter kom Malm. Han trådte ind uden spor af den frygt eller kejtethed, jeg havde været bange for, og jeg kunne ikke nægte, at han gjorde et godt indtryk. Han bar ikke fransk dragt, men efter datidens skik knæbenklæder og en folderig, sort fløjls bluse, der ved et bredt læderbælte holdtes sammen

om livet. Hans lyse hår var omhyggeligt ordnet og nåede næsten den bredt udtungede krave, der fortil holdtes sammen ved en simpel mosaik-agraf. Han hilste halv høfligt, halv ærbødigt på Olaisen og kyssede fruens hånd med en anstand, der var en franskmand værdig. Derpå nærmede han sig Sigrid og rakte hende hånden han ville sige hende nogle ord; men hans blik traf i det samme Dahlkvist, der smilede på sin overlegne måde. Ordene døde på hans læber, og idet han gjorde en kort vending forbi Sigrid, knugede han Dahlkvist således i hånden, at han blegnede derved.

Ved bordet kom Malm og Sigrid til at sidde sammen. Det var ikke nogen tilfældighed, for foran Malms kuvert havde Sigrid lagt en gran- og en fyrrekvist korsvis over hinanden.

"Det er budskab fra Norge," sagde hun, idet hun tog plads.

Da vi rejste os, tog Malm kvistene og skjulte dem på sit bryst. Aldrig har jeg set et smukkere par end dem, aldrig lysere blikke end deres.

I dagligstuen blev der holdt mørkning. Det var ligesom de lange vinteraftener hjemme hos os. Kaffekedlen surrede lystigt over den lille spirituslampe. Kaminilden kastede en bred stribe hen over det blomstrede gulvtæppe og sendte af og til, når den blussede op, et lysglimt over Malm og Sigrid, der talte dæmpet med hinanden. Olaisen skændte over de moderne indretninger og påstod, at spirituskaffe var en uting. Sigrid lagde sig på knæ foran kaminen. Malm byggede en trefod af nogle løse mursten og hjalp med at puste til ilden, mens Sigrid tragtede kaffen. Alt dette blev gjort under spøg og latter. Det var som to lykkelige børn, der legede med hinanden.

Dahlkvist syntes at mærke sin fuldstændige dekadence. Han havde gjort forsøg på at engagere fruen, men jeg vidste at holde samtalen på et sådant område, at han kort efter opgav forsøget. Da det ikke lod til, at han havde nogen stor lyst til at indlade sig med Malm og Sigrid, havde han fået en konversation i gang med hr. Olaisen, hvem han godt kendte fra et tidligere ophold på gården. Da Sigrid rejste sig for at vise nogle kamelier, der i en kurv stod på fortepianoet, bad Dahlkvist hende om at synge.

"Man synger aldrig, når der holdes mørkning," svarede hun kvikt, "så taler hver med vennen sin."

"Men når man nu ingen har?" spurgte Dahlkvist.

"Så må man vinde en," svarede hun, idet hun igen satte sig ved siden af Malm.

Dahlkvist bed sig i læben og gav sig til at tale om Caracallas bade.

"Er de dyre?" spurgte Olaisen.

Dahlkvist svarede noget forskrækket: "Dyre? Man giver en halv paolo."

"Død og pine!" svarede Olaisen. "Lad os så straks gå derhen! I Paris måtte jeg bade i en balle vand og give to francs oven i købet, og i Marseille var jeg nær blevet stukket af en skorpion, der plumpede ned i karret. De viser mig jo nok vej?"

Dahlkvist så meget befippet ud, men havde for megen verden til at ville prostituere den rige nordmand. Han gik altså med, uden at de andre lod sig forstyrre deraf. Jeg ragede op i kaminilden, lagde nogle olivengrene til, og ved deres rødlige lys og knitrende lyd syntes stuen at blive dobbelt hyggelig. Mest dog måske, fordi Dahlkvist og Olaisen var borte. Det var en smuk gruppe, den på forhøjningen, halvt skjult af de grønne

gardiner, og en underlig lysvirkning var der over den. Månen var stået op og kastede sit lysblå skær hen over Sigrids guldlokkede hoved og Malms brede, kraftige figur. Af og til blussede en enkelt flamme op gennem emmerne, spillede hen over Malms og Sigrids ansigter, og dens varme, røde lys brødes da på en forunderlig måde med de blege, blålige månestråler udenfra. Under den dæmpede samtale forekom det mig flere gange, at Sigrid skiftede farve, men måske var det kun belysningens skyld. Det lod til, at fruen havde mærket noget lignende, for kort efter kom lampen ind.

Henimod tetid kom Olaisen tilbage. Han havde været i Caracallas bade og var udmærket tilfreds.

"De lå midt på Spanske Plads," forklarede han, "men Dahlkvist havde taget fejl, de kostede skam fire paoli. Men så var de også ganske udmærkede. Badekarrene var af marmor med alt slags dingeldangel på. Det var i det hele taget mærkværdigt, hvor godt alt dette gamle skramleri havde holdt sig. Vandledningerne var ganske de samme som i gamle dage, og karrene også. Paladset måtte også være uhyre gammelt, da det var bygget af Michelangelo, og det eneste moderne var mahognihåndtagene på de tove, der hang ned i karrene, men disse håndtag var også overmåde smukke."

Da vi havde drukket te, bad Malm Sigrid om at synge. Hun rejste sig straks og gik hen til fortepianoet. Efter et øjebliks betænkning slog hun et par akkorder an og begyndte en norsk sang til en af disse gamle, forunderlige folkemelodier i mol, der altid forekommer mig som gamle velkendte barndomsminder, selv om jeg aldrig har hørt dem før. Det var jentens sang om gutten, der var draget til de fremmede lande for at vinde hæder

og rigdom. Aldrig havde hun spurgt nyt fra ham. En smeltende vemodslængsel, en uendelig følelse gennemstrømmede de ord, jeg kendte så godt, da Sigrid sang:

"Jeg sad alene ind under fjeldet,
Hvor månen glimted på fossevældet;
Jeg så på den og de stjerners hær,
Men så ej ham, som jeg havde kær.

Jeg så på birken, der hang så ene
Ud over elven med våde grene.
Fra hvert et blad flød en tåre klar –
Jeg tror dens tanker som mine var.

Da klang en langlur hen over fjeldet,
Og månen sitred i fossevældet.
Gud, hvor mit hjerte tog i at slå!
Jeg vidste nok, hvem der legte så.

For det var gutten, som kom tilbage.
Og endt var alle de onde dage,
Hvor blev der favnet, hvor blev der kyst.
Men så kom natten – og alt blev tyst,
Ja, så kom natten – og alt blev tyst!

Ved de sidste ord i sangen hævede Sigrid sit blik og fæstede det på Malm. Hans ansigt glødede, og jeg så igen et af disse nordlysglimt, der var så ejendommelige for ham. Han gjorde et rask skridt hen til klaveret og sang med sin sonore stemme på ny slutningsverset, mens Sigrid, med sænket hoved, dæmpet akkompagnerede dertil. Kort efter rejste vi os for at tage afsked.

Da Sigrid rakte Malm hånden, sagde hun: "Moder længes efter at se Deres studie. Når kan vi komme uden at volde Dem ulejlighed?"

Malm blev blussende rød og så et øjeblik mod jorden. Derpå hævede han rask hovedet og sagde frejdigt:

"Om tre dage – altså på mandag!"

Derpå skiltes vi ad.

De tre påfølgende dage kom Malm ikke i vort sædvanlige osteri, heller ikke besøgte jeg ham. Jeg kendte ham nu for godt dertil. Endelig kom mandagen, og henimod middagstid gik jeg op til hans studie. På Piazza Barberini mødte jeg Olaisens, der kom fra Dahlkvists atelier. Jeg troede på fruens ansigt at læse en vis uro, jeg kunne næsten sige bekymring, der steg, jo længere vi nåede op i Quattro Fontane. Olaisen derimod fandt, som sædvanligt, alt udmærket. Han roste Dahlkvists arbejder og var fuld af beundring over alt det slikkeri, som denne forstod at kaste over dem. Dog mente han, at de helst måtte have lidt flere klæder på, for man måtte dog være lidt varsom, når man havde voksne pigebørn i huset. Til al denne snak føjede hans kone ikke et ord. Af og til gled der vekslende et let smil eller en lille sky hen over hendes fintformede træk. Sigrid sagde intet og syntes usædvanligt beskæftiget med sig selv.

Da vi nærmede os studiet, stod Malm allerede i døren og bød os velkommen. Hans ansigt lyste af glæde, da han så Sigrid, og der var over ham selv udbredt en ro og sikkerhed, som jeg hidtil ikke havde kendt.

Med spændt forventning trådte i det mindste jeg ind i det velbekendte studie. Gulvet var efter norsk skik bestrøet med gran, det vil da sige med cypres- og pinjekviste. I vinduet stod

et par antikke oliekrukker, fyldte med friske, duftende blomster, men på cavallettoen stod en figur i ler, hvis mage jeg aldrig har set, og som jeg aldrig vil glemme.

Det var Psyche. Lampen lå slukket ved hendes fod, det folderige gevandt var ved bevægelsen gledet ned om de fine hofter, og i en forover bøjet stilling strakte hun begge armene ud efter den flygtende gud. Der var en angst og fortvivlelse i blikket, en smertefuld rædsel om den halvåbne mund. Man syntes at høre det fortvivlelsens skrig, hun havde udstødt; man så, at hun i næste øjeblik tilintetgjort ville synke sammen på det leje, hun så ubesindigt havde nærmet sig.

Jeg betragtede figuren fra alle sider – overalt den samme levende harmoni, overalt den samme renhed og strenghed i formen. Der var ikke en fold at rette. Fru Olaisen så afvekslende med en glædeblandet stolthed på figuren og på Malm. Et øjeblik hvilte hendes blik på Sigrids glade, strålende ansigt. Jeg tror, at hun, Malm og jeg i dette øjeblik tænkte det samme.

"Hun er fan' hakke mig nysselig!" råbte Olaisen, der hidtil havde stået ganske tavs. "Men det er, ta'e mig fan', også min datters ansigt."

Sigrid rødmede dybt. Han havde ret – det var hendes træk, fuldendte til det højeste ideal, og dog bøjede efter antikkens mønster.

"Fy, far," sagde hun med et koket kast med hovedet, "hvor du er lej!"

I dette øjeblik stak snogen atter sin hale frem, men i det næste var den igen forsvundet.

"Hvad ville nu sådan en tingest koste i marmor?" spurgte Olaisen.

"Otte hundrede specier," sagde Malm kort.

"Hille den," sagde Olaisen, "jeg troede ikke, at marmoret var så dyrt i Rom. Så kan jeg forstå, at de andre to ikke blev færdige! Hos Dahlkvist kan jeg for resten få en, der næsten er lige så stor, for fire hundrede."

"Ja, jeg tog også fejl," sagde Malm, "jeg mente tusinde."

Olaisen så ud, som om han havde fået et puf i maven. Fruen vendte hovedet om og betragtede blomsterne i vinduet, men Sigrid sagde kækt:

"Fader spøger; han kunne ikke lide en eneste af Dahlkvists figurer."

Olaisen satte et ansigt op, som om han på det bestemteste ville modsige denne insinuation og frigøre sig for dens følger, da der i det samme bankedes på studiets port.

"Hvem er det!" råbte Malm, noget ærgerligt.

"Signor Alberto!" svaredes der udenfor.

Malm blev blussende rød og sendte mig et blik, som om han ville spørge mig, hvad han skulle gøre.

"Luk op!" hviskede jeg sagte, og med et ængsteligt blik på Olaisen åbnede Malm studiets dør.

Thorvaldsen trådte ind, som sædvanlig fulgt af sin store hund. Han syntes et øjeblik at studse, derpå trådte han uden at hilse, lige hen foran Psychen. Han betragtede den nogle øjeblikke i tavshed med dette rolige, sikkert målende blik, der syntes at trænge lige ind i figurens inderste kerne, og vendte sig derpå mod Malm, der stod med nedslagne øjne, ubevægelig, som billedstøtten selv.

"De har en smuk fremtid for Dem," sagde han venligt, idet han trykkede Malm i hånden. Derpå hilste han på damerne og

til sidst på Olaisen, der af lutter befippelse stod med hatten i hånden.

"Et udmærket kunstværk," ytrede denne, "ta' mig fan'!"

Thorvaldsen smilede bifaldende.

"Jeg har lige bestilt hende i marmor!" sagde Olaisen noget hovmodigt.

"Og prisen?"

Olaisen gjorde en grimasse, som om han sank en alt for stor mundfuld.

"Tusinde scudi," stammede han.

"Så er den også godt betalt," sagde Thorvaldsen, "men det glæder mig for den unge kunstner, som De så velvilligt beskytter. Jeg ventede længere tid og fik ikke så meget for min Jason."

Med disse ord trak Thorvaldsen mig til side, udspurgte mig med et par ord om de tilstedeværende og fjernede sig derpå med en venlig hilsen. Der opstod en kort pause efter hans bortgang. Endelig sagde Olaisen, der allerede hårdt syntes at fortryde sit mæcenat:

"Hvornår kan den så blive færdig?"

"Til vinterens begyndelse," svarede Malm.

"Ikke før," sagde Olaisen, tilsyneladende yderst skuffet: Så kan den ikke komme til Kristiania før næste sommer. Det bliver meget for sent."

Malm så noget forvirret ud, for det syntes først nu at gå op for ham, at Olaisen havde viklet sig ind i en sag, som han helst ville ud af. Jeg greb derfor hurtigt ordet og sagde:

"Malm har ikke målt tiden rigtigt. Når frøken Olaisen vil sidde model for hovedets vedkommende, kan figuren være

færdig til støbning ved karnevalets begyndelse og vil kunne afsendes i marmor i slutningen af august. De vil da kunne have den i begyndelsen af november, og den vil ved Deres død blive solgt for det dobbelte af, hvad De her byder."

Fruen tilkastede mig et taknemmeligt blik, og nu var det Sigrid, der fik travlt med at lugte til blomsterne. Olaisen mente uden tvivl, at et mæcenat, der erstattede driftsomkostningerne, endda var ganske billigt, og således blev handelen sluttet til alle parters fuldkomne tilfredshed.

Om aftenen var vi alle forsamlede i Trastevere i det osteri, der senere fik navn efter Thorvaldsen. Denne sad, som sædvanlig, for enden af det lange bord, men rykkede venligt til side, for at give plads for Olaisen og hans familie, af hvilken Sigrid især syntes at tiltale ham. Malm satte sig beskedent ved den nederste bordende. Nyheden om hans Psyche var allerede trængt igennem, og alles blikke rettedes på ham, idet han trådte ind. Henimod slutningen af måltidet rejste Thorvaldsen sig og hævede sit glas. Der opstod en spændende tavshed. Endnu havde ingen hørt Thorvaldsen tale. Han lod sit blik glide hen over forsamlingen og fæstede det endelig på Malm, der sad i den dødeligste forvirring.

"Din skål, Malm!" sagde han, idet han tømte sit glas til bunds og atter satte sig ned.

Det var den eneste tale, jeg nogen sinde har hørt Thorvaldsen holde.

Den periode, der nu fulgte, var den lykkeligste i Malms liv, og det var vidunderligt at se, hvor hurtigt hans arbejde skred fremad. Henimod slutningen af karnevalet stod Psychen i gips,

og kort efter ville den olaisenske familie forlade Rom for at tilbringe sommeren i Napoli og Sorrento.

Lige før Olaisen rejste, hændte der en lille begivenhed, som jeg her kun fortæller, fordi den ligesom gav mig et glimt af, hvad der ville komme. Olaisen havde taget en vetturin i Ripetta, tøjet var bragt derhen, og for sidste gang spadserede Malm og jeg tillige med den olaisenske familie hen over det skønne Monte Pincio. Jeg siger med vilje for sidste gang, for ligesom der er søndagsbørn, for hvem den usynlige verden er åben, således skal jeg med temmelig vished kunne sige, om jeg ser et menneske for sidste gang i Rom, eller om han kommer igen. Jeg ved ikke, om de samme følelser rørte sig hos Malm, men jeg tror det ikke. Trods afrejsen så han højst lykkelig ud, som han der gik ved siden af Sigrid. Jeg talte med fru Olaisen, der ytrede det ønske endnu en gang at se de blå bjerge fra stenegehøjen i Villa Medici, mest måske for at undgå Dahlkvist, som hendes skarpe blik havde opdaget ved obelisken foran Trinità de' Monti, hvor han kom ansættende i fuld fart. Vi vandrede endnu en gang igennem disse skyggefulde haver, hvor pinjen og platanen næsten lukker sig over en. Vi besøgte endnu engang den lille lund med sine ældgamle stenege, og kastede fra toppen af Monte Pincio endnu et afskedsblik over byen, der rødmede i aftensolen. Sigrid og hendes moder var stærkt bevægede. Malm var alvorlig, kun Olaisen syntes ligegyldig og drev på at komme af sted. Idet vi gik ned ad højen, hørte jeg Malm sagte bede Sigrid om en blomst til afsked. Hun havde en rose i hånden og ville række ham den, men i det samme faldt hendes blik på en dejlig himmelblå blomst, hvis navn jeg ikke kender. Den ligner en stor forglemmigej, men har små, hvasse torne og bruges i

Rom som troskabstegn imellem elskende. Hun bøjede sig rask ned, greb om blomsten, men trak hånden tilbage med et let skrig.

"Come è bruto!" sagde hun til Malm, efterabende på det nydeligste sin lille romerske kammerpige.

Derpå brød hun en kvist af det nærmeste træ, bøjede den sammen i en krans og satte den smilende på hovedet af Malm, der gik med hatten i hånden. Malm rev kransen bort med et halvt uvilligt, halvt forskrækket udtryk, og så på hende med en mine, som jeg ene forstod. Det var en cypresgren, hun havde givet ham, og det er dødens tegn i Rom. Sigrid så spørgende på os begge, men vi fik ingen tid til forklaring, for i samme øjeblik præsenterede Dahlkvist sig og rakte hende under en strøm af komplimenter en buket i det yndigste klatpapir, der var lige så kunstlet, lige så sirligt og lige så slikket som han selv. Hun trak en halvt udsprunget rosenknop ud af den og rakte den til Malm, men denne kastede den over myrtehækken ud på vejen.

"Come è bruto!" sagde hun koket til Dahlkvist, rakte ham en kamelia og modtog hans tilbudte arm.

I tavshed vandrede Malm og jeg til Piazza del Popolo, hvor vetturinen holdt, men det var ligesom der var en anden sol i luften, end da vi gik inde i Villa Medici. Vi tog afsked venligt og hjerteligt, men dog ikke anderledes, end at Dahlkvist endnu formåede at kaste sin skygge imellem os. Han skulle dog ikke genere os længe, for kort efter hørte jeg, at han havde forladt Rom.

Efter Olaisens afrejse kom alt igen i de gamle folder. Malm arbejdede ivrigt, og det var en fornøjelse at se, hvor let og behændigt han forstod at tumle både mejslen og filen. Selv

syntes han ligesom nyskabt. Han lo og sang under sit arbejde, og når vi om aftenen mødtes i osteriet, var han ikke længere den forlegne, menneskesky kumpan, men talte frit og livligt med de andre. Aldrig hørte jeg ham gøre sig til af sine fortrin, aldrig så jeg ham træde andre på nakken. Hans onde dage var endte, og de gode havde, ligesom en vårluftning, bragt ham til at sætte blomst på en tid, hvor hans jævnaldrende næppe havde sat knop. Fra Olaisens hørte vi jævnligt. Malm stod i korrespondance med dem alle, det vil da sige, mest med fruen, men i hendes breve var der næsten altid tilføjet en efterskrift af Sigrid selv. Malm havde nu ikke længere nogen hemmelighed for mig. På en tur i Campagnen havde han, med en elskers sædvanlige naivitet, som en kostbar hemmelighed betroet mig det, jeg allerede havde set, da vi den første aften traf sammen ved Nemi, men hvad jeg ikke vidste, var, at Sigrid en aftenstund havde modtaget hans erklæring og uforbeholdent havde tilstået ham sin kærlighed. Dog havde hun dertil knyttet den betingelse, at det ikke måtte åbenbares for forældrene, førend hans Psyche var færdig, og hun lidt efter lidt havde forberedt sin fader derpå. Jeg kunne ikke sige noget derimod, men det forekom mig dog underligt, at hun ikke havde meddelt moderen noget, skønt hun godt kunne vide, at denne ikke ville modsætte sig partiet. Heller ikke holdt jeg af, at hun under mange falske foregivender mødte Malm om aftenen, snart i Villa Borghese, snart i Doria Pamfili, men herom sagde jeg intet til ham. Han var næsten ellevild af glæde, hver gang der kom breve fra Napoli, og havde dannet en hel lille samling af Sigrids efterskrifter. Disse var bestandigt uforståelige for tredjemand, idet de tog deres udgangspunkt fra en eller anden lille

begivenhed, som kun hun og Malm kendte, og fortsattes i udtryk og vendinger, der altid pegede tilbage til bestemte ytringer af ham eller hende ved de omtalte stævnemøder. De var sande små diplomatiske kunststykker, som Malm bestandigt måtte dechifrere for mig; det var "hjertesprog i kragemål", som hun selv udtrykte sig. Kragens forsigtighed og list var gennemgående i denne mærkelige korrespondance, men det sprog, som hjertet taler, fandtes kun i enkelte af de første breve og senere syntes jeg tit, at kragen talte højere end hjertet. Derpå kom en periode, hvor begge røster forstummede og gav plads for en let, men fristende, æggende satire, der i omfang nåede lige fra faderen til Malm, og i styrke gennemløb alle grader fra godmodighed til malice. Endelig hørte disse efterskrifter op, da fru Olaisen i begyndelsen af forsommeren var blevet syg i Sorrento. Der kom nu kun sparsomme og tørre efterretninger fra Olaisen, holdte i en ren forretningsmæssig stil. På dette stadium tog jeg ud til Ariccia; Malm blev tilbage i Rom.

En dag i juli førte forretningssager mig atter tilbage. På vejen til Malms studie mødte jeg konsulens tjener, der gav mig et brev med anmodning om at tage det med til ham. Jeg fandt Malm beskæftiget ved sit arbejde, glad og tilfreds som sædvanlig. Han fortalte mig, at han med vilje havde tilskrevet Olaisen, at han var langt længere tilbage med figuren, end han i virkeligheden var. Om fjorten dage kunne den være færdig, og så ville han selv rejse til Napoli for at bringe Olaisen denne overraskelsens nyhed. Han håbede at kunne vende tilbage til Rom med dem, og ville så anholde om Sigrid hos faderen. På hans samtykke var han nu temmelig vis, for ikke få fremmede havde før deres

afrejse gæstet hans studie, og han havde allerede fået tre store bestillinger, hver for sig af en sådan betydning, at selv en enkelt ville have sikret hans første fremtid. Efter at have endt denne glædelige beretning, trak han mig hen foran cavallettoen, og aldrig har jeg dybere end i dette øjeblik følt sandheden af den gamle sætning: Leret er liv, gipsen død, men marmoret opstandelsen.

Der stod hans Psyche – fri og let i hver en linje, bundet til det kolde marmor, men dog ved kunstens magt løst fra dette, beredt til i foryngelsens øjeblik at flyve til de salige guders himmel. Mens jeg betragtede dens rene, ædle former og beundrede det åndelige udtryk i dette jomfruelige ansigt, faldt brevet mig pludselig ind. Jeg rakte det over skulderen til Malm, der stod bagved. Jeg hørte ham bryde det, mumle nogle uforståelige ord og derpå udbryde i en latter, så skingrende og forfærdelig, at ruderne klirrede derved. Forbavset vendte jeg mig om og så til min forfærdelse Malm kridhvid i ansigtet, med blålige læber og med stive, stirrende øjne, der uafbrudt var rettede på det usalige brev. Han svarede ikke på mit spørgsmål, men alt som han blev hvidere og hvidere, blev hans blik mere og mere forvildet, og han vedblev at le, indtil han segnede i knæ, og papiret gled ud af hans hånd. Jeg ville ile ham til hjælp, men pludselig rettede han sin muskelstærke skikkelse, greb en hammer, og svang den over sit hoved med et så truende udtryk, at jeg var vis på, at han var afsindig. Han gjorde et skridt fremad. Den tunge hammer hvirvledes i hans hånd, let som et rør, indtil den med et knusende slag ramte figurens hoved og splintrede det i stumper og stykker. I samme nu styrtede Malm livløs til jorden.

Da han vågnede af sin lange besvimelse, var han svag som et barn. Han vinkede mig til sig med hånden og pegede på lægen og de folk, som jeg havde tilkaldt.

"Lad os være ene," hviskede han til mig, "ganske alene. Jeg skal ingen ulykker gøre."

Jeg bragte ham til rette i en stol og sendte folkene bort, idet jeg hviskende bad lægen om at opholde sig noget endnu i det lille værelse ved siden af. Malms blik gled hen over studiet, indtil det faldt på den skønne torso, der stod tilbage på cavallettoen.

"Knust!" udbrød han. Idet han med et stirrende blik betragtede de adspredte levninger. – "Hvem har gjort det? – Ak, hvem har gjort det?" fortsatte han at gentage og rokkede med hovedet frem og tilbage.

Jeg vovede ikke at svare. Jeg knælede ned ved siden af ham, jeg lagde hånden på hans pande – den brændte som ild. Med et faldt hans øje på brevet, der i forvirringen var blevet liggende på gulvet. Han syntes ligesom at samle al sin kraft for at ordne sine tanker, men pludselig gav det et konvulsivisk ryk i ham, og den krampagtige latter vendte tilbage, vildere end før. Lægen kom ind, og ved fælles anstrengelser bragte vi ham til sengs, men det blev forbudt mig at være længere hos ham, da lægen frygtede for et pludseligt krampeslag, hvis han ikke kom til ro. Ved min bortgang stak jeg brevet til mig. Det lød i al sin lakoniske korthed således:

> Hr. billedhugger Malm!
> Idet jeg tilstår og takker for Deres sidste ærede, giver jeg mig den frihed at tilmelde Dem, at min datter Sigrid Othilia Olaisen i går er blevet forlovet med billedhugger

Dahlkvist, hvem jeg alt i Rom lærte at erkende som en udmærket kunstner. Jeg beder Dem derfor påskynde arbejdet, da jeg ønsker Deres Psyche som brudegave til min datter til efteråret. Lad den blive forsvarligt emballeret og i dobbelt kasse, da jeg ønsker den afsendt med mit barkskib "Ørnen", som for øjeblikket udlader tømmer i Livorno.

Deres meget forbundne

Niklas Olaisen.

Da jeg henad aften så til Malm, lå han i en heftig feber. Han kendte mig ikke, og hans forvildede tanker vandrede skiftende mellem Sigrid i Rom, hans afdøde moder og granhytterne i den snævre fjeldbygd. Lægen var atter hos ham. Han anså tilfældet for meget farligt, men lovede at våge den første del af natten hos ham. Jeg derimod skulle ubetinget gå. På vejen til mit hjem mødte jeg atter konsulens tjener, der under mange undskyldninger overrakte mig endnu et brev til Malm, som han havde glemt at levere mig om formiddagen. Jeg så straks på udskriften, at det var fra fru Olaisen, men under de forhåndenværende omstændigheder tog jeg ikke i betænkning at bryde det. Det kunne måske indeholde en håbets dråbe, der bedre end alt andet ville kunne helbrede Malms dybt rystede sind. Det var et omfangsrigt brev, fint og tæt skrevet, men uden et ord fra Sigrid. Uvilkårlig vandrede jeg ind i Villa Medicis skyggefulde have, og her, hvor jeg så tit havde samtalet med den elskelige, gamle dame, her, hvor jeg vidste, at Malm og Sigrid så ofte havde søgt hen i stille ensomhed fra det larmende Monte Pincio, her gennemlæste jeg på ny disse linjer, der var

udsprunget af hendes fulde hjerte og gennemstrømmede af en finhed i følelsen, så rig på sorrigfuld trøst og smerteblandet vemod, som kun hun formåede at give.

Desværre, det var alt for sandt. Det utrolige lå her som en uomstødelig virkelighed, men måden, hvorpå det var sket, fik jeg først nu at vide. I Napoli havde de truffet Dahlkvist, der ved en slægtnings død havde arvet en betydelig formue. Dette havde straks indtaget Olaisen for ham, og desværre, hun nægtede det ikke, også Sigrid syntes at være blevet påvirket deraf. I det mindste havde hun tit talt om det held, Dahlkvist havde med sig. I Sorrento var fru Olaisen blevet farlig syg, og Sigrid var derved ganske unddraget hendes opmærksomhed. Dahlkvist havde i denne periode udviklet en ganske usædvanlig energi, og hun tilstod åbent, at hun for en stor del havde ham at takke for sit liv. Omtrent samtidig med hendes sygdom var generalinden med datter ankommen dertil. Denne var blevet Sigrids fortrolige og havde vidst at fortælle så meget om Malm, hvem hun skildrede som et uhyre af brutalitet og mangel på dannelse, at Sigrid havde fået betænkeligheder. Dahlkvist, der både blev støttet af faderen og af sine to gamle velyndere, havde fordoblet sine opmærksomheder, indtil Sigrid, under et par dages ophold på Capri, havde givet ham sit minde, og deklarationen var kort efter blevet fejret på den villa, som Olaisen havde lejet ved Sorrento. Slutningen af brevet var det, der rørte mig mest.

"Kære Malm," skrev hun, "fortvivl ikke i Deres sorg, og lad mig bringe Dem al den trøst, jeg kan, selv om den i øjeblikket volder Dem smerte. Sigrid er mit barn, det eneste, jeg har tilbage. De ved, hvor en moder hænger ved sine børn, men De aner næppe, hvorledes hun elsker det, der bliver tilbage, når

døden har udslukt alle de forhåbninger, som de andre havde vakt. Og dog, hvor meget mit hjerte end krymper sig, vil jeg betro Dem sandheden, fordi kun denne og tiden vil bringe Dem lindring. Sigrid er ikke den, som De anser hende for. Gud ved, hvor ulykkelig jeg tit har været over hende, og hvor det nu piner mig, at jeg, hendes moder, skal stå frem som hendes anklager. – Men De var aldrig blevet lykkelig med hende. Sigrid er ung, smuk, munter og begavet, men alt dette ligger på overfladen – der er ingen dybde derunder. Hun lever for at glimre, og glimrer for at beundres, men hun er et forkælet barn, der griber efter nyt legetøj, når hun er ked af det gamle. Hun har ingen sans for det stille liv, der fødes af ideen og næres af tankernes rigdom. Hun vil aldrig kunne forstå Dem, og De ville desværre for sent opdage, at De aldrig havde forstået hende. Det var Deres mandige skikkelse, kære Malm, der først fængslede hende. Det var over Deres opgående berømmelse, at hun søgte, ikke Dem, men en afglans af den glorie, der fra Dem ville omstråle hende. Det var efter beundringen, ikke efter kærligheden, hun tragtede. Gud ved, hvor tungt mit hjerte vånder sig ved at skrive dette, men jeg gør det, fordi jeg altid har betragtet Dem som en søn og nu ser Dem som hendes broder. Bed til Gud, kære Malm, bed og arbejd! Han vil velsigne Dem."

Jeg skrev samme aften et kort brev til Olaisen, hvori jeg meddelte ham, at Malms Psyche ved et sørgeligt uheld var styrtet ned fra cavallettoen og sønderbrudt. Den samme historie lod jeg med vilje udsprede i Rom. Den øvrige del af natten anvendte jeg på et brev til fru Olaisen, men havde det første været let, så var dette så svært, at jeg hellere hugger ti

figurer, end gør det kunststykke om endnu en gang. Jeg ville først stille alt på skruer, dølge Malms sygdom og Psychens undergang, men det gik ikke, dertil var min pen ikke fin nok. Så faldt det mig ind at skrive alt, hvad jeg sådan i mit hjerte tænkte, både om hende og om Sigrid, og da morgenen kom, havde jeg tre ark færdige på bordet og dobbelt så mange iturevne under det. Det var det sørgeligste brev jeg nogen sinde har skrevet, men det var som hendes, sandt og uden omsvøb. Dog dulgte jeg to ting – Malms forlovelse og de enlige aftenmøder med Sigrid. Jeg ville ikke for alt i verden, at hun i sin sorg over datteren skulle tvinges til at føje foragten.

Efter tre ugers forløb var Malm helbredet så vidt, at jeg efter lægens råd kunne tage ham ud til Ariccia, men han var kummerfuld at se på. Hans ranke figur var bøjet, hans klare blik havde tabt sin glans, og han talte aldrig, uden at han var tvunget dertil, og da kun i enkelte ord. Selv mit selskab var ham besværligt. Om dagen vandrede han alene omkring i skovene ved Nemi og Albano. Mødte han mig eller andre, veg han ud ad den slagne vej og fordybede sig i skovens vildsomme ensomhed. Jeg så ham aldrig smile, hørte ham aldrig tale med bønderne eller hyrderne, som han ellers holdt af. Kun af og til klappede han et barn på hovedet, gav det en bajoccho og vandrede så i tavshed videre. Ofte kom han ikke hjem om natten, og når jeg da urolig søgte ham, kunne jeg være vis på at finde ham, enten siddende i en eller anden af de mange grotter, hvorpå egnen er så rig, eller liggende på en af de store sten ved bredden, hvorpå han drømmende stirrede ud for sig og tankefuld betragtede de lette aftentåger, der i allehånde skikkelser drog hen over søen.

En morgen betroede jeg ham alt. Jeg gav ham fru Olaisens brev og bad ham læse det. Han modtog det i tavshed, nikkede til mig og vandrede bort. Mod middag kom han ikke tilbage. Aftenen kom uden ham, og noget urolig gik jeg ud for at søge ham, for jeg kunne jo ikke vide, hvilken virkning brevet havde frembragt. Uvilkårlig lagde jeg vejen gennem Genzano, bøjede af til venstre og slog ind på den lille fjeldsti, der fører ned til Nemisøen. Her vidste jeg, at Malm havde flere yndlingssteder, men jeg søgte ham forgæves på dem alle. Mørket begyndte at falde på, enkelte stjerner tittede frem, og tågerne steg over søen, men endnu havde jeg ikke set noget til Malm. Jeg havde næsten opgivet håbet, da jeg ved en pludselig omdrejning af stien så ham lige foran mig. Han sad ved det samme lille væld, hvor jeg for tre år siden havde truffet ham, sad i den samme drømmende stilling med hovedet støttet på begge sine hænder, men vældet løb frit og uhindret, sladrende og rislende uden at være standset af nogen dæmning, og der lå ingen omstyrtet kav i hans nærhed.

Han mærkede ikke, at jeg blev stående og betragtede ham. Sammensunket i sig selv, stirrede hans øjne sløvt og viljeløst ud over søen, uden at være rettede på noget mål. Nu først gik det op for mig, at han var blevet meget ældet, siden vi første gang traf sammen her. Jeg rørte et par gange ved hans skulder, inden han mærkede det. Da fo'r han pludselig op som revet ud af et langt bortliggende drømmeland, men sank næsten lige så pludselig sammen igen.

"Det er sent," sagde han. "Skal jeg hjem?"

Jeg rystede på hovedet og satte mig hos ham. Vi sad i nogen tid i en tavshed, som jeg håbede, at han måske i aften ville

bryde, men jeg fik intet ord af ham. Jeg forestillede ham, hvor svagt og umandigt det var, således at give sig hen i sorgen. Jeg skildrede ham, hvor rigt et liv der endnu ventede ham. Jeg bad ham om at glemme Sigrid, den forfængelige og dødelige kvinde, over den sande og evige kunst, og bønfaldt ham om atter at tage fat, om at bede og at arbejde.

Han hørte på mig i tavshed, men i samme sammensunkne stilling som før. Der var den samme slaphed i hans træk, det samme sløve udtryk i hans øje.

"Bede?" gentog han sagte, ligesom talende med sig selv. "Jeg kan ikke bede, det er umuligt. Hun skyder sig derimellem."

"Så kan du arbejde," svarede jeg.

"Arbejde?" gentog han sløvt. "Jeg kan fælde tømmer, hugge sten. – Der sprang engang en fiber i min arm, og det varede seks uger, inden den lægtes. Hvor lang tid, tror du, det tager, når alle hjertets er sprunget?"

Jeg ville, svare ham, da klang i det samme et mågeskrig hen over søen. Skarpt og klagende, enligt og fortvivlet lød den bortdragende fugls stemme hen over vandet.

Malm fo'r op med rædsel i alle sine træk, bleg som marmor og med forvildede blikke. Han greb mig i skulderen, pegede ud over søen og hviskede forfærdet:

"Hørte du? Det var huldrens klang? Husker du guldstenene? Tre kunne jeg kaste over søen. Tre, o min Gud, ikke flere!"

Han skjulte ansigtet i sine hænder og brast i en krampagtig gråd. Lidt efter blev han roligere, og da han havde grædt ud, vendte vi i tavshed tilbage til vort hjem – jeg så, der var intet at gøre.

Et usædvanligt regnfuldt og koldt efterår fulgte oven på denne bedrøvelige sommer. Malm sås aldrig mere mellem de øvrige kunstnere. Ja han var ikke engang at formå til at leje sig noget studie for den kommende vinter. I Ripetta havde han fået sig et mere end tarveligt bagværelse. Det var råt og fugtigt, skummelt og koldt, men han syntes ikke at bryde sig derom. Der indløb vel et forskud på figuren fra Olaisen, men Malm sendte det ufortøvet tilbage. Verden var blevet ham en modbydelighed, ensomhed en nødvendighed. Kun for at friste livet tog han arbejde hos en gipser, hvem han hjalp med at gøre afstøbninger efter antikkerne. Her arbejdede han kun for at tjene de få paoli, som han behøvede til sit ophold. Resten af sin tid anvendte han til ensomme vandringer i Campagnen, hvor han under klippeblokke og i de gamle ruiner fangede skorpioner og tusindben. Han havde ligesom fattet en forkærlighed for dette, afskyelige, giftige kryb, som han i store glas opbevarede i sin stue. Her kunne han sidde hele timer og se på, hvorledes de kom frem i mørkningen, snigende og luskende, kæmpende og overlistende hinanden med deres afskyelige giftvåben.

I begyndelsen af november indtraf et usædvanligt voldsomt regnskyl. Jeg havde besøgt Malm om middagen og blev derfor noget overrasket, da han pludselig henimod midnat trådte ind i mit værelse. Han var drivvåd. Hans gamle hat var regnet sammen til en næsten uformelig pjalt, hans støvler var tilsølede af ler og dynd, og vandet dryppede ned på gulvet fra hans hår og lange, uredte skæg.

"Lad mig sove her i nat," sagde han. "Mit værelse står under vand."

Jeg ville hjælpe ham af med hans våde klæder, men han ville ikke tillade det. Jeg tror, fordi han ingen skjorte havde på. Trods alle mine protester tog han et par bundter rør fra studiet, bredte min kappe derover og kastede sig derpå. Spise ville han ikke. Han drak kun et glas vand og faldt kort efter udmattet i søvn.

Det var et herrens vejr den nat, næsten værre end det havde været om dagen. Det stormede stærkt med sydvestlig vind, og dog var regndråberne så tunge, at de næsten faldt lodret til jorden. Noget efter brød et tordenvejr løs, hvis mage jeg aldrig har hørt, hverken før eller siden. Jeg talte firsindstyve lyn i minuttet. Huset rystede i sin grundvold, og regnen udenfor lød som et fossefald, men dog vågnede Malm ikke derved. Det var heller ikke så underligt. Han havde vandret henimod seks danske mil i slud og storm, og kun holdt en kort hvile i et kloster omtrent en mil fra Ostia, hvor han havde bekendtskab til en munk, Fra Domenico, som jeg vidste, at han i det sidste efterår hyppigt havde besøgt. Endelig gik jeg til sengs, men hver gang de blålige lyn blinkede gennem vinduet og oplyste Malms slumrende skikkelse, kunne jeg ikke lade være med at tænke på den nat, da jeg fandt ham i Colosseum. Hver gang lynene lyste, kastede de en spøgelsesagtig glans over hans blege, sammenfaldne ansigt. Han så ud, som han var død, og jeg begyndte næsten at ønske, at han måtte være det.

Henad morgenstunden faldt jeg dog i søvn. Da jeg vågnede, var Malm borte. Klokken var henad syv. Kort efter hørte jeg hastige trin på trappen, og Malm trådte ind. Han var om muligt endnu vådere end aftenen i forvejen, men der var en ild og energi i hans bevægelser, som i højeste grad forbavsede mig.

"Floden stiger!" sagde han. "Ghetto står under vand – til middag vil den nå Corso."

Så stærk en oversvømmelse havde vi endnu aldrig haft. Jeg sprang hurtig op, klædte mig på og fulgte med Malm, der stod utålmodig ventende i døren.

Fra Via della Purificazione, hvor jeg dengang boede, kom vi hurtigt ud i Via Sistina, som vi ilsomt tilbagelagde for over Spanske Trappe at komme ned til Condotti, men allerede her så vi de mægtige virkninger af de nedstrømmende vandmasser. Spanske Trappe var en kaskade, hvor vandet skummede fra trin til trin. Hele vandmassen fra Trinità de' Monti søgte denne vej og bredte sig med hvidgult skum ud over Piazza di Spagna, hvorfra den søgte floden gennem Condotti. Vi vendte om, vadede på ny igennem Via Sistina, indtil vi gennem Capo le Case nåede Due Macelli, men allerede på dette korte stykke var min hat forvandlet til en drivende uting, og jeg selv gennemblødt af regnen. Forbi Fontana Trevi og Pantheon kom vi endelig til begyndelsen af Ghetto, men jo mere vi nærmede os floden, desto højere stod vandet i gaderne, og desto unyttigere blev det at vende om eller anvende nogen skånsel mod os selv, for vi var nu så våde, som om vi havde svømmet i floden.

Jeg har været i Ghetto mangfoldige gange. Jeg har gennemvandret disse snævre og fugtige gader både ved midnattens månelys og i middagens brændende solskin, men aldrig har jeg set dens nød og elendighed, dens dybe fattigdom og grænseløse uhumskhed i et grellere lys end den gang. De snævre, mørke gyder var forvandlede til lige så mange mudrede og stinkende kanaler, hvor kålstokke og orangeskaller, korktolle og sengehalm flød i broderlig forening med lurvede klude og

mere end luvslidte hattepulde. Fra de små, forrøgede vinduesåbninger tittede det foragtede folks blege ansigter frem. De kulsorte øjne fulgte med uro den lunefulde flods stigen, og når den mægtige flodbølge skred gennem gaden, tårnende sig højere og højere, eftersom den pressedes mere og mere sammen i de snævre bugtninger, lød et angstskrig fra kvinder og børn, og de blege ansigter forsvandt fra vinduerne.

Hist havde man lagt brædder ud tværs over de smalle gyder, for at beboerne af de ved flodbredden liggende huse kunne redde sig hos genboerne, hvis grunden skulle undermineres af vandet. Her fiskede man med lange stænger og krogbesatte tove efter gamle stole og andet bortsvømmet bohave. Af og til så man to politisoldater i en fladbundet båd, lastet med vin, frugter og brød, som uddeltes med matematisk nøjagtighed af den ene, mens den anden lige så nøjagtigt noterede de pavelige gaver og med et langt rør styrede kurven, når den gik til vejrs til elendighedens og hungerens boliger.

Vi kunne ikke trænge videre frem mod floden og søgte derfor over Montanarapladsen at nå den Fabriciske Bro. Det lykkedes os virkelig at komme forbi S. Gregorio, men ved at kaste et blik ned ad Via della Fiumara så vi et syn, der tydede på, at her var virkelig fare på færde.

Fra tredje etage var der tværs over gaden kastet et skrøbeligt bræt, en gyngende bro, hvis hele rækværk dannedes af en tynd line, der holdtes udspændt af beboerne i de modstående vinduesfag. Et par unge piger havde alt ængsteligt passeret den smalle sti imellem den blytunge himmel og det hæslige, gule, mudrede vand. Nu kom en ung jødinde med sit barn, som hun, bleg af rædsel, trykkede op til sig. Der opstod en forfærdelig

alarm. Latter og smæderåb fra romernes side blandede sig med ængstelige advarsler og høje angstskrig fra jødekvarteret. Den unge kvindes ansigt var næsten krampagtig stivnet af den højeste rædsel. Hendes klæder drev af vand, og hendes lange, kulsorte hår flagrede for vinden. Midt på det gyngende bræt tog hun et krampagtigt tag i linen, som derved reves ud af hænderne på dem, som holdt den. Hun svingede og svajede et øjeblik, så styrtede hun med et udtryk som et forpint dyr om på brættet. Det brast, og under uendelige jubelråb og skingrende piben forsvandt hun og barnet i det mudrede vand. Et øjeblik efter dukkede hun atter op, endnu holdende barnet i sin favn. Hun fik fat i et tilkastet tov, og under latter og hujen droges hun op i en tililende båd.

Pludselig standsede den vilde jubel, for man hørte et dumpt drøn som af en underjordisk torden. Huset, hun havde forladt, revnede fra øverst til nederst. Tagstenene raslede ned, bjælkerne knagede, og med en knitrende bragen styrtede huset ud i Tiberen, tagende sin nabo med i faldet, og efterladende en øde, tom plads, der lynsnart fyldtes af den rasende flod, som truede med at undergrave den øvrige husrække. Under sammenstyrtningen splittedes mængden til alle sider. Skummet fløj mig om ørerne, pisket af den rasende storm, og vandet steg gennem den frembragte åbning så pludseligt, at det stod mig til knæene. Jeg så mig om efter Malm, der hidtil havde stået ved min side, og som tillige med mig vistnok havde været den eneste, der ikke havde hånet den ulykkelige jødinde. Han stod alene midt ude på broen med hånden over øjet. Hatten var blæst af, og hans lange, lyse lokker flagrede omkring ham. Det var ingen spøg at gå derud, for stormen tog af og til sådanne

tag, at man måtte klamre sig til rækværket, og sammenstyrtningen af Ponte Rotto havde vist, at Tiberbroerne ikke er murede for evigheden. Jeg kæmpede mig ud til ham og bad ham om at vende tilbage, men han syntes at være blevet en ganske anden. Hans høje, herkuliske skikkelse stod rank og let, og hans mørkeblå øjne funklede med deres gamle glans, idet han pegede ud over floden.

"Se," sagde han uden at agte på min bøn, "er det ikke prægtigt? – Se, hvor hvirvlerne vrider og snor sig. Hør, hvor det larmer og bruser, bobler og rinder! Se pinjen der, hvor den hvirvles af sted, snart med toppen, snart med roden i vejret, indtil den splintres i tusinde stykker!"

Jeg måtte give ham ret. Aldrig havde jeg set et frygteligere og mere ophøjet syn. Floden kom, fuld og svulmende, bølgende som et hav, og rivende som en elv, frem under Ponte Sisto, hvis brobuer den næsten fyldte. Derpå skød den sig i rivende fart under en let krumning hen imod den Fabriciske Bro, hvorpå vi stod, oversvømmede haverne i Trastevere, hvis gyldne oranger syntes at vokse frem af vandet. Alt reves med i dens løb. Flydebroerne med Belisars gamle vandmøller havde sprængt deres fortøjninger og lå som splintrede vrag indfiltrede i hinanden, blandede med bjælkeværket fra de nedstyrtede huse i Ghetto og med løsrevne buske og træer, som floden havde ført med sig. Herved dannedes en barriere, der strakte sig fra Tiberøen over til Ghetto, og over denne brødes og sprøjtedes flodens bølger, mens de på den modsatte side havde frit løb. Pludselig hørte vi en dump brølen, en forunderlig, sønderrivende lyd, som af et stort dyr, der er i den højeste livsfare. Vi stirrede begge ud over de oprørte, bleggule bølger,

men kunne i første øjeblik intet opdage. Lyden kom nærmere, og med et så jeg, omtrent et halvt hundrede favne fra Ponte Sisto, hovedet af et dyr, som blev revet med af strømmen. Det var en af de prægtige okser fra Campagnen, der ved et eller andet uheld var kommet ud i floden. Det havde endnu så megen kraft, at det kunne holde hovedet oppe, hvis mægtige horn ragede højt op over bølgerne, men hver gang det blev grebet af en vandhvirvel, snurrede det rundt som en bold og udsendte da, inden det dukkede under, sine hjerteskærende dødstoner. Malm stirrede på dyret, som om øjnene ville træde ud af deres huler. Han fulgte hver drejning af offeret, hver svingning af strømmen med næsten tilbageholdt åndedræt. Nærmere og nærmere kom det ulykkelige dyr, snart rullende på siden, snart drejende sig rundt, hvirvlet af bølgerne med en sådan hurtighed, at jeg svimlede derved. Noget foran Tiberøen var vandet tilsyneladende roligt, for her virkede modstrømmen fra land stærkt, og det var klart, at dyrets redning afhang af, om det ville drive mod barrieren eller følge det frie løb af strømmen ved Trastevere. Næppe følte dyret det rolige vand, førend det gav sig til at arbejde og rejste sig på ret køl igen. Det nærmede sig rask Tiberøen, men næppe havde det nået bredden på en tre favne nær, før vi så det gøre en svingning, vælte om på siden, og på ny føres af sted af den rasende strøm. Vi ilede over til Ponte S. Bartolomeo, som forbinder Tiberøen med Trastevere. Da vi nåede den midterste bue, hørte vi dyret udstøde et forfærdeligt brøl, så det blive grebet af brohvirvlen, males rundt som i en gigantisk møllekværn, synke og forsvinde. Et minut efter øjnede vi det som en uformelig masse, omtrent tre hundrede

alen på den anden side af broen. Det fløđ kun et øjeblik, så forsvandt det for stedse.

Malm var bleg. Han greb mig i armen og spurgte med et underligt udtryk i stemmen:

"Tror du, at et menneske kunne frelses, hvis det nu faldt i floden?"

"Umuligt," svarede jeg, "selv den bedste svømmer ville hvirvles bort som et halmstrå."

"Ja, det ville han," sagde Malm dæmpet, ligesom til sig selv.

Vi vendte om og bemærkede på den modsatte side af broen ved Ghetto en stor sammenstimlen af mennesker, der alle med spændt opmærksomhed stirrede ud over floden. Vi så over mod Ponte Sisto, hvor et andet hus måtte være blevet undergravet, for en mægtig hob drivtømmer, næsten sparreværket af et helt tag, til dels endnu sammenhængende, kom i rasende fart ned ad floden.

Pludselig greb Malm mig voldsomt i armen, pegede ud over vandet og råbte:

"Ser du hende på taget? – Gud hjælpe hende, hun er fortabt!"

Jeg så i første øjeblik intet, men Malms skarpe øje havde desværre ret. Midt i den rasende flod, med klæderne indviklede i sparreværket, og klamrende sig fast til dette, så vi en ældgammel kvinde komme drivende. Hun var ligbleg, øjnene stirrede mod de mørke, drivende skyer, og det stålgrå hår flagrede i korte, uredte tjavser for den rasende vind. Hun var øjensynlig jødinde, beboer af det foragtede Ghetto.

Malm tilkastede mig et blik, som fik mig til at lægge hånden fast på hans arm. Derpå fulgte vi begge i åndeløs spænding det drivende vrag.

Det var en frygtelig hurtighed, hvormed det nærmede sig Tiberøen. Af og til hvirvledes det rundt i malstrømmene, vi hørte tømmeret knage og brage, men det holdt, og den ulykkelige, hvem vi flere gange troede fortabt, dukkede op på ny. Endelig kom det afgørende øjeblik, hvor vraget, der havde holdt sig midt i floden, kom ind i modstrømmen foran øen. Det lå et øjeblik roligt, som om det betænkte sig på, hvilken vej det skulle tage, og vi så den ulykkelige kvinde langsomt arbejde sig højere op på det. Derpå gjorde det en svingning, drejede sig ganske langsomt rundt og fo'r med fuld fart ned mod barrieren, hvor det heftigt tørnede sammen med møllefláderne og det øvrige vraggods.

Det hele foregik ikke fem favne fra broen, hvorpå vi stod. Vi kunne tydelig skelne hendes ansigt, hvis indfaldne og rynkede træk var fordrejede af den højeste dødsangst. Hun udstødte ikke et skrig, gjorde ikke en bevægelse. Kun en gang hævede hun de matte, gulgrå øjne i vejret og stirrede på Malm og mig med et udtryk af håbløs fortvivlelse.

Malm holdt hånden for øjnene og sænkede hovedet, som om han ikke kunne udholde synet. Broen var fuld af gabende tilskuere. Jeg vendte mig til en af dem, en ung, stærk håndværker fra Trastevere, og spurgte:

"Er det muligt at frelse hende?"

"Hvor vil De hen?" svarede han hånligt, idet han trak på skuldrene. "Det er jo en jøde!"

"Jeg redder lige så gerne en hund, som hende," sagde en anden, idet han skød sin hue tilbage. "Hun hører til dem, som slog vor frelser ihjel."

"Det rak svømmer altid ovenpå!" bemærkede en tredje, der så ud til at være en frugtsælger. "Hun sidder godt, hvor hun sidder, og vil blive ordentlig luftet ud til i morgen, hvis tømmeret ikke splintres forinden. Se der! Nu kravler hun højere op. Hun er nok bange for at blive vasket."

Jeg så på ham. Mine fingre kløede efter at vaske ham således, at han hverken skulle se i morgen eller i overmorgen. Jeg så på de sløve, ligegyldige ansigter, som, uden at fortrække en mine, kunne betragte en kvindes fortvivlede dødskamp og gøre den til genstand for spot.

I samme øjeblik tumlede håndværkeren til en, frugthandleren til en anden side, begge ramte af Malms kraftige hånd.

"Nederdrægtige, hjerteløse uslinger!" råbte han. "Gør plads, eller jeg kyler jer i floden så hurtig mine arme formår. Hvem der ikke gør plads, slår jeg til jorden."

Den tæt sammenpakkede mængde veg øjeblikkelig til side for Malm, hvem de rimeligvis anså for gal, og med et spring var han nede ved enden af broen.

Jeg fulgte ham lige i hælene, og da jeg mærkede hans hensigt, at springe ud i Tiberen fra de ruiner, der endnu var tilbage af de sammenstyrtede huse, greb jeg ham om livet og sagde så roligt, som det var mig muligt:

"Malm, ved du af, at dette er selvmord?"

"Nu, og om så var?" spurgte han.

"Så ville jeg gøre alt for at forhindre dig deri."

"Hvad vil du gøre?" spurgte han næsten hånligt, idet han rettede sin atletiske skikkelse i vejret.

"Ikke hindre dig ved vold, ikke brydes med dig på randen af graven, men så sandt der er en Gud, springer jeg ud efter dig, dersom du vover dit vanvittige forsøg, og du skal kræves til regnskab for os begge."

Han betænkte sig et øjeblik, derpå sagde han: "Jeg giver dig mit ord på, at jeg vil gøre alt, hvad der står i min magt for at skåne mit liv. Forsøget er desuden ikke vanvittigt. Der er modstrøm tæt inde ved husrækken, fordi hovedstrømmen bryder sig mod den midterste bropille. Skaf mig et reb, så vil jeg vente fem minutter."

Jeg vadede tilbage gennem gaden, næsten i vand til bæltet. En politisoldat, fulgt af et halvt dusin folk fra broen, kom med reb og en bøje, som de havde i sinde at sende ud med strømmen. I selskab med dem begav jeg mig hen til Malm. Han havde kastet sin frakke og stirrede med anstrengt opmærksomhed på strømmens bevægelser. Den romerske gendarm tog ingen notits hverken af mig eller Malm, men begyndte med embedsmæssig langsomhed at gøre rebet fast til den medbragte bøje.

"Lad det være!" sagde Malm til ham. "En bøje kan ikke frelse hende, men det kan jeg."

"Han er gal, den englænder," hørte jeg gendarmen hviske til sin sidemand. "Se så, ud med den!"

Bøjen fløj ud i vandet, men svømmede til gendarmens store forbavselse et stykke i modsat retning, derpå blev den et øjeblik liggende stille der, hvor modstrømmen sagtnedes, drejede sig så pludselig rundt og førtes af hovedstrømmen ned mod broen med en sådan fart, at tovet næppe kunne stikkes hurtigt nok ud. Lige foran barrieren blev den grebet af en hvirvel, dukkede

under og kom atter frem mellem noget af vraget, omtrent en snes alen fra den forulykkede.

"Kap den line," sagde Malm rolig. "Bøjen sidder fast, og der er reb nok alligevel. Det må lykkes," hviskede han til mig på dansk, "nu ved jeg, hvad jeg skal gøre. Jeg kender elvene fra Norge."

Jeg bandt selv linen om ham og forsikrede mig om, at den sad fast. Derpå hjalp jeg ham med langsomt at lade sig glide ud i strømmen. Han hviskede til mig: "På lykkeligt gensyn!" og førtes af sted på samme måde som bøjen. Da han kom til det farlige punkt, gjorde han tre eller fire stærke tag ud i hovedstrømmen, derpå vendte han sig om og arbejdede af al magt imod den. Sjælden har jeg set nogen manøvrere med så megen kraft og snildhed, men strømmen rev ham dog hurtigt af sted. Pludselig så jeg ham hæves i vejret, hvirvles rundt og forsvinde under vandet, men han kom op igen omtrent et par alen foran barrieren og kun et par favne fra den ulykkelige kvinde. Vi så ham arbejde sig hen til hende, løsne hendes klæder fra bjælkeværket og binde linen om hendes liv. Jeg hørte ham råbe: "Hal ind!" og to minutter efter lå hun frelst ved vore fødder. Mængden på broen stod i åndeløs spænding. Malm sad rolig på vraget, som om intet var på færde. Vi var just i færd med at fastgøre en ny bøje til rebet, for at kunne kaste den ud til ham, da vi fra broen hørte larmende råb og så alles hænder pege ud over floden. Jeg kunne ikke se, hvad der var på færde, da en fremspringende murkant dækkede udsigten op mod Ponte Sisto, men en iskold gysen gennemfo'r mig, for jeg anede, at det nu gjaldt liv eller død.

Pludselig så jeg Malm hæve sig i vejret, springe fra bjælke til bjælke og med et favnelangt spring styrte sig ud i

bølgehvirvlerne under Ponte Quattro Capi. Næsten i samme øjeblik skød en vældig masse af sorte, forrøgede bjælker forbi os med en rasende fart. De ramte barrieren, sprængte den med et eneste stød, knækkedes, knustes og splintredes med et brag, der overdøvede rædselsskriget på broen og fik den til at ryste i sin grundvold. I et sekund maledes og hvirvledes de svære bjælker bort som halmstrå for vinden. De opstemte bølger skummede frådende og larmende gennem brobuen.

Således endte Malm. – Få kendte ham, færre forstod ham, og kun jeg begræd ham. Det mørkeblå Middelhav i ruller nu over hans grav, men med større ret end den engelske digter, der hviler på den protestantiske kirkegård, kunne man sætte til hans minde: Her hviler den, som på grund af sine fjenders krænkende had og livets uforsonlige bitterhed ønsker disse ord indgraverede på sin ligsten:

Herunder slumrer en,
hvis navn er skrevet på bølgen.

Der opstod en lang pause efter den gamle kunstners fortælling, en tavshed, som ingen syntes at ville bryde, førend han, der havde rullet et så rystende ungdomsbillede op, selv henvendte sig til os. Han havde mod slutningen af sin fortælling blottet sit hoved. Om det var for at hædre Malms minde eller blot tilfældigt, skal jeg ikke kunne afgøre. Nu satte han sin hat på igen, for med hånden over øjnene, og idet han glattede sit mægtige, stålgrå skæg, sagde han i en lettere tone:

"Undskyld min tragedie, mine herrer! Jeg troede ikke, at den skulle blive så lang, da jeg begyndte. Jeg mærker, at jeg bliver til

års, for det er gået mig, som det plejer at gå gamle folk. Det ene minde river det andet med sig, og inden man ved af det, har man en roman, hvor man kun ville give en fortælling."

"Og hvad siger kritikken?" spurgte jeg.

"Ja, hillemænd! Den havde jeg ganske glemt. Hvad siger Berthelsen? Bare han ikke går hen og sætter den i bladet."

"Jeg er bange for," bemærkede Aabye, "at De har givet ham for stærk en dosis af de svingbergske piller. De synes at virke afførende. I det mindste er han ikke her på pladsen."

"Å, det tror jeg dog ikke. Berthelsen er ung. Han kan tåle en hel del, og vi er ikke så ilde venner, som det ser ud til. Han løber ikke for så lidt."

"Er det ikke ham, som står der henne ved S. Maria og snakker med en hyrde fra Campagnen?" bemærkede jeg.

"Jo, ganske rigtigt," svarede den gamle. "Jeg kan kende ham på det fordømte kakkelovnsrør, han har på hovedet, *una bomba*, som romerne kalder det. Det lader til, at han tager timer i italiensk, og det kan han sandelig også trænge til; han har allerede sat nogle slemme blokke i bladet."

I samme øjeblik så vi Berthelsen komme hen imod os, fulgt af den romerske hyrde. Det var en rank og kraftig mand, klædt i campagnolernes sædvanlige dragt og med den lange lanse, hvormed bøflerne drives, i hånden. Han blev stående omtrent en halv snes alen fra obelisken, stolt og ubevægelig, mens Berthelsen nærmede sig til os med en tvivlrådig holdning, læsende på en lap papir.

"Jeg er bange for," råbte han til os, "at det er rent galt fat med Verner. Her er en hyrde, der snakker en hel del i en fordømt

dialekt, som ingen kan forstå, og her er en seddel, dateret fra bjergene og trykket i Rom, som jeg ikke kan læse."

"Lad mig se," sagde den gamle, idet han rask svang sig ned fra løven og gik hen imod Berthelsen. "Det er jo helt opbyggeligt at høre en kritiker bekende, at han ikke kan forstå, hvad man siger, og ikke kan læse, hvad der er trykket. Det er også et upoleret folk, disse hyrder. De forstår aldrig den norsk-italienske dialekt, men vil dog have, at man skal forstå deres. Vær nu sød, Berthelsen! Sæt ikke det sure ansigt op, men giv mig dokumentet."

Det var måneklart nok til at se, og til vor store forbavselse oplæste den gamle følgende kundgørelse, der på dansk omtrent lød således:

> Jeg, Schiavone, generalissimus for Hs. Maj. Kong Frants den Andens armé, beskytter af den legitime ret og forkæmper for vor allerhelligste fader, Pius den Niende, gør herved vitterligt, at jeg ved mine forposter har ladet arrestere som spion signor Enrico, dansk kunstner. Denne fange vil blive skudt i overmorgen ved solopgang, hvis ikke hans venner i Rom i morgen aften betaler to hundrede scudi til overbringeren af dette mit budskab.
>
> *Schiavone*
> generalissimus
> over Hs. Maj. Kong Frants den
> Andens armé.

Sedlen gik fra hånd til hånd. Den var trykt på det samme dårlige papir som bladet *Armonia*, med de samme, grove typer,

og på den nederste kant stod til overflod *Stamperia di Roma*. Jeg kunne næppe tro på en sådan frækhed. Det var en ligefrem blanket, trykt i det pavelige trykkeri, og med de steder in blanco, hvor navnet og løsesummen skulle anbringes. Den bar ingen udskrift, men under Schiavones navn og titel havde Verner skrevet det ene, betydningsfulde ord: "Betal!"

"Ja, hvad skal vi nu gøre?" spurgte Aabye, der ganske havde tabt sit gode humør.

"Gøre?" gentog den gamle med et ironisk udtryk. "Naturligvis betale, som Deres ven allerede meget viselig har bemærket."

"Betale!" skreg Aabye indigneret. "Betale den lumpne karl fire hundrede rigsdaler. Jeg vil se ham hængt, før jeg giver en eneste hvid. Lad os kalde på de franske gendarmer og arrestere den slyngel, der har bragt et så uforskammet budskab. Han må jo vide, hvor de andre kæltringer er henne."

"Javel," sagde den gamle, "lad os hente politiet, slå på den store tromme, sætte byen på den anden ende og kalde på Bræstrup. Således ville De gøre i København, ikke sandt? – Straks ville et par stokkemænd tage fyren ved kraven, og den næste dag ville vi have dom over Ole Kollerød, men således går det ikke her. "Pagar' o non pagar', that is the question", som Shakespeare siger. Jeg skal oversætte sedlen for Dem endnu en gang, så tror jeg, De vil forstå den:

> "Jeg, Schiavone, den største banditslyngel i hele Italien, anfører for det mest forvorpne og gemeneste udskud af menneskeheden, har været så heldig at opsnappe en, som jeg ikke kender, men som ser mig ud til at kunne betale et par hundrede scudi for livet. Hvis han ikke gør det, bliver han skudt, og for resten kan De gøre med mit bud, hvad

De vil. Det ved ikke, hvor jeg er i morgen, kan hverken læse tryk eller skrift, og vil ikke engang blive arresteret af de pavelige autoriteter, som er mine allerærbødigste tjenere. Schiavone, overbandit."

Se, det er meningen, og den er tydelig nok."

"Kan vi ikke prutte med karlen? To hundrede scudi! Det er jo en uhørt pris."

"Ingenlunde! Den er tværtimod uhørt billig, og når man betænker, hvad man har for det, så er det slet ikke dyrt. Vor ven har fået et af sine luner styret. Mands vilje er mands himmerig, og himmerig kan aldrig købes for dyrt, det er nummer et. Dernæst tilbringer han et par smukke dage i de dejlige bjerge i det mest udsøgte selskab, og udsøgt selskab kan heller ikke købes for dyrt, se, det var nummer to. Så kommer han i bladene, lige fra "Flyveposten" til "Fædrelandet", hans navn flyver fra Italien ud over det ganske Danmark, Norge og Sverrig. Tusinde munde sættes i bevægelse derved, tusinde tanker knytter sig til ham og hans eventyr. Han bliver berømt, og berømmelse kan heller ikke købes for dyrt. Se, det er nummer tre. Endelig har han sit oplevede eventyr. Som en bi fra Campagnen, belæsset med romantikkens blomsterstøv, flyver han tilbage til vor kube. Han vil blive løve i Rom, vil kunne fordrive os en aften her ved obelisken og lade sin roman trykke, når han engang sidder hjemme i sin rolige stue – se, det var nummer fire. Lægger De alt dette sammen, må De vistnok indrømme, at hvert af dem vel er hundrede daler værd imellem brødre, og at han i ordets egentlige forstand har dem for røverkøb."

"Gå fanden i vold med Deres vittigheder!" råbte Aabye. "Er det nu tid at spøge? Hold De fyren op med snak. Jeg henter imidlertid den franske vagt i Ripetta og melder dernæst sagen til konsulen."

"Bliv!" sagde den gamle, idet han med et kraftigt tag stoppede Aabye i farten. "De har ret. Der er ingen tid til narrestreger, og De er i færd med at gøre to. Kom med!"

Med disse ord tog han Aabye under armen og gik hen mod den ventende hyrde.

"Bud til de danske kunstnere?" spurgte den gamle kort.

"Ja, signor!"

"Fra Schiavone?"

"Måske, signor!" svarede hyrden med et ironisk smil, der blottede hans smukke, hvide tænder.

Aabye knyttede hånden og stampede i jorden.

"Sig afsenderen," sagde den gamle, "at vi punktlig skal møde her i morgen ved samme tid, nemlig en halv time efter midnat, og medbringe, hvad han ønsker."

"Sig din herre," råbte Aabye ude af sig selv af raseri, "at han er den infameste skurk og nederdrægtigste kæltring, der findes på Guds grønne jord!"

"Ja, signor!" svarede hyrden med den urokkeligste alvor, idet han hilste til afsked og fjernede sig hen imod Ripetta.

"Han forstod ikke et ord af, hvad De sagde, og det var ganske heldigt," bemærkede den gamle. "Hvor meget lyder Deres kreditiv på?"

"Hverken Verner eller jeg har noget kreditiv, men veksler på Fould i Paris. For øjeblikket er vor status ikke synderlig god; vor fælles formue er næppe tre hundrede scudi."

"Så sælg for to hundrede og bring pengene med i morgen aften, men i sølv. Det franske guld går ikke i bjergene, og der er opgæld på sedler."

Med disse ord lettede den gamle kunstner på sin hat og vandrede op ad den dødsstille Corso.

Den følgende dag var en ren modsætning til den forrige, i det mindste hvad vejret angik. Vi havde den forrige dag haft en tung, trykkende luft, men uden egentlig scirocco. Nu blæste en frisk tramontana velgørende hen over byen og pustede fornyet liv i romernes febersvækkede lunger. Uden for Cafê Antico sad den gamle, et aldeles usædvanligt fænomen, da han anså det for en utilgivelig luksus, de gamle romere uværdig. Men min forbavselse steg til det højeste, da jeg så Beppino bringe ham tre blødkogte æg, kaffe med fløde og fire udsøgte eksemplarer af de bekendte pavelige kvalmepinde, som bærer det stolte navn af "Scelti", de udsøgte. Det var klart, at der måtte være noget ekstra på færde.

"Hvor kan det være," spurgte jeg, idet jeg satte mig ved hans lille bord, "at overdådighed og vellevned begynder at nedbryde den gamle republiks strenge sæder, så at den mere og mere nærmer sig forfaldsperioden, hvis yppige smag i forbindelse med cæsarernes tøjlesløse liv lagde spiren til romerrigets fald?"

Han så smilende op og sagde tørt:

"Kan De mere af Beckers verdenshistorie?"

"Hele sider, hvis det behager Dem. Men jeg vil opgive det historiske grundlag, der blot tjente som en oratorisk piedestal

for at udtrykke min forbavselse over at se Dem her i en så lukullisk nydelse."

"Å ja, anretningen er måske også lidt lukullisk for en kunstner, som jo i grunden altid burde være på vand og brød, men i dag for fem og tredive år siden skete den ulykkelige hændelse, at jeg kom til Rom. Jeg betragter det som min egentlige fødselsdag. Den første har jeg næsten glemt."

"Det er en snild måde at skjule sin virkelige alder på."

"Å ja, hvad man har så sikkert, behøver man ikke at tælle. Beppino! Lad os få to glas Marsala!"

Han stødte sit glas mod mit, smilede godmodigt og sagde:

"Tab nu ikke den smule næse, De har, af lutter forundring. Munden kan det endda være det samme med. Jeg skal meddele Dem den sande grund. Jeg spiser til middag nu, skønt klokken kun er syv, og får rimeligvis intet før til aften."

"Hvor skal De hen?"

"Å, et lille stykke ud ad Via Flaminia, sådan henved et par mil på den anden side af Columbarierne. Man har fundet en Augustusstatue, som jeg nok har lyst til at tage nærmere i øjesyn. Går De med?"

Jeg ville lige svare, da vi hørte lystige stemmer bag ved os. Det var Aabye, Berthelsen og de andre, der kom for at indtage deres frokost. Nyheden var snart meddelt, og kort efter satte vor lille karavane sig i bevægelse over Monte Pincio, for gennem Porta del Popolo at nå ud i det fri!

Det var som om den rene, friske bjergvind havde luftet op i humøret på os alle og pustet hvert støvgran af forstemthed bort. Man syntes ganske at have glemt, at Verner rimeligvis var blevet taget til fange på den samme vej, som vi nu tilbagelagde.

Det var også umuligt at forene dette solskin, denne naturens friskhed, denne latter, tale og sang med nattens mystiske begivenheder. Alt strålede i dagens blændende belysning så åbenhjertigt, så venligt, så indbydende, at det var umuligt at antage andet, end at de fyre, som havde fanget Verner, måtte være godmodige, skikkelige fyre, som ville bringe ham tilbage om aftenen i højst egen person, og måske oven i købet bede om forladelse for den frihed, de havde taget sig. Kun den ellers lystige og joviale Aabye havde nogle rynker i panden, men jeg var vis på, at det var bekymring for hans ven og ikke scudierne, der frembragte dem.

Vi havde netop passeret den Milviske Bro. Vi havde beundret den sindrige ide at stille Johannes den Døber på den ene side af broen og Kristus, der modtager dåben, på den anden. Vi havde drøftet grundene til forvanskningen af navnet og nærmede os nu det bekendte trattori "*Ponte Molle*", hvor Aabye foreslog, at vi skulle anstille en husundersøgelse, for om muligt ved et krydsforhør at erfare noget om Verners skæbne.

Dette førte imidlertid ikke til noget resultat. Den tykke, joviale vært grinte over hele ansigtet og svang sin hvide hue ved de oratoriske vendinger i hans tales strøm. Opvarterne løb omkring og bragte Aabye til fortvivlelse ved at slå deres papirshuer så flade som pandekager, afvekslende at ryste fem eller ti fingre lige for hans næse, for derpå pludselig at pege på en forskærerkniv. – Alt under en talestrøm, hvori ordet "accidente" spillede en sådan rolle, at det satte Aabye i den sorteste fortvivlelse. En pegede ned mod Tiberen, en anden viste ud mod de blålige bjergrygge, der bølgede i solskinnet, en tredje gjorde nogle bevægelser, som om han på en galopperende

hest strøg hen over Campagnen, men resultatet var og blev det samme, nemlig at Verner ved midnatstid havde banket folkene op, drukket sin vin, fået en attest fra værten, der antog ham for en gal englænder, og at han rimeligvis på denne konto var blevet myrdet, plyndret og kastet i Tiberen, hvis man ikke havde foretrukket at presse løsepenge af hans venner i Rom, et tilfælde, som den tykke vært mente, var det mest forretningsmæssige, og som vi nu heldigvis havde tydelige beviser på.

Vor ransagelse af Ponte Molle havde imidlertid et andet og mere praktisk resultat. Da vi nemlig kom ud i haven, traf vi den svenske maler Bjørck, der havde valgt samme mål som vi til sin morgentur. Han var just i færd med at nyde en fogliette af den gode landvin, der havde skaffet trattoriet dets berømmelse, og af ham fik vi at vide, at Augustusstatuen så langt fra var fundet ved Via Flaminia, at den tværtimod lå omtrent fire mil borte hen imod Ostia.

Dette var en i alle henseender fortrædelig efterretning, og vistnok den eneste, der var i stand til at bringe den gamle ud af sit sædvanlige, halvt godmodige, halvt satiriske lune.

"Nå, så det er der, den stikker næsen i vejret!" sagde han ærgerlig, idet han sparkede til en af de lette rørstole, så at den skræmmede en sort gris og en flok kyllinger, der øjensynligt anså trattoriets køkken for deres lovlige opholdssted.

"Nej, kors bevars," sagde Bjørck, "han ligger als inte med näsen i vädret – för han har ingen."

"Ikke det?" spurgte Berthelsen, idet han omhyggelig noterede: "Tæt ved Ostia, Augustus, Mæcenas ven og beskytter, ved en fejltagelse Ponte Molle, ingen næse."

"Hvorfor har han ingen næse?" spurgte Berthelsen, der holdt sig færdig til at notere på ny.

"Fordi han er fra forfaldsperioden," svarede den gamle. "Alle statuer fra forfaldsperioden har ingen næser."

Berthelsen så sig lidt tvivlrådig om, men da han alle vegne så ansigterne prægede af en urokkelig alvor, noterede han: "Forfalden, ingen næse."

"Hvoraf kommer det, at næserne mangler i forfaldsperioden?" spurgte han lidt usikker.

"Jo, det skal jeg sige Dem," svarede den gamle. "I forfaldsperioden, hvor smagen, kunsten, ja endog kritikken forfaldt, gik det naturligvis også ud over sproget. Man talte ikke frejdigt og frit som i republikkens tid, men læspede og snøvlede i ydmygst underdanighed for de mægtige cæsarer. Denne anvendelse af næsetonerne virkede højst naturligt ind på næsens form. Den blev større, ligesom oppustet, og er derfor altid knækket af på statuerne fra denne periode."

'Berthelsen så sig om med den usikre mine, der er ejendommelig for den, som ikke ved, om han bliver mystificeret eller ej. Han hævede allerede igen blyanten, da han med overbevisningens hele fylde, og som om en lys ide gik op for ham, pludselig udbrød:

"Det er s'gu løgn!"

"Akkurat," svarede den gamle, "men den, der i Rom lader sig binde slige krøniker på ærmet, giver vin – det er en gammel skik, som vi har arvet fra vore fædre. Hej, Pietro! Fire mezzoer *dolce* til signor *Asciuto*."

Berthelsens sure ansigt blev ikke mildere ved den gamles sidste hentydning. Han puttede notesbogen i brystlommen og

sagde henkastende:

"Hvem sætter da næserne på igen?"

"Forskellige," svarede den gamle. "Canova har gjort det ved nogle, Thorvaldsen ved andre. Den førstes kan man altid se, den sidstes derimod ikke. Derfor sagde Thorvaldsen også, at det var et utaknemmeligt arbejde."

"Nå," mente Berthelsen, "om en næse er lidt længere eller kortere, derpå kommer det vel egentlig ikke an. I øvrigt må jeg bemærke, at næsen i det hele taget er et generende stykke møbel, og jeg må oprigtigt talt bekende, at jeg endnu ikke forstår, hvorledes man egentlig bærer sig ad med at kysse en ung, smuk pige, og dog komme manerligt derfra. Kysser man nemlig lige på, så kan det ikke undgås, at næsetipperne støder mod hinanden, og der bliver i så tilfælde intet af kysset. Kysser man derimod skråt for at undgå næsernes berøring, så skærer de to linjer, som læberne danner, hinanden under en større eller mindre vinkel, og det egentlige kys vil da kun falde i skæringspunktet, men da skæringspunktet, som ethvert punkt, hverken har udtrækning i længde eller bredde, men er uendeligt lille, så bliver kysset som en følge deraf også uendeligt lille, og resultatet bliver da det samme som i første tilfælde, nemlig at kysset er en umulighed. Kan De nu klare den forskel mellem teori og praksis? For jeg har dog hørt, at det skal lade sig gøre?"

"Har De da aldrig kysset?" spurgte den gamle, mens Bjørck med tragikomisk mine varierede den norske folkesang:

Og Jens Johansen, den gæve gutten,
Han kyssed jomfrua midt på truten;
Han kyssed en gang, han kyssed to,
Sell' va' den jomfrua lige go'.

"Jo, en gang har jeg forsøgt det," sagde Berthelsen, "men det gik galt. Det var i løb må De vide. Hun kom lige imod mig, og det med en sådan kraft, at vi begge fik et antageligt næseblod. Siden den tid har jeg aldrig kysset nogen jente, men kan godt forstå, at de i Lapmarken gnider næserne imod hinanden, i stedet for at kysses. Det er der dog en reel fordel ved, især om vinteren."

De andre lo over Berthelsens originale paradoks, men Bjørck sagde:

"Der er ingen ting på Guds grønne jord, den være nok så ravgal, uden at den er blevet teoretisk fremsat, og forsvaret i praksis. Berthelsens originale sætning, som han kun er kommet frem med i spøg, for at dække næserne fra forfaldsperioden, har jeg hørt fremsætte, i alvor af en forstandig mand, hvis sorg og ulykke var – hans næse. Han var rig, uafhængig, begavet, og kunne have været det lykkeligste menneske på jorden, hvis han ikke af naturen havde fået en næse, der blandede sig i alt, fordærvede alt, selv hans hjerteanliggender, og til slutningen lod ham tilbage som en ulykkelig særling, fuld af sorg, bitterhed og skuffelse."

"Lad os få den," sagde den gamle, idet han nippede til sin vin. "Det er da vel ikke signor Naso?"

"Jo netop! – jeg spiller just ikke den fineste rolle i den historie," sagde Bjørck, "og når jeg tænker på den, ved jeg næsten ikke, om jeg skal le eller græde, men det er det samme, her er den:

Signor Naso

Jeg har altid haft en svaghed for sukker, især når man kom det i gammel jamaica-rom og hældte lidt vand ovenpå.

"Det styrker," sagde min fader.

"Og det giver sådan en rar søvn," fortsatte min moder, når hun blandede det half and half. "Det er meget bedre end tevand."

Så stak hun sit hovedvandsæg med den lille svamp ned i sit glas, og så fik jeg svampen at sutte på. Dengang var jeg kun et år gammel, og når min moder lagde mig i vuggen, plejede hun at sige:

"Nu sover han, det lille skidt! Skal vi så ikke have en lille dukkert til?"

Og så dyppede hun svampen på ny og stak mig den i hånden, for at jeg kunne have noget at sutte på, når jeg vågnede om natten.

Det var bedre end ormepulver, som min fader plejede at sige. Det skaffede en udmærket nattero både for min moder og for mig, og skade har jeg ikke taget deraf, skønt jeg er henved de tres, men min toddy må jeg have hver aften. – – –

Nå, det kommer nu ikke historien ved, men I kan tage det som en indledning.

Så sad jeg da en aften noget alene i Cafè Antico og gjorde kommers med den lille Ariella, hver gang fatter var ude for at passe på, at de små opvartere ikke slog hinanden fordærvede af jalousi til pigebarnet, da i det samme døren går op, og en fyr

kommer ind, som jeg ikke rigtig kunne se, fordi Ariellas hoved var imellem hans og mit.

"Hvad går der af Ariella?" tænkte jeg, for i samme øjeblik sprang hun op fra mit skød, tog sine små nysselige hænder for begge øjne og satte i et spring op ad den stejle trappe til den høje sidestue. Der kastede hun sig over to rørstole og frembragte en lyd, så at man skulle tro, at hun var et ægyptisk udrugningsapparat for kalkunkyllinger, og samtidig hermed sparkede hun gulvet med begge sine små fødder og viste meget mere af sine bevægelsesorganer, end det er sømmeligt for folk af hendes køn og alder.

"Det er næsten et knæstykke," tænkte jeg ved mig selv, men lige i samme øjeblik vælter Carlo kaffekedlen ned over Matteo, der dansede omkring lige så brun som en mahognidukke, mens hans rival så rød i hovedet som en ræddike stormer op ad sidetrappen, snubler over benene på Ariella og tager hende og de to rørstole med sig i faldet. Matteo gjorde et svagt forsøg på at komme hende til undsætning. Han åbnede skydedøren halvt og så et øjeblik ud med det alvorligste ansigt af verden. Derpå gjorde han en grimasse, som om han havde fået en koghed kartoffel i munden, smældede døren i og frembragte nogle toner, som bragte mig til at tro, at han enten gurglede sig med gløder eller i langsomt vanvid strangulerede sig i håndklædet. Jeg så hen imod disken. Der stod vor trivelige fader Guiseppe med et par øjne, der så ud til aldrig at ville komme i orden igen, mens han stammede det ene "Dio mio!" efter det andet.

Jeg vendte mig rask om for at se, hvad der var på færde, og mens fader Guiseppe fo'r op i sidestuen, dels for sin egen bekvemmeligheds skyld, dels for at klare Carlo fra Ariella, og

om muligt, dunke noget liv i den sidste, var jeg i færd med at løbe min næse ind i en hummerklo eller sådan noget, der sad lige midt i ansigtet på en mand, som ellers i andre henseender var normal og velskabt.

"*Scudo!*" sagde jeg af bare befippelse.

"*Niente,*" svarede han med en stærk engelsk accent, idet han tændte en cigar med øjensynlig fare for at svide sin næsetip.

Da han havde endt denne forretning, greb han *Giornale di Roma* og holdt den så tæt op for ansigtet, som cigarens længde tillod det. Jeg så, intet andet end gløden af cigaren, der skinnede gennem papiret, spalte op og spalte ned, som en lille fuldmåne. Mens han således sad bag det pavelige brystværn, hvorfra røgen bølgede op som fra en valplads, tænkte jeg på den glade ungdomstid, hvor man ved at lave sig et gebis af appelsinskaller, sætte en hummerklo på næsen og spjælke øjenlågene op med kløftede træpinde, frembragte et bedårende indtryk på endnu yngre sjæle, navnlig når man lyste det hele op ved at tage bengalske flammer i munden i form af glødende svovlstikker. Så tænkte jeg på, hvor vidt det var passende for en ældre gentleman uden for karnevalstiden at sætte en hummerklo på næsen, hvilket kan være en meget nyttig og behagelig tidsfordriv, når man står alene i sin stue foran et spejl og agerer Polichinel, men som er mindre anvendeligt, når man går på café, hvor der er mange mennesker, og hvor hummerkloen let kan blive slået af. Så faldt det mig ind, at det muligt kunne være en naturlig og rigtig næse, der på en højst unaturlig og urigtig måde fra *Punch* var faret i ansigtet på den stille gentleman, der hårdnakket barrikaderede sig bag det klerikale blad. Men lige som jeg var i færd med at afvise denne

tanke med den foragt, som den fortjente, tog min genbo bladet fra munden for at drikke en slurk af sin orangiata, og hvad skildrer min rædsel, da jeg måtte bøje mig for mine sansers umiddelbare indtryk og erkende næsen for at være et i form, fylde og farve lige usædvanligt, men dog uomtvisteligt bestående forbjerg, som jeg ikke tror man skal finde magen til uden ved Kap Horn.

Hvorledes han kom ud af sin vanskelige manøvre, om han som bierne puttede denne formidable sugesnabel ned i glasset eller lod den blive udenfor, under hvilke forhold jeg kom op i sidestuen, og hvad der for resten skete i caféen, har jeg endnu i dette øjeblik ikke den ringeste anelse om. Så meget ved jeg kun, at da mit mellemgulv igen var kommet i de behørige folder, så jeg Carlo i færd med at opsamle resultaterne af min flugt, der i form af tre små borde, et par kaffekander og nogle kontorkopper sejlede i et kaos af fløde og hvidt sukker, mens Ariella lå henstrakt i sofaen ved siden af mig, næppe i stand til at aftørre de tårer, som en krampagtig latters sidste gisp endnu formåede at frembringe.

"Per Baccho!" stønnede den joviale Guiseppe, "che mostro! – – " Han ville have sagt noget mere, men fuldendte sætningen ved med fingrene at beskrive en bue fra næseroden ned imod knæene og tilbage igen, idet han forsvandt i døren og fremviste en bred ryg, der lo lige til skuldrene. Jeg så ned i caféen, der nu var ganske tom. Han havde taget bladet bort fra ansigtet og stirrede med et underligt, halvt lidende, halvt resigneret udtryk ud i luften, uden at blikket fæstedes på nogen.

Som han således sad med hånden hvilende på det lille marmorbord, med avisen sunket ned på sine knæ, med de

hængende træk om den halvåbne mund, forekom han mig så umiddelbar komisk, at jeg ikke kunne modstå fristelsen til at få skitsebogen frem og tegne først ham og dernæst som modsætning den lille Ariella, siddende på hans skød. Jeg gav ham et par store flagermusevinger på ryggen og et par små antydninger i panden. På Ariella fæstede jeg et par lette psychevinger og tegnede hendes figur omsluttet af et draperi, der var en mellemting af en balletdanserindes og Thorvaldsens Venus.

Ariella blev vred og ville rive bladet fra mig. Jeg tog det, og da hun vedblev at snappe efter det, sprang jeg op og gik ned i caféen til min forrige plads. Hun forfulgte mig derned, men da hun kom i tre skridts afstand fra signor Naso, som hun kaldte ham, gjorde hun højre om og styrtede under et nyt latteranfald op i sidestuen.

Han rejste sig, så efter hende og udstødte et så dybt og smerteligt suk, at jeg uvilkårligt kom til at se på ham.

Hvor var han ikke forandret i dette øjeblik! Der var om hans mund noget så tungt vemodigt, noget så resigneret og dog så smerteblandet, at jeg blev pludseligt grebet deraf. Der var ikke spor af vrede i hans træk, uagtet han vistnok både havde hørt og set, hvad der var foregået omkring ham. Hans smukke, mørkebrune øjne lyste med en rolig glans, men var fugtige, som om han havde været i en stærk bevægelse. Hans pande, der var høj og bred, viste ikke spor af rynker, og havde man blot kunnet restaurere den fordømte næse så godt, som Thorvaldsen har gjort det, ville han have været en af de skønneste mænd, jeg har truffet på. Det faldt mig ind, at jeg havde handlet hjerteløst ved at tegne ham i samme øjeblik, som han rimeligvis selv

allerbitrest følte sin ulykke, og jeg skjulte derfor tegningen under skitsebogen, inden jeg vendte mig til Matteo for at betale. Da jeg på ny drejede mig om, stod han med bladet i hånden og betragtede det med en kendermine, hvori jeg blot kunne læse opmærksomhed, ikke spor derimod af vrede eller bitterhed. Det var en pokkers flov situation, og jeg følte den så godt, at jeg ville knibe ud bag hans ryg uden at tage bladet med mig.

"Dem forglemmer min portræt," sagde han pludselig til mig, idet han lagde hånden på min skulder.

Jeg tumlede overrasket tilbage, for at erkende min karikatur for sit portræt og tiltale mig, en svensker, på gebrokkent dansk, var to ting, der røbede et sådant kenderblik og en sådan liberalitet, at begge i høj grad overraskede mig.

Jeg stammede noget forvirret tøjeri på engelsk og blev så rød som en bonderose.

"Dem tale kun svensk, for mig det forstå særdeles vel. Mig har været på København til over et halvt år, og derfor snak mig demlig godt dansk."

"Det er der nu måde med," tænkte jeg ved mig selv, bukkede på ny og stammede nogle undskyldninger på svensk.

"Hvad ønsker Dem for denne min portræt?" spurgte han, idet han lagde det oven på skitsebogen.

Det var næsten at drive liberaliteten vel vidt, og jeg betragtede ham skarpt, uden dog at kunne opdage spor af ironi i hans ansigt.

"Hvad ønsker Dem?" gentog han på ny.

"Kun tilgivelse for en ilde anvendt spøg," svarede jeg, idet jeg rakte ham bladet.

Han svarede intet hertil, men så sig blot om efter et stykke papir til at svøbe billedet i. Jeg gik op i sidestuen for at hente en af de gamle aviser, men da jeg kom tilbage, var han forsvundet sammen med *Giornale di Roma* og havde til Ariellas store forbavselse på disken efterladt en blank louisdor, som hun lumskelig bemægtigede sig, inden fader Guiseppe kom tilbage.

"Han er gal," sagde hun. "Næ, hvor han var grim! Men god og rig – enorm rig."

"Men du er jo en tyv, Ariella," sagde jeg, "en enorm tyv, både hjertetyv og pengetyv."

"Jeg stjæler ikke," svarede hun stolt. "Hvad jeg finder, det beholder jeg. Jeg kunne godt se på ham, at det var mig, han mente, og hverken Carlo eller Matteo. Desuden stjal han jo selv, både den nye avis med det dejlige vers til den hellige jomfrus navnedag og noget i Deres skitsebog – det så jeg meget godt."

Jeg gik hen og lukkede skitsebogen op, hvor alt var i den skønneste orden, kun med den undtagelse, at der under det første blad lå en anvisning på ti pund.

Dette var så meget af det gode, at det forekom mig som den bitreste satire, ja som en fornærmelse, jeg hverken kunne eller ville tage imod. Jeg foranstaltede straks et choc ned ad Corso, der i hurtighed godt kunne lignes med dragonernes i karnevalsugen, og som forvoldte publikum næsten lige så megen ulejlighed og renden på ærmet som dette. Jeg spurgte til højre og til venstre efter signor Naso, som Ariella allerede havde døbt ham, hvilket bevirkede, at folk antog mig for mindre sober. Men lige så snart jeg begyndte at beskrive denne vidunderlige næses form, eller blot antydede den ved en gestus, udbrød der en sådan latter, at jeg anså det for det

hensigtsmæssigste at gå lige hjem, for ikke i droske at blive befordret til St. Spirito.

De følgende dage anvendte jeg til en storartet jagt efter lange, røde og krumme næser, og lige så snart jeg øjnede en sådan, virkede det på mig som færten af vildtet på hundene. Jeg susede af sted, stod foran en jøde, når jeg mente at have fundet min lord, og fo'r så af sted igen for at falde over en vinhandler fra landet eller en knejpevært fra Trastevere. Jeg ransagede alle hotellister, udspionerede beboerne af ethvert casa mobiliata og bestak droskekuske, camerierer og portnere efter en målestok, som absolut ville bringe mig til betlerstaven i løbet af en måned. Jeg pudsede mine støverhunde på ham i form af Carlo, Matteo og Ariella, og bragte fader Guiseppe i en tilstand af vekselfeber ved at meddele ham, at det gjaldt ham og hans families velfærd, dersom han ikke skaffede mig fat på signor Naso, som jeg påstod var en undsluppet galejslave. Jeg drak med fortvivlelsens koldsindighed den ene hede toddy efter den anden hver eneste aften ved samme bord, i samme café og bragte derved regelmæssigt både Ariella, Carlo og fader Guiseppe op i en kun for mig synlig dobbeltgængertilstand, der bestandig havde det sørgelige resultat, at Matteo måtte følge mig hjem for at finde, til hvilket af de sytten nøglehuller min portnøgle passede. Men alt forgæves. Jeg begyndte næsten at anse signor Naso og den aftens begivenheder for en ved alt for hyppig nydelse af mezzo caldo frembragt hallucination, men den fordømte tipundsnote og det manglende blad i min skitsebog spærrede hårdnakket denne sindrige udvej.

Da jeg en aften, under et anfald af hypokondri, der siges at gå forud for en sig nærmende delirium, begav mig ud ad Via Pia,

drejede jeg ganske tilfældigt ind ad en lille sidevej, hvor de kridhvide vignemure afløstes af levende hegn med roser, brombær og kaprifolier i overflod. Vejen snævrede sig lidt efter lidt ind til en smal sti, hvor buskene fra de modsatte sider næsten dannede et sammenhængende løvtag, fuldt af vederkvægende skygge. Jeg havde aldrig været på denne vej, der syntes at måtte føre ud til Campagnen, men den havde noget så stille og ensomt, noget så fredeligt, hjemligt og hyggeligt, at jeg ganske overlod mig til den oplivende stemning, som den frembragte, og i ro og mag slentrede fremad, idet jeg snart indsugede duften af blomsterne, snart frydede mig ved de vide udsigter ud over bjergene, når der tilfældig var en åbning i hegnet.

Pludselig blev jeg revet ud af mine drømmerier ved en rasende gøen af en lille hund, der var sluppet ud gennem en tæt myrtehæk, og som på en umenneskelig måde syntes at misunde mig den tilstand af helhed, hvori mine bukser befandt sig. Det var en underlig hund, for den så ud, som om man havde sat en egernhale på en grå plysseshat og moret sig med at børste begge dele bagvendt.

"Monkey!" hørte jeg en råbe bag ved hegnet. "Monkey, her!"

Men Monkey lod sig ikke forstyrre. Med en utrættelighed, der var en bedre sag værdig, bearbejdede den mit bukseben og bragte det ved et par minutters virksomhed i en tilstand af åbenhed lige op til støvlestroppen. Jeg turde ikke sparke til den af frygt for, at den skulle gøre en attaque på de ædlere dele indenfor, og jeg blev derfor meget fornøjet ved at høre en mand nærme sig med hastige skridt til det sted, hvor jeg stod.

Pludselig dækkedes åbningen i hegnet af et menneskeligt ansigt, og midt i dette sad igen den store, røde hummerklo, der havde været min fikse ide om dagen og mine drømmes fredsforstyrrer om natten. Der var ingen tvivl derom – det var signor Naso.

"Sir!" råbte jeg rasende, idet jeg sparkede op med levningerne af mine nedre regioner og derved bragte Monkey næsten i lige højde med hans herres næse. "Hvor tør De vove at behandle mig som en betler og lade mig sønderrive af Deres fordømte marekat? Dersom De ikke kalder hunden til Dem, slår jeg den ihjel!"

Signor Naso fløjtede på en ejendommelig måde, og straks efter faldt Monkey ud af sine hævngerrige betragtninger, dumpede ned fra ruinerne og forsvandt gennem en åbning i hegnet.

Jeg så ned på ødelæggelsens vederstyggelighed, derpå så jeg op på hummerkloen, men ingen af delene syntes at egne sig til at mildne den tilstand, hvori mit sind befandt sig.

"Sir!" råbte jeg, idet jeg overtænkte det komiske i situationen, når jeg skulle vandre tilbage igennem Roms gader. "Vil De tage Deres fordømte tipundsnote igen, og vil De til gengæld dreje halsen om på Deres forbandede abekat og sende en af Deres folk ud med et par breve knappenåle eller med et par hele benklæder, om De behager?"

Signor Naso forsvandt fra hegnet uden at svare et ord, mens Monkey, der rimeligvis ærgrede sig over sin herres tavshed, gøede af alle kræfter og af og til stak sin lille, sorte snude ud gennem et eller andet hul og frembragte en meget betegnende lyd gennem sine kridhvide tænder. Selv blev jeg stående uvis,

om jeg skulle forfølge sagen videre eller løbe spidsrod tilbage til Quattro Fontane, da jeg i det samme opdagede en skrammereret gripominus, der kom styrtende hen imod mig for at bede mig træde ind hos hans herre, der meget beklagede det uheld, som havde ramt mig.

Efter at fyren havde sagt dette i så sirlige ord og pæne vendinger som muligt, gik han i en tilstand af ydmyghed foran for at vise mig vejen, og jeg fulgte efter, idet jeg i mit stille sind overvejede, hvorfor Monkey, når den havde sådanne dejlige silkevatterede lægge at bide i, da kunne foretrække en så tør kost, som nankinsbenklæder ufejlbarlig måtte være.

Fyren åbnede en lille gitterlåge på en større indgangsport og holdt meget ængsteligt fast på låsegrebet, som var han bange for, at det skulle løbe fra ham, og morede sig derpå med i en dukket stilling at lade trækvinden blæse pudderet af sin paryk. Derpå sneglede han atter forbi mig, idet han med en oratorisk bevægelse pegede hen mod en landlig bygning, der lå omskygget af pinjer og cypresser, og forsvandt så pludselig i en afkrog.

Jeg tror nok at have set en del villaer både i og uden for Rom, ligesom jeg smigrer mig med ikke at være ganske ukendt med det topografiske, hvad samme by angår, men her blev jeg nødt til at knibe mig i armen, for ikke at tro, at jeg ved et trylleslag var blevet flyttet hen til et eller andet herresæde i England. Det gik mig som Holbergs Jeppe; jeg lå i baronens seng, gnikkede mine øjne og sagde til mig selv:

"Ej, hvad er dog dette? Hvad er dette for en herlighed, og hvordan er jeg kommet dertil?"

I stedet for de stive, snorlige gange med hække på begge sider, der giver de italienske haver udseende af bagsiden på et dambræt, i stedet for det virvar af brogede blomster, hvormed de ligesom broderede deres kedelige, halvt afsvedne grønsvær, krummede sig gruslagte gange mellem plæner, hvis friske græs stod så blødt og tæt som hårene på en hattebørste. I stedet for de adspredt stående pinjer og cypresser, så man her et rigt løvtag af alm, platan og løn, som kun af og til forrådte, at de befandt sig på italiensk jordbund derved, at vinens lysegrønne skud i lette guirlander omkransede deres stammer.

Huset selv var fuldkommen engelsk. Ingen vaser med aloer, ingen statuer med vejrbidte næser, ingen hvidtning, kalkning eller oversmøring med puzzulanjord, men derimod en lav, stråtækket cottage, omslynget og indhyllet i vild vin, vedbend og kaprifolier, forsynet med grønne persienner, forgyldt gitterværk og en dørhammer, der funklede i solskinnet.

Da jeg nærmede mig bygningen, fo'r to andre fyre ud, der var så langt fra at være skrammererede, at de snarere i deres sorte kjoler og hvide halsbind lignede unge, velbørstede videnskabsmænd, som et øjeblik forlader deres mystiske celler for at hengive sig til et taffels mere forståelige glæder. Den ene lukkede under et nyt anfald af ydmyghed gitteret op for mig, den anden dunkede mig sagtelig i ryggen for at frigøre mig for et let anstrøg, som jeg havde taget med mig fra en villamur. Derpå snogede først nummer et og så nummer to atter forbi mig og viste deres særlige færdighed i at bukke og løbe op ad trappen på en gang, hvorpå de rev begge fløjdøre op og overlod mig til en tredje, velbarberet gentleman, hvis brede nakkeskilning gav mig en ide om resultaterne af den

menneskelige ånds udholdenhed gennem årrækker, og tjente mig som ledestjerne, mens han gravitetisk vandrede op på første sal. Her puffede han mig ind i et lille, men særdeles elegant værelse, hvor han overlod mig til mine egne betragtninger, der navnlig bestod i en dybere gående refleksion, om jeg også havde benyttet de mest velvalgte udtryk til signor Naso, og om jeg ikke havde gjort bedre i at være lidt mere smigrende og lidt mindre intim. Jeg kom imidlertid ikke ret vidt heri, for i samme øjeblik viste skabningen sig på ny, først set forfra, derpå bagfra, så atter forfra, under en række bugtninger, vridninger og vrikninger, hvorunder jeg følte mig hensat på en stol og lempelig berøvet først støvler, så benklæder, så blideligt iført først benklæder og så støvler, derpå trukket op, knappet, børstet, gnedet med pomade og overhældt med eau de cologne, og endelig forestillet for et aristokratisk spejl i forgyldt ramme, der med fotografisk nøjagtighed gengav hele min elskværdige personlighed, bag hvis ryg en galoneret orm i sagte vridninger bugtede sig hen imod døren.

Jeg sagde et par venlige og forekommende ord til skilningen, der endnu med håndklædet over armen stod i stille selvfortabelse over sit eget værk, kastede et blik til de gule nankins, som jeg overlod til Monkeys fremtidige bearbejdelse, og fulgte derpå den galonerede, som galopperede med mig først ned ad en trappe, så ind i et lille værelse, derfra ind i et større, og endelig i et endnu større, hvor han havde den forekommenhed at meddele mig, at han ville betro mit navn og stilling til signor Naso, dersom jeg ville have den ulejlighed at meddele ham det. Derpå forsvandt han bag en svær

fløjlsportiere og dukkede pludselig frem igen, idet han meddelte, at hans herre var rede til at modtage mig.

Det var ikke med de frejdigste følelser, at jeg dukkede ned i dette hav af silkefløjl og forgyldte frynser, men da jeg atter dukkede op, så jeg signor Naso sidde ved et stort skrivebord, fuldt af antikke mønter, gemmer, etruriske oldsager og pompejanske snurrepiberier, mens Monkey lå under bordet på et leopardskind og betragtede mig med et par øjne, som om den vidste, at jeg havde gjort nar ad dens herre og nu skulle modtage min velfortjente løn. Værelset var i én henseende uordentligt, men på en sådan måde, at det frembragte et højst hyggeligt indtryk. Håndtegninger lå hulter til bulter på et bord, hvis midte dannede et slags opsats, hvor statuetter, skitser i brændt ler og mindre afstøbninger var anbragte. Venus fra Milo stod i et hjørne, "Skraberen" i et andet. Store grupper af bladplanter skyggede for vinduet, og væggene var dækket med malerier, hvoraf et straks tildrog sig min opmærksomhed, fordi det var tilhyllet med et grønt silkeslør.

Jeg fik imidlertid ikke ret tid til at betragte alle disse herligheder, for jeg var næppe trådt ind, førend signor Naso skød det store kobberværk over antikke mønter, hvori han netop læste, fra sig, og med en håndbevægelse bød mig tage plads i en rundrygget lænestol, der så højst indbydende ud. Han selv sad med ryggen til lyset, der, brudt af de talrige planter, faldt mildt og dæmpet gennem det store vindue, og det syntes mig, at han i denne belysning og under disse omgivelser ikke så slet så punchagtig ud, som han havde forekommet mig i caféen.

"Dem tale engelsk?" spurgte han henkastende, idet han betragtede mig skarpt.

"Ja, mylord," svarede jeg, idet jeg blev ganske stiv i ryggen af befippelse over al den fornemhed, jeg havde gennemgået.

"Meget vel. Vi da tale engelsk, hvis Dem behage," sagde han.

"Som De selv ønsker, mylord," svarede jeg.

"Kald mig ikke mylord, men slet og ret sir Henry. Kun under dette navn ønsker jeg at forhandle med Dem, og sig mig så, hvad De ønsker?"

Der var i hans stemme og udtryk noget underligt vemodigt, som fik mig til at glemme både tipundsnoten, Monkey og det store slag på gangstien, men jo mere jeg glemte dette, desto klarere stod det for mig, at jeg havde fornærmet denne mand, at jeg havde angrebet ham på et punkt, der måtte være yderst smerteligt. For jeg havde fået et bestemt indtryk af, at han midt i al sin herlighed dog var ringere stillet end den laveste af hans galonerede tjenere. De kunne dog, dersom de satte pris derpå, finde et væsen, der ville elske dem og frede om deres hjem. Med ham var det umuligt. Karikaturens hæslighed havde sat ham i menneskehedens band og den dag ville næppe komme, hvor en præst lyste fred over ham, før på hans dødsdag.

"Sir Henry," svarede jeg, mens alt dette som et lyn for gennem mit hoved, "jeg ønsker ikke andet end Deres tilgivelse for hin aftens kådhed. Jeg er stundom noget overgiven, og var den aften i et lune, som fik mig til at glemme, hvad jeg skylder mig selv og andre. Jeg beder blot om Deres tilgivelse og ønsker, at De som et tegn på den vil tage Deres tipundsnote tilbage. Jeg har ikke fortjent den og ønsker ikke at ydmyges ved at tage imod penge for noget, som jeg nu erkender for at være slet. Dernæst må jeg bede Dem om forladelse for, hvad der foregik

på gangstien. Jeg var i dårligt lune og troede, at De for at hævne Dem havde pudset hunden på mig."

"Og dette troede De, fordi jeg var hæslig og vanskabt, ikke sandt?" spurgte han med sagte stemme.

Blodet fo'r op i kinderne på mig.

"Ja, måske," svarede jeg, "jeg tror næsten, det var af den grund."

Han sukkede dybt. Det klang næsten som et jaget dyrs stønnen. Derpå skjulte han sit ansigt i begge sine hænder og vuggede det sagte frem og tilbage.

Jeg var frygtelig forpint, og den korte pause, der fulgte oven på mit svar, forekom mig næsten som en evighed.

Jeg kunne ikke holde det længere ud, fo'r op af stolen, lagde hånden på hans skulder og sagde:

"Sir Henry, jeg kender Dem ikke, og De kender heller intet til mig, men et føler jeg – at jeg i ord, handling og tanker har gjort Dem den blodigste uret. Der er en afstand mellem os i vilkår, som måske kan bevirke, at jeg intet kan gøre for at vinde Deres venskab, men så sandt jeg har fornærmet Dem, vil jeg gøre alt, hvad der står i min magt for at udslette det igen. Sig mig derfor oprigtig, er der slet intet, jeg kan gøre for at tjene Dem?"

Han tog hænderne bort, og jeg så da, at han havde grædt.

"Jo," svarede han sagte. "De kan gøre meget, så meget, at De fuldkommen vil kunne udslette, hvad De kalder Deres brøde. Jeg har flakket Jorden rundt, jeg har vandret fra sted til sted, bestandig forladt, bestandig forhånet af menneskene og bedraget af mine venner. Men ensomheden er frygtelig, i længden langt frygteligere end latteren og spotten. Vil De komme til mig og formilde disse kvaler, vil De tale med mig

som Deres ligemand, da vil De gøre en gerning, som fuldelig opvejer den måde, De har betragtet mig på, en måde, som jeg så tit har været genstand for, at jeg kun i enkelte stemninger føler dens brod."

Jeg trykkede hans hånd i tavshed, men aldrig har jeg været så skamfuld hverken før eller siden. Sir Henry bemærkede det måske, for han rejste sig hastigt op fra bordet, bød mig en cigar og foreslog i almindelige udtryk en spadseretur i haven, og mens vi vandrede der, åbnede han hele sit hjerte for mig, og fortalte mig en stor del af sit i sandhed ikke misundelsesværdige liv. Men under hele denne samtale udtalte han sig ikke en eneste gang med bitterhed om sin skæbne, beklagede sig ikke over sine fjender og anklagede ikke med et ord sine såkaldte venner, der først havde benyttet sig af hans stilling for siden at sparke ham bort og forhåne ham. Han var i sandhed en filosof. Hans legemlige hæslighed kunne måske en enkelt gang overvælde ham, men han syntes at være kommet på det standpunkt, hvor tålmodighedens stoicisme, understøttet af vanen, bryder sejrrigt igennem. Han var dertil en i høj grad dannet og elskværdig mand. Han elskede kunsten næsten lige så meget som naturen, og det var næppe hans hæslighed alene, der havde drevet ham fra sted til sted. Han udtalte sig med megen varme og forstand om de spørgsmål, der kom på bane, hvad enten de var af kunstnerisk, social eller videnskabelig natur, og forenede med sine øvrige fortrin en anstand og elegance, der viste, at han var en fuldkommen gentleman.

Da vi senere sad ved middagsbordet og drak et glas sammen på nærmere forståelse, måtte jeg smile over den måde, hvorpå vi mennesker betragter hinanden. Det er altid det ydre,

masken, der lægges til grund for vor opfattelse, og hvor fejl og falsk bliver så ikke den dom, som vi fælder derefter. Og på den anden side, hvor hurtig taber ikke denne maske sin betydning, så snart vi kommer i nærmere forståelse med det, den skjuler? Den aften i caféen forekom det mig, at han ikke havde anden bestemmelse her i livet end at gå omkring som en levende reklame for Punch, og nu, da jeg havde talt med ham i fem timer, syntes det mig, at han vel var grim, især når hans ansigtstræk var i ro, hvorimod der under samtalen næsten altid kom et spil og et liv, hvorved man hurtigt forsonedes med formernes uregelmæssighed.

Da vi senere under en gemytlig passiar nød vore cigarer i hans studereværelse, udtalte jeg mig i denne retning og spurgte, om han ikke havde gjort lignende erfaringer.

"Meget hyppigt hos mine nærmeste," svarede han, "sjældnere hos mænd, med hvem jeg kom i lettere berøring, og næsten aldrig hos kvinderne. Det er ikke uden grund," føjede han til med et suk, "at man kalder dem det smukke køn, for forfængeligheden hos dem lægger så megen vægt på det skønne, at hæsligheden kommer til at stå som en modstander, der må vige eller falde, netop fordi den er deres egen modsætning. Jeg har aldrig kunnet lege med børn! De bliver bange for mig, skriger og løber deres vej, men når mange menneskekendere påstår, at kvinden i hele sin livsopfattelse bevarer barnets natur, så må jeg desværre give dem ret i denne påstand."

Jeg følte, at her var et smerteligt punkt, en lønkrog i hans hjerte, hvortil han, ligesom modstræbende, også i senere samtaler kom tilbage. Han tilstod i disse aldrig, at han var

blevet skuffet eller bedraget, aldrig, at han vist ingen sinde var blevet elsket, men jeg havde på følelsen, at der lå den mørke skygge, det eneste, der måske kunne bringe ham ud af hans ligevægt og kaste ham i ulykken.

Jeg blev den aften hos ham til henimod midnat, skønt det var forbundet både med ulejlighed og fare at komme tilbage igen. Trods vor livlige samtale kunne jeg dog ikke undgå at lægge mærke til, at han af og til kastede et hastigt sideblik hen imod det tilhyllede maleri. Ved disse lejligheder kom der ligesom en let distraktion over ham, hvorved han tabte de finere ender af dialogens tråd, som han da hyppigt genoptog med forceret heftighed, som om han derved troede at kunne dække sin mangel på opmærksomhed. Hver gang dette skete, kom der i hans træk noget usikkert, som ikke klædte ham, og som satte mig i en høj grad af spænding efter at erfare, hvad der skjulte sig under det grønne draperi.

Da jeg endelig tog afsked, ville han følge mig et stykke på vej. Jeg afslog det med den bemærkning, at vejen var usikker og natteluften kold.

"Jeg har en god beskytter mod begge dele," sagde han leende, idet han trykkede på en lille klokke, som stod på hans skrivebord, den skilte trådte ind, sir Henry hviskede et par ord, og jeg kunne ikke andet end beundre hans praktiske sans og forundre mig over hans bizarre påfund, da vi kort efter, hver iført sin franciskanerkutte, i det dejligste måneskin vandrede hen ad vejen til Rom. Ved Porta Pia skiltes vi, idet jeg bestemt måtte love ham at se ud til ham i løbet af den følgende dag.

Vort bekendtskab, der var sluttet under så originale auspicier, antog efterhånden en mere og mere fortrolig form,

og alt hvad jeg fik at vide, dels gennem ham selv, dels gennem andre, tjente kun til at godtgøre, at hans karakter var lige så hæderlig som det ydre, hvori naturen havde præget ham, var fantastisk og forunderligt. Han ejede en kolossal formue og udviste en kolossal godgørenhed, men samtidig med, at han rolig udstedte anvisninger på et par tusinde pund til vand- eller brandlidte etsteds i Storbritannien, kunne det falde ham ind at afvise en tigger, der bad ham om en bajoccho. Mens han til daglig brug levede næsten tarveligt i forhold til sin formue, kunne han på enkelte dage få i sinde at udfolde en næsten fyrstelig pragt, indbyde eliten af den rejsende og romerske adel, for dagen derpå at lukke sig inde i sit værelse uden at ville se et eneste levende væsen undtagen Monkey, der var hans bestandige ledsager.

En dag, der netop var en af dem, hvorpå tungsindighedens tåger lagde sig om sir Henry og pligtskyldigst fordunklede den skrammereredes, den galoneredes og den skiltes ellers så smilende ansigter, indfandt jeg mig i villaen, skønt jeg allerede i portnerhuset kunne se spor af den spleen, der hvilede på bjergenes toppe. Den galonerede havde en frygtelig hovedpine, og den skilte syntes at lide af et slags St. Veitsdans, under så mange skuldertrækninger krympede han sig, da jeg spurgte til hans herres befindende.

Just som jeg ville tage afsked, klang sir Henrys stemme fra kabinettet og syntes at virke på samme måde på den ulykkelige kammersvend, som genfærdets stemme på Leporello i Don Juan. Han tumlede fra mig så bleg som en hvideroe, og kom tilbage så rød som en ræddike, og meddelte mig under en masse kvælningssymptomer, at sir Henry ønskede at tale med

mig. Jeg dukkede øjeblikkelig ned i det blå fløjl og stod kort efter hos sir Henry, der lå udstrakt på sin sofa. Han så mat og lidende ud, men fo'r dog øjeblikkelig op, da han hørte mig, og sagde med næsten lidenskabelig heftighed, idet han trådte tæt hen til mig:

"Jeg kan jo stole på Dem, ikke sandt? Fuldkommen stole på Dem i et og alt?"

"Ja, sir Henry," sagde jeg, "det kan De."

"Sig mig da," spurgte han, idet hans stemme med et blev usikker, "hvor lang tid behøver De for at kopiere det maleri, som hænger der?"

Med disse ord pegede han på genstanden for min nysgerrighed.

"Det kan jeg ikke sige Dem, sir Henry, før jeg har set billedet og derved kan bedømme, hvor udført det er. Måske kan jeg slet ikke kopiere det."

"Jo, De kan," svarede han, "jeg ved bestemt, at De kan det. Lov mig at kopiere det så hurtigt, som det er Dem muligt! Arbejd på det både nat og dag, gør det så godt De kan, og De kan forlange derfor, hvad De vil. Jeg skal sende Dem billedet endnu i aften."

Med disse ord skød han mig lempelig ud i det blå fløjlsocean, og hjemad sejlede jeg da med blandede følelser og med den tungsindige bevidsthed, at sir Henry vist var på vej til at blive gal, og syntes at finde en sørgelig tilfredsstillelse i at tage andre med sig på vejen til Bedlam.

Om aftenen holdt en elegant vogn uden for mit studie, til stor ærgrelse for de italienske plakatsmørere, som jeg havde til genboere. Ud steg først den galonerede, derpå den skrammererede, som atter ved fælles hjælp og med megen

ærbødighed fik den skilte hjulpet ud af karossen, mens en flok romerske gadedrenge med forskellige, meget upassende, men skæmtefulde bemærkninger overværede den højtidelige akt. Sandsynligvis havde de tre herrer i længere tid siddet oven på hinanden, for efter at have rettet på deres toiletter, forenede de sig i en fælles kraftanstrengelse, hvis hovedformål bestod i at afmåle mine trapper i de længst mulige sæt. Kort efter rumlede en anden vogn for døren, hvilket fik dem til at rutsje ned ad trapperne, omtrent på samme måde som cimbrerne, da de satte ned ad Alperne, og uden noget særligt hensyn til liv og lemmer, galonering eller rangforordning. Derpå slæbte de sig atter op ad trapperne, sukkende og stønnende, som pilgrimmene på Scala Santa, og resultatet af al denne møjsommelighed fremstod da i form af en stor, flad kasse, som med megen højtidelighed blev anbragt på mit staffeli. På låget stod: "*Åbnes næste morgen*", hvilket gav mig skellig anledning til nye gisninger og til at udvikle disse ved en dobbelt *mezzo caldo* hos Guiseppe.

Aftenen tilbragte jeg i caféen under højst forskellige tanker. Jeg sad på min gamle plads, drak min sædvanlige *mezzo caldo* af mit sædvanlige glas og brugte tre gange i distraktion *Giornale di Roma* i stedet for mit lommetørklæde. Hver gang døren gik op, ventede jeg at se sir Henry træde ind, og da jeg endelig, henimod klokken tolv, var blevet skuffet omtrent et halvt hundrede gange, forlod jeg min plads og min sidste *mezzo caldo*, der havde fået en ubetydelig afsmag ved uforsigtig anvendelse af et saltkar. Så sejlede jeg ud ad døren, i hvilken Ariella betroede mig, at jeg var et brutto animale, der ikke fortjente at være elsket af en så dolce giovanotte, som hun vidste om sig

selv, at hun var. Jeg gik hjem og i seng, fantaserede om store kasser, firkantede kasser og ottekantede kasser, faldt i søvn og drømte, at jeg begik kassesvig og var på vejen til Amerika.

Jeg har overhovedet gjort den opdagelse, at når en vis, fiks tanke bliver vederkvæget med varm toddy, så avler den i forening med denne en ustyrlig masse små tanker, der alle ligner deres moder, og som bliver ved at prikke, pine og plage en, indtil man vågner, bearbejdet af hvad I danske kalder tømmermænd, men vi svenske, måske mere passende "*kopparslagare*", for rabalder gør de. Efter at jeg havde moret mig med at drukne disse herrer i den nærmeste fontane, og prisbelønnet mig selv med en kop sort kaffe, købte jeg mig en skruetrækker og begav mig dernæst til mit studie.

Det var med en vis hævngerrig følelse at jeg kilede løs på den ene skrue efter den anden, og da endelig den sidste rullede hen ad gulvet, og jeg lettede låget af – hvad så jeg da? Netop det, som den franske dommer altid lagde som motiv til en hvilken som helst forbrydelse, når han råbte: "Ou est la femme!"

Ja, det var et fruentimmer, og oven i købet et såre skønt fruentimmer, der smilede ud til mig, lige så frisk og lige så levende, som om hun blot ventede på at træde ud af rammen. Jeg stirrede på hende, og hun så på mig, men jo længere vi stirrede på hinanden, desto klarere blev det mig, at vi i grunden var gamle bekendte. Jeg havde før set dette rige hår, der ligesom en bølge rullede tilbage fra panden for at udgyde sig i et fossefald af nakkekrøller, lige så bløde som karnationen på hendes blændende hals og skuldre. Jeg kendte jo så godt disse store, violblå, lidt fugtige øjne og dette halvt smægtende, halvt ironiske smil, der næsten bedårede lige så meget som hendes

blik. Jeg kendte stoffet i hendes aristokratiske, hvide atlaskeskjole, blonderne om hendes hals, ringen på hendes finger, ja selv rosen i hendes hånd. Jeg kendte, den lille hund, der hoppede i vejret, snappende efter den rose, hvormed hun smilende tirrede den. Jeg kendte dens pels, dens halsbånd og nydelige tænder. Og alt dette var ikke så underligt, for hunden var Monkey, min arvefjende, damen komtesse G., og kunstneren, der så uforligneligt havde fremstillet det hele, var, mine herrer – mig selv, Deres allerydmygste tjener. Først nu kunne jeg forstå, at sir Henry så hårdnakket og dristigt havde påstået, at jeg fuldkommen egnede mig til at kopiere maleriet.

Men der var adskillige ting, som jeg derimod ikke forstod. Dette maleri havde jeg for henved tre uger siden gjort færdigt til afsendelse, og troede det mindst halvvejs imellem Rom og København. Komtessen og hendes familie var endnu i Rom eller rettere på en villa i nærheden, og jeg vil ikke nægte, at det altid gør et underligt indtryk, når man har fået ros af moderen, penge af faderen og regning fra speditøren, da at se sit åndsfoster spadsere ind ad døren i en trækasse, sendt fra en engelsk lord. Der var kun to udveje. Den ene den, at sir Henry var blevet forlovet med den unge pige, men dels syntes dette at være en omgængelse contra naturam, imod hvilken komtessen vistnok ville have nedlagt den alvorligste protest, og hvorfor ville han i så tilfælde have hende in duplo? Den anden var at antage, at han var dødelig forelsket i den unge pige og havde anvendt sin skarpsindighed og lordsgage på at bestikke både speditør og postvæsen for at tilvende sig et portræt af sin elskede, og jo mere jeg tænkte derover, desto klarere gik det op for mig, at dette måtte være grunden.

Stakkels sir Henry! Nu forstod jeg hans store middagsselskaber og hans ekstravagancer med kaviar fra Astrakan og ananas fra Madeira. Nu forstod jeg hans mørke, ensomme timer i det stille studereværelse. Nu forstod jeg det grønne flor over maleriet, munkekutten om aftenen og grundene, hvorfor han altid ville ledsage mig lige til byens port.

Stakkels, stakkels sir Henry!

Så gav jeg mig da til at male, men det gik ikke så hurtigt fra hånden, som da hun selv, ung og smilende, leende og småsnakkende sad for mig, og vi begge havde det største besvær med at forhindre Monkey i at aflive sig selv ved at springe på hovedet ned fra det lille marmorbord. Dengang var den ikke så pyntelig, hed ikke Monkey, men Joli, og var ikke en engelsk lords favorit, men tilhørte en bager i Trastevere, og maleriet var ikke til sir Henry og skulle ikke hænges op i en forgyldt ramme med grønt flor, men pakkes godt og forsvarligt ned, og så måtte det endelig gå over Marseille, for det var den korteste vej, og hvor det vil glæde den gamle grev G., når han så det velsignede ansigt over sit skrivebord osv., osv. –"

"Ja, fanden tro fruentimmerne!" sagde jeg ved mig selv, mens jeg grundede kopien. "Hvem er nu blevet narret her? – Er det den samlede familie eller er det den gamle grev G.? Hvem pokker kan hitte rede i alt det?"

Da jeg var kommet så vidt, fik jeg en frygtelig hovedpine, og samtidig dermed opstod der en stærk lyst hos mig til lige på øjeblikket at spadsere ud til villaen og meddele sir Henry, at han vistnok var genstand for et skændigt komplot, for fra kilder, som jeg ikke nærmere behøver at omtale, havde jeg hørt ymte om, at komtesse G. allerede for længe siden havde forelsket sig i

en østrigsk løjtnantsuniform, der hang på en fyr, som følte sig for højbåren til at tjene i sit fædrelands rækker. Desuden var sir Henry rig, styg og højmodig – tre vægtige grunde til at blive et offer for kvindelist.

Imidlertid havde jeg jo lovet ham at arbejde. Jeg lettede derfor mit beklemte hjerte med et par velmente og velvalgte lyriske udbrud, greb et stykke kul og skrev med store bogstaver på væggen lige over for mig:

"MULIERI NE MORTUÆ QUIDEM CREDENDUM." Note 1)

og satte mig så til at arbejde.

Således gik otte dage. Hver aften ventede jeg i caféen, og hver aften svigtede sir Henry. Endelig, da jeg den niende aften havde lagt sidste hånd på arbejdet og stod i begreb med at forlade studiet, hørte jeg en vogn rumle op for min dør, og et øjeblik efter stod lorden i mit værelse.

"De er færdig, ikke sandt?" spurgte han hastig, idet han spejdede efter maleriet.

"Jo," svarede jeg. "De har fuldkommen rigtig vidst at bedømme tiden; nu skal jeg åbne skodderne."

Jeg lukkede op, og den røde, varme aftensol strømmede pludselig ind som et bredt lysbælte og farvede begge billederne, der stod tæt ved siden af hinanden. Jeg havde ikke før set denne aftenens solvirkning, da jeg på den tid var borte fra mit studie, men uden at rose mig selv, forekom det mig, at de to billeder aldrig således havde båret livets præg, som netop i dette øjeblik. Fra hende, fra den unge, livsfriske pige, der holdt kærlighedens symbol i sin hånd, faldt mit blik på den mørke indskrift i

baggrunden, og fra denne vandrede det atter tilbage til sir Henry, der stod tavs, hensunket i beskuelsen, uden at lægge mærke til den gamle digters ord.

"Det er godt, det er ganske fortræffeligt!" udbrød han, idet han pludselig løsrev sig fra beskuelsen. "Det er ikke muligt at se, hvad der er original og hvad kopi."

"Det er også vanskeligt for mig," bemærkede jeg, "da jeg har malet begge stykkerne selv, men de skelnes derved, at mit navn mangler på kopien."

"Det er en stor fejl!" råbte sir Henry. "Uden Deres navn kan jeg ikke modtage det. Sæt det i højre hjørne, ganske som på det andet. Således! – Hvad er det, De har malet på Deres væg? Er De latiner?"

Og idet han nærmede sig til maleriet, gentog han ved sig selv: "*Mulieri ne mortuæ qvidem credendum!*"

Han blev stående tankefuld og stirrede på ny på det unge, livsfriske ansigt, der lidt efter lidt tillige med indskriften tabte sig i det begyndende tusmørke. Hvor så han dog underlig ud, som han der stod, hensunket i beskuelsen af al den ynde, al den skønhed, som naturen formår at skabe! Tænkte han i dette øjeblik på sig selv, der var blevet så mishandlet af den samme store moder, som havde ødslet så megen skønhed på hende? Tænkte han måske på muligheden af at kunne knytte sin skæbne til hendes, eller tænkte han på den mørke, truende indskrift, der altid ville stå mest truende for den, der selv besad så meget af det modsatte? Det ved jeg ikke, men han blev stående ubevægelig, indtil det indtrådte tusmørke havde udslettet de sidste spor af indskriftens linjer og af lærredets indhold. Han blev stående, lige til skumringen faldt på, og jo

mere mørket utydeliggjorde hans træk og viskede konturerne ud, desto mere forekom han mig at ligne en besynderlig kobold, en dæmon eller Asmodæus, der bevægede sig gennem livet i en usalig halvhedstilstand, for god til helvede og forskudt af de lysende engle.

Jeg lagde til sidst hånden på hans skulder, for det var næsten blevet fuldkommen mørkt. Han fo'r op, som af en drøm, og sagde halv adspredt, som for at sige noget: "Er det Deres valgsprog, som står der på væggen?"

"Somme tider," svarede jeg.

"Tror De på dets gyldighed?"

"Somme tider," gentog jeg.

Han stirrede et øjeblik tavs hen for sig og gjorde en underlig grimasse, som om han slugte noget bittert, idet han hviskede: "Jeg vil dog forsøge det."

"Hvad tænker De på, sir Henry!" spurgte jeg ligefrem, for jeg følte, at jeg burde advare ham. Ja, det forhold, hvori vi stod til hinanden, berettigede mig endog dertil.

"Det svarer jeg ikke på," sagde han undvigende, "men hvad tænker *De* på?"

Der lå noget koldt, fornemt, ja afvisende i den måde, hvorpå han sagde dette, men jeg lod mig ikke sejle agterud og svarede roligt:

"På forskellige ting, sir! Først, hvorledes De har kunnet bemægtige Dem et maleri, som jeg troede var på vejen til Danmark, så på motiverne til denne handling, og endelig på følgerne deraf. Til sidst på Dem selv, der har vist Dem så god og elskværdig imod mig. – Jeg tror," fortsatte jeg varmt, idet jeg greb hans hånd, "at De er på vej til at gøre Dem ulykkelig – jeg

har ligesom en forudfølelse deraf. Betro mig denne hemmelighed! Hvor ringe jeg end er, kan jeg i dette tilfælde dog måske vise Dem en tjeneste."

Han greb min udstrakte hånd og sagde sørgmodigt:

"Nej, nej, ikke et ord derom! Maleriet er virkelig på vejen til Danmark. Det vil være der den syv og tyvende maj, så sikkert som vi i dag skriver den trettende. Men en tjeneste kan De endnu vise mig, det gå nu, som det kan. Vil De i morgen overlade mig Deres studie fra middag? Vil De lade alt stå i den orden, hvori det i øjeblikket er, og vil De love mig, at ingen forstyrrer mig, samt at De ikke siger et ord til nogen derom?"

Disse spørgsmål kom så overraskende, at jeg ganske uvilkårlig svarede ja. Han syntes at blive meget tilfreds med tilladelsen og aftalte med mig, at jeg skulle lægge nøglen ind til Bartolomeo. Derpå trykkede han min hånd venligt, og et øjeblik efter rullede vognen atter af sted.

Den aften, der nu fulgte, var den sørgeligste i Ariellas liv. I det mindste har hun senere betroet mig, at hun var *furiosa* og havde stor lyst til at dolke mig med en brødkniv. Forgæves vimsede hun i alle slags små hensigter omkring mig, forgæves satte hun sig hen i den mørkeste krog og formede sin nydelige mund til den yndigste lille mule, som man kan tænke sig, forgæves vimsede hendes smalben med nærmeste slægtninge op og ned ad den lille trappe, ja forgæves gjorde hun tegn og underlige gerninger fra den lille sidestue – jeg var og blev urokkelig som en sand Cato. Men var min dyd end den aften som Catos, så nægter jeg ikke, at jeg stærkt savnede Plato for at holde styr på det kaos af tanker, der krydsede igennem min hjerne og oversvømmede min forstand som et forvildet udvalg

af bybude under en konkurrenceekspedition. Som den fortvivlede Geronte, der idelig og idelig vender tilbage til det samme spørgsmål, således varierede jeg omtrent det samme, når jeg undtager, at jeg ombyttede ordet galej med det mere maleriske – studie.

"Hvad djævlen vil han i mit studie?" Dette var spørgsmålet nummer ét, men så kom en hel legion af underspørgsmål og "*ikke virkelige*" spørgsmål, som det hedder i rangforordningen. Hvad vil han alene i studiet? Og det den hele eftermiddag? Og uden vidner? Mine tanker krydsede som en fiskerbåd i modvind. De slog snart et slag over mod hemmeligt stævnemøde, snart et ned mod selvmord, så et mod romantisk bortførelse, gigantisk duel osv., indtil jeg opdagede, at tankestrømmen havde sat mig langt neden for det punkt, hvorfra jeg var gået ud.

Så gav jeg mig til at analysere sir Henry. Jeg pulveriserede enhver af vore samtaler til det fineste flormel, opløste det i nøgternhedens destillerede vand, inddampede det igen til tørhed, tog på ny prøver deraf, udsatte dem for kontraprøver ved alle mulige reagenser, og fik endelig, som analysens resultat, et stort kvantum excentricitet i så nøje forbindelse med en hel mængde andre egenskaber, at det ikke ved noget anvendeligt middel lod sig skille derfra. Det faldt mig ind, at sir Henry havde været meget bleg den dag, da han besøgte mig i studiet. Ligeledes havde hans væsen de sidste gange på villaen været adspredt og vekslende, stundom endog vægelsindet. Lagde jeg hertil hans dybe grublen foran maleriet og hans besynderlige begæring om at tilbringe tiden uforstyrret i studiet, da turde jeg næppe tilbagevise den tanke, at sir Henry,

den brave, fortræffelige, men melankolske sir Henry nu havde lidt så meget under livets tryk og besvær, dets kummer og genvordighed, at han var på vejen til Bedlam.

Jeg havde et steds læst eller hørt om en englænder, som lukkede sig inde på et mørkt, uhyggeligt sted af ubestemt natur, hvor han delikaterede sig med at spise små, fede pattebørn under det uskyldige navn af svinekoteletter. Han blev senere hængt, parteret og hans adelsmærke sønderbrudt af en rød bøddelknægt på et sort skafot, hvilket øvede en så mægtig indvirkning på en yngre barbersvend, at den poetiske åre åbnede sig hos ham i form af en ny og sørgelig vise, som blev trykt samme år, forsynet med en titelvignet, der forestillede den rædselsfulde henrettelse, som dog for et uøvet øje tog sig ud som en skorstensfejer med en stige, gørende et forsøg på at børste en kat ned af et komfur. Visen blev ikke alene sunget samme år, men endog flere derefter. Den gik ud i verden som middelalderens troubadoursange, blev oversat på kaldæisk og hindustansk, således som alle gribende eventyr bliver det, og havnede endelig i Södertelje, hvor den blev sunget ved min vugge, mig til skræk og advarsel for mit kommende liv.

Mens jeg lå i min seng, stadigt dannende karré mod det lette, sorte kavaleri, der er så almindeligt i Rom, kunne jeg ikke få de blodtørstige tanker ud af hovedet, om ikke af nogen anden grund, så fordi mine fjenders blodtørst holdt mig i en stadig tilstand af spænding og hindrende årvågenhed. Henimod morgenen kom der imidlertid større rolighed i de lidenskabelige kampe, og jeg besluttede til punkt og prikke at opfylde sir Henrys begæring.

Altså lagde jeg nøglen ind til Bartolomeo og gik derpå en tur, hvor alle de fristelser, som nogen sinde har hjemsøgt den hellige Antonius, Augustinus, Josef, Potifar, og hvad de gamle kirkefædre nu hedder, stormede ind på mig. Jeg skal ikke nærmere meddele noget om det opløb af formodninger, hvori jeg den formiddag befandt mig, men jo mere den store viser på Maria Maggiore nærmede sig tolv, desto uroligere blev jeg, og da alarmkanonen fra S. Angelo brændte af, gav det et sæt i mig, som var jeg en ung pige, der blev forstyrret i den første gennemlæsning af det første kærlighedsbrev.

Da jeg fik meromtalte sæt, befandt jeg mig i Bartolomeos butik for grøntsager, siddende i en kurv med blomkål, som jeg i min dybe distraktion havde antaget for vasketøj. Skuddet, der knaldede af, underrettede mig på en gang om, at klokken var tolv, at sir Henry kom, og at jeg ved min påtrængenhed havde forvandlet den stakkels Bartolomeos hovedartikel til noget, der i høj grad lignede velpresset filbunka. Da sir Henrys vogn i det samme kørte frem, blev jeg så fortumlet, at jeg fulgte med fader Bartolomeo op på hans altan i stedet for at gå ud ad porten, og herved gjorde jeg en opdagelse, der slog sømmet på hovedet af fristelsernes mangfoldighed. Kun tre alen fra altanen fandtes nemlig en loggia, der hørte til mit studie, og hvis døre var spærrede med træskodder, som jeg kunne lukke op, når jeg ville male i visse belysninger. Det faldt mig straks ind, at jeg ved at benytte denne loggia kunne overse hele studiet og således få at vide, hvad sir Henry ville foretage sig. Det var en slem en den. Jeg viste den bestandigt og ufortrødent fra mig med den dybeste foragt, men samtidigt klavrede jeg op på loggiaen og tittede ind ad hver sprække, som fandtes.

Det første, jeg så, var naturligvis mine venner, der begge endnu i skrammereret og galoneret tilstand under et overmål af anstrengelse og hvæsende som et par blæsebælge bragte en stor rejsekuffert ind i studiet. På denne anbragte den skilte atter et mindre møbel, der for mine øjne havde en gribende lighed med en pistolkasse. Derpå kom John og George op med to kasser, hvoraf jeg genkendte den ene som den, hvori mit maleri havde været pakket, da jeg ekspederede det til speditøren. Så kom sir Henry op med en overordentlig dejlig blomsterbuket, som han lagde på den morderiske pistolkasse, og endelig bragte den skilte en lille cedertræskasse med damasceret metalindlæg, som han forsigtigt stillede på en stol. Sir Henry betragtede disse frygtelige tilberedelser i tavshed, og da de var færdige, sagde han blot:

"George og John bliver stående ved indgangen til huset. Weaverscomb holder sig færdig til at komme op, når jeg ringer."

Med disse ord lukkede og låsede han døren og lod John, George og Weaverscomb forsvinde i mørket under overvældende anfald af allerunderdanigsthed.

Da sir Henry var blevet alene i studiet, så han sig forsigtigt om, rullede gardinet ned og puttede papir i nøglehullet. Derpå ransagede han hver revne og hver sprække, hvorigennem lyset kunne trænge ind, hvilket bevirkede, at jeg måtte lægge mig, så lang som jeg var, på loggiaen, for at han ikke skulle opdage mig. Efter at han havde truffet alle disse forberedelser, stillede han begge billederne ved siden af hinanden og faldt ligesom den foregående dag så aldeles hen i beskuelse, at jeg troede, at han aldrig mere ville vågne op af sine drømme.

En kat, der tilfældigvis spadserede hen over taget, og i sin forskrækkelse over at se mig lod sig plumpe ned på min ryg for derfra at tage videre fart, rev ham ud af hans somnambule tilstand. Han fo'r op, så sig forvildet om i værelset, og efter at have set på sit ur, begyndte han at løsne blindrammen på det ene maleri, som han udtog af dets brede, kostbare guldramme. Derpå greb han kopien, satte den ind i guldrammen og anbragte det hele i den trækasse, som han havde medbragt, og som jeg med egen hånd havde mærket hos speditøren. Originalen blev lagt ned i en anden flad kasse uden påskrift, og han udførte alt dette med en hurtighed og behændighed, som tydelig viste, at det ikke var første gang, han lod malerier gå på rejse. Et øjeblik efter trådte George og John sammen med den sirlige mr. Weaverscomb ind og pressede sig i tavs ærbødighed således op ad dørstolperne, at man måtte antage, at de ganske stillede sig til Hans Herligheds disposition, dersom han i et anfald af romantisk overgivenhed skulle få i sinde at indemure dem.

"Weaverscomb!" råbte sir Henry.

"Mylord!" svarede denne, idet han, ved at bukke sig, så hurtigt anbragte sit gravitetscentrum mod muren, at han ligesom ved en springfjeder fløj et par alen frem og ved denne lejlighed fremviste sin hovedskilsmisse på den mest iøjnefaldende måde. "Hvad befaler mylord?"

"Du tager straks kurerpost til Civita Vecchia og siger til mr. Steam, at du har ordre fra mig til øjeblikkeligt at afgå med min jagt til Marseille. Du medtager den ene af kasserne, som ikke må sættes noget andet sted end i salonen. Du siger til mr. Steam, at han sørger for at nå Marseille, så hurtigt han kan. Fra

Marseille tager du straks med kurertoget den korteste vej til Hamborg og afleverer kassen til Wolff & Co. sammen med medfølgende billet. Hvis jeg ikke inden tolv dage har fået melding om din ankomst fra Wolff & Co., er du ude af min tjeneste. Har du forstået mig?"

"Jo, mylord," svarede Weaverscomb med det ulykkeligste ansigt af verden, "men – –"

"Hvad! Indvendinger?" råbte sir Henry i en tone, som jeg ikke havde tiltroet ham, og med et ansigt, der mildest talt var noget ubehageligt.

"O, mylord!" stammede mr. Weaverscomb i en ynkelig tone, mens skilningen syntes at blive bredere og ligesom åbne enkelte lyspartier til tyndere og mindre befolkede egne. "Hav medlidenhed med mig! Jeg er så græsselig søsyg. Jeg er bange for, at både kassen og jeg skal lide derved."

"Kryster!" tordnede sir Henry. "Jeg kender dig, du frygter for, at yachten skal kuldsejle."

"O, nej, mylord, det gør jeg sikkert ikke," jamrede Weaverscomb, der blev lige så gul som en citron. "Jeg frygter ikke derfor, skønt jeg tre gange har set mr. Steam spigre topsejlet fast til masten. Jeg frygter ikke for at kuldsejle, men det er rædsomt at dø af søsyge, og mr. Steam har allerede to gange måttet pakke mig i bomuld og lægge mig i stanniol, men tredje gang, mente han, at ikke engang det ville forslå."

"Hm, det er dog en grund," sagde sir Henry så roligt, som om han selv mange gange havde pakket ham ind under så vanskelige forhold. "Tag så den anden kasse og bring den øjeblikkelig til villaen, hvor den sættes ind i mit studereværelse, indtil nærmere ordre."

Mr. Weaverscomb fo'r op af sine sjælelidelser, kastede sig lig en tiger over sit bytte og ilede ud ad døren, som om han havde mr. Steams skygge i hælene på sig.

"John," sagde sir Henry, "du er en ærlig og pålidelig karl og har jo hørt ordren? Kan du udrette, hvad jeg har sagt, bliver du min rideknægt, når du vender tilbage. Gå straks og tag George med dig."

"Vel sir," svarede John, mens han krammede sin hat, "men jeg får vel de hundrede pund, De har lovet dem af Deres folk, som drukner?"

"Javel, både George og du får hundrede pund, dersom I forulykker i min tjeneste."

"Meget vel," svarede John, idet han anbragte forskellige dunk oven i sin hat og syntes omhyggeligt at studere linjerne i guldtressen, "men jeg ønsker ikke så meget selv at få de hundrede pund, desformedelst jeg synes, at man har grumme lidt fornøjelse af dem, når man først ligger på bunden og sanker efter konkylier, men jeg ønskede så meget, at De vil sende dem til en lille pige, som nok kender lidt til mig, og som tjener på hjørnet af Bolingbrokestreet i London, for ser De – "

"Meget vel, John," afbrød sir Henry ham, "nu af sted med kassen, og sig mr. Steam, at jeg ingen spiger ønsker på topsejlet denne gang. For resten har I begge mit løfte."

Med disse ord puffede han dem ud og låsede døren omhyggelig efter dem.

Næppe var sir Henry alene i værelset, før han fremtog et lille bundt nøgler og hurtigt åbnede låget på den store rejsekuffert. Ligesom en taskenspiller til publikums store forbavselse tager et helt udstyr ud af en sort silkehat, således væltede der under

hans hænder en sådan masse genstande frem, at jeg næsten troede, at kufferten var uden bund, og at nogen langede ham tingene op gennem en eller anden underfundig lem i gulvet. Først kom et sølvtoiletteetui, så en sort silkehat, så en mekanisk støvleknægt, så et par sorte unævnelige, så et halvt dusin hvide halstørklæder i et fortvivlet vilderede med et lige så stort antal fadermordere, så et par silkestrømper, derpå en knibtang af sort klæde, så nogle hvide glaserede, derpå en sort lakeret, som lidt efter lidt efterfulgtes af sin mage, så et par rageknive, der faldt ud af deres foderaler og nær havde berøvet ham fingrene forneden, så en uhyre krukke *poudre de riz* med tilsvarende kvast, og nu troede jeg, at det kunne være nok. Det var derfor ikke min skyld, at jeg ikke fik et eller andet pludseligt tilfælde, da jeg atter så sir Henrys hænder forsvinde i kufferten og derpå dukke op med en enorm krinoline, så med noget, der havde en højst mistænkelig lighed med et snøreliv, så med det klædningsstykke, der plejer at dække damernes inderste, hvorefter fulgte først en klokke, så nok en klokke, så et stivet, hvidt skørt, så et sort ditto med røde striber, så et sort uden røde ditto med en uendelighed af læg, garneringer, kruseduller, frynser og falbelader, så at jeg fik ganske ondt i hovedet deraf. Oven på dette fulgte en atlaskeskjole, et par rent unævnelige med strømper og sko, og endelig en mælkevej af blonder, strimler, sløjfer, slips i forskellige mønstre, af moll, tyll, silke, flor, fløjl og kammerdug, så at jeg næsten troede, at sir Henry havde i sinde at nedsætte sig som modehandler, og antog, at mit studie lå på et bekvemt strøg. Alle disse sager blev meget ubehændigt anbragte rundt omkring på stole, borde og staffelier, hvorpå sir Henry atter lukkede butikken og greb fat

på pistolkassen, som han havde stillet ved siden af på en stol. Jeg følte hos mig selv en hemmelig gru, for jeg havde en anelse om, at der ud af denne kasse ville vælte et helt arsenal af pistoler, terzeroler og revolvere med tilbehør af knaldhætter, kugleforme, rømmenåle og krudthorn, ligesom jeg begyndte at frygte for, at det måske kunne falde ham ind at skyde til skive efter lysstriberne i skodderne eller lignende iøjnefaldende steder, men også her viste det sig, hvor kortsynede vi stakkels mennesker er.

Ud af kassen halede han, ikke pistoler og heller ikke gule og blå bånd, men først en diamantsnor, så nok en, så brocher, berlokker, armbånd og fingerringe, indtil han havde en ganske køn, lille kapital svømmende mellem alt det øvrige. Der stod kun den lille cedertræskasse tilbage, men her blev jeg overladt til en ubehagelig uvished, idet sir Henry vel prøvede en lille nøgle i dens lås, men derpå atter forsigtig satte kassen tilbage.

Efter at han endnu en gang havde forvisset sig om, at der intet mere var tilbage i kufferten, og at intet menneskeligt øje kunne belure ham, trak han en af studiets få stole frem og begyndte ganske langsomt at afføre sig først gamaskerne, derpå de storternede benklæder, sin grønne sportsmansjakke, indtil han kom i en tilstand, som syntes at tyde på, at han aspirerede til at vinde medaljen for druknendes redning. Nu tvivlede jeg ikke på, at sir Henry var gal, og frygtede kun for, at han enten skulle sætte gennem et af malerierne, således som de hos Astley sætter gennem tøndebånd, eller at han, hvad der var værre, skulle forsøge at komme ud på loggiaen og danse fandango. Men atter skuffedes jeg i mine forventninger, idet jeg så sir Henry med stort besvær og med øjensynlig trang til en

kammertjener at iføre sig alle de mandlige munderingsstykker, som han havde taget op af kufferten, indtil han stod i sin stiveste dress med stilken af hovedet klemt ind i et umådeligt stift, hvidt halsbind, hvori den sad så fast som i en skruestik. Han havde så lykkeligt opnået den stivhed og stramhed, som er nødvendig for en rigtig, engelsk gentleman, der skal ud på damebasar, at jeg nu frygtede for, at han snarere tænkte på brudefærd end på ligbegængelse. Med megen vanskelighed fik han de afførte klædningsstykker ned i kufferten, og derpå begyndte en scene, hvis detaljer jeg næppe formår at gengive, da den egentlig burde spilles af en yngre komiker, i stedet for at fortælles af en gammel maler. Sir Henry trak nemlig pludseligt min store leddedukke frem af sin beskedne krog, afrev det hvide atlask, som jeg havde hængt på den for at studere lysbrydningen i foldekastet, og gjorde den i en håndevending lige så bar, som den var kommet fra drejerens hånd. Derpå gav han den damernes inderste klædningsstykker på, knubsede den i hovedet, for at dette ikke skulle falde af ved den næste manøvre, og fik derpå lykkelig og vel anbragt nogle, både af de stivede og ustivede skørter, der til slutningen kronedes af den mægtige krinoline, så at den grangivelig så ud som en benrad i et fuglebur. Havde sir Henry haft vanskelighed ved at klæde sig selv af og på, så syntes han at være dobbelt vild i det mysterium, som han nu havde trængt sig ind i, og hvis labyrintiske besværligheder han næppe syntes at ane. Det var navnlig overdelen det kneb med. Snørelivet satte han således, at dukken først fik brystet på ryggen, og derpå et på hver side af armhulerne. Så blev det snøret op igen, så trillede hovedet på gulvet, så blev det sat på og knubset, så kom rygstykket atter på

brystet, blev atter vendt og rettet, alt sammen med en tålmodighed, som man måtte kalde beundringsværdig. Endelig var leddedukken færdig. Det lyserøde silkeskørt med de aristokratiske falbelader blev hængt over sine borgerlige kolleger, den hvide atlaskeskjole trukken på og, mærkværdigt nok, straks hægtet i ryggen. Dernæst blev juvelerne og hele den øvrige besætning hængt på og stukket fast, og endelig fremtog sir Henry af den lille cedertræskasse et fire alen langt brudeslør, indvirket med ægte perler, så klare som dugdråber, og vævet af det uforlignelige, fine musselin, som hinduerne kalder "Morgenens Tåger".

Da sir Henry havde fået dette fæstet på hovedet, ikke uden megen anvendelse af knappenåle og knubs, var figuren færdig, og det var i sandhed en billedstøtte, som ingen modehandlerinde skulle have skammet sig ved, og som ville have sat hundrede kvindelige øjne i bevægelse og fået hundrede pigehjerter til at bæve af sød befippelse. Aldrig havde mine øjne skuet en lignende pragt, og hverken Windsor eller St. Poul ville have behøvet at rødme derover. Sir Henry syntes at føle det samme. Han blev stående i tavs beskuelse efter at have drejet dukken således, at den stod med sænket hoved og udbredte arme, som om den ville tage ham i favn.

På mig gjorde alt dette et højst smerteligt indtryk. Situationen var komisk og af og til burlesk, men er det pinligt at se en mand gøre sig latterlig for et større publikum, så er det uhyggeligt, når han gør det i enrum, og sir Henrys hurtige bevægelser i det halvmørke studie foran den pyntede dukke havde næsten noget spøgelsesagtigt ved sig. Flere gange tænkte jeg på at forlade min plads, men nysgerrigheden og en

hemmelig følelse af, at det måske var nødvendigt at komme ham til hjælp, tvang mig til at blive, og således så jeg det bedrøvelige skuespil næsten til ende.

Efter at have fået figuren anbragt i den stilling, han ønskede, trak han sig tilbage i den modsatte krog af værelset, greb buketten og rettede endnu engang på sin påklædning. Derpå gik han hen imod figuren, bukkede for den og fremsagde en slags bøn eller formular, som det imidlertid var mig umuligt at høre. Da denne var til ende, overrakte han sin buket, tog dukken i favn, kyssede den, knubsede den i hovedet som var lige ved at falde af, fordi det kom i en alt for intim berøring med hans næse, og trak sig derpå atter tilbage til sin forrige plads. Da han havde gjort dette fem eller seks gange, hver gang med synlig anstrengelse for at hovedet ikke skulle berøres af Kap Horn, trak jeg mig tilbage og begyndte at fire mig ned for at nå altanen på Bartolomeos hus – for nu var det mig klart, at sir Henry var gal.

Min nedkomst hørte imidlertid ikke til de heldigste. Idet jeg svang mig ud over loggiaen, beholdt jeg en af dens rådne tremmer i hånden og dumpede ligesom katten ned på tagskråningen, hvorfra jeg atter med et anseligt brag og en stab af tagsten rutsjede videre, indtil jeg lå i en kurv med grønne ærter, som af glæde over min uventede ankomst knaldede af som en musketsalve.

Under andre omstændigheder og under fredeligere forhold har det altid noget irriterende at sætte sig i en ærtekurv, når man ikke specielt ønsker at få sin bagdel dekoreret på en lige så forsvarlig som prisbillig måde, men når man kommer sådan otte til ni alen oppe fra de højere regioner, og kun har valget

mellem et jernrækværk og stenbroen, nægter jeg ikke, at man må anse en ærtekurv både for en bekvem og hensigtsmæssig indretning.

Jeg tror nok, at jeg gjorde denne bemærkning til en ny skrammereret udgave af sir Henrys udvalgte værker, som sad lige over for mig på en træstol, og af lutter forskrækkelse var i færd med at sluge den agurk, han holdt i hånden, og som han syntes at have udvalgt som genstand for et dybere gående botanisk studium. Fyren så først på mig, så på tagstenene, og dernæst på ærtekurven, hvorpå han frembragte en lyd, som om han havde fået en snaps forkert i halsen, hvilket overbeviste mig om, at han var en irlænder. Da jeg ikke på nogen menneskelig måde kunne gøre mig forståelig for ham, for selv tegnsproget og de på min pande anbragte stærke hentydninger til en mindre vel forvaret sindstilstand hos hans herre, opfattede han ikke, fandt jeg det mest passende at lade ham børste kalken af mine klæder, hvilket han udførte efter den nyeste måde at strigle heste på. Så vandrede jeg ud for nærmere at tænke over det, jeg havde set og hørt. Jeg kom imidlertid til samme resultat som før og var ganske fornøjet over ved min tilbagekomst at se, både at Bartolomeo havde nøglen, og at mit studie var i orden, såsom jeg undervejs havde fået en uhyggelig anelse om, at sir Henry muligvis kunne have fået i sinde at opføre sidste akt af Semiramis.

En tilfældig forhindring tillod mig ikke den aften at besøge villaen, og først den næste dag henimod solnedgang vandrede jeg ud til sir Henrys lille paradis. Men det gik mig desværre på samme måde som Jordens første mand. Som han havde jeg spist af kundskabens træ på godt og ondt, og som han gjorde

jeg den samme sørgelige opdagelse, nemlig at Eden var lukket og bevogtet at en kerub, der hverken var bevinget eller havde flammesværd, men til gengæld en mængde guld på højst unødvendige steder, og i hånden en brændende svovlstik, hvormed han meget gemytligt tændte sin cigar. Keruben syntes heller ikke synderlig tilbøjelig til at straffe mig eller på anden måde give sit mishag til kende, men han viste sig som en tør, tvær, knarvorn og kedelig gammel tingest af en paradisbevogter, og gentog bestandigt, ligesom salig Kannitverstan, sit "I don't know" med en halsstarrighed, som kun sådan en gammel porthund kan gøre det. At jeg imidlertid var faldet i unåde, syntes mig klart, for han skød ikke ryg en eneste gang, men dampede mig mellem hvert af sine korte svar lige i næsen en røgsky, der kun syntes at kunne hidrøre fra de cigarer, som i Rom går under navnet "*Stincadoros infamos*".

Da jeg så, at ethvert forsøg på at klemme noget ud af ham var lige så frugtesløst som at presse champagne af en østers, gik jeg atter tilbage forbi den smilende villa og ad den lille, bugtede fodsti, hvor roserne og kaprifolierne endnu duftede mig i møde lige så oplivende som den første gang, jeg betrådte den. Hver situation, hver samtale, jeg havde haft med sir Henry, stod under disse omgivelser så levende for mig, at jeg hvert øjeblik syntes at se hans ansigt i en åbning af hækken eller ham selv komme mig i møde på den smalle gangsti. Jo mere jeg gik, desto klarere blev det mig, at jeg på ny havde gjort ham højlig uret, og at min opførsel lige over for hans åbne adfærd kun var en række af fornærmelser, som jeg havde tilføjet en, der i sit inderste var ulykkelig, og derfor dobbelt måtte føle det, som måske næppe ville såre andre. Jeg fik en brændende attrå efter

endnu en gang at tale med ham for at bede om hans tilgivelse for mit ubesindige lureri, og da jeg erindrede, at han engang havde meddelt mig, at han undertiden spiste til aften hos Spillmann, fattede jeg den beslutning at gå derop for om muligt at træffe ham.

Ved min indtræden i de ædle lorders helligdom så jeg kun to til tre gæster, der i den pragtfulde spisesal tog sig ud som lige så mange fluer på en forgyldt tallerken, og havde dernæst den aparte fornøjelse at se en af disse engelske plumbuddingædere glo på mig med en mine, som om han mente, at jeg ved en fejltagelse var kommet mellem overnaturlige størrelser. Jeg gjorde, som menneskenes børn altid gør ved slige lejligheder. Jeg blev, i stedet for at gå, og bestilte en diner til tyve francs, i stedet for at drikke en flaske sodavand.

Mens jeg sad og ærgrede mig over min spildte tid og mine spildte penge, samt gav mig udseende af at være en lige så ægte engelsk nar og beefsteakfordærver som de andre, blev døren pludselig revet op, og en hel bande af grønternede jakker, røde whiskers, vandblå øjne og glubende fortænder styrtede under latter og støjende passiar ind i spisesalen.

"Har De hørt den nyeste skandale, Pemfrithstone?" råbte en, idet han fægtede med sin tynde, guldknappede stok hen imod den nævnte herre, der just var i færd med at tranchere en agerhøne.

"I don't know," svarede denne, idet han på en heldig måde kopierede keruben.

"Den er guddommelig, udmærket, ganske mageløs!" råbte den første, idet han kylede både sin hat og stok på bordet,

måske som en antydning af, at vest og bukser snart ville følge efter.

"De kender jo sir Henry?" råbte en anden, idet han fortsatte sine prisværdige anstrengelser for at spise sin ene knebelsbart.

"Very well," svarede sir Pemfrithstone, og begravede sin gaffel i det indre af agerhønen med en mine, som om han agtede selv at følge efter.

"Tænk Dem," råbte den anden, idet han gjorde nogle fortvivlede anfald på knebelsbarten, "hvilken skandale! Sir Henry er –"

"Lad Charles tale!" skreg de andre. "Charles har ordet – han kan den!"

"Nuvel mine herrer!" råbte den første, idet han på ny snappede spadserestokken og fægtede med den i luften, som om han ved at kløve ordene ville forøge deres knusende antal. "Skandalen er i korthed følgende: Sir Henry, hvis ridderlige anstand og legemlige skønhed vil være Dem alle bekendt, begyndte allerede tidligt i sæsonen at vise sig hyppigt i lady Smithfirlewitz' soireer, uagtet det var vitterligt for alle, at han i de vintre, hvori han ellers besøgte Rom, kun mulede i ensomhed og morede sig med at polere antikke shillings. Et så mærkværdigt fænomen kunne naturligvis ikke blive ubemærket, og det varede heller ikke længe, førend lady Smithfirlewitz, der, mellem os sagt, har øjne som en musvåge og næse som en ræv, opdagede den magnet, som trak sir Henry til huset. Denne var ingen anden end komtesse G., en ung dansk dame, meget smuk, temmelig rig, men noget gauche, som de danske damer jo plejer at være. Jeg dansede selv med hende et par gange hos lady Smithfirlewitz. Hun blev rød lige

op over begge øren, hver gang jeg fortalte en af Robert Witchwatchs forbandet flotte historier, skønt i modererede udtryk, og erklærede det for en afskyelig skik, at vi drak portvin efter bordet og lod damerne skøtte sig selv. Så lod jeg hende skøtte sig selv, og hun gjorde overhovedet heller ingen lykke hos lady Smithfirlewitz, hvor hun ofte kom i et toilette, der syntes mere skikket til nonnedragt end til bal, men Robert og de andre så godt, at sir Henry bestandigt stod i et hjørne og rokkede, ligesom en gammel rhinoceros, og snappede efter vejret, hver gang hun dansede forbi ham. Senere fik jeg at vide, at han også kom hos den gamle grevinde G., og en dag så jeg hans hund, Monkey, fare ud ad porten og ryge lige under skørterne på den gamle lady Smicksmack, der går med katteskind om anklerne, fordi hun lider af gigt. Det var et guddommeligt syn! Monkey, der, mellem os sagt, er den flotteste terrier i verden, gik på med dødsforagt og ville absolut have fat i katten. Lady Smicksmack hvinede himmelhøjt og sparkede ud som en gammel karriolhest, og sir Henrys groom, en ganske lille en, og sort i sit ansigt som en morian, halede og rev i halen på Monkey, der ikke kunne komme ud af lady Smicksmacks krinoline, hvor den løb omkring som en rotte i et hønsebur.

Det var en guddommelig scene! Jeg lo, så jeg måtte holde mig i siderne, og var nær ved at revne, da lady Smicksmack, før hun faldt i afmagt, dunkede sir Henrys groom i hovedet med en sådan vedholdenhed, at hun fik sin en-tout-cas gjort om til knækparasol. Nå, det var ikke det, jeg ville fortælle, men nok er det, at sir Henry vedblev at komme til grevinde G., ja nogle siger endog, at han gik i munkekutte og blev malet sammen med komtessen, men det tør jeg dog ikke bande på. Imidlertid

gik det med sir Henry som med alle andre. Først forliebede han sig, så forløb han sig, og så forlovede han sig, men med det sidste kneb det nok svært, så vidt jeg har kunnet erfare. Det er heller ikke let at sige, hvorfor en ung pige netop vil tage en snudebille, når hun kan få en af os andre, og det var nok også den gamle grevinde, der lavede partiet sammen. Det varede heller ikke længere end tre dage, førend det gik over styr igen, og efter hvad jeg har hørt af Robert Witchwatch, gik det til på følgende måde:

Den første dag holdt sir Henry sig i skindet og beundrede en distance. Den anden dag ville han efter dansk skik kysse sin forlovede, men bar sig så kejtet ad, at hun fik en bule i panden, så at der var spørgsmål om, hvor vidt hun kunne tage på lady Smithfirlewitz' store bal den følgende aften. Efter hvad Robert fortalte, var sir Henry meget nedslået den eftermiddag, men når man er skabt som et næsehorn, sagde Robert, burde man øve sig, inden man kysser en så smuk pige som komtesse G. Det følte rimeligvis sir Henry, for den næste dag sendte han hende en sådan baldragt, at lady Smithfirlewitz' to døtre, der netop gjorde visit, fik nervøs hovedpine og måtte køres hjem. Komtesse G. kom imidlertid til ballet hos lady Smithfirlewitz, og sir Henry kom der også og så ud som en mastodont i borgmesteruniform. Men lige som han havde overrakt hende en dejlig buket og vil føre hende til dansen, løber han næsen mod en ung mand i østrigsk løjtnantsuniform, som den gamle lady Smithfirlewitz havde snuset op, pokker må vide hvorfra, og fået med til festen. Ved synet af ham blev der et grueligt spektakel lige midt i balsalen. Han udfordrede sir Henry på pistoler, men sir Henry, der rimeligvis ved, at der skal mere til

for en rhinoceros, bad ham rejse pokker i vold, så blev den unge officer aldeles rasende og skældte ham ud på dansk, engelsk og tysk mellem hinanden. Komtesse G. græd, hendes moder besvimede, lady Smithfirlewitz' døtre kom af med deres hovedpine, og den gamle lady Smicksmack lånte lady Smithfirlewitz sådan et par øjne, at hun nær aldrig havde fået dem tilbage igen. Den unge komtesse G. græd og hulkede og erklærede sir Henry, at hun var en ulykkelig pige for livstid. Men hvem kommer så farende ind i salen, just som hans vogn er kørt frem? –

Det gør Monkey, ingen anden end Monkey, det mest fordømte og grinagtige dyr i hele kristenheden, og meget klogere end sir Henry selv. Den havde siddet i vognen, hvor den altid er, når dens herre tager ud, men lige som tjeneren lukker vogndøren op, ryger den ud, op ad trapperne, ind i balsalen og lige i benene på den gamle lady Smicksmack, som havde travlt med at hælde vinaigre på grevinde G.

Ind ryger Monkey på katteskindene, ned dumper lady Smicksmack og tager tre garneringer fra grevinde G. sammen med lady Smithfirlewitz med sig i faldet, men næppe mærker Monkey, at den, skønt i uegentlig forstand, bliver overmandet, før den ryger ud igen, farer mellem benene på to tjenere med ananas-is, vælter dem begge og sætter derpå med et spring op i orkestret, hvor den giver sig til at tude som en besat. Robert Witchwatch, der har fortalt mig det hele, ligger endnu af et mavetilfælde, som han fik den aften, og lægen har forbudt ham at fortælle historien mere end en gang i døgnet. Men sir Henry tog sagen fuldkommen som gentleman. Han bukkede for komtesse G., fløjtede ad Monkey og gik ud af salen lige så

strunk og stolt, som om sagen ikke i fjerneste måde kom ham ved. Skønhed har han ikke, men megen verden – det må man lade ham. Han rejste naturligvis samme aften, så De kan få hans lille gig, Pemfrithstone. Den bliver råbt op på onsdag tillige med hestene. Der er nogle fordømt kønne tingester iblandt dem."

Det var mere end nok for mig. Hvad hjælper østers og ananas, når man er så gal i hovedet, at man har lyst til at anlægge proces mod hele jordkloden. Ved min hjemkomst lå der en lille forseglet pakke på mit bord. Den indeholdt min skitse fra caféen, mit honorar for maleriet og en billet med følgende ord:

> De har beluret mig i mit livs svageste øjeblik. Dette kan jeg tilgive Dem, men se hinanden kan vi ikke mere. For at De ikke skal tage fejl af min handlemåde, meddeler jeg Dem, at det er med vedkommendes tilladelse, at jeg har beholdt originalmaleriet. Jeg fik denne tilladelse, under det forbehold, at jeg kunne indhente det afsendte maleri, lade det kopiere og afsende det så betids, at det kunne nå sit bestemmelsessted til den for originalen fastsatte tid.
>
> *Henry Vernon.*

"Hvad kalder De ham?" råbte Aabye forbavset, idet han skød glasset fra sig.

"Henry Vernon," sagde Bjørck. "Det er jo et meget godt navn. De har vel næppe kendt ham? Det er henved en tredive år siden, at den historie passerede."

"Nej," svarede Aabye nølende, "kendt ham har jeg ikke, men dog er navnet mig bekendt."

"Og De ved ellers ikke noget om hans skæbne, for jeg står på mere end en måde i gæld til ham og havde stor lyst til blot at tale med ham endnu en gang?"

"Det vil aldrig ske," sagde Aabye; "han er død på Jamaica."

"Siden De ved det," frittede Bjørck, "så ved De måske mere? Blev han gift? Jeg spørger om det, ikke fordi den slags ting ellers interesserer mig, men fordi jeg tror, at den orm, der nagede sir Henry, var frygten for at blive pebersvend. Han havde et varmt og rigt hjerte, men hans højeste ønske var at dele det med en anden."

"Han blev gift," svarede Aabye sagte, "og jeg tror ulykkelig gift, for det var en forbindelse, der mere knyttedes af lyst til at hjælpe en ulykkelig, end af virkelig kærlighed, eller rettere, der var vistnok i begyndelsen en sand følelse til stede, men som ikke kunne udvikle sig, fordi tidligere og bitre erindringer, navnlig fra hendes side, bestandig skød sig i vejret ligesom ukrudt og kvalte den dybere tro på hinanden."

"De spænder min nysgerrighed med, hvad De siger," vedblev Bjørck, "og jeg lider ingen halvkvædet vise. Fortæl mig derfor det hele, hvis De kan!"

"Nå," sagde Aabye, "siden De absolut vil have mig under pumpen, skal jeg fortælle Dem, hvad jeg ved, skønt det er meget lidt. Sir Henry traf på sin rejse fra Rom sammen med en familie, der var på turen hjem. Denne familie bestod, så vidt det er mig meddelt, af en købmand, hans kone og datter, der for sit helbred havde gjort en rejse til Italien, og som var helbredet så godt, at hun var blevet forlovet dernede. Moderen er blevet mig

skildret som en fin, nobel natur, og den medfølelse, hvormed hun behandlede sir Henry, der naturligvis var i en forknyt og forkuet tilstand, vandt ham så ganske, at han knyttedes nærmere til familien og fulgte med den til hjemmet. Der skete nu, hvad der næppe er ganske sjældent – følelsen for den ældre moder overførtes på datteren, idet han i hende forenede moderens sjælelige skønhed med datterens ungdommelige ynde, og dette gav anledning til en forelskelse, som i sin styrke ikke syntes at ænse, at hun alt var bundet til en anden. Næppe var de kommet hjem, førend ulykken i et sjældent omfang brød løs over dette hus. Faderen gik fallit, og man siger, at han druknede sig, skønt det lige så meget så ud som et ulykkestilfælde. Moderen, der alt tidligere var ramt af mange sorger, døde kort efter. Datteren, der således så sig forladt, fattig og ulykkelig, skulle blive det endnu mere. Hendes forlovede, der skønt selv en rig mand, havde spekuleret i den formue, som ville tilfalde hende, hævede pludselig forbindelsen og trak sig ganske tilbage. Hun skildres af sine samtidige som en særdeles smuk, men forfængelig og egoistisk pige, og det vakte derfor almindelig forbavselse, da hun afslog sir Henrys hånd og kolossale formue, for at sir Henry ikke har været så hæslig, som De fortæller, ved jeg bestemt, skønt jeg undskylder, at De som maler og for effektens skyld har smurt lidt tykt på. Imidlertid kom den virkelige grund til afslaget snart for dagen. Fattig, ussel og forladt fødte hun et barn, der ville være omkommet sammen med moderen, hvis ikke sir Henry havde opsporet det skjulested, hun havde valgt sig, og på ny hjulpet hende. Han lovede hende at glemme hendes fortid, når hun blot ville knytte sin fremtid til hans, og opfyldt af taknemmelighed

imod ham, pint ved tanken om den spot og forhånelse, der ville ramme hende, og vistnok fuld af de bedste forsætter, gav hun efter. Men det slog ikke til. Hendes karakter, der svømmede lige på overfladen, kunne ikke forsone sig med sir Henrys noget latterlige udvortes og heller ikke vurdere den fylde af følelse, som gemte sig under hans stygge maske. Hun agtede ham, men elske ham gjorde hun bestemt ikke, og al hendes kærlighed kastede sig på det barn, som hun havde efterladt. Men i den henseende var sir Henry ubøjelig. Det blev opdraget, som om det havde været hans eget, men selv så han det aldrig og tillod heller ikke hende at se det, idet han strengt hævdede det løfte, som hun havde givet ham før deres forbindelse. Dette punkt gav idelig anledning til bitterhed fra hendes side og kolde afvisninger fra hans, men det ødelagde et forhold, som måske kunne være blevet lykkeligt. På samme tid, som han næsten fyrsteligt sørgede for et barn, der ikke var hans eget, og således på sin side overholdt sin del af overenskomsten, tvang han med ubøjelig bestemthed hende til at gøre det samme, og dette var grunden til den melankoli, der senere endte hendes liv. Sir Henry døde kort derefter under et besøg på Jamaica, og hans store formue gik dels over til en yngre broder, dels til filantropiske øjemed. Dette er det lidet, som jeg med sikkerhed ved om ham."

"Og hvem har fortalt Dem alt dette?" spurgte Bjørck.

"En patient," svarede Aabye, "som jeg engang havde, en af de få, om hvilken jeg med sikkerhed kan sige, at jeg har reddet hans liv."

"Og han hed?" frittede Bjørck begærlig.

"Jeg kan aldrig huske mine patienters navne," svarede Aabye tørt, idet han gik ind i osteriet.

"Der fik De den," sagde den gamle, "men derfor skal De ikke se så muggen ud. Jeg kan også fortælle Dem noget om Henry Vernon, og det oven i købet noget meget mærkværdigt."

Bjørck, der nok holdt af en passiar, rykkede straks hen til den gamle, som vedblev:

"Hvad jeg nu betror Dem, kære Bjørck, beder jeg Dem bevare som den dybeste hemmelighed, for vel har jeg ikke, som Aabye, aflagt nogen doktored, men da min meddelelse kan lede til de allervigtigste oplysninger, beder jeg Dem ikke at misbruge den. Jeg var for to år siden ude i Albanerbjergene, hvor fyrst Pisani, en af de mest rasende bourbonister, ejer en villa. Denne frembyder i og for sig ikke noget videre af betydning, men han havde det held på en dertil stødende jordlod at opgrave en sarkofag, hvis skulpturarbejde hører til noget af det mest fuldendte og bedst bevarede fra oldtiden. Den står opstillet i haven på en måde, der fuldkomment passer for den, for jeg tror sjældent at have set et sted, der således stemmer til alvor og sorgfuld eftertanke som dette. Baggrunden dannes af en lille lund af cypresser, forgrunden af mørke stenege og bredkronede pinjer, som næsten ikke tillader solen at skinne igennem, og imellem disse står som symbolet på jordens genvordighed skarptornede figenkaktus, hvis torne ligesom livets ulykker har modhager, så at de borer sig dybere og dybere ind. Da jeg havde taget sarkofagen i øjesyn, satte jeg mig ved dens fod, og mit blik faldt da på en af disse kaktus, i hvis fine, grønne bark romerne med en nål rister elskovstegn, som er så ubeskedne at blive stående indtil planten engang går ud. De vil kunne tænke dem

min forbavselse, da jeg ved nærmere at efterse denne kaktus, opdagede navnet Henry Vernon indridset, ikke ti eller hundrede gange, men dækkende overfladen af hvert blad fra øverst til nederst. Navnet var skrevet med en fin og tydelig hånd, som var den samme over alt, men det kan ikke have været Deres englænder, for den lærde naturforsker, som var med mig, og som kaldte den opunch eller sådan noget, erklærede, at planten næppe var femten år gammel. Dette er min meget vigtige oplysning, som De ikke må misbruge, Bjørck, for når De lægger den sammen med, hvad Aabye har fortalt, kunne De let få for meget at vide."

Bjørck så ikke videre fornøjet ud ved den gamles oplysning, men Berthelsen råbte: "Det har naturligvis været et eller andet forliebt kvindfolk, som har ristet runer over sin ulykkelige kærlighed. Der må jo være nok af det navn. Kun et fruentimmer kan falde på slig en tåbelighed."

"Jeg takker på kønnets vegne," sagde den gamle, "og for den ærbødighed, som De bestandig viser det. Men det var næppe en dame, der havde indristet disse runer, for De, som kender så meget til kønnet, ved vistnok, at damebilletter altid er uden dato. Det er kun os mænd, som i karrig følelse af tidens knaphed altid mærker vore elskovsord på denne måde. Men ved indskriften på den figenkaktus, jeg omtaler, var der samtidig den ejendommelighed, at der bag efter navnet ligesom med et stempel var indtrykket en lille cirkel, og i denne cirkel var datoen fra dag til dag ufravigeligt anbragt, og det hele var ordnet således, at de samlede ringe på hvert enkelt blad dannede et H og et V., når man så dem i afstand, mens de

opløste sig i en tilsyneladende forvirret masse ved at ses i nærheden. – hvad siger De dertil?" henvendte han sig til mig.

"Jeg må tilstå, at Berthelsen vistnok har ret, skønt ikke af den grund, som han angiver. Både en mand og en kvinde kunne finde på at indridse navnet på den elskede, for følelsen sætter dem i det mindste i den periode i det samme niveau. Jeg ynder ikke den hjemme hos os almindelige skik, der gør, at man ikke kan sætte sig på en bænk eller i et lysthus uden at se de to elskendes navne anbragte i et hjerte eller anden sindrig allegori. Det er uskønt, fordi det, som burde være en hemmelighed, her træder lige så offentligt frem, som om det var trykket med fede typer i Adresseavisen, men jeg nægter ikke, at jeg lider den beskedne, italienske skik, hvor de elskende vælger en ubemærket plante, og hvor bladet i reglen afhugges, når det har bragt brev og budskab. Jeg er vis på, at den figenkaktus, som De omtaler, ikke har været bestemt til at beskues af profane blikke, ligesom der jo kun kommer meget få på fyrstens villa. I øvrigt er jeg næsten vis på, at den, der har indridset dette navn, trods datoen, har været en kvinde. En mand ville kun gøre noget lignende, når han var fange, for en kvinde er det nok at være ensom og ulykkelig."

"De laver jo en hel roman ud af min lille iagttagelse," sagde den gamle smilende, "og tilmed drøfter De det med en grundighed, som om De havde noget i baghånden, hvorved De kunne komme længere end os andre. Dersom De ved noget, så sæt ikke Deres lys under en skæppe, men lad det skinne som Aabyes og mit."

"Har De aldrig," spurgte jeg den gamle, "oplevet, at begivenheder, der foregår i vor umiddelbare nærhed, tit kan

have en slynget intrige og et så romantisk anstrøg, at selv digteren ikke kan benytte dem, fordi de ville synes for usandsynlige, dersom de overførtes i romanen eller novellen? Og har De dernæst ikke lagt mærke til, at sådanne begivenheder, der rammer personer, som vi ikke står i noget nøjere forhold til, netop får en forøget interesse for os derved, at de pirrer fantasien, just fordi vi ved hjælp af denne udmaler os situationerne og former karaktererne?"

"Å jo," svarede den gamle, "der er nok noget i, hvad De siger, men det forekommer mig, at De med vilje kører uden om målet. Endnu ser jeg ikke, hvor De vil hen."

"Det er heller ikke så let. Jeg sigter til en begivenhed, som næppe kan være Dem bekendt, men som lang tid efter satte min fantasi i bevægelse og efterlod et indtryk, som jeg endnu ikke ganske har forvundet. Det forekommer mig dernæst som mere end en tilfældighed, at disse indtryk, som jeg dengang modtog ved en vens beretning i skyggen af Dyrehavens bøge, nu skal manes frem på Campagnens sletter netop ved det navn, der i dag som en genganger stiger op af forglemmelsens grav."

"For pokker!" sagde den gamle ironisk, "De bliver jo ganske højtidelig. Nu har De spændt vor nysgerrighed for stærkt, til at De med ære kan trække Dem tilbage, og jeg dømmer Dem derfor til at stå åbenbar skrifte ligesom Aabye og jeg."

"Skriftemålet er en farlig ting," svarede jeg, "for det bliver i reglen sandhed og digt, uden at man rigtig ved, hvor den første ender og det sidste begynder, og for så vidt vil det, som jeg har at berette, komme skriftemålet meget nær."

"Nuvel!" sagde den gamle, idet han med et par kast slog sin kappe om sig, så at den kom til at ligne en munkekutte, og

derpå andægtigt foldede hænderne. "Her har De munken. Rørhytten, hvori vi sidder, agerer skriftestol, og De kan således begynde, når De vil."

Med disse ord slog han kors for sig, foldede sine hænder over maven og satte et så andægtig-idiotisk ansigt op, at vi alle brast i latter.

"Nå," svarede jeg, "siden det endelig skal være, får jeg vel krybe til korset, men ligesom jeg selv føler mig andægtig stemt ved den ærværdige faders åsyn, må jeg bede de andre være det samme. Altså andagt og tavshed, mine herrer, skriftemålet begynder.

Omtrent for otte år siden begik jeg den dødssynd at stige op på en kapervogn ved Østerport, for ved hjælp af den at føres til et sted, hvor frådseri og vellevnet i høj grad var fremherskende. Det var hos en grosserer, der ejede et landsted i nærheden af Dyrehaven, hvor man drev livets raffinements så vidt, at man drak gammel rhinskvin af rosenfarvede glas. Det var en stor synd. Var det ikke, ærværdige fader?"

"En dødssynd!" stønnede den gamle med himmelvendte blikke. "En synd til et halvt lispund vokslys."

"Dernæst bekender jeg, i håb om syndernes forladelse, at jeg hengav mig til vrede og heftighed imod kusken, fordi "Ferdinand" to gange "lagde op", uden at vi derved kom af stedet, men at jeg stræbte at afsone denne synd ved at sætte mig over på en anden vogn og vise mig lige så kærlig og elskværdig mod en nydelig lille dame, som jeg før havde været grov imod kusken. Var det ikke rigtigt, hellige fader?"

"Fuldkommen rigtigt, min søn," svarede den gamle med et sardonisk grin. "Kærlighedens kåbe dækker syndernes mangfoldighed. Videre, min søn!"

"Så bekender jeg med anger og ruelse, at jeg tog for mig af retterne, dels fordi de smagte godt, dels fordi ingen hader sit eget kød, men føder og vederkvæger det. Ja, jeg vil endogså bekende, at jeg ærgrede mig over min ven, Frederik Holmgreen, der sad skrås over for mig og stak til retterne ligesom en kylling til en regnorm, skønt han den næste dag skulle foretage en udenlandsrejse på flere år. Var det urigtigt, hellige fader?"

"Højst urigtigt," svarede den gamle, – "af din ven naturligvis. Ingen må foragte Herrens gaver. Jeg frygter for, at vi må sætte to pund vokslys på hans regning, som du kommer til at betale. Videre, min søn!"

"Så bekender jeg da endelig, at jeg var noget hed i hovedet oven på middagen, og at jeg trængte stærkt til at lufte mig ved en cigar i Guds fri natur, hvorfor jeg søgte efter Holmgreen, for – –"

"Hvad er det for en larm?" afbrød den gamle, idet han pludselig faldt ud af munkerollen og hurtigt ilede op på den lille platfond, der løb langs den indre side af osteriets mur, hvorfra man havde udsigt over vejen.

"Hvad er det, Aabye?" råbte vi andre, da vi så ham i fuldt løb komme fra osteriet og ile hen til platfonden.

"Bøfler!" råbte han åndeløs, idet han fo'r forbi.

"Selv bøffel!" sagde Bjørck, hvem han tørnede imod. "Lad os se, hvad det er! Jeg tror, ta' mig fa'n, de slås."

Larmen, som vi alt tidligere havde hørt i længere afstand, tiltog i foruroligende grad og lod sig ikke godt beskrive

anderledes end som et samstemmigt kor af dyrene i Noahs ark under en trerebet mærssejlskuling. Det var en brølen, grynten og vrinsken, der i en fart fik os alle op på platfonden.

Hvad der frembød sig for vort blik, var et ægte italiensk genrebillede. Ude på vejen var en svær blokvogn, forspændt med et ottespand af bøfler, kørt fast, så at det ene hjul næsten til akslen var begravet i jorden. Et par af de forreste bøfler havde kastet sig plat ned, som disse dyr gør, når byrden bliver dem for tung. På blokvognen hvilede en marmorblok fra Carrara, skinnende i solen som en uhyre snebold, og oven på den sad en solbrændt, kraftig guardiano, der svang sin lange lanse, idet han under idelige tilråb søgte at animere dyrene, mens en del bønder og folk fra osteriet bestræbte sig for at hæve forhjulet op ved at anvende en svær bjælke som løftestang. Det lange forspand spærrede vejen på skrå, idet de forreste bøfler havde kastet sig næsten ind under osteriets mur, hvor de lå stønnende og med ludende hoveder, tilsyneladende ligegyldige for al den vold og mishandling, som man tilføjede dem.

En grel modsætning til dette sindige forspand og til den plumpe, uformelige blokvogn dannede en elegant phaeton, forspændt med et par dejlige gråskimler, der, utålmodigt vrinskende, skrabede jorden med deres forben, idet de kastede sky blikke til de foran dem liggende bøfler. Hvad der imidlertid mest tildrog sig vor fælles opmærksomhed, var vognens besætning. På forsædet sad en ung pige, der halvt nysgerrig, halvt utålmodig hvert øjeblik kiggede ud over det lave kuskesæde. Hun var næppe nogen romerinde, selv om hun havde et let anstrøg af den ingenlunde uklædelige fyldighed, som karakteriserer disse, men hendes teint var for klar, rødmen

i hendes kinder for frisk, øjnene for lyse og håret for blondt, til at hun kunne tilhøre et så sydligt folkefærd. Hun var let og livlig som et barn, fuld af bevægelse, og dannede derved en skarp kontrast til en anden, lidt ældre dame, der sad på bagsædet og, ligesom nedtynget af bekymring, lænede sit hoved til kalechen. Hun var en fuldendt skønhed, og en mærkelig modsætning til den yngre. Hendes fine ansigtsoval, der om panden og tindingerne omsluttedes af et glat, næsten blåligsort hår, var af en så fuldendt form, at den ikke gav antikkens noget efter. Hendes pande var høj og ædel, tindingerne let indbuede, næsen noget krummet, dog ikke så stærkt som hos romerne, munden lille, fyldig og af en form, som jeg kun har set hos kvinderne på Ischia. Hendes fine, lette skikkelse var indhyllet i en sort, folderig kjole, der på en iøjnefaldende måde fremhævede den hvide hånd og den matte, klare teint, der var ejendommelig for hendes ansigt. Hvad der imidlertid henledede den fælles opmærksomhed langt stærkere på hende end på hendes livlige ledsagerinde, var det udtryk af lidelse, der var udbredt over hendes træk. Hvad enten det nu kom af anstrengelse, smerte eller fordi hun ikke ville se, hvad der foregik om hende, holdt hun øjenlågene halvt lukkede og åbnede dem kun en enkelt gang, når hendes ledsager, en ældre mand, henvendte et par ord til hende.

Her lå måske nøglen til det forunderlige, ligesom hendøende udtryk i hendes træk, for sjældent har jeg set et mere udpræget skurkeansigt, end det, der sad på ham. Hvad enten man så hen til hans lave, skråt tilbagefaldende pande eller hans små, sorte, stikkende øjne, den råt formede næse eller de fremstående kindben, måtte man erkende ham for at være i besiddelse af en

fuldendt hæslighed, men hvad der især gav ham et uhyggeligt udtryk af dyrisk begærlighed, var det fremstående underansigt, hvis kødfulde mund foroven begrænsedes af en svær, kulsort og strittende knebelsbart, mens den forneden, foruden den svære, noget hængende underlæbe, afsluttedes af et uformeligt hageparti, der havde den ejendommelige og forunderlige evne at kunne skydes frem foran overmunden, så at jeg måtte give Aabye ret, da han bemærkede, at han vistnok havde kvadratben ligesom fuglene. Hans matte, gulblege ansigtsfarve tydede på udsvævelsernes malaria og røbede ham som en indfødt italiener, hvorimod den slanke, mørke dame snarere syntes at være en fremmed, der i længere tid var påvirket af klimaet, end en indfødt romerinde.

Mens jeg anstillede disse betragtninger, havde der samlet sig nogle flere bønder og enkelte politisoldater, som ved fælles hjælp søgte at hæve hjulet op, men den svære blok lå som et bjerg, der trodsede enhver anstrengelse. En undersætsig, hjulbenet fyr, der var bragt i raseri over bøflernes genstridighed, greb pludseligt den svære bjælke, der lå henslængt på vejen, og nærmede sig de forreste bøfler under idelige tilråb og tilskyndelser fra den ældre herres side, der kommanderede ham stående oprejst i vognen. Det var mig ikke rigtig klart, hvad han ville, før jeg så ham hæve bjælken langsomt i vejret med anstrengelse af hele sin kraft. Den sortklædte dame, der hidtil havde spillet en fuldkommen passiv rolle, rejste sig med et pludseligt indignationsråb op i vognen, idet hun, vinkende med hånden, gjorde en afværgende bevægelse. Hendes ledsager greb hende imidlertid hårdt om armen og kastede hende ublidt tilbage i vognen, idet han

fnysende af raseri den ene gang efter den anden råbte: "Knæk ryggen på de bæster!"

Næsten i samme øjeblik faldt den centnersvære bjælke ned over ryggen på de ulykkelige dyr med et så hult og drønende brag, at jeg virkelig troede, at han havde opfyldt den andens begæring. De mishandlede dyr stønnede frygteligt, men det varede kun et øjeblik. I det næste rejste de sig med en kraft og et raseri, som fik deres øjne til at lyne af hævngerrighed, kastede bjælken over mod de urolige heste, sønderbrød åget, og da skimlerne i samme øjeblik stejlede, styrtede en af de rasende bøfler frem, borede med et brøl det ene af sine opad krummede horn ind under bugen på det ædle dyr, der sank sammen med en stønnende lyd, idet det farvede jorden med en purpurrød blodstrøm. Bøflen så sig et øjeblik om, som om den havde lyst til at indlade sig med en ny modstander, udstødte derpå et triumferende brøl, og satte i en kluntet galop op ad Via Flaminia, mens den anden tog vejen ad Ponte Molle, hvor alt ærbødigt veg til side for den.

Alt dette skete i langt kortere tid, end jeg har brugt til at skildre det. Midt i den forvirring, der opstod ved bøflernes rasende angreb, var den ældre herre sprunget ud af vognen uden at bekymre sig om damerne, der ligeledes var steget ud, og nu, rystende af skræk, stod ved vejkanten med øjensynlig fare for at blive overkørte, dersom det ikke lykkedes tjenerskabet og de tililende sbirrer at tvinge den anden af rædsel ubændige hest. Ligesom Bjørck og den gamle kom ud for at hjælpe damerne ind i osteriet, så vi den ældre herre med rasende miner nærme sig den skurk af en bonde, der havde mishandlet de ulykkelige bøfler. Det var ikke let at sige, hvem af

disse to der var den hæsligste, enten han, der holdt ekvipage og tjener, eller han, hvis hele rigdom rimeligvis bestod i de pjalter, han havde på kroppen. Begges ansigter var i lige høj grad fortrukket af raseri, og så vidt jeg af enkelte udtryk kunne dømme, syntes bonden ikke tilbøjelig til at tage imod bebrejdelser, da han jo blot havde adlydt den andens befaling. Skænderiet antog stadig et større omfang, og ligesom Bjørck nærmede sig for at gøre plads for damerne, så vi den ældre herre tumle tilbage for et stød, som bonden havde givet ham. I et spring var han henne ved vognen, snappede pisken ud af kuskens hånd, fo'r hen imod sin modstander, og inden nogen kunne lægge sig derimellem, gav han ham tre eller fire slag over ansigtet, hvoraf hvert efterlod en lang mørkerød stribe. Bonden tumlede et øjeblik tilbage, bedøvet af smerte og forvirret over det pludselige angreb. Derpå famlede han under sin trøje og trak den kendte romerske kniv frem. Vi hørte tydelig knækket, idet han smækkede den op. Den blinkede et øjeblik i solskinnet, men blev i det næste slået ham ud af hånden af sbirrerne. Bonden satte sig rasende til modværge, slog, bed og sparkede om sig, indtil han endelig, bastet og bundet af politisoldaterne, som syntes at adlyde den ældre herre med overordentlig ærbødighed, lå hylende af raseri på vejen.

"Til S. Michele med det ådsel!" råbte hans modstander til politisoldaterne, idet han sparkede til ham. "Og der, din hund, tag det, og det, og det!" føjede han fnysende til, og ledsagede hvert af sine ord med nye piskeslag over den elendiges ansigt.

"Skam Dem!" hørte vi den gamle råbe med stentorstemme. "Skam Dem over at slå en mand, der ligger bagbundet på jorden!"

Han studsede ved disse uventede ord og hørte op med at mishandle sin modstander, men denne rejste sig op i en siddende stilling, spyttede efter ham og råbte:

"Skamme sig? Han skammer sig ikke ved at tage det sidste majsblad af den fattiges seng og stikke det i sin pengepung, men han skal dø en kold død, og græsset skal visne på hans grav!"

Den hele scene gjorde et højst uhyggeligt indtryk, som ikke formindskedes derved, at den bagbundne bonde med stor brutalitet slæbtes bort af gendarmerne, mens den fremmede vedblev at kommandere og udskælde både tjenerskabet og de omstående.

Idet Bjørck og den gamle trådte ind i osteriet med begge damerne, hilste den ældre på os med megen venlighed og henvendte på flydende italiensk et par takkende ord til os. Hun gjorde dette med megen anstand og med en vis fornemhed, der ligesom syntes at være hende påtvunget.

Den yngre derimod betragtede os alle med et nysgerrigt blik, som om hun havde stor lyst til at indlade sig nærmere med os, men den ældre vinkede ad hende og hviskede hende et par ord, der bevirkede, at hun pludselig fik stærk interesse for det lille Mariabillede, som i sin brogede pragt var hængt over køkkendøren. Under den pause, som derved påfulgte, greb vi lejligheden til at fjerne os og var kort efter igen på vejen til Rom.

"Kendte De noget til det selskab?" spurgte jeg den gamle, da vi på ny passerede Ponte Molle. "Damerne var vistnok ikke italienske?"

"Det var fyrst Pisani, den argeste papist og den hæsligste ågerkarl eller bankier, som det jo nu hedder, der nogen sinde er

blevet benådet af den hellige fader."

"Benådet! – hvormed?"

"Ih! Med værdighed som principe, med adeligt skjold, hvor der i det ene felt burde stå en falsk veksel og i det andet et par lange fingre, mens der nu findes noget andet rageri og dingeldangel, som jeg ikke kan huske."

"Hvorledes er han da kommet til det?"

"Ja, Gud ved det! Vist er det, at han begyndte som skomager i Trastevere med at sætte støvler på regningen, når der skulle stå sko, og senere drev han en nem lille forretning med små procenter nede i nærheden af Ghetto. Da han ville udvide denne efter en større målestok, fandt den hellige fader, at han ågrede for stærkt med de pund, der var ham betroet af engelske lorder og gentlemen. Der kom nogle småting frem, som gjorde det nødvendigt for ham at skaffe sig en større verdenserfaring, og for at forbinde det nyttige med det behagelige gik han til Wien, hvor han gjorde regeringen god tjeneste som spion. Til gengæld blev han indviet i dennes planer og skaffede sig selv god fortjeneste ved at spekulere afvekslende i italienske og østrigske fonds, og da han altid vidste, til hvad side vippebrættet ville gå, blev ved hans tilbagekomst synderegisteret slettet ud, og hans navn til gengæld indført i adelsregisteret, hvor det nu stråler lige så blankt og med sværere forgyldning end Spadaernes, Colonnaernes og Savelliernes. Han låner den hellige fader hvert år to millioner scudi, og har til gengæld fået rettigheder, hvorved han kan presse seks ud af hans undersåtter."

"Og den unge sortklædte dame," spurgte jeg nølende, "hun er da vel ikke hans hustru?"

"Chi lo sa!" svarede den gamle, idet han trak på skuldrene. "Nogle siger ja, andre nej. Det er et vanskeligt forhold at bedømme. Om de er ægteviede eller ej ved jeg ikke. Kun så meget ved jeg, at han for omtrent syv år siden bestræbte sig for at indføre hende i de fornemme cirkler i Rom, hvor hun kaldtes principessa og skulle agere hans kone. Han måtte imidlertid hurtig opgive dette forsøg, for alle fik det indtryk, at han snarere havde købt sig en slavinde eller anskaffet sig en stum tjener, end en ægtefælle. Dertil kom, at hun overalt viste sig stille, indesluttet, ja næsten melankolsk, mens hun ikke tog i betænkning at behandle ham med en foragt, der var så meget mere iøjnefaldende, som hun gjorde det endog ved de mest officielle lejligheder. En pokkers bestemt karakter må hun have efter de ting, jeg har hørt om hende."

"Hvorfra skriver hun sig?"

"Ja, heller ikke derom ved jeg rigtig besked. Nogle gør hende til englænderinde, andre mener, hun er fra Normandiet, nogle, at hun er dansk. Han gjorde hendes bekendtskab i Milano, hvor man siger, at han købte hende af faderen, der var nær ved at gå fallit. Da han havde forsøgt på at indføre hende i Rom, og dette mislykkedes, sendte han hende til en af sine villaer, eller rettere sagt, hun sendte ham nok til Rom efter gentagne gange at have meddelt ham den glædelige nyhed, at hun ikke kunne fordrage ham. Siden den tid har hun ført et fuldkommen indesluttet liv, beskæftiget med at gøre godt der i egnen til gengæld for det meget ondt, som hendes gemal præsterer i Rom. Hvis den katolske kirke tillod skilsmisse, var de vistnok skilte for lang tid siden, og jeg tror næsten, at det er af ren malice, at han ikke

ansøger den hellige fader derom, men morer sig med at holde månedsduer i sit palads i Corso."

"Men den unge blondine, er det hendes søster?"

"Heller ikke det ved jeg, for jeg har aldrig set hende før, og de ligner ikke hinanden synderligt. Det har vel snarere været en kammerjomfru eller sådan en. Men sig mig engang til gengæld for den masse spørgsmål, som jeg har måttet besvare, hvad havde De egentlig at meddele om denne Henry Vernon, der var helten i Deres afbrudte skriftemål? Ved De noget om ham?"

"Ja, jeg fristes næsten til at betale Dem med Deres egen mønt og give Dem Deres '*chi lo sa*' tilbage, for lige så tvivlsomt, som det undertiden kan være, hvad romerne egentlig mener med dette udbrud, lige så lidt ved jeg, hvad der er sandhed og hvad der er digt i det, jeg har hørt om Henry Vernon. Efter det, som jeg har fået at vide, står han som en skiftende Proteus med det ene ben i virkeligheden og det andet i poesien, og det er kun frygt for at trætte Deres og de andres tålmodighed, som har bevæget mig til at holde mine oplysninger tilbage. Men har De lyst til at vide noget om ham, så mød i aften på Piazza del Popolo. Jeg skal da tage et manuskript og det mig idømte halve lispund vokslys med, og hvem der bliver ked af at høre derpå, skal have frit lov til at gå, når ham lyster. Det er den eneste betingelse, på hvilken jeg kan indlade mig på at meddele noget om Henry Vernons historie."

Vi stod nu ved indgangen til Villa Borghese, hvor vor lille kreds opløstes. Idet vi skiltes til forskellige sider, rullede fyrst Pisanis vogn forbi os. Han selv lå henslængt i det ene hjørne og bevægede underkæben frem og tilbage, som om han gumlede på hadets bitterhed, mens hans gemalinde lå henstrakt i det

modsatte hjørne i samme ubevægelige stilling som under scenen ved osteriet, men med et sort, romersk slør trukket tæt sammen om det skønne, blege ansigt. På forsædet sad den unge, livlige pige, smilende og nikkende, når hyrder eller gendarmer hilste den fyrstelige vogn, men det var let at se – kammerpige var hun ikke.

Da obeliskens skygge som en uhyre pegepind strejfede hen over Monte Pincio, samledes vi atter under dens ærværdige hieroglyffer for at lytte til fontænernes rislen, indsuge den kølige aftenluft og gøre forsøg på at krydre den ved hjælp af de pavelige cigarer, der heldigt havde løst den opgave at forvandle kirsebær- og kålblade til tobak.

"Har De dokumenterne med?" spurgte den gamle, idet han proppede et lille kvantum indsmuglet kanaster i sin fordringsløse lazaronpibe. "Jeg har sørget for cerini, en ting, som De naturligvis har glemt."

Med disse ord lagde han en vældig pakke voksstabel på fodstykket af løven og opfordrede mig til at tage plads på denne. Jeg adlød, trak manuskriptet frem, men inden jeg begyndte, tiltalte jeg forsamlingen med følgende ord:

"Når jeg for et så udvalgt publikum vover at fremkomme med noget, der kun har et skridt til trykkeriet, og som derfor ikke bærer den mundtlige fortællings præg, må det være mig tilladt lidt nærmere at motivere et så dristigt skridt. Navnet Henry Vernon, der på en så forunderlig måde er kommet til at spille en rolle i denne dags begivenheder, troede jeg kun eksisterede som et sørgeligt minde om et ulykkeligt liv, overført i og behandlet

af en digters fantasi. Jeg antog, at dette navn kun stod på en gravsten og i det manuskript, som jeg holder i hånden, og De vil derfor forstå min overraskelse, da det i dag fra tre sider træder mig levende i møde på grænsen mellem Rom og Campagna Roma. Når nu denne aften helliges til navnet "Vernon", så må De ikke til dette navn knytte eventyrlige forestillinger, hvortil Bjørcks fortælling måske kunne berettige Dem. Heller ikke må De vente nogen ridderlig romanhelt, der på sin højbenede Rosinante farer i gabet på tusinde ulykker, og dog slipper helskindet fra dem alle. Da en begavet kunstner her i Rom led af hjemve, som forhindrede ham i at arbejde, helbredede en af hans venner ham ved at male et lille Grønnegade-, regn- og lørdagsstykke med tåge, slud, drivende tagrender og trappetøse i klaprende trætøfler i færd med at skrubbe mørke og snavsede opgange under opsangen: "Her er ål! Store, levende ål!" ude fra gaden. Ligesom han skal jeg tillade mig at fremstille et billede, ikke fra Grønnegade, men dog fra det grønne; ikke i slud og regn, men i lys og solskin; ikke for at dæmpe hjemveen, men måske for at fremkalde den hos enkelte, som dog ikke ville tage skade deraf, for hjemve er en sund sygdom. Førte Aabye Dem gennem nødens og armodens dunkle boliger, fører jeg Dem derimod til det sommerlige Frederiksdal og til den vinterlige Marmorkirke, Københavns Colosseum. Førte Aabye Dem ind, halvt i livets, halvt i åndernes verden, så lader jeg et billede af det daglige liv med dets sorger og bekymringer drage Dem forbi. Dog, det er ikke mig, som gør dette, for dertil er min pen for svag, og muserne har nægtet mig deres gaver. Jeg står kun som en mægler imellem Dem og fortællingens forfatter, som jeg omtalte under mit af skæbnen afbrudte skriftemål i Ponte

Molle. Hvad han den dag fortalte mig i skyggen af Dyrehavens bøge, har han senere digterisk bearbejdet, og det er hans manuskript, som jeg holder her i min hånd, og som han for nylig sendte mig til gennemsyn fra Napoli. Dette har jeg ret til at meddele Dem, for han bad mig udtrykkeligt at læse det for mine venner i Rom, for at høre deres mening. Når jeg altså gør dette, beder jeg Dem alle, men særligt Dem, o Berthelsen, at være skånsom mod en ung forfatters første værk, en forfatter, der af pur beskedenhed lader sit arbejde fare til Rom, inden han lader det trykke i København. Forstyr altså ikke hans ro og heller ikke min, mens jeg læser:

Note 1: "Tro ej kvinden, selv ikke når hun er død!" (For hun kunne vågne op igen). *Björcks kommentar*

Holmgreens manuskript

Når man fra Frederiksdals uanselige, ja endog lidt forfaldne kro går over Møllebroen og følger stien til højre, kommer man ind i den såkaldte Nørreskov, der her på sin østlige side begrænses af Furesø ved mægtige banker, der i stejle fald skyder sig ned imod søens stenbelagte, med elle og rør bevoksede bred. Man går igennem en skov af unge, for det meste af vinden forpinte og forkrøblede bøge, hvorimellem enkelte gigantiske træer rager op ligesom kæmper fra en svunden tid, mens talrige svampbevoksede stubbe af et anseligt omfang tyder på, at skoven har haft karakter af en mægtig højskov, inden den kom under den nyere tids forstmæssige, men vandalske hænder. Når man en tid har vandret mellem disse forkrøblede og forknytte bøgestammer, der står så tæt, at de på mange steder lukker sig over gangstien og udbreder et mystisk halvmørke, overraskes man pludseligt ved, når man stiger over en lav stente, at befinde sig i en skov af en ganske anden karakter. Høje, mægtige bøge med slanke stammer og kuppelformede kroner rejser sig stolt i vejret. Skovbunden, der før var tæt dækket med brunlige blade, hvor kun gule svampe og enkelte mosser tittede frem, er nu afløst af et bølgende græstæppe, der om foråret er rigt gennemvævet af anemoner, primulaer og violer. Terrænet, der før, skønt højt, var temmelig jævnt, bliver nu bakket og gennemskåret af kløfter, i hvis bund talrige kildevæld sender deres sladrende bølger ned mod Furesøens vande. Dette sted, der er så ejendommeligt ved jordbundens formation, ved sin

mærkværdige skovvækst, der ligesom former det hele til en stor løvsal, hvorfra man har de skønneste udsigter til Furesøen og Dronninggård, kaldes "Åsevangen". Hvorfra det har sit navn, ved jeg ikke. Dog skulle jeg næsten formode, at de mange mod søen parallelt nedløbende bakkekamme eller åse har bidraget til at give stedet dets betegnelse.

Det var en dag i midten af juni, en af disse lyse, skyfrie forårsdage, hvor himlen, befriet fra vinterens tåge, synes dobbelt klar, de nys udsprungne bøge dobbelt lysegrønne, og luften så lun og lind, som om sydens ånde var faret hen over vore sletter, at to mænd under ivrig samtale vandrede frem og tilbage i en af de brede gange i Åsevangen. Den ene var en høj, blond mand med et temmelig stort, noget fyldigt og måske vel rødmosset ansigt, der tilhørte en herkulisk, velproportioneret figur, hvis bløde, afrundede linjer syntes at tyde hen på et fremtidig nærmere bekendtskab med Banting. Den anden var næsten et hoved lavere, en smækker, slank og smidig figur, med bevægelser, der havde noget snigende og ligesom katteagtigt ved sig. Hans ydre var langtfra tiltrækkende. Det kulsorte hår og den matte olivengule teint røbede allerede ved første øjekast udlændingen, men selv en opmærksom iagttager måtte være i tvivl om hans egentlige hjemstavn og fødeland, for mens de sorte, spillende øjne tydede hen på sydboen, syntes de stærkt fremstående kindben og den uformelige mund at være udsprunget af slavisk herkomst, mens den krogede næse, i forbindelse med hans heftige gestus, bragte tanken til at vandre til Judæa og Samaria.

Slængt i græsset, halvt lænet op til en af de store bøge, sad en lille pige, hvis livlige, lyse øjne var fæstede på en alvorlig,

storplettet hønsehund, hvis hals hun var i færd med at pryde med sit lyserøde livbånd. Hendes opmærksomhed var delt mellem den tavse hund, der betragtede hende med et blik, som om den ønskede at blive fri for disse narrestreger, og de to herrer, som bestandig vandrede frem og tilbage ad den brede skovgang. Hver gang de gik forbi, tilkastede agent Gram, således hed den blonde mand, hende et blik fuldt af faderstolthed, mens den anden syntes at være så dybt inde i samtalen, at han aldeles ikke agtede hverken hendes eller hundens nærværelse.

"Ved du af, Nero," spurgte den lille, "at du er en tosset en? Nu har jeg hundrede gange fortalt dig, at jeg hedder Clara, og at vi skal have lammesteg til middag, og dog ser du lige tvær og kedelig ud. Hører du?"

Hunden logrede med halen og strakte sig kælent hen ad græsset imod den lille, idet den lagde sin store forlab på hendes hvide kjole.

"Ja, det hjælper dig ikke," fortsatte hun, "at du nu gør dig god igen, ligesom Henry, når han har fået Harriet til at græde. Du er ikke alene tvær og kedelig, men også ækel og styg, ligesom han, fader taler med. Forstår du?"

Nero syntes at være frygtelig ked af det hele, for den gabte så højt som en hund formår det, og lagde derpå hovedet i sin herskerindes skød.

"Hvor du er uopdragen," sagde den lille, idet hun forgæves søgte at støde hunden fra sig. "Du gaber uden at holde poten for munden ligesom den ækle italiener, der blev ved at hænge over moder og mig i går aftes, fordi han troede, at Harriet ville komme ned fra sit kammer. Ved du af, at hun havde hovedpine?

Det får hun bestandigt, når hr. d'Acorda kommer, for han lugter af moskus, og det kan Harriet ikke tåle. Og så er du lige så ondskabsfuld som han, for han fik Harriet til at græde en hel formiddag, så hun slet ikke kunne lege med mig. Og lidt efter kom moder ned og talte med hende, og så græd de begge to, men fader skændte og sagde til Harriet, at hun skulle køre ud med den ækle italiener i hans lille vogn, uden at moder var med. Men så var det, at du bed Trine i hendes ben, fordi hun ville tage dit ben fra dig, og så var det, at fader tog d'Acordas ridepisk og pryglede dig så forfærdeligt, at du krøb helt ind under sofaen, og så græd jeg med alle de andre."

"Hvad er det, du sidder og snakker med Nero om?" spurgte agenten, idet han venligt lod sin hånd glide igennem barnets guldgule hår. "Han forstår dig jo ikke."

"Nero forstår nu alt, hvad jeg siger," sagde den lille frejdigt og løftede sit blomstrende barneansigt op imod faderen. "Han bliver klogere med hver dag, der går, og jeg fortæller ham hver aften min dagbog, for at han skal huske på det, indtil jeg bliver så stor som Harriet og kan skrive det med rigtigt blæk på et stykke papir."

"Hvor er Harriet?" spurgte agenten og klappede barnet på hovedet. "Har du ikke set noget til hende?"

"Hun er ude at sejle med Henry," svarede den lille, "men jeg måtte ikke komme med. De gik ned til båden, da vi havde spist til middag, og jeg trak Nero med i en snor, fordi jeg ville ud at sejle, og så skulle Nero svømme bagefter, men så sagde Henry, at Nero let kunne blive forkølet, fordi vandet var så koldt, og Harriet sagde til mig, at jeg ikke kunne komme ud at sejle, når jeg intet sjal havde. Og så gav Henry mig en honningkage, som

han havde købt hos konen i Frederiksdal, for at jeg skulle gå hjem og ikke sige til nogen, at de var gået ud at sejle."

"Hm!" sagde agenten, hvis venlige ansigtstræk pludselig forandredes. "Gå nu hjem, Clara, duggen begynder allerede at falde. Sig så til moder, at jeg kommer om et kvarters tid, og at hun må have lidt tidligere te, fordi jeg i aften skal til byen med hr. d'Acorda, og bed med det samme Hans om at spænde for klokken halv ni. Kan du nu huske det?"

Clara fjernede sig, og Nero dansede gøende foran hende, som om den blot havde ventet på dette øjeblik. Agenten vendte sig om og smilede tilfreds ved synet af den lette, livlige skikkelse, hvis hvide kjole og flagrende lokker snart skjultes og snart kom frem imellem stammerne, der belystes af den rødmende aftensol. Derpå lagde han hænderne på ryggen og vendte sig mod sin gæst, der var ivrigt beskæftiget med at notere forskellige talstørrelser i sin lommebog.

"De antager altså," sagde agenten, idet de på ny fortsatte deres vandring, "at man må vente en baisse på østrigske fonds i næste uge. Mener De, at man bør realisere i morgen eller vente et par dage og se det an?"

"Jeg har allerede sagt Dem min mening," svarede den anden, "sælg straks à tout prix. Det nye lån vil blive åbnet i næste uge, og de østrigske fonds vil naturligvis falde end yderligere."

"Og De vedbliver bestandigt at holde fast på," spurgte agenten noget usikkert, "at den frigjorte kapital bør sættes i italienske jernbaner? Det forekommer mig –"

"Per Baccho!" afbrød den anden ham med en utålmodig gebærde. "Jeg har jo sat Dem ind i situationen til en fuldkommenhed, som De ikke kunne vente hos nogen anden

end hos mig, der er så vel inde i begge selskabers affærer og selv med hele min formue indestår for foretagendet. Har jeg nogen sinde rådet Dem fejl, hr. agent?"

"Misforstå mig ikke," sagde agenten ivrigt, "jeg har den fuldeste tillid til Dem. Nej, jeg mener blot, at når man med hele sin realisable formue går ind på et foretagende, så ønsker man –"

"Javist, javist," afbrød den anden, idet han med sydboens livlighed næsten gestikulerede med hele figuren, "jeg forstår så godt, at De frygter for, at foretagendet skal mislykkes, men De glemmer bestandigt vor gensidige stilling. Jeg indestår for foretagendet med hele min formue, og De omtrent med ni tiendedele af Deres. De ved, at jeg elsker Deres steddatter og håber at få hendes samtykke, ligesom jeg har Deres. Tror De da, at jeg ville fri til en ung pige, hvis formue hang mellem himmel og jord? Tror De, at jeg ville give min hånd til en dame, hvis fader kunne være ruineret i løbet af en uge?"

Agenten studsede et øjeblik over den kyniske ligefremhed, hvormed den fremmede støttede foretagendets rentabilitet, men da han så, at d'Acorda med den ligegyldigste mine af verden afmejede det ene skud efter det andet på en hybenrose, som stod ved vejen, trængte han det svar tilbage, som svævede ham på læberne, og sagde blot:

"Altså på onsdag?"

"Onsdag middag," gentog d'Acorda, idet han på ny fik lommebogen frem. "Klokken halv to, om De så behager, og fem hundrede aktier, ikke sandt?"

"Jo," svarede agenten, snappende efter vejret, som en, der kommer op efter en alvorlig dukkert, "fem – fem hundrede

aktier."

"Meget vel," svarede d'Acorda, der noterede på ny, "De gør en brillant forretning."

"Ja," stammede agenten, "hvis blot ikke englænderne kommer vort projekt i forkøbet og får koncession af den italienske regering på deres linje, som unægtelig frembyder større fordele."

"Større fordele?" gentog d'Acorda med en hånlig latter. "Større fordele? Ja, for publikum ubetinget, men ikke for entreprenørerne. Desuden kan jeg forsikre Dem om, at de ikke får denne koncession. Stemningen hos regeringen er ikke for England. De liberale skråler op i bladene, og vil ikke stå under engelsk indflydelse i nogen som helst retning, uagtet en stor del af dem mere eller mindre lever af at flå rejsende englændere. – Apropos om disse englændere! Det forekommet mig, at denne sir Henry, som jeg har truffet i Deres hus, har en temmelig stor indflydelse der. Det forekommer mig, at han gør et vist indtryk på miss Harriet, ligesom Deres elskværdige frue synes afgjort indtaget for ham."

"Å, kald ham ikke sir," svarede agenten ærgerlig, "og hende ikke miss. Det bruger vi her i landet kun til katte. Vel er min kone englænderinde, og Henry, som slet ikke er andet end polytekniker, er vistnok også af engelsk oprindelse, men derfor har vi dog ikke indført engelsk skik og brug i vort hus."

"De siger om sir Henry," frittede d'Acorda, uden i mindste måde at bekymre sig om rettelsen, "at han måske er af engelsk oprindelse. Det klinger noget mærkeligt om en ung mand, som nu, efter hvad Deres frue har fortalt mig, i fem eller seks år har været stadig gæst i Deres hus, og jeg kan ikke undlade at

bemærke, at det virkelig af og til forekommer mig, som om der var mere end et begyndende forhold mellem Deres elskværdige datter og ham."

En pludselig tanke fo'r gennem agentens hoved, en af disse tanker, der lister sig ind i sjælen ad mistroens og mistankens bagtrapper. Det var tanken om, at d'Acorda muligt ville bedrage ham i en aktiespekulation og allerede anlagde de første miner, for senere at kunne sprænge den påtænkte forbindelse i luften. Agenten overvejede et øjeblik garantierne mod hinanden, og da han efter regnestykkets opgørelse fandt dem betryggende, svarede han smilende:

"De synes at længes stærkt efter den ottende september, som efter vor aftale er ansat til deklarationen. Imidlertid kan De fuldkomment berolige Dem, hvad Henry angår. Han har nu, som De selv siger, i fem eller seks år besøgt vort hus uden at erklære sig for Harriet. – Å, spar den rose til højre. Den er podet og har nylig slået an – desuden, hvad var det nu jeg ville bemærke – nå – folk som Henry, der er så ung og letsindig, og har så mange penge i hænde, som han nu en gang har, de tænker ikke på giftermål. De skal have tid til at løbe hornene af sig, og kommer først i det ægteskabelige slutteri, når de ikke længer kan honorere de veksler, som livet i København trækker på dem. Henry tænker ikke mere på ægteskab end bag på min hånd. Harriet kom vel noget ud i de første år, men så blev hun syg og skrantede, så vi først havde hende liggende et helt år og siden måtte tage hende med til Italien. I al den tid kom Henry ikke i vort hus, og har Harriet nogen sinde syntes om ham, så er det vistnok gået over, da han lod hende ligge under hendes

sygdom og nok morede sig ganske godt i København, efter hvad jeg har ladet mig fortælle."

Det var med en vis tilfredsstillelse, at den snu agent iagttog den overgang fra skinsyge til beroligelse, som viste sig i d'Acordas vekslende træk. Imidlertid ville han prøve, om isen også virkelig var sikker, ved endnu engang at føre ham ud på den, og han fortsatte derfor:

"Imidlertid kan det jo gerne være, at Henry i det sidste år har skiftet anskuelse og måske nærmet sig Harriet noget. Han er blevet mere stadig, efter hvad jeg hører, og tænker nok i denne vinter at tage sin eksamen, skønt han ikke behøver den, for når man som han har en ti tusinde daler i årlig indtægt, trænger man ikke til at sultefødes, men kan jo gifte sig, når man vil."

"Accidente!" mumlede d'Acorda mellem tænderne, mens agenten med indre tilfredshed betragtede de umiskendelige tegn på jalousi, som hans ord havde frembragt. "Hvor har han da de penge fra, hvis han ikke er søn af en eller anden rig englænder?"

"Ja, derpå kan jeg ikke svare Dem," sagde agenten tørt, "for det forhold, hvori jeg er sat til ham, forbyder mig det. Jeg er egentlig kun hans bankier, og han er formodentlig en rig arving, der forstår at bruge, hvad han får. Det er ellers ganske morsomt. Det falder mig netop ind, at det snart er hans fødselsdag, dagen for hans myndighedsalder, så kan De dog få den store hemmelighed at vide. Det vil da sige," fortsatte agenten med et hurtigt blik, "dersom ikke Henry kommer Dem i forkøbet. De har dog åbnet mine øjne og har måske en rival, hvor man mindst skulle vente det. Det er jo ganske morsomt."

Det lod imidlertid ikke til, at den hidsige italiener fandt morskaben synderlig stor, for han blev lige så gul som elfenbenshåndtaget på hans spanskrørsstok og sagde med sitrende stemme:

"Jeg håber, hr. agent, at De ikke glemmer vor overenskomst. Alt kan gå tilbage endnu, og jeg vil, efter hvad De har meddelt mig, anse mig forpligtet til at holde sagen svævende, indtil et ægteskab har gjort forholdet bindende. I ethvert tilfælde vil en forlovelse med sir Henry være et brud med cavaliere d'Acorda."

Det var med en næsten slangeagtig hvislen, at den skinsyge italiener fik ordene pressede frem mellem sine sammenknebne læber, men det var med en ublandet glæde, at den snilde agent ledsagede sin gæst gennem skoven i det begyndende tusmørke, og havde han haft den vane at tænke højt, ville man hvert øjeblik have hørt ham udbryde:

"Jeg har ham, jeg har ham!"

Den dalende sol nærmede sig horisonten og kastede sit sidste glanslys ind imellem Åsevangens smækre stammer, hvor den farvede græsset og de lavere buske med et næsten kobberagtigt skær. Ude på søen spillede dens stråler hen over de små toppede bølger, der brødes i den svage aftenbrise, som netop var stærk nok til at fylde sejlet på en elegant båd, der, rigget efter neapolitansk mønster, førte sit lette latinersejl med samme elegance, som en neapolitansk donna sin vifte. Denne båd, som agenten havde kigget efter, hver gang han standsede ved den ene ende af gangen, hvor der var udsigt over vandet, havde med en vis hårdnakkethed holdt sig på den modsatte side af søen ind under Dronninggårds næs, hvor den, ført af en

øvet hånd, havde krydset under små slag. Næppe havde imidlertid agenten og hans italienske ledsager forladt Åsevang, førend det lille fartøj gjorde en vending og, let som en måge, stod ind mod den lave landingsbro, som lå ved foden af de bakker, der fra Åsevangen falder brat af imod Furesøen. Da båden omtrent var en halv hundrede alen fra land, sprang en ung mand, iført en elegant sommerdragt, op på den midterste tofte og strøg det brede latinersejl i en håndevending. Derpå løb han med en sikkerhed, hvorover ingen sømand behøvede at skamme sig, langs rælingen hen imod stævnen, greb bådshagen og gjorde sig parat til at tage imod stød i det øjeblik, båden nærmede sig landingsbroen. Som han således stod, let og fri, belyst af den synkende sol, med forkroppen bøjet noget fremad, og hvilende fast på den smalle stævn, tog han sig næsten ud som en atlet, beredt til at optage kampen, mens han samtidig dermed havde hele en sømands sikre holdning. Den bredskyggede panamahat var skudt lidt tilbage og fremhævede i lige grad hans åbne, solbrændte ansigt og hans mørkebrune, noget krøllede hår. Alle hans træk, hvad enten man så hen til hans brede pande, stærke, noget krummede næse eller hans bestemte, måske noget store mund, røbede kraft og energi, parret med godmodig åbenhjertethed og et vist jovialt udtryk, som man ikke så sjældent træffer hos vore søfolk. Hvad der især bestemte denne side af hans fysiognomi, var et par prægtige, godmodige og tillige kloge øjne, der lyste med en vidunderlig violblå glans. Han kunne gå for en forklædt sømand om så skulle være, men han kunne også, hvad hans fint formede hænder noksom antydede, være en ung mand af stand, der af lyst til søen havde gjort sig fortrolig med en sømands gerning.

Båden stævnede endnu i fuld fart ind mod landingsbroen, men på en tre favnes afstand gjorde den en koket vending og strøg med en forbavsende sikkerhed langs kanten af broen.

"Bravo, Harriet!" råbte han. "Du styrer jo brillant. Vent blot et øjeblik, til jeg har gjort fanglinen fast, så skal jeg komme og hjælpe dig."

Den unge pige, hvis opmærksomhed hidtil havde været fæstet på bådens bevægelser, hævede sit hoved i vejret og så på ham med et underligt, halvt stolt, halvt vemodigt smil. Havde han set det længselsfuldt higende udtryk i disse mørkt farvede øjne, havde han hørt det lette suk, der undslap disse fint formede læber, men som var så svagt, at selv sivenes midasøren næppe opfattede det, da havde han visselig ikke gjort fanglinen fast med den ro, hvormed det skete.

Hun rejste sig op i agterenden af båden, og idet hun med hånden skyggede for aftensolen, spejdede hun op imod land og hviskede:

"Er de borte?"

"Javist, for længe siden," svarede Henry uden at vende sig.

Et langt dybere suk end det forrige undslap igen den unge pige, hvis fine, melankolske træk syntes at tyde på, at hun alt havde lidt mere af livets genvordigheder, end der ellers tildeles så ung en alder.

"Min Gud, hvor du sukker!" udbrød Henry, idet han gjorde den sidste løkke fast. "Jeg kan høre det helt herhen."

Den unge pige svarede intet, men idet hun bukkede sig ned efter en kurv med blomstrende åkander, spillede der et træk om hendes mund, som i forbindelse med den fugtige glans i hendes øjne røbede, at hun var nær ved at briste i gråd. Hvad

enten det nu var for at skjule dette eller for at forvisse sig om, at der virkelig ingen var i skoven, bøjede hun sig på ny frem over båden og skyggede med hånden for øjnene.

Et øjeblik efter stod Henry ved hendes side. Han betragtede hende med et tilfreds blik og sagde:

"Harriet, ved du, hvem du i dette øjeblik ligner? – Kan du huske den sommer, da jeg lige var blevet student, og da vi var sammen i Bjerrelide Præstegård? Der hang på væggen i havestuen et billede, som jeg dengang drillede dig med. Det forestillede en ung hinduerinde, som, belyst af aftensolen og halvt skjult af siv og rør, står ved bredden af Ganges og spejder med hånden over øjet efter den hellige lotusblomst, som først åbner sin krone, når solen synker. – Se nu," fortsatte han, idet han tog en af åkanderne og kastede den ind mellem rørene, "nu er billedet fuldstændigt. Der svømmer lotusblomsten på Ganges, hvor sivene hvisker til hinanden om fred, lykke og kærlighed, og der står du som hinduerinden, lyttende til aftenvindens suk og spejdende efter den hellige blomst. Men jeg – ja, for mig bliver der vel næppe nogen plads i billedet. Det må da være den stakkels bramin, der holder sig til risengrød og vand?"

Hun rystede på hovedet og svarede:

"Du mener ikke, hvad du siger. Aldrig kan jeg komme til at ligne det dejlige billede som du omtaler. Det var synd af dig dengang at drille mig med det, ligesom det nu er synd at ville smigre mig med noget, som jeg står så langt under. Hvorfor satiriserer du altid med dine egne følelser? – Er det, når der går en skøn stemning gennem din sjæl og former sig til et ædelt billede, da nødvendigt at rive det ned igen ved at slå en eller

anden narrestreg over det hele? – Du tryllede ved et par ord en hel billedrække frem for mig, og jeg følte hvert enkelt af dem så fuldt. Har du glemt den tid?"

"Nej," sagde Henry, "det har jeg ikke. Det var en lykkelig tid der i Bjerrelide. Husker du den eftermiddag, da jeg kom med præstens vogn, som havde hentet mig i Holbæk, og havde mit *præ ceteris* malet med kridt foran på ruffet? Husker du, at du med egen hånd syede den lille antikke mønt, som du havde fået af din onkel, og som forestillede Pallas Athene, fast på min studenterhue i stedet for den tinklat, som buntmageren havde forsynet den med? – Husker du, at din gamle onkel drillede mig med at påstå, at de fleste studenter havde Pallas Athene uden på panden i stedet for indeni?"

"Ja," svarede hun tankefuld, "jeg husker det alt sammen."

"Men," blev Henry ved og greb hendes hånd, "husker du også den sidste aften, da sommerferien var forbi, og da jeg den næste morgen skulle tage ind til København? Kan du erindre den? Det var en aften næsten som denne, mild og varm, skønt det var i begyndelsen af september. Skarritsøen lå så rolig som et spejl. Alt var så stille. Der bevægede sig ikke et blad, og vi kunne høre hver fisk, der slog mellem rørene. Vi vandrede alene sammen langs den lille sti, som følger søen, og da månen stod op, satte vi os på stenten ved det gamle Skarritsholm, og morede os med at lægge planer og bygge luftkasteller, mens månen kastede sin lysstribe hen over søen og lyste for os, da vi gik tilbage. Jeg var noget elskværdigere dengang – var jeg ikke?"

"Jo," hviskede hun med dirrende læber. – "Og bedre," føjede hun sagte til.

"Ja, bedre," gentog han ligesom ved sig selv. "Se," vedblev han, "det er nu en aften næsten ligesom den. Solen vil snart være sunket ned, og månen vil komme for at kaste sin lysbro over søen, og alt vil blive så stille, at vi vil kunne høre hver fisk, som plasker mellem rørene. Se dig omkring, er det ikke ligesom den aften ved Skarritsø? Der ligger den lille bro, der går den smalle sti langs med søen, og dér ligger Hjortholms ruiner lige så hensmuldrede som Skarritsholms. Sig mig, Harriet, vil du følge mig langs stien? Vi vil gå til Hjortholm, og månen vil lyse for os, når vi går tilbage."

"Henry," svarede hun, og hendes stemme skælvede, "hvad hjælper det at kalde de svundne tider tilbage? Du har forandret dig meget siden den tid, og dine tanker har faret så vide, at du næppe husker dig selv rigtigt. Den stille skov, månens glimt over søen og fiskenes legen i rørene – alt det kan du skaffe mig igen, for naturen forandrer sig aldrig. Men du og jeg er ikke længere de samme. Der er rundet for megen tid siden den aften."

Han så et øjeblik tavs på hende, men hun udholdt hans skarpe, gennemtrængende blik og sagde med tiltvungen fatning:

"Vi må hjem. Det er allerede sent, og du ved, at jeg siden den tid har fået en fader, som ikke holder af, at jeg lader ham vente."

Han greb hende i sine arme og løftede hende som et barn op på broen, men idet han hævede hende op, berørte hans læber hendes. Hun blev blussende rød, kurven med de hvide blomster faldt ud af hendes hånd, og åkanderne spredtes over båden, mens hun selv, let som en fugl, ilede imod land.

Henry stirrede et øjeblik efter hende. Derpå samlede han omhyggeligt de spredte blomster op, og idet han greb kurven for at lægge dem deri, betragtede han den et øjeblik og hviskede ved sig selv:

"Mon hun blev vred? – Jeg vil have vished, hvad det så skal koste. Vel var jeg bedre dengang, men slet er jeg ikke endnu."

Han nåede Harriet, som var blevet stående, hvor stien til Åsevang skærer den, der løber langs med søbredden. Hun stod bøjet over nogle enkelte, høje skovblomster, beskæftiget med at plukke nogle af bladene for at skjule sin forvirring. Pludselig trak hun hånden til sig med et svagt udråb, ligesom Henry nærmede sig.

"Hvad er det?" spurgte han deltagende.

"Min Gud," svarede hun smilende, "jeg tror, jeg drømmer. Der var en blomst, som slog mig over fingrene. Det var den høje der med de enkelte, gule blomster. Hvad hedder den?"

"Impatiens noli tangere," svarede Henry. "Det betyder den utålmodige, som ikke tåler at berøres. Når man blot rører ved dens frøkapsler, springer de op, ruller sig tilbage og kaster trodsigt de lette frø i ansigtet på angriberen."

"Hvor den ligner dig," hviskede Harriet sagte. "Som du higer den utålmodig efter at bortkaste, hvad den har brugt et helt liv om at forberede. Som du åbner den sig for enhver, der blot kommer i den svageste berøring med den, og kaster forfængelighedens lette frø ind i hjertet på den, der ikke aner at have berørt den."

"Du dømmer mig for hårdt," sagde Henry nedslået. "Vel er jeg utålmodig og ustadig, men hvad godt og ædelt, jeg engang har modtaget, det gemmer mit hjerte som et ædelt frø, der spirer

og sætter blomst, og det spreder jeg ikke som den lunefulde plante for alle vinde. Men du, Harriet, lignede i dine første år den amerikanske dionæa, som fanger hver sommerfugl og hver lille bi, der betror sig til dens blade, og som ikke åbner dem igen, før dens fange har sprællet sig til døde."

"Henry!" råbte Harriet smerteligt. "Skal jeg af dig atter høre denne bebrejdelse, som jeg kun troede udspredt af dem, der mest ønskede at forbitre mit liv? Skal jeg høre den af *din* mund, du som bedst af alle ved, at om jeg end ikke er hel skyldfri, så dog hvor værgeløs jeg er lige over for denne anklage? O denne aften har været så lys og så lykkelig hvorfor vil du da bebyrde mig så tungt, inden jeg går til et hjem, hvor du ved, at endnu større byrder venter mig?"

"Tilgiv mig!" råbte Henry, idet han knælende sank ned for hendes fødder. "Tilgiv mig, Harriet! Det var atter den sårede forfængeligheds dæmon, der talte ud af mig, denne dæmon, som jeg har så ondt ved at bekæmpe, og som har forfulgt mig hele mit liv. Du er så ædel og så god, men du lukker som mimosen ængsteligt de fine blade sammen, så snart en ublid hånd berører dem. Åbn dem igen, som denne underfulde plante gør, når der bliver stilhed omkring den! Slut ikke for bestandig hver tvivl og hver smerte inde i dig selv!"

"Rejs dig, Henry!" hviskede hun næppe hørligt og dækkede ansigtet med begge sine hænder. "Lad mig gå! Vi to må ikke oftere mødes. En plante kan forbløde sig af små, men ideligt tilføjede sår, og der gives indtryk så stærke, at sjælens fine blade ikke kan åbne sig efter dem."

Hun vendte sig bort og hulkede højt. Henry rejste sig op og blev et øjeblik stående målløs foran hende, men da hun vendte

sig for at gå, greb han hende med den ene hånd om livet og drog med den anden hendes fine hænder bort fra et ansigt, der var så kummerfuldt og fortvivlet, at han rystedes deraf.

"Harriet," råbte han ængstelig, "således kan og vil jeg ikke skilles fra dig. Jeg må tale med dig, og du må høre mig, om ikke for andet, så fordi jeg ved, at jeg har gjort stor uret imod dig. O, fat dig, hør op med at græde! Jeg kan ikke tåle at se dig således. Hør mig blot et par minutter, for mere end et livs lyksalighed kan afhænge deraf."

Han drog hende tættere ind til sig og førte hende hen mod den lille sti, der løber langs søen. Hun lod sig lede som et viljeløst barn, mens den ene tåre efter den anden rullede ned ad hendes kinder, der kun tog farve af de sidste solstråler, som spillede ind igennem løvet. Således nåede de en lille plet, hvor underskoven pludselig åbnede sig, og hvor Henry havde anlagt en mosbænk under en af de store bøge. Han tvang hende blidt til at sætte sig, og idet han selv tog plads ved siden af hende, vedblev han:

"Harriet! Jeg må skrifte for dig, jeg må tale frit og åbent med dig, for det aner mig, at vi for længe har spillet en komedie, der har opført en mur imellem os, som kan skille os for bestandigt. Da jeg første gang så dig, Harriet, elskede jeg dig! – O, rejs dig ikke, fortørnes ikke over mine ord! Ved Gud, jeg skrifter ærligt for dig. Ja, jeg elskede dig – elskede dig så varmt og fyrigt, som man kun gør, når man modtager den første kærligheds højtidelige og hellige indvielse. Men jeg var så ung, jeg så i dig et ideal, som jeg næppe turde nærme mig, og hvad der den aften ved Skarritsøen bandt min tunge, var frygten for ved et afslag at miste en helligdom, som fyldte min sjæl, selv når jeg

beundrende betragtede den i frastand. Så var det, at du kom til København. Jeg traf dig atter, men det var i din stedfaders rige, glimrende hus, og du forekom mig så forandret. Du var ikke længere dig selv. Du var den unge, rige, strålende baldame, soireernes feterede dronning, og jeg den kejtede student, som blændedes af det guld, der glimrede fra en kammerjunkers broderede krave. Hvor tit fløj ikke mit hjerte imod dig, når du stod omgivet af den sværm, som jeg dåre ikke havde mod til at gennembryde, eller når du hvirvlede i dansen med en eller anden skjoldet eller hjelmet idiot, mens jeg slugte enhver af dine bevægelser, opfangede hvert glimt af dine blik, lænet til en dørstolpe eller skjult bag et gardin. Hvor ofte har jeg ikke fulgt din vogn blot for at se dig stige ud? Hvor ofte har jeg ikke stået timevis skjult i parterret, blot for af opfange dit billede i det enkelte øjeblik, du bøjede dig over logens rand? Da var det, at der indtraf noget, som andre kaldte en lykke, men som for mig blev en kilde til sorg og fortræd. Jeg blev rig, rigere end du måske aner, og langt rigere, end en mand i min alder har godt af at være. Fra mit et og tyvende år modtog jeg gennem din fader hvert år på min fødselsdag en betydelig sum, uden at ane, fra hvilken hånd denne overflod strømmede ud. Din fader var venlig imod mig, bad mig betragte hans hjem som mit og drog mig ved alle lejligheder til det.

Jeg så dig igen, fri for al den gøgl og usandhed, der omhyller selskabslivet, og det forekom mig, at du igen næsten var den unge pige fra Bjerrelide. Næsten, og dog ikke ganske. Du var venlig, god og elskværdig imod mig, men – o, så lav kan guldet gøre et menneske – jeg troede, at du, vant til pragt og overdådighed, vant til at beundres og feteres, tragtede efter det

i stedet for efter mig. O, Harriet! Aldrig kan jeg nogen sinde tilgive mig denne mistanke, som et par ord, jeg engang hørte din fader udtale, kun tjente til at bestyrke, men så lavt jeg dengang tænkte om dig, så ærligt bekender jeg det nu. Da kom den ulykkelige eftermiddag, som du nyligt erindrede mig om, og som jeg selv desværre aldrig kan udslette af mine tanker. Jeg var fuld af bitterhed imod dig, af had til verden og af foragt for mig selv. Jeg udtalte, hvad jeg troede om dig. Jeg kaldte dig en modedame og kokette, der ofrede alt for en kort, forfængelig lyst. Jeg sønderrev hvert bånd, der var knyttet imellem os, uden i min heftighed at betænke, at jeg sønderrev dit hjerte.

Ak, jeg husker det alt for vel. Da var det, at du blev så syg, og jeg usling tænkte ikke et øjeblik på, at sjælen har sygdomme, der er farligere og smerteligere end legemets. Det faldt mig ikke et øjeblik ind, at jeg den eftermiddag måske havde udstrøet en gift, der langsomt fortærede dig. Jeg ville være fri, jeg ville glimre som den unge uafhængige rentier, og jeg styrtede mig på ny ind i selskabsvrimlen, men det konventionelle livs flove former behagede mig ikke, og jeg havde jo ikke længere nogen attrå, der med uimodståelig magt drog mig derhen. Nu var det mig, der blev beundret af den gabende flok, feteret af skønhederne og komplimenteret af mødrene, som i mig så det gode parti, der stod ledig på torvet. Jeg væmmedes derved, og gennem al den opsigt, jeg gjorde, følte jeg dog tit den bitre brod. Jeg var jo parvenuen, den mystiske unge mand med de mange penge, men som hverken kendte sin fader eller sin moder. O, du ved ikke, hvor dette kan pine og kue et menneske, men jeg var stolt og ville ikke lade mig tvinge.

Du rejste til Italien, og jeg så dig ikke engang til afsked. Du skrev mig engang til fra Venezia. Jeg brændte brevet og svarede ikke derpå. Jeg var blevet forhærdet. Der klæbede en forbandelse ved disse penge, de gjorde mig ond og mistroisk, og jeg søgte ikke længere det gode selskab, men det slette.

O, Harriet, se ikke så bedrøvet på mig! Jeg kan ikke tåle den milde glans i dine øjne! Den gør mig mit skriftemål så svært, og dog må jeg føre det til ende. Ja, jeg førte et liv, som pirrede mig, fordi det dannede så grel en modsætning til den side af verden, hvori jeg tidligere havde bevæget mig, og dog – det er næsten forfærdeligt at sige – jeg fandt i dette ikke nær så megen virkelig slethed, ikke nær så megen jammerlighed, ikke nær så megen ondskab og bagtalelse, som i hint. Jeg følte, at jeg var på veje til at gå til grunde, og dog kunne jeg ikke høre op. Det var, som om en djævel sporede mig fremad, som om han ville friste mig til at søge min glæde i det onde. Da var det, du kom tilbage, da var det, at jeg af din moder fik at vide, hvor syg og elendig du havde været, hvor tålmodig du havde båret dine lidelser, hvor mildt du dømte om mine fejl. Da var det, at jeg så dig igen som den første dag i Bjerrelide Præstegård, ædlere, skønnere og mere lutret, end på den dag, og da besluttede jeg at sige dig alt, selv på mit livs og min lykkes bekostning. Og nu, Harriet – kan du tilgive mig? Kan du lade være at foragte en mand, der har forsyndet sig som jeg? O, hvis du ikke kan det, da vil jeg ikke vredes på dig derfor! Forstød mig og forkast mig, hvis du vil, for jeg står så langt, langt under dig, men et skal du vide – jeg har elsket dig fra den første dag, vi sås, jeg har elsket dig trods min blindhed og forvildelse, og jeg vil aldrig ophøre at elske dig, før dødens skygger tilslører mit blik!"

Hun havde imod slutningen af hans tale lænet sig tilbage mod den store bøg og fulgt hver mine i hans ansigt med ængstelig opmærksomhed, men ved hans sidste ord rejste hun sig med en mine, som om hun forfærdedes over hans lidenskab.

Henry standsede hende og hviskede bønligt:

"Har jeg fornærmet dig? Var min tale for dristig? O, hvis du ikke kan elske mig, så lad mig i det mindste høre, at du tilgiver mig."

Hun vendte sig om imod ham. Tårerne hang endnu som dugperler i de lange, sorte øjenhår, men der var en forklaret glans i hendes blik, da hun slyngede sine arme om hans hals og hviskede:

"Henry, jeg har ofte bedet til Gud om, at han ville føje det så, at jeg kunne blive dig en søster, men aldrig har jeg troet, at jeg skulle blive så lykkelig som i dette øjeblik."

Han tog hende om livet, trykkede hende tæt op til sig og sagde:

"Se, nu går Jordens sol ned, der er kun en linje af dens blodrøde skive over horisonten, men ser du, der over Hjortholm står vor sol, de elskendes sol, Frejas lysende stjerne. Om aftenen tænder den sit blus før nogen af de andre stjerner. Den blænder ikke som Solen, forråder ikke som Månen, den lader natten beholde sit skysorte slør, som skjuler de elskendes gang, men selv er den det lysende tegn, der kalder til mødet."

Hun så op på ham med et blik, der lyste af den inderligste kærlighed, og sagde:

"Sværmer og drømmer! – Hvem kunne tro, at du skulle blive det? Kan du huske, hvor hårdt du engang udtalte dig derimod, og hvordan du kaldte det sentimentalitet og narrestreger, som

Himlen måtte bevare enhver sund natur for? Kan du huske, at du ville have, at vi stakkels piger skulle lære matematik som modvægt mod vort sværmeri? Og nu?"

"O," svarede han, krystende hende i sin favn og dækkende hende med kys, "jeg har været blind og døv for livets egentlige kerne. Jeg har som den vantro Thomas hver dag set kærlighedens undere for mine øjne uden at ville tro derpå. Sværmer og drømmer? – Hvad er livet andet end sværmeri og drømme. Se dig omkring! Nu ruller nattens karm frem over Jorden og ender dagens travle, møjsommelige værk, for at åndernes liv kan begynde. Mærker du ikke, at hver blomst dufter stærkere, at skoven drager sit åndedræt dybere og fylder luften med sin ånde? Ser du ikke, hvor skyerne mødes, glødende og glimtende, og hvor stjernerne søger hinanden på deres gang? Ser du, hvor søens og engens alfer stiger frem som hvide tågeskikkelser, der smelter sammen med hinanden, og hvor duggen som kærlighedens gråd glimter i hvert blomsterøje, du går forbi? Hører du ikke, hvor aftenklokkens klang blander sig med de underlige toner, der stiger op fra søen, der hvisker mellem skovens stammer og leger mellem rørene? Det er naturen, der smelter sammen i kærlighed. O, Harriet! I et øjeblik som dette kunne jeg falde ned og tilbede naturen! I et øjeblik som dette kan jeg forstå kong Volmers ord: "Lad Herren beholde sit Himmerig, når jeg blot har Tove og Gurre"."

"Tys!" hviskede hun, idet hun lagde hånden på hans mund. "Det er ugudelige ord, du taler, og jeg føler mig allerede som den græker, hvis ring den stumme fisk bragte tilbage. Jeg er ikke skabt for al denne lykke. Den overvælder mig."

Han skød en guldring af sin finger, en glat slangeguldring, i hvis øjne der funklede to diamanter, og satte den på hendes finger.

"Det er Polykrates' ring," sagde han smilende, "og jeg er som den. Du kan forstøde mig, kaste mig, hvorhen du vil. Jeg kommer dog altid trofast tilbage. Kom, Harriet! Vi vil vandre ad den lille sti langs søen for at drømme på Hjortholms ruiner. Vi vil på ny gennemleve den lykkelige aften fra Bjerrelide."

Sent ud på aftenen gik Henry alene over det bakkede parti i Dyrehaven, der fra Fortunen falder af imod Sundet. Hans lette, energiske gang var dobbelt elastisk, hans holdning dobbelt så frejdig, hans klangfulde stemme dobbelt så klar, for det var lyse billeder, der drog gennem hans sind. Månen var alt sin nedgang nær, men kastede dog endnu enkelte sølvstænk ind mellem træerne, hvor då og hjort forskrækkede tog flugten i lette spring ved lyden af hans stemme. Ude i horisonten lå Sundet glimrende og blankt som et vatret sølvbånd, der spillede i månelyset. Ovre mod den svenske kyst stod som bjerge, mægtige, sorte skymasser, hvis øverste toppe, belyste af månen, tog sig ud som skinnende isbræer. Af og til strålede enkelte, fjerne lynglimt ud bag disse optårnede skybjerge, og gav dem momentvis en sitrende glans, der næsten lignede den, som gletsjerne udsender, når de bestråles af solen. Henry betragtede dette begyndende forspil til et sig nærmende uvejr uden at bekymre sig om andet end dets skønhed, og selv da tordenen som rullende artillerisalver begyndte at drøne i det fjerne, mens himlen indhylledes mere og mere, selv da afbrød det ikke en eneste af de tanker, der gennemkrydsede hans sind.

Således gik han snart jublende i sit indre, snart brydende ud i fuldtonende sang, indtil han nåede den såkaldte Triangel, hvor Strandvejen hører op, og den kedelige by tager fat. Regnen, der var begyndt småt og jævnt, styrtede nu ned i strømme, og Sortedamssøens mørke flade fordoblede hvert af de talrige lyn, som skyerne udsendte. Han tænkte allerede på at søge ly i et eller andet hus, da han midt under de stærke drøn, der fik ruderne til at klirre, syntes at høre høje skrig og råb af forskellige stemmer. Ved omdrejningen af Farimagsvejen skimtede han en af de såkaldte kapervogne, omringet af en sværm mennesker, der råbte og skreg i munden på hinanden.

"Hvad er der i vejen, vægter?" spurgte han, idet en af disse stadens natlige levebrødsmænd kom luntende på sine træsko med fredspiben for munden.

"Hvad der er i vejen? Ja det må De nok sige!" svarede morgenstjernens behersker i en irriteret sindsstemning. "Sådant noget rak kommer her og knipser en af statens embedsmænd på næsen, fordi han sidder og lurer lidt i en gadedør."

Her foredrog han et solonummer på piccoloføjten, der øjeblikkelig blev besvaret af en kollega i det fjerne, og fortsatte efter denne kunstpræstation således til Henry:

"Nu spørger jeg Dem – for De ser ud til at være en bedre herre – er det nu en manér at gøre kommers på midt om natten? – Der kommer de fra skoven med deres fruentimmer, og kusken, som hører til vognmanden derhenne, vil naturlig ikke køre længere i sådant et Guds vejr, for bæsterne vil inte lystre, og tøsene hviner og skriger som besatte for denne hersens lynilds skyld. Så siger disse handelskommisbrød, at de

vil til Kongens Nytorv, og kusken siger nej – det er jo så menneskeligt. Så springer en af disse bændeljøder af og knipser mig på næsen, for jeg har noget værk i lænderne og tåler inte godt at gå på gaden, når det sådant er fugtigt i vejret, og de andre pultebidere falder over kusken og sla'r ham halvt fordærvet. Sådan nogle diskenspringere! De tror nu straks, de ka' gøre, hvad de vil, fordi de har lidt fine klæder på kroppen. Men jeg skal – –"

Efter således at have lettet sit hjerte, gav den værdige, levebrødsmandige træskomand sig selv et harmfuldt dunk i kabudsen, der var slået noget skæv på hovedet og foredrog et nyt solonummer med variationer over det bekendte tema: "Vil du skrubbe af, eller jeg skal lette dig!" hvorpå han styrede hen mod nogle kolleger, der nærmede sig i luntetrav.

Henry, på hvem den hele scene gjorde et ubehageligt indtryk, bøjede af ad Kærlighedsstien, ligesom den samlede vægterstyrke under eder og forbandelser gjorde et choc, der spredte skaren til alle sider. Det tætte mørke, der kun af og til afløstes af et blændende lyn, forekom ham næsten dobbelt så tykt på den smalle sti, der overskyggedes af de unge kastanjer. Regnen blev ved at styrte ned med en rislende lyd, der gjorde mørket så tæt, at han næppe kunne skelne træstammerne et par alen foran sig. Han fortsatte imidlertid at gå fremad, da han pludseligt troede at høre sit navn udtalt af en halvt klagende, halvt bedende stemme. Han vendte sig om, og et nyt glimt viste ham en sammenkrøben skikkelse, en ung pige, der med blegt ansigt og bønligt blik strakte armene ud imod ham. Hun syntes næsten barn endnu, i det mindste havde hendes ansigt, skønt blegt og lidende, hele barnets præg. Hendes gule lokker drev af

vand, og hendes tarvelige dragt, gennemblødt af regnen, var i helt krøllet og halvt forreven tilstand.

"Laura!" udbrød Henry, idet han forfærdet veg tilbage som om han så et genfærd.

"Ja, det er mig, det er din Laura," hulkede den unge pige og klyngede sig til ham. "Forlad mig ikke! Lad mig ikke gå alene i denne græsselige nat! Å, jeg er så, bange og så fortvivlet. Du kan ikke tro, hvor jeg er ulykkelig."

Han søgte at frigøre sig fra den unge pige, der krampagtigt blev ved at klynge sig til ham, mens hun hulkende gentog:

"Du må ikke gå, Henry! Du må ikke forlade mig!"

Det var mørke billeder, som i dette øjeblik rullede op for ham, mørkere end den nat, der omgav ham, og dobbelt mørke, fordi han kom fra så megen solskin og lykke.

"Laura," sagde han, "i et år har alt været forbi imellem os, og det må blive således. Hører du?"

Hun så op på ham med et blik, der havde noget spøgelsesagtigt ved sig. Der var en vild rædsel i disse øjne, som ufravendt stirrede på ham, mere talende end den dybeste lidelseshistorie.

"Hvad vil du? Hvad forlanger du af mig?" råbte han næsten fortvivlet. "Jeg tør ikke se dig mere, hører du! Jeg kan ikke sige dig hvorfor, men det må nu være sådan. Glem mig, tænk ikke mere på mig! Jeg skal hjælpe dig med alt, hvad jeg kan, men komme til dig, det kan jeg ikke."

"O, Henry," hviskede hun uden at slippe hans arm, "jeg forlanger ikke, at du skal elske mig. Jeg er så fattig og står så langt under dig. Men lad mig ikke være alene i denne store by, ensomheden er så forfærdelig. Kom til mig en gang imellem og

tal med mig. Jeg trænger så meget til at tale med en, som er venlig imod mig. Jeg får tit sådanne underlige tanker, når jeg sidder ganske alene i de mørke aftener."

Hun så med et sky, uroligt blik ned på de skvulpende bølger, der rullede lige ved hendes fod, og Henry forstod hende.

"Kom med!" sagde han, idet han kastede sin plaid over hende. "Her er mørkt og ensomt, og du må ikke blive her længere. Kom med, Laura! Alt kan endnu blive godt."

Hun så op på ham med et blik, hvori der på en gang glimtede tillid, kærlighed og håb. Derpå fulgte hun ham som et barn, uden at sige et ord.

Da de drejede ind ad Nørrebro, og det første, døsige lygteglimt faldt på hendes blege, kummerfulde ansigt, forfærdedes Henry næsten derved, og for at undgå sine egne, pinlige tanker, sagde han:

"Du siger, du er alene, Laura. Bor du da ikke længere hos din familie i Nyboder?"

"Nej," svarede hun, idet hendes tårer på ny brød frem med ustandselig kraft. "Moder er død, og Niels og Kristian er ude med fregatten."

"Og din fader?" spurgte han.

"Å Gud, å Gud!" hulkede hun. "Fader er så streng. Du må ikke foragte mig, Henry. Han har pryglet mig, jaget mig bort og sagt, at jeg kunne tage logi som salsdame, hvor jeg ville. Han brød sig ikke derom."

"Laura!" råbte Henry forfærdet, idet han slap hendes arm. "Er det kommet så vidt? Du var da ikke," tilføjede han næsten hviskende, "med på den vogn, som holdt ved indgangen til stien?"

"Jo jeg var, jo jeg var!" jamrede hun, idet hun vred sine hænder. "Å, min Gud, hvad skal dette blive til! Jeg løb fra dem, fordi jeg blev så bange for en af de herrer, som var med, og skjulte mig inde under træerne på stien. Jeg var så angst for mig selv og syntes, det var bedst, at jeg druknede mig. Men så tænkte jeg på, at jeg var – – Å nej, jeg tør ikke sige dig, i hvilken tilstand af skam og fortvivlelse jeg er. Lad mig gå. Lad mig være alene. Jeg duer ikke til at leve."

Henry ilede efter hende, greb hende ved armen og fulgte hende på ny ned ad stien.

"Hør nu, Laura," sagde han alvorlig. "Du har handlet værre med dig selv, end jeg kunne ane. Jeg bryder mig ikke om at vide, hvem du har haft omgang med i det sidste år, heller ikke hvorfor din fader har jaget dig bort og behandlet dig så hårdt. Du ved, at jeg har misbrugt din tro og tillid til mig. Jeg kan nu mindre end nogen sinde før tåle at tænke derpå. Du er ikke ond, Laura, du er ikke fordærvet, og alt kan blive godt endnu, dersom du selv vil. Jeg kan ikke redde dig fra undergang, når du ikke selv ærligt vil det, men jeg kan redde dig fra den nød og trang, som driver dig derhen.

Hør derfor mit forslag, og svar mig oprigtigt. Vil du forlade denne by med alle dens fristelser og med alt det, som fører dig på afveje, så vil jeg give dig midlerne dertil? Jeg vil skaffe dig ud på landet hos venlige folk, som vil behandle dig som en af deres egne. Jeg vil sørge for dig i tre år og skaffe dig alt, hvad du behøver, men jeg gør det kun under den betingelse, at du selv arbejder med, og den første gang, du falder fra, er det forbi mellem os."

Hun så op på ham med et bedende blik og sagde:

"Skal jeg da ikke se dig mere? Jeg ville være så lykkelig, når du blot engang imellem ville tale med mig. Jeg føler mig så ensom mellem fremmede."

"Nej," svarede han bestemt, "det kan ikke ske. Du må lyde mig ubetinget. Tror du, at du kan det?"

"Jeg ved det ikke," hviskede hun sagte. "Dengang jeg tjente hos etatsråden, gik tiden så roligt og så stille, men siden jeg lærte dig at kende, kom der så megen længsel og uro i mit sind. Jeg synes tit, at jeg måtte lære så meget for rigtigt at kunne forstå dig. Jeg længtes efter at blive sådan en rigtig fin dame, sådan som dem, der kom til etatsrådens, og som jeg tit hørte dig tale med. Jeg syntes så tit, at du måtte komme til at holde mere af mig, dersom jeg kunne blive lige så galant og oplært som dem. Du ved ikke, hvor det var svært for mig, når jeg så dig tale eller danse med de fine frøkener, mens jeg måtte gå omkring med tebakken for at byde dig og de andre. Husker du, at jeg, blot fordi du så på mig, væltede et fad med vingelé ned over den gamle justitsråd, der sad i den lave, grønne lænestol? Og husker du, at jeg kastede portnøglen ned til dig i etatsrådens nathue, for at den ikke skulle klingre mod stenbroen, og at jeg lånte dig hans filtsko, for at køkkentrappen ikke skulle knirke, når du kom tilbage efter at have fulgt de fine frøkener hjem? Og kan du så huske den aften, da du faldt på trappen og greb for dig i mørket, og fik fat i klokkestrengen, så det kimede over hele huset? Gud, jeg ser endnu etatsråden stå i gangdøren med nathue på hovedet, lyset i den ene hånd og køkkenøksen i den anden, mens du allerede var langt borte!"

Hun lo ganske højt ved sine egne ord og ved den erindring, de frembragte. Henry så bedrøvet på hende, men hun vedblev:

"Hvorfor ser du så alvorlig ud? Hvad tror du, at de fine frøkener ville have sagt, dersom de havde vidst, hvad du gjorde, når du havde fulgt dem hjem? Næ, min Gud, se blot!" fortsatte hun, da de i det samme trådte ud på fortovet, og skæret af en nærstående lygte faldt hen over dem. "Min kjole er revet itu forneden, og jeg har fået vognsmørelse på det nye forårsstykke, jeg har lånt hos Karoline, og fjeren på min hat er vist regnet helt sammen. Jeg får vel nye klæder af dig, når jeg skal på landet, ikke sandt, Henry?"

"Jo," svarede han kort, "du får alt, hvad du behøver. Lad os skynde os! Det er allerede sent, og det drypper endnu stærkt fra træerne."

Hun pludrede og lo, mens de fortsatte vejen ind til byen, og vedblev at kaste det ene billede efter det andet ind i hans forpinte sind. Endelig standsede de i Bredgade ved den port, der fører ind til Marmorpladsen. Mens Henry søgte efter nøglen, sagde han til hende:

"Jeg kan i nat kun skaffe dig logi hos mig selv, for det er for sent at gå andre steder hen."

Hun slog begge armene om hans hals, løftede sit smukke ansigt, der nu ganske havde forvundet sporene af nattens sorger, op imod ham og rejste sig på tåspidserne for at kysse ham.

"Nej, Laura," sagde han, "sådan var det ikke ment. Jeg går ind med dig og skal lade gamle Mary sørge for alt, hvad der behøves. Selv kommer jeg til dig i morgen for at træffe de nødvendige foranstaltninger til din rejse."

"Å, Henry," bad hun bønligt, "hvordan kan du nænne at behandle mig sådan? Du har været så tavs og alvorlig hele den

sidste del af vejen. Du er vist vred på mig endnu? Giv mig blot et eneste kys! Blot et eneste, ligesom i gamle dage!"

Hun så i dette øjeblik så bønlig bevæget op imod ham med et ansigt, hvori atter sorgen havde afløst letsindigheden.

"Blot et eneste!" hviskede hun endnu en gang med armene om hans hals.

Henry så ned, og kunne ikke modstå det bedende udtryk i disse mørkeblå, svømmende øjne. Han greb hende om livet, trykkede sine læber mod hendes og skød hende sagte ind ad porten. Lige som han ville lukke den efter sig, strøg en skikkelse ham forbi, idet den spottende råbte: "Buona sera, signore! Felicissima notte!"

"Fordømt!" hviskede Henry ved sig selv. "Det var d'Acordas stemme."

Da Henry havde beroliget Mary, sin gamle amme, i anledning af den uventede gæst, som han medbragte, begav han sig atter på vej, idet tusinde forskellige tanker gennemkrydsede hans sind. Legemlig træt, var det ham umuligt at sove, skønt det blødeste leje i et af byens bedste hoteller indbød ham dertil. Hver gang han faldt hen i et kort blund, steg Harriets blege skikkelse frem for ham. Han syntes at se hende flygte og svinde bort, snart bag skovens stammer, snart mellem søens siv, hver gang han forsøgte at gribe hende. Så forekom det ham, at han på ny sejlede derude, men når han ville sætte sig ned for at tale med hende, sad Laura imellem dem, plukkede åkanderne itu, blad for blad, og hviskede til ham: "Du kan ikke tro, Henry, hvor jeg er ulykkelig, men du bliver det også."

Så forekom det ham, at han hørte d'Acordas rå latter i det fjerne, og hver gang han hørte denne, reves han op af søvne i en forfærdelig angst – det var ikke til at udholde. Han så på sit ur, klokken var henad fem. Før klokken otte kunne han ikke vente at træffe sin trofaste Mary oppe. Han stod op og tændte sig en cigar og kastede den igen – dens smag forekom ham modbydelig og vammel. Han ringede på opvarteren og forlangte sit overtøj. Det var vådt, klamt og fugtigt som morgentågen selv. I denne drev han da ud, utilfreds med sig selv, fuld af nag og bitre selvbebrejdelser, i harmoni med den ham omgivende natur og dog uharmonisk stemt med det liv, der begyndte at røre sig omkring ham. Således slentrede han om i Esplanaden, uden mål og med, uden at kunne få fantasien til at arbejde, skønt den under hans urolige søvn havde vist sig virksom nok. Morgentågen lettede, bortpustet af solens varme ånde. Fuglene kvidrede i trætoppene, livet begyndte rundt om at udfolde sin virksomhed – og dog blev han ved mekanisk at vandre op og ned, idet han tankeløst lod blikket glide snart ud over Sundet, snart ind over byen, hver gang han kom til de to endepunkter for sin vandring. Pludseligt følte han en hånd på sin skulder, og en rolig stemme spurgte:

"Hvordan er det, du ser ud, Henry? Har du nu igen været ude med Brandt?"

Henry så op. Det var hans ven, Frederik From, der talte til ham.

"Nej, Frederik," sagde han, "i nat ikke. Det er forbi mellem Brandt og mig. Jeg har "spleen" i dag, som du kalder det, og jeg trænger ret til dig. Kom med, jeg må tale med dig."

From syntes at være vant til det slags luner hos sin ven, for han stak sin arm under hans og sagde på sin rolige, godmodige måde:

"Er det igen de gamle historier, Henry? Er det igen de mange penge, der gør dig ulykkelig?"

"Jeg frygter for," svarede Henry hovedrystende, "at de allerede har gjort det onde, de kan. Jeg har en stor glæde og en stor sorg at betro dig, men jeg kan ikke fortælle dig det. Her. Jeg kunne ikke træffe nogen heldigere end dig i dette øjeblik. Jeg tror næsten, at skæbnen har sendt dig mig i møde."

"Eller forsynet," rettede From, "skal vi sige forsynet?"

"Ja, som du vil," sagde Henry. "Du ved, jeg tror ikke derpå. Men skæbnen eller "skævben", som Brandt kalder ham, det er en sikker mand – ham undgår man ikke."

Under denne korte samtale var de to venner kommet til den port, der førte ind til Marmorpladsen. Henry lukkede op. Til højre lå en lav sidelænge, rigt omslynget af vild vin, som nåede helt op over taget, og hvis lysegrønne blade blinkede i solskinnet, endnu betyngede af natteregnen. Pladsen var besået med større og mindre blokke af gråt marmor, som til venstre havde formet sig sammen under menneskets hånd for at danne den sørgelige ruin, der endnu tynges under det pralende navn af "Marmorkirken".

"Hvor du bor smukt!" udbrød From, idet han med velbehag betragtede den frie, grønne plads og den gamle ruin, fra hvis øverste tinder nogle alliker og krager skrigende fløj op, for under store kredse at svæve ind over byen.

"Å ja," svarede Henry ligegyldig, mens han gik op ad den høje stentrappe, "jeg bor i det mindste ganske bekvemt. Her er lidt

melankolsk, men det var det eneste sted, jeg kunne få til laboratorium. Jeg har lejet det hele af agent Gram."

De trådte ind i en stor efter pompejansk mønster dekoreret forstue, hvorfra en lav trappe førte op i den egentlige lejlighed. Denne bestod af et større forværelse, hvis vægge var beklædte dels med nøddetræs skabe, som indeholdt fysiske instrumenter og alle slags naturalier, dels med tilsvarende reoler, hvis hylder bugnede under kostbare, videnskabelige værker. Fra denne "videnskabernes forgård", som Brandt kaldte den, trådte de ind i en stor sal, hvis bløde gulvtæppe dæmpede lyden af ethvert fodtrin, mens de svære damaskes gardiner kun lod et sparsomt lys falde ind på det rigt dekorerede og smagfulde bohave.

"Hvad siger du så om at bo på en kvist?" spurgte From, idet de gik igennem salonen.

"Det kunne jeg ikke holde ud," svarede Henry, idet han slog den svære portiere til side for en dør, som i baggrunden af salen førte ind til hans studereværelse. "Luksus er blevet mig en nødvendighed."

"Nonsens!" sagde From tørt. "Det er egoisme, der taler ud af dig. – Var det det, du ville vise mig?" tilføjede han smerteligt, idet han blev stående i døråbningen. "Så havde du ikke behøvet at gøre så mange ophævelser. Det er hverken skæbnen eller forsynet, der laver den slags ting sammen, det er dig selv."

Disse Froms ord var fremkaldte ved den gruppe, der viste sig i den næste stue, og som fik selv Henry til at blegne af vrede.

Ved vinduet til højre sad hans gamle amme med et underligt udtryk af kummer og ærgrelse i sit rynkede ansigt. Hun bar som alle mulatter sit sorte, krusede hår bundet op bagtil, omhyllet af en slags turban, der fortil løb op i en afrundet snip.

Trods det smilende ansigt, hvormed hun modtog sin kære massa Henry, der var hendes uindskrænkede behersker, syntes gamle Mary, som var det godmodigste menneske på jorden, dog at være smækvred, for med et lynende blik rejste hun sig op og sagde:

"Nu kan massa Henry gøre hvad ham vil, for nu har mig passet ganske som massa befalede. Men nu gå gamle Mary sin vej, for mig kan tænke sig, massa Henry helst være ganske alene med ung miss, som massa bragte i nat, og som nok vil gøre, at massa Henry ikke mere behøver brug for sådan en, som gamle Mary."

Efter at have holdt denne tale, der utvivlsomt var den længste i hendes liv, og det bitreste, hun nogen sinde havde sagt til Henry, rejste hun sig med en detroniseret dronnings hele værdighed, idet hun pegede hen mod et elegant serveret kaffebord i baggrunden af stuen. Der stod Laura i færd med at tragte kaffe, indhyllet i en snehvid musselinskjole, hvis nedringede snit viste det hele af hendes fine, smukt afrundede skuldre og halvdelen af hendes bølgende barm. Om den slanke hals havde hun vundet en tredobbelt rad af svære koralperler, og om det lyse hår, der i lange krøller faldt ned fra nakken, bar hun et broget silketørklæde med livligere farve, men ombundet på samme måde som Marys. Man kunne ikke nægte, hun var udmærket smuk, sådan som hun stod der, mens hendes spillende øjne skælmsk var hæftet på Henry.

"Men er du da besat, Laura!" råbte Henry heftig, så snart han for forbavselse kunne komme til orde. "Hvordan er det, du har uglet dig ud? Lovede du ikke at blive i det inderste værelse, indtil jeg kom tilbage?"

"Uglet mig ud?" gentog hun halvt stødt og halvt forskrækket over Henrys barske stentorstemme. "Herregud, jeg kunne da ikke trække i det våde tøj igen og blive i det mørke hul, hvor den gamle heks puttede mig ind, og hvor der hverken kom sol eller måne."

"Gammel heks!" hvinede Mary, hvis bronzebrune ansigtsfarve pludseligt gik over i det olivengrå. "Hører Dem, massa Henry? Hun mig kalde en gammel heks, mig, som give Dem mælk, før hun kunne tænke på at blive født."

Frederik smilede ad gamle Marys naive ord, men Henry greb Laura hårdt ved armen og sagde: "Gå ind! Dette er at drive spillet for vidt. Jeg tåler det ikke længere."

"Men, min Gud, hvor du tager på vej!" udbrød Laura, der nu selv syntes at blive alvorlig vred. "Hvor kunne jeg vide, at du ville komme hjem med en fremmed herre? Jeg glædede mig så meget til at skulle skænke kaffe for dig, ligesom frøken Emmy gjorde det hos etatsrådens, når vi lå på Strandvejen. Derfor fik jeg Mary til at låne mig sin brudekjole og det smukkeste silketørklæde, for at jeg kunne se rigtig fin ud. Lad mig blot skænke for dig denne ene gang – jeg kan jo ikke skade dig derved?" tilføjede hun bønligt.

Henry vaklede, da disse blå, barnlige øjne på ny fæstedes på ham, men da hans blik i det samme strejfede Frederik, om hvis læber der spillede et let, ironisk smil, greb han Laura ved armen uden at sige et ord, stødte hende ind i laboratoriet og låste døren.

"Det, massa Henry, gjort meget vel af Dem," jublede Mary og klappede ham på skulderen. "Alt sammen meget vel og ganske, som hun fortjener. Hende vær' meget ung, meget smuk og

meget hvid, meget hvidere end Mary. Hende vær' dog meget ond, meget lumsk, meget heftig, og ikke som fin dame være det. Hende vend' op og ned på alle Marys klæder og tag' selv det bedste. Hende tag' gamle Marys brudekjole, som aldrig blev brugt, fordi sorte Ning slog stakkels Jemmy død i sukkermølle. Hende tag' alt af massas tøj og ikke bryd' sig om gamle Mary. Hende vær' ikke nogen fin dame, hende."

Under denne hjerteudgydelse stillede den skikkelige gamle sig foran maskinen, for at gøre honnør ved kaffebordet. Var hun ikke smuk, så var hun, som unge damer siger om deres veninder, "så inderlig god", og det er jo hovedsagen. Hun lo over hele sit sorte ansigt, hver gang Henry eller From henvendte et ord til hende, og syntes kun med synderlig ulyst at forlade stuen, da hun havde taget af bordet.

"Hør nu, kære Frederik," sagde Henry, "hvad du har oplevet i denne morgenstund, synes ikke at være særlig skikket som introduktion til det, jeg nu vil meddele dig. Du er kommet lige i rette tid, for at få vrangsiden at se, eller rettere, du har set den orm, der gnavede min kærligheds blomst, uden at ane, hvor rigt den spirer i mit indre."

"Nå, igen en ny?" udbrød Frederik smilende. "Hvad er det nu for en Julie, der har fortrængt din Rosalinde?"

"Nej, Frederik," svarede Henry og lagde sin hånd på hans skulder, "her er ikke tale om nogen ny, heller ikke om at lade sig fortrænge. Du ved, Frederik, hvem jeg har båret længst og inderst i mit hjerte. Livets bølger er gået over mig og hende. De har drevet os vidt fra hinanden, men vi har fundet hinanden igen og agter nu i fællesskab at vove os ud på livets ocean. Der er ingen misvisning længere – Harriet er min trolovede!"

"Gud velsigne dig for det, du der siger!" råbte From, idet han i et sæt fløj op fra stolen og rystede hans udstrakte hånd. "Det trængte du svært til. Hun er en udmærket pige, en ægte, fin natur og dog stærk nok til at lægge bånd på dine forfløjne frihedsideer, som har gjort dig mere ufri, end ti ægteskaber kunne gøre det."

Henry så et øjeblik tankefuld hen for sig. Derpå tvang han atter From til at tage sæde og fortalte så glødende, som kun en elsker formår det, om sin genvundne kærlighed, sit møde med Harriet og den skygge, som Laura så pludseligt havde kastet ind i hans kærligheds solskin.

Frederik hørte med stor tålmodighed hele Henrys lange fortælling til ende og sagde derpå:

"Hør, Henry, somme tider får jeg lyst til at give dig nogle ordentlige smør, og du fik dem ganske bestemt også, dersom du ikke var meget større og stærkere end jeg. Du har haft lykken med dig i alt, hvad du har taget fat på. Du har, fra du blev født, haft dit rigelige udkomme og lever for øjeblikket i overflod. Du har et studium, hvortil naturen har givet dig et umiddelbart kald, og hvori du med din begavelse og dine midler kan drive det til noget stort, uden at blive generet af de filistrøse tryk, som livet pånøder os andre. Nu finder du oven i købet en dejlig, ung pige, som villig giver sig hen til dig trods alt, hvormed du har mishandlet hende – og så klager du alligevel over livets genvordigheder, i stedet for at takke din Gud, fordi han endnu ikke har mistvivlet om din syndige sjæls frelse, men har tilladt dig at se det lys, hvorefter vi alle higer."

"Ak ja," sagde Henry, "jeg føler kun alt for vel, hvor megen ret du har i, hvad du siger, men jeg ved ikke, hvoraf det kommer.

Der er sådan en forunderlig uro og forvirring i mit sind. Jeg kan slet ikke tænke mig ind i det forhold, hvori jeg er kommet til Harriet. Når jeg ser hende og taler med hende, får jeg fred i min sjæl, men så snart jeg er uden for tryllekredsen, pines og plages jeg af tusinde ængstelser og bekymringer. Snart forekommer det mig, at der bag ved det hele står en hævnende nemesis, som jeg ikke kan se, fordi hun endnu skjules af den nat, der fødte hende; snart at jeg endnu ikke er skikket til at bære et så uhyre ansvar som det ægteskabet pålægger."

"Hvilket med andre ord vil sige, at du endnu ikke vil bryde med dine gamle vaner og tilbøjeligheder, at du endnu har så megen lyst til livets uregelmæssigheder, at du ikke tror at kunne finde dig i det ægteskabelige livs rolige lykke, at du ikke vil opgive de gamle, flotte venner, de gemytlige småsold, de lette strejftog på de erotiske marker, eller igen med andre ord, at du er for meget egoist, for stor en velhaver og for lunefuld en karakter til at ville ofre dig selv hel og holden for en anden."

"Nej, Frederik," svarede Henry alvorlig, "jeg har vel stået på dette standpunkt, men jeg er kommet ud over det igen. Hvad der egentlig piner mig, er den betragtning, at jeg, der selv er så brødefuld, og som så tit har forsyndet mig både mod moralen og kærlighedens ideal, at jeg ved at give mig hen til en anden, der i modsætning til mig står så ren og uplettet, egentlig begår et falskneri, som jeg frygter for skal blive straffet. Det går mig som den tyv, der havde slugt diamanten, men så blev syg af angst og tilstod sin brøde, da en politibetjent tilfældigt pegede på ham. Jeg kan ikke gå et skridt uden at frygte for, at folk skal pege på mig og sige: "Der går bedrageren"."

"Ja, jeg har tit nok sagt dig," svarede Frederik sagtmodig, "at der ville komme et tidspunkt, hvor den orm, som du selv har næret, ville komme til at nage på din unge kærligheds blomst. Det går med ungdommens synder som med dragens tænder, da Kadmos såede dem i jorden. Fra hver synd spirer der, som fra et sædekorn, skikkelser op, væbnede med erinyernes svøber og fakler, men de vender sig ikke, som i myten, imod hinanden, men som tidsler og nælder, mod den, der såede dem."

"Ja, du har ret," sagde Henry mismodig. "Jeg føler alt for vel, at jeg mangler den renhed i sjæl og tanke, som er nødvendig for at kunne træde ind i den virkelige kærligheds tempel, for over dets portal står skrevet som over templet i Epidauros: "Kun den, hvis sjæl er uden plet, har adgang her." Ak, Frederik, du ved ikke, hvor disse ord greb mig, da jeg første gang hørte dem."

Frederik trommede sagte på bordet og sagde: "Det var den aften – i *Ninon*."

"Ja," svarede Henry mørkt.

"Og den samme aften," fortsatte Frederik, "var det, at du gjorde bekendtskab med Brandt og begyndte at gå på "bimpel", som han kalder det."

"Ja," svarede Henry sagte, "*det* var min ulykke."

"Og den samme aften," fortsatte Frederik med urokkelig ro, "at du traf sammen med Laura og fulgte hende hjem til etatsrådens, efter at Brandt havde givet dig fornøden anvisning."

"Ja, for pokker!" råbte Henry heftig. "Hvorfor ripper du op i de gamle historier? Vist var det den aften."

"Og da du så," tilføjede Frederik noget bittert, "havde bøjet denne letsindige pige efter din vilje og gik hjem i den

stjerneklare nat, så reciterede du vel til opbyggelse for dig selv "Chevalierens" ord:

Hvad vil jeg nu? – Jeg ved min hånd er løftet
Ved brødens port, beredt at banke på.
Og om min pande har der lagt sig skyer,
Og om mit hjerte ruller der et hav,
En oprørt strøm af ønskers dunkle bølger.
Og stemmer råbe til mig: "Her er vejen!
Frels dig fra disse elementers oprør!" –
Forgæves! O, det gærer i min hjerne,
Og i mit bryst hver fiber sig bevæger,
En sitrende magnetnål – ak, og dens
Misvisning er det, jeg må styre efter.
Jeg kan ej andet, om jeg end var vis på,
At hint minut, jeg venter på, vil klage
For mig mit hele liv: "Gid det var ugjort!"

"Nej, Frederik!" råbte Henry og slog i bordet, så det rystede. "Det gjorde jeg ikke. Dertil kender du mig for godt, og du gør uret i at tage så hårdt på mig. – Tilgiv min heftighed," tilføjede han mildere, "den løber så tit af med mig. Jeg har ikke dit rolige, lidenskabsfrie sind. Tro mig, mange gange, når jeg ikke kunne sove om natten, og de mørke tanker kom over mig, har jeg tænkt på "Chevalierens" ord:

Som stjernekoret tændes ej og slukkes
I, mine flyvende, beruste tanker!
Ja, også mennesket har dristig flugt,
Og gennem fjerne tider kan den glimre.
Men den er *uberegnelig*, på én gang
Et blik mod himlen og et fald til dybet.
Mennesket – ja, det er hans adel, – vidner,
at ubegrænset er hans sjæl: Han *angrer*.
I smertefulde timer kan han sno sig
På lejet med de ord: "Gid det var ugjort!"

"Ja, hvad hjælper det at angre, Henry," spurgte Frederik, idet han opmærksomt betragtede ham, "når man angrer som du gør det? – Angrer med en frase, angrer æstetisk, angrer som din ven Boldt, der sagde til mig forleden: 'Ja gu' er det galt, men jeg kan s'gu ikke gøre for det. Det er nu drifterne, hvorfra det kommer, og dem er man født med – voilà tout'."

"Nej, Frederik," sagde Henry, "*det* ræsonnement opstiller jeg ikke og har aldrig forsvaret det. Det er ikke derfra, at det kommer hos mig. Det er min nysgerrighed, min fantasi, min lyst til at eksperimentere, der har drevet mig ind i det. Det romantiske, det eventyrlige har altid haft en stor magt over min sjæl. Når natten ruller sit skysorte slør hen over himlen, når månen lyser, og når stjernerne tændes, da er det, som om jorden forandrer sin skikkelse, som om der ruller en rig, forunderlig eventyrverden op for mit blik, hvor man kan hæve de skjulte skatte, så snart man kun nævner det trylleord, som blot tilfældet kan spille én i hænde."

"Tillad mig," sagde Frederik med et ironisk smil, "at omsætte disse skønne floskler i jævne ord, for dine går en smule for højt.

Altså – "Når natten ruller sit skysorte slør hen over himlen", hvilket med andre ord vil sige, når det er blevet så mørkt, at man ikke behøver at frygte skamrødmen på sine kinder, når hovedvagtsuret lyser og tranlygterne tændes, da er det, at bylivets uklare tåger som lette drømmebilleder banker på din dør. Da er det, at Henry Vernon ikke kan modstå østerlandets eventyr fra Tivoli eller Charlottenlund, men slår sin kappe tæt om sig for at vandre ud i det underfulde trylleland, der udbredes for ham. Da er det, at han giver Brandt "halve" og den gavmilde Brandt ham "hele historier" igen, og når de så forlader den gamle Ølhalle eller den gemytlige Schweizerpavillon eller "La maison blanche", da taler de fortryllede ord til de fortryllende sanggudinder og finder nøglerne til romantikkens døre i enden af deres pengepung."

"Frederik!" råbte Henry, idet han på ny fo'r op, "du fornærmer mig! Det tåler jeg ikke."

"Fornærmer dig?" gentog Frederik, idet han med et roligt blik målte Henrys blussende, af lidenskab bevægede ansigt. "Hvorledes? – Kan sandheden fornærme dig? – Du er nu en gang sådan, Henry, eller rettere, sådan har du været, for jeg håber, at det nu vil være forbi. Hvad kan jeg gøre for, at du ser gorgonens billede i det spejl, som jeg holder dig for øje? Jeg kan ikke skaffe dig skovanemoner, hvor du har sået brændenælder."

"Nej, men du bedømmer mig for hårdt," gentog Henry. "Du stiller sagen i et alt for grelt lys. Tænk dig selv i mit sted. Jeg er ildfuld, heftig, lidenskabelig, fuld af higen efter det uvisse, der lokker mig med en forunderlig magt. Du er rolig, kold, det er næsten, som om du havde fiskeblod i dine årer. Jeg er rig indtil overflødighed. Du hugger dig tarvelig igennem ved

informationer. Hvordan pokker kan du så forlange, at vi to skal ligne hinanden?"

"Det forlanger jeg heller ikke," svarede Frederik. "Jeg forlanger blot, at du ikke skal styre omkring efter dine lyster, men erkende, at livet stiller andre krav til dig, end at leve som den rige athenienser. Jeg forlanger tillige, at denne erkendelse skal slå dybere rod i dig, så at du ikke vedbliver at være denne mellemting af sommerfugl og angergiven muldvarp."

"Ja vel," svarede Henry lidt stødt, "men du tager slet intet hensyn til min individualitet eller til menneskenes overhovedet. Du stiller *kvinden* op på en piedestal og slynger os ned i Sodoma og Gomorra. Jeg gad nok se, hvordan verden ville komme til at se ud, dersom alle de damer, som du så beundrende stirrer op på, havde samme frihed som vi. Jeg gad vide, hvad der ville blive af dem, dersom de ikke sad indelukkede i afhængighedens jernbur, og ikke havde en hejdukke af tjener, hver gang de om aftenen går på gaden, eller en dragedukke af gammel tante, hver gang de tager på bal."

"Fy, for al landsens ulykke!" udbrød Frederik heftig. "Gjorde jeg dig din ret, skulle du på dine knæ tvinges til at tage dine letfærdige ord i dig igen. Naturligvis ville langt flere gå til grunde, end under de nu bestående forhold – det er jeg ikke blind for – men husker du, hvad den gamle kaptajn Holm ytrede, da vi en dag sejlede Sundet op med agentens brig: "Kvinden er den angel, hvormed Satan lokker sjælene i fordærv, men hun er også den bådshage, hvormed Herren trækker dem i land efter skibbruddet." – Det er lidt plumpt, men der er sandhed i det billede."

Henry trykkede venlig sin vens hånd. "Det var en smuk dag," sagde han vemodig. "Harriet var med om bord. Sig mig, Frederik, skal jeg betro hende alt?"

"Ubetinget," svarede denne. "Halvhed fører til fordærvelse i ethvert forhold. Det hjælper ikke, at du i et erotisk øjeblik river ned på dig selv og sådan i almindelige udtryk lader hende forstå, at du har været noget af en laban, der må mere alvor i et sådant forhold, end du hidtil har været vant til. Du må betro hende alt med hensyn til Laura. Det er kun en ringe straf for det, du har forbrudt."

"Ak," sagde Henry sørgmodig, "jeg tør næsten ikke tænke derpå. Vidste hun, hvordan jeg har syndet, og hvor stor min brøde er, hun sendte mig ikke en tanke mere."

"Sig ikke det," sagde Frederik opmuntrende. "En kvinde, der elsker, kan tilgive alt. Hun vil glemme din utroskab i fortiden, så snart du blot bevarer din tro og tillid til hende i fremtiden. Du har tre ting at gøre, Henry. Først bryde med din fortid, især med Brandt og Boldt; så tilstå Harriet alt, og dernæst, under forudsætning af, at hun ikke forskyder dig – hvilket jeg ikke tror – at anholde om hendes hånd hos agenten. Hemmelige forlovelser duer ikke for dig."

Henry stirrede et øjeblik tankefuld mod gulvet og sagde derpå med sagte stemme:

"Du rører der ved et punkt, Frederik, som er det mørkeste i hele mit liv, og som jeg foruden til dig kun har omtalt til Harriet. Hvordan kan jeg anholde om en ung og rig piges hånd, jeg, som er så langt fra at kende til slægt og frænder, at jeg ikke engang kender mine egne forældre? Hvor tit er ikke denne pinlige tanke faret gennem min sjæl, at jeg er frugten af en

ulovlig forbindelse, et brødens barn, der er bestemt til den sørgelige lod at vandre ene gennem verden, uden at en tåre vil fældes ved min grav. Undertiden har jeg drømt, at min fader havde begået en gruelig forbrydelse, der nødte ham til at flakke landflygtig om fra sted til sted. Denne drøm, der har plaget mig fra min tidligste ungdom, og som periodisk vender tilbage, ender altid med, at jeg træffer ham i en øde, vild egn, at han forfølger mig, at jeg flygter i vild rædsel, og at jeg vågner i en usigelig angst. Å, Frederik, det er en frygtelig pine!"

"Og du har aldrig," svarede denne blidt, "tænkt over, at du ved et sådant forhold som det, hvori du har stået til Laura, selv kunne sætte et brødens barn ind i verden og således forplante forbandelsen på dit afkom?"

"Skån mig, Frederik," bad Henry, der med begge hænder dækkede sit ansigt. "Jeg kan ikke udholde at tænke derpå. Min Gud, hvor har jeg været letsindig!"

"Sig mig," sagde Frederik efter en pause, "har du slet ingen oplysninger, slet ingen formodninger, som kan lede dig på sporet? Har gamle Mary, der holder så meget af dig, og som jo må vide en del, aldrig meddelt dig noget derom?"

"Jeg bliver aldrig klog på Mary i det punkt," sagde Henry. "Jeg har naturligvis frittet og spurgt, men hun synes ganske forvirret i hovedet, så snart hun kommer ind på det kapitel. Jeg kan ikke engang blive klog på, om det er, fordi hun ikke *vil* tale derom eller fordi hendes hukommelse allerede er svækket, at hun fortæller mig det mest forvirrede og modstridende tøjeri. Hendes forstand må vist have lidt, dengang de dræbte hendes kære Jemmy i sukkermøllen på hans bryllupsdag. Hun blander sin egen sørgelige historie på en sådan måde ind i alt, hvad der

senere er passeret, at intet menneske i verden kan hitte rede deri. Snart taler hun om plantagen på Jamaica, snart om den kære, søde frue, der var så dejlig, men så ulykkelig, fordi hun ikke måtte komme til det kolde land med de høje bjerge. Snart om massa Henry, der var så styg, men så god imod fattige folk – og så blander hun sin gode, unge massa Henry, sin kære Jemmy, den onde Ning, sukkermøllen og de kolde bjerge ind i et så forfærdeligt kaos, at jeg har set hende holde på sit hoved, for at ikke den smule forstand og hukommelse skulle løbe bort, som hun endnu var i besiddelse af."

"Men af alt dette synes det dog at fremgå," sagde Frederik, "at du må være født på Jamaica, ligesom jo alt, hvad du får sendende, kommer med den vestindiske post."

"Ja, eller også i Grønland, Kap Horn eller Novaja Zemlja," sagde Henry smilende, "eller på ethvert punkt, der ligger mellem disse, hvilket bliver noget vidtløftigt. Meget koldt må der have været i det kolde land med de høje bjerge, for Mary spørger mig hver gang, hun kommer ind på det kapitel, om hun må vise mig de huller, som den stygge kulde bed i hendes fødder, dengang hun var i det kolde land, hvor folk løb med sukkerknive under fødderne, for' at de ikke skulle falde omkuld på isen."

"Men har du da ingen småting fra din barndom?" spurgte Frederik.

"Jo," svarede Henry, "en massiv guldslangering, i hvis øjne der er indsat to diamanter, og en lille romersk mosaikagraffe med de kapitolinske duer. Ringen har været min moders, hvis jeg tør tro Marys fortælling. Om agraffen ved hun derimod ikke andet, end at den sad i min halslinning."

"Er det det hele?" spurgte Frederik.

"Nej," svarede Henry tøvende, "der er endnu en ting tilbage, men den er mig så dyrebar, at jeg ikke har talt om den til nogen, ikke engang til dig. Kom med, så skal jeg vise dig den, for nu skal du have alt at vide."

Med disse ord skød han et felt til side i panelet over sit skrivebord, og i det han pegede på et portræt, som derved kom til syne, sagde han stolt: "Se, er det ikke smukt?"

Frederik betragtede længe og i tavshed maleriet. Det var en ung, dejlig kvinde, malet så levende i udtrykket og så frisk i farven, som om Juel havde gjort det. Hun stod med let bøjet hoved i lyttende stilling og hævede ligesom tyssende den højre hånds pegefinger i vejret. Det lysgule hår var sat op efter antikt mønster og rullede bagtil i frie krøller ned over hendes blændende hals. De mørkeblå øjne, der spillede med en usædvanlig glans, syntes ligesom at fæstne sig på beskueren og smile til ham, fra hvilket punkt man end betragtede billedet. Draperiet var behandlet med overordentlig rutine, og overalt følte man figuren igennem det. Ja, selv den buket af blegrøde kamelier, som hun holdt i hånden, var malet med en gennemført finhed, der røbede en såre sikker og øvet hånd.

Mens Frederik betragtede billedet, lod han af og til sit blik glide hen over Henrys ansigt, der nu havde et udtryk af dyb alvor, ja næsten af andagt. Han kunne ikke dølge for sig selv, at mange liniamenter i portrættet genfandtes hos Henry. Navnlig forekom det ham, at både den noget krummede næse og de underlige, halvt vemodige, halvt satiriske linjer omkring mundvigene var de samme.

"Er det ikke et dejligt billede?" spurgte Henry på ny.

"Jo, ganske dejligt," svarede Frederik, "men det mangler dog det, som desværre alle malerier mangler, fordi det ligger udenfor den menneskelige kunsts evne at kunne gengive det. Man må tænke sig disse strålende øjne fulde af spil og liv, disse skønne træk veksle efter stemningernes indtryk, denne fine teint farvet af blodets rullende strøm – kort sagt, man må tænke sig det beåndet af livets underfulde magt – og man kan da ikke nægte, at originalen har været udmærket smuk."

"Ja, dejlig har hun været, min moder," gentog Henry med et tindrende blik og med en vidunderlig blød betoning af de to sidste ord. "Ved du, hvad jeg ofte gør, Frederik? Når jeg sidder alene om aftenen, og gamle Mary er gået til sengs, tænder jeg lys foran dette billede, ligesom sydboerne gør foran deres madonnaer, og da kan jeg vedblive at betragte det timevis uden at trættes. Når lysene flammer uroligt – og for at få dem til det, lukker jeg ofte et vindue op ud til Marmorpladsen – kommer der et underligt vekslende spil i disse dejlige træk, og jeg bilder mig da ind, at hun er levende og sidder, snart talende til mig, snart skælmsk tyssende på mig. Undertiden tænder jeg kun et lys og sætter det så langt tilbage, at billedet kommer til at hvile i en halv dæmring, hvori jeg kun svagt kan skelne de enkelte træk. Da bilder jeg mig ind, at vi sidder i det begyndende tusmørke og taler fortroligt med hinanden. Men når fuldmånen står så højt på himlen, at den ikke skjules af Marmorkirken, da lukker jeg de øverste vinduer op, slukker min lampe og lader dens blålige lys falde hen over portrættet. Når den da fra sin mørke hvælving lader sit fulde skær spille hen over de bløde folder i denne hvide musselinskjole, når den belyser det brogede, romerske skærf, som er slynget omkring hendes

smækre liv, når den falder på de duftende blomster, de spraglede konfetti, på den sorte halvmaske og den lille, grimme Polichinel, der ligger på bordet ved siden af hende, da forekommer det mig, som om vi var i syden, som om hun stod tavs lyttende efter Capitoliets store klokke, der forkynder karnevalet, for at vi tilsammen kunne drage ud til liv, lystighed og glæde. Men når da mit blik falder på den øde, sørgelige ruin derude, når jeg husker på, at disse guldgule lokker nu er hvide, disse fine, yndige træk henvisnede og rynkede, hun selv kun en ruin af dette billede, som maleren har fremtryllet, da farer en isnende fornemmelse af livets korthed og forgængelighed igennem min sjæl, da har jeg tit bedt om, at det måtte forundes mig kun en gang at se disse blide øjne fæstede på mig, kun en gang at kunne trykke denne fine, hvide hånd, inden vi for bestandigt skilles fra hinanden. Du finder måske alt dette latterligt og sentimentalt, men jeg kan gerne sige, at jeg elsker dette billede mere end mit liv, og disse farverige drømme højere end den virkelighed, der omgiver mig. Jeg kan ikke tåle, at dette portræt profaneres af vanhellige blikke. Det er derfor, at jeg aldrig har omtalt det til nogen, selv ikke til dig, og det er derfor, at jeg har skjult det så snildt, at ingen aner dets tilværelse."

Henry ville atter skyde feltet til, men Frederik hindrede ham deri og udbrød:

"Har du lagt mærke til, Henry, hvor hendes mund, eller rettere trækkene omkring den, ligner din. Jeg er vis på, at hendes smil har været ganske som dit. Vemodigt og bevæget har hun smilet, men se så på linjerne om mundvigene, er det ikke ganske, som om satiren sad og lurede i en krog, beredt til at springe frem og ved sin spot dæmpe det udbrud af inderlig

følelse, som munden og de milde øjne alt for tydeligt havde givet til kende. Jeg er vis på, at hun ligesom du har haft megen sand og virkelig følelse, men at hun, som du, har trængt den tilbage under satirens maske, for satirisk har hun været, og måske noget koket, det er jeg temmelig vis på."

"Å, passiar!" råbte Henry, idet han atter skød feltet for. "Altid skal du komme med din dumme kritik. Gud må vide, hvorfor jeg viste dig billedet!"

"Fordi du aldrig kan tie med en hemmelighed," svarede Frederik smilende, "fordi du er for livligt et gemyt til at kunne bære en ting indesluttet i dig selv."

"Så," sagde Henry stødt, "har jeg da også fortalt dig, hvorfra jeg har fået dette portræt?"

"Nej," svarede Frederik ironisk, "men jeg får det nok at vide."

Henry så meget højtidelig ud. Frederik gik hen til vinduet, fløjtede en melodi, men da han vendte sig om og så Henrys højtidelige ansigt, brast han i latter og sagde:

"Lad mig så få hele hemmeligheden, Henry! Du risikerer ellers, at den går i Brandt eller Boldt, og så kan du lige så gerne sætte den i Adresseavisen. Jeg skal til gengæld skriftligt give dig den erklæring, at du blandt alle dødelige mest ejer denne 'tiefe verschwiegenheit', som Goethe sætter så stor pris på. Mere kan du da ikke forlange."

"Jeg ved ikke," svarede Henry, "hvorfor jeg bestandig tåler dine drillerier, som jeg ikke ville finde mig i af nogen anden. Jeg tror, det kommer af, at du siger dem på en så forunderlig rolig måde og altid rammer de punkter, hvori jeg må erkende, at du har ret. – Du ved jo," fortsatte han, idet han trak ham ned ved siden af sig, "at agent Gram er en slags formynder for mig, eller

rettere kurator, for han udbetaler mig hvert år på min fødselsdag de ti tusinde daler, som jeg må anse for renterne af den kapital, hvormed et gavmildt forsyn har begavet mig. Af og til kommer der også andre ting til "naboben", som Brandt kalder mig. Da jeg fyldte mit attende år og altså var blevet myndig under kurator, indløb der med agentens brig en flad kasse af usædvanligt omfang. Den indeholdt det portræt, som jeg har vist dig, men mellem lærredet og blændrammen var der indskudt en lille seddel således, at kun et af dens hjørner stak frem. Vent et øjeblik, så skal jeg vise dig den. Den hører med til portrættets historie."

Henry gik hen til sit skrivebord, lukkede en skuffe op og fremtog en lille rosentræskasse, rigt indlagt med gammeldags sølvarbejde.

"Det er mit relikvieskrin," sagde han smilende til Frederik, "og nøglen bærer jeg altid hos mig. Det indeholder kun en relikvie, men den bytter jeg ikke bort for alle dem, der gemmes i Rom. – Læs, hvad der står skrevet," fortsatte han, idet han rakte Frederik en afbleget, rosenrød billet.

Frederik tog den og læste følgende:

> Henry, min søn! Min elskede, min eneste!
> Hvad jeg i dette øjeblik foretager mig, fylder mig med angst, for jeg sætter måske din lykke på spil. En ond skæbne har kastet os milevidt fra hinanden, og dog går der ingen dag, uden at jeg i tanken er hos dig, og vugger dig i mine arme. En tung brøde hviler på mig, og har som en ond dæmon forspildt et liv, der oprindeligt kun syntes at være skabt til lykke. Og dog ville jeg midt i min ulykke være lykkelig og glad, når du blot ikke glemmer din brødefulde

moder, hvis billede jeg hermed sender dig. Sådan så jeg ud, da jeg første gang vuggede dig i mine arme, dækkede dig med mine kys og vædede dig med angerens og skamfuldhedens tårer, og sådan ønsker jeg bestandigt at stå for dig. Glem ikke, Henry, at disse tårer var den dåb, hvormed du viedes til livet. Vogt dig for verdens fristelser og forførelser, som har kostet din moder mere, end du nogen sinde vil komme til at ane. Vogt dig for forfængeligheden, for de flygtige glæder, der så fristende svømmer ovenpå, som er så lette at gribe, og som dog betales så uendelig dyrt. Lad intet menneske på jorden ane, at jeg har skrevet dig til, for din timelige lykke afhænger deraf. Bliver billedet fordret tilbage, så afsend det uden ophold. Farvel, min Henry, tusinde gange farvel!

Din moder kysser dig!

S. Vernon.

"Du ser," sagde Henry bevæget, mens han på ny indesluttede den lille seddel i sit gemme, "hvor stor tillid jeg i dette øjeblik har til dig. Jeg har båret på denne hemmelighed i næsten syv år, og ofte har den været nær ved at sprænge mit bryst, for jeg trænger af naturen til at have en, til hvem jeg kan meddele mine sorger. Når du dadler min mangel på diskretion, kan du vistnok i mange tilfælde have ret, men du ser dog her et, hvor jeg har bevaret en hemmelighed længe nok."

"Tak for din tillid!" udbrød Frederik, idet han varmt trykkede sin vens hånd. "Hos mig ved du, at den ikke bliver misbrugt. – Maleriet blev altså ikke fordret tilbage?"

"Jo," svarede Henry, "og det særdeles indtrængende."

"Men hvad gjorde du da?" spurgte Frederik.

"Jeg tillod mig," svarede Henry, "det eneste bedrageri, jeg har begået i mit liv. Jeg lod hemmeligt maleriet kopiere af en af vore dueligste portrætmalere og sendte så kopien af sted i stedet for originalen."

"Det havde jeg ikke gjort i dit sted," sagde Frederik. "Grovere sanser kan bedrages deraf, men enhver kender vil straks opdage forbytningen. Desuden er din moders udtryk så bestemte, at du ikke burde have handlet derimod. Dertil synes det, at hun hverken skriftlig eller på anden måde må stå i forbindelse med dig. Under slige forhold var det dobbelt uforsigtigt at omgå et så bestemt forbud, som det, der er nedlagt i de få linjer, og du har sat, om ikke hendes, så måske din egen velfærd på spil."

"Å, hvad mig selv angår," svarede Henry, "bryder jeg mig ikke stort derom. Jeg hverken kan eller vil skille mig ved dette billede, selv om jeg derved skulle lide betydelige tab i materielt velvære, og er forbytningen ikke blevet opdaget i de syv år, der er gået, så er det ikke rimeligt, at den senere vil blive det. – Og selv om det skete, er der ingen grund til ængstelse, for når man lægger alle de forskellige momenter sammen, fremgår det dog med temmelig sikkerhed, at jeg rimeligvis er uægte søn af en eller anden engelsk lord, der i anledning af min fødsel har sat en betydelig livrente ud for mig. Det er naturligvis udbyttet af denne, som agent Gram hvert år udbetaler mig, og når man hvert år har ti tusinde daler i sikker indtægt foruden sportler i sukker, rom og cigarer, bryder jeg mig pokker om at blive nabob på Jamaica."

Frederik ville svare, da der i det samme bankedes stærkt på gadedøren. Gamle Mary fo'r forskrækket ud og kom lidt efter

tilbage og meldte Henry, at massa Boldt og massa Brandt ønskede at tale med ham. Henry gemte hurtigt skrinet i skrivebordet og udbrød gnavent:

"Det er også fordømt, at de skulle komme just i dette øjeblik! Nu har jeg ingen lyst til at tale med dem. Sig til dem, Mary, at jeg er redet ud og først kommer hjem i aften. Kryb bag denne sofa, Frederik! Der kan de ikke se os, når døren går op."

Henry trak sin ven ned bag den fløjls chaiselong og beredte sig til at fortsætte den afbrudte samtale, men lige som han ville til at begynde, viste et blegt, koparret ansigt, ombølget af et forvildet opløb af sorte hår, sig uden for en af ruderne, imod hvilken den trykkede sin næse ganske flad, mens en øvet hånd ved hjælp af en lang rødvinsprop bragte ruderne til at jamre sig i så hjerteskærende toner, at Henry og From måtte holde sig for ørene.

"Sødeste sir!" klang en stemme, mens rødvinsproppen gjorde en længere pause. "Tag Deres ord i Dem igen, ligesom Deres berømte kollega og staldbroder Galilæi gjorde! Hvorfor vil De, bedste sir, fornægte Deres venner og intimeste bekendte, ligesom denne galilæer Peter, da det kneb hos Pilatus? De er en dårlig professor i benægtelseskunsten, rare sir, eller også lyver Deres ærværdige, gamle kanelstang værre, end en hest kan rende. Hvordan kan De være ude at ride, når Deres hest står optømmet i gården, og hvordan vil De komme hjem i aften, når De ligger bag sofaen i en øm tête-à-tête med fromhedens Frederik?"

Efter denne monolog gerådede rødvinsproppen i et nyt anfald af raseri, som stemmen under en kort pause erklærede for at være et melodrama, og samtidig hermed hørte man en

anden dybere stemme ufortrødent gentage det gamle omkvæd: "Den er svær, men den kan ta'es!"

"Hold dog op, du sprænger mine trommehinder," råbte Henry.

"Ganske det samme som trommeslageren bemærkede, da hans kone daskede ham med trommeskindet om ørene!" råbte Brandt udenfor. "Vent blot, nu kommer ritornellen af Donsevan."

"Nu skal jeg lukke op!" råbte Henry i tragikomisk fortvivlelse.

"Gør Dem ingen ulejlighed for min skyld, bedste sir, som Ole Kollerød sagde til skarpretteren, der ville hugge hovedet af ham. Jeg kan godt hjælpe mig selv."

Med disse ord tog Brandt sit lommetørklæde op, gjorde en bevægelse, som om han ville pudse sin næse, men stødte det i samme øjeblik mod ruden med en sådan kraft, at stumperne fløj langt ind på gulvet.

"Er du gal, Brandt?" råbte Henry.

"Attenteret indbrud! – intet videre? – Anden april 1801 efter engelsk lovgivning!" råbte Brandt, idet han hastigt stak sin hånd ind ad den frembragte åbning og lettede den øverste haspe af. "Svup! – Der gik den anden rude! Det er akkurat en daler. Vær så artig, Henry! – En igen – intet videre!"

Med disse ord åbnede han vinduet, sparkede glasstumperne bort og sprang ind i værelset.

"Født med drengestreger og døbt med bindestreger – hvad Henry?" fortsatte han med utrolig tungefærdighed. "Hedder egentlig Rem-Brandt, men har af hensyn til forveksling udeladt det første. Det er så forbandet kedeligt med disse kollisioner, navnlig i vejviseren. Goddag From! Du ser ud, som du var i

kollision med dit eget ansigt. Næsen går udad, munden indad, og håret hænger på dig som grenene på en hængeask. Sikken et bededagsansigt, du sætter op! Du ser jo ud som en undergraver."

"Det kommer af, at du undergraver Henry for mig. Vi talte netop derom," sagde From på sin rolige måde.

"Vær så artig – der er en skilling. Put den i lommen til bedre lejlighed, for du kommer nok til at give mig den igen. Jeg tjente i går aftes syv og fyrretyve og en halv skilling; så nær var jeg ved at blive tremarksmand. Det var egentlig Boldt, der snød mig derfor – han påstod, at min sidste brander kun var halv så god som de andre. – Å, død og plage, Henry! – Tag et tag med i Boldt. Han kan nok ikke komme igennem vinduet, uden at blive skåret til snittebønner."

"Nej, lad være!" stønnede Boldt under forsøget. "Lad mig komme kristeligt ind ad døren, små Henry! Jeg føler, at min korpusmasse er taget forfærdeligt til, og min manuduktør har anvendt hele aftenen til oven i købet at proppe corpus juris i mig. – Å, lad være! – Jeg kan s'gu ikke. Mine bukser revner, Brandt!"

"Vær så god, runde Boldt!" råbte Brandt. "Der er en for corpus juris og en til syløn. Lad så den elskværdigste blandt kvinder lukke dig ind ad døren, men pas på dit hjerte, Boldt! Jeg ved, du har altid haft svaghed for svesker."

Lidt efter gled Boldts skikkelse ind under portieren og dukkede derpå op i sin fulde højde. Det var en svær figur med nogen hang til korpulence og med en underlig mangel på kraft i bevægelserne. Hans fyldige ansigt havde et godmodigt præg,

men hans store vandblå øjne viste kun lidet liv, og tydede ligesom hans langsomhed på en stærk flegma.

Som han der stod i døren, dannede han en skarp modsætning til sin kammerat, der, uden at være lille, dog var fint bygget og smidig i alle sine bevægelser. Brandts ansigt, som kopperne havde vansiret, var snarere grimt end smukt, eller rettere sagt, det var overmåde vanskeligt at udtale sig derom, for livet i hans små, brune øjne og spillet i hans træk var af en så vekslende natur, at hans udtryk næsten aldrig i det ene øjeblik lignede det, som han havde i det næste.

"Puh!" sagde Boldt, idet han med velbehag sank ned i en fløjlslænestol. "Den var stram!"

"Hvad for en den?" spurgte Henry og skød en kasse havannacigarer hen til ham.

"Den i går aftes naturligvis," svarede Boldt, idet han stak en håndfuld cigarer i lommen og rakte en over til Brandt. "Hvor er produkterne fra Ildlandet?"

"Der," svarede Brandt og kastede sit svovlstikkeetui hen til ham.

Boldt tændte sin cigar og sendte med stort velbehag to blålige skyer ud af sine næsebor. Derpå lod han sig synke endnu dybere ned i den bløde lænestol og sagde stønnende:

"Den var værre!"

"Ja, den var næsten 'pivain'," sagde Brandt filosofisk,

"Hvad for en den?" spurgte Henry på ny.

"Bah, vær nu ikke naiv," sagde Brandt. "Naturligvis den vi trak igennem i går aftes. Spørg blot Hinkelbén derom."

Boldt syntes ikke at ynde denne hentydning til hans vraltende gang og sagde tvært:

"Før du den til protokols, Flottin! Jeg gider ikke."

"Passiar!" svarede Brandt. "Oplad din røst og græd, som skrevet står i Jesu Sirups søns bog. Du kan godt fortælle historien."

"Ja, det var egentlig en perlemodersknap," sagde Boldt, "som gjorde hele ulykken. Det var en af drengene fra skolen, som kom til at skære en af min frakke, og så skulle jeg ud i går aftes for at finde mage til den. Men det er altid såre svært at finde en mage, og min var og blev mageløs, og det var jo netop det umagelige ved det. Så møder jeg Flottin på Østergade. Han proklamerede "Schwalbe", hvortil jeg stillede mit ændringsforslag "Den gamle Ølhalle". Så drev vi da derned og drak først en flaske hvid vin –"

"Som var rød," afbrød Brandt ham med urokkelig alvor.

"Nej, som var hvid," sagde Boldt ærgerlig. "Vi begyndte med den hvide."

"Silence, mine herrer!" råbte Brandt. "Uvillige mænd dømme i trætten! – Her er hele museet; jeg har alle propperne i lommen. De er nummererede alle sammen. – Det er den nemmeste måde at holde regnskab på. – Voila tout la compagnie," fortsatte han, idet han kastede dem ud på Henrys skrivebord og begyndte at stille dem op. "Her er først en Petit Bourgogne, den har nummer et, men vinen var s'gu ikke nummer et, det måtte vi bekende. Så kommer her en lille Liebfraumilch, det er nummer to – der hører to dusin østers til. Nummer tre er Chambertin – det var en stor kanaille. Nummer fire og fem er porter og ale, der formælede sig og avlede half and half. Den skulle vi nu ikke have drukket, for den og en bøf giver tykt blod samt anlæg til spleen. Så satte vi nummer seks

oven på de andre – det var Sillery. Den er bedre end Cliquot, når man har drukket ale og porter i forvejen. Nummer syv er nu sådan en nem lille tingest – det var curaçao, som vi tog i stedet for ananaslikør.

Se det var nu oldtiden eller 'Den gamle Ølhalle'," vedblev han, idet han ligesom kælede for propperne og stillede dem op i en kreds. "Nu går vi over til 'la maison blanche' eller middelalderen. Den ligger midt i råhedens og vansmagens periode, og nummer otte og ni er derfor også kun to halve bajere, som vi måtte tage for et syns skyld, mens vi trakterede syv af middelalderens drabanter i form af slagtersvende med nummer ti til seksten. – Se, der står 'la maison blanche'," udbrød han, da han havde stillet alle propperne op.

"Nu går vi til den nyere tid eller Alleenberg. Nummer sytten er svensk banko – 'gulldroppa' – den eneste grund, hvorfor jeg er skandinav. Nummer atten til to og tyve sodavatten, for gulldroppan er i og for sig lidt svær oven på det andet, men når den bliver mikset, er den delikat. Disse fire fodstykker af snapseglas har jeg ikke kunnet mærke, fordi kniven ikke bider på dem. De hidrører fra den allernyeste tid, hvor kniven ellers bed godt nok, nemlig fra revolutionen eller den gamle accisebod. Deres overdele har i deres velmagtsdage indeholdt 'knækbejnere', et både nærende og sundt fluidum, når man blot ikke får kyllinger, efter at have drukket dem. – Hermed er kataloget ude, for jeg regner ikke disse tre farmaceutpropper med, som vi bankede op på Svaneapoteket, desformedelst vi trængte til mere sodavatten."

"Ih, du Friis's!" udbrød Boldt døsig forundret. "Drak vi så meget?"

"Akkurat s'gu," svarede Brandt, idet han knipsede den ene prop efter den anden ud ad vinduet, "men vi var også så yndigt fulde, da vi vendte hjem, at Hinkelbén ville løse sætteskipperbevilling på Sverrig, for at kunne sejle med gulldroppar alle sine dage."

"Og du sejlede, som om du allerede havde bevillingen i lommen," sagde Boldt gabende. "Jeg har en frygtelig hovedpine, Henry."

"Så duer du ikke til hovedregning," bemærkede denne, "og kan vel ikke læse hos frøken Petersen i dag."

"Nej, de søde unger får at undvære mig. Jeg er desuden så mat, at jeg knapt kan se ud af øjnene," bemærkede Boldt.

"Schwächling!" sagde Brandt hånende. "Du trænger til et glas af Henrys jamaica, så kan du regne Regula Petri med frøken Petersen selv. Å hør, Mary, min gamle dejlighed, min allerdejligste gamle dejlighed! Giv os en karaffel ind med Henrys livsopvækker, så er du sødere end det sukker, som du gerne må tage med ved samme lejlighed."

Gamle Mary viste næsten tænder ad Brandt og kastede et spørgende blik til Henry. Denne nikkede, og kort efter bragte hun det forlangte.

"Tak, min gamle muskatenblomme, min nellikerod og yndige malabar-kardemommeblomst! Nu er jeg næsten i samme humør som Noah, da han strandede på Ararak. Gå nu, min sorte uskyldighed! For nu vil jeg fortælle."

"Ja, lad os høre noget om soldet," sagde Frederik med betydningsfuldt blik til Henry.

"Bimpel!" rettede Brandt. "Må jeg bede dig være korrekt i dine talemåder. Sold er ingenting, og betyder ingenting, men

"bimpel" eller "dangel" om du hellere vil, er betegnende ord, som har rod i sproget."

"Nå, hvordan bimplede I da?" spurgte Frederik.

"Folgender masse, som figura udviser," svarede Brandt og pegede på Boldt, der var faldet i søvn i lænestolen. "Den sidste ærede taler har bestræbt sig for at tælle proppernes antal. Jeg skal nu tillade mig at give en kort anmeldelse af deres historie."

Med disse ord satte Brandt sig overskrævs på en stol, tændte sig en frisk cigar og begyndte dernæst på følgende måde:

"Det er os en sær tilfredsstillelse at kunne henlede vore læseres opmærksomhed på en kunstpræstation, som de to berømte virtuoser, stud. jur. Peter Tobias Boldt og løjtnant i Hans Majestæts armé Josias Brandt beredte sig selv og det store publikum i går aftes i den store salon fra Kongens Nytorv til Runddelen.

Efter at disse herrer havde skaffet to stakkels blinde den adspredelse, som altid følger med en tomands whist, blev der stukket på kavajen omtrent kl. ni, og kort efter landede galejen i den gamle gemytlige Halle. Vi skal ikke trætte vore læsere med at beskrive denne alvorlige del af festen, eller underholde dem med så lave skabninger, som østers og hummere egentlig er. Da det naturligvis efter denne korte ouverture ikke var vor agt at vende tilbage til vore egne hummere, dampede galejen videre til 'Maison Blanche', som den anløb omtrent klokken ti. Når vi antager, at de to berømte virtuoser her sluttede et nøjere bekendtskab med den verdensberømte kunstner Ratscha-Sing – hvilket betyder den, der er skabt af guttaperka – indtraf intet videre af betydenhed. Bemeldte kunstner kurede på det ivrigste til harpenymferne, men da han havde den vane, hvert øjeblik at

patte på sine hæle, gjorde han ingen videre lykke, hvilket derimod på hans og vor bekostning blev tildelt syv massive slagtersvende, som havde slået kreds om de skønne. Da vi gerne ville have vort på det tørre, gav vi dem noget af det våde, og stiftede derved et så intimt bekendtskab, at vi fandt det mest passende at gå på Alleenberg, inden uheldige begivenheder formørkede vore øjnes lys. Her kom vi tidsnok til at overvære den sidste præstation af den russisk-asiatisk-granatiske ildkonge Bob Muah de Re Boabdil, hvilket svækkede Boldt i en usædvanlig grad. Han fik formelig ondt, da denne virtuos til slutning skråede gloende jernstænger og spyttede dem fra sig som hestesko, hvorpå han stangede sine tænder med en gloende jerngaffel og drak en bolle sydende olie for dog at svale sig lidt. Glanspunktet i festen dannedes imidlertid af den scene, hvori Rikke Wulf synger sin bekendte bravur-arie i p-mol:

Jeg elsker Peter så inderlig,
singdudilidej, hurra!

Hvorpå hun som dacaponummer gav sin dejlige romance:

Amor er en lille strik,
o ja!
Han rammer hjertet på en prik,
det er højst ubehageligt,
hva'?

Hinkelbén var ude af sig selv af henrykkelse. Han var væk, om jeg så må udtrykke mig, og kom først til sig selv, da Rikke Wulf tog en af de rosenknopper, som indfattede hendes

svulmende runddele, og kastede den lige i munden på ham, da han af henrykkelse gabede alt for højt.

Så kom den lille trommeslager Pierre Timbale og gjorde et stort bulder, og så kom den franske kastagnetslager Robespierre og gjorde et endnu større. Så kom den berømte Don Juan Fandango og dansede sit store solonummer *La roche, qui pleure*, men da så signora Buffala Ellevilda kom frem og dansede "Les pantalons d'amour" i fyrværkeri forneden og bengalsk belysning foroven, så fik Hinkelbén lyst til at give "saft", men blev alligevel smidt ud og snakkede grumme længe med Ulrik ved et af træerne i alleen. Da jeg så havde fået ham knirket op igen med en flaske sodavand, som jeg viseligt havde stukket i baglommen, og matematisk bevist ham, at det aldrig kan nytte at stikke den højre arm i venstre ærmegab, undtagen når man vil have sin frakke knappet på ryggen, drev vi videre, for at finde en knejpe, som ikke var lukket. Jeg tror nok, at vi et par steder slog ruderne ind med gamle toskillinger, uden at de små sanggudinder ville forstå et så betydningsfuldt vink. Jeg må her indskyde den parentes, at Hinkelbén hele vejen holdt et meteorologisk foredrag over storm i almindelighed og donner i særdeleshed, hvilket han sammenfattede under det fælles begreb af nedslag. Hertil føjede han nogle bemærkninger om forskellen mellem den kolde og varme lynild, hvilket førte til, at vi slog ned i Boldts hyggelige café, hvor vi drak knækbejnere, mens vi hørte på familien Hylenberg fra Klagenfurt. Resten af aftenen husker jeg ikke så nøje. Kun forekommer det mig, at jeg dækkede en ærværdig vandposts skaldede isse med min silkehat og bandt den mit halsbind om tuden. I det mindste savnede jeg disse hovedprydelser i morges ved mit toilette; men

ganske vist er det, at Hinkelbén beklagede sig over, "at smæklåsen til korridoren lå i portnøglen, og gadedøren i vestelommen", hvoraf han uddrog den beklagelige slutning, at så kunne vi ikke komme ind."

"Men I kom vel ind alligevel?" sagde Henry.

"Jo-o!" svarede Boldt, idet han gabende strakte sig i lænestolen. "Vi kom s'gu sådan ind, at vi nær aldrig var kommet ud igen. Brandt kunne nemlig –"

"Chut! Silence, Hinkelbén!" råbte Brandt og slog en høj latter op. "Vi er ude over revolutionen og vil ikke vide noget af napoleoniderne. For resten ved du at den første af disse knækbejnere sagde til familien: 'Man vasker ikke sit skidne tøj i fremmedes nærværelse.' – Det er gyldne ord i gyldent bind, som Shakespeare siger."

"Nå, og hvor mange gylden gik der så med?" spurgte Frederik med et betydningsfuldt blik på Henry. "Det var nok en dyr historie."

"Ja, den kostede for min part femten daler," henkastede Brandt, "og det er lidt skadeligt, når man skriver den femtende i måneden. Det går ud over mit ophav. Jeg må slå min gamle en plade, men en ordentlig en, så bliver han rørt og betaler. Så nu kan du føre sagen til protokols, Frederik."

"Det er den s'gu ikke værd," sagde Boldt. "Det eneste reelle, man har af det slags historier, er en myrderlig katzenjammer. Den ene bimpel ligner ganske den anden – det er s'gu skidt det hele!"

Brandt vendte øjnene mod himlen og sagde sukkende:

"Ja, hvad er vi mennesker, som hvalfisken så rigtigt bemærkede, da han traf sin kone i en øm tête-à-tête med en

hajfisk. Pulvis et cineres, som vi burde strø på vore hovedhår, hvis ikke så mange gik med paryk. Jeg trænger i dag stærkt til at se mig efter i 'menneskets hjertespejl'; for jeg er vis på, at mit ansigt vil udtrykke 'letsindigheden, der ingen synd agter, der tillader sig alt, hvad det onde hjerte begærer, og lever lystig hen uden at tænke på Gud, på evighed eller på dom'."

"Hold mund, Brandt!" sagde Frederik indigneret.

"Om forladelse, fromme From!" svarede Brandt og satte sig op i vindueskarmen. "Jeg glemte, at du hører til de troendes hellige kæde. Jeg har sådan en morderlig lyst til at gå ud og spille kegler i Slukefter. Kender du 'Nappe', Frederik? Det er det som Fanden spiller med vore sjæle hver dag, men de svenske præster kun om lørdagskvælden. Jeg lærte det forleden af en svensk brukspastor om bord på *Ophelia* – det stikker både 'Lanse' og 'Frit Jeu'. Skal vi så ha' en lille omgang?"

Frederik greb efter sin hat, og Brandt fortsatte, seende ud ad vinduet:

"Hvad pokker er det for et støvgran, som der er faret i et par ridestøvler? Han kan skyde munden ud og ind ligesom tallerkenmanden på lirekasserne, men ser for resten ud som en sørgende guldfisk. Det er, Gud hjælpe mig, underspionen ved den italienske legation, ham med det gamle porcelæn."

"d'Acorda!" udbrød Henry forbavset.

"Netop," svarede Brandt, "han har ikke en akkord i livet, og dog bankede han mig sådan af forleden dag på Bellevue, at jeg måtte gå på akkord med ham."

"Gud må vide, hvad han vil her?" sagde Henry, der opmærksomt havde betragtet ham gennem vinduet.

"Fiske en eller anden sauceskål eller prutte om en antik flødebolle – han gør jo i gammelt porcelæn. Sælg nogle af dine antikviteter, søde Henry, og lad os få et ordentligt knald derfor. Lad ham byde på gamle Mary, hun er s'gu ægte bronzeret. Det er netop denne brune sveskefarve, de sætter så høj pris på. Sælg hende, hun er jo neger. – Gud velsigne dig, søde Henry!" fortsatte han, idet han hoppede ned fra vinduet, "har du ikke en sæk til at skjule Hans Fransen i? Jeg risikerer ellers, at jeg må give ham min hånd for pengene, og at han, ma foi, ikke går til sengs i aften, før han har fået mig fat. Den karl ved forbandet godt, hvad en Livre de France er. Pant, prygl eller penge, det har altid været hans valgsprog. Jeg skylder ham endnu halvtreds, et je n'ai point d'argent."

"Nej, ikke i laboratoriet!" råbte Henry, da Brandt greb i låsen. "Der står et præparat til afsvaling, som du ikke må fordærve for mig."

"Bien," svarede Brandt, "så svaler jeg mig selv i det nye svaleapparat, som du har fået fra Paris. Det er et mageløst studium, dette hersens kemi."

Næsten i samme øjeblik, som Brandt forsvandt bag døren, skød den smidige italiener sig gennem den svære portiere, idet hans hurtige blik i et nu omfattede de tre personer så sikkert, som om han ville fotografere dem. Han var iført en elegant ridedragt og bar under armen en lille, omhyggeligt indsvøbt pakke, som han forsigtigt lagde fra sig på Henrys skrivebord. Derpå kastede han sig nonchalant i en af divanerne, efter at Henry havde præsenteret ham for Boldt og From.

"Jeg har taget mig den frihed," begyndte d'Acorda, "at besvære Dem med en lille visit. Det generer Dem vel ikke? – De herrer

behøver ikke at gå. Sir Henry og jeg har ingen hemmeligheder."

"Sikken en bisse!" hviskede Boldt til Frederik. "Nu tror han straks, vi stikker op for sådan en italiensk bissekræmmer."

"Jeg kommer," fortsatte d'Acorda, "blot for at lade Dem vide, at De ikke skal gøre Dem nogen ulejlighed med at tage ud til landstedet i aften. Den Gramske familie har vist mig den velvilje ikke at afslå en indbydelse, som jeg har tilstillet den fra den italienske legation til ballet i aften i anledning af den høje fødselsdag. – Jeg beklager meget," blev d'Acorda ved med et ironisk smil, "at jeg ikke kan udstrække invitationen også til Dem, men det ville stride mod den en gang vedtagne regel, hvorefter kun rangspersoner får adgang til ballet."

"Død og pine!" sagde Boldt, "går det så fint til? Men det forstår sig, en agent er jo også en rangsperson, selv om han kun handler med gamle tepotter."

"Jeg må tillade mig at bemærke," sagde d'Acorda med et smil, så venligt, som om han slet ikke havde fattet hentydningen, "at her slet ikke er tale om agent Gram, men om – etatsråd Gram."

"Etatsråd Gram!" udbrød Henry forbavset.

"Netop *etatsråd* Gram," gentog d'Acorda med særligt eftertryk på titlen. "Hans udnævnelse stod i Berlingske for i går aftes. Jeg har måske haft nogen andel deri. Jeg kommer lige fra hans elskværdige familie, og var den første til at bringe dem min lykønskning i anledning af udnævnelsen."

"Kommer de alle?" spurgte Henry med en mine, som han forgæves bestræbte sig for at gøre ligegyldig.

"Ja, de kommer alle," bemærkede d'Acorda, idet han med den ligegyldigste mine af verden slog lidt cigaraske af med sin ridepisk "alle med undtagelse af miss Harriet."

"Harriet kommer ikke?" råbte Henry, idet han sprang op. "Er hun syg?"

"Ah pardon!" svarede d'Acorda med en uhyggelig latter. "Jeg forveksler altid navnene på de elskværdige søstre – jeg mente miss Clara. Hun er naturligvis endnu for ung til at kunne deltage i slige festiviteter."

Henry, der følte sig overrumplet, gik hen til bordet og spurgte for at skjule sin forvirring: "Hvad har De der? Det ser jo næsten ud som en sauceskål."

"Tag forsigtigt på den!" råbte d'Acorda ængsteligt. "Tillader De, må jeg?"

Henry satte genstanden fra sig med en mine, som om han havde større lyst til at knuse den mod gulvet i hundrede stykker. d'Acorda tog den forsigtigt, viklede den ud af det fine silkepapir, hvori den var indsvøbt, og fremviste med en raritetssamlers hele vellyst en lille vase med en bred tud til hver side, hvorunder der på mat, olivengrøn bund var anbragt to små medaillons, malede som om de var udskårne kameer, og forestillende på den ene side Maria Antoinette, på den anden Ludvig den Sekstende.

"Kan De sige mig, hvad det er?" spurgte han triumferende.

"Det er s'gu en dobbelt sauceskål," sagde Boldt, der i hast havde fået klemmelorgnetten på. "Det kan jo enhver se. Den er ellers uhyre svækmæssig. Så kan man have skeen både til højre og til venstre, når saucen går rundt."

"Per Giove!" råbte d'Acorda, idet han sendte ham et medlidende blik, "tror De, man sætter Ludvig den Sekstende og Maria Antoinette under tuden på en sauceskål?"

"Det ved jeg s'gu ikke," bemærkede Boldt flegmatisk. "I fedtefadet kom de jo begge to alligevel, og man kunne da bedre sætte dem under en sauceskål end under guillotinen."

"Che bestia!" mumlede d'Acorda og satte den lille vase på bordet.

"Ser De," henvendte han sig til Henry, "den er bestemt til to store pragtblomster, således som man brugte på den tid –"

"Javel," afbrød Boldt, der hele tiden havde ærgret sig over det lidet hensyn, som italieneren tog til ham, "en tøffelblomst over Ludvig den Sekstende og en påskelilje over Maria Antoinette, så bliver det et pragtstykke."

"Hvor har De fået den vase fra?" spurgte Henry, der godtede sig over det rasende blik, som d'Acorda tilkastede hans ven. "Jeg synes, jeg skulle kende den."

"Det tror jeg næppe," svarede d'Acorda og så skarpt på Henry. "Det er en ren tilfældighed, jeg skylder dette sjældne fund. De kan tænke Dem," fortsatte han, "hvilket mageløst held jeg har med mig. Da jeg forleden dag rider gennem Nyboder, ser jeg denne Sèvres-vase stå i vinduet hos en slet og ret bådsmand, hvor jeg købte den for en daler, mens den i virkeligheden er sine fem hundrede francs værd."

"Det var jo kønt gjort af Dem," mumlede Boldt.

"Jeg mangler nu blot," blev d'Acorda ved, "den skål, hvorpå vasen har stået, og som efter den tids mode har været forsynet med afdelte rum, hvori man satte mindre blomster, så er dette stykke ærligt tusinde francs værd mellem kendere."

"Hvor meget giver De så mig," spurgte Boldt pludselig, "hvis jeg skaffer Dem underkoppen?"

"Diavolo!" råbte d'Acorda heftig. "Tror De, De har lov at gøre nar ad mig?"

"Nej," svarede Boldt uden at blinke, "men jeg har vel lov at spørge?"

"Ved De da, hvor den er?" spurgte d'Acorda i den højeste spænding.

"Ja, gu' ved jeg det," sagde Boldt. "Den kneb Brandt en aften, da han kom hjem fra skoven med Laura Petersen. Han bruger den til cigaraske."

"Dio mio!" råbte d'Acorda forfærdet. "Cigaraske i en blomsterkurv, der måske har tilhørt Maria Antoinette! Bedste signor Boldt, skaf mig fat på Deres ven, på signor Brandt! – Ah!" udbrød han med en pludselig håndbevægelse. "Er det ikke en søn af oberst Brandt, ham som jeg traf sammen med på Bellevue? Så kender jeg ham."

"Ja, hele Sevilla kender doktor Bartolo," sang Boldt parodisk. "Jo, det er ham."

En klirrende larm som af et stort glas, der gik itu, hørtes fra laboratoriet, og i samme øjeblik styrtede Brandt ind med lommetørklædet for ansigtet, halvt kvalt af latter og halvt af de stikkende dampe af salpetersyre, der i underlige tågeskikkelser væltede ud af laboratoriets dør. Bagefter kom Laura, vaklende med klæder, der var plettede og brændte af syren. Brandt kastede sig uden at agte på de omstående ned i en sofa, hvor han afvekslende hostede og vred sig i krampagtig latter, mens Laura fortvivlet sank sammen på en stol, grædende og hostende på en gang. Frederik fo'r hen og lukkede døren, mens Henry i en fart stødte alle vinduer op. d'Acorda betragtede den unge

pige med et gennemborende blik og smilede ironisk til Boldt, der som sin ufravigelige mening erklærede "at nu blev den fæl".

"Har I set Henrys nye svaleapparat fra Paris?" brølede Brandt og druknede sig i et nyt anfald al latter. "Det er et mageløst studium, dette kemi, især når man henter sine retorter fra Krokodillegade. Og så har hun uglet sig ud ligesom det gamle svaleapparat fra Jamaica! Å, kom og hjælp mig, Boldt! Dunk mig i ryggen, inden jeg bliver en levende gasmåler! – Sikken en sybarit, Henry er! Det kalder man luksus, at holde to morenkopper, en hvid og en sort!"

Henry følte sig tilintetgjort og sendte et bedende blik til Brandt, der fortsatte:

"Du kunne ellers gerne komme noget andet eau de cologne på dine flasker derinde, for det, du har i dem, lugter rent forbandet. Jeg ville give Laura noget på hendes lommetørklæde, og så ryger proppen af, meget værre, end om der havde været Cliquot i flasken, og knalder løs på en sort dævel, som straks gav sig til at ryge rødt, da den faldt på gulvet. Å, jeg er halv kvalt!"

Henry, der under hele dette optrin havde været i den pinligste spænding, men som ikke havde kunnet få et ord indført på grund af Brandts overstadige latter, vendte sig nu til d'Acorda og sagde:

"Jeg håber, at De ikke misforstår den scene, her er foregået, og som min ven Brandt har arrangeret. Denne unge pige hører ikke mig til, således som Brandt insinuerede. Jeg har kun i nat lånt hende hus, for at –"

"Ah, caro mio!" udbrød d'Acorda, der med synlig tilfredshed havde nydt det hele optrin. "Hvortil disse undskyldninger

mellem mænd af vor alder? Jeg skal ikke incommodere Dem længere. De trænger til snarest muligt at få Deres apparat på fode igen. Tillader De, hr. Brandt, at jeg taler et par ord med Dem?"

Med disse ord greb d'Acorda sin hat og den omhyggeligt indsvøbte vase, og forlod stuen i følge med Brandt og Boldt. Da han var kommet udenfor, gik han hen til sin tjener, leverede ham pakken og sagde hviskende:

"Giv Pietro denne, og lad ham forsigtig bære den hen til hotellet. Dernæst skaffer han sig omhyggelig underretning hos politiet om alt, hvad der vedrører en vis Laura Petersen, som for øjeblikket befinder sig her i huset. Du bliver her i nærheden, indtil hun går ud, og kan gerne give dig i snak med hende, hvis du kan komme til. Har du forstået mig, Josef? – Fuldstændig oplysning à tout prix."

Med disse ord forlod han sin snilde tjener, om hvis læber der spillede et meget betegnende smil, og forenede sig med Brandt og Boldt, der ventede udenfor. Den sidste anbefalede sig et øjeblik efter, idet han hviskede til sin forbavsede ven:

"Sæt prisen højt!"

Henimod aften holdt en lukket hyrevogn uden for Henrys bopæl, og kort efter steg Frederik og Laura ind, mens Josef havde travlt med endnu en gang at efterse bagagen, inden han, forklædt som kusk, tog plads på bukken.

Da vognens sidste rullen havde tabt sig, ilede Henry ind på sit værelse, hvor han i hast fuldendte et brev til den skolelærer, hvor Laura efter Frederiks råd skulle tage ophold. Derpå lod

han sin hest føre frem, og kort efter red han i skarpt trav ud ad Strandvejen.

Det var særdeles koldt den aften. Det blæste skarpt fra nordøst, og i den begyndende skumring rullede Sundets bølger blyfarvede og med hvide skumstriber ind imod kysten. Det tog på at regne, og dråberne havde en kulde, næsten som om efteråret, men Henry agtede ikke derpå. Tusinde tanker gennemkrydsede hans sind. I stilhed gennemgik han ikke alene dagen, men hele sit tidligere liv, og han fandt det jammerligt og usselt. Så dvælede hans erindringer ved Brandt og de glade aftener, som de havde tilbragt sammen, og han forbavsedes over, hvor vidt dette menneske havde bragt ham; dette menneske, der foruden sin egoisme kun var båret oppe af livets glæder og lyst til at glimre. Så vandrede han i fantasien tilbage til den aften ved Skarritsø, til sit sidste møde med Harriet, men den erotiske stemning var udvisket, frygten og skammen sad på dens højsæde. Snart så han i de to tilfældige møder med d'Acorda et beregnet spil, hvis endelige resultat var let at ane. Snart troede han, når vinden susende fo'r igennem trætoppene, at høre dansemusikkens toner, og hans ophidsede fantasi viste ham da Harriet i den forhadte italieners arme, beluret af hans vellystige, stikkende blik. Så trådte Laura frem i sin fattige nybodersdragt, sådan som han første gang havde set hende i etatsrådens hus. Han følte, at denne pige, trods sin uhyre letsindighed, dog elskede *ham*, elskede sådan, som *hun* formåede det, mere med sanserne end med sjælen, men dog sådan, at hendes liv derved fuldstændig kunne forspildes.

Under disse og lignende sørgelige betragtninger havde han nået toppen af Fortunbakken. Her vendte han sin hest og red

langsomt ned ad den dybe, bakkerige skovvej.

"Hvor forskellig," sukkede han ved sig selv, "er dog ikke denne aften fra den i går? Frederik har ret – her må brydes med en hel fortid, men med hvor mange tråde er jeg ikke bunden til den? Harriet må vide alt, men hvordan skal jeg få mod til at sige hende det, og kan hun senere tro på mig, når jeg fortæller hende det?"

Ved tanken om Harriet fo'r ligesom et lynglimt gennem hans sjæl. Han vendte sin hest og red på ny op mod Fortunen.

"Det hele er måske en rævestreg af d'Acorda," mumlede han. "Måske er hun slet ikke med på ballet, måske har hun unddraget sig invitationen under et eller andet påskud og venter nu på mig – O, I guder!" udbrød han næsten højt, "dersom hun i denne aften venter på mig, dersom jeg kan tale med hende blot nogle minutter uforstyrret i hendes kammer, hvis jomfruelige helligdom min fod endnu aldrig har betrådt! Jeg vil tilstå hende alt. Jeg vil trygle hende om tilgivelse, og jeg vil ikke forlade hende, før jeg med den har vristet tøjlerne ud af Nemesis' hånd, denne nemesis, som min onde samvittighed fremmaner, hver gang mit hjerte flyver hende i møde."

Han sporede sin hest, og det ædle dyr, der ikke var vant til denne behandling, fo'r af sted, så at den kolde aftenvind susede om hans øren. Først der, hvor Hummeltoftvejen i en stor bue falder af mod Furesøen, holdt han den an og red fod for fod til Frederiksdals Kro, hvor han overgav det skummende dyr til staldkarlens varetægt.

Regnen var hørt op, men himlen var endnu dækket med tunge, grå skyer, der hindrede Månen i at komme frem, og det tætte mørke gjorde vejen dobbelt besværlig. Det var netop lyst

nok til, at han fra højderne kunne se de hvide skumstriber på Furesøen bevæge sig ind imod bredden, men da han nåede leddet ved indgangen til Nørreskov, forsvandt også dette sidste kendetegn, og han havde nu blot den urolige søs dybe brusen at rette sig efter. Med forrevne hænder og forpisket ansigt, gennemblødt af regnen fra de dryppende træer, nåede han endelig Åsevang, hvor mørket var mindre tæt, og hvor han fra et enkelt punkt kunne se et lys glimte fra etatsrådens landsted. Pludselig følte han sin hånd berørt af en fugtig, kold genstand. Det var Nero, som kom ham i møde, hylende af glæde, og til overflod hvert øjeblik bevisende denne ved at sætte de brede forpoter på hans bryst. Han tyssede ad hunden og klappede dens våde pels. Dens komme syntes ham som et lykkeligt tegn, for han vidste, at hunden holdt sig til Harriet fremfor alle, og at den næppe var blevet på landstedet, hvis hun var taget til byen. Sagte åbnede han lågen til haven og sneg sig hen imod huset, skjult af den mørke lindeallé. Yderdørene for havestuen var lukkede, verandaen tom, og vinduesskodderne overalt påsatte. Det så ud, som om huset var fuldstændig uddøet. Idet han spejdende passerede omkring det, faldt en enkelt lysstribe ud gennem et af skodderne. Det måtte være den, han havde set i skoven. Han nærmede sig og tittede ind. Der lå den lille Clara fuldt påklædt sovende på en sofa. Den store dukke var gledet ned og stod på hovedet ved hendes fødder, og husjomfruen sov ved siden af i en lænestol med sytøjet på skødet – men Harriet var ikke til at opdage.

Ligesom Henry mismodig ville forføje sig bort gennem haven, glimtede pludselig et enkelt lys fra kvistvinduet i gavlen. Henry betænkte sig et øjeblik. Lyset strålede fra Harriets

værelse, men det kunne muligt være pigen, der gjorde det i stand til natten. Han sneg sig nærmere ind under huset, men al hans spejden var forgæves. Der faldt ikke så meget som en slagskygge på den oplyste væg. Pludselig erindrede han, at det store ferskentræ, den nybagte etatsråds helligdom, var espalieret op ad muren, og at han muligt ad denne vej kunne nå vinduet. Han gjorde et par forsøg, men de spinkle tremmer brast under hans fødder, hver gang han ville hæve sig i vejret. Endelig fik han fat et sted, hvor stammen afgav et fastere holdepunkt, og ved hjælp af denne nåede han at komme i lige linje med vinduet. Han tittede med henrykkelse ind i denne helligdom, som var hans ønskers højeste mål, og misundte i sit stille sind den store vedbend og de duftende roser, der dagligt blev plejede af hendes hænder og nu ligesom skinsyge skjulte deres herskerinde. Henry lod sit blik glide hen over den snehvide seng, over den lille bogreol i baggrunden, over det simple fortepiano, som hendes moder havde ejet, og som han genkendte fra præstegården i Bjerrelide, men længst og inderligst dvælede hans blik på Harriet, der i en højhalset sort kjole sad og læste ved sit skrivebord. Fra det sted, hvor han stod, kunne han kun se en ringe del af hendes profil, men derimod hele hendes fine, hvide nakke, hvorpå de mørke krøller vuggede sig. Hun støttede hovedet på den venstre hånd og læste ganske fordybet i en bog med guldsnit, der lå opslået foran hende på en læsepult. Af og til løftede hun hovedet i vejret, stregede noget under i bogen, og hendes blik hvilede da længe og inderligt på et portræt af hendes fader, der hang over skrivebordet. Henry betragtede henrykt hendes lette skikkelse, der i den sorte højhalsede kjole med den lille pibestrimmel

foroven tog sig dobbelt fin og elegant ud. Han vovede næppe at røre sig af frygt for at skræmme hende, og vidste på den anden side ikke, hvad han skulle gøre for at vække hendes opmærksomhed. Pludseligt klang et skærende ugleskrig lige over hans hoved, og Harriet fo'r forskrækket i vejret, idet hun stirrede imod vinduet. Han ville vinke, men ved den pludselige bevægelse knækkede den tynde ferskengren, hvortil hans venstre hånd støttede sig, og tørnede mod ruden, som klirrende fløj ind i værelset. Hun fo'r op med et skrig og sprang bleg af skræk hen imod døren, som hun forgæves bestræbte sig for at åbne.

"Harriet!" råbte Henry gennem den sønderslagne rude. "Det er mig. Luk vinduet op! Jeg beder dig derom."

Hun så forvildet hen imod vinduet, men rørte sig ikke fra sin halvt knælende stilling.

"Luk op!" råbte Henry på ny. "Min søde, min elskede Harriet! Frygt ikke, det er jo mig, det er Henry."

Hun rejste sig og nærmede sig langsomt vinduet.

"O, min Gud, Henry," hviskede hun. "Hvor du gjorde mig angst. Jeg troede, det var tyve, og jeg vidste, at jeg ikke kunne flygte. Jeg er indespærret her."

"Indespærret!" råbte Henry forbitret. "Du indespærret? Hvem har vovet det?"

"Tys!" hviskede hun igen. "Gør mig ikke mere ulykkelig, end jeg allerede er. Gå bort, gå ned! Du vækker Trine og gamle Marthe! O, min Gud, gå bort!"

"Nej," svarede han lidenskabeligt, "jeg kan ikke! Om det så gjaldt mit liv og min salighed, jeg kan ikke gå bort i dette

øjeblik. Hører du, Harriet, du må lukke mig ind! Jeg viger ikke, før du har gjort det."

"O, Henry," sukkede hun, "hvor du er grusom, hvor du er egoistisk og egensindig! Er det lønnen, fordi jeg har tilstået dig, at jeg elskede dig højere end mit liv? Min Gud!" afbrød hun sig selv, "du bløder! Blodet drypper fra din hånd ned på mine stakkels roser. O, vent et øjeblik, så skal jeg hjælpe dig."

Hun flyttede hurtigt nogle af blomsterne til side og løsnede den nederste krog. Henry rev vinduet op og var med et eneste spring inde i stuen.

"Min søde, elskede Harriet!" råbte han, idet han sluttede hende i sine arme. "Hvor smuk ser du ikke ud i aften! Hvor yndigt er ikke dette lille værelse, som jeg så tit har drømt om, og som jeg aldrig har fået lov til at betræde!"

"Nej, slip mig," sagde hun med et sky blik, idet hun viklede sig ud af hans heftige favntag. "Du har heller ikke i aften fået lov til at betræde det. Som en tyv er du kommet, som en voldsmand er du brudt ind –"

"Og du glemmer," sagde han indsmigrende, "at du selv lukkede mig ind –"

"Ak Gud," sagde hun rødmende, "jeg blev så forskrækket over at se dig såret, at jeg næppe vidste, hvad jeg gjorde. Kom! Så skal jeg forbinde dig."

Hun bøjede sig ned foran ham og bandt sit fine lommetørklæde om de lette rifter på hans hånd. Henry så ned på det blege ansigt, der skuede op mod ham med så megen kærlighed, med så frejdig, øm tillid, og en blussende rødme farvede hans kinder. Han hævede hende op, kyssede hende på panden og sagde:

"Tillad mig at blive blot et øjeblik. Jeg skal sidde stille og rolig, som du selv, men jeg trænger så meget til at tale med dig netop i aften."

"Sæt dig derhen," hviskede hun. "Sæt dig ved mit skrivebord, så kan ingen se dig fra haven. O, Henry, vidste du, hvad jeg vover for din skyld, så var du ikke kommet her. Jeg er så angst, så gruelig angst, og dog takker jeg Gud for, at du er kommet."

Hun lukkede den lille, engelske bibel i, og skød den ind i reolen under hendes faders portræt.

"Den og det," sagde hun, idet hun pegede på portrættet, "har hidtil været mine venner, men nu har jeg dig. O, du ved ikke, hvor jeg er glad og lykkelig derover!"

Hun greb en lille skammel og satte sig ved hans fødder, mens hun betragtede ham med et glad, næsten beundrende blik. Han greb hendes hånd og sagde:

"Men for lidt siden bad du mig ikke gøre dig ulykkeligere, end du allerede er. Fortæl mig, hvad der er gået dig imod, og hvem der har vovet at lukke dig inde."

"Tal ikke derom," svarede hun. "Når jeg har dig og ser på dig, er jeg så lykkelig, at jeg næppe synes det er umagen værd at tale om mine sorger. Når jeg hører dine raske, mandige fjed, når jeg ser dit glade smil og den energiske glans i dine øjne, da forekommer det mig tit, at du ligesom kong Volmer er født til sejr og lykke, og at hver hindring må svinde bort under din hånd. Ak, det har været en ulykkelig dag, Henry! Jeg vil ikke besvære dig med den."

"Fortæl mig alt," sagde han, idet han bøjede sig over hende. "En ulykke, der frejdigt bæres af to, bliver en halv lykke, min elskede veninde."

"Du kender jo fader," hviskede hun, "og ved, hvor hidsig og urimelig han er. Jeg frygtede ikke så meget for ballet, hvortil d'Acorda allerede for længere tid siden havde indbudt os, for moder sagde, at vi ikke kunne komme med. Men i morges kom den afskyelige italiener og gratulerede hende, fordi hun var blevet etatsrådinde. Senere hen på formiddagen kom fader fra byen i glimrende humør og påstod hårdnakket, at vi alle skulle med, da vi nu havde rang dertil."

"Og så?" spurgte Henry.

"Ak Gud," hviskede hun med et smerteligt træk omkring munden, "så kom en af disse huslige scener, som jeg hundrede gange har lidt under, og hvortil du et par gange har været vidne. Jeg nægtede rent ud at tage med, og da hverken bønner eller trusler hjalp, spærrede fader mig inde her og sagde, at han ville sende mig over til sin gamle søster i Jylland, hvis jeg ikke viste mig mere føjelig mod hr. d'Acorda."

"Føjelig!" råbte Henry rasende, idet han sprang op. "Føjelig mod den elendige skurk og hasardspiller, som –"

"Tys, Henry," hviskede Harriet forfærdet og lagde hånden på hans mund, "hvis nogen hørte dig! Hvor kan du, som er så god og elskværdig, fare således op! Du ligner ikke længere dig selv, så snart lidenskaben får magt over dig."

"Ja, du har ret," sagde Henry, idet han betvang sig. "Jeg glemmer mig selv, så snart jeg blot tænker dig i forhold til denne afskyelige bandit, der har sneget sig ind her i huset."

"Frygter du for mig?" spurgte hun rolig. "Tror du, jeg har en tanke tilovers for hr. d'Acorda? Jeg kan ikke udstå ham. Jeg har ligefrem antipati imod ham, men man må vogte sig for disse antipatiske følelser, der tit er uretfærdige og ugrundede.

Således har jeg i dag fået mere godt at vide om ham, end jeg tiltroede ham."

"Så," spurgte Henry forundret, "hvori består da hans godhed?"

"Han har mere takt og fin følelse end jeg troede," svarede Harriet troskyldigt. "Han generer sig for at give almisse, men køber tit rene ubetydeligheder af fattige folk, for på denne måde at komme dem til hjælp. Fader fortalte således i dag, at hr. d'Acorda havde købt en lille vase hos en bådsmand Petersen i Nyboder og betalt den med en daler, skønt den efter faders sigende ikke var en mark værd. Det er dog et ganske smukt træk."

Henry formåede ikke at svare. Han følte blodet brænde i sine kinder. For at skjule det, gik han hen imod vinduet, hvor han begravede sit ansigt i en skål med roser, som stod på Harriets sybord. Han følte hendes lette hånd blive lagt på sin skulder.

"Nu eller aldrig!" hviskede han ved sig selv, idet han løftede sit hoved i vejret. Hans blik traf Harriets øjne, der med et halvt frygtsomt, halvt bedrøvet udtryk var fæstede på ham.

"Er du vred," spurgte hun sagte, "fordi jeg tager vor fælles fjende en smule i forsvar? Tro mig, der findes hos ethvert menneske, han være nok så slet, dog en spire til det gode, når man blot forstår at søge den. Ak, hvor ofte er denne spire ikke vissen og svag, blot fordi den ikke er blevet plejet i tide?"

Henry følte sig forunderlig bevæget ved den blide, frygtsomme stemme, der udtalte en så mild dom over den, som hun afskyede. Han greb hendes hånd, lagde den på sin brændende pande og hviskede til hende:

"Ved du, hvad der har drevet mig herud i nat?"

"Nej," svarede hun lidt forskrækket over det sælsomme udtryk i hans ansigt. Du skal ikke fortælle mig det. Jeg bryder mig ikke om at vide det."

"Jo," svarede han sagte, "du bør vide alt. Jeg kan ikke føle mig rolig, før jeg har betroet dig den byrde, der tynger på min sjæl. Jeg har tidligere blot slået derpå, men jeg trænger til fuldkomment at dele den med dig. Du ved ikke, Laura, hvorledes –"

"Laura?" udbrød hun forundret. "Hvor kommer du dog til det navn? Jeg tror det er en fiks ide hos dig. Kan du huske i fjor, da du var så forunderlig distræt, da hændte det vist over tyve gange, at du sagde Laura både til Trine og Marthe?"

En brændende rødme bedækkede Henrys ansigt. Han følte sig ydmyget, forvirret. – Øjeblikket var gået tabt, og han undveg det ærlige, troskyldige blik, som Harriet fæstede på ham. Han sænkede sine øjne mod jorden og blev stående i mørk tavshed. Det var ham i dette øjeblik umuligt at fremføre nogen som helst undskyldning, endsige en usandhed. Hun slyngede begge arme om hans hals, klyngede sig tæt op til ham og hviskede sagte ind i hans øre:

"Henry, glem den gamle sorg! Glem, hvad der tynger på dit sind! Hvad bryder jeg mig om at vide, hvem du er, eller fra hvem du stammer? Enten du er en rigmands søn eller, som vor frelser, født af den fattigste blandt kvinder? Hvad magt ligger vel derpå? Jeg har kun dig, jeg elsker kun dig, og jeg frygter kun, at nogen skal tage dig fra mig. Se ikke så bedrøvet ud, Henry! Glem de forsvundne dage! Det er fremtiden, som hører os til."

"Men hvis nu min fortid var brødefuld?" spurgte han med sagte stemme.

"Så er kun fremtiden i stand til at udslette brøden," svarede hun frejdigt og så ham fuld af tillid ind i øjet. "Ak, Henry," fortsatte hun med sagtere stemme, "også jeg har en brøde på min samvittighed, som jeg tit har tænkt på at betro dig. Husker du det bal hos min onkel, justitsråd Gram? Husker du den unge løjtnant Merlin, der siden døde så pludseligt om bord på korvetten og blev begravet på Ascension? – Han var indtaget i mig," tilføjede hun med hviskende stemme, "og jeg vil ikke nægte, at hans mandige skikkelse og frejdige færd ikke var uden indtryk på mig, han lignede dig så meget. Jeg talte den aften mere med ham end jeg måske burde, og både du og de andre lagde måske mere mærke dertil end sagen fortjente. Jeg kunne ikke bære over mit hjerte at være hård imod ham, for jeg vidste, at han om tre dage skulle forlade sit fædreland på flere år, og han selv syntes den aften at ane, at det skulle blive for stedse. Da vi skiltes, gav han mig et digt og en lille ring, der havde tilhørt hans moder, og som han bad mig bære som et venskabstegn. Det var urigtigt af mig, Henry, at modtage disse to ting, men jeg kunne ikke modstå det bedrøvede blik, hvormed han ledsagede sin bøn. Jeg ville have sagt moder alt, men havde ikke mod dertil. Og da senere budskabet kom om hans død, gemte jeg begge dele som en erindring. Jeg har tit taget disse to små relikvier frem og glædet mig ved at se på dem, men ved du hvorfor? Fordi jeg i min barnagtige fantasi bildte mig ind, at det var dig, der havde skrevet disse bløde vers, og at det var din ring, jeg satte på min finger og førte til mine læber. Måske forekommer det hele dig tosset og barnagtigt, men jeg har aldrig turdet tale til dig derom siden

den ulykkelige eftermiddag, der fulgte oven på ballet, da du behandlede mig så hårdt."

Henry så på hende med et vemodigt blik, mens hun åbnede den lille læsepult på skrivebordet og fremtog en æske, der indeholdt ringen og digtet. Hun satte den første på hans finger og sagde: "Bær den som tegn på, at du tilgiver mig, og læs så det lille digt for mig. Jeg vil da tro, at det er dig, som har skrevet det."

Med skælvende hånd lukkede Henry det lille rosenrøde, men nu afblegede blad op og læste:

Jeg beder dig ikke om rosen på dit bryst,
ej heller om en lok af dit hår;
thi rosen vil falme som blomsterne i høst,
og lokkernes glansspil forgår.

Jeg ønsker ej heller den perletunge snor,
der snor sig lig en snog om din hånd;
for ville du mig fængsle, du kendte vel de ord,
der bandt mig med stærkere bånd.

Nej, skænk mig en tanke, når dagen bryder frem,
et stille suk i skumringens fred!
en tåreblank perle, ifald jeg skifter hjem
og sænkes under havbølgen ned.

Thi tanker og tårer er evighedens guld,
en sjælerigdom, Herren os gav,
thi aldrig kan de falme og lægges under muld,
men spire som blomster fra vor grav.

Han lagde tavs bladet fra sig, trykkede Harriets hånd og sagde bevæget: "O, vidste du, hvilken stemning, der i dette øjeblik går gennem min sjæl, da ville du forstå, hvor dybt jeg angrer alt, hvad jeg har forbrudt imod dig. Du forekommer mig som den fromme Dagmar, der lod dankongen kalde til sig, da hun lå syg i Ribe. Som *han* red over Randbøl Hede, således har jeg ilet til dig, og som *hun* skriftede for konning Volmer, således har du skriftet for mig. Husker du hendes sidste ord:

Havde jeg ikke mine ærmer om søndagen snørt,
og ikke der striger påsat,
da havde jeg ikke i pinen brændt
og haft så ond en nat.

"O, Harriet, jeg skal aldrig glemme hverken disse ord eller dig!"

Hun ville svare, men i samme øjeblik hørtes en vogn komme rullende hen ad landevejen.

"Gud, der er vognen!" udbrød hun, idet hun rev sig løs af hans favntag. "Gå, eller jeg er fortabt!"

Henry fo'r hen til vinduet, men inden han beredte sig til at stige ud, greb han hende endnu en gang i sine arme og hviskede til hende:

"Harriet, du vil høre ondt om mig, mere end du måske tror. Der, tag dette digt, som jeg har skrevet til dig. Tro på mig, forlad mig ikke – nu hviler alt på dig!"

Med disse ord forsvandt han i mørket, og Harriet stod ene med det lille brev, stirrende ud efter ham.

Nogle dage senere sad Henry ene i skumringen og stirrede ud på den ufuldførte kirke, på hvis grå marmor kragerne forsamlede sig under støjende skrig for at søge nattekvarter efter deres daglige udflugt. Himlen var grå og kold, og det kemiske laboratorium, som Henry med stor bekostning havde ladet indrette, tog sig næsten uhyggeligt ud med sine forunderlige kolber, digler og småovne. Fra en enkelt af disse flammede endnu af og til en svag lysning i vejret og kastede sit skær snart over Henry, der tankefuld sad ved vinduet, snart over et kunstigt sammensat destillationsapparat, der stod foran ham på et bord, og i hvis indre væsken gærede og boblede med en forunderligt sukkende, ensformig melankolsk lyd. Flagermusene begyndte at komme frem ude på pladsen, og hvirvlede som lette skygger hen gennem luften, udstødende deres pibende toner, der har stor lighed med fårekyllingernes sang. Lygterne tændtes på gaden, enkelte stjerner blinkede frem, men endnu sad Henry ubevægelig, tilsyneladende tankeløst stirrende ud over den øde plads.

Han mærkede slet ikke, at døren åbnedes, og at et blegt ansigt, omgivet af tæt, sort hår stirrede på ham og efter et øjebliks ubevægelighed gjorde en hånlig grimasse. Ved siden af dette ansigt viste sig kort efter et andet, større og plumpere, med blondt hår og skæg og et underligt sløvt udtryk i alle træk.

"Skal du polere myg i aften?" lød det fra det første ansigt med Brandts velkendte røst. Henry fo'r op som af en drøm og stirrede imod døren, hvis besætning han på grund af det tiltagende mørke næppe kunne se.

"Gid Fanden havde dem!" mumlede han ærgerlig, idet han rejste sig.

"Du ser, Gud hjælpe mig, ud, som du ville løse bevilling som eddikebrygger!" sagde Boldt gabende, idet han trådte frem. "Det duer ikke. Brændevinsbrænder – det har altid været mit løsen."

"Er det sandt," spurgte Brandt, idet han antog en lærd mine, "at man kan lave brændevin af flintesten? Det har en irlænder O'Høi fundet på, broder til ham med rejepillemaskinen."

"Nej," svarede Henry roligt, "men man kan forfalske smør med dem. Så vidt har man bragt det kemisk."

"Det var s'gu komisk!" udbrød Brandt. "Bliver det så ævret smør eller græssmør?"

"Tag fingrene til dig!" råbte Henry, da Brandt begyndte at pille ved det opstillede apparat.

"Er det gift?" spurgte Brandt med komisk forfærdelse.

"Ja," svarede Henry kort, idet han åbnede en lille hane på apparatet og lod nogle dråber af et vandklart fluidum flyde ud i en lille fiole af tyndt glas, hvis stilk han hurtigt smeltede over en spirituslampe. "Har du lyst til at prøve en dråbe deraf, Brandt, så skal du se, hvor roligt du sover i nat."

"Fy for fanden!" råbte Brandt, idet han sprang tilbage. "Hvad er det for et mefistofelesansigt, du sætter op? Lad os komme ind i din egen hyggelige wigwam, Henry! Her ser så forbandet apotekeragtigt ud. Det lugtede for resten rart af bitre mandler, men jeg synes, det river i halsen."

"Det skal du aldrig bryde dig om," sagde Henry. "Gå ind og lad Mary bringe dig den gamle jamaica. Den er et godt middel, men du behøver ikke at anvende de små dosers metode."

Efter at vennerne var forsvundet, skilte Henry apparatet omhyggeligt ad, og åbnede et lille skab, på hvis hylder der stod

en del småflasker med forskelligfarvet indhold. Her satte han fiolen ind og lukkede skabet.

Da Henry et øjeblik efter kom ind, havde Brandt vist sin overordentlige sporsans ved ikke alene at have fundet hans gamle jamaica, men også vand, sukker og cigarer uden Marys hjælp. Han havde med megen samvittighedsfuldhed blandet en toddy først til sig selv og så til Boldt, men da Henry viste sig, rejste han sig op, svang sit glas og udbrød:

"Hil være dig, du stormægtige monark, hvis rensdyr græsser det fineste islandske mos i det øverste Thule, mens dine slaver, sortere end ibenholt, høster den hvideste ris og presser den mere end guddommelige rom i det brændende syden! Hvad skal jeg sige til din ære, du som bliver besneet med den fineste raffinade, beregnet med den blomsterduftende jamaica, og imod hvem Jupiter slynger sine tordenkiler i form af ægte trabukos? Duftende er du som røgen af denne havanna, skøn som Mary, da Jemmy bedårede hendes sorte uskyldighed, rig som Krøsus og vis som Salomo, før han udgav sin højsang. Din pengepung strutter af guld som vekselerernes i templet, din tale flyder lifligere end Kedrons bæk, og din forstand er stor som tårnet på Libanon, der skuer ud over Damaskus. Hvis du ikke er fornøjet med denne indledning, må du, som den berømte forfatter siger, være værre end et bakkelsebæst."

"Hvor vil du hen med alt det?" spurgte Henry og tændte lysene på skrivebordet.

"Ædle sir," fortsatte Brandt i samme højtidelige tone, "du skal få det at vide. Jeg har adlydt dine befalinger og takker dig derfor. Jeg har betvunget gamle Mary og erobret Jamaica, skønt hun forsøgte at give første akt af opstanden på St. Domingo. Jeg

har modtaget rige gaver af herren, og solgt dem igen til den italienske jøde, som gæstede dit hus. Pengene regner ned over mig, Henry! Jeg har råd til at tage droske i timevis og slå plat og krone om flødeboller hos Firmenich. Jeg har i aften spist syltet ingefær i spinat, og det er det højeste, vi stakkels dødelige kan drive det til."

"Er du gal?" udbrød Henry. "Hvad er det for en masse vås, du kommer med?"

"Selv vås, som pigen sagde, der ikke kunne sige d, men alligevel var faldet i vandtruget. Ved du af, at man bør vise respekt mod en mand, der går med femten hundrede daler i lommen og blot på et vink kan lade seks tusinde mensdorffere rykke i marken? Det er en stolt tanke, ædle sir, ikke sandt?"

"Jeg forstår ikke et ord," svarede Henry. "Har du vundet i lotteriet, eller er din tilkommende svigerfader død?"

"Nej, herren holde ham endnu længe in salvo. Han lægger hvert år tre tusinde daler op, og når blot min forlovede vil leve, haster det ikke med giftermålet. Det er ikke på den måde, at jeg er kommet til sølvtøj."

"På hvilken da?"

"Nå, jeg kan jo lige så gerne fortælle dig det hele. Du går mig vel næppe i næringen. Der, drik det glas, som jeg har mikset til dig for din maves og dit svagelige helbreds skyld, som apostlen siger, så skal du få historien, og den er ikke så dårlig endda.

Kan du huske forleden dag," fortsatte Brandt, efter at have taget et langt drag, "samme dag, som vi havde set dit nysselige svaleapparat, at d'Acorda kom med en sauceskål i et stykke papir. Da vi kom uden for porten, faldt det mig ind, at han

egentlig ser ud som en guldfisk, der æder oblater, og lige i samme øjeblik siger Boldt til mig: "Sæt prisen højt!"

Så gik vi ned ad Bredgade, mens d'Acorda gumlede på sit gebis, og jeg på, hvad Boldt havde sagt.

"Kender De noget til gammelt porcelæn?" siger jøden på en gang til mig.

"Nej, ikke andet," svarer jeg, "end at min gamle tante har en gammel pige, som forstår at klinke det."

"Så," spørger han meget opmærksomt, "hvordan klinker hun det?"

"Å, noget på skorstenen og noget ned ad køkkentrappen. Det er ligesom hun er i humør til. Hun holder nu mere af nyt."

"Ah, nu forstår jeg Dem," sagde han og gumlede noget ganske gevaldigt, "hun slår det itu."

"Akkurat s'gu," sagde jeg tvært, for jeg syntes, at nu kunne det snart være nok.

"Hør, sig mig en gang," fortsatte han, da vi stod på hjørnet af Kongens Nytorv, "hvor gammel er egentlig Deres tante?"

"Å," svarede jeg, "noget ud over den giftefærdige alder, sådan henved de halvfems."

"Halvfems!" udbrød han og satte et forfærdeligt nøddeknækkeransigt op. "Det er en høj alder."

"Ja, den er noget antik," sagde jeg, "og livsforsikringen er noget dyr."

"Å, hvor vil De hen?" svarede han med et grin. "Jeg tænker ikke på at gifte mig med hende. Men er der endnu ikke noget af hendes udstyr tilbage? Har pigen klinket alt det gamle porcelæn?"

Nu troede jeg han var blevet rent spirantendes gal, og beklagede, at jeg ikke var gået den modsatte vej ned ad Bredgade, for så havde jeg kunnet putte ham ind på Frederiks Hospital straks. Jeg ville anbefale mig, men han hængte fast, og så måtte jeg slæbe det gale menneske hjem med mig. Næppe var han kommet ind i min stue, før han fo'r omkring som en gris efter trøfler, og kiggede på mine pibehoveder, tekopper og servantestel, som om han skulle begynde en panteforretning.

"Det er et snurrigt askebæger, De der har," siger han på en gang til mig, "hvortil er de mange små rum?"

"Å," svarer jeg, "jeg lægger gerne asken af hver cigar i sit rum, så er det så nemt at holde regnskab den næste dag."

"Hm," siger han, "den idé tiltaler mig. De kunne forære mig den tingest?"

Nu faldt Boldts ord mig ind, og jeg sagde ganske tørt: "Det kan jeg desværre ikke, det er et familiestykke."

Han gav sig til at se på mine bøger, og lidt efter sagde han: "Vil De sælge den? De kan selv sætte prisen."

"Ja, den bliver noget stram," sagde jeg, "for jeg holder meget af gamle erindringer."

Nu gjorde han en forfærdelig alarm og kom med en masse udflugter, akkurat som de gamle jøder. To gange var han nede ad trapperne og to gange kom han op igen. Endelig måtte han ud med hundrede daler, men trak mig det halve af for turen til Bellevue. Så ville han have min tantes adresse, men den kunne jeg naturligvis ikke huske, og mens han løb efter vejviseren, fik jeg fat i en droske og to sjovere, slog en handel af med den gamle Marie om de stumper, der var tilovers, og kørte ud med hele læsset, ligesom han kom ind ad porten."

"Nå, og hvad så?" spurgte Henry, mens Brandt til gengæld for den lange historie tømte hele sit glas.

"Ja, nu har jeg nedsat mig som antikvitetshandler," sagde Brandt, "det er en brillant forretning. I forgårs solgte jeg et par gamle urtepotter, som jeg kan huske, at tante Lene altid havde svibler, rødder og ranunkler i, for fire hundrede daler stykket. Samme dag fik Stern fra Hamburg et forgyldt fyldehorn med krimskrams for tre hundrede. Dagen efter kom Josef og ville have en gammel peberbøsse, men på grund af dens lighed med tante Lene fik han den ikke under halvhundrede daler, og dog er jeg vis på, at han snød mig for det dobbelte af dens værdi."

"Ja, det er en god entreprise," sagde Henry.

"Ja, den er ganske lagom," forsikrede Brandt, "men egentligt er det Boldt og dig, jeg skylder det hele. Han gav mig vinket, og det var jo din bakke jeg først solgte. Det var den, du havde givet til Laura Petersen, og der huggede jeg den en aften, da vi havde været i skoven. Det er i denne anledning, at Boldt og jeg kommer for at indbyde dig til noget fælles, en 'utomordentlig skovbimpel', som vil blive afbrændt natten mellem den fem og seks og tyvende hujus. Kataloget er lovende. Morgensup over Stalden, frokost i Bellevue, middag på Eremitagen, bimpel i Filendriverværket eller Nyholte – alting gratis, undtagen cigarer og egen ekvipage både ud og ind."

"Den dag kan jeg ikke," sagde Henry undvigende. "Det er netop min fødselsdag."

"Akkurat," svarede Brandt, "det har Boldt og jeg allerede for længe siden regnet ud med skyldig ærbødighed. Livet er kært, Henry, og ingen hader sit eget legeme, men føder og

vederkvæger det, som skrevet står. Netop derfor har jeg valgt din fødselsdag."

"Ja, jeg kan nu ikke," svarede Henry, "jeg er netop den dag inviteret ud – til middag hos etatsråd Gram," lagde han nølende til.

"Na so!" genmælede Brandt med et ironisk smil. "Så skal I vel spille kroket efter bordet eller spadsere i skoven og spise varme kantøfler med smør til? Ja, "hver mand sin lyst", som matrosen sagde, da han åd levende ål."

"Kan du ikke en anden dag?" spurgte Boldt, der hidtil med stor andagt havde hørt på Brandts ord.

"Eller en anden nat," supplerede Brandt. "For natten er vor egen, som de fynske piger siger."

"Nej," sagde Henry bestemt, "hverken den dag eller nogen anden dag. Jeg er ked af det og går ikke på sold mere."

"Du er da ikke blevet mådelig?" spurgte Brandt med ironisk deltagelse.

"Nej," svarede Henry, "men alt skal have en ende, og jeg synes ofte, rent ud talt, at jeg er blevet for gammel til de løjer."

"Ja, vist er du," sagde Brandt meget alvorlig. "Du ser i dette øjeblik ganske ud som en aldrende herre, der har i sinde at gøre sit testamente. Ja, hvor skønt står der ikke i "De troendes Kramkiste": "Så ligger han da hen, den hoffærdige synder på sit enlige smertensleje med legemet fuldt af pine, med sjælen fuld af angst og banghed. Og hvorledes skulle også Herren nogen sinde kunne ekskusere sådanne usselige drenge og næsvisede grønskollingsunger, sådanne sprattebasser og spyttegøge, som skulle være fordømte af alle øvrigheders øvrighed?""

"Å, det er ikke derfor," sagde Henry. "Den side af livet rører mig ikke stort, men jeg har i sinde at føre en roligere levemåde, og de gilder lønner, rent ud sagt, slet ikke de efterveer, som de fremkalder."

"Nej, du har ret," sagde Brandt som før. "De ender gerne med anger og ruelse og frygteligt misbrug af Københavns vandværk. Ak ja, hvor skønt taler ikke digteren, når han priser livets gyldne nøjsomhed og siger:

I dalens grød en skytte lå,
løvhytten er en kilde.
Dens væg var tag, dens ler var skrå,
dens regn var hoser vilde.
Dens lejers mod var fattigdom,
dog var han flad, thi han – var krum.

Henry kunne ikke lade være at briste i latter over den parodiske patos, hvormed Brandt deklamerede disse ord, og sagde vaklende: "Nå, lad det da være den tre og tyvende."

"Eh bien!" sagde Brandt. "Så er alt i orden. Den tre og tyvende: bimpel. Den fire og tyvende: reparation på tagværket. Den fem og tyvende: fødselsdag, og den seks og tyvende kan du begynde det nye liv – det slår udmærket til."

"Hvem kommer?" spurgte Henry. "Du får vel Frederik med?"

"Gud bevares," sagde Brandt, "han er jo uundværlig. Hvem skulle ellers holde talen og strø sand på os, når vi ligger under bordet? Den aften vil i det mindste jeg være rigtig yndig drukken. Så kommer d'Acorda, der skylder mig revanche fra sidst, for en lille basse må vi naturligvis tyre – jeg mener sådan en, som en fader kan spille med sine børn. Desuden kommer der tre eller fire noteskrivere fra den italienske legation,

overordentlig rare mennesker, som alle har mønt og samler på sprukne tedåser. Så længe der er en stump tilbage af tante Lenes beholdning, må jeg passe geschäften."

"Det var flinkt af dig, Henry," sagde Boldt oprømt, "at du går med. Jeg begyndte s'gu at blive ganske bange for, at der var noget sandt i, hvad folk siger i byen. Det havde dog været jammerskade."

"Nå, og hvad siger da folk?" spurgte Henry.

"Ja, de er næsvise," faldt Brandt ind. "De fortæller, at vor fælles ven, d'Acorda er blevet forlovet med Harriet Gram."

"Det er løgn!" tordnede Henry, idet han for op.

"Ja, det kan gerne være," sagde Brandt rolig, idet han strøg asken af sin cigar. "Derfor er der også andre, der siger, at Harriet Gram er blevet forlovet med Henry Vernon. Er den version måske bedre?"

"Den er lige så usand som den første," svarede Henry kort.

"Kan du tænke dig, Boldt," spurgte Brandt, "den mageløse situation, når Henry for første gang i dagslys sejler op ad Østergade med krinoline om benene? Den bliver pivain!"

"Næsten piværre," svarede Boldt. "Det vil blive svækkende for os alle. Derimod kan jeg nok tænke mig ham følge hjem; det gør han udmærket. Husker du?" – –

"Å, ti nu stille!" afbrød Henry, der følte sig ilde berørt. "Jeg er jo slet ikke forlovet."

"Jeg ved ikke, hvoraf det kommer," sagde Boldt, "men hver gang jeg ser et par forlovede trække ned ad Østergade, så ler jeg, og, hvad der er værre, jeg ler ganske højt. Jeg ved ikke, hvoraf det kommer, for vel er situationen latterlig, men dog ikke latterlig nok dertil."

"Å jo," svarede Brandt, "det synes jeg dog nok. Jeg kan ikke tænke mig noget værre end denne anteciperede konnuptialtilstand, som hverken er fugl eller fisk. Det er akkurat som man en aften ville gå ud på livet, blot for at lugte til gulldropparna og lade sig nøje med at få champagneskummet i næsen. Det ville være en flov historie, som man snart blev ked af."

"Men du er jo selv forlovet!" udbrød Henry.

"Ja, man siger så," svarede Brandt. "Jeg betragter det hele som en tomandswhist, forbandet kedsommelig, men dog god nok til at slå en aften ihjel og vågne med en blåhammer den næste morgen."

Henry gik hen til vinduet og trommede på ruden. I dette øjeblik havde han stor lyst til at sige sig fra det hele, når han blot kunne finde et antageligt påskud. Han blev et øjeblik tankefuld stående og lod sit blik dvæle på Thorvaldsens Psyche, der stod på hans skrivebord.

"Hej!" råbte Brandt. "Du falder nok i staver, ligesom kong Valdemar, da han hang fast i stigbøjlen, og hesten rendte med ham. Skal din Psyche have ren særk på? Hun trænger forbandet hårdt dertil."

"Ja, den er blevet støvet," sagde Henry, "og der er ikke noget, der ærgrer mig mere end støv. Bevidst er det måske kun, fordi det fremkalder et indtryk af smudsighed, men ubevidst ligger der den bagtanke, at det er forkrænkelighedens symbol, som vi ikke kan tåle at se, fordi vi selv skal blive dertil."

"Død og pine!" sagde Brandt. "Tør jeg spørge professoren, om det farlige i støvregn står i forbindelse hermed? Thi skal vi filosofere, så lad os gøre det grundigt. "Vogter eder for støvregn,

nippedrik samt kys i krogene," som skrevet står. Det har jeg med ærlig vilje altid holdt mig fra."

"Så skal jeg altså ikke komme, hvis det bliver støvregn?" spurgte Henry smilende.

"Jo vist," råbte Brandt, der flere gange nøjagtigt havde undersøgt Henrys tømte karaffel. 'Én maal is keen maal', som hollænderen siger, og med hensyn til kommende undskyldninger gælder: 'Latet angvis in herba', hvilket er udlagt: 'Det kan du bilde jøden Behrend ind'. Kom så, Boldt! Vi må op til d'Acorda – han lider af hjemve efter en punchebolle."

Med disse ord forsvandt de lystige venner gennem portieren.

Henry blev stående et øjeblik tavs, indtil han så dem forsvinde ud ad porten.

Så gik han ind i sit laboratorium, idet han sagde ved sig selv: "I aften stak han mere af hestefoden frem end sædvanligt."

Henimod solnedgang på den af Brandt fastsatte dag rullede et lille køretøj fra Jægersborg Dyrehave ned ad den vej, der fra Fortunen fører til Lyngby. På forsædet sad Boldt med Brandt, der agerede kusk, og bag ved dem Henry og From. Da de nåede Lyngby, og vognen kørte over den ujævne stenbro, udstødte Brandt forskellige naturlyde, som han erklærede for at være de første elementer af talemetoden for døvstumme, og gav sig derpå til at tude i et medbragt kohorn med en sådan virtuositet, at alle hundene tudede med, og alle lyngbynitter kom til vinduerne. Efter at have foredraget dette solonummer, som han mente nok turde være ouverturen til "Den Stumme", og efter at have lovet en mark til Lyngby fattigblok, dersom der skulle blive ildløs i Nærum, purrede han alt det sorte hår ned over sit blege

ansigt og erklærede, at nu ville han vises frem som kanonjøde fra Kamschatka. På dette stadium fandt Boldt, at det vist var det hensigtsmæssigste at gribe regeringens tøjler som ansvarlig minister, mens Brandt erklærede, at han ville give den tøjlesløse presse, når Henry og From ville forestille hovederne på revolutionens hydra. Under disse og lignende hentydninger havde man nået Sorgenfri Slot, hvor hesten, der ville fortsætte vejen lige fremad, blev så imponeret ved et rullende "prurr!" fra Brandt, at den standsede med et ryk.

"Hvor pokker vil du hen, Brandt?" råbte Henry fra bagsædet. "Lad Boldt køre, ellers kommer vi til at ligge i grøften i nat!"

"Hjertelig gerne!" råbte Brandt. "Men det er en forbandet omvej at køre til Frederiksdal over Helsingør."

"Men vi skal jo til Nyholte!" råbte From. "Så går jo vejen lige frem."

"Sind schon mehrmals da gewesen und immer besoffen!" råbte Brandt, der allerede nu havde et betydeligt hang til at tale tysk. "Wir sollen, wollen und müssen nach Friedrichsthals Kruh. Da habe ich schon gestern die trinckendes waren angekommen lassen."

"Vist ikke!" råbte Henry. "Lad os tage ind i Nyholte, der er langt smukkere – –"

"Ja, langt smukkere!" råbte Brandt. "For Laura forgylder det samlede Søllerød med sin skønheds solstråler. Det var også forbandet, jeg glemte det, men alt er gjort i stand på Frederiksdal. Vinen er sendt derud, og, hvad der er værre, jeg har sat d'Acorda og de øvrige stævne der, da de ikke kunne komme med om formiddagen."

Dette argument var så slående, at selv hesten syntes at forstå det, for den drejede efter et øjebliks betænkning af sig selv om til venstre og travede frem ad vejen til Hummeltofte.

"Se," sagde Frederik, da de kom på højden af bakkerne, "hvor mageløst Furesøen tager sig ud i solnedgang!"

"Ja, det er skovens det blå øje!" råbte Brandt. "Det skulle du digte noget om, From. Det kunne blive såre skønt i fembenede heksametre – når man læste dem bagvendt."

Lidt efter kom de forbi det uanselige Spurveskjul, hvis tre høje popler tegnede sig i den begyndende aftenskumring som lige så mange cypresser. Solen kastede stænk af rødt og violet hen over den rolige sø og på skovens kroner, der stod i al deres sommerlyse pragt, susende i aftenvinden. Fra engene duftede høet, som lige var sat i stak, og inde fra skoven hørte man af og til et par køer, der brølede, længselsfulde efter at malkes. Grebet af stemningen begyndte From:

Flyv, fugl, flyv over Furesøens vove!

Henry faldt bevæget ind med, mens Brandt smældede med pisken og fordrejede både tekst og melodi, så det var en gru at høre derpå.

Da de kom ind i kroens store sal, hvis vinduer vender ud til haven, og hvorfra man kan se voldbankerne af det gamle Hjortholm i baggrunden, måtte man beundre såvel Brandts overordentlige smag, som de emblemer, hvormed han havde smykket værelset. Ved den ene ende af det dækkede bord var på væggen anbragt en gammel blåblomstret kaffekande af københavnsk porcelæn, der hang i et blåt, vatret bånd, hvorpå man læste: "Det er det samme, hvad det koster, når bare pigebarnet morer sig!" I den modsatte ende var der opstillet en

gammel klinket suppeterrin, smykket med en gul evighedskrans og indskriften: "Der er flere, hvor den kom fra!" På hver af sidevæggene var der i guirlander anbragt to transparenter, fremstillende bekendte københavnske skilte, det ene med indskriften: "Her købes gamle ben og klude," det andet med ordene: "Her klinkes og sammenbrændes godt og billigt."

Brandts hurtige øje gennemløb salens hele længde med den samme sikkerhed, hvormed Napoleon målte en valplads, og han udbrød andægtig: "Her skal slaget stå!" til øjensynlig tilfredsstillelse for Boldt, som havde benyttet den ledige tid til at efterse, hvor mange glas der var ved hver kuvert.

Et øjeblik efter rullede et let køretøj frem for døren, og d'Acorda sprang ud, idet han kastede tøjlerne til Josef, der sad på bagsædet. Inden han gik ind, rettede han et øjeblik på sin dragt og hviskede til ham:

"Du har altså forstået ordren? Pietro kører for etatsråden i aften. Du vender tilbage og er her igen om tre timer. – Ah, der kommer de. Det bliver en prægtig aften."

d'Acordas sidste ord var møntede på en vogn, som viste sig kommende fra Jægerbakken og nu kørte over broen. Den indeholdt fire moderne klædte herrer, hvis højrøstede stemmer og overgivne latter i forbindelse med deres mørke teint og sorte hår tydede hen på, at de hørte til sydboernes livlige race. Den, der kørte, knaldede uafladelig med pisken på neapolitansk maner, og de lette heste dansede og sprang, mens de fo'r over Møllebroen. d'Acorda ilede vognen i møde, og mens han hjalp sine kolleger ned, sagde han til dem på italiensk:

"Det glæder mig at se Dem, mine herrer! Jeg begyndte næsten at frygte for, at jeg skulle komme til at tilbringe aftenen

alene blandt disse unge burscher af københavnske studenter. Men om det også kommer til at gå lidt vildt til, er det dog altid en forandring efter en kedelig formiddag i bureauet."

"Der bliver vel spillet i aften?" spurgte en af herrerne, en høj og svær skikkelse med et rødt ansigt og et skæg à la Victor Emanuel.

"Naturligvis," hviskede d'Acorda. "To af disse fyre trænger til at få deres vinger stækkede, og det bliver en smal sag."

"Spiller vi på de vante vilkår?" hviskede den anden.

"Naturligvis," svarede d'Acorda dæmpet. "Halv gevinst hver."

I samme øjeblik kom Brandt ud, og de fem herrer ilede hen imod ham, idet de beklagede at have ladet vente på sig.

"Man kan ikke nægte," sagde Henry, der med From under armen spadserede ude i haven, "at Brandt egentlig er en fandens karl. Lagde du mærke til, med hvilken overlegenhed han tumlede disse storsnudede italienere, og med hvilken uforskammet suffisance han forklarede dem dekorationerne på væggen, skønt det er en blodig satire på disse herrers smagløse snurrepiberier. Uforskammethed er dog en god ting. Man kan komme vidt med den i denne verden."

"Å ja," sagde From, "i denne verden. Men hvor langt kommer man med den i den næste?"

"Det har jeg ikke tænkt over," svarede Henry, "og Brandt vistnok endnu mindre. Han tænker kun på at blive oberst og kammerherre, og jeg – –"

"Ja, med dig er det næsten endnu værre, for du tænker egentlig på slet ingenting. Er det nu for eksempel ikke faldet

dig ind, at der er en besynderlig modsætning mellem denne aften og den, som du gennemlevede herude for kun otte dage siden? Hvis jeg var så lykkelig som du, var jeg slet ikke taget herud."

"Når jeg skal være oprigtig," svarede Henry, "skete det også ved en overrumpling. Hvor kunne jeg vide, at Brandt netop ville vælge Frederiksdal til gildet? Jeg var ganske sikkert stået af ved Sorgenfri, hvis jeg ikke vidste, at etatsråd Gram hver fredag med sin familie tager ud på Strandvejen, hvor hans broder ligger på landet."

"Se en gang, Henry!" sagde Frederik, idet han fra baggrunden af haven pegede ud over engen, hvorigennem åen snoede sig. "Se, hvor frisk og lysegrønt løvet endnu er! Se, hvor de hvide tåger begynder at hæve sig fra engen, og hvor smukt de mørkegrønne ellebuske fortoner sig mod den lysegrønne grund. Var det nu ikke langt smukkere at vandre ind i skoven på en så dejlig aften som denne, end at solde i den kvalme knejpe og høre på Brandts witzer og brandere?"

"Jo, du har ret," svarede Henry, "men nu lader det sig ikke gøre. Jeg har halvt modstræbende givet mit minde til denne tur. Nu er det gået for vidt til, at jeg med honnør kan trække mig tilbage."

"Der kender jeg dig igen," sagde Frederik hovedrystende. "Bestandig den samme forfængelighed, den samme misforståen af begreber. Hvad i alverden har du og Brandt med honnøren at gøre? Honnør betyder ære, hvilket jeg vel næppe behøver at sige dig, men derimod er det min uforgribelige mening, som jeg tit nok har meddelt dig, at hvor du og Brandt

går ind, der går honnøren gerne ud. Jeg kan overhovedet ikke begribe, hvad der i længden kan fængsle dig til det menneske?"

"Jeg ved det næppe selv," svarede Henry. "Det er måske også vanskeligt at sige, hvad det egentlig er, som drager menneskene til hinanden. Ligesom jernet har affinitet til luftens ilt, og ligesom sølvet forbinder sig med den smule svovlbrinte, der findes i atmosfæren, således har jeg tit tænkt mig, at karaktererne, hvor forskellige de end kan være, dog har visse atomer i sig, der så mægtig tiltrækker en anden og helt forskellig karakter, at de dog, trods deres uensartethed, må forbinde sig med hinanden."

"Jeg fatter måske ikke lignelsen i hele dens dybde," sagde From, "for jeg er ikke kemiker. Men det ved jeg, at det hårdeste stål ruster, og at det blankeste sølv anløber, når det indgår den slags forbindelser, som du omtaler."

"Måske," svarede Henry, "kommer den tiltrækning, som Brandt udøver på mig, deraf, at han kun repræsenterer en enkelt side af livet. Når han om aftenen kommer med sin hvide støvfrakke over armen og hatten sat lidt på snur, og med sin skalkagtige mine siger sit bekendte: "Bimpel, Henry?" så kan jeg i ham kun se de ustadige glæders letbevingede guddom. Jeg ved, at der venter mig en gemytlig passiar, et luftfyrværkeri af brandere, ordspil og vittigheder, der vel i og for sig ingen betydning har, men dog virker øjeblikkeligt oplivende på mit humør. Du glemmer, Frederik, at jeg står ganske alene i verden, og at mine anskuelser i mange retninger er så stik modsatte dem, der doceres i det daglige livs filistrøse trædemølle. Når derfor Brandt kommer og "tager et ironisk sigte på

umenneskeligheden", som han kalder det, så kan jeg ikke lade være at le med, om han også af og til går uden for stregen."

"Ulykken er," sagde Frederik varmt, "at han går langt længere end uden for stregen. Han vender op og ned på begreberne, ja, tumler med dem som jongløren, der får folk til at se en række af gyldne kugler, hvor der kun er to eller tre. Han har ikke respekt for noget i verden, han har ikke pietet for nogen, og solgte gerne sin 'gamle', som han kalder ham, når han kunne få lige så meget for ham, som for det gamle porcelæn. Han har en udmærket forstand, en skarp dømmekraft, et glimrende vid, og et fuldkomment klart blik på sig selv. Skønt han i enkelte retninger kan være endog sentimental, har han dog ikke hjerte eller følelse for to skilling. Se en gang rigtig på denne sidste historie eller på denne 'geschäft', som han kalder det. Hvad hans gamle tante med hellig pietet har gemt som minder om hendes lykkeligste år, det bestjæler han hende for uden den ringeste betænkelighed, sælger det til et par jøder og 'går på livet' for beløbet."

"Du dømmer Brandt for hårdt," svarede Henry. "Skulle man tage alt, hvad Brandt gør eller siger, lige efter bogstaven, så blev der ikke meget tilovers."

"Nuvel," sagde Frederik ivrigt, "så tag ham da efter ånden og se, hvad der så bliver tilovers. Har han sans for noget af det, som ellers glæder og fryder mennesket, så snart det har hævet sig lidt højere? Har han sans for musik? – Går han nogen sinde i teatret? Læser han poesi? Holder han af blomster? Nej, og nej, og tusinde gange nej! Han giver ikke en døjt for det hele! – Har han respekt for det sande, det evige i videnskaben? Har han øje for det stemningsrige og forædlende i kunsten? Nej, og i al

evighed nej! Lad mig sige dig en ting, Henry, før det bliver for silde. Dersom du skulle blive syg, forladt eller fattig, dersom du skulle komme til at trænge til ham i livet, dersom du stod som betler ved hans dør – han ville ikke rejse sig fra sit bord, men lade dig kaste på porten, før du havde banket på døren."

Henry tav, og begge vennerne fortsatte deres vej langs den smalle sti, der fra krohaven fører ned til søen over den nyslåede eng. Begge syntes fordybede i deres egne tanker, og begge gik tavse ved siden af hinanden, indtil de nåede det gamle Hjortholm. Henrys fod stødte mod nogle løse tegl, som bølgerne havde skyllet op. Han så sig omkring og udbrød uvilkårligt:

"Her var det!"

"Ja, her *var* det," sagde Frederik alvorlig – "og der er det," fortsatte han, idet han pegede op imod kroen. "Lad mig sige dig endnu et ord til afsked, Henry. Du kan ikke på samme tid fortsætte to sider af tilværelsen, der er så forskellige som den gamle ruin, hvorpå din fod nu træder, og det nye hus, der ligger hist oppe. Opsæt ikke valget for længe! Du kan ellers let miste dem begge. Husker du, at du engang i et angergivent øjeblik kaldte Brandt din onde dæmon? Nu har du fundet din gode, og står på den skillevej, der ikke tillader nogen betænkning. Hidtil har du læst "Enten" og fundet "Eller" forbandet kedelig. Læs nu om igen, og hvis du ikke kan finde dig i de fordringer, som den sidste stiller til dig, bryd da med Harriet, for det er bedre, at en fortabes, end at to skal gå til grunde. Vend om, Henry, før det bliver for sent! For er noget sandt, da er det de ord, som jeg engang fandt understregne i en bog, der lå på dit bord:

Til slangen går man kun den halve vej.
Den halve glider man imod sin vilje.

Inden Henry kunne fatte sig af den overraskelse, som denne alvorlige samtale havde frembragt, var From allerede oppe på bakkerne ved Hummeltofte, hvor hans skikkelse forsvandt mere og mere i tusmørket. Henry ilede efter et øjebliks betænkning op efter ham, men da han nåede omdrejningen ved vejen, blev han uvis stående, indtil Frederik var forsvundet. Så drejede han om til højre og fulgte langsomt landevejen, der fører ned til Frederiksdals Kro.

Da Henry trådte ind i den festligt oplyste sal, var Brandt just i færd med en længere tale, hvori han udviklede antikkens betydning for den moderne kunst med særligt hensyn til den indflydelse, som de forskellige tidsaldres sauceskåle har haft på menneskeheden. Uden at lade sig afbryde, jog han forskærergaflen ned i en kold kylling og langede den over til Henry, hvis glas Boldt var i travl bevægelse med at fylde. d'Acorda, der sad lige over for Henry, tilkastede ham et skulende blik og gav sig derpå igen i færd med de retter, hvormed bordet så rigeligt var forsynet. Af og til så han på sit ur, idet han lyttede opmærksomt, og i disse øjeblikke antog hans ansigt et næsten endnu modbydeligere udtryk, end det ellers plejede at have.

"Hvor er Frederik?" råbte Brandt, da han havde endt sin tale. "Stukket af, hvad? – Ja, det stikker ham somme tider, men derfor behøver du ikke at se så stikken ud, Henry! Stik på varerne, så kommer du snart på stikkerne igen. Hvad ønsker

du? – Chateau Lafitte eller Petit Bourgogne? – Petit? – kenne dich, Spiegelberg! Mit den kleinen fangt man an, und – – – For Guds skyld! Giv ham ikke krakmandler til kyllingerne, men lad agurkesalaten gå videre!"

Mens Brandt under latter og skæmt punktligt opfyldte en værts pligter, steg munterheden mere og mere, og den stivhed, som det blandede selskab i begyndelsen havde givet anledning til, bortskylledes af de ædle vine, der lidt efter lidt plettede dugen og åbnede hjerterne. Brandt syntes ved måltidets slutning ganske at have glemt sin aversion mod den fiffige italiener, hvis skål han udbragte i et længere foredrag, hvori han tillige udviklede de fordele, som handel, vandel og en friere omsætning fører med sig.

Efter at det lille selskab på Brandts opfordring havde ofret den virak til guderne, som en ægte havanna altid frembyder, begav man sig atter ind i den store sal, der efter Brandts anvisning nu havde antaget et ganske andet præg. I hver ende af salen havde et par grøntbetrukne spilleborde afløst de ærværdige, gammeldags sofaer, og midten beherskedes af et langt bord, på hvis snehvide dug man hverken så fade eller tallerkener, men derimod en sindrig konstrueret opsats, hvis øverste top kronedes af champagnens forsølvede propper, for derpå at gennemløbe diverse trin af rhinskvin, madeira og sherry.

"Død og pine!" sagde Boldt til Henry. "Hvor Brandt har oppet sig i aften! Hvem pokker skulle tro, at der kunne komme så meget ud af nogle gamle suppeterriner? Men pengene regner jo ned over ham som fluer i august måned."

"Ja, dem er her nok af," sagde Henry leende, "de spiste næsten mere ved bordet end vi andre. Jeg ved heller ikke noget sted, hvor der er så mange fluer som i Frederiksdal. Se blot, hvordan lysekronen ser ud!"

"Ja, fluer har fluenoder," bemærkede Brandt, som i dette øjeblik kom til. "De spytter på gulvet, hvor de vil, og danser på kongernes næser. Fanden må vide, hvad Vorherre har skabt dem til?"

"Erlauben Sie," sagde den svære herre, som havde talt med d'Acorda ved vognen, "dass ich es ihnen erkläre?"

"Vær så god," sagde Brandt, "De skal ikke genere Dem. Silence messieurs! Signor Vittorio vil holde et entomologisk foredrag over, hvorfor Vorherre har haft fluer i hovedet. Pas nu på, Boldt, at det ikke bliver svar på din ansøgning om trelirium demens!"

Signor Vittorio, der syntes at have fundet stort behag i Brandts livlige væsen, skønt han ikke forstod halvdelen af hans vittigheder, satte sig ned ved bordet og sagde, idet han på slet tysk henvendte ordet til Brandt: "Wir haben auch in Italien eine menge von diesen kleinen bestien. Si chiama – ah, come si chiama?"

"Lopper!" forklarede Brandt med en troskyldig mine. "Ja, Italien! Det er et land, hvor man bliver flået af tiggere, stegt af solen og ædt af lopper – jo, det har jeg alt sammen hørt før."

"Ah so!" svarede Vittorio, uden at agte på Henrys og Boldts latter. "Loper! Ganz recht – ho dementicato il nome. Also, dem hat il Dio geschaffen, weil man sonst kein lopenspiel bekommen konnte. Kennen Sie das lopenspiel?"

"Nej," svarede Brandt fuldkommen rolig. "Jeg kender kun dette med at ta'e effen eller ueffen på droskenumrene. Kennen Sie dieses mit essen und unessen? Das nennen wir Droschenspiel oder Karoschenspiel."

"Nein," svarede Vittorio med synlig anstrengelse for at følge med forklaringen. "Kenne es nichts, aber lopenspiel – – "

"L'hombrespiel," rettede Brandt.

"Ja wohl, l'hombrespiel!" gentog Vittorio uden at ane uråd. "Das spielen wir sehr oft in Napoli in den kleinen Tavernen; denn alles Hazardspiel ist verboten. Dann aber Spiel man so. Man nimmt ein stick zucchero und legt es auf dem tavoletta. Dann pariert man und wartet, bis eine l'hombre sich auf dem zucchero niedersetzt, und der, auf wessen zucchero die l'hombre sich niedergesetzt hat, bekommt den ganzen paré. Verstehen Sie?"

"Jo, jeg tror det nok," sagde Brandt, mens Vittorio tørrede sveden af panden, "skønt det var en lang forklaring. Hej, opvarter! En skål med hvidt sukker! Det må vi probere."

"Gør Dem ingen ulejlighed," råbte d'Acorda, idet han fo'r ud efter opvarteren. "Jeg skal selv hente det. Jeg så, at der stod en sukkerskål på buffeten inde i det andet værelse."

Med disse ord åbnede d'Acorda døren, som han smækkede i lige for næsen af den forbavsede opvarter. Derpå tog han et stykke sukker, mærkede sig nøje dets form og størrelse, og fremtog hurtig en lille flacon, hvoraf han lod en enkelt, olieagtig dråbe strømme ud på sukkerets overflade. Dernæst dyppede han spidsen af fingeren i et hvidt pulver, som han havde fremtaget samtidigt med den lille flacon, og gjorde et let strøg hen over sukkerets anden flade. Da han havde truffet disse små

forberedelser, gemte han stykket og bar derpå skålen ind til det ventende selskab.

"Bravo!" råbte Brandt, idet d'Acorda viste sig i døren. "Det kalder man at snyde politiet for kortpengene! Vil De give rundt, hr. d'Acorda, for i denne l'hombre er der nok ingen styrvolter at tage fra. Sikke volter de allerede slår med deres flueben! Man kan næppe holde styr på dem. Det er noget for dig, Henry, sådan et myggespil! Får man også noget, når de sætter sig på næsen, for det er nu hændet mig tre gange?"

"Nej," svarede d'Acorda, der havde budt sukkeret rundt. "Reglerne for spillet er følgende: Man holder en paré, for eksempel en daler på hvert stykke. Den, på hvis stykke sukker der først sætter sig en flue, tager den samlede indsats, som han kan lade stå eller trække ind, ligesom det behager ham. Hvis der derimod sætter sig to eller flere fluer på en gang, multipliceres indsatsen med fluernes antal, og han er da pligtig at holde den hele indsats, hvorimod det står de andre spillere frit for at træde tilbage, dersom de finder indsatsen for høj."

"Capisce?" spurgte signor Vittorio Brandt, som i et anfald af henrykkelse næsten omfavnede ham.

"Saraudlirksoak ekal luarksoak!" svarede Brandt, idet han gemytlig nikkede igen til den tykke italiener. "De forstår mig jo nok?"

"Hvad pokker er det for et sprog, du taler?" råbte Boldt.

"Kun en dialekt af det danske, som signor Vittorio kalder det. Det var grønlandsk, der flød fra mine læber."

"Hvad pokker betyder det?" spurgte Boldt Henry, der var nær ved at kvæles af latter.

"Det er en lærdom, han har hentet hos mig," hviskede Henry. "Han ville forleden dag absolut have at vide, hvad en stortorsk hedder på grønlandsk. – Hør nu op Brandt, med dine løjer, og lad os begynde spillet!"

"Ja, lad os nu være andægtige!" råbte Brandt, "skønt vi mangler Holmblads salmebog, og ikke har nogen anden bankør end Belzebub selv til at hjælpe filistrene mod Belials børn. Se, hvor der kommer liv i de sorte sataner! – Der er en af den urtekræmmeryngel! – Se, han spadserer hen til mig. Å, nu begynder han at rette på sine flipper! Det er et rent tab af otte rigsdaler."

Med disse ord kastede Brandt sig tilbage på stolen og sang med komisk fortvivlelse:

Flue, du lille, du luftige små,
sig mig, hvad tænker du egentlig på?
Trodse en helt af så ædel gevækst!
Du skulle læses en ordentlig tekst.

"Nej!" råbte d'Acorda. "Når De gør sådan et spektakel, får De aldrig en flue til at sætte sig. Det går med dem som med igler. De vil have fuldkommen ro. Den ringeste luftstrømning er nok til at blæse dem langt bort. Tillader De, hr. Vernon! Deres sukker ligger for nær ved Dem. Alle stykkerne må ligge omtrent en halv alen fra bordkanten."

Næppe havde d'Acorda trukket sin hånd bort, før en stor spyflue kom sejlende og slog ned på Henrys sukker.

"Skal han have dobbelt paré for den!" spurgte Brandt. "Den er akkurat dobbelt så stor som de andre."

"Nej vist ikke," svarede d'Acorda; "men nu kan han holde hele indsatsen mod os."

"Jeg holder den," sagde Henry roligt.

"Otte daler!" udbrød Boldt. "Det er en svær udskrivning."

"Ja, det er det altid med det dobbelte!" råbte Brandt. "Vent til ballonen går højere op, så skal du se, hvor det kribler i rygraden!"

Der blev en forventningsfuld tavshed. Alles øjne var hæftede på de små, sorte dyr, der i forskellige retninger krøb hen over den hvide dug. Pludselig dalede en ny flue ned og satte sig igen på Henrys sukker,

"Død og pine!" råbte Brandt. "Du har lykken med dig. Jeg har nu haft bid tre gange, men altid er der vinket af igen. Holder du alle fire og tres, Henry?"

"Naturligvis," svarede denne tørt.

"Ja, så melder jeg mig fra!" råbte Boldt. "Det er jo et rent Blankenstein, det spil."

d'Acorda kastede et lurende blik til den sølvdynge, der allerede lå foran Henry, og Brandt hviskede: "Se, hvor han skyder pengeskuffen ud og ind! Man skulle tro, at Vorherre havde været på veje til at gøre hans mund til en krupierskovl."

"Faites votre jeu, messieurs!" råbte signor Vittorio med en stemme og et tonefald, som fik Brandt til at bemærke, at den vise havde han vist sunget før.

Indsatserne lagdes på bordet, og Brandts spådom begyndte at gå i opfyldelse. Spændingen var allerede nu så stor, at enhver tilbageholdt det sagteste åndedrag, så at man ganske tydeligt hørte de omkringflyvende fluers surren. Kun Henry og d'Acorda syntes fuldkommen rolige. Signor Vittorio var derimod blevet blodrød i sit store ansigt, og årerne på hans pande svulmede. Han fæstede sine stive, stirrende øjne snart på sukkeret, snart

på d'Acorda, som om han ville anråbe ham om bistand. I samme øjeblik hørtes igen en surrende lyd, og to fluer faldt samtidig ned på Henrys sukker.

"Det er, Gud hjælpe mig, to elskende og dobbelt indsats!" brølede Brandt. "Nu skal fanden spille med dig længere! Dit sukker er jo ligesom forhekset! De to fluer var jo ganske matte, dengang de krøb hen over bordet."

"Ja, det kan nu have en anden grund," råbte d'Acorda med en rå latter, mens Brandt i sin harme knipsede til Henrys sukker, så at det fløj langt ud i stuen.

"Holder De hele indsatsen på ny, hr. Vernon?" spurgte d'Acorda.

"Halver den!" hviskede Brandt. "Der er ingen, som holder mod det hele. Det bliver jo næsten et tusind daler."

"Holder De den hele indsats," spurgte Henry i en tone og med et blik, som fik d'Acorda til at bide sig i læben, "så antager jeg, at jeg også kan holde den. Er der nogen af de andre herrer, der holder denne gang?"

Alle trak sig tilbage med undtagelse af signor Vittorio, der tilkastede d'Acorda et betydningsfuldt blik, denne rettede ligegyldigt på den store diamantbrystnål, som han bar i sit kalvekryds, og Vittorio trak sig tilbage.

"Nu er det nok os to, som skal spille!" udbrød d'Acorda. "Hvor er Deres sukker?"

Henry tog et nyt stykke af sukkerskålen, men Brandt hviskede til Boldt:

"Henry er gal. Nu taber han, det er jeg vis på. Fordømt, at jeg knipsede til det stykke. Det var mageligt sine to tusinde daler værd."

Alles øjne vogtede på ny på de to stykker, der så uskyldigt lå foran de spillende. Flere fluer nærmede sig det, som lå foran d'Acorda, men så snart de kom i et par tommers afstand, drejede de af og krøb videre. Endelig kom en krybende midt imellem de spillende. Den nærmede sig d'Acorda, men fløj pludseligt op og dalede lige ned på sukkeret foran Henry.

"Hurra!" råbte Brandt, der i den største spænding havde fulgt fluens manøvre. "Nu griner bankøren og dyden græder! Den flue ville jeg i dit sted balsamere, Henry."

Denne strøg gevinsten til sig og sagde med et irriterende smil til d'Acorda: "Har De måske lyst til at prøve det endnu en gang?"

"Ja, jeg holder en fjerdedel af beløbet i rede penge," svarede d'Acorda. "Resten parole d'honneur eller mod en anvisning – ganske som De behager."

"Tak, en anvisning er vistnok det sikreste," svarede Henry hånligt. "Å, Boldt, hent et skrivetøj – der står et inde hos værten."

d'Acorda udstedte anvisningen lige så rolig, som om han kvitterede en regning, og spillet begyndte på ny, men også denne gang kårede de lunefulde insekter Henry til deres yndling.

"Lad os prøve tre gange endnu!" råbte d'Acorda.

"Hør op!" hviskede Boldt til Henry. "Du er rasende. Du kan jo tabe en seks, otte tusinde daler på den måde."

"Fortem fortuna!" hviskede Henry igen. "Jeg har lyst til at knække halsen på denne fordømte italiener. Jeg hader ham værre end pesten."

"De skulle vende Deres sukker," sagde Brandt. "Måske bider den anden side bedre."

"Måske," svarede d'Acorda smilende. "Voyons!"

Næppe havde d'Acorda vendt sit stykke, førend en flue kom sejlende og satte sig derpå. Henry skød ganske rolig hele gevinsten over til ham og sagde blot: "Endnu en gang!"

"Det bliver en dyr gang, den," hviskede Brandt til ham. "Ser du? Der er den! – Den er værre end den på Bellevue!"

Henry blev ganske bleg, og hans øjne lynede ved d'Acordas ord:

"Nu er det nok Dem, som får brug for skrivetøjet. Hvis De ønsker det, vil jeg eftergive Dem den tredje gang. Man kan også drive dette spil for vidt."

"Jeg lader mig ikke eftergive noget," svarede Henry stolt, men med dirrende stemme. "Kom an igen!"

"Kom an, Proserpina, Kalliope, stem op!" brølede Brandt, der nu var lige så ivrig, som om han selv deltog i spillet. "Hvad er en lille "basse", ja hvad er selv en "nappe" mod dette her? Det er et spil, som ville fryde de fordømte i Helvede. Død og helvede! Der tabte du igen, Henry! De sværmer jo omkring d'Acordas sukker som gribbe om et ådsel."

Mens Henry udstedte anvisningen, hørte man en vogn rulle op for døren. Et blandet kor af latter, stemmer og små hvin klang fra korridoren. Brandt og Boldt ilede ud, og et øjeblik efter åbnedes begge fløjdøre, – et malerisk tableau viste sig for de tilbageblevnes nysgerrige blikke.

I spidsen gik Brandt, stolt som en gardeofficer, med en uhyre muffe på hovedet og en lyserød silkeparasol i hånden. Derpå fulgte fire eller fem meget pyntede, særdeles smilende og

aldeles ugenerte damer, der i baggrunden sluttedes af Laura, som nysgerrig tittede over de andres skuldre, støttende sig til Boldt, der med usædvanlig energi sang i højen sky:

Jeg er ingen Josef! Jeg er ingen nar!
Kom kun, I flotte dryader.
Kom, lille Laura, som spillemænd har
i øjets par!
Lad dem kun spille! Jeg frygter dem ej,
tømmermænd ikkun jeg hader!
Så hader jeg brøndvand og pigernes nej –
og lammesteg.
Nu klar, alle manne, ved pumper og pøs!
Læns bollen, vor skude, skænk i for din tøs!
For nu går det løs!

"Brandt!" råbte Henry, idet han fo'r hen imod ham. "Dette er ikke efter aftalen! Dette er ikke fair!"

Så, fanden i vold med det!" råbte Brandt. "Skal vi nu have de forbandede nykker igen! Tag eksempel af signor Vittorio! Valser han ikke allerede ned ad gulvet med Josefine, så tyk som han er. Han ser ud som en svedende centrifugalpumpe."

"Ja vist," udbrød Henry heftig. "Du tror naturligvis at kunne slå det hele hen i narrestreger. Men fra i aften er vi færdige med hinanden, forstår du?"

"Nej gu' gør jeg ej," svarede Brandt, "ikke et levende muk. Kan jeg gøre for, at du spiller som et asen og taber dine penge? Det *måtte* du jo naturligvis, da man selv med en almindelig fluesnapperforstand kan indse, at fluerne ikke i et køre vil sætte sig på det samme stykke sukker."

"Å, pokker i vold med pengene!" råbte Henry, idet han bestræbte sig for at rive sig løs fra Brandt. "Jeg har råd til at tabe, hvad jeg tabte, og gjorde det kun fordi jeg var vis på at opdage, at den fordømte italiener gjorde hundekunster med os alle. Hvor blev hans sukker af? Giv mig det! Jeg vil undersøge det kemisk, og lad mig så gå."

"Men plager fanden dig, Henry!" råbte Brandt, der blev ved at holde fast på ham. "Du vil da ikke fordærve stemningen ved at stikke af? Sukkeret kan jeg sågu ikke give dig igen, med mindre du vil presse hele den italienske citron. Han åd det jo i sig, mens du var i færd med anvisningen. Når du ikke er gnaven, fordi du har tabt, så ved jeg pokker ikke, hvad du hyler for, for pigebørnene har du da set før. Hvad siger du om den små derhenne, som Boldt forgæves søger at bedåre? Se, hvor mildt hun skæver hen til dig! Hun tager sig forbandet godt ud i den lyserøde musselinskjole. Ikke sandt, Henry, hun ligner den små Laura Petersen?"

"Laura!" udråbte Henry, idet han fo'r hen til hende og heftigt greb hende ved armen. "Hvordan kommer du her?"

"Hoho!" mumlede Brandt ved sig selv med et uhyggeligt smil. "Der fik kanariefuglen hampefrø. Så bliver den nok på limpinden resten af natten. – Dette her er ganske andægtigt, ikke sandt?" henvendte han sig til signor Vittorio, som udmattet var sunket ned på en sofa, med Josefine på sit skød. "Det vækker en højere stemning, som From siger, og giver ligesom lyst til at se, hvordan en flaske champagne tager sig ud indvendig."

"Ganz prächtig!" stønnede Vittorio. "Per Baccho, ganz prächtig! Das ist was ganz lokales! Hier wollen wir den ganzen Nacht hindurch bummeln."

"Javel gamle!" svarede Brandt leende. "Det vil vi. Lokalet egner sig ganske dertil. Dansesal her og rekreations værelser ovenpå. Ohøj, Boldt! Flyt de små sofaer hen til bordet, og lad konfekten komme ind."

Ligesom Boldt ville til at udføre ordren, åbnedes døren, og tre nye personer viste sig til selskabets forundring og Brandts usigelige moro. Den ene var en vissen, vindøjet person med et hørgult hår, et mikroskopisk fipskæg og med en næse, der bestandig græd over en så betydelig misvækst. Under armen bar han en klarinet fra det forrige århundrede. Den anden så ud, som om han havde lidt et tryk af den ublide skæbne, og måske var det ved denne lejlighed, at skuldrene var gået op over hans hoved, brystet ned i hans mave, der, til gengæld, i vild fortvivlelse havde søgt ophold på hans ryg, hvor den dannede en "præmiepukkel", som Brandt udtrykte sig. Denne kunne imidlertid til dels tages af, og viste sig da under skikkelse af en anselig lirekasse, hvis glat slidte håndtag vidnede både om alder og om ejerens stræbsomme vindskibelighed. Den tredje ragede som en gigant op over sine kolleger. Hans svære, joviale ansigt strålede med en rødme som den opgående morgensols, og det sorte plaster over det venstre øje syntes at antyde, at han havde sat dette i pant i et eller andet Mimers-telt på Dyrehavsbakken. Det andet var i en uafladelig bevægelse, og stirrede snart ned mod et par hullede støvler, snart op på en afgnedet filthat, der ligesom ejerens andre beklædningsstykker syntes at længes stærkt efter renæssanceperioden. I den højre hånd holdt han sanggudens olympiske plekter, der gav sig til kende som en afbrudt og med allunskind omvundet Thyrsus; fra den venstre dinglede et par af de cymbler, som korybanterne

slog på Kreta, og på ryggen bar han Diogenes' tønde, lukket for begge ender med et mægtigt kalveskind.

"Voila, messieurs," råbte Brandt, "de berømte kabinetsstykker fra Kirsten Pil! Alle tre lige så gode som én Dreyschock! Han med trommen er Ole Skeje, tidligere helbefaren – der er derfor endnu lidt sejlende ved ham. Han med puklen er Rasmus Vold, første opfinder af at give lirekasserne horn – han har været slem i sine unge dage! – Han med klarinetten er den verdensberømte Niels Styr, hæderlig bekendt ved at have fundet loven for ballonernes styring. Han har fået dem til at gå rundt i stedet for til vejrs, og er i den anledning tilkendt medaljen '*Litteris et Artibus*' fra Sverrig. –

Hej, musikanter, spil op! – "Musik, musik! Den store kinesiske tromme!" som kejseren så rigtig bemærkede, da han bad Vorherre om en rolig død."

De tre virtuoser begyndte en rasende musik, som dog ikke var tilstrækkelig til at overdøve det larmende selskabs latter og de høje forfærdelseshvin, som damerne udstødte, når en champagneprop uventet knaldede af, eller en hånd greb fejl af konfekten. Stemningen, der før havde været "gemytlig", som Brandt kaldte det, begyndte nu at blive bakkantisk. Stole, borde og sofaer blev rykket til side, og snart hvirvledes både løst og fast afsted i takt efter det øredøvende orkester.

"Hvor er hr. Vernon?" spurgte d'Acorda, som midt i al denne tummel var den eneste, på hvem vinen ikke havde gjort sin indflydelse gældende. "Han er da ikke gået?"

"Død og pine!" råbte Brandt, hvis stirrende øjne gjorde et sidste forsøg på at oplede ham. "Hvor er Henry, og hvor er den

lille Laura? Det er et forbandet kønt pigebarn. De er vist ude at kikke stjerner sammen."

"Er det ikke hans hat og stok?" spurgte d'Acorda urolig. "Jeg synes, jeg skulle kende dem."

"Jo, du har ganske ret," lallede Brandt, hvis sanser omtågedes mere og mere. "Det er hans stok, og du har en gevaltig hat. Vi er jo dus, er vi ikke? Det var jo dig, jeg drak dus med, og ikke med den tykke Vittorio? Lad Henry gå fanden i vold, og lad os få to knækbejnere, inden vi går hjem. Jeg er så rusten i halsen."

"Undskyld mig et øjeblik," sagde d'Acorda. "Jeg vil ud og se efter dem."

"Ja, gør kun det, gamle!" bemærkede Brandt, der forgæves stræbte at rejse sig. "Og sæt så nogle nye hængsler i den chatolklap, du har hængende under næsen, for du ser egentlig gruelig gal ud. Og se så efter, om du med det samme kan få fat på en droske til mig. Det kunne vist gøre godt, om jeg moverede mig lidt."

d'Acorda, der ikke lod sig genere af Brandts pludselige fortrolighed, ilede ud i korridoren, hvor han blev stående et øjeblik uvis og lyttende. Til venstre førte døren ind til køkkenet, hvorfra han hørte den raslende larm af tallerkener og køkkentøj, der var i idelig bevægelse. Til højre gik en trappe op til gæsteværelserne, og en dør ind til nogle mindre værelser, der undertiden lejes ud til folk fra hovedstaden. Denne dør stod på klem, og det forekom ham, at han derindefra hørte en dæmpet, hviskende samtale. Han skød sagte døren op, tittede ind, og skelnede trods mørket de utydelige omrids af to personer, der sad i sofaen. Lige så lydløst, som han havde åbnet døren, skød han den til igen. Derpå tog han sin kappe, som hang i

korridoren, hyllede sig i den på italiensk vis, så at kun panden og øjnene var fri, og begav sig med ilsomme skridt ned mod Møllebroen, hvor han forsvandt i mørket.

d'Acordas skarpe blik havde ikke bedraget ham. Det var virkelig Henry og Laura, der sad i den lille stue, hvis vinduer vendte ud til vejen. Ingen havde bemærket den lette italieners katteagtige fjed, og det var ikke *hans* blik, der havde fremkaldt den tavshed, som nu herskede i stuen.

Laura sad eller rettere lå i hjørnet af sofaen med sit smukke hoved hvilende på sin højre arm, der hang ud over ryglænet. Hun hulkede, og var i en så stærk sindsbevægelse, at hun næppe var tilgængelig for de ord, som Henry hviskede til hende. Han havde lagt sin arm om hendes liv, og mens han således sad bøjet over hende, syntes hans blussende kinder og hans stilling mere at tyde på en elsker end på en ven og rådgiver. Laura blev ved at hulke, og Henry, der selv følte sine argumenters svaghed og det farlige i situationen, gik hen til vinduet, hvorfra han så ud i den bælgmørke nat.

Han følte sig uhyggelig til mode ved de kontraster, som i dette øjeblik brød sig omkring ham. Hist ude den tavse nat i al dens stilhed og fred – ikke en stjerne på den skyslørede himmel. Der inde de støjende råb, den vilde latter, den øredøvende musik. Hist ude – kun en fjerdingvej fra det sted, hvor han stod – *hendes* fredelige kammer med de duftende blomster, det gammeldags fortepiano, skrivebordet med hendes pult, og Bibelen opslået derpå. Her inde krostuen med dens fugtige mure, dens ejendommelige atmosfære, en blanding af indeklemt luft, punchedamp og gammel tobaksrøg, dens halvslidte møbler, dens klamme uhygge, og fremfor alt

Laura, om hvem han følte, at hun ville gå til grunde, hvis ikke han reddede hende på sit livs og sin lykkes bekostning. Han væmmedes i dette øjeblik ved sig selv, ved al den usselhed, som omgav ham, og da Brandts hæse, lallende stemme hørtes ude i korridoren for at lade kusken spænde for, svor han ved sig selv, at dette skulle være sidste gang. Han nærmede sig Laura, der lå sammensunken på sofaen, tog hendes hånd og sagde med fasthed:

"Laura! Endnu for denne gang vil jeg se gennem fingre med dig, fordi dine veninder har narret dig herud, men, så sandt jeg lever, det bliver sidste gang."

Hun hævede ansigtet imod ham, skjulte det i begge sine hænder og sagde hulkende: "Å, Henry, hvor kan du være så grusom!"

"Jeg er ikke grusom," svarede han, idet han på ny tog plads ved hendes side, "og de folk, hos hvilke jeg har fået dig anbragt, er det heller ikke, men du er grusom mod dig selv. Tænk på, hvad enden vil blive, når jeg forlader dig."

"Ja, men du forlader mig ikke!" råbte hun fortvivlet, idet hun fo'r op og kastede sig om hans hals, "vel, Henry? Du kan, du må ikke forlade mig! Å, sig det blot en eneste gang, en eneste gang: "Jeg vil ikke forlade dig, jeg vil ikke give dig hen til skændsel og vanære"."

Henry søgte at frigøre sig for de bløde arme, der slyngede sig om hans hals, men hun klyngede sig fastere til ham, og hendes hede ånde strejfede hans kind, idet hun hviskede: "Henry, jeg kan ikke forlade dig, hører du? Aldrig, aldrig, aldrig! Jeg har lagt dig så fast på mit hjerte som ingen anden, og river du dig løs, så forbløder jeg mig. Jeg bryder mig ikke om noget mere! Jeg

ønsker intet mere! Jeg gør ingen anden fordring, end at se dig og høre dig tale! Ak, det er grueligt at måtte sige det – jeg tror, jeg går fra forstanden, dersom du forlader mig. Jeg lever kun i dig! Jeg drømmer kun om dig! Jeg kan ikke være dig foruden!"

Henry forfærdedes over den lidenskabelige heftighed, hvormed disse ord udtaltes. Han snoede sig ud af hendes arme, trådte et skridt tilbage og sagde: "Laura, kom dog til fornuft! Jeg kan ikke opfylde dit forlangende, det er umuligt. Jeg har jo fortalt dig det hele."

"Fortalt!" råbte hun, idet hun i fortvivlelse vred sine hænder. "Å, hvad er det, du har fortalt? Ved du, hvordan det kan skære i hjertet, når man elsker uden at blive elsket igen? Det ved du ikke! Du kan ikke forestille dig det! Men tænk at denne fine dame en dag sagde: "Du må forlade mig! Jeg tør ikke se dig. Jeg har elsket dig, men nu elsker jeg en anden, som står langt over dig." Å, Henry, da ville du føle, hvordan det kan svie og værke i ens bryst, og du ville ikke gøre det, som du nu gør mod mig."

Henry bøjede sig ned over hende og sagde rørt:

"Stakkels, stakkels Laura, det er umuligt!"

Han følte, hvordan hun pludselig blev tung i hans arme. Hovedet sank ned mod hans skulder, og han bar hende afmægtig tilbage til sofaen. I samme øjeblik rullede en vogn rask forbi kroen. Man hørte den køre over Møllebroen, men pludselig standsede den med et brag. Hestenes hovslag buldrede mod det hule træværk, skrig og forvirrede råb af forskellige stemmer hørtes af og til, når de ikke overdøvedes af larmen fra salen. Henry fo'r til vinduet og stirrede ud, men så i det tætte mørke kun et par karle, der i urolig skyndsomhed ilede ned mod broen med et par lygter. En frygtelig rædsel greb

ham. Rimeligvis var hestene blevet sky for den brusende lyd af det store møllehjul, og måske var det etatsrådens vogn, der var kørt forbi. Det kunne netop passe med tiden. Tanken om Harriet og den fare, hvori hun kunne være stedt, fo'r som et lynglimt gennem hans sjæl. Han ville styrte ud for at hjælpe og redde, men havde samme fornemmelse som i drømme, hvor foden ikke kan flyttes, om det så gælder livet selv. For første gang følte han, at kræfterne svigtede, og at bevidstheden var nær ved at forlade ham.

Mens han således halvt sanseløs stirrede ud ad vinduet, så han flere skikkelser ile forbi i mørket, og troede blandt de forvirrede stemmer at kunne skelne snart d'Acordas, snart etatsråd Grams røst. Han ville forlade værelset, men i samme øjeblik blev døren til korridoren revet op, og hurtige trin af personer lød udenfor.

"Ih, du milde fredsens Gud, søde Kristian!" udbrød en stemme, på hvilken han øjeblikkelig genkendte justitsrådinde Gram, etatsrådens svigerinde. "Sagde jeg det ikke alt sammen i går aftes? Grev Hjelmkrone har selv fortalt mig, at disse heste var alt for unge, og at englænderen solgte dem, fordi de havde flyvekuller."

"Å, fanden i vold med, hvad den vindbeutel siger!" råbte etatsråden hidsig. "Hestene fejler s'gu ikke mere end jeg, men de er ikke vante til lyden af vandhjulet. Det var også en forbandet idé af kusken at køre her forbi i stedet for ad Bagsværd."

"Ja, Gud forlade ham hans synd!" råbte justitsrådinden igen. "Men du må forlade mig, for hvad grev Hjelmkrone siger om heste, det er, ved den gode Gud, sandt. Dem forstår han sig på."

"Å, pokker i vold med det hele!" råbte etatsråden. "Der er jo ingen ulykke sket. Hvad er det så værd at vrøvle så meget derom?"

"Ih, du store Gud!" skreg justitsrådinden med fornyet heftighed. "Ingen ulykke sket? Da kalder jeg rigtignok det en ulykke at miste sin gode parasol og få sin nederdel spoleret, ikke at tale om, at vi jo alle kunne være kommet ind under møllehjulet og malede halvt fordærvede."

"Å, passiar!" svarede etatsråden. "Man kommer s'gu ikke under et møllehjul, fordi man kører mod en brostolpe, men I fruentimmer tror nu straks, at hele verden skal forgå, fordi en hest står på bagbenene. Det værste bliver med at få vognhjulet i stand. Vi får måske lov til at blive her en times tid eller to, og det bliver mindre fornøjeligt. Gå ind i den store sal, Vilhelmine, og tag Harriet med dig. Nå, Gud ske lov, der kommer d'Acorda!"

Henry lyttede med spændt opmærksomhed. Han kunne høre hjertet hamre mod sit bryst og følte blodet suse gennem sit hoved. Der var blevet nogle øjeblikkes stilhed i salen, rimeligvis fordi man også der havde hørt, hvad der var passeret på landevejen. Han hørte døren blive åbnet, men næsten lige så hurtig smækket i under en skraldende latter, som dog overdøvedes af justitsrådindens skarpe stemme, der udbrød:

"Ih, Gud fri og frels os, søde Kristian! Hvad er det dog for en knejpe, du har ført os ind i? Det er jo det sjofleste selskab, der er derinde, og den slemme forlade mig min synd, tror jeg ved Gud ikke, at de sidder og drikker punch med fruentimmer. Hør, hvor de skråler og synger! Og i det selskab vil du føre Harriet ind?"

Henry lænede sig op til døren og hørte Harriets stemme sige: "Lad os gå ovenpå, tante, og vente til vognen kommer."

"Det går aldrig an, mine damer," klang d'Acordas skærende røst. "Der er vasket gulv deroppe. Jeg spurgte netop værten derom. Jeg går blot ned for at se til vognen og skal være her om et øjeblik."

"Så lad os gå herind," sagde etatsråden, idet han tog i låsen til det værelse, hvor Henry stod skjult. "Det ene forbandede hul er jo lige så godt som det andet. Lad os få nogle lys i en fart, Mortensen! Hvad er det for et selskab, De har herude i nat? Jeg troede ikke, at De tog imod sådanne gæster?"

"Etatsråden må undskylde," lød værtens dybe stemme, "men i så knappe tider må man tage, hvad man kan få. Besøget herude er taget svært af, nu skal jo alle på Strandvejen. Hej, Julle, tag to stearinlys og sæt dem ind i det blå værelse!"

Atter knirkede dørlåsen under etatsrådens hånd, og Henry flygtede instinktmæssig hen foran Laura, til hvem han hviskede: "Ikke en lyd, hører du?"

Hun svarede ikke, og da han tog hendes hånd, var den kold som is.

Ligesom etatsråden ville åbne døren, blev begge fløjdørene til salen revet op under en frygtelig janitsjarmusik, der fra fuldt orkester faldt af i en skrattende solofanfare for klarinet, og da denne var endt, hørte man Brandt råbe:

"Undskyld, mine ærede herrer og damer, at vi ikke kan tilbyde Dem større kunstnydelse end østers med krakmandler! Resten er spist, og vi er alle så yndigt fulde – fulde af glæde over at se os beærede af et så æret – så velnæret ville jeg sige – selskabs nærværelse som det nærværende. – Lad være at dunke

mig i ryggen, Boldt, og grin ikke ad mig, når jeg holder taler! Det er upassende i et øjeblik som det nærværende. – Hvad var det nu jeg ville sige? – I et øjeblik som det nærværende, hvor det er upassende at stå og vrøvle, sådan som jeg gør, ville jeg foreslå, nu, da hjertets strenge røres dybt og klinger længe, at vi får – at vi får, mener jeg – at vi tyrer en lille basse, sådan en, som en fader kan spille med sine børn. – Å, så for satan, Boldt! Hør op med at dreje på den lirekasse! Selskabet kan jo ikke høre, hvad jeg selv siger."

"Det behøves heller ikke!" tordnede etatsråden. "Hvis De ikke har Deres næse bag døren inden et sekund, skal jeg slå den itu på Dem!"

"Meget vel, højstærede!" svarede Brandt. "Et sekund er også en tid, som astronomerne siger. Vel har jeg ikke den fornøjelse at kende Dem personlig, men Deres ærede ansigt tiltaler mig i en overordentlig grad. De ligner komplet vinkyperen på Vandkunsten, og skulle Deres hjerte ligesom hans stå til varm punch og forlorne skildvagter, så værsenartig at trine nærmere! Varerne kan straks serveres."

"Ih, du milde frelsens Gud!" skreg justitsrådinden. "Hvor han er rude! Han er fuld, søde Kristian. Forivre dig ikke. Han er ganske vist fuld."

"Ja ganske vist," vrængede Brandt, idet han trådte ud ad døren, til hvis stolpe han hidtil havde lænet sig. "Fuld som en allike og drukken som en droskekusk, hvilket for resten er synonymer, som Levin allerede har bemærket. Fatter De det højere begreb i en 'donner', min elskværdige svingbasse? Kender De betydningen af en 'snitzer', min yndige kærlingetand, eller aner De derivationen af begrebet 'gir', gamle

korsblomst? Ved De, hvad det vil sige at få en pisk, en hat, eller én på lampen? Aner De det mystiske i at være på støvlerne, at pille en kæfer, trække en bjørn eller gå med et skab? Kender De brevet til de filippenser, min rødmende furunkel? Det forekommer mig i dette øjeblik, at De godt kunne være forfatterinden dertil."

Denne hentydning til nogle tiltrækningspunkter i justitsrådindens ansigt bragte hende så fuldkomment ud af fatning, at hun segnede om i etatsrådens arme, hvor hun under en krampagtig, hysterisk gråd udbrød:

"Gud, søde Kristian! At *det* skulle hændes mig, at jeg skulle torteres i din nærværelse af sådan en herre! Det havde jeg, så sandt jeg er dydig, aldrig troet."

"Dydig!" råbte Brandt med skraldende latter. "Hvem fanden forlanger, at sådan en gammel gebisbærer skal være dydig? Man gør kun en dyd af en vis årsags skyld, men De har måske ikke lidt af omgangssyge i Deres unge alder?"

"Gud, Kristian," stønnede justitsrådinden, "slå ham dog ikke ihjel! Du er så frygtelig hidsig, når du bliver vred. Å, min søde Harriet, at du skulle høre din stakkels, gamle tante blive således maltrakteret!"

Et betydeligt bulder, der fulgte oven på disse ord, tilkendegav, at Brandt og hans kompagni var kastet tilbage af den rasende etatsråd, hvis eder og skældsord genlød i korridoren, mens Brandt fornaglede låsen og barrikaderede døren. Samtidig dermed åbnedes døren til Henrys værelse, og den grædende justitsrådinde sank ned på en stol.

Henry skælvede over hele sit legeme, da Harriet udbrød: "Min Gud, tante, hvor jeg blev bange for det vilde menneske! Blot der

ikke er nogen herinde?"

"Ih, du milde, forbarmende Gud!" hylede justitsrådinden. "Hvad er det, du siger? Skaf lys, straks på minuttet! Jeg tør ikke være et øjeblik alene i mørket."

Harriet vendte sig mod døren for at skaffe lys, men i det samme åbnedes denne, og en tjenestepige trådte ind med to stager, som hun satte på bordet.

"Henry!" udbrød Harriet smerteligt. "O, min Gud!"

Han svarede ikke, men stirrede stift hen for sig. Det forekom ham, at lysene dansede på bordet, og at Harriets stemme kom langtfra, som fra en uhyre dybde.

"Nej, du milde forbarmende!" råbte justitsrådinden. "Nu har jeg aldrig set så galt. Det er, ved den levende Gud, hr. Vernon! Ja, jeg har nok hørt en fugl synge derom."

"Henry!" klang i det samme en mat stemme fra sofaen. "Hvor er du, Henry? Hvad er der sket? Å, jeg er så forvirret!"

Harriet udstødte et svagt skrig ved lyden af denne stemme. Hun pressede den venstre hånd mod sit bryst med et udtryk, som led hun den dødeligste smerte, og vendte derpå sit hoved bort, idet hun støttede sig på tantens skulder.

"Du min Gud og fader!" råbte denne på ny. "Hvad er dog alt dette her? Er det ikke den lille Laura Petersen fra Nyboder, som syede hos os i fjor. Hvad skal dog alt dette betyde? Hvorledes kommer De her?"

Laura svarede ikke, men stirrede omkring sig med et forvildet blik. Hun greb Henry ved armen og sagde grædende:

"Å, Henry! Det er hende, du har fortalt mig om! Det er hende, du elsker!"

Henry gjorde et forsøg på at tale, men det var, som om en jernhånd sammensnørede hans strube. Han gjorde et skridt fremad, vaklede og ville være faldet om, hvis ikke Laura, der i samme øjeblik rejste sig, havde grebet ham ved armen.

"Lad os gå!" hviskede Harriet. "Lad mig komme bort herfra. Jeg er syg. Luften herinde er som forpestet. Jeg kan ikke tåle den."

"Gud, min søde, velsignede Harriet, hvordan er det, du har det?" udbrød justitsrådinden i den højeste forfærdelse. "Du ser jo ud, som du skulle dø. Gud, vent et øjeblik, så skal jeg hægte dig op. – Nej, det er sandt, du bruger jo engelske snøreliv, som ikke klemmer. Å, min Gud, hvordan er det, jeg står og tosser i det! Vent et øjeblik, mit sødeste barn! – – Å, min Gud, hr. Vernon, hun dør! Jeg er vis på hun dør! Gud velsigne Dem for et par hoffmannsdråber."

Henry så Harriets billede i spejlet. Hun var ligbleg, og hendes smukke hoved lå uden bevægelse op imod tantens bryst. Hendes hvide hætte var gledet tilbage, de sorte lokker havde løsnet sig og faldt i vild uorden ned om hendes hals, hendes mørke øjne var lukkede, hendes fine mund halvt åben – det så næsten ud som om hun sov. I dette øjeblik viste d'Acorda sig i døren, hvor han blev stående, idet han hæftede sit stikkende blik på Henry med et uheldvarslende udtryk. Det var ligesom dette blik gav Henry fornyet liv. Han snoede sig ud af Lauras arm, fløj hen imod døren med en kraft, som bragte d'Acorda til at forsvinde i korridoren, og styrtede som et jaget dyr ud i den bælgmørke nat.

Solen, som den næste dag hævede sig over Frederiksdals skovkransede bakker og forvandlede de mørke morgentåger til glimrende dug, var så klar og strålende, som en dansk junisol overhovedet formår. Dens stråler spillede hen over træernes lysegrønne løv, kastede glanslys ind under stammerne, forgyldte pile- og ellebuskene langs med åen, forvandlede dugdråberne i edderkoppernes spind til tindrende diamanter og fo'r så videre for at bringe hilsen og god morgen til alle.

Dens klare lys brød frem over Marmorkirken og bestræbte sig for i enkelte, listende stråler at udspejde, hvad der gik for sig i Henrys soveværelse inden for de tæt sammentrukne damaskes gardiner. En tittede ind i Froms kvistværelse og syntes at skinne dobbelt så klart over dets fredelige hygge. En anden belyste den store krostue i Frederiksdal og drog de væltede puncheboller, de sønderbrudte glas, den tilsølede dug og de omstyrtede, ituslagne møbler som lige så mange vidner om nattens vederstyggelighed frem af den atmosfære af punchedamp og tobak, hvori de var indhyllede. Derfra fo'r dens stråler hen over Furesøens småtoppede bølger, listede sig gennem skoven og brød gennem de dugslagne vinduer ind i etatsråd Grams havestue, uden at lade sig genere af den nye værdighed, for solen, den største filantrop og kosmopolit, lider ikke af fornemhed, om den end af og til kan have nogle drivere af skyer i sit forgemak.

I den hyggelige havestue, hvor man havde en vid udsigt ned til Åsevang, og over Furesøens blanke vande kunne se Eremitagen i det fjerne, var en del af de personer forsamlede, som havde grebet så forstyrrende ind i nattens begivenheder. Etatsråden gik op og ned ad gulvet med et ansigt, der tydede

på, at en huslig orkan allerede så tidlig om morgenen var faret gennem et hjem, hvor alt var fredeligt og hyggeligt, undtagen når husherren var i dårligt humør. Ved vinduet til højre camperede etatsrådens hjælpetropper i form af hans svigerinde, en høj statelig dame med skarpe træk og en ikke ubetydelig fortid, dækket med tvivlsom sikkerhed af de forskansninger, som forlorne tænder, sidekrøller og lignende attrapper søger at sætte mod den fremstormende tid. Om hendes smalle læber spillede endnu et hoverende sejrssmil, og hendes mørkegrå øjne vandrede bag strikketøjet fra Harriet til etatsrådinden, der sad ved det andet vindue og stirrede ud i den morgenbelyste have. Også hun var noget til års, og hendes mørke hår viste allerede hist og her enkelte af tidens sølvstænk, men ligesom hun ikke søgte at dække det ved toilettets mangfoldige kunster, således var der i hendes blege ansigt et udtryk af vemod, som mindede om en for hurtig afblomstring.

Ved det runde bord midt i havestuen stod Harriet i færd med at tørre tetøjet af. Hun bar trods morgenen sin sædvanlige højhalsede, sorte kjole, men hendes kinder syntes i dag næsten endnu hvidere end den smalle, glat nedfaldende krave, der dækkede hendes hals. Som hun stod der belyst af morgenskæret fra haven, så hun mere ud som en sorgens genius, end som en ung, to og tyveårig pige, og hendes øjne havde ganske mod sædvane fået farlige rivaler i de stenkulsperler, som blinkede på hendes bryst. Der var over hele hendes holdning en vis usikkerhed, en vis mat nedslagenhed, der ytrede sig i den mindste af hendes bevægelser. Hun forrettede dagens morgengerning med en mekanisk, næsten automatagtig ro, det var som om hendes hænder arbejdede ubevidst, som om hun

vel havde syn for alt, hvad der foregik, men kun på samme måde som søvngængeren, hvis hele åndelige liv er koncentreret i hans indre jeg. Da hun havde tørret den sidste kop af, lod hun sit blik tankeløst glide ud gennem den åbne havestuedør, derpå ringede hun på pigen og vendte sig mod døren i baggrunden.

"Hvor skal du nu hen?" spurgte etatsråden gnaven, standsende i sin vandring og betragtende hende skarpt.

"Op," svarede Harriet med en stemme så mat og klangløs, som kom den fra en syg.

"Op, og op, og altid op!" vrissede etatsråden. "Hvad fanden bestiller du deroppe den hele dag?"

Harriet svarede ikke. Hun så ud, som om der slet ikke blev talt til hende, og etatsråden fortsatte med stigende heftighed:

"Nå, svar mig! Hvorfor står du og stirrer på mig? Du ser jo ud, som om du gik i søvne, skønt Gud skal vide, du kom sent nok op. Nå, hvad bestiller du deroppe?"

"Ingenting," svarede Harriet og så mod jorden.

"Nå, så det er for ingenting at bestille," blev etatsråden ved, "at du bestandig kryber op i det fjantede hul? Det vil jeg ikke vide noget af, det kan jeg sige dig. Her er nok at tage vare, og hvis det er for at fri dig derfor, at du går omkring med det dumme, dorske, dvaske ansigt, så tager du fejl. Skal den maskine blive stående på bordet til middag?"

"Gram!" hviskede en blid stemme fra det ene vindue.

"Søde Kristian!" lød det fra det andet. "Husk dog for Guds skyld på, hvad doktor Jensen har sagt. Maskinen er for tung, og Harriet må ikke overanstrenge sig. Hun er nervøs, søde Kristian. Det var jeg også i hendes alder. Hun har det ligesom min stakkels Kunigunde, men kunne du blot få hende til at

begynde med våde lagener og torskelevertran, så skal du se, hvor hun kommer sig. Der er noget skrofuløst ved det hele – det har jeg altid sagt."

"Å, der er noget skrueløst ved det hele!" råbte etatsråden. "Både ved hende og alle nutidens unge piger – det har jeg altid sagt. – hvad hjælper jern og alt det andet sure krammeri, som lægerne tyller i dem, indtil de går omkring som forstoppede filtrermaskiner? Det er jo ynkeligt at se, hvordan de går og piber. Frisk luft, motion, øllebrød om aftenen og i seng klokken syv – så fik piben en anden lyd."

"Gud, søde Harriet, mit velsignede barn!" råbte justitsrådinden. "Trænger du til motion, så lad os gå en tur sammen. Vejret er jo så himmelsk. Jeg har fundet sådan et yndigt sted nede ved søen, hvor der står sådan en sød mosbænk under et højt bøgetræ, ganske som jeg læste det i 'Emilie Bardun'. Der skal jeg læse for dig sådan nogle nydelige digte, som kandidat Poulsen lånte mig forleden. De er kommet ud under titlen: 'Blomstrende hyldekviste' af Viktor Emanuel, men jeg tror nok, at han har skrevet dem, for han blev ganske forlegen, da de andre roste dem."

"Ja, det tror jeg s'gu nok," sagde etatsråden, "det går ham vist sjældent på. – Gå du kun en tur med Harriet, Vilhelmine, det skal du have tak for, men lad det digterpjank blive liggende, hvor det ligger. Det er s'gu dog bestandig den samme snak om måneskin, kildevand og evig kærlighed, som gør de unge piger skruegale i hovedet og bringer dem fra al menneskelig sans og samling."

"Ih, du alstyrende! Søde Kristian, hvor kan du dog sige sådant noget?" udråbte justitsrådinden, idet hun med megen

behændighed draperede sig med sit sjal og skruede en paddehat fast på sit hoved. "Poulsens digte – jeg kan jo gerne sige det, de er virkelig af Poulsen – er noget af det nydeligste, der i lang tid er leveret. Hans "Måneskinsstemning ved søen" og "Den knækkede stålorm" har jeg, ved Gud, grædt over, hver evigste gang jeg læste dem. – Kom nu, søde Harriet, og tag en paraply med, for min parasol tabte jeg i går aftes af bare forskrækkelse, og det øser jo ned her i Frederiksdal, når man mindst venter det. Mændene er jo altid så prosaiske, men vi, vi forstår det. – Vil du bare se den hånd, søde Harriet! Er det ikke rædsomt, så myggene bider herude? Og så fortalte den ækle hr. Vernon mig forleden dag, at de kommer fra vandet, som om han troede, jeg ikke vidste, at de flyver i luften. Men det ligner ham, det skarn!"

Med disse ord forsvandt justitsrådinden gennem havedøren, medførende Harriet og sin sypose, hvori hun havde anbragt sit strikketøj og Viktor Emanuels lyriske digte. Etatsråden så et øjeblik efter dem, og da de var forsvundet i skoven, vendte han sig mod sin kone og sagde:

"Vil du virkelig endnu forsvare Henry?"

"Lad os ikke tale mere derom," svarede hun sagte. "Den beretning, som Vilhelmine gav til bedste, er det mig umuligt at tro. Jeg var desværre ikke selv med i går aftes og kan ikke bedømme, om sagen virkelig forholder sig sådan, som Vilhelmine fortalte den."

"Desværre?" gentog etatsråden noget heftig. "Jeg kan forsikre dig, du har al anledning til at sige desbedre. Henrys opførsel har været mig vel løs i de senere år, men først i går fik jeg vished om, at han er en laban."

"Du bedømmer ham sikkert for hårdt," sagde etatsrådinden, og hendes blege ansigt farvedes af en svag rødme. "Henry er letsindig og vistnok også kommet i slet selskab, men fordærvet er han ikke."

"Hm," sagde etatsråden, idet han gik hen og trommede på ruden, "jeg fortryder dog, at jeg har optaget ham i vort hus."

"Da har det dog bestandig været dig, som tidligere tog ham i forsvar, og gjorde dit for at drage ham hertil."

"Ja, det var dengang," sagde etatsråden rolig, "men meget har forandret sig siden den tid."

"Hvilket?"

"Å," svarede han gnavent, "for det første Henry selv. Han var dengang en flink fyr, men nu render han om, værre end den værste Hans Kvast. Dengang kendte jeg hans formuesomstændigheder eller, rettere sagt, jeg bildte mig ind, at jeg kendte dem. Nu ved jeg, oprigtig talt, hverken ud eller ind. Han kan lige så gerne være stodder som millionær, det jeg kan skønne. Og nu hans opførsel imod Harriet? Det ene år gør han kur til hende og sætter pigebarnet fluer i hovedet, det andet år ved han næppe, om han gider se hende. Den ene dag sejler han bort med hende og bliver ude til langt ud på aftenen, den anden dag render han grassat med fruentimmer fra København og løber sin vej i stedet for at hjælpe hende. Nej, han er ikke god mere, ikke for fire skilling."

Efter at han havde udtalt denne motiverede betænkning, lænede etatsråden sig op mod havestuedøren, tændte en cigar og pustede den ene røgsky efter den anden ud i den morgenfriske luft.

"Det er dog mærkeligt," sagde han efter en længere pause, "hvor den vedbend dag for dag hænger med hovedet, efter at den er flyttet bort fra platanen. Ole må have skåret for meget af rødderne bort, dengang han flyttede den. Kom skal du se, Emmily, den er næsten vissen."

Hun rejste sig op, gik hen til ham og lagde sin arm i hans.

"Gram!" spurgte hun blidt, "hvorfor tror du, at Harriet har været så syg?"

"Det ved jeg s'gu ikke," svarede han, idet han blev ved at stirre på den halvvisne vedbend.

"Gram," fortsatte hun frygtsomt. "Du har medlidenhed med en plante, der visner, fordi den bliver revet løs fra det træ, som gav den støtte. Tror du ikke noget lignende kan hænde os mennesker?"

"Jo, måske," svarede han mut, "skønt vi da ikke er skabte som sådan et hængetræ."

"Ja, sådan vil måske platanen tale," sagde hun dæmpet. "*Den* går ikke ud."

Han ville svare og kom derved til at se ned på hende. Hendes øjne var fulde af tårer, hendes læber dirrede, og han følte, at hendes arm rystede under hans.

"Emmily!" udbrød han forundret. "Hvad fejler dig? Har du feber?"

"Nej," svarede hun og så bønligt op på ham. "Lad mig tale et øjeblik med dig, som i gamle dage. Lov at høre et øjeblik på mig uden at blive heftig. Jeg har en sag at betro dig, som længe har ligget mig på hjerte."

"Nå," svarede han, idet han kastede cigaren fra sig, "hvad er det da?"

"Gram," spurgte hun, "ville du blive meget bedrøvet, om Harriet døde?"

"Hvad behager!" udbrød han forskrækket. "Hvor vil du hen med det? Har doktor Jensen været her i går?"

"Nej," svarede hun, "han ved slet ikke, hvoraf Harriet lider, og vil aldrig kunne helbrede hende. – Hør mig, Gram!" fortsatte hun, idet hun lagde armen op om hans hals. "Du må ikke blive vred over det jeg nu fortæller dig. Harriet har i mange år elsket Henry, og han, trods al sin forvildelse, også hende. For nogle dage siden har han friet til hende, og hun har givet ham sit løfte."

"Raser hun!" råbte etatsråden, snappende efter vejret og næppe i stand til at få ordene frem. "Hvorledes tør hun understå sig – –"

"Gram," sagde hans kone blidt, "hør mig til ende, førend du dømmer Harriet. Hun har betroet mig alt den samme aften og bedt mig tale med dig derom. Henry er – –"

"Henry er en nar, en vindbeutel, en Don Juan og en ødeland!" råbte etatsråden rasende, idet han ledsagede hver af disse titler med et slag på havestuedøren, så vinduerne klirrede. "Han får aldrig i evighed mit samtykke! – Aldrig!"

Fru Gram satte sig roligt hen ved vinduet, mens etatsråden med lange skridt fortsatte at vandre stuen op og ned, som en bjørn i sit bur. Lidt efter lidt sagtnedes hans gang, han fik igen hænderne i deres vante stilling bag på ryggen, og idet han pludseligt standsede foran sin kone, spurgte han:

"Ved du, hvad dag det er i morgen?"

"Ja," svarede hun dæmpet, "det er Henrys fødselsdag."

"Netop! Hans fem og tyveårige fødselsdag. Han bliver da myndig og kan gøre, hvad han vil, med sin formue."

Hun så spørgende på ham uden at svare, og etatsråden fortsatte:

"Ved du, hvilke efterretninger jeg denne gang har modtaget om Henry?"

"Nej," svarede hun sagte. "Du fortæller mig jo aldrig noget. Hvad har du fået at vide?"

"Ikke en døjt, ikke en tøddel, ikke en trevl!" råbte etatsråden med stigende betoning. "Det er første gang, at de veksler, som jeg ellers punktligt har modtaget fra huset Jackson & Watt i San Jago de la Vega, er udeblevet. Er det ikke besynderligt?"

"Kan de ikke komme endnu?" spurgte hun.

"Jo, måske," svarede han. "Jeg har givet ordre til, at den vestindiske post, dersom den kommer, skal bringes herud, men klokken er allerede ti, og posten må være kommet i går aftes. Det er næppe rimeligt, at der er noget brev til mig."

"Sig mig," spurgte hun, idet hun på ny rejste sig op, "har Henry ingen kapital? Jeg har bestandig troet, at det var renterne af hans formue, som du udbetalte ham."

"Formue!" gentog etatsråden hånligt. "Ikke så meget som bag på min hånd. Jeg har måske selv givet anledning til dette rygte på grund af nogle falske efterretninger, jeg fik det første år, men dersom du eller Harriet har troet på det, er I artigt løbet på limpinden."

"Tror du ikke, Gram," spurgte hun med usikker stemme, "at Henry har lagt noget op i de år, hvori du har haft hans affærer? Han kan da umuligt have brugt alle de penge?"

"Lagt op?" spurgte etatsråden spydigt. "Nu vil du vel oven i købet gøre ham til økonom. Ser Henry ud som en sparebøsse, eller tror du, at han har mindste begreb om, hvad en sparebøsse er? Når man kommer så let til sine penge som han, får de også lette fødder at gå på. Hvad han ikke har spildt ud til kommers og lystighed, til lånevenner og fruentimmer, det er gået fanden i vold til kolber, digler, retorter og hvad alt dette krammeri nu hedder. Det er jo rene kapitaler, han har sat i sit kemiske roderi."

"Men Gram," blev hun ved igen med den samme usikre, lidt frygtsomme stemme, "selv om Henry slet intet ejer, og selv om udbetalingerne fra det vestindiske handelshus skulle høre op, så er han dog en dygtig polytekniker, der vil kunne finde sit udkomme overalt, når han blot vil arbejde. Jeg tror ikke, at Harriet kan udholde at skilles fra ham. Der må handles varligt med hende, Gram. Du ved ikke, hvor fin og skrøbelig hun er. Lidt formue har Harriet efter sin fader – og lidt kunne du måske give dem?" lagde hun tøvende til.

"Nej, gu' min salighed, om jeg gør!" råbte han heftig. "Tror du, jeg vil gå omkring som en levende assurancepolice for min svigersøn? Når man, som jeg, gennem surt slid og slæb har lagt hver skilling til side, så får man først begreb om, hvad penge betyder. Kapital er opsparet arbejde. Opsparet arbejde er dage af ens liv. Det er ligefrem ens hjerteblod, det gælder om, og jeg giver s'gu ikke mit hjerteblod hen til den første den bedste."

"Nej," svarede hun sagtmodigt, men lidt bittert. "Harriet er jo ikke din datter."

"Å passiar!" svarede han ærgerlig, "skal vi nu igen ha' den gamle historie på tapetet? Jeg holder s'gu lige så meget af

Harriet som af Clara, og stræber at være ens mod begge og dele alt så lige, som vi mennesker formår. Det er Harriets egen skyld, at jeg nægter mit samtykke til dette parti. At vi ikke ved, hvem Henry er, at vi ikke kender hans formuesomstændigheder, det lader jeg endda gå, men at han holder et fruentimmer ude i Søllerød og betaler kost og logi for denne nyboderstøs – det er, min salighed, at drive spillet for vidt."

"Det har Henry aldrig gjort," svarede hun bestemt.

"Ikke det?" råbte etatsråden triumferende. "Ja, I fruentimmer tror nu altid at ha' så fine næser. – Hvad siger du da til denne pakke breve, som han har skrevet hende til for ikke over et år siden? Og hvad mener du om denne kvittering af nyeste dato, hvori forpagter Hansen tilstår at have modtaget hundrede rigsdaler for det første kvartal? Han prutter ikke, den kære Henry."

Med disse ord lagde etatsråden de omtalte dokumenter på sin kones sybord, idet han fortsatte:

"Jeg ville ikke ud med denne historie i morges, hverken for Harriets eller for din skyld, men det forklarer det noget besynderlige træf, som du kalder det, at vi netop skulle træffe Henry alene med denne Laura Petersen ved nattetid i et værelse, hvor der, Gud hjælpe mig, ikke var mere lys end bag på min hånd."

Etatsrådinden åbnede et af brevene og læste et øjeblik deri. Derpå lagde hun det fra sig med en smertelig bevægelse og hviskede sagte:

"Du har ret, Gram. – Stakkels, stakkels Harriet!"

"Ja, ikke sandt," sagde etatsråden, "det er pænt? – Så, nu flæber hun med!" tilføjede han, da hun med tørklædet for ansigtet gik ind i sit værelse. "Fanden forstå sig på fruentimmer! De er ligesom artesiske brønde. Man må slå en prop i dem for at få dem til at holde op. Pokker må vide, hvor d'Acorda er kommet efter de breve, men han har spillet sine kort fint, og jeg må være ham taknemmelig derfor. – Det er nok for resten lige så godt at komme til byen straks, for her vanker nok ikke mange glade ansigter i dag. Det ender vel med, at de "går op" alle sammen."

Efter at have trøstet sig med denne ægtestandsmonolog, tændte etatsråden sig en frisk cigar, og ville lige til at forlade værelset, da tjeneren i det samme trådte ind og meldte: "To breve til hr. etatsråden!"

"Læg dem ud i sidelommen i vognen, og lad Peter straks spænde for. Jeg læser dem undervejs."

"Hr. etatsråden må undskylde, men buddet, der bragte dem, bad, om etatsråden ville læse dem straks."

"Godt," svarede han. "Du kan gå, Søren, men lad vognen være her om fem minutter."

Næppe havde etatsråden set udskriften på brevene, før hans ansigt forandredes i en ganske mærkelig grad. Han åbnede hurtig det første og læste det mumlende for sig selv, idet hans ansigtstræk gennemløb alle grader fra opmærksomhed til den højeste forbavselse.

"Det var s'gu godt, vi fik det klaret," sagde han halv højt.

Derpå greb han det andet, men næppe havde han åbnet det, før hans forbavsede ansigt blev ligblegt med et udtryk af den frygteligste spænding. Han lænede sig tilbage mod dørstolpen

for ikke at falde, idet han med famlende hånd søgte efter sit lommetørklæde for at aftørre den sved, der perlede på hans pande. Sådan blev han stående et par minutter. Derpå fo'r han hen til sin kones skrivebord og skrev et par ord på et blad papir, som han forseglede omhyggeligt. Idet han rejste sig op, trådte han hen foran det ovale spejl i baggrunden af havestuen og betragtede sit ansigt opmærksomt. Først da han havde overtydet sig om, at der ingen mærkelig forandring mere var at opdage, vendte han sig om og gik rask ud ad døren, overladende Henrys breve og kvitteringer til deres skæbne.

De samme solstråler, der havde belyst Harriets sorgfulde ansigt, og været de eneste vidner til etatsrådens pludselige rædsel, strålede med samme glans hen over den melankolske Marmorkirke, over det myldrende liv i Bredgade, hvor beaumonden allerede begyndte sin sædvanlige tur til Langelinje, og spillede på Henrys endnu tilhyllede vinduer, hvor den vilde vin vuggede sig i solglansen. Alt som solen steg, forandrede de deres plads, snart tittende nysgerrigt på de malerier, som dækkede væggen, snart brydende sig i den matbronzerede lysekrones prismer, for i lunefuldt spil at rivalisere med de farver, som kunstnerens hånd havde frembragt. Solen steg højere og højere. Ude i byen herskede livets uro og tummel, men endnu vedblev persiennerne i Henrys sovekammer at være nedrullede, og de blinkende solstråler kastede på skrå en klar solstribe gennem rummet, hvori man så støvpartiklerne hvirvle sig som verdenskloder i det små.

Henry selv lå fuldt påklædt på sengen. Hans elegante dragt var forrevet og tilsmudset, hans søvn urolig, hans åndedræt kort. Den, som for en seks år tilbage havde set den overgivne student med de bløde træk og det livlige, ungdomsfriske ansigt, ville næppe have genkendt den samme i ham, der nu i uroens og ængstelsens drømmeland lå udstrakt på lejet. Det var de samme træk, men mere skarpe og indfaldne. Det var det samme kastanjebrune hår, men mindre fyldigt. Det var de samme læber, men smallere og tættere sammenknebne end forhen.

Måske var det disse tanker, om end uklare, der gik gennem gamle Marys sløve hoved, mens hun med et blik, fuldt af bekymring, betragtede sin kære massa Henry, som denne nat var kommet så sent, så usædvanlig sent hjem. Gamle Mary førte i dette øjeblik en svær kamp mellem pligt og tilbøjelighed. Hun vidste, det stred mod respekten at vække ham, men hver gang hun så ham kaste sig uroligt frem og tilbage, hver gang hans hænder knyttede sig, og hver gang musklerne i hans ansigt vibrerede så stærkt, at det så ud, som om han forgæves bestræbte sig for at vågne, bøjede hun sig dybere ned over ham og hviskede hans navn blødt og kærligt, men dog ikke højt nok til at vække ham.

Pludseligt slog han øjnene op med et skrig, der fik hans gamle amme til at fare forfærdet tilbage, og idet han med begge hænder strøg håret fra panden, rejste han sig over ende og lod sit forvildede blik løbe om i stuen.

"Hvor er jeg? Hvad vil du?" råbte han forvirret, da gamle Mary nærmede sig ham.

"Det være mig, det være gamle Mary!" udbrød hun ganske forskrækket og lagde hånden på hans skulder. "Kære massa Henry være meget bleg – massa Henry vistnok være syg."

"Vist ikke, Mary," svarede han, idet han satte sig på sengekanten og bestræbte sig for at samle sine tanker "gå blot, jeg trænger til at være alene."

Gamle Mary adlød og forlod hovedrystende stuen.

Henry blev siddende, hvor han sad, stirrende hen for sig, og forgæves bestræbende sig for at udrede, hvad der var drøm, og hvad der var virkelighed af nattens forvirrede syner. Den ene bølge efter den anden rullede hen over ham, det ene billede efter det andet dukkede frem af dette oprørte tankehav, men alle tørnede de tilbage fra den klippe, der tyngede på hans sind, og hver ny refleksion formede sig til det samme klagende suk: "Det er umuligt! Hun sender dig ikke en tanke mere."

Han rejste sig og skiftede dragt. Selv denne dagligdags gerning forekom ham som et arbejde, der var besværligt at udføre. Han kaldte på gamle Mary og lod hende bringe teen ind, men allerede den første mundfuld var ham en væmmelse. Det var, som om hans strube blev snøret sammen, blot ved berøringen af det materielle stof. Han trak et af de svære gardiner til side. Det fulde dagslys for som en skinnende strøm ind i hans stue, blændede hans øjne og smertede i hans hoved. Han ville trække det til igen, da hans blik faldt på en gammel radering, "Kain og Abel", der lå på hans bord, en radering, som han ofte havde ønsket til sin samling, og som han havde bedet Frederik at skaffe sig på en eller anden auktion. From måtte altså have været hos ham sent den foregående dags aften, efter at han havde forladt ham ved Hjortholm. Han greb raderingen

og lod sit blik tankeløst glide hen over den. Han vidste, at Frederik engang i et halvt år havde knappet af på livets første nødvendigheder for at kunne sammenspare den sum, som et sådant sjældent blad kostede, og det forekom ham nu modbydeligt, at han ved et pennestrøg kunne sætte sig i besiddelse af, hvad der for en anden havde været et halvt års opgave.

"Egoist!" mumlede han ved sig selv, "billedet passer for mig. Kain var den første egoist på Jorden."

Han lagde bladet fra sig med et udtryk af sløvhed, men tog det igen for at læse årstallet, og hans blik faldt derved på den latinske indskrift underneden. Han stirrede på den og læste følgende:

"Og Kain sagde til Jehova: Min brøde er større, end jeg kan bære den. Se, du har i dag fordrevet mig fra landets overflade, og for dit åsyn må jeg skjule mig, og jeg vil være omvankende og flygtende på jorden, og det vil ske: Hver, som finder mig, vil slå mig ihjel."

Næsten med et slags gru kastede han bladet fra sig og lagde det omvendt på bordet. Hans øje faldt derved på en indskrift på bagsiden af bladet, skrevet med rødskrift af en fast, øvet hånd, med snørklede damascenere. Han ville ikke læse den og kunne dog ikke få sit blik fra den. Han vandrede stuen et par gange op og ned, men hver gang han gik forbi bordet, stirrede de røde bogstaver på ham med samme uimodståelige kraft, som man tillægger skrifttegnene i "Cyprianus". Utålmodig greb han bladet, stirrede på den halvt udslettede munkeskrift, og skønt bogstaverne dansede for hans øjne, læste han følgende:

"Hvi er dit åsyn nedslaget! Er det ej så, at når du gør godt, da er der opløftelse i dig? Men hvis du ikke gør godt, da ligger synden for døren. Til dig er dens attrå; men du skal herske over den."

"Du skal herske over den!" gentog han sagte. "Betvang Kain da synden? Han myrdede jo Abel. Bort med det nonsens, jeg gider ikke se det!"

Han tog en svovlstik, tændte bladet og kastede det ind i kaminen. Det krummede og vred sig i dødskamp, alt eftersom luen angreb det. Kains ansigt syntes at grine til ham i den flakkende belysning. Endelig blev det kulsort, og kun enkelte stjerner glimtede som det sidste liv hos en døende hist og her frem af papiret.

Han betragtede tankefuld de glimtende småstjerner og sagde ved sig selv:

"Det kaldte man i min barndom, at drengene gik af skole. Kunne man tælle til hundrede, inden den sidste stjerne svandt, fik man et lykkeligt liv. Hm, livet er også en skole – jeg tror, jeg vil prøve derpå."

Han begyndte at tælle – først langsomt, derpå med stigende hurtighed, som om han med skjult bevidsthed frygtede for, at den sidste stjerne skulle slukkes. Da han kom til en og halvtreds, blussede et usædvanligt klart glimt frem gennem papiret – det slukkedes, og den sorte, livløse aske lå tilbage.

"Altså ulykkelig!" mumlede han. "Eller halvt lykkelig og halvt ulykkelig. Det bliver "meleret parade", som Brandt kalder det. Nå, lad gå! Jeg frygter ikke for det. Livet er kun en drøm. Det er heldigt, at man kan lade være at drømme, når man vil."

Han ville lukke kamindøren til, men idet hans blik gled hen over den sorte aske, der havde beholdt bladets hele form, forekom det ham, at den røde indskrift, så langt fra at være forsvundet, stod meget skarpere end før. Han hentede en glasplade fra sit laboratorium, skød den forsigtigt ind under asken, lagde en anden ovenpå og bragte således de forkullede levninger i næsten uskadt stand hen til vinduet.

"Noget udmærket papir har de haft," sagde han ved sig selv. "Dengang kendte man ikke til klorblegning, gips eller høvlspåner, som nu vil få vor litteratur til at gå i spånerne inden hundrede år. Pokker må vide, hvormed den gamle klosterbroder har skrevet dette? Det står jo langt skarpere end før, næsten med ophøjet skrift."

Han undersøgte bladet omhyggeligt på alle kanter og læste tankefuld ordene om igen. Han studsede og ville knap tro sine egne øjne, for han læste:

"Da ligger synden for døren. Til dig er dens attrå, men *den* skal herske over dig."

"Hvad er dette for kogleri?" udbrød han med hemmelig gru. "Nu giver ordene mening. Drømmer jeg, eller er jeg i begreb med at blive gal? Der stod jo det modsatte før."

Han blev ved at stirre på pladen, indtil bogstaverne næsten dansede rundt for hans øjne. Skumringen, der begyndte at bryde frem, gav værelset et trist, uhyggeligt anstrøg, som forøgedes ved de hæse skrig af kragerne, som drog hjem fra stadens marker og lossepladser for at holde nattehvile på den øde ruin. Han så sig om og følte sig trykket af det mørke og den ensomhed, der herskede omkring ham, men han ville ikke være det bekendt for sig selv, og blev trods sin hemmelige angst ved

at vandre op og ned ad gulvet. Pludseligt faldt glasskiverne klirrende til jorden med en lyd, der vibrerede gennem hele stuen. Det gav et sæt i ham, og med et ansigt, som ventede han en åbenbaring, stirrede han gennem mørket hen imod døren.

"Undskyld, bedste sir, dersom jeg væltede Deres puncheglas!" klang Brandts velbekendte stemme. "Jeg håber, De har drukket det ud i forvejen. – Na, so? Hvorfor fanden har du dine ruder liggende på gulvet? Du venter måske glarmesteren til dem, jeg slog ind forleden? Jeg kommer ellers for at spørge til dit befindende, ædle sir. Det er en pokkers lav barometerstand, vi har i dag."

Det var Henry næsten en trøst at høre en menneskelig stemme i dette øjeblik. Han svarede derfor mere venligt, end han ellers ville have gjort: "Hvordan er du kommet ind?"

"Der er fire mil herfra til Mariager," svarede Brandt, "og vinden er nordvest. – Jeg spurgte ellers, hvordan naboben behager at befinde sig."

"Tak, godt, – og du?"

"Ganske som det kan falde sig," svarede Brandt. "Jeg ligner i dag det store skisma under pornokratiet i pavedømmet. Jeg lider vældigt af ryggesløshed og agter derfor at gå på Tivoli i aften. Går du med?"

"Nej," svarede Henry, "jeg kan ikke."

"Ikke et lille parti skidtmads eller et andet barnligt spil?" proponerede Brandt. "Det gør overordentlig godt oven på sildesalat. Jeg har just nye kort i lommen."

"Nej, stik du kun dine kort til dig," svarede Henry. "Jeg står lige i begreb med at ride ud."

"Ak, du lykkeligste af alle dødelige," sukkede Brandt. "Du kan ride, mens vi andre må trække på hovedvagten eller på Tivoli. Hvor skal du hen i aften?"

"Å," svarede Henry, "jeg tror, jeg rider ud til etatsråd Grams, eller hvor det nu kan falde sig."

"Ja, Gud velsigne dig," råbte Brandt med en høj latter, "gør endelig det! Og hvis du træffer den søde justitsrådinde derude, så formeld hende min gunstigste respekt og forklar hende, at jeg altid har haft en svaghed for det mere fremrykkede i menneskelivet. Du er ellers sød, Henry, når du sådan er naiv. Jeg er vis på, at Grams er det sidste sted, hvor du ville sætte din fod i aften, efter at du løb fra dem i går."

"Da bliver jeg dog nødt til at komme der," svarede Henry. "Det er min fødselsdag i morgen."

"Død og pine!" råbte Brandt. "Det er lige så godt som ti tusind daler, med mindre du agter at nedsætte dig som fluesnapper, for det er en dårlig forretning. Skal så det sædvanlige knald være i overmorgen?"

"Hverken den ene eller den anden dag," svarede Henry bestemt. "Jeg går ikke mere på sold, og mindst med dig."

"Så?" spurgte Brandt langtrukkent. "Nå, så det mener du? Det er nok anden del af "Menneskeslægtens ødelæggelse", som du vil begynde på, den med det nye liv og de gode forsætter? Skal vi så vædde, at du går på bimpel på onsdag? I det mindste har du min invitation, dersom jeg får solgt resten af tante Lenes lager."

"Passiar!" svarede Henry. "Du får mig ikke med. Jeg er ked af det liv. Du må ikke sinke mig længere, Brandt. Der kommer Jens med hesten."

"Nå, som du vil," sagde Brandt. "Tillad mig bare, at jeg giver Vulkan disse horn, som jeg har lavet af din voksstabel, og pryder Psyche med en trekantet hat, der er forfærdiget af denne kløver ti. Se så, det hjælper straks på holdningen. Du tager vel mod gratulation i morgen? Jeg har en mageløs present til dig. En marekat af papier maché, der danser på svinebørster, et træffende billede på livets genvordigheder."

"Tak!" svarede Henry kort. "Jeg er næppe hjemme i morgen."

"Nå, så en anden dag," svarede Brandt, idet Henry skød ham ud ad døren. "Rid nu forsigtigt, Henry! Knæk ikke din dyrebare hals, og husk på, at gangstien er alene for gående personer."

Da Henry havde nået "Trianglen", drejede han halvt mekanisk hesten til venstre. Støjen på Strandvejen var ham imod. De glade ansigter, den støjende jubel og livlige samtale hos den talrige flok, der med bøgegrene vendte hjem fra skoven, harmonerede kun slet med den malstrøm af følelser, der brusede i hans indre. Aftenen var lys og klar, ikke en vind rørte sig, skoven lå i den blågrå, halvdæmrende tåge, der er så ejendommelig for vore sommerlandskaber, og aftenens fred hvilede over hver stråtækket hytte, hver vej og hver sti, han kom forbi.

Henry lagde imidlertid ikke mærke dertil, men fortsatte i skarpt trav at ride ud ad landevejen. Selve bevægelsen var ham en lettelse, der fritog ham, ligesom den febersyge, for bestandigt at tumle med den samme række billeder og tanker. Næsten uden at vide det, havde han nået Lyngby, der hvor vejen til venstre fører op til Bagsværd, Kollekolle og Farum. Han holdt

hesten an og stirrede ned ad denne vej, som han kendte så godt, og som han så tit havde redet i lyse, forhåbningsfulde drømme. Det forekom ham næsten forunderligt, at der nu kunne være tvivl, om han skulle vælge denne vej eller for første gang vende tilbage, uden at have set genstanden for sin attrå. Han blev ved at stirre ud for sig og øjnede i det fjerne en vogn med flyttegods, der langsomt nærmede sig. Han troede at kende etatsrådens liberi i det, som kusken bar, og jo nærmere vognen kom, des mere overbeviste han sig om, at han ikke tog fejl. Det var ham umuligt at forklare denne gåde, og skønt uroen brændte i hans sjæl, skammede han sig for at møde kusken, og red endnu et lille stykke længere op imod byen. Men næppe var vognen drejet af til højre, for ad Lyngby landevej at nå København, før Henry vendte sin hest og i strakt galop fo'r op ad den vej, som vognen nylig havde forladt.

Da han ved indgangen til skoven kom til det gamle ledvogterhus, hvis beboere han kendte så godt, og hvor han altid plejede at have sin hest stående, så han til sin forbavselse, at en opsadlet hest alt havde optaget pladsen i det meget beskedne staldrum. Han sprang af og bandt sin hest ved brøndvippen, forundret over, at ingen kom ud for at tage imod den. Huset syntes helt uddødt. Begge halvdørene var lukkede, og selv de to hvidhårede småpiger, som ellers plejede at tumle sig foran huset, var forsvundet. I deres sted lå der nogle grankviste og afrevne blomster, som de havde leget med. Henry betænkte sig et øjeblik, men da mørket næppe ville tiltage synderligt mere i de lyse nætter, sprang han over stenten og nåede snart den kendte sti, som førte op til etatsrådens have. Her sprang han over gærdet, kom uset ind i den tætte lindeallé

og nåede derfra et lille buskads med jasminer og guldregn, hvorfra han, uden selv at ses, kunne overse den del af bygningen, som vendte ud til haven. Det syn, som her frembød sig for hans blik, tjente kun til at forøge den uro, som alt i forvejen beherskede hans sind. Dørene ud til verandaen stod åbne på vid gab. Sofaer, stole og spejle stod hulter til bulter i havestuen, hvor tre, fire karle var i færd med at pakke ind og flytte ud. Dørene til de andre værelser stod åbne. Marthe, Trine og flere af husets tyende vimsede frem og tilbage med lys. Overalt syntes der at herske den største uro og forvirring. Han listede sig tilbage og nåede langs udkanten af haven op i den anden lindeallé, hvorfra han kunne se Harriets kammer. Det var tomt, blomsterne var borte, og ved foden af det store ferskentræ holdt en flyttevogn, som ledvogteren og et par andre folk havde travlt med at læsse. Pludselig hørte han inde fra gårdsrummet d'Acordas skærende stemme, der uddelte befalinger, snart til etatsrådens folk, snart til Pietro og Josef, som sammen med ham syntes at forestå flytningen. Henry stirrede på det hele, som var det et gækkende gøglebillede, en ond dæmon fremmanede, men jo mere den kolde virkelighed gik op for ham, desto mere følte han sig grebet af øjeblikkets afmagt, og vandrede på ny ud i skoven som et viljeløst bytte for tusinde ængstelser og tvivl. Han nåede igen ledvogterhuset, og hans hest hilsede ham med en lydelig vrinsken. Han klappede det smukke dyr og kælede for det under en forunderlig vemodig følelse af, at *her* dog var et væsen, som længtes efter hans tilbagekomst. Ligesom han ville løse den, hørte han trin bag ved sig. Det var den gamle ledkone, som kom hjem fra skoven med en dragt brænde.

"Guds fred og god aften!" sagde hun til Henry, idet hun kastede knippet fra sig.

"Guds fred og god aften, Ellen!" gentog han mekanisk, mens han satte foden i stigbøjlen.

"Herren har vel været oppe på gården?" spurgte den gamle. "Det er farligt, så travlt de har deroppe. Manden blev hentet tidligt i morges, det var næppe han fik lov at spise sin davre."

"Så," svarede Henry, "har Ellen også været deroppe?"

"Nej, Gud bedre mig, for gammelt skravl jeg er," sagde den gamle kone. "Jeg duer ikke længere til det stykke arbejde. Det er knap nok jeg har kunnet slæbe den smule pind hjem fra skoven. Lige siden den sidste hårde vinter har jeg haft sådan værk over lænderne, at jeg næppe har kunnet orke at få leddet op, når fremmedfolk kom forbi. Det vidste frøkenen også godt, og en del bedre er det da også blevet, siden hun kom herud og gav mig de velsignede dråber fra England. Gud velsigne hende derfor."

"Kom hun tit ned til dig?" spurgte Henry.

"Jøsses ja!" svarede den gamle kone, forundret over et sådant spørgsmål. "Hun kom hver morgen, førend de andre var stået op, og hver aften, når der ikke var fremmede hos agenten eller stadsråden, som de jo kalder ham."

"Var hun her i morges?" spurgte Henry, der blev ved at holde sin hest an.

"Ih, Jøsses ja! Det var hun rigtignok," vedblev den gamle snakkesalig. "Hun skal jo rejse bort. Hun gav mig tøj til tøsen der, og to par nye lagener, for det vidste hun jeg trængte til. Men Jøsses, hvor så hun simpel ud! Hun var næsten lige så hvid som lagenerne selv. Hun er ung og dejlig at se til, ligesom

stadsrådens første kone, men hun har det i brystet, det kan man da se med et halvt øje. – Ja, ja," fortsatte hun, da Henry gjorde en afværgende bevægelse, "måske kom det også af sorg og bedrøvelse over at skulle bort herfra med den fremmede herre, hvis hest der står. De skal giftes sammen, siger de deroppe på gården, og rejse sammen til Spanien eller Italieland eller sådant et langt sted hen. Det må de da ta'e dagvogn til? Stadsråden og fruen ta'er nok også med, og Gud bedre mig for, hvad der så skal blive af os fattige stakler. Ledvogterhuset har vi nok ingen ret til, når vi bliver gamle, siger de i sognerådet, og så må vi vel på fattiggården. Gud hjælpe os for det!"

"Tag den, Ellen!" sagde Henry, idet han rakte hende sin pengepung. "Den skal jeg give dig fra Harriet. Hun bad mig derom i morges. Farvel, Ellen! Lev vel, til vi ses! Nu rejser også jeg og bliver en god stund borte."

Med disse ord sporede han sin hest og forsvandt hurtigt ad skovvejen, mens gamle Ellen forbavset betragtede de sedler og sølvstykker, der tittede frem gennem den røde silke, og som lovede hende en snarlig fred og hurtig overenskomst med sognerådet.

Da Henry efter en times voldsomt ridt lod sin udmattede hest fod for fod gå op ad Bredgaden, mødte han uden for Frederiks Hospital en af sine bekendte, en ung medicinsk kandidat, der hilste ham med det udråb:

"Har De hørt, Vernon, at vi har fået kolera? Der er død to på en mudderpram!"

"Nej," svarede Henry, "det har jeg ikke hørt. Det var den bedste efterretning, De kunne bringe mig."

"Død og pine!" råbte den anden overrasket. "De er den første, som tager sagen på den måde. Her er den største forfærdelse i byen."

"Ja, der er intet så ondt, uden at det jo er godt for noget," svarede Henry smilende, idet han hilsede til afsked. – "Det må være af den grund," tilføjede han ved sig selv, "at etatsråd Gram tager bort over hals og hoved, men heldigvis er der mere end en vej, som fører til Rom, og kolera er jo et meget antageligt rejsepåskud."

Da Henry den næste morgen langsomt slentrede op ad Bredgade for at nå etatsrådens kontor på Kongens Nytorv, havde denne tanke således slået rod i hans sind, at han næsten smilte over den frygt, som de pludselige forberedelser på landstedet havde indjaget ham. Han havde imidlertid endnu ikke nået etatsrådens bolig, førend adskillige tegn bidrog til på ny at vække hans uro. Vinduerne var tilkridtede på første sal. Porten stod imod sædvane åben, og i gårdsrummet, hvor der herskede urolig travlhed, hilste den gamle gårdskarl ham på en måde, der var så fremmed, at Henry studsede derved. Ikke uden en vis uro trådte han ind i det velkendte kontor, hvor den gamle bogholder Ibsen, som sædvanligt, sad på sin højbenede stol, rundrygget, hvidhåret og dukkende sit blege, magre ansigt ned i en bunke papirer, der i dag havde et mere end almindeligt omfang. Han lod til at have meget travlt, for han hilste imod sædvane kun med et nik, og pegede med pennen ind i det tilstødende værelse, hvor etatsråden plejede at opholde sig. Henry gik derind, men fandt til sin overraskelse ingen. Han spurgte Ibsen, men denne dukkede atter hovedet ned mellem

regnskaberne, og Henry måtte lade sig nøje med det meget lakoniske svar: "Klokken et!" Han så på det forgyldte taffelur – der manglede endnu en halv time. Han tænkte på at gå, men uroen og spændingen tvang ham til at blive, idet han næsten lige så mekanisk som pendulet vandrede op og ned ad det brogede gulvtæppe, delende sin opmærksomhed mellem viseren, der langsomt flyttede sig, og etatsrådens oldefader, der stirrede ned på ham fra væggen med et blik så koldt og forretningsmæssigt, som det sig hør og bør for en mand fra en tidsalder, hvor husherren havde ret til at sætte sine ødelande af sønner i Børnehuset. Henrys uro steg med hvert minut, der gik, og den gamle oldefader syntes at betragte dette tidens vanartede barn med stadig strengere og strengere øjne, hver gang han nærmede sig ham på ny.

Inde i kontoret kradsede Ibsens pen, trods søndagen, med en skrivemaskines hast hen over papiret. Bude kom og gik, store pengesummer blev udbetalte – alt, men navnlig Ibsens ansigt, tydede på, at noget ganske usædvanligt måtte være i gære. I etagen ovenover hørte han snart lette og hurtige trin, snart tunge genstande flyttes frem og tilbage. Det forekom ham, at han undertiden kunne kende Harriets hurtige fjed mellem de øvriges. Efter en ventetid, der syntes ham en evighed, forkyndte urets malmstemme, at klokken var et. Næppe havde det ene korte slag vibreret gennem luften, førend han hørte etatsrådens vogn køre op udenfor. Han fo'r til vinduet og kom netop tidsnok til at se d'Acorda stige ud og gå ind gennem porten, efter at have trykket etatsråden i hånden og råbt et par ord til kusken, der hurtigt fik vognen til at forsvinde. Mens Henry endnu grundede over betydningen af denne manøvre,

hørte han d'Acordas hastige trin på trapperne. Døren til kontoret blev revet op, en tung portefølje kastet til Ibsen, og d'Acorda ilede ind i etatsrådens værelse, hvor han hilste Henry på en måde, der var i allerhøjeste grad nonchalant.

"Undskyld mit hastværk," sagde d'Acorda med en så særegen betoning, at Henry følte blodet stige sig til hovedet, "men tiden er kostbar i dag. Etatsråd Gram har anmodet mig om at afgøre nogle forretningssager med Dem. Vil De være så god at tage plads?"

Efter denne korte indledning kastede d'Acorda sig i en sofa, pegende med en flot håndbevægelse på en stråstol, der stod ved det lille bord foran ham, hvorpå han hurtigt udbredte en del papirer, som han tog op af brystlommen.

Henry rullede en svær fløjlslænestol hen til bordet, kastede sig i den og sagde med et overlegent blik på d'Acorda:

"Vil De behage at skynde Dem. Også min tid er kostbar i dag."

"Chi va piano, va sano; e chi va sano, va lontano," svarede d'Acorda, der blev ved at fremtage forskellige brevpakker, som han omhyggeligt ordnede på bordet.

"Se så," fortsatte han, idet han betragtede Henry med et i al sin uhyggelighed triumferende smil, "nu tror jeg, vi kan begynde."

"Som De vil," svarede Henry i en noget dæmpet tone. "Jeg står ganske til Deres tjeneste."

d'Acorda kastede endnu et sidste blik hen over den opstillede slagorden, og lagde sig derpå tilbage i sofahjørnet, hvorfra han et øjeblik i tavshed betragtede Henrys ingenlunde sikre ansigt.

"Jeg skal altså tillade mig," begyndte han, "på etatsråd Grams vegne at ordne nogle småsager, inden han i morgen afgår til

Milano."

Her holdt d'Acorda inde, fortabende sig i nydelsen af Henrys forbavsede ansigt.

"Til Milano?" gentog denne forvirret.

"Ja," svarede d'Acorda, gyngende sin lakerede støvlespids op og ned. "Det gør mig ondt i nogen tid at skulle berøve Dem den Gramske families behagelige selskab."

Henry fo'r op af stolen, som om han var blevet bidt af en hugorm.

"Familien?" gentog han stammende.

"Ja, familien," svarede d'Acorda spotsk; "en lille tur til Italien er ingen ubehagelig ting, og miss Harriet vil især have overordentlig godt deraf. – Gør Dem ingen ulejlighed for min skyld. – Vi taler bedre siddende."

Henry satte sig med et underlig sløvt udtryk, og d'Acorda vedblev:

"Efter denne lille indledning kan vi måske gå over til nogle forretningssager, som etatsråd Gram har bedt mig om at besørge, da han havde adskillige ting at varetage den sidste dag før afrejsen, hvilket jeg håber De undskylder?"

Henry formåede kun at svare med et nik. Han havde en følelse af, at denne mand ville knuse ham langsomt, led for led.

"Jeg har altså først," fortsatte d'Acorda, drøvtyggende hvert ord, og skydende sin store underkæbe frem og tilbage, "et brev til Dem fra etatsråden – rimeligvis kun en afskedshilsen – sammen med dette brev fra forpagter Poulsen. Vær så god!"

Henry tog de to breve og stak dem mekanisk i brystlommen.

"Dersom De ikke ønsker at læse Dem straks," sagde d'Acorda, hvis stemme blev mere og mere skærende, "kan vi måske gå

over til det øvrige, angående Deres forbindelse med huset Jackson & Watt. Jeg skal her på etatsrådens vegne overlevere Dem denne lille pakke sammen med disse to breve, der rimeligvis forklarer dens indhold. Vær så god!"

Henrys hånd rystede, da han modtog den lille pakke, og det var ham næppe muligt at putte den i brystlommen efter at have læst dens udskrift. Han var ligbleg, og hans stemme havde en ganske hæs klang, da han spurgte:

"Er De færdig?"

"Ja," svarede d'Acorda med et meget forbindtligt smil, "med *Deres* affærer. De undskylder måske, siden vi just er sammen i forretningsanliggender, at jeg bringer nogle af mine egne på bane."

Henry nikkede og fæstede med ængstelig opmærksomhed sit blik på d'Acordas øjne, der var rettet så ubøjeligt på ham, at han fik et indtryk af, at han stirrede ind i to skarpt ladte pistolløb. Dog lyttede han med spændt opmærksomhed. Det var dog muligt, at der i hans ord kunne findes et enkelt punkt, hvortil han kunne fæste det damoklessværd, som han følte hænge truende over sit hoved.

"Jeg håber," fortsatte d'Acorda, mens han fremtog et nyt dokument, "at De anerkender gyldigheden af denne fordring, som jeg har ladet afskrive på stemplet papir i lovmæssig form, og at De ikke vil nægte den Deres underskrift?"

Med disse ord skød han papiret over til Henry og dyppede en pen, som han rakte ham.

"Disse formalia er overflødige," svarede Henry med et svagt forsøg på at samle resterne af sin stolthed. "Beløbet fra den

aften kan udbetales Dem straks, men jeg har for resten intet imod at underskrive."

"Som De vil," svarede d'Acorda med et ondskabsfuldt blik. "Jeg nægter ikke, at det ville være mig særdeles behageligt at få det nævnte beløb udbetalt straks, da jeg derved undgår at lægge sagen i tredjemands hånd."

"Tredjemand?" gentog Henry fornærmet. "Jeg plejer ikke at lade min spillegæld betale ved prokurator. Vil De vente et øjeblik, skal jeg hæve beløbet."

Med disse ord gik han ind i kontoret, hvor han fandt gamle Ibsen færdig med sine forretninger og stirrende ud ad vinduet med et åndsfraværende udtryk. Han fo'r op som af drømme ved Henrys tiltale, men næppe havde han hørt beløbet, før hans ansigt antog et halvt ærgerligt, halvt tragisk udtryk, mens han virrede med sit gamle hoved.

"Hvad behager!" udbrød Henry. "Er der sket noget? Huset er da ikke gået fallit?"

"Fallit?" gentog Ibsen, "huset Jackson & Watt fallit? Grundmur, Henry, ren grundmur, god for ethvert beløb! Nej, det er det ikke."

"Hvad er der da i vejen?" råbte Henry, der følte den kolde sved perle frem på sin pande.

"Vekslerne er udeblevet," svarede den gamle mand med blød stemme. "Jeg er bange for, kære Henry, at De ikke ser flere fra den kant."

Henry tav og lod hovedet synke ned på sit bryst. Det forekom ham, at gulvet bølgede under ham.

"Jeg har tabt disse penge til *ham* derinde," sagde han med lav stemme.

"Til d'Acorda!" udbrød Ibsen højt, idet han krampagtigt knyttede hånden. – "Gud forlade Dem Deres synd, Henry," tilføjede han med sagtere stemme; "men De har handlet med Deres penge, som det var skidt, reverenter talt, ret som om De kunne fiske dukater i hver en rendesten i København. Ja, det hjælper ikke, at De ser på mig. Jeg kan forsvare mine ord både for Forligelseskommissionen og Hof- og Stadsretten, hvis galt skulle være. De har handlet som en gal mand! Seks tusinde daler tabt til den slyngel! Tre hundrede daler årlig rente smidt lige ud ad vinduet. Gud fri og frelse os!"

"De må skaffe mig de penge, Ibsen," sagde Henry med en stemme, som han forgæves søgte at give fasthed. "Jeg gider ikke skylde den karl noget. De må føre summen à conto som sædvanligt."

Det var en forunderlig blanding af komisk fortvivlelse og dyb medlidenhed, der ved disse ord spillede hen over den gamle bogholders ansigt.

"Hør, Henry," sagde han, idet han lagde hånden på hans skulder, "De er i visse måder et prægtigt menneske og fremfor alt en ærlig karl; men forretningsmand er De, min salighed, ikke. Når man har noget i ryggen – De forstår mig jo nok – så er det en anden sag. Men når man som De – Gud forlade mig, at jeg siger en brander i så traurigt et øjeblik – har været så ryggesløs og sat sig i så bundløs gæld, så kan jeg ikke fortænke Deres formynder i, at han slår spunshullet til for det første. Dersom De tror, at en riskontro er det samme som en spillebog, så tager De, pinedød, fejl, min fa'er."

"Jeg har mine effekter," sagde Henry stolt, "foruden de summer, jeg har lånt mine venner. Det må være tilstrækkeligt til

at garantere beløbet. I ethvert tilfælde kan etatsråden jo tage op af kapitalen."

"Kapital!" råbte Ibsen. "Er De gal, Henry? Der er jo ikke mere kapital end bag på min hånd."

"Ingen kapital!" gentog Henry forfærdet. "Det er umuligt, Ibsen! Hvor skulle ellers renten komme fra?"

"Renten?" gentog den gamle bogholder med et udtryk, som om han aldeles opgav at bringe orden i Henrys finansielle begreber. "Der er jo ingen tale om renter. Jeg kender ikke Deres familie og kan således ikke give nogen forklaring af forholdene, men vi har hvert år modtaget veksler fra huset Jackson & Watt, til hvem beløbet må være indbetalt af en person, der nu, hvad enten han er død eller fallit, har standset sine indbetalinger. Det er hele sagen, hr. Vernon."

Der lå noget underligt fremmed i denne anvendelse af efternavnet, i stedet for det fortrolige "Henry", som Ibsen ellers altid brugte. Henry følte, at stillingen var fortvivlet, men dog forekom det ham næsten end mere ydmygende at måtte erkende det for d'Acorda og bede ham om henstand. Han åbnede døren og trådte ind. d'Acorda sad endnu i sofaen med det ligegyldigste ansigt af verden og pattede på det rævehoved, hvori håndtaget på hans stok endte. Men under denne ligegyldighedens maske glimtede der en så ondskabsfuld glæde og en så hoverende hån, at det forekom Henry en hel vellyst at ekspedere ham ad en kortere vej, end den, som trapperne frembød.

d'Acorda syntes ikke at lægge mærke til det truende udtryk i Henrys ansigt, men skød med ypperlig forstilt mine forskrivningen over til ham, som om han ventede valuta.

Henry blev blodrød i ansigtet og fremstammede nogle ord, som han næppe selv kunne høre, men d'Acorda rejste sig op, bøjede den lette rørstok helt sammen som en ring, lod den svippe i vejret lige for næsen af ham og sagde, idet han passerede forbi:

"Altså ved prokurator? Ganske som De behager. Det bliver en smule dyrere. Farvel, hr. Vernon, hils Deres forældre!"

Denne bitre hentydning bragte Henry ganske ud af sig selv. Han greb den tunge brevpresser, som lå på etatsrådens pult, og ville have slynget den efter d'Acorda, dersom ikke hans arm i samme øjeblik var blevet standset af den gamle bogholder.

"Raser De, Henry!" råbte Ibsen, mens d'Acorda behændigt forsvandt bag døren. "De kunne have slået ham ihjel."

"Å, jeg kunne knuse ham!" råbte Henry ude af sig selv af forbitrelse. "Jeg hader ham værre end pesten. Jeg kunne dræbe ham, når det skulle være!"

"Tror De jeg hader ham mindre?" spurgte den gamle bogholder, idet han på ny trak Henry hen til vinduet. "Men man må tage varlig på vej, når man vil klippe halen af den onde. – Her er sket løjerlige ting i de sidste dage," tilføjede han sagtere, "løjerlige ting."

"Ved De, hvorfor etatsråd Gram rejser bort?" spurgte Henry bekymret.

"Etatsråd Gram har været en rig mand," svarede Ibsen med et suk. "En rig mand, en arbejdsom mand og en fornuftig mand, der aldrig roede længere ud, end han kunne svømme tilbage."

"Og nu?" spurgte Henry.

"Nu er han gal," udbrød Ibsen med usædvanlig energi, "dårekistegal! Kan De forstå, hvordan en mand kan sælge

østrigske papirer, når kursen er 48½? – – nå, det er sandt. Det forstår De Dem jo ikke på. Men kan De fatte, hvordan en mand, som han, kan sætte liv og lykke på et eneste udtræk?"

"Jo, det kan jeg dog nok forstå," svarede Henry grublende. "Man kunne jo have lykken med sig."

"Ja, tænkte jeg det ikke nok," råbte Ibsen med komisk fortvivlelse. "Det var s'gu også noget at spørge sådan en spillefugl om. Have lykken med sig! Det hører der s'gu lykke til, og når man har den, kan man fange harer ved tromme. Nej, lykken, min fa'er, har et skrøbeligt ankerfald, og derfor vender hun, pinedød, ofte om. Der kan komme den dag, hvor han ikke kan betale sin egen snustobak. Glipper alt andet, så glipper ikke stoddergang. Den er han ikke vant til, lige så lidt som De."

Med disse ord fo'r den heftige, gamle mand hen til sin kontorstol og skruede sig i vejret med en sådan hastighed, at den knagede under ham. Henry ville til at gøre nogle spørgsmål. Da åbnedes døren, og Harriets blege ansigt tittede ind. Han strakte armene mod hende, men døren lukkedes, og hendes lette trin forsvandt på trappen. Ganske ude af sig selv styrtede han efter hende, og kom netop tidsnok til at se hende forsvinde gennem indgangsdøren ovenpå. I et spring var han inde i dagligstuen, forglemmende alting, beredt til at trodse alt, når han blot endnu en gang kunne komme til at høre lyden af hendes stemme. Dagligstuen var fuld af kasser og møbler, der stod i den vildeste uorden. De lange gardiner flagrede for vinden, halm og måtter lå spredt på gulvet. – Alt havde en flyttedags udprægede uhyggelighed. Harriet var flygtet for ham gennem entreen og dagligstuen. Nu stod hun med usikker

holdning, halvt skjult af den portiere, der skilte dagligstuen fra hendes moders kabinet.

"Harriet!" råbte Henry, idet han styrtede frem imod hende og forsøgte at gribe hendes hånd.

Hun gjorde en sky bevægelse, mens hun med et underligt nakkekast vendte hovedet bort fra ham og ængsteligt stirrede ind i moderens værelse.

"Harriet!" råbte han og tog hendes afværgende hånd, som han førte til sine brændende læber. "Kan du tilgive mig? Hvis ikke, da sig mig blot farvel. Hører du, Harriet, blot farvel."

"Farvel!" stammede hun og trak hurtigt hånden til sig. "Henry, farvel!"

Det mørkegrønne fløjl lukkede sig efter hende og dæmpede faldet af en lille billet, der var gledet ud af hendes hånd. Henry åbnede den. Det var hans ring, hans guldslangering, der glimtede ham i møde.

Bedøvet vaklede han hen over gulvet. Selv i dette afskedens øjeblik havde han båret forsoningens mulighed dybt i sin sjæl. Som en drukken mand ravede han ned ad trappen, tumlede ud ad porten og nåede torvet, der sitrede i junisolens belysning. Brostenene dansede for hans øjne, vogntummelen skurrede i hans ører, og uden at agte på de forbigåendes tilråb og skældsord, tumlede han af sted, indtil han nåede sin bolig, hvor han lukkede sig inde på sit værelse. Først da han sad ved sit skrivebord, drog han vejret frit. Tårerne styrtede ud af hans øjne. Det havde været ham den pinligste kval at tilbageholde dem så længe. Han tog den lille billet frem og lagde ringen fra sig på bordet. Derpå åbnede han langsomt det rosenrøde blad, som havde ligget ved siden af ringen. Det var det digt, som han

havde givet Harriet på hendes kammer. Han rystede ved sin egen profeti, da han læste slutningsversene:

Ak, vidste du, hvor jeg har syndet,
og hvor min brøde er stor,
du talte ikke så milde,
så sødt bevægede ord.

Ak, vidste du, hvor jeg har levet
så gudsbespotteligt vildt,
da så ej dit fromme øje
på mig så inderlig mildt.

Da vendte du bort dit hoved
og lod mig med smerte gå –
kun dig og min angers fylde
har jeg at lide på.

Han gennemlæste endnu en gang de to sidste linjer i den bitre selvanklage. Derved faldt hans blik på den nederste rand af papiret, hvor en linje, skrevet med rystende hånd, tiltrak sig hans opmærksomhed. Der stod kun:

> "Jeg sender dig din ring tilbage. Du valgte dens sindbillede godt."

Han følte, at alt var forbi. Langsomt åbnede han det lille relikvieskrin, og lod Harriets brev glide ned deri. Han lænede sig en stund tilbage på stolen og stirrede ud i det tomme rum, uden at det var ham muligt at fastholde nogen anden tanke end den, der lå i de ideligt tilbagevendende ord: "Forskudt! Forsmået!"

Mange timer sad han således, ligesom forstenet, og mærkede intet, hverken til tummelen på gaden eller til dagen, der svandt. Først da kragerne begyndte at flokke sig om den forfaldne ruin, vaktes han op af sin letargiske tilstand og undrede sig over, at det kunne være så sent på dagen. Han forsøgte at samle, hvad der var foregået, men det var som en tung vægt lagde sig over hans pande og knuste ethvert billede, som han forsøgte at fremkalde for sit indre syn. Selv billedet af Harriet var uklart og tåget. Det syntes at vige længere og længere bort, jo mere han forsøgte på at lade det blive levende i sig.

Han rejste sig op. Det forekom ham, at han frøs, og dog brændte hans kinder som i feberhede. Der var ikke ro eller hvile på noget punkt i hans sind, og dog var enhver bevægelse ham smertefuld. Han trådte hen foran sit skrivebord og skød feltet, der dækkede hans moders billede, til side. Hun stirrede ned på ham i al sin ungdommelige skønhed og ynde. En enkelt solstråle, en af de sidste, der legede med ampelisrankerne, skød hen over hendes ansigt, spillede på det brogede skærf, og belyste den lille Polichinel, der med sin krumme, røde næse og sine to pukler grinede i solglansen. Billedet tog sig forunderligt levende ud i denne stærke sidebelysning. Det var som om blodets varme strøm rullede under karnationens overgange, som om det kun ventede på det magiske ord for at træde ud af sin ramme. Længe blev han stående foran det og betragtede det med vemodig glæde, indtil det sidste solglimt var forsvundet.

"Lad komme, hvad der vil!" hviskede han ved sig selv. "Lad verden tage alt, hvad jeg ejer, lad hver grund briste under min fod – jeg har dog dig, min skønne, elskede moder! O, var du hos mig i dette øjeblik, hvor ville du ikke tale med mig, den

brødefulde, den forskudte! – Jeg kan ikke tåle at høre dette ord, ikke engang når jeg selv udtaler det."

Han vandrede nogle gange heftigt frem og tilbage i sit værelse og standsede igen foran billedet, som i det begyndende tusmørke ligesom havde skiftet udtryk, og nu, syntes det ham, sørgmodigt smilede ned til ham.

"Brødefuld?" sagde han ved sig selv. "Har hun været brødefuld, så lyver disse øjne, da lyver denne mund, og der er ikke sandhed mere på Jorden. Din brødefulde moder? – – Hvad er brøde? Hvor let ligger den ikke på nogle, og hvor tungt kan den ikke knuge andre til jorden? Hvor dybt har hun ikke lidt under at have bragt mig til verden, og dog, hvor finder man den, der vil løfte den første sten? – – Og nu mig – hvor ilde har jeg ikke ødet det liv, som hun har givet mig? Var hun her, jeg turde næppe møde hendes blik. – Tilgiv mig!" udbrød han højt og strakte armene op mod billedet. "Tilgiv mig, du som fødte mig i nød og skamfuld anger, du hvis sorg det har været aldrig at kunne tage mig i favn. Du, som jeg elsker højest og renest blandt kvinder!"

Han trykkede sin brændende mund imod det kolde lærred og brast i en heftig gråd. Aldrig havde han følt sig så ene i verden, aldrig havde han angret så oprigtigt som i dette øjeblik. Da han noget efter satte sig ved sit skrivebord, var der ligesom kommet et havblik efter de oprørte bølger, der havde brudt sig mod skærene i hans sjæl. Det var som om der drog en mild fred gennem hans sind, som blev han grebet af en dybere strømning, hvori sorgen over det tabte smeltede hen i forsagelsens og angerens mildhed. Han følte sig løftet og båret op af en stemning, som han trængte til at fastholde. Halvt

ubevidst havde han fået blyanten i hånden. Nu greb han et blad papir, og let, som alting bliver i inspirationens øjeblik, strømmede rytmerne frem under hans hånd – han følte det sande i en bemærkning af Frederik, "at man kan skrive sig fra sin sorg." Derpå ringede han og lod gamle Mary besørge det til From, med hvem han ønskede at tale.

I sin spænding og bevægelse havde Henry ikke ænset de øvrige brevskaber, der endnu lå udbredte på bordet. Han åbnede ligegyldig det ene efter det andet, for han følte sig så sløvet, at det forekom ham umuligt at kunne modtage noget nyt smerteligt indtryk. Næppe havde han imidlertid kastet et blik i det tredje, der bar de engelske besiddelsers poststempel, før hans træk på ny antog udtrykket at den højeste sjæleuro. Han jog det igennem, som om liv og død beroede på dets indhold, og da han havde læst det til ende, krammede han det sammen og kylede det hen i en krog af stuen. Hurtigt åbnede han det engelske brev, der var af et længere indhold, og skar med sitrende hænder de bånd over, som sammenholdt den lille pakke.

Da han havde løsnet det sidste lærred, hvori dens indhold omhyggeligt var indsvøbt, viste det sig at være en række breve, hvis forskelligt afblegede papir tydede på, at de var skrevet til forskellige tider i en længere rækkefølge. Et, hvis konvolut endnu havde holdt sin friske, blegrøde rosenfarve, og som var forseglet med en gemme, hvori han genkendte de tre kapitolinske duer, vakte straks hans opmærksomhed. Han åbnede det, og mens han stirrede på den fine, sammenflydende skrift, blev hans kinder blegere og blegere, hans holdning mere bøjet, indtil han endelig med et smerteligt udråb sank tilbage i

stolen. Han rejste sig op og vandrede i pinlig uro frem og tilbage i sit værelse, indtil han endelig havde overvundet sig selv så vidt, at han kunne gennemlæse den række, der var tilbage. For hvert brev blev hans ansigt mere smertefuldt, hans træk mere og mere slappe. Det var, som lå der en snigende gift skjult imellem linjerne, der lidt efter lidt sløvede hans ånd, og fra det virkelige liv førte ham ind i en drømmeverden, fuld af forfærdelige syner. Hans hånd knugede krampagtigt brevene sammen til en eneste håndfuld. Han rejste sig op, greb kniven og vaklede hen imod portrættet. Han standsede et øjeblik foran det, som om han gruede for den gerning, som han stod i begreb med at udføre. Derpå stødte han kniven ind i billedet, og skar det med et par raske snit ud af dets prægtige ramme. Det var ham, som om han hørte et klagende skrig, da kniven hvinede igennem det udspændte lærred, og som om der lød et suk, da billedet tungt faldt ned på gulvet. Han vendte sit ansigt bort, åbnede kaminen og kastede det derind. Hurtigt tog han de breve, som pakken havde indeholdt, skød dem ind under maleriet, og da de lyse luer knitrende slog i vejret, omspændende det på alle kanter, kastede han sig hulkende på sofaen, og skjulte sit ansigt med begge sine hænder i en stemning, som havde han begået et mord. Her blev han opløst i den vildeste smerte, grædende og hulkende som et barn, indtil han følte en hånd blive lagt på sin skulder og hørte en mild stemme hviske sig i øret:

"Henry, hvad er der på færde?"

Han fo'r op og stirrede forvildet på Frederik, der stod foran ham. Det var ham i dette øjeblik ikke muligt at gøre sig selv rede for, hvordan Frederik var kommet til ham. Han havde en

fornemmelse af at være lukket inde i et afskyeligt fængsel, som det ikke var muligt for nogen menneskelig fod at betræde.

"Er du syg, Henry?" spurgte From på ny med sin jævne, rolige stemme. "Du ser så dårlig ud. Hvad er det? – Kender du mig ikke?"

"Jeg tror det," sagde Henry. "Det er jo dig – From, ikke sandt? – Ja, hvad er der hændet?" vedblev han i en forvirret tone. "Der er sket så meget i dag – – vent lidt, jeg vil huske mig om, det står så underligt tåget – – det er breve, det er Harriet, det er – min moder – –"

"Saml dig! Vær mand!" råbte Frederik, som med ængstelig opmærksomhed havde fulgt Henrys afbrudte sætninger, der udtaltes med større og større besvær. Men det var for sent. Henrys hoved bøjedes bagover, alle hans muskler slappedes, og under udråbet: "Moder! – Skaf lys!" styrtede han bevidstløs om på gulvet.

Tre uger senere, og atter en søndag aften, sad de to venner i det samme værelse, som ingen uden lægen, From og Mary havde fået lov til at betræde. Denne sidste skænkede te ved et lille sidebord, hvor hun delte sin trofaste opmærksomhed imellem sine forretninger ved tebordet og sin unge herre, der sad i sofaen. Henry havde været syg. Han så endnu mat og lidende ud. From var som sædvanlig rolig og alvorlig, men så ud til at have våget en del. Da Mary havde taget af tebordet og begivet sig bort, lagde Henry hånden på Froms skulder og sagde til ham:

"Jeg er meget bedre i aften, Frederik. Synes du ikke? Doktor Saabye har jo allerede i et par dage givet mig lov til at gå ud, og det er mærkeligt, hvor hurtigt kræfterne kommer. – Talte jeg meget vildt i den første uge?" afbrød han sig selv.

"Ja," svarede Frederik, "især om natten."

"Forstod du noget deraf?" spurgte Henry i en noget ængstelig tone.

"Nej," svarede Frederik, "det var mest usammenhængende sætninger, hvor du blandede Harriet, din moder og Brandt sammen med enkelte, afbrudte udbrud."

Henry gik hen, satte sig ved skrivebordet og sagde med et dybt suk: "Ak, gid jeg var død med det samme!"

"Det må du ikke sige," svarede From. "Havde det været det bedste, så var det sket."

"Tror du?" spurgte Henry med et ironisk træk ved munden.

Frederik svarede ikke, men kneb læberne tættere sammen.

Henry gentog: "Jeg ville ønske, jeg var død!"

"Hvorfor?" spurgte Frederik lidt skarpt.

"Fordi jeg ikke har nogen kraftig vilje, og dog en dyb fornemmelse af, at intet liv kan nå sit mål uden at være i besiddelse heraf."

"Så skærp din vilje!" svarede From.

"Ja, hvorledes?" spurgte Henry. "Kender du den hvæssesten, der kan gøre det stykke arbejde?"

"Ja," svarede From, "den kender jeg ret vel, men du har hidtil manglet den. Den kaldes kampen for livet. Det er den, der hærder viljen som stål og sætter de kunstige drev i det store maskineri i bevægelse."

"Kampen for livet?" gentog Henry. "Livet er ikke en kamp værd! Skulle det komme så vidt, at jeg skulle kæmpe for livet, så blæser jeg det hellere ud og lader stå til, om det skal tændes på ny eller slukkes for bestandigt."

"Så?" sagde From i en tør tone.

"Ja," råbte Henry lidenskabeligt, "hellere dø end trælle for et liv, som man afskyer!"

"Og hvorfor afskyer du det?" spurgte From.

"Hvorfor?" råbte Henry med stigende lidenskab. "Fordi livet er et tomt, et usandt, et skuffende gøglebillede! Fordi ingen er sig selv, men kun den maske, hvormed han løber om i verden! Fordi denne maske antages for at være så sand, at man dømmes alene efter den! Fordi der kun findes nid og bagtalelse, kummer og elendighed i dette liv! Fordi," endte han med skælvende stemme, "fordi – å, Frederik! fordi jeg er mere end ulykkelig!"

"Vær nu rolig, Henry," sagde Frederik i en tone, som om han passede et barn. "Det kan ikke hjælpe, at du sænker dig ned i bitterhedens malstrømme. Du er ikke mere ulykkelig, end tusinder har været, og for den, der kan arbejde, er fattigdommen ikke den tungeste lod her i livet."

"Ak, det er ikke det, jeg tænker på," sagde Henry. "Der er kvaler, som er tusinde gange tungere end det. – Kan du tænke dig," spurgte han efter en pause, "hvad det vil sige, at måtte foragte sin moder?"

"Nej," svarede Frederik smerteligt, "det kan jeg ikke – jeg, der har en moder, som jeg elsker og agter over alt i verden."

"Så tænk," sagde Henry med lav stemme, "hvor højt du har stillet den kvinde, som har båret dig under sit hjerte, som har elsket dig med al den ømhed, der kan rummes i en moders

bryst – og tænk dig så, at du mødte en fremmed, som skamskændede din moders minde, uden at du turde forsvare hende, uden at du kunne angribe ham – fordi han havde ret."

Frederik greb Henrys hånd og trykkede den, uden at svare noget dertil.

"Føler du så min ulykke?" spurgte Henry. "Alt det andet er intet imod dette. Det piner mig og jager mig fra sted til sted. Kom, lad os gå! Jeg har ingen ro på mig."

Frederik vogtede sig vel for ved modsigelse at vække Henrys irritabilitet, der efter de indtrufne begivenheder havde antaget en sygelig styrke. Han greb sin hat, og begge venner gik i dyb tavshed ad Esplanaden til.

Det var den skønneste juliaften man kunne ønske sig. Lindetræerne blomstrede og udsendte deres duft, luften var blikstille, ren og varm, sivene spejlede sig i Kastelsgravens rolige vand, og fra deres tætte skjul lød tonerne af de små, kvikke rørsangere, som uophørlig gentog deres bløde melodier. Der var en skærende kontrast mellem dette idylliske naturliv og den hede, solbeskinnede, dødsdømte stad, der lå bag ved dem. Frederik gjorde en bemærkning herom, hvortil Henry kun svarede med et enstavelsesord, uden at lægge mærke til de sørgeklædte damer, der gik forbi, og de mange ligtog, som langsomt bevægede sig ud ad Østerport for at nå Holmens Kirkegård. Atter tilbagelagdes et stykke vej i dyb tavshed fra begge sider. De to venner nåede Søerne, og pludseligt udbrød Henry med en hentydning til stedet:

"På den bænk var det, jeg traf Laura. – Hm, det er næsten en skæbnens ironi, at de fleste selvmordere ender på Kærlighedsstien."

Frederik iagttog ham skarpt og spurgte: "Ved du noget om hende?"

"Nej, intet andet," svarede Henry, "end at hun vil ende her eller et andet sted, der måske er værre. Hun er løbet bort fra forpagter Poulsens. Det stod der i det første brev."

Lidt efter spurgte Henry på ny: "Ved du af, Frederik, at der skal gøres indførsel hos mig på onsdag? Det stod i stævningen, som blev bragt mig i morges."

From greb hans arm og sagde bekymret: "Jeg har nok anet det, siden jeg fik at vide, at d'Acorda havde solgt sin fordring."

"Indførsel," sagde Henry efter længere pause. "Det burde hellere hedde udførsel. Det ville Brandt kalde det."

Det bitre og skurrile, der lå bag ved skæmten, smertede Frederik mere, end sagen selv. Han skyndte sig med at sige:

"Du kan jo komme hjem til mig den dag, forretningen skal ske."

"Tak," sagde Henry, "men jeg tror jeg vil søge en anden bolig. Etatsråd Gram har viseligt benyttet sin fordel ved ikke at have nogen kontrakt med mig, og jeg har som en sær nåde fået lov til at blive boende til månedens udgang. Det stod i det andet brev."

From svarede ikke, skønt han delte Henrys indignation.

"Ved du," spurgte denne igen efter en pause, "hvad der stod i det tredje?"

"Nej," sagde From. "Men hvorfor vil du pine dig selv ved bestandigt at rive sårene op? Du må bestræbe dig for at give dine tanker en anden retning."

"Ja, jeg har også tænkt derpå," svarede Henry, "men der skal et stærkt pust dertil. Man blæser ikke så let de fandens tanker af hovedet, som fnug af fandens mælkebøtter. I øvrigt stod der

kun, at jeg var en bedrager, som havde beholdt fremmed ejendom."

"Maleriet?" spurgte From.

"Ja," svarede Henry kort.

"Det er forunderligt," sagde Frederik, "hvor vanskeligt det har været mig at få dette billede ud af hovedet. Selv nu, da det ikke eksisterer, ser jeg det så levende for mig, men lige fra den første dag har jeg bestandigt haft en anelse om, at din ulovlige tilbageholdelse af portrættet ville blive straffet på en eller anden måde."

"Ulovlig tilbageholdelse!" råbte Henry heftigt. "Hvo har ret til at berøve mig min moder? Hvor findes den lov, som forbyder en moder at se sit eneste barn? Og når hun så, tvunget af denne tyran, må bøje sig for hans vilje, lune eller hvad du vil kalde det, så skulle jeg vel som en anden af hans slaver kysse den pisk, han svang imod mig, og ydmygt sende *den* det døde billede, som har berøvet mig den dyreste virkelighed. Ikke sandt, det er din mening, Frederik?"

"Nej," svarede From, "det er det ikke. Du kendte intet til ham på den tid, da din moder sendte dig maleriet. Du havde kun din moders ord at rette dig efter, men som sædvanlig fulgte du din egen vilje, ikke hendes, der var så tydeligt udtalt. 'Ær din fader og din moder, på det at det må gå dig vel, og du må leve længe i landet' – Det bud glemte du, Henry!"

"Ær din moder?" gentog Henry med tårer i øjnene. "O, min Gud, Frederik, hvor kan du nænne at sige det til mig? Jeg kan jo ikke ære *hende*, som jeg før satte så uendelig højt. Jeg kan ikke ære en kvinde, der sælger sin kærlighed, selv om det er min moder."

Frederik standsede og lagde sin hånd på Henrys skulder.

"Tilgiv mig," sagde han med bevæget stemme, "jeg vidste ikke, at det var således fat. Du har vel berørt det for mig, men, oprigtigt talt, troede jeg, at du i din sygelige stemning overdrev sagen og gjorde myggen til en elefant. For at skåne dig har jeg under hele din sygdom ikke villet tale derom. Jeg antog din ødelæggelse af billedet for overilet."

"Overilet?" gentog Henry. "Ak ja, Frederik, måske var det overilet af mig. Dog kan jeg endnu i dette øjeblik ikke ret fortryde det. Kom, lad os hvile os lidt på denne bænk – jeg tror, jeg begynder at blive træt – så skal jeg fortælle dig alt."

From adlød, og begge vennerne sad et øjeblik hensunket i tavshed. Henry fortabt i sorg, Frederik betragtende de tomme rustvogne, der fra kirkegården vendte tilbage til byen for at modtage nye ofre. Søen lå blank som et spejl, himlen var klar og skyfri, men dog var kun få mennesker at se, og disse var mere beskæftigede med dødens gerning end med livets. Der hvilte over det hele en gravstemning, som deltes af alle, med undtagelse af Henry.

"Se!" sagde Frederik pludseligt, idet han pegede på en rustvogn, der vendte tilbage. "Er det ikke Saabye, der sidder oppe hos ligvognskusken?"

Henry så sløvt i den angivne retning og svarede kort: "Jo det er."

"Så må han jo have mistet nogen," bemærkede Frederik. "Han er jo reservekirurg på Almindelig Hospital."

"Hans fader er død i går," svarede Henry. "Det hørte jeg i morges."

Der blev igen en pause, som Henry benyttede til at ridse i sandet med sin stok. From sad med hagen i sin hånd og så på denne tankeløse leg. Endelig gjorde Henry vold på sig selv og sagde hviskende til Frederik:

"Jeg brændte billedet, fordi jeg følte en øjeblikkelig indskydelse, der ligesom tvang mig dertil. I det første brev fra min stedfader meddelte han mig ganske kort min moders død og lod mig vide, at han ikke længere ville sørge for en person, der havde begået en handling, som var en gentleman uværdig, selv om denne person var hans stedsøn. Dette var omtrent indholdet, og det korte brev syntes at være skrevet i en heftig, opbrusende stemning. Det andet brev, som var meget længere, hidrørte fra sir Charles Vernon, min stedfaders broder. Han meldte mig deri min stedfaders, sir Henrys død, og undlod ikke at opregne alle de goder, som denne havde vist mig, skønt jeg som bastard naturligvis ingen fordring kunne gøre derpå. Som sin egen private mening meddelte han mig, at han aldeles ikke kunne forstå sin broder, eftersom der måtte mere end sir Henrys sære luner til at ægte et fruentimmer, som, forført af sin elsker, havde forlovet sig med en anden, fordi denne var rig, og som endelig, efter at være skilt fra denne forlovede, havde giftet sig med hans broder, hvis luner og tilbøjeligheder hun havde vidst at benytte. Han kunne derfor godt forstå, at sir Henry lod mig opdrage blandt fremmede, ligesom han anså det for en selvfølge, at lady Vernon aldrig omtalte denne skandale til nogen, ikke engang til sin mand, som hun jo kun kunne fornærme derved. Når nu lady Vernon, trods den med sir Henry indgåede forpligtelse, ikke alene bestandig bar denne søn i sine tanker og bestandig pinte sir Henry med sin sorg og sin

snakken derom, så måtte han tilstå, at han aldeles ikke kunne begribe, hvorfor ikke sir Henry havde hævet en mesalliance med en person, der til sine øvrige laster havde føjet den, i flere år at skjule det bedrageri, som jeg havde begået ved at tilbageholde det billede, som hun havde haft den frækhed at sende mig. Under sådanne omstændigheder var der naturligvis aldeles ingen grund til længere at tilstille mig en understøttelse, hvortil jeg i så høj grad havde gjort mig uværdig. Han ville så meget mindre gøre det, som han mellem sin afdøde broders papirer havde fundet en skrivelse, der aldeles gik i samme retning, og som han derfor tilstillede mig. Endelig var der i en efterskrift ganske kort tilføjet, at han efter sir Henrys ønske sendte mig en pakke breve, som var fundet i min moders gemmer, og som hun i sin hysteriske sorg havde moret sig med at skrive til mig. Sir Henry havde måske fejlet ved at give sit samtykke til, at disse skandaløse breve kom udi verden, men lige så lidt som sir Henry havde vægret sig ved at opfylde sin afdøde hustrus ønske, lige så lidt ville *han* afslå sin broders begæring, og heri måtte jeg se den eneste grund til, at jeg overhovedet delagtiggjordes i en hemmelighed, som han håbede, jeg ville bevare til min død."

"Og nu brevene?" spurgte From.

"Desværre," svarede Henry, "det var kun alt for sandt, hvad sir Charles skrev. Alle mine stolte drømme, alle de dejlige billeder, jeg havde dannet mig om hende, måtte forsvinde."

"Var alle brevene stilede til dig?" spurgte Frederik.

"Alle," svarede Henry sørgmodigt. "Hun havde ingen anden glæde i sit sørgelige fangenskab end den at skrive til mig; ingen anden sorg, end at disse breve ikke skulle nå mig. På sit

dødsleje havde hun tryglet sir Henry derom, og han havde givet efter. Det var en slags dagbog, hun sendte mig, skrevet i de timer, hvor sorg og længsel mest nagede hende. Det var selvbekendelser, fulde af anger og sønderknuselse, af fortvivlende uro, af nagende sorg og pinlige selvbebrejdelser, kort sagt, det var en sjæl, der klagede over et forspildt livs elendighed.

Ak, Frederik, jeg, som havde udmalet mig hende ung og skøn, kun tynget af en let tilgivelig brøde. Rig og lykkelig i sit hjem, stadigt ventende på mig, hvem hun engang ville komme og hente, når hendes prøvelsers tid var omme! Jeg, der havde bygget mig de dejligste luftkasteller og smykket dem med de stolteste forhåbninger! Du ved ikke, hvor dette har gennemrystet mig. Alt, hvad jeg har elsket, er dødt. Hvor jeg ser hen, træffer jeg kun dødens billede. Luften er forpestet, livet forgiftet. Det er ikke længere sandheden, lyset og livet, der hersker, men løgnen, mørket og døden. Jeg kan ikke holde det ret længe ud. Jeg trænger til at høre op med den uvirksomme ro, til at styrte mig ind i noget, der kan få smerterne til at døves og glemmes. Jeg trænger til at drukne min sorg i et eller andet, var det så kun den livets bærme, der er tilbage."

"Henry," sagde Frederik blidt, "du taler syndige ord, fordi dit hjerte endnu er fuldt af sorg og bitterhed. Du må ikke se disse billeder så mørke, som du i din fantasi forestiller dig dem. Du må ikke med din stærke følelse bestandig ruge over den sorg, som din moders breve har forårsaget dig. Husk, at de er skrevet, som du selv siger, i angerens, i sønderknuselsens øjeblikke, og at det derfor ikke kan være andet end at de bærer

farve af den stemning, hvori de er undfanget. Det er umuligt, at hun kan have været så fordærvet, som du nu vil indbilde dig."

"Ak," svarede Henry, "jeg ville have fordret hele verden til kamp, dersom den havde vovet at krænke min moders minde blot ved en eneste af de beskyldninger, der findes i sir Charles' brev. Nu kan jeg tie og skjule mig, men alene disse beskyldninger er nok til at bryde den pietetens helgenring, som jeg havde kastet om hendes pande. Jeg har arvet hendes ulykkelige natur – det føler jeg alt for vel. Jeg har hendes letsind, hendes forfængelighed, hendes egoisme. Det er sørgeligt at tænke derpå, men jeg har fået samme følelse, som den, der lider af en nedarvet, uhelbredelig sygdom. Jeg må gå til grunde ligesom hun. Jeg er ikke bygget til at holde mig oppe i livets skummende brænding. Jeg føler mig gennemrystet som et skib, der allerede længe har hugget mod revlen. Det er for stærke søer, der er gået over mig, Frederik! Den næste vil drive mig ind over revlen og splintre mig som et vrag."

"Henry," sagde Frederik, idet han greb hans hånd, "lov mig, ikke at give dig hen til disse ødelæggende tanker. Hvorfor bestandig vende tilbage til disse sørgelige billeder, du, som endnu kan vente dig så meget af livet? Se hen til din fader, om hvem du alt har fortalt mig! Du har arvet hans inderlighed i følelsen, hans dygtighed til livets gerning. Tag nu også i arv hans energi til at modstå livets genvordigheder, hans kraft til at kæmpe mod fattigdommens tryk, hans tålmod til at bære forsagelsens dage."

"Frederik," sagde Henry med dirrende stemme og trykkede hans hånd krampagtigt, "ved du af, at min fader druknede sig i Tiberen af fortvivlelse over min moders troløshed?"

"Henry," afbrød Frederik forfærdet, "det har du jo aldrig fortalt mig."

"Nej," sagde Henry, "men nu ved du også alt. – Lad os gå ud på kirkegården! – Jeg har grave nok at mindes, skønt ingen af dem grønnes derude."

"På kirkegården!" afbrød Frederik. "Hvad tænker du dog på? Det begynder at skumre, og det skal gå meget uhyggeligt til derude. Man siger, at flere er blevet levende begravede."

"Er du bange?" spurgte Henry. "Så går jeg alene."

Frederik svarede ikke men stak sin arm ind under Henrys, og i dyb tavshed vandrede de to venner videre. Da de havde gået et langt stykke og nænnede sig Assistenskirkegårdens hvide mur, spurgte Henry pludseligt:

"Tror du, jeg duer til at blive præst?"

"Præst!" gentog Frederik med uforstilt forbavselse. "Hvordan falder du på det?"

"Ja, det er måske et underligt spørgsmål," sagde Henry, "og dog har jeg længe gået og grundet derover. Men jeg kan ikke. Det føler jeg alt for vel. En præst uden tro er den elendigste kæltring, der gives, og hykle kan jeg ikke bekvemme mig til."

"Hvordan falder du på alt dette?" spurgte Frederik igen.

"Ak," svarede Henry, "den tanke var heller aldrig kommet inden for mit hoved, hvis det ikke havde været min moders højeste ønske, som hun bestandig kommer tilbage til, næsten i hvert af sine breve. Hun havde i den lange periode af sit sørgelige samliv med sir Henry kun to tanker, hvorom hele hendes liv drejede sig. Den ene var at gense den søn, der havde kostet hende så meget, og til hvem hendes kærlighed var blevet en lidenskab. Den anden, at denne søn måtte vie sig til den

gejstlige stand, måtte blive sjælesørger, for, som hun udtrykker sig, at kunne afsone hendes brøde ved at redde de sjæle, der er på fortabelsens vej.

Ak, Frederik, hvor lidet har hun kendt mig! Hvor tungt, at hun ikke har måttet meddele sig til mig, for hvor fejlagtigt et billede har hun ikke dannet sig af mig! Hvor gerne ville jeg ikke opfylde min moders sidste bøn, og dog, hvor umuligt! Jeg skulle være sjælesørger, jeg, der aldrig har tænkt på at sørge for min egen sjæl! O, det klinger som narrens latter, som den frysende Thomas' stemme i kong Lear!"

Frederik ville svare, men det syn, der viste sig ved indgangen til kirkegården, som de netop havde nået, bragte ham til at forstumme. Tæt inden for porten stod på begge sider af den snorlige gang en række kister, eller snarere lange kasser, sammenføjede af rå brædder, på hvis uhøvlede sider den sorte farve kun hang fast som et løst gråligt overtræk. Luften var svanger med duften af roser, hyld og jasminer, parret med en alt gennemtrængende, rådden stank, der ligesom brød frem af jorden. Til højre inden for porten holdt en stor møbelvogn med et tårnhøjt læs af tomme kister, fastsnørede med reb. I nogen afstand fra denne stod et par rustvogne, hvoraf man enkeltvis udtog de halvnøgne lig, for at lægge dem i kisterne. Et par pjaltede karle hamrede lystigt lågene til under modbydelig skæmten med de halvberusede kuske. Nogle graverkarle slentrede omkring og mærkede kisterne med kridt, mens en stor slagterhund gik og snusede til kisterne og besudlede dem på hundenes sædvanlige måde.

Frederik gyste, idet han kastede sit blik over disse utallige, åbne grave, nedtrampede buske og sønderbrudte hegn, et

vidnesbyrd om den ødelæggelse, som dødens armé havde anrettet. Henry så sig om med et udfordrende blik og sagde:

"Var man endda læge, så havde man noget at kæmpe for. Hvor lavt står dog kemien, når den ikke engang kan opdage det smitstof, som åbenbart må gennemtrænge alt og bringe de organiske stoffer i gæring. Hvorfor valgte jeg ikke at blive læge? Det er den rette sjælesørgervirksomhed. Nu har jeg intet at leve for."

"Har du glemt Harriet?" spurgte Frederik.

"Nej," svarede Henry, "men hun har opgivet troen på mig. Jeg kan slet ikke fatte den tanke, at hun lever, og kun er død for mig, kun for mig alene. Lad os gå op ad denne gang, Frederik! De arbejder allerede derhenne ved lygter. Se, hvor det glimter mellem træerne! Jeg har lyst til at se, hvad det er."

"Bliv nu her," sagde Frederik alvorligt. "Du skal ikke se mere af dette rystende skuespil. Din sygelige stemning bliver kun mere eksalteret derved. Hør mig nu, Henry, vær rolig og vend tilbage! Vi vil tale sammen om Harriet."

"Og hvad kan du fortælle mig om hende?" spurgte Henry, der, trods Froms anmodning, blev ved at fortsætte vejen fremad.

"Ikke noget nyt," svarede From; "for jeg har intet hørt fra etatsråd Grams, da jeg ikke har været hos hans broder i de sidste otte dage, men jeg tror, at du tager fejl af hendes karakter. Hun er for trofast til pludseligt at opgive et menneske, som hun har elsket så højt som dig, og hun er for ædel til at bygge på løse udsagn og formodninger. At hun i det første øjebliks sorg og harme har sendt dig din ring tilbage, kan jeg godt forstå, men på den anden side forekommer det mig, efter det jeg kender til hende, at hver gnist af håb endnu ikke er

udslukket. Det er prøvelsens tid, der vælter ind over dig, og en sådan træffer både det enkelte menneske og hele nationer. Da gælder det at vise sin kraft og det malm, hvoraf man er støbt. De dårlige bukker under, de ædle rejser sig, lutrede i kampen. Men ve dem, der kaster våbnene fra sig, selv om de skal kæmpe imod overmagten. De myrder sig selv, selv viede til undergang."

"Tror du, der er noget håb?" spurgte Henry.

"Ja, jeg gør," svarede From, idet han rettede sin skikkelse i vejret og med overbevisningens sikre blik betragtede Henry. "Jeg tror det, så sandt der er mening med livet i denne verden, så sandt vi ikke er mekaniske maskiner eller kemiske atomer, bunkede sammen efter affinitetens love! Jeg tror, at hvert menneske har en opgave at løse. Jeg tror, at der ligger en bestemt ide til grund for hvert enkelt menneskes liv, og at der går en styrelse igennem det hele, selv om vi ikke kan forstå den. Jeg tror, at enhver, der ærligt stræber og arbejder, hæver sig op til et højere liv, ligegyldigt hvad stilling han indtager i samfundet, men jeg tror tillige, at den, der enten fejt forsager i kampen, eller trodsende den ide, som er grundloven i hans inderste, kaster sig hen for livets dæmoniske magter, hvad enten disse nu fremtræder som lidenskab eller som den trivelige selvnydelsens materialisme – om ham tror jeg, at han går til grunde, eller rettere, jeg tror han kastes så langt tilbage mod sit udspring, at han vil behøve en næsten uendelig tid for at genvinde det tabte. Overfør nu dette på dine livsforhold, Henry! Jeg er vis på, at når hun ser, at du trofast og ærligt kæmper dig opad, da vil hun på ny og med inderligere glæde end før række dig sin hånd og løfte dig endnu højere opad. Hun har givet dig sin tro, og jeg er overbevist om, at der for hende

ligger noget højere i dette udtryk, noget der nærmer sig det religiøse. Kun den kvinde, der tror, kan elske i ordets virkelige forstand. Vel står den jordiske kærlighed langt under, den himmelske, men de har samme rod, samme udspring, for gnisten til den jordiske kærligheds hellige ild er hentet ovenfra. Tro derfor på hende, Henry! Tro på din kærlighed! Kun ved den kan du få den højere tro, som du nu savner. Lad dig ikke skræmme, om der også skulle gå år med dertil, og husk på det gamle ord: "Den, der tror, haster ikke"."

De havde under denne samtale nærmet sig lygterne, og stod nu foran en bred kule, som en halv snes arbejdere havde travlt med at gøre bredere og dybere. Flere tønder med ulæsket kalk stod i nærheden. Henry pegede mod gruben og sagde til From:

"Hvordan forklarer du dette? Efter hvilken styrelsens lov gaber denne efter de ofre, som den skal opsluge? Er det ikke rædsomt at se livet ende på denne måde?"

Det knagede i buskene bag ved dem, og en bekendt stemme udbrød:

"Ja bid på den, From! Den bliver hamper at knække! Hvad mener du om Leporellos ord i "Don Juan":

Min ædle herre!
Hør dog et ord, og tro en ærlig tjener!
Det liv, som her I fører,
rædsomt det ender"!

"Brandt!" udbrød Frederik forskrækket, idet han vendte sig om.

"Akkurat s'gu," svarede Brandt, som trådte frem mellem buskene, "og det jeg sang, hører navnlig hjemme i det recitative skuespil eller recidivet, mindre derimod i balletten, hvor det

kan gøres med benene, og får navn af entrechat eller mellemkattespring."

"Brandt!" råbte Frederik indigneret. "Spar dit vid til bedre lejlighed! Her er ikke stedet dertil."

"Et pourquoi non?" spurgte Brandt. "Ser ikke det hele ud som det bedrøvelsens Jerusalem, der så livligt skildres i Begrædelsernes Bog? Det er heller ikke til dig, jeg taler, du fromhedens Frederik. Jeg kaster aldrig mine svin for perler. Jeg taler kun for hans skyld, der har været så syg, at han allerede begyndte at dyppe de små tvebakker i Davids psaltkar. Kun for hans skyld oplader jeg min stemme, som i den senere tid har nået en højst mærkelig udvikling. Hør blot:

Med løjer og med munterhed,
med falsk, løgnagtig tale,
som jeg har lært af Belzebub, min ædle herre,
stræber jeg ham at more –
Bravo!

Ja, det bravo siger nu Don Juan, men jeg synes, at det gør god virkning som slutstrofe. Hvordan har du det ellers, ædle lord? Det forekommer mig, du ser noget langtudet ud. Jeg har hørt, at du har fået det ene recitativ oven på det andet. Det var nok nær blevet et melodrama?"

"Jeg takker," sagde Henry koldt. "Du besøgte mig ikke under min sygdom."

"Nej," svarede Brandt, "jeg har aldrig omgang med 'schwächlinge', det er imod naturen. Når et menneske bliver sygt, farer der straks en anden natur i ham. Han bliver en ganske anden, og for denne anden skøtter jeg ikke om at lade mig præsentere."

"Du var måske bange for smitte?" spurgte Henry ironisk.

"Å ja, det ene med det andet. Man kan aldrig vide, hvor sådan noget kommer fra. Kopper havde du da ikke. Den sygdom er den eneste, jeg har lidt af. Man kan også se på mig, at jeg både er blevet klinket og brændt sammen. Der kan s'gu ikke krybe en flue hen over mit ansigt, uden at den knækker bagbenene."

"Nej," svarede Henry, "det, jeg fejlede, smitter ikke. Det var kun et let anfald af en sygdom, jeg i den senere tid har lidt af. Men dersom du er bange for smitte, Brandt, hvordan kan det da gå til, at vi træffer dig herude? Er du ikke bange for koleraen?"

"Å, fanden i vold med koleraen!" råbte Brandt med en skoggerlatter. "Den holder sig til de lavere og vover sig s'gu ikke op i rangforordningen. Har du nogen sinde set en gehejmeråd dø af kolera? Det er en proletariatsygdom, en ren mikstur af tykmælk, skillingsøl og umodne blommer, rørt sammen og nydt i et baghus i Borgergade. Det er en solid udrensning det hele, en fortræffelig styrelse af det alvise forsyn, der ønsker at skaffe luft på almindeligheden og balance i fattigregnskabet. Desuden giver den anledning til en masse små kæfere, navnlig i portvin, som min gamle udskænker gratis."

"Ja, det er en velsignet sygdom," sagde Henry ironisk.

"Ja," svarede Brandt, "en velsignet sygdom, hvis den ikke var så skidenfærdig, som vaskerkonen bemærkede. For resten har den også sine ubehagelige sider, hvortil jeg regner det, at man bestandig skal gå med mavebælte og spise kyllingesteg uden agurkesalat. Det fik nu endda at være, hvad det er. Det værste er dog det, at man må moderere sin flothed, og ikke, som i gamle dage, kan slå rigtig til skaglerne, så lygterne ryger af."

"Ja, det er kedeligt," sagde Henry.

"Rent forbandet," svarede Brandt. "Jeg havde just presset min gamle, så vandet drev ham ud af øjnene, og dalerne sprang ham ud af bukselommerne, før denne historie kom på. Jeg havde glædet mig til en ordentlig gennembagning, enten i Charlottenlund eller et andet grønt sted, en eller anden skyfri aften, men mit ophav lukker i denne tid porten klokken elleve og kommer hver aften op klokken tolv, for at se, om jeg ikke er knebet ud gennem bagdøren. Det er en dårlig indretning det, men den er overmåde zweckmæssig."

Under hele denne samtale havde Brandt med sin stok puffet til den ene jordklump efter den anden og ladet dem trille ned i gruben. Nu nærmede en af graverne sig og bød ham i en noget brøsig tone, om at lade de drengestreger fare.

"Som De vil, elskværdige ådselgraver," sagde Brandt i en galant tone, idet han bukkede for ham.

"Er De gal!" råbte graveren hidsig. "Hvad fanden vil De herude? Her har De jo ingenting at bestille!"

"Ikke det?" svarede Brandt i en overlegen tone, mens hans ansigt lagde sig i de alvorligste folder. "Tror De, man sender en reservekirurg og to kandidater fra Almindelig Hospital herud for ingenting?"

"Om forladelse!" svarede den betuttede graver, der ganske lod sig imponere af Brandts holdning. "Jeg vidste ikke, at De herrer –"

"Spar Deres undskyldninger," afbrød Brandt koldt, "de er til ingen nytte. Vi har fundet tilstanden herude under al kritik, og luften i en utilladelig grad forpestet. – Hvordan er det, De ser ud?" udbrød han, idet han trådte den forbavsede graver lige ind på livet og skarpt fikserede hans blik.

"Ser ud? – Jeg – jeg – hvad behager? – Jeg, jeg fejler da vel ikke noget?" stammede den ulykkelige graver og tumlede tilbage for Brandts sikre blik. "Jeg – vil da ikke håbe – at der er – –"

"Hm," afbrød Brandt, "De ser mig noget kolerisk ud. Har De sorte pletter på tungen? Lad mig se!"

Den ulykkelige graver rakte sin tunge så langt ud, som det var ham muligt, mens den kolde sved perlede på hans pande, og Brandt vedblev:

"Ja, ganske fri er den ikke, og pletterne har den samme pyramidale form, som Gaimard iagttog på Apis under sit ophold i Egypten. Sveder De?"

"Ja," svarede den tilintetgjorte graver og gispede efter vejret. "Jeg sveder ganske overordentlig, især ned ad ryggen."

"Hm, ganske som Gaimard beskriver det," sagde Brandt med et uhyggeligt blik, "og Deres puls slår to hundrede i sekundet, hvilket er temmelig meget for en mand i Deres alder. Er De et dannet menneske?"

"Ja – jo – ja, det vil sige, jeg – jeg tror det nok – men jeg – ved det ikke rigtig. Jeg kan – da læse – og skrive, kan –"

"Ja, det er mere end tilstrækkeligt," sagde Brandt, "så kan De nok tåle at høre, hvad jeg mener om Dem. – Ser De," tilføjede han, idet han velvilligt klappede ham på skulderen, "De skal ikke blive bange, for hvad jeg siger. Vi er jo alle Vorherre en død skyldig. De har nu et kolerisk temperament. Det kan vi ikke ændre. Men hvad det øvrige angår, er det bedst, at De straks går i seng og snarest muligt lader hente et stykke helvedessten på Nørrebros Apotek, og med dette stykke bestryger de pletterne på Deres tunge. Skulle der komme et hvidt overtræk, stryger De

om igen, indtil det er borte. Dernæst drikker De et glas punch hvert kvarter, så varmt, som De kan tåle det, og når Deres pige går på apoteket, lader De hende med det samme købe tre unser dyvelsdræk, hvormed De dygtigt lader Deres ryg og mave indgnide hvert tyvende minut. Skynd Dem nu! Der er ingen tid at spilde. – Kald med det samme på de to herrer deroppe i gangen! Jeg ønsker at tale med dem."

"Hvad var der i vejen med den graver?" spurgte Henry, der nærmede sig. "Han var jo bleg som et lig."

"Så, var han det?" spurgte Brandt ligegyldigt. "Ja, luften er noget usund herude. Jeg vil ikke håbe han falder i en af de grave, han har gravet for andre."

"Hvad pokker gør du egentlig her?" spurgte Henry.

"Å, jeg komparerer," svarede Brandt. "Det er dette med ligninger af første grad, jeg har nylig set til nogle menige af mit kompagni på Garnisons Kirkegård, og nu ville jeg se, hvordan det stod til på Assistenshuset. Det er forbandet høje panter, de tager herude for lån i urette tid. Desuden skulle jeg se lidt til min gamle tante Lene, som gladelig er indslumret i Herren."

"Er hun død?" råbte Henry.

"Ja, det vil jeg da håbe!" svarede Brandt. "Ellers har de s'gu begravet hende levende. Nu spiser hun ikke mere på det gamle Sèvres-porcelæn, og det er heldigt, at hun i sin dødsstund har udnævnt mig til universalarving. Onkel Peter havde begyndt at få færten af ragoutfadene og ville op for at fortælle hende det, men så var hun død, det skikkelige skrog."

"Led hun meget?"

"Jeg glemte at spørge derom," svarede Brandt. "Jeg holder i det hele ikke af familiescener, navnlig ikke af de rørende. Jeg er

for lang tid siden kommet ud over Kotzebue."

Der spillede et foragteligt træk omkring Froms læber. Brandt bemærkede det og fortsatte:

"Ja, du mener måske, at jeg ikke er pietist nok lige over for gamle tante Lene, men så falsk dømmer man nu i denne syndige verden. Har jeg ikke været inde hos Hintze og fået tyve porcelænsblomster, som jeg har plantet rundt om graven sammen med et storkenæb i midten? Det finder jeg sønligt gjort. Hvad, Frederik?"

Frederik vendte sig om og hviskede til Henry:

"Kom, lad os gå! Jeg væmmes ved det menneske. Der er ikke gnist af følelse hos ham."

"Pst, mine herrer!" råbte Brandt bag ved dem. "Tag mig med! Er det nu en manér at løbe bort fra de sørgende på? Du sagde engang, Frederik, at jeg kunne le med de glade, men ikke græde med de sørgende. Sørg nu med mig på min maner. Gå med i aften på bimpel, så giver vi første akt af Pesten i Florens. Hvad siger du om Tivoli?"

"Fy for pokker, Brandt!" råbte Henry indigneret. "Tror du, jeg vil gå herfra og ind på Tivoli? Jeg er vis på, det gør du heller ikke."

"Jo, gu' gør jeg så!" råbte Brandt. "Hvad fanden skulle der være i vejen for det? Vil du måske have, at jeg skal gå og sørge, fordi et gammelt menneske på over de halvfems går hen og kreperer? Kom nu med!"

"Nej," svarede Henry, "jeg går der ikke. Jeg vil i det hele sige dig, Brandt, at vi to ikke længere passer for hinanden, og at jeg bestemt holder det løfte, som jeg gjorde forleden aften."

"Det er da også bandsat, som den kolera gør folk moralske!" råbte Brandt ærgerlig. "Hvad siger ikke apostlen Paulus i brevet til de galaner: "Drik ikke vand, men drik hellere vin for din maves og dit svagelige helbreds skyld." Havde den Guds mand levet under vore forhold, er jeg vis på, at han havde stemt for Gulldroppar."

"Ved du af, Brandt, at jeg er blevet fattig?" spurgte Henry, idet han vendte sig imod ham og så ham stift ind i øjnene.

"Ved du af, at man har taget et stykke ud af månen med en osteprøver og fundet den at være en ægte eidammer?" spurgte Brandt. "Henry Vernon fattig? – Naboben af Golconda læns på diamanter? Deres Majestæt behager at spøge, men alligevel står en blåhammer ganske til Deres allernådigste disposition."

"Tak, Brandt!" sagde Henry og rakte ham hånden til afsked. "Jeg kan måske snart komme til at trænge til den."

"Ja, men du får den pinedød ikke!" svarede Brandt. "En blåhammer til en glad aften, det lader jeg gå; men fem daler til en, der trænger, hvilket med andre ord er det samme som til en, der ikke betaler, den går ikke, den er opdaget for længe siden. – Det er også forbandet, at du ikke vil gå med," fortsatte han. "Hvad fanden skal jeg nu gribe til? Runde Boldt er blevet slemt blesseret, desformedelst at de trillede ham op og ned ad trapperne hos Ginderup. De fordømte italienere er stukket af, og From drikker kun tevand. – Apropos, om italienere: ved du af, at den små Bugge er kommet hjem fra Rom for at tilbyde sin tjeneste som koleralæge? Det er et ædelt træk i hans karakterbog."

"Ja," svarede Henry adspredt. "Nej, det vidste jeg ikke. – Han havde jo permission til efteråret."

"Jeg talte med ham i går," fortsatte Brandt. "Han havde truffet etatsråd Gram i Milano."

Henry hævede pludselig sit hoved og lyttede med opmærksomhed. Brandt fortsatte:

"Hvem fanden kan nu forstå sig på pigebørn? Det er det, jeg altid, trods mit dybe studium, har sagt. Hvem skulle nu tro, at sådant et nysseligt pigebarn som Harriet Gram kunne gå hen og forlove sig med sådan en prins Gumlingegnask som d'Acorda?"

Henry tumlede tilbage, som om han havde fået et slag i ansigtet, og blev et øjeblik stående ligesom forstenet. Derpå sparkede han til en ligsten, som stod lænet til et træ, og brast ud i en skraldende latter, mens han vred sine hænder, så handskerne sprængtes i alle sømme.

"Hvad satan går der af dig?" råbte Brandt. "Er det noget at grine af? Fy for fanden, Henry, så hør dog op med den latter! Det er jo væmmeligt at høre på."

"Kom med, Henry!" råbte From og stak hurtigt sin arm ind under hans. "Kom med! Her er ikke et øjeblik at spilde. Du bliver syg, hører du! Jeg besværger dig, Henry! – Hør mig – kom med!"

"Syg!" råbte Henry og brast på ny ud i den forrige, voldsomme latter. "Hører du, Brandt? Jeg bliver syg – syg af kolera og begravet af fattigvæsenet. Henry Vernon på fattigkirkegården! Er det ikke morsomt, Brandt, uhyre morsomt?"

Brandt stod med et ansigt, som om han var faldet ned fra skyerne. From tog et tag i Henrys arm og sagde til ham i en bestemt tone:

"Kom nu med, Henry, hører du? Jeg befaler dig det! Du skal gå med! Du må ikke blive her længere alene, eller i selskab med Brandt. Det er dit liv om at gøre!"

"Du befaler mig det?" råbte Henry i en trodsig tone, "hvem har ret til at befale over mig, og hvem til at råde over mit liv, uden jeg selv? – Mit liv? Har jeg bedt nogen om livet? Har jeg gjort fordring på at komme ind i denne jammerlige verden af usselhed og gøgl? På Tivoli! – Ja, Brandt har ret! – På Tivoli! – Det passer jo udmærket! Kom, Brandt! Skynd dig før bankøren henter os begge! – Nu går vi sammen på Tivoli!"

"Brandt," sagde Frederik hviskende, idet han trak ham til side, "blot et ord, inden vi skilles. Henry er vild i dette øjeblik. Det kan ikke hjælpe, at *jeg* taler til ham; han bliver kun værre derved. Lad ham da have sin vilje, indtil han får raset ud, men benyt ikke den stemning, der for øjeblikket er over ham. Han er fortvivlet – fortvivlet indtil døden – jeg har aldrig set ham således før. Husk på, hvad jeg siger dig i dette øjeblik. Jeg gør dig ansvarlig for dette menneske! Du skal engang stå til regnskab derfor."

"Vær du ganske rolig," sagde Brandt med et svagt udtryk af følelse i sin stemme. "Jeg kender mine pappenheimere, og skal nok køre varligt med de små heste. Jeg har før set andre som ham, og ved nok, hvad det vil sige, når man får noget ekstra fra kurvemageren. Lidt adspredelse er nødvendig – forstår sig, i al anstændighed. – Jeg skal nok sætte hæmsko på. Farvel! Jeg skal se op til dig i morgen, hvis jeg ikke får alt for mange tømmermænd på tagværket. Adjøs, so lang!"

I Bredgade, højt oppe på en kvist, havde From sit enlige studereværelse med udsigt over havnen, sundet og de grønne træer i Esplanaden. Vinduerne stod åbne i den stærke sommervarme, og de tætte vedbender, hvormed posterne var beklædte fra øverst til nederst, vuggede deres lysegrønne skud for aftenvinden.

I sofaen lå Boldt, så lang han var, på ryggen med benene over sidelænet, rygende på en sølvbeslået merskumspibe, det eneste arvegods, som Frederik havde fået efter sin fader. From gik op og ned ad gulvet med hænderne på ryggen og med bøjet hoved som i dyb eftertanke. Ude fra gaden hørtes med bestemte mellemrum de ensformige råb med frugt og grønt. En lirekassemand spillede i gården ved siden af "Den tapre Landsoldat" – men der var ingen børn, der jublende flokkede sig om liremanden, ingen flanerende drivervrimmel på den sædvanlige route til Langelinje – kun af og til en enkelt skikkelse, der listede sig af sted langs husene, eller en droske, der i skarpt trav kørte en ulykkelig til hospitalet. Selv spurvene kvidrede ikke så lystigt som før, men sad tavse og med hængende vinger i den lumre aftenluft, der som en dødståge havde lejret sig over byen. From gik hen til vinduet og stirrede et øjeblik ud. Han så urolig og bekymret ud. Pludseligt vendte han sig om og sagde til Boldt:

"Var Henry virkelig med til alt dette?"

"Ja gu' var han det," svarede Boldt, udsendende en vældig røgsky, "fra først til sidst. Jeg nåede jo at komme med til den svir."

From vandrede på ny en stund op og ned ad gulvet i dybe tanker, og Boldt, der fandt tavsheden lidt trykkende, sagde efter

en pause:

"Ja, hvad fanden skal man sige til det? Det er s'gu galt, men vi er jo alle mennesker. Det kan hændes den bedste, at man et øjeblik glemmer sig selv. Jeg fortryder det s'gu altid bagefter."

"Ja," svarede From, "det gør man altid."

Boldt fulgte med øjnene Frederik, der blev ved at vandre op og ned ad gulvet, tavs som før. Endelig sagde han:

"Det er en satans magelig sofa, du har, Frederik! Her kunne jeg blive liggende den hele dag."

"Vær så god!" sagde From, der fortsatte sin rolige gang.

Boldt dampede løs på ny, skelende efter ham, hver gang han vendte ryggen til. Jo længere pausen blev, desto bønligere så Boldt efter sin alvorlige ven. Det var øjensynligt, at sofaen nu ikke var så magelig, som for et kvarter siden. Endelig rejste Boldt sig over ende, satte piben fra sig med et suk og udbrød:

"Ja, det var en styg historie, Frederik, men jeg har ingen skyld deri. Det var ikke mig, der trak af med Henry. Det var naturligvis Brandt som sædvanligt."

"Brandt er en djævel!" råbte Frederik heftig, idet han stillede sig foran Boldt. "Og Henry et vrag, der lader sig tage på slæbetov af den første den bedste. Å, jeg kunne have lyst til at dræbe dette menneske, inden han trækker flere med sig i afgrunden! Henry er ikke den første."

"Ja, Brandt er noget vild i den senere tid, men det går nok over, når han kommer fra mønten. Det er et satans menneske! Man kan ikke lade være at le, når han lukker munden op. Du skulle have hørt ham den onsdag aften, da han holdt sin tale om rejeben og forlovelse. Det var til at le sig fordærvet over. Han er dog uhyre grinagtig!"

"Ja vist," gentog Frederik, "uhyre grinagtig. Det er grinet, vor tid jager efter, fordi det alvorlige er for tungt, til at det kan løftes af mængden eller løfte den. Man er træt og mæt af livet, man trænger til "et mildt pirringsmiddel", som Brandt kalder det, og så har man det grinagtige. Det grinagtige fordriver tiden, det grinagtige ler man ad, med grinet jog man gerne døden på porten, hvis den ikke var så ubehøvlet ikke at ville tage imod et grin. – "Han er så grinagtig!" Hvilken glimrende anbefaling! Hvor tit glemmer man ikke, at det burde hedde: "Han er så farlig!" Thi hvori består det grinagtige hos Brandt? Ikke i godmodig skæmt, ikke i egentlig vittighed – han bevæger sig, højt regnet, kun i brandere. Han besidder kun en vis evne til at tumle ordene i en for ham ejendommelig jargon. Dette lader jeg gå, for det kan ikke skade. Men han endevender samtidig begreberne og rører dem om i et forvirret kaos, hvori hverken han eller andre kan se forskel på godt eller ondt, løgn eller sandhed, skam eller vanære. Deri ligger hans farlighed."

"Det kan s'gu gerne være, du har ret," svarede Boldt, "men hvad fanden skal man gribe til i denne syndige verden, når man skyder det grinagtige fra sig? Der var en tid, da jeg havde lyst til at bestille noget. Ikke så meget for min skyld, som for en andens – men det gik skævt, rimeligvis fordi jeg ikke var fin nok i min tale og mine manerer. Siden den tid har jeg s'gu ikke lyst til noget. – Der sidder somme tider ligesom noget herinde," fortsatte han og bankede på sit bryst, "men jeg er for slap til, at det kan komme frem, og nu driver jeg af med strømmen. Jeg er nu en gang kommet i kast med Brandt, og jeg ved fanden ikke, hvordan det er med det menneske, men når man en gang har nærmet sig ham, kan man ikke undvære ham. – Det er et

dårligt leben, det indrømmer jeg; men det er også en dårlig verden vi lever i. Det forekommer mig tit, at det hele maskineri er slidt og løst i alle sine dele, men hvad skal man sige til det? Man får vel døje det alligevel."

From fortsatte sin vandring op og ned ad gulvet efter at have hørt det hjertesuk, som Boldt havde udstødt. Hans tanker var øjensynlig stærkt beskæftigede med en eller anden plan, der endnu gærede hos ham, for han glemte Boldts nærværelse og fo'r sammen, da denne efter et par minutters forløb pludseligt spurgte:

"Du kommer altså ikke med i aften?"

"Jo," svarede From. "Hils Brandt og sig, at jeg skal komme."

Boldt syntes forbavset over den tone, hvori From havde udtalt de tre sidste ord, og udbrød:

"Du tager altså dit afslag tilbage? Det er første gang, jeg har hørt dig gøre det. Husk på, at det er klokken ni, over Stalden i Charlottenlund. Det er en frygtelig gemytlig karl, den gamle Niels Husar, og nogle pokkers nydelige pigebørn, han har fået i år. Vi var derude i går for at bestille lokale. Da vi skulle gå, spurgte Brandt ham, om de var dydige. Du skulle have set, med hvilket komisk, forskrækket udtryk han svarede: "Det vil jeg s'gu ikke håbe, hr. løjtnant!" – Er det ikke et mageløst hoved, der sidder på den karl? Det bliver en prægtig aften. Altså klokken ni præcis."

Med disse ord sagde Boldt farvel og slentrede ned ad trappen, idet han mumlede:

"Det er dog en allerhelvedes karl, denne Brandt! Nu får han s'gu også Frederik til at gå på skovbimpel. Det kan ellers blive

en angenehm situation. Jeg vil nok høre Frederik sige netheder til de små sangerinder. Det bliver guddommeligt!"

Næppe havde Boldt forladt værelset, før Frederik åbnede en skuffe i sit skrivebord og tog en række beskrevne blade frem, som han omhyggelig ordnede foran sig. Han gennemlæste flere, der alle var skrevet med Henrys hånd, og tog endelig et, netop det samme, som Mary havde bragt ham den aften på Henrys fødselsdag. Hans alvorlige ansigt fik et bedrøvet udtryk, mens han langsomt læste det igennem. Derpå rykkede han sig tilbage i sofahjørnet, greb digtet og læste, ligesom for at fiksere stemningen, endnu en gang følgende vers højt for sig selv:

Jeg er så slap, så mat og så svag,
som skulle mit livslys slukkes.
Det er, som jeg leved' den sidste dag,
den dag, hvor mit øje skal lukkes.

Så mørke billeder svæve på
min tankes de stride strømme;
de svundne tider igen opstå,
jeg ser det alt som i drømme.

Der hæver sig op af tankernes strøm
et dejligt, men vansiret billed;
det er mig selv og min ungdomsdrøm –
det gode, som jeg har villet.

Men fjenden sejred – nu ligger jeg knust
tungt våndende mig i støvet,
og vejres bort af dæmoners pust,
falmet som efterårsløvet.

Jeg troede fast på min viljes stål,
det skulle nok driften kue:
men lysten blev til et mægtigt bål,
som blødnede det i sin lue.

O, gaves der dog et rensende hav,
som lutred' de urene sjæle!
med glæde jeg dukked' i bølgernes grav
og ville mig dybest fjæle

Ja, gerne gav jeg selv livet hen!
Alt, hvad jeg har, må de tage –
når blot jeg for det kunne købe igen
min tabte renhed tilbage!

Frederik lagde digtet fra sig og udbrød:

"Der må dog være noget godt hos Henry. Det er umuligt andet. Han må dog kunne vækkes, men han må rystes således op, at han en gang for alle bryder med denne djævel. O, hvor megen ret havde han ikke, da han den aften sagde, at Brandt var hans onde dæmon! Han anede næppe selv sandheden i disse ord. Det må ske. Følgerne blive så, hvad de vil."

Med disse ord tog From pen og papir frem og gav sig ivrigt til at skrive. Aftenens skygger samlede sig, halvskumringen begyndte at komme, men endnu sad From fængslet ved sit skrivebord med et udtryk i sit ansigt, som var han ganske rykket bort fra denne jord med dens bekymringer og sorger.

Endelig blev tusmørket så stærkt, at han næsten ikke kunne se at skrive. Uret på Garnisons Kirke slog fuldt slag. Han talte dem – det var ni. Hurtigt lagde han pennen fra sig, trykkede den endnu våde skrift af mod det underliggende papir og læste, lænet til vinduesposten, det skrevne endnu en gang igennem. Så trak han sin frakke på, stak papiret i brystlommen, og kort efter rullede han på en kapervogn ud ad Strandvejen.

Da From nåede det betegnede sted og trådte ind i den lille stue, som af den gemytlige Niels Husar var blevet indrømmet selskabet, fandt han Brandt i færd med at lave en drik, som han betegnede med det velvalgte navn: "Antikolerapunch". Lysene var slukkede, men fra en vældig sukkerblok, der lå over bollen, hvilende på en ildtang som rist, udgik blålige, flakkende flammer, som forvandlede sig til et mægtigt, rødligt blus, hver gang Brandt øste det over med den brændende rom, som sydede i bunden af bollen. I sofaen lå Boldt og nød med velbehag en cigar. Henry sad overskrævs på en stol med hænderne hvilende på dens ryg og betragtede tankeløst de blålige luer, i hvis belysning Brandts koparrede ansigt tog sig ud som et fra graven opsteget spøgelses.

"God aften, rare From!" råbte Brandt, idet han lod en mægtig ildstråle strømme ud af skeen. "Det var kønt af dig, at du på denne skyfrie aften ville se ind til de livlige ungersvende. Dette kaldes "Som det behager Eder" eller "Livet i skoven" – "Skovbimpel" eller "Skov-jeu", hvilket ikke må forveksles med "Frit-jeu", som er hasard og derfor forbudt af Hans Majestæt kongen, der kun har lov til selv at spille det sammen med prinserne af blodet – hvilket alt sammen har været bekendt lige fra Shakespeares indtil vore tider. – Så for fanden! Der gik den

anden tinske. – Lad mig få den sølvske der. Om også den løber lidt an – nå herregud, hvad gør det? Den fejl lider vi alle af. – Du er nok også løbet an et eller andet sted på vejen, rare From, og trænger rimeligvis ikke til den aftensmad, som vi andre har spist: Hummer, and og syltet ingefær. Det er den faste ret herude, undtagen når hummeren slår sig løs og tager det andet med sig, hvilket kaldes afbræk eller nemesis. Dog vil jeg håbe, at den ikke kommer over dig, for det er altid ubehageligt at møde sin hummer om morgenen på trappen, navnlig når ens ophav er faldet over den i forvejen. Gak så ud og lad dig bespise, From! Husaren har måske endnu fem fisk og to små brød, skønt det er lovlig sent på aftenen."

Da From kom tilbage, var lysene tændte, glassene fyldte, og Brandt just færdig med et længere foredrag over ægteskab og hornfisk. From satte sig ved siden af Henry, som slog øjnene ned, da deres blikke mødtes, men Brandt fyldte et stort glas med punch og skød det over til Frederik, idet han sagde:

"Drik, schwächling!"

Frederik tog glasset og tømte det uden at blinke.

"Det var som satan!" råbte Brandt. "Hvem skulle tro om dig, at du havde anlæg? Med en smule øvelse kan du bringe det vidt."

"Det håber jeg også," svarede From med et ironisk smil.

"Lad os nu en gang høre din mening!" råbte Brandt, idet han på ny fyldte Froms glas. "Jeg talte just om ægteskabet. Jeg påstår, at det er nonsens, Henry, at det er lotteri, og Boldt, at det er bandsat kedsommeligt. Ingen af os har rigtignok prøvet det, men lad os nu høre din mening."

"Ja," svarede Frederik rolig, "den skal du få. Min mening er, at det for dig ville være nonsens, for Henry lotteri, og for Boldt

bandsat kedsommeligt."

"Må jeg spørge dig, hvor du har stanget ål i aften?" spurgte Brandt. "Der er noget forbandet slimet ved dine talemåder."

"Ingenlunde," svarede From. "Min mening er blot den, at man ikke sådan i almindelighed kan tale om ægteskabet. Det er en institution, hvortil der både hører kald og forberedelse, og som må behandles af enhver efter hans særegne individualitet. Det går med det, som med studierne – de må være alvorlige, hvis de skal føre til noget."

"Hør," råbte Brandt, "hvor visdommens perler triller hen over bordet! Er det ikke grangiveligt, som jeg kunne høre mig selv, når jeg er fuld? Der er nogle mennesker, som efter at have stormet alle mulige eksaminer, ender med at tage kameral- eller kammerateksamen, som jeg kalder det. Det fører nu ikke til noget. De samme mennesker ender gerne, efter at have belejret en del uindtagelige fæstninger, med at gifte sig med deres kusine. Det fører nu heller ikke til noget, for enten får de ingen børn, eller de bliver idioter. Er det nu ikke ganske mærkværdigt, hvor Froms og mine anskuelser falder sammen? Jeg er vis på, at han ender med en tauchnitzerudgave af 'Ægteskabets hemmeligheder' eller 'Brandts store og gode handlinger'. Lad os drikke på det!"

Henry og Boldt brast ud i en høj latter og klinkede med Frederik, der atter rolig tømte sit glas.

"Må jeg spørge dig, From," råbte Brandt med en vis beundring, "om du har drosken holdende dernede? Jeg er ellers bange for, at det går dig som den hellige Augustinus, før han flyttede hen på Vestergade. Det er bedst, at du handler *en detail* som han. Dér har du et lille glas til at begynde forretningen

med. – Hvad var det, vi talte om? – Nå, det er sandt – det var om det ægte skab, det, som From vil bære hjem i aften. Ja, jeg er nu et rovdyr. Ved du, hvad det vil sige, Frederik?"

"Nej," sagde From, nippende til sit glas, "det ved jeg ikke."

"Så skal jeg forklare dig det," råbte Brandt. "Det er en stilling, som ikke er så gal. Den stemmer desuden med naturen, for det er en ren fejl, når naturforskerne mener, at vi står abekattene nærmest. Kender du ikke den behagelige situation, når man på et bal ingen dame har? Jeg vil ikke tale om, at man så har madro ved bordet, men kun om den gyldne frihed, en sådan stilling giver. Man danser kun med de yngste og smukkeste, snapper dem bort fra deres herrer i det mest ubelejlige øjeblik, hvisker dem en djævel i øret og lader dem drive, når man er ked af dem. Det kaldes at "gå på rov" og er uhyre zweckmæssigt, for man kommer aldrig til ro i dette forhold, man jager som efter sommerfugle. – Overfør nu dette på livet, og du må indrømme mig – problemet er løst."

"Hvorfor pokker har du da forlovet dig?" spurgte Boldt langsomt fra sofaen.

"Hvorfor pokker har du ladet dig ansætte i Livrente- og Forsørgelsesanstalten?" svarede Brandt.

Henry lo og råbte: "Hør!", men Frederik vendte sig imod Boldt og spurgte: "Ja, hvad er nu din mening?"

"Ja, den har jeg s'gu sagt så tit," svarede Boldt flegmatisk, "at jeg næppe gider gentage den. Gift dig eller gift dig ikke – det er s'gu lige skidt begge dele. Derfor gør jeg ikke det første og er kommet galt fra det sidste. Det er min mening!"

"Den var der ellers ingen mening i!" råbte Brandt, "lad os nu høre Henry! – Hvad siger den ædle lord? Giv ham hatten på, så

tror han, han er i Parlamentet."

"Jeg er præsident," råbte Boldt, idet han stak sit glas ud og rejste sig over ende i sofaen. "Den ædle sir Henry har ordet, og derefter tillades det allernådigst Frederik From at fremsætte sine bemærkninger."

"Min mening," sagde Henry, idet han rejste sig, som for at holde en tale, "ligger midt imellem Brandts og Boldts og trænger derfor til at motiveres lidt nøjere. Ægteskabet har for mig noget filistrøst, som jeg ikke kan overvinde. Jeg kan ikke gøre for det, men når jeg hører det ord, kommer jeg til at tænke på Frederiksberg og en barnevogn med tvillinger. Jeg skal ikke motivere dette i noget længere foredrag, men jeg har lyst til at læse et lille eventyr, hvori ægteskabet er set fra mit standpunkt, har I lyst til at høre det?"

"Hør! Hør!" råbte Boldt.

"Bravo! Kom med det, sir!" sekunderede Brandt.

"Fyld jeres glas!" råbte Henry og tog et lille blad papir frem. "Der kommer en skål ovenpå."

"Bravo," råbte From med en så egen betoning, at blodet fo'r op i kinderne på Henry.

"Ingen flauser, Frederik!" råbte Brandt. "Først høre, så dømme! Den ædle lord har ordet!"

Henry stak sit glas ud, skød det over til Brandt og læste derpå følgende:

Et sandt eventyr

"Der var engang en ung mand. Han var så glad – han kørte alene den dejligste tur ud i skoven. Vejen bugtede sig vildsomt med nøddebuske, hvidtjørn, roser og kaprifolier på begge sider. Ude i skoven ventede vennerne. Der vinkede vinen, der fristede – det vidste han – pigernes skønhed, rødmende som aftensolens guld, farlig og dog forfriskende som nattens drivende dug. Dejligt var det at køre! – Morgenen så mild, luften så lind, sindet så sundt, og dugdråbeperleglans, hvor han så hen.

Så mødte han en ung pige fra landet.

"Må jeg køre med?"

Ja, det sagde nu ikke hun, men det sagde hendes øjne.

"Vær så god," sagde den unge mand, "her er vel plads til to."

Og så kørte de.

Hvor det gik! Over sletter, gennem lunde, op ad bakke, ind i skovens dybder, langs med de stille søer og ned ad de bratteste skrænter.

"Du vælter mig!" sagde den unge pige. "Sådan en uregelmæssig kørsel er jeg, ved Gud, ikke vant til. Det er bedst, at vi ser til vore bekendte, så skal jeg præsentere dig for dem."

"Men vi skal jo ud i skoven!" sagde den unge mand.

"Der kan vi altid komme," svarede den unge pige. "Pas blot på hestene! Den ene har en gang været nær ved at slå op, og det spolerer køretøjet."

Så kørte de til bekendtene, og dem var der nok af. En satte sig på bukken, en anden på forsædet, nogle bagpå, andre overskrævs på hestene, og – hvad der var det værste – en satte sig lige op hos den unge pige.

"Nu er jeg nok godt oppe at køre!" tænkte den unge mand, men han sagde det ikke.

"Vi har glemt præsten," sagde bekendtene, "det er det allervigtigste."

"Ja, Gud bevares!" sagde den unge mand, og så kørte de til kirken, hvor præsten boede. Og præsten tog sort kjole på, en hvid krave, et alvorligt ansigt og et ridderkors, og så sagde han en hel del.

Så kørte den unge mand videre. Men hvor var de kornbølgende sletter? Hvor de græsfriske enge? Hvor de lyngklædte bakker? Hvor var de lokkende dybder i de dæmrende skove? Hvor de stille indsøer med bøgebladenes hang mod de løvsorte flader? Alt var landevej – en ypperlig, bred, makadamiseret landevej – lidt støvet rigtignok, og med ræklede popler på begge sider. Men kornet stod ypperligt på marken, gødningen duftede så lifligt fra agrene, og det var ægte anglerkøer, der græssede på engene.

"Kør blot lige ud ad landevejen!" sagde bekendtene. "De kan aldrig tage fejl."

Og så kørte han lige ud.

Det gik langsomt. Bekendtene tyngede på vognen, og sorgen på hans sind.

"Hvorfor kører du ikke raskere?" spurgte den unge pige. "Vi er jo på gode veje. Jeg er det i det mindste."

Kort efter kom der en lille dreng og hængte bag.

"Gratulerer!" sagde bekendtene.

"Tak skal De ha'e!" svarede den unge mand.

Men det blev ikke derved.

Lidt efter kom en lille pige – derpå en lille dreng og så endnu en lille pige.

"Nu bliver vi nok snart for mange," sagde den unge mand. "Jeg er bange for, at kalvestegen slipper op, og at hestene ikke kan trække igennem."

"Å, når De først får dusinet fuldt," sagde bekendtene, "så kan De snakke med."

"Men skoven?" spurgte den unge mand.

"Skoven?" svarede bekendtene. "Er det passende for en familiefader at tage i skoven ved aftentide? De gør bedst at vende."

Og den unge mand sendte endnu et blik til den dæmrende skov, et længslens suk til de rødmende aftenskyer, til de stille skovsøer, hvorover de lette aftentåger begyndte at samle sig. En stille klage til vennerne, et lønligt blik til pigernes skønhed, farlig og dog forfriskende som nattens drivende dug – og så vendte han.

"De er vist træt af at køre så meget?" sagde den af bekendtene, der sad ved siden af den unge pige. "Lad mig tage tøjlerne!"

Og så tog han dem.

Der var en ung mand. Han var så glad – han kørte ganske alene den dejligste vej rid i skoven. Den bugtede sig vildsomt, med nøddebuske, hvidtjørn, roser og kaprifolier på begge sider. I skoven ventede vennerne!

Der var en gammel mand. Han var vranten og tvær – han kørte med bekendte til byen ad den støvede landevej med ræklede popler på begge sider. Han havde kun en ven – og han holdt tøjlerne!"

"Bravo!" brølede Brandt. "Det er, fanden gale mig, ypperlig gjort. Lad mig få en afskrift deraf ved lejlighed."

"Es ist eine alte Geschichte, bleibt doch immer neu!" brummede Boldt fra sofaen. "Giv mig den kladde, Henry, mens du har den! Ellers går den fanden i vold som alt det øvrige, du skriver. Det bliver dog til slutningen From og mig, som kommer til at udgive dine samlede operaer."

"Hvad fanden! Skriver Henry også operaer?" råbte Brandt. "Så bliver han snart ikke til at styre. Silence, messieurs! Sir Henry har ordet på ny! Du passer også din præsidentforretning som en dromedar, Boldt!"

"Å, fanden i vold med at præsidere, når man kun er fire," svarede Boldt. "Snak væk, Henry!"

Henry kastede et overlegent blik hen over forsamlingen, rakte kladden til Boldt og begyndte derefter sin tale med følgende ord:

"Venner, bekendte og staldbrødre! Undskyld, at jeg straks fra første færd således deler eder i tre kategorier, men skæbnen har nu en gang føjet det så, at jeg må kalde From en ven, Boldt en bekendt – og Brandt, med hensyn til det lokale, hvori vi befinder os, en stald, eller måske rettere en overstaldbroder –"

"Bravo, bravo!" brølede Brandt.

"Tys!" sagde Henry med et underligt smil. "I må ikke afbryde min tale med Eders bifaldsråb! For jeg føler, at ånden er over mig, og hører gudindens vingeslag i det fjerne, vingeslagene af Nemesis, nattens hævnende datter med det rullende hjul. Dog, I skal ikke frygte, for det malmtunge hjul vil ikke rulle hen over nogen af Eder.

Sig mig, hvad er det vi lever for?

Er det for at vinde ære og berømmelse, for at blive riddere af elefanten og begraves med sangklokkerne?

Mange gør det; jeg kalder dem dårer.

Er det for at æde og drikke, for at have bløde chaiselonger, hvor man gladeligt kan slumre sin alderdom hen, er det derfor, vi lever?

Mange gør det, men "lidet haver den levet, som regner det efter, hvad han haver ædet."

Eller er det for at tage til ægte, avle børn og forplante den ulykkelige slægt, at vi lever? Desværre, mange gør det; jeg kalder disse trofaste sjæle de dummeste blandt de dumme. Lad dem sejle deres egen sø, disse tre vrængebilleder af livet, og lad os vende os til åndens riddere, de ædelbårne forkæmpere for ideen! Hvad lever de for? Det er let sagt – for frihed! Men ideens mægtige træ, der som en eg rækker sine af kampen krumbøjede arme op mod det himmelske lys, har ligesom egen utallige blade, utallige spirende kviste, hvori de ideelle bestræbelser uafladelig rører sig. Dog, ligesom egen kun har ét slags blomst og en frugt, således har de ideelle bestræbelser, trods deres mangeartethed, kun et formål. De samler de splittede kræfter i ideens træ, indtil de endeligt, koncentrerede og fortættede,

bryder frem som frihedens mægtige blomst, for efter frihed længes den i sine lænker slavebundne jord.

Ja, frihed og lighed var altid løsenet i menneskeslægtens kampe. Efter dette gøglebillede stormede altid masserne, når de var sat i bevægelse. Men hvor findes denne frihed og lighed? Ser eder omkring, mine venner, og fortæl mig, hvor kan I opdage den? Er det ikke kamp, undertrykkelse og vold, der hersker trindt om på Jorden? Er det ikke ulighed i alt? I stand, i vilkår, ja i selve naturen, som I træffer overalt? Hvorfor jager da menneskenes børn efter disse glimrende sæbebobler, som brister i vinden, længe før de når dem? Hvorfor kæmper de for det uopnåelige? Hvorfor gør de sig selv til martyrer? Fordi – det er forfærdeligt at sige – fordi det hele er en eneste, som lynet blændende, som tordenen dundrende, løgn. Hvori ligger da denne uhyre misforståelse? Deri, at vi søger friheden oven på jorden, i stedet for under den; ligheden i livet, i stedet for i døden. Livet er et eneste, stort gøglebillede uden sikkerhed, uden hold. Døden en eneste, stor, dyb og stille sandhed. Livet ophøjer og fornedrer, spreder og adskiller; døden gør alle lige, samler og forener, hvad vi kæmper for her på jorden, håbløst og uden resultat. Frihed og lighed, det giver døden os frivilligt, uden kamp, uden møje. Som en trofast ven rækker den os det i møde, når vi er trådt inden for dens dunkle porte. Kun *den* løser problemet, og derfor er *den* vor sande forløser.

Thi tømmer jeg da et glas for dig, du tavse død, det urolige livs stille og alvorlige behersker! Alt tidlig har din skyomhyllede moder sendt mig sine børn, den lette søvn, den strenge nemesis og den altfortærende kummer. Tag mig i din favn og bring mig stille til din moders rige, hvor der aldrig høres en lyd

af livets rullende bølger! Lad mig hvile som et barn ved hendes bryst, og bred sagte hendes klædebon, vævet af forglemmelsens mørke, hen over mig! Skån mig for den trøstesløse alderdom! Jeg forlanger den ikke, og beder kun parcerne, dine søstre, rask at overskære min livstråd – men lad dem skåne Brandt! Tag mig, hvis det fordres – men lad ham leve, for han trænger dertil! – Din skål, Brandt, og fremdeles et hæderligt liv, til du dør af delirium!"

Med disse ord tømte Henry sit glas og satte det så hårdt mod bordet, at foden gik af. Brandt så et øjeblik stift på ham og spurgte så:

"Hvad var det for noget sludder! Der var jo ikke sund fornuft i det hele. Hvad mener du med et hæderligt liv? Du bliver da ikke pludselig kratzbørstig?"

"Jeg ved næppe selv, hvad jeg sagde," svarede Henry. "Det kom sådan over mig. Meningen var, at du ikke alt for snart må rejse ad helvede til."

"Plager Fanden dig, Henry?" råbte Brandt. "Du ser jo ud, som du ville æde mig!"

"Til orden!" råbte Boldt. "Husk på, at I sidder i overhuset, og at det altid er fælt at blive smidt ud over altanen! Jeg mortificerer udtrykket "ad helvede til", så det ikke kommer Brandt til skade på ære, navn eller gode rygte, og idømmer Henry en mulkt til fattigkassen af en ny bolle punch, desformedelst at denne er tom."

From, der havde siddet tavs og kun af og til ved en enkelt bevægelse givet til kende, at han fulgte samtalens gang, rejste sig pludseligt, lagde hånden på bollens rand og sagde:

"Det er ikke værd, vi drikker mere i aften. Der er drukket nok."

"Nok!" udbrød Brandt med en skraldende latter. "O, ud store fromhedens Frederik! Hvad tænker du på? Nok? En bolle til tre og et halvt menneske? Så kender du ikke ødelæggelsens vederstyggelighed. Nok? – Ja, det var det, manden sagde, da han løb spidsrod og havde fået det første rap."

Brandt ringede. Kort efter sendte den anden bolle sine funklende flammer i vejret, og glassene fyldtes på ny.

"Inte spilde Guds gaver!" sagde Brandt, idet han stødte sit glas imod Henrys. "Kom det eventyr også sådan over dig? Det var forbandet godt lavet."

"Ja, på en måde," svarede Henry. "Jeg skrev det i går aftes. Det er frugterne af et livs erfaring."

"Så er de noget bitre," bemærkede From, "men det er heller ikke din mening."

"Jo, gu' er det så!" råbte Henry med et trodsigt udtryk i sit ansigt. "Frihed fremfor alt! Frihed til alt! Frihed mod enhver, men mest imod damerne – det er nu mit valgsprog."

From famlede uvilkårlig ved sin brystlomme som om han søgte et våben, og Brandt udbrød:

"Har du ikke skrevet noget, rare From? I plejede jo gerne at arbejde i kompagni, og når Henry havde lagt et æg, gik du omkring og kaglede. Det var et højst rørende forhold."

"Jo," svarede From med et på en gang ironisk og alvorligt blik, "jeg har skrevet noget til morskab for Henry og dig. Vil I høre det?"

"Hvad hedder det?" spurgte Henry.

"Janushovedet," svarede From.

"Bravo!" råbte Brandt. "Det var ham, der havde sit ansigt i nakken, ikke sandt? Det bliver umådelig gemytligt. Vil du dunke mig i ryggen, Boldt, dersom jeg falder i søvn undervejs. Jeg er ikke meget for antikvariske afhandlinger."

From svarede ikke, men tog manuskriptet frem og læste:

Janushovedet

1. På bal

Den første dans er endt – af ballets gæster
hver kavaler sig til sin dame skynder;
thi fra det fulde brusende orkester
en klangfuld march den glade flok forkynder,
at dansen, anden dans, just nu begynder!
Hin dans, hvori hver elsker sig befæster
i hendes gunst, hun ene giver kronen,
den dans, som styres af inklinationen.

Der klappes op. I hast en broget kæde
sig parvis langs med salens vægge fletter,
hvor blanke lysekroner og lampetter
bestråle liv og lystighed og glæde.
Det mindste ønske man i flugten gætter
og er med ønskets genstand straks til stede.
Man flyver efter is og taburetter
og smiler til blondiner og brunetter.

En lystig polka fylder hvert et øre,
og derfra vej til hjertet snart den fandt.
Hver tone blev en lille prædikant
om det, som allerhelst man ville høre.
Som ved et trylleslag hver føler grant,
at intet kan som toner glad os gøre.
I toneklangen Amors pile suse,
og gudens vingeslag som toner bruse.

I dansen ud sig søkadetten svang
med armen om en dejlig pige slynget,
hen over gulvet rask de begge gynged,
mens skælmsk og gækkende musikken klang.
Sin arm til hans nu fastere hun klynged,
og til et håndtryk drev ham hjertets trang,
hun rødmed, håndens tryk har alt forklaret:
O salighed! Han følte det besvaret.

Studenten havde talt om fortidsminderne,
som han erindrede til punkt og prik,
såvel som hun, den dejligste blandt kvinderne,
hvem dybt i øjet ret han skuet fik.
Hun rysted hovedet ved dette blik,
og hendes lokker flagred ham om kinderne.
Det var, som havde vinger ham omsuset,
han endte dansen elskovsfuld, beruset.

"Det næste par!" – lydt søkadetten byder,
som var han chef på skansen høj og bred;
men næste par gør mytteri og bryder
sig intet om en slig uhørt besked,
for hver af dem kun hjertets attrå lyder,
af ingen verdens ting de mere ved.
Kun for hinanden mægte de at sanse,
man har det fattet, og de næste danse. –

Kom, lad os da til pillen hen os liste
og titte bag det damaskes gardin.
Der sidder hun, så yndig, faur og fin
og bly, som om hun intet deraf vidste!
De fine kinder farves som karmin,
og hjertet banker, som det skulle briste.
En snehvid rose sig i håret dølger,
og korset vugger sig på barmens bølger.

Og han, hvor smuk og ungdomsfrisk tillige,
med brune lokker og med blus på kind.
De udtryksfulde træk om munden sige,
at hjertets solskin lyser i hans sind.
Han sænker blikket, og de strålerige,
violblå øjne ser i hendes ind.
Mod gulvet stirrer hun, og purpur maler
den blege kind, imedens så han taler:

"Sig, kan du huske hin sommer,
mod kvæld vi vandrede hjem
fra skoven, hvor Skarritsøen
blinker fra bøgene frem?

Ved stenten vi ned os satte
på en mosgroet egebul.
Foran lå krattet beskinnet af
de sidste solstrålers guld.

Granerne bag os sused,
skælved med kolde gys;
bag os alvor og mørke,
foran solskin og lys.

Længe talte vi sammen
rigtig af hjertens grund.
Ak, aldrig går mig af minde
hin sælsomme aftenstund.

Thi pludselig fæsted du på mig
et kærligt lysende blik,
så mig ind i mit øje,
så dybt det til sjælen gik.

Du sagde: "Hvi ser du alting
i tvivlens og mørkets glar?
Det er, som ikkun for sorgen
og smerten du øje har.

Og siger du ret, hvad du føler,
da følger et spottende smil
og dræber den rige tanke
med viddets giftige pil."

Det lysned i mig ved blikket,
der trængte til sjælen ind.
Jeg sagde: Nu skal vi få bugt med
mit tunge, mit tvivlende sind!"

Du sad og ridsed i sandet,
da greb jeg hastig din hånd,
visselig talte mit øje,
lå tungen i bolt og bånd.

"Se dog ej sådan på mig!"
udbrød du da i hast,
og rystede hovedets lokker
med et underligt nakkekast.

"Ser jeg dybt i dit øje,
det er som et smertens hav,
hvor al min fryd ville drukne
og finde så våd en grav.

Jeg vandred fra skoven alene,
hvor krattet så lysende lå,
og hvor de alvorlige graner
medlidende på mig så.

Da takked jeg Gud, som havde
i mørket en stjerne sat,
der frelste min sjæl fra tvivlens
og vantroens mørke nat.

Og da jeg kom ud af skoven,
søen så sælsom lå,
mørk ved kysten, men ude
kun lys og klarhed jeg så.

Hint lys, hin klarhed mig fulgte
og skinned over min vej.
For alt, hvad jeg er og bliver,
det skylder jeg ene dig.

Ser jeg dybt i dit øje,
det er som et glædens hav,
hvor al min kummer vil drukne
og stige som fryd af sin grav."

Han tier. Blikket fæster sig på hende,
hvem nu sin hele lykke han betror.
Hun sidder tavs, den ungdomsfriske kvinde,
med kinden hvid som hendes kjoles flor.
O, ville hun dog tale blot et ord!
O, ville hun blot give ham sit minde!
Hun hæver blikket, endt er nu hans kvaler.
Hun åbner læben – kærligheden taler:

"Se da frit i mit øje,
se i det til sjælens grund!
Aldrig jeg dig forglemte
og aldrig hin aftenstund.

Ja, se kun frit i mit øje,
og læs, hvor min sjæl er glad.
Nu skal intet i verden
længere skille os ad!

Livet er dog en glæde,
når kærlighed viser det vej,
men allergladest blandt alle
og lykkeligst er dog jeg!"

Højt blussende hun rækker ham sin hånd.
En tåre over kinden vej har fundet,
en ægte perle, ren som hendes ånd,
en tåre, født af tanken: at skønt bundet
hun føler sig ved kærlighedens bånd,
den sande frihed hun først nu har vundet,
I tavshed sidde de. Kun blikket går
sin stille lønvej, som til sjælen når.

Hvor hurtigt gik dog denne dans til ende!
Ej længere musikkens tone lød,
og atter skiller ballets larm de tvende,
som ikkun om hinanden nu sig brød.
Besynderligt! – men snart farvel hun bød
til husets frue. Hjem hun vil sig vende.
"De er ej vel? De har så blege kinder?" –
"Lidt træthed, som jeg vistnok snart forvinder."

Knap var hun taget bort, før ballets stimmel
ham syntes flov, kedsommelig og bar.
Han iler ud. Hvi har dog vintrens himmel,
besået med tusind blanke stjerners vrimmel,
en lysglans, som ej før han skuet har?
Hvor er hans gang dog hurtig, let og snar!
Han jubler højt, mens over voldens banker
han iler hjem i solskinsklare tanker.

Han sætter sig ved arnens varme lue
og lukker drømmende sit øje til,
at hendes billed han i ro kan skue:
den klare pande, som med brynets bue
sig hvælver over øjets dunkle spil.
Ja, hvert det mindste træk han male vil!
I tanken alt han kalder sig til minde
hos denne skønne ungdomsfriske kvinde.

Og atter ser han hendes lok den blanke,
der slynger sig bag ørets bøjning ind,
og hendes smil, hans kære gamle tanke,
der gav ham trøst, når tit han måtte vanke
med tvivlens kvaler i det tunge sind,
og mundens skælmeri, den fine kind,
og hendes hånd med lillefingrens bue,
så ejendommelig, så fin at skue.

De stillle nattens timer hurtigt vige,
og dagens rose rødmer alt i øst,
men ej af tiden ved han mer at sige,
fortabt i kærlighedens tavse lyst.
Han vandrer om i drømmens store rige,
og fremtidshåbet lyser i hans bryst;
han glemmer alt, hvad før så tungt ham faldt,
nu er det alt forsvundet – glemt er alt!

Næppe havde Frederik endt stanzens sidste linje, før Henry rejste sig og gjorde en bevægelse, som om han ville omfavne ham. Hans øjne lyste, hans kinder blussede. Det var som om der pludselig var kommet nyt liv i hans før så blege og slappe træk. From gjorde en afværgende bevægelse og sagde med lav stemme: "Vent lidt, Henry! Vi mangler reversen til medaljen."

"Ja, død og pine!" råbte Brandt. "Fortsættelsen følger vel i næste nummer? Jeg vil håbe, den bliver noget gemytligere. Dette her var forbandet sentimentalt."

"Ja, det svævede noget i luften," brummede Boldt fra sofaen. "Det gør nu poesien altid. Når blot digterne ville holde sig til livet, det rigtige solide leben, så kom der noget ud af det."

"Ja, nu kommer vi til det rigtige solide leben," sagde From tørt, idet han greb det andet hæfte og læste:

2. På bimpel

At samles gemytlig en lørdagskvæld
beslutted tre livlige svende:
En snaps, en ansjos, en lille basset –
og forspillet er til ende.

Da sagde den ene: "Men skynd jer nu,
mine herrer, stik på kavajen!
Vi solder og slår vore folder, kort sagt,
nu går vi så småt på galajen."

Han gned sine hænder og foreslog:
Den gamle gemytlige Halle
eller også et andet borgerligt sted,
alt som det nu kunne falde.

De fik sig et lille hyggeligt rum
i den kære gemytlige Halle.
Nu skulle det ret gå på livet løs,
den mening deltes af alle.

Hej, slave, op med dit katalog! –
Ihr Herren, her er kalkuner,
bøf, østers, og vil I nu bare se,
med trøfler er her kapuner!

Nu alle tre på kapuner skreg. –
"og så var det rart, ifald en
flaske champagne vi fik i en fart,
for vi skal have en på skallen!"

Ja, nu skal vi dog være fulde en gang!"
skreg han, som ville traktere.
"Hej, slave, porter, ale og rom,
créman og en hel del mere.

Så spiste de rigtig af hjertens grund
og stak på de drikkendes vare.
"Min gamle moster er himlet i nat!
Så skulle fanden da spare!"

Og taler holdt de, mens vinen flød,
så helt den dugen spolerte,
men færdige blev de dog til sidst,
og så sagde han, som trakterte:

Silence, Ihr Herren! Det synes mig dog,
den glæde var temmelig simpel.
Tys, mine herrer! Jeg foreslår,
nu går vi rigtig på bimpel!

Man tvistedes lidt. Da sa'e han igen:
"I mit forsæt skal ingen standse mig,
og I skal også på bimpel med,
det skal I, den onde danse mig!"

"Hvi sidder I der og glor på mig,
som var I syttenårs fløse?
Kom med, jeg ved et aparte sted
med satans gemytlige tøse!

Steil ut nu bröder, i Jesu namn!
Hurrah, vi skal ut på faveuren!
Det gælder en speciesdaler for den,
der ikke slår med til Søren!"

De ravede ud i den mørke nat,
hvor lygtemændsflammerne blinked.
De lyste dem hen til en gadedør,
der stod en kvinde og vinked.

Kom ind, min allersødeste ven!"
– det klang som snogenes hvislen –
"Eh bien! Kan ej en rose man få,
så får man vel nøjes med tidslen!"

De kom i en hyggelig stue ind,
hvor en nydelig pige de skued,
først var hun en, men så blev hun tre,
dog derfor de ikke grued.

Lidt efter lidt de andre gik bort,
og ene blev han, der trakterte,
men den nette pige var der endnu,
for hende han ej sig generte.

Han pustede hurtigt lyset ud:
"Bliv ikke bange, min hulde!
Vi mennesker er nu en gang ej
så gode, som være vi skulle.

Og flyver vi en gang som engle små
med pæne vinger i vejret,
vi er dog menneskens børn og må
imellem i gadekæret." –

Tæt bredte natten sit tågeslør,
og mørket herskede atter,
men gennem mørket skogrende brød
en vild, en sardonisk latter.

Hans gode dæmon ved døren står
og fælder så modige tårer:
"Din renhed svinder, din tugt forgår,
og løgnen din sjæl bedårer."

Men da hans gode dæmon gik bort,
så kom den onde til døren:
"Se, hvor de falde, de gode kort!
Hoho, nu griner bankøren."

Lidt efter de tvende kom ravende ned
– den fagreste glæde får ende –
så vandred de atter sammen af sted –
tre livlige ungersvende!

De talte ikke ret meget først,
da sagde han, som trakterte:
"Hvad satan, Ihr Herren! Hør fire slag
fra kirken, den reformerte!

Nu synker i jord de haner små,
og ånderne lifligt gale,
så er det vel bedst, at vi hjemad gå
og lægger os på vor hale."

Så bød han farvel til de andre to
og takked dem for i aften.
Usikkert han raved ad trappen op –
en følge af druesaften.

Han klædte sig af og sa'e til sig selv.
"Den kostede femten daler!
Å skidt! Mit ophav en plade jeg slår,
så røres han dybt og betaler."

Han putted sig langt under dynen ned,
så han skjultes for verdens blikke,
men af de tvende den ene var
kun hjemme, den anden ikke.

Den første sad på sin sengekant,
så heftig hans pulsslag banke:
"Ak, vidste du, hvor jeg har syndet i nat,
du skænked mig aldrig en tanke!"

Den anden gik til sit øde hjem:
"Det bliver en morderlig jammer! –
Å, hvem der nu bare lå i sin seng
og sov i sit lune kammer.

Ja, kedeligt er det hele liv
i alle dets enkelte dele.
Dog får man vel døj'et alligevel –
men det er s'gu skidt det hele!"

Under oplæsningen af dette digt, som Brandt havde hørt med et spottende smil, Boldt derimod med halvåben mund og et underligt, forbavset udtryk, havde Henry stået oprejst ved

siden af From. Hans ansigtsfarve var blevet blegere og blegere, hans tænder mere og mere sammenbidte, og et par gange havde han gjort en bevægelse, som ville han rive manuskriptet fra From og slynge det ud ad vinduet. Da oplæsningen var til ende, greb han From fast i skulderen, tvang ham tilbage mod stoleryggen, og løftede hånden, som om han ville slå ham i ansigtet. From lagde armene over kors og så ham med et alvorligt, roligt blik lige ind i øjnene. Henry lod den opløftede hånd synke, stirrede omkring sig med et forvildet blik, greb hat og ridepisk, der lå i vinduesfordybningen, og styrtede uden at sige et ord hen imod døren.

"Hvor fanden vil du hen?" råbte Brandt, der ved at sidde for bordenden spærrede vejen for ham. "Det kan ikke nytte, at du bisser af sted med Boldts hat og min ridepisk."

"Af vejen!" råbte Henry med en stemme, så glassene rystede på bordet. "Er du gal?" spurgte Brandt og tog benene til sig. "Er det noget at blive fornærmet over? Når From skriver de vers om på melodi af 'Peter Skjøt', så kan det blive en pæn vuggevise for børn. Skade, at du er så gammel, Henry! Ellers kunne din moder synge den for dig."

"Af vejen, skurk! Hjerteløse hund! Eller jeg knuser dit hoved!" råbte Henry, idet han trængte ind på ham.

Brandt fo'r op. Han var dødbleg, og hans små mørke øjne lynede, idet han sagde:

"De glemmer vist, hr. Vernon, hvem De taler til. Med mindre det er Deres behagelige spøg alt sammen?"

"Af vejen!" råbte Henry endnu en gang, idet han hævede ridepisken.

"Nej, du bliver, dreng, som du er!" råbte Brandt, der ved synet af ridepisken glemte al selvbeherskelse. "Jeg skal lære dig, hvad det er at løbe af gilde, efter at have fornærmet mænd af ære!"

"Af ære?" fnyste Henry med en hånlig latter. "Hører I det? Han taler om ære – han, der ikke har gran deraf i livet. Men I skal være vidner til, hvordan jeg behandler ham."

Næppe havde Henry udtalt disse ord, før ridepisken hvinede igennem luften og efterlod en blodrød stribe i Brandts af raseri fortrukne ansigt. Han styrtede frem med et skrig, men i samme øjeblik følte han sig grebet i halsen af Henrys kraftige arm, og inden han kunne tænke på forsvar, slyngedes han ud ad den åbnede dør og forsvandt med et brag under bordet i det næste værelse.

Der blev dødsstille. Henry stod midt på gulvet med ridepisken i hånden og gispede efter luft.

Lidt efter åbnedes døren, og en fremmed herre, iført kaptajnsuniform, trådte ind.

"Deres navn er Henry Vernon?" spurgte han.

Henry bukkede, men svarede ikke.

"Løjtnant Brandt, som De grovelig har fornærmet, har bedt mig om at overrække Dem dette kort," fortsatte kaptajnen.

"Meget vel," svarede Henry. "Vil De lægge det der!"

Kaptajnen så studsende på ham og spurgte: "Jeg håber, at De forstår betydningen af denne handling?"

"Jo, hr. kaptajn," svarede Henry, der nu havde genvundet noget af sin fatning, "og jeg håber, at De forstår betydningen af min. Jeg beder Dem lægge kortet der, fordi jeg ikke gider røre ved, hvad der har været i hans infame hånd. Jeg skyder ham ned

som en hund, når vi mødes. Vil De meddele ham det, hr. kaptajn!"

"Henry!" råbte From, da døren lukkede sig. "Du vil da ikke –"

"Jo," råbte Henry og greb sin hat, "så sandt der er en Gud i Himlen!"

Skæret af de sidste cerini belyste med deres hendøende flammer den lille gruppe skandinaver, som med spændt opmærksomhed havde fulgt oplæsningen. Den gamle kunstner tog et nyt bundt, tændte det og skød det hen til mig, idet han sagde: "Skynd Dem. Lad os få enden på historien!"

"Desværre," svarede jeg, "manuskriptet slipper her. Forfatteren har sendt mig det for at høre min mening om det, som han allerede har gjort færdigt."

"Hvad bliver det da til med denne Henry Vernon?" spurgte den gamle kunstner. "Bærer den ideelle stræben ham oppe, eller kaster han sig på ny ud i den strøm, hvorfra han var på vej til at bjerge sig? Skyder han Brandt, eller dræber Brandt ham? – Alt dette kunne dog være rart at få besvaret."

"Deri har De fuldkommen ret," svarede jeg, "men løsningen tilhører digteren, og før han kommer, får De vel næppe noget at vide. Jeg selv ved ikke engang, om denne Henry Vernon er en historisk person eller ikke, og endnu mindre, hvor meget af begivenhederne der tilhører virkeligheden, og hvor meget manuskriptets forfatter. Da jeg traf Holmgreen i Norditalien, havde han ikke været hjemme i flere år, og andre arbejder havde afholdt ham fra at gøre dette livsbillede færdigt. Imidlertid

venter jeg ham til Rom endnu i denne måned, og De vil da kunne få Deres nysgerrighed tilfredsstillet."

"Ja, jeg nægter ikke, at jeg længes efter ham," sagde den gamle. "Der var flere ting i denne Henry Vernons historie, som jeg nok gad tale med ham om. Den er ikke digtet, den er oplevet – det er jeg vis på."

"Meget muligt," svarede jeg. "Det er undertiden også faldet mig ind, men når man ret ser efter, gives der vel næppe i et digterværk nogen karakter, der ikke har virkeligheden til baggrund, lige så lidt som den nøgne virkelighed nogen sinde er ganske blottet for poesi."

"De har ret," svarede den gamle. "Det er et nyt bevis for, at det ikke er emnet, men behandlingen, der skaber kunstneren, for vi er jo også digtere på vor måde. – Det er dog underligt, hvor begivenhederne ofte gentager sig ensartede for de forskellige individer, og dog opfattes uensartede af disse. Jeg kan ikke få denne Henry Vernon ud af hovedet, eller rettere, jeg kan ikke få de begivenheder bort, som var betegnende for hans liv. Det kommer måske af, at også jeg engang har gennemlevet noget lignende. Derfor er det, at *jeg* interesserer mig for helten."

Ligesom jeg ville svare, så vi en høj, rank hyrde komme fra Porta del Popolo, og Berthelsen udbrød:

"Der har vi, ta' mig fa'n, manden fra Campagnen! Jeg var ganske angst for, at han ikke skulle komme, siden de lukkede porten, men det lader til, at han har godt bekendtskab til gendarmerne og den lille portlåge."

Den gamle gik sammen med Berthelsen sendebuddet i møde. Jeg så mig om efter Aabye, men til min store forbavselse var han i dette kritiske øjeblik ikke til at finde. Mens jeg

spejdede efter ham og søgte at gennemtrænge det mørke, der hvilede over Corso, følte jeg et let slag på min skulder og hørte en stemme, der hviskede mig i øret:

"Her er ugler i mosen! Jeg er bange for, at vi har tabt spillet."

Jeg vendte mig om. Det var den gamle, i hvis ansigt jeg læste en uforstilt bekymring.

"Hvad er der i vejen?" råbte jeg. "Der er da ingen ulykke sket?"

"Endnu er der intet sket," svarede den gamle, idet han tog sin hat af og tørrede sveden af panden, "men jeg frygter for, at der nu let kan hænde en alvorlig ulykke. Gid fanden havde Berthelsen og det dumme væddemål! Aabye gik midt under Deres fortælling, fordi han havde glemt sin tegnebog hjemme, og nu kan han spare sig at komme igen."

"Hvad er der? – Han er dog ikke myrdet?" hørte jeg Aabyes velbekendte stemme udbryde. "Jeg kommer vel ikke for sent med løsepengene?"

"Har De ti tusinde scudi hos Dem?" spurgte den gamle med et alvorligt blik.

"Ti tusinde!" råbte Aabye. "Tror De, at jeg går med sådanne kapitaler? Løsesummen lød jo på to hundrede, og dem har jeg her i tegnebogen. Jeg glemte den ved at skifte frakke."

"Kan De skaffe ti tusinde til i morgen aften ved denne tid?" spurgte den gamle.

"Nej, gu' min sæl om jeg kan!" svarede Aabye lidt heftigt. "Stå nu ikke der og hold mig for nar! Lad mig snarest muligt komme til at tale med denne banditslyngel og levere ham pengene, for at vi kan få ende på det."

"Ende på det!" gentog den gamle kunstner. "Ja desværre, det kan vi måske alt for snart. Ved De, at løsesummen er forhøjet til

ti tusinde scudi, som De kan se af dette nye manifest fra Schiavone?"

Det gav et sæt i Aabye. Han blev ganske bleg, mens han gennemlæste papiret, og udbrød til sidst:

"Det er umuligt! – En sådan sum kan jeg ikke skaffe til veje."

"Ikke engang", spurgte den gamle, "dersom De gennem konsulatet kunne rejse et lån hos Torlonia?"

"Nej," sagde Aabye fortvivlet. "Ikke om vi så sælger alt, hvad vi ejer, både her og hjemme."

"Og Deres ven har ikke nogen rig pårørende, ikke nogen velvillig ven, der kan forstrække ham med denne sum? I så fald kan vi telegrafere endnu i aften."

Aabye lod hovedet synke med dyb bedrøvelse i alle sine træk og svarede sagte:

"Verner står ganske alene i verden. Han har kun sin videnskab at leve af, og de mænd, som han har valgt til sine venner, er ikke så formuende, at de til den hjælp, de alt har ydet ham, kan føje en så betydelig sum. Desværre, det er umuligt."

Den gamle trak på skulderen uden at sige et ord, men der var i denne gestus noget så betegnende, noget så ægte romersk, at både Aabye og jeg følte den dybere end den bedst førte argumentation. Det var et menneskeliv, der her stod på spil. Det var en vens liv, hvorpå prisen var hæftet. O, hvor dybt følte jeg ikke i dette øjeblik guldets almagt og det sørgelige i dets ulige fordeling. Med min bedste vilje kunne jeg ikke skaffe Aabye en tiendedel af denne sum.

Det var med sørgelige tanker, at vi den aften måtte forlade vor gamle obelisk for at vandre til vort hjem. Verners tilfangetagelse, der i begyndelsen næsten var blevet behandlet

som en spøg, trådte nu frem med al den alvor, som en slig begivenhed har under romerske forhold. Forgæves gættede vi på grunden til en så pludselig og urimelig forhøjelse, forgæves bestræbte vi os for at få buddet til at modtage en sådan sum, som vore små midler kunne bringe til veje. Forgæves anstrengte vi al vor opfindelsesevne for at finde en eller anden rimelig løsning på den opgave, der så ubarmhjertigt var blevet stillet os. – Bestandig tørnede vi tilbage fra den jernkolde mur, som guldet nu en gang har oprejst her i verden, og som kun vil forsvinde med det selv.

Vort hele håb stod nu til, at vi ved hjælp af diplomatiske kunststykker kunne forhale den afgørende katastrofe nogle få dage, i hvilke der måske kunne indtræffe et eller andet uventet, som kunne bringe os hjælp. – Det var den danske politik, vi ville forsøge.

Allerede den næste aften viste os, på hvilken løs grund vi havde bygget vore forhåbninger. Hele dagen var blevet anvendt til at agitere for den unge danske, som i de få uger, han havde været i Rom, havde vidst at vinde alle ved sit elskværdige væsen. Vi havde fået indsamlet otte hundrede scudi, en ikke ubetydelig sum, når man erindrer, at den udgør noget over femten hundrede daler, og vi håbede ved hjælp af disse og vor gamle fører, der talte et fortræffeligt italiensk, at kunne nedstemme de ublu fordringer, som Schiavone så pludseligt havde stillet med hensyn til sin fanges frigivelse.

Der var meget stille den aften i osteriet. Få talte, og da om ligegyldige materier og med dæmpet stemme. Selv den vævre

Evangelina, der ellers leende og sladrende plejede at bringe os vor vin og vore cigarer, når måltidet var endt – selv hun var kendelig forstemt og glemte ved vor bortgang ganske sit sædvanlige muntre "felicissima notte".

Da vi kom til Piazza del Popolo henimod klokken ni, var pladsen, som sædvanligt, næsten øde, for romerne er ikke noget sent aftenfolk. En enkelt munk drev af og til forbi med sit æsel, hvorpå han havde læsset de varer, som det af kirken sanktionerede tiggeri havde indbragt ham. En gendarm slentrede nu og da over pladsen med armene over kors og med dybsindige miner, som om han spekulerede over, ved hvilken ironi af skæbnen han var sat til at våge over den offentlige sikkerhed på et sted, hvor den allerede for lang tid siden havde ophørt at eksistere. Nogle pjaltede bønderdrenge kom trækkende med et sort svin og udråbte deres sædvanlige "Datemi un bajocco, signor! Muojo di fame!" mens deres røde kinder struttede så fyldigt, at der var langt større sandsynlighed for, at de ville dø af overmættelse. Selv sad vi tavse og nedslagne på de store marmortrin, der fører op til obelisken. Forgæves plaskede det krystalklare bjergvand fra de store fontæner på begge sider af pladsen, hvor et par unge abbater nød aftenens kølige ro, forgæves førte aftenvinden rosernes duft og akaciernes berusende vellugt ned til os fra Monte Pincio, forgæves kappedes de små, vævre ildfluer med stjernerne i klarhed, mens de i korte sæt glimtende og blussende fo'r igennem luften. Der var en gravstemning over os alle, en uhyggelig følelse af, at vi stod i nærheden af et virkeligt livsdrama, hvis sidste tragiske akt vi ikke kunne forhindre.

Den lille kirke S. Maria del Popolo, der ligger til venstre for porten, når man passerer ind i Rom, og som er berømt ved sine rige malerier, var stærkt oplyst. Af og til hørte man orgeltoner bruse hen over pladsen. For at adsprede Aabye, som var mest forstemt af os alle, foreslog jeg ham at se ind i kirken og overvære højtideligheden. Han nikkede stiltiende, og vi begav os derhen.

Ved vor indtræden bølgede virakskyerne os i møde. Højalteret og et enkelt sidealter var glimrende oplyst. Orgelet bruste, og et mægtigt "De Profundis" klang os i møde fra koret. Det måtte vel være en eller anden rig romer, som man stedte til den sidste hvile. Oppe ved hovedalteret samlede processionen sig, og da de sidste toner af den gribende gravsalme var hendød, satte skaren sig i bevægelse. Først kom en række præster og abbater i deres sorte dragter, bredskyggede hatte og rosenkransene i de foldede hænder. Så skred misericordiabrødrene frem parvis, med de spidse hætter ligesom masker trukket ned over ansigterne, hvorfra de mørke øjne glimtede uhyggeligt frem i vokskerternes rødlige belysning. Så fulgte franciskanerne, kronragede, barfodede og istemmende den forunderlige, snart i høje, snart i dybe toner mumlede bøn, der bringer tilhørerne til at tvivle, om det er en formular, der oplæses, eller en salme, der synges. Endelig kom kisten, hvorpå liget lå udstrakt, pyntet med guld og blomster, skarpt belyst af de talrige kerter, som blev båret omkring det.

Var det et spil af min ophidsede fantasi, eller den rene virkelighed? – Idet liget bares forbi, forekom det mig, at den unge mand, som bleg og kold lå udstrakt på båren, havde en slående lighed med Verner. Det var den samme høje, buede

pande, den samme bestemte, noget brede mund, den samme noble profil. Mit blik traf Aabye, der stod på den modsatte side. Hans ansigt var lige så blegt som den dødes. Han støttede sig til en af sidepillerne, og vaklede øjensynligt, mens ligtoget passerede forbi. Vi fulgte begge tavse til udgangsdøren, og så toget bevæge sig langsomt i den stille forårsaften over Piazza del Popolo. Da det kom forbi obelisken, rejste skandinaverne sig, blottede hovederne, og snart efter forsvandt lysenes sidste glimt i Corso.

"Det var et underligt sammentræf," sagde Aabye sagte.

"Ja," svarede jeg, "men lad os ikke tage varsel deraf. Vi vil håbe, at det vil ske her som i drømme, hvor begivenhederne opfyldes i modsat retning af det, som man har drømt."

Aabye trykkede min hånd, men jeg kunne på hans bekymrede ansigt se, at han var dybt bevæget af det syn, der var draget forbi os. Langsomt gik vi tilbage til obelisken. Også her havde man haft samme indtryk. Det var let at se, skønt ingen udtalte sig derom.

Vi ventede endnu et par timer, snart drivende hen over pladsen i træg og langsom samtale, snart siddende i stilhed og lyttende til de store fontæners ensformige plasken, snart vandrende et stykke uden for Porta del Popolo for om muligt der at træffe sendebuddet. Klokken slog elleve – tiden sneg sig med sneglefjed.

Endelig så vi oppe i Corso en uanselig skikkelse, iført de romerske bønders sædvanlige dragt, med kappen hængende løst over den ene skulder. Han slentrede langsomt hen over pladsen, men næppe havde han fået øje på den lille gruppe ved obelisken, før han gik hen og tiltalte den gamle uden videre

omsvøb. Jeg fik derved god lejlighed til at iagttage Schiavones nye sendebud, der hørte til den sletteste race af Campagnens beboere, en race, der fødes, lever og dør blandt kvæget, uden i nogen henseende at stå synderligt over dette. Jo mere jeg betragtede ham, desto mere forekom det mig, at han havde en forbavsende lighed med den bonde, som havde mishandlet bøflerne, og som til gengæld var blevet mishandlet af fyrst Pisani.

Alle vore forhandlinger med ham førte ikke til noget resultat. Han vedblev at anse os for "ingresi", og brugte dette fordrejede navn i en stadigt tilbagevendende tilknytning til de to ord "precia ricco", som jeg hørte ham gentage over hundrede gange. Han syntes aldeles ikke at kunne forstå muligheden af at prutte med slige folk, og nægtede rent ud at modtage den ringere løsesum, som vi med så stor vanskelighed havde bragt til veje.

Da endelig vore anstrengelser viste sig frugtesløse, var vi nødt til at lade ham gå, idet vi som en stor nåde og for en god betaling fik ham til at medtage et brev til Schiavone, hvori vi anmodede om tre dages henstand med betalingen, om ikke for andet, så dog for at vinde tid til at føre en telegrafisk korrespondance med et handelshus i København. Da han gik, tog han atter vejen hen imod Corso. Idet han strøg forbi mig, standsede jeg ham og spurgte, om han var den bonde, der var blevet mishandlet ved Ponte Molle. Hans ansigt fortrak sig til et afskyeligt grin, idet han svarede: "Det var min broder Luigi."

"Han er arresteret," bemærkede jeg.

"Men har smurt haser igen," hviskede han med et hånsmil over hele ansigtet.

"Hvorledes?" udbrød jeg forbavset. "Er han allerede brudt ud?"

"Nej!" svarede han med et triumferende blik. "Nogle gode venner hjalp ham på vejen til S. Michele."

Jeg svarede intet, men lykønskede i dette øjeblik mig selv til, at jeg ikke var i fyrstens sted. Han syntes at gætte mine tanker med den for italienere ejendommelige snarhed og sagde til mig:

"Var den gamle mand med det lange skæg, den røde trøje og den spidse hat ikke til stede, da min broder blev mishandlet?"

"Jo," svarede jeg.

Han betænkte sig et lille øjeblik og sagde på ny:

"Var det ikke ham, som råbte til fyrsten, at det var infamt at slå en mand, der lå bagbundet på jorden?"

Jeg bekræftede det.

"Godt. Så sig ham," sagde han langsomt og med et vist eftertryk, "at jeg takker ham, og at jeg med mit liv indestår for, at den unge englænder, som vi har taget, ikke skal lide nogen skade i de tre første dage. Mere kan jeg ikke gøre."

Jeg noterede denne pluralisform, dette "vi". Det var øjensynligt, at Schiavones bande havde forgreninger lige ind til selve Rom, noget, hvorpå man for resten ikke behøvede at tvivle, når man vidste, at ordrer daglig udgik såvel fra Vatikanet som fra Palazzo Farnese. Jeg sagde derfor ikke noget, men bemærkede blot:

"Vi er ikke englændere."

Han trak på skuldrene med et meget betegnende smil og sagde tørt:

"Ham, vi har fanget, er en englænder."

Jeg ville ikke indlade mig i nogen ørkesløs disput og spurgte derfor:

"Hvad vil nu ske, dersom vi ikke om tre dage kan bringe den forlangte løsesum?"

Han så på mig med et betydningsfuldt blik og sagde følgende ord, som jeg endnu den dag i dag ikke har glemt: "Så vil han blive skudt, når sol står op!"

Med disse ord hilste han til afsked og forsvandt i Corso.

Den korte scene havde gjort et dybt indtryk på os alle. Bjørcks muntre latter var forstummet, den gamle havde ingen sarkasmer til overs for Berthelsen, der yderst nedslået vendte tilbage med os andre, og som langt hellere havde tålt de drøjeste spydigheder end denne dødlignende tavshed. Mest fortvivlet var dog Aabye. Han gik bagerst i flokken og talte ikke et ord. Jeg nærmede mig ham og søgte at trøste ham ved at meddele ham den samtale, som jeg havde haft med sendebuddet fra bjergene. Han greb hvert ord med begærlighed, men rystede dog på hovedet ved slutningen af min beretning og udbrød:

"Det er dog galgenfrist det hele. Det er, som når vi giver vore patienter moskus for at holde livet i dem endnu en time eller to."

"Jeg begriber ikke," sagde jeg, for at give samtalen en anden retning, "hvorfor de så pludseligt har antaget Verner for en englænder. Buddet vedblev hårdnakket at fastholde denne påstand."

"Nej," sagde Aabye sørgmodig, "de kan ikke forstå det, men jeg tror at ane den sande grund dertil, skønt jeg endnu ikke kan forklare mig de nærmere omstændigheder."

"Verner," bemærkede jeg, "må dog vist have foretaget sig et eller andet, der har ledet briganternes opmærksomhed hen i den omtalte retning. Måske kan denne formodning være opstået alene ved hans ydre og hele hans måde at opføre sig på. Jeg kan ikke nægte, at der i hans ydre er noget, der undertiden har bragt mig på den formodning, at han må have bevæget sig meget mellem englændere, skønt han ikke hører til denne nation."

"Denne formodning," svarede Aabye, "har jeg også hørt fremsætte, men det hele, den støtter sig på, består efter min formening i, at Verner taler udmærket engelsk. Dette er jo i Danmark, hvor vi kender så lidt til de virkelige englændere, allerede nok. Verner har aldrig været i England, har aldrig omgåedes englændere, og er så dansk som nogen af os, når undtages, at han besidder hele den energi, hele det mod og hele den foragt for fare, som er de ægte briter så ejendommelig."

"De har kendt ham længe?" bemærkede jeg.

"Ja, i otte år," svarede Aabye, "og aldrig har nogen vundet mit venskab i en sådan grad som han. Aldrig har jeg kendt nogen ædlere, dygtigere og mere selvopofrende karakter, og aldrig har jeg sluttet mig så fast til nogen som til ham. Jeg kan ikke udholde den tanke at skulle miste ham, især ikke på en så infam måde som denne."

"Har De studeret sammen?" spurgte jeg.

"Nej," svarede Aabye. "Verner er en del yngre end jeg, men jeg har fulgt hans studier og til dels vejledet ham. – Har De nogen

sinde," fortsatte han efter en pause, "haft en eller anden sjælden plante, som De i lang tid har plejet, eller har De haft et eller andet dyr, som De har helliget hele Deres omsorg og opmærksomhed, og har De følt det bitre og skuffende, når denne sjældne plante gik ud, eller det trofaste dyr døde? Dersom De har haft en sådan eller lignende følelse, da vil De kunne forstå, hvad det vil sige at miste et menneske, der ganske har sluttet sig til en, og som man har reddet fra det, der er værre end undergang og død. Jeg kan ikke tåle at tænke derpå – den blotte tanke gør mig ganske fortvivlet. De kender ikke Verner som jeg. De ved ikke, hvad der ligger i dette menneske, og hvor meget der går til grunde med ham. Dersom der kommer bedre tider, skal jeg fortælle Dem noget derom, men i dette øjeblik er det mig umuligt. Først da vil De kunne forstå de følelser, som nu ganske overvælder mig."

Aabyes stemme dirrede ved de sidste ord, og han trykkede mig så heftigt i hånden, at det gjorde ondt. Derpå skiltes vi, men i mange timer var det mig ikke muligt at sove. Det var den sørgeligste nat, jeg havde tilbragt i Rom.

Når morgenen i vort kolde, tågede Norden ofte bryder frem mørk og trist, mere indbydende til fornyet hvile end til fornyet gerning, så forholder det sig ganske anderledes i det varme, livsfriske syden. Her er ikke tale om den stemning, vi så træffende betegner med ordet "morgengnaven". Alene det lyshav, der fra Italiens himmel vælter ned over nordboen, når han om morgenen slår de grønne træskodder til side, er nok til at jage enhver melankolsk stemning på flugt og fylde sindet med morgenglade forhåbninger. Alt, hvad natten gemmer i sit

mørke, hemmelighedsfulde skød, synes at måtte vige for dette strålende lys, denne friske, balsamiske bjergluft, dette liv og denne tummel, der rører sig rundt omkring.

Uagtet aftenens begivenheder stod klare og skarpt udprægede for min tanke, forekom de mig som en drøm, da jeg vågnede. Da jeg op ad formiddagen ville begive mig til vort sædvanlige trattori, syntes aftenens ængstelse mig næsten komisk, og jeg tror ikke, det ville have undret mig, dersom jeg havde truffet Verner dernede i færd med at spise til middag. Det overraskede mig derfor egentlig ikke, da jeg på min trappe mødte Aabye, som med et højt glædesudbrud kom farende op ad den, idet han svang et hvidt blad papir over sit hoved. Han fo'r lige i armene på mig og knugede mig så heftigt, at jeg næsten ikke kunne trække vejret. Derpå stødte han døren op, fo'r ind i mit værelse og råbte:

"Hurra! Nu skal De høre nyt fra Campagnen!"

"Hvad er det?" spurgte jeg, mens jeg stræbte at redde en af min værtindes vaser, som Aabye havde været på nippet til at tage med i farten.

"Verner lever! Han er ikke skudt! Der er ikke det mindste i vejen, hurra!" råbte Aabye, der efter disse højrøstede glædesudbrud stak mig det hvide blad i hånden.

Jeg tog den lille seddel og læste med forbavselse følgende mystiske linjer:

> Kære Aabye!
>
> Jeg har været i stor fare, men er på en vidunderlig måde sluppet derfra. Send mig ufortøvet en dosis efter de to nedenstående formler. Jeg har fået praksis i Campagnen.

Senest i morgen aften håber jeg at kunne møde ved obelisken. Den fordømte nordmand har dog vundet væddemålet!

Din

Verner.

"Ja, dette brev bliver jeg ikke meget klog af," sagde jeg leende til Aabye. "Recepterne forstår jeg ikke et ord af. Er det gift?"

"Ignorant!" svarede Aabye med et vist lune. "Verner er så langt fra at ville forgive folk, at det tværtimod lader til, at han vil kalde dem til live. Jeg fatter ikke et ord af det hele. Den ene recept lyder på en oplivende mikstur, som man benytter til patienter, der er opvågnet efter skindød. Den anden får folk til at blive skindøde – det er nemlig morfin. Men i ethvert tilfælde viser det, at Verner lever, hvilket er det vigtigste."

"Hvordan har De fået denne seddel?"

"På den forunderligste måde af verden. Min værtinde var i formiddags efter sædvane gået ned på Piazza Navona for at købe grøntsager. Der bliver hun pludselig tiltalt af en hyrde, som stikker hende denne seddel i hånden, efter at have forhørt sig, om der boede en doktor hos hende. Heldigvis var jeg hjemme og løb straks ned på Farmacia Sinemberghi for at skaffe det forlangte. De antog mig vist for gal, for jeg ville selv være med til at tillave det. Nu skal jeg ned for at tale med min gamle værtinde, som jeg har sat stævne dernede. Farvel så længe!"

Med disse ord fo'r Aabye af sted uden at give nogen nærmere forklaring, og jeg ilede ned til trattoriet med de nyeste

efterretninger, som naturligvis gav anledning til en uendelig række gisninger og spørgsmål.

Rygtet om Verners tilfangetagelse og ophold i bjergene havde spredt sig til alle skandinaver og vakt ikke alene disses interesse og opmærksomhed, men også begyndt at gøre en vis sensation hos franskmændene, der endnu ikke havde fået den mindste efterretning om den unge løjtnant af okkupationskorpset, der på en endnu mere hemmelighedsfuld måde var forsvundet siden den første maj.

Obelisken på Piazza del Popolo var derfor genstand for en større valfart næste aften, da man ventede Verners tilbagekomst. Man havde besluttet derfra i triumf at føre ham til Falcone, for at han efter et lukullisk aftensmåltid kunne fortælle sine eventyr. Vel gaves der adskillige, der antog, at han også denne gang ville skuffe vore forventninger, men ikke desto mindre havde den gamle obelisk fra Heliopolis aldrig set ned på så mange skandinaver som hin mindeværdige aften.

Ventetid er altid lang, men dobbelt, når der står noget alvorligt på spil. Snese gange fo'r en af os op, udpegede en eller anden fjern skikkelse, som for det skuffede syn tog sig ud som Verner, og snese gange vendte vi da mismodige tilbage til vor plads. Mørket begyndte at falde på. Klokken nærmede sig ti, og gendarmerne gjorde allerede mine til at lukke Porta del Popolo, men endnu var Verner ikke kommet. Vejen til Ponte Molle indhylledes mere og mere i skygge, fodgængerne blev sjældnere og sjældnere, og kun langt ude øjnede vi en enlig abbate komme luntende på et æsel, iført sin sorte kjole og bredt opkrammede hat. Ligesom porten skulle lukkes, så vi abbaten nærme sig og velsignende udstrække de tre fingre. Gendarmerne gjorde

ærbødigt plads, bøjede hovedet for det hellige tegn og lukkede en af portfløjene højere op, for at den ærværdige pater uhindret kunne komme igennem.

Han red tværs over pladsen og styrede kursen lige imod obelisken, men næppe havde han nærmet sig denne på et par favnes afstand, før vi så ham springe af på en højst upræstelig måde, kyle sin trekantede hat midt ind imellem os og styrte sig i armene på Aabye, der af bevægelse ikke kunne sige et ord. Vi stod alle forstenede af forbavselse, og kom først til os selv igen ved at høre Bjørcks humoristiske stemme, der udbrød:

"Det var for tusan! Det måste jag ovilkorligen säga!"

"De kommer jo tilbage som ridder Kalv," sagde den gamle, da den første overraskelse havde sat sig, "når jeg undtager, at De har et dyr mindre med Dem. Har De mødt Sancho Pansa i Campagnen og taget hans æsel fra ham?"

"Nej," svarede Verner smilende, "jeg har jo selv på en måde spillet Don Quixotes rolle, og har jeg ikke haft nogen Sancho Pansa, så har jeg i det mindste fået mage til hans ganger, og det er altid et udbytte af turen."

"Herren ser, ta' mig tusan, inte så mycket illa ut för att ha varit i röfvarehänder!" sagde Bjørck. "Hvad säger herren om en sup och en smörgäs?"

"Tak," sagde Verner, "jeg trænger ikke til noget. Lad blot en dreng tage mit æsel og føre det hen til vetturinen Domani i Ripetta. Jeg har lovet munken, at det skal kunne afhentes der."

"Nå, så du har været i kloster?" spurgte Aabye. "Det kunne du gerne have skrevet til os. Vi troede ellers, du havde tilbragt tiden blandt briganterne."

"Det har jeg også," svarede Verner tørt.

"Men så fortæl dog, menneske!" råbte Aabye. "Vi har gået i dødsens angst for dig, og så kommer du ridende, som om du havde gjort en tur til Monte Cavo eller Nemi. Hvad pokker er det for en dragt du bærer? Du er da ikke blevet katolsk?"

"Jo," svarede Verner leende, "for øjeblikket er jeg abbate. I går var jeg røver og katolik, og i forgårs maler, skønt jeg gik ud som reservekirurg ved Almindelig Hospital. Det er en ren komedie, jeg har været med til, men aldrig har jeg troet, at tiden kunne bringe sådanne omskiftelser. For resten mærker jeg, at præstekappen er den sikreste dragt i Rom. Jeg har på hele vejen kun talt fingersprog og det kun med tre fingre, men overalt er jeg blevet modtaget med den dybeste ærbødighed."

"Hør nu!" sagde den gamle. "Lad os være enige om, at De er sluppet forbandet heldig fra en dum streg, men til straf for denne kommer De ikke af pletten, før De har fortalt os alt, hvad der er hændt Dem som landstryger. Vi har nu ventet Dem her adskillige aftener, og De har bragt det dertil, at endogså *jeg* har måttet fortælle en lang historie for at få tiden til at gå. Det er altså ikke mere end rimeligt, at De giver Deres til gengæld. Efter hvad De alt har sagt, synes den jo at være lovende. De er jo dagens helt, og jeg gør Dem nu til ridder af løven. Tænd Dem nu en cigar og sæt Dem op på dens ryg, så skal vi, af hensyn til dragten, være andægtige tilhørere."

Med disse ord klappede den gamle Verner på skulderen. Igennem hans hårde træk kunne man tydeligt læse den glæde, som han følte over, at alt var gået så vel.

Verner trykkede hans hånd, kiltrede sin kappe op, satte sig på løven og begyndte sin fortælling således:

"Jeg behøver næppe at minde Dem, mine herrer, om den ordstrid, der opstod mellem Berthelsen og mig på valborgsaftenen, da vi kom fra Falcone. Det var Montefiasconens ånd, som spøgte i min hjerne, rimeligvis til straf fordi jeg havde forrådt dens hemmelighed. Det var vistnok også denne, der fik mig til at prøve, hvad jeg dengang ikke anså for noget vovestykke, men hvad jeg nu – det bekender jeg oprigtigt – ikke vil gøre om igen.

Den aften forekom det hele mig at være en leg. Månen skinnede så klart. Vejen lå så fredelig med sine hvide vignemure. Pinjerne og cypresserne tegnede sig så skarpt mod den mørkeblå himmel, at jeg over aftenens stilhed ganske glemte den frygt, man havde bestræbt sig for at indgyde mig.

Der hændte mig heller intet på udvejen til Ponte Molle. Jeg så ikke et menneske, og det eneste levende væsen, jeg mødte, var et æselføl, som havde revet sig løs, og som i kåde spring og med de latterligste fagter satte af sted, hver gang jeg nærmede mig det. Da jeg nåede Ponte Molle, var man i færd med at gå til ro. I den endnu åbne skænkestue stod nogle bønder og spillede morra. Et par opvartere gabte i krogene, og en rødblisset kat snurrede velbehageligt ved den halvt udslukte ild. Jeg forlangte en fogliette vin og bad om at tale med værten. Han kom ned, og mens jeg passiarede med ham, spurgte jeg ham, om han ville give mig attest for, at jeg havde været hos ham."

"Tak!" sagde den gamle. "Man kan mærke, at De er en ægte københavner. Der er intet, romerne har så megen respekt for, som attester, vidneførsel og hvad alt det kram nu hedder. De er blevet antaget for spion."

"Ja, det kan gerne være," svarede Verner. "Værten så mig rigtignok noget betænkelig ud, og mens den ene af opvarterne løb efter pen og blæk, forlod bønderne stuen og – –"

"Gik bort for at melde det til en af Schiavones poster," fortsatte den gamle. "Gud fri os, hvor de danske er naive, når de kommer til Italien! – De kan gerne beholde Deres attest hos Dem selv! Tabt har De alligevel."

Verner stak papiret til sig og fortsatte:

"Jeg havde selv en slags mistanke om noget lignende som det, De der siger. Heller ikke vil jeg nægte, at det grin, hvormed værten lukkede døren til afsked, havde noget endnu mere mistænkeligt ved sig. Det var derfor ikke uden en vis tilfredsstillelse, at jeg så en pavelig gendarm, som stod omtrent midt på Ponte Molle og dybsindigt spyttede ned i Tiberen."

"Nå, og så gav De Dem i kløerne på ham?" spurgte den gamle ironisk. "Jeg har s'gu aldrig hørt mage! Betro sig til en pavelig gendarm klokken tolv om natten! – Det hører der min sjæl barnesind til."

"Når De kender historien," sagde Verner stødt, "så kan jeg jo spare min ulejlighed. Nu kan De fortælle resten."

"Nå, godt ord igen," svarede den gamle. "Jeg skal nok være stille. Det er blot nogle romerske hjertesuk, som jeg ikke kan dy mig for. Mine kære landsmænd ærgrer mig altid i begyndelsen. De tror at kunne gøre hernede, hvad de vil. Bliv kun ved!"

Verner nikkede ironisk til den gamle og fortsatte: "Jeg fulgte altså med gendarmen, således som vor gamle fører alt har gættet. Det var en høj, prægtig karl med et stort, sort mundskæg, meget beleven i sit væsen og sine manerer. Da vi omtrent havde tilbagelagt en fjerdedel af vejen, bøjede han til

højre ad en lille gangsti, der øjensynligt førte ned mod Tiberen. Jeg gjorde nogle indvendinger, men hans bemærkning om, at han havde en melding at bringe til den næste station, forekom mig så naturlig, at jeg fulgte ham uden videre mistanke. Vejen gik et lille stykke mellem vinhaver med levende hegn på begge sider, men da vi kom ned til floden, syntes den efterhånden at tabe sig mere og mere og endte til slutningen i et slags rydde- eller losseplads, hvor ingen bygning var at se, hvorimod jeg øjnede en fladbundet båd, der lå optrukket på flodbredden. Nu begyndte jeg at ane uråd og tænkte allerede på at trække mig tilbage, da jeg hørte min ledsager udstøde en lyd, der meget lignede de skrig, som minerva-uglerne hver aften lader høre fra Trinità de' Monti, og i samme øjeblik hørte jeg det rasle i hegnet bagved. Inden jeg fik tid til at se mig om eller blot gøre en bevægelse, følte jeg mig grebet bagfra, kastet til jorden, kneblet og bagbundet – alt i en håndevending. Et par karle i lasede kapper bar mig hen til båden og kastede mig ned i den, som om jeg var en sæk. Gendarmen kylede en rørmåtte hen over mig og hjalp selv med at skyde båden ud i vandet. Det sidste jeg hørte, var hans spottende: "Felicissima notte, Eccellenza! Buon' viaggio!" – og af sted fo'r vi med strømmen.

Det første kvarter kunne jeg hverken sanse eller samle på grund af det stød, jeg havde fået. Jeg følte kun, at rebene snærede mine ankler og håndled, og at kneblen, sammen med den halvmugne måtte, var nær ved at kvæle mig. Mit hoved smertede stærkt, og da jeg lå på ryggen over spanterne i bunden af båden, havde jeg snart en følelse, som om jeg blev radbrækket. Jeg gjorde en utålmodig bevægelse. Måtten blev trukket bort, og en stemme hviskede til mig: "Zitto, signore!"

Jeg så op og fik øje på en høj slank karl, klædt som hyrderne i Campagnen, med lædergamasker, spidspuldet hat, brun trøje og den fordømte lange flint over skulderen. Da han bøjede sig ned over mig, så jeg, at han havde et ganske smukt ansigt og syntes temmelig ung.

"Kom herhen, Pietro, og hjælp mig at styre!" hørte jeg en rå stemme udbryde fra agterenden af båden. "Strømmen løber hårdt under bropillerne."

På grund af mørket kunne jeg næppe skelne den anden, der syntes at styre båden med en åre. Dog forekom han mig mindre, og plumpere bygget. Der blev på ny en dyb stilhed, mens vi fo'r af sted med strømmen. Over mig havde jeg den sorteblå, skyfri nattehimmel. Karlsvognen tindrede lige over mit hoved, og til højre, temmelig lavt over horisonten, stod Orions billede i al sin strålende skønhed. Af og til gik vi under en bro, men farten var så rivende, at jeg ikke kunne bestemme, hvilken det var. Da vi gik med strømmen, måtte Ponte Rotto være den sidste, og kort efter så jeg også dens jernbjælker svæve over mit hoved og forsvinde med det samme. Efter min beregning måtte klokken omtrent være tolv, og med den fart, vi havde, måtte vi i løbet af natten nå Ostia, dersom dette var rejsens mål. Jeg begyndte at fryse, natteluften blev skarpere, alt som vi kom ud i Campagnen, og bundvandet i båden begyndte at trænge igennem mine klæder. Jeg gjorde et forsøg på at rejse mig op, men næppe havde jeg rørt mig, før jeg hørte den samme rå stemme udbryde: "Lig stille, din hund, eller du får en kugle gennem hovedet!"

Uvilkårlig dukkede jeg mig ned, og hørte den første sige:

"Lad mig tage kneblen bort, Bambino! Det er jo et kristent menneske."

"Han! Han er en kætter," svarede den anden, "og kætterne er ikke kristne. De er værre end jøderne. De korsfæstede kun Kristus, men kætterne har sat sig op mod den hellige fader selv, og bliver forbandede hver påskedag fra S. Pietro – det har jeg selv hørt."

Den anden svarede intet, og båden vedblev at holde sin kurs ned ad Tiberen. Smerterne i mine hænder og fødder begyndte at blive aldeles utålelige, og den fugtige kulde stivnede mig efterhånden således, at jeg næsten ikke var i stand til at røre mig. Jeg lukkede øjnene, befalede mig Gud i vold og opbød al min tålmodighed for at udholde smerterne. Pludseligt kom et stærkt stød, der fik båden til at gire i alle sammenføjninger. Den var stødt på en sten – det kunne jeg høre på råbene – og begyndte temmelig hurtig at fyldes med vand. Den ene af briganterne, som jeg havde hørt nævne ved navn Bambino, fo'r hen til mig i den hensigt, som jeg troede, at løse mine bånd, men i stedet for snappede han min grå pariserhat, drejede den sammen til en visk og forsøgte at stoppe lækken dermed. Jeg lå nu ganske oversvømmet af vandet, der begyndte at nå mit ansigt, og måtte hæve hovedet i vejret for ikke at drukne.

"Lad os sætte båden på land, Bambino!" hørte jeg Pietro sige. "Dette kan ikke gå længere. Der er flere sten længere nede."

"Accidente!" råbte den anden. "Vi har endnu to miglier tilbage."

På ny fo'r vi af sted i en tid, der forekom mig en evighed. Vandet blev ved at sive ind i båden. Pludseligt fik den et nyt stød og drejede af med et hult brag. Vandet skyllede ved slaget

heftigt over mig, og det var næppe sandsynligt, at båden efter det nye stød ret længe kunne holde sig oven vande. Et øjeblik efter hørte jeg den skure mod grunden. Begge briganterne sprang ud for at trække den i land, vandet strømmede på ny hen over mig, og jeg tabte bevidstheden.

Da jeg kom til mig selv igen, lå jeg på et leje af de hårde, romerske rør, og et sammenrullet fåreskind var stukket ind under min nakke. Jeg var befriet for kneblen, og rebene, der bandt mine fødder, var løsnet. Foran mig stod Pietro, lænende sig til sin lange flint og betragtende mig opmærksomt. Omkring mig havde jeg noget øde, forfaldent murværk, så rigelig begroet med vedbend og figen, at jeg ikke kunne skelne, om det var resterne af et antikt tempel eller murene af en af middelalderens borge, der omgav mig. Gennem en enkelt gennembrydning kunne jeg se ud i horisonten. Det begyndte at dages, og jeg antog, at klokken måtte være henimod tre.

Ved den første bevægelse, som jeg efter min opvågnen gjorde, drejede den unge brigant hovedet bort, som om han skammede sig over at have iagttaget mig så skarpt under min bevidstløse tilstand. Jeg forsøgte på ny at rejse mig op, men smerten i min ryg og mine lænder afpressede mig uvilkårligt en stønnen. Han gjorde et skridt hen imod mig, bøjede sig over mig og sagde med et medfølende udtryk i sin stemme:

"Vi har behandlet Dem hårdt, Eccellenza; men ordrerne er strenge."

"Hvor er jeg?" spurgte jeg.

"I Campagnen," svarede han kort og vendte atter tilbage til sin post.

Der opstod en længere pause, i hvilken jeg havde tid nok til at betragte min vogter. Det var en kraftig, høj og rank skikkelse, med lemmer, som trods deres styrke dog var lette og smidige. Hans ansigt var ganske af den romerske type, og i hans mørke, spillende øjne var der et udtryk af intelligens, parret med en godmodighed, som i høj grad tiltalte mig. Han stod på ny ubevægelig, som en soldat på sin post, mens jeg grundede på et eller andet middel, hvormed jeg kunne sætte mig i forbindelse med ham. Det faldt mig ind, at det vist måtte være ham, der havde givet mig fåreskindet til hovedpude, og jeg spurgte ham derom. Han bejaede det og spurgte mig, om der ellers var noget, hvortil jeg trængte. Jeg bad ham om at skaffe mig noget at drikke, men han rystede på hovedet og sagde:

"Det er umuligt, Eccellenza! Her er kun svovlvand – kilderne er en miglie borte."

Lidt efter forsvandt han gennem en åbning i muren, og da han kom tilbage, medbragte han en seks til otte stængler af den saftfulde, vilde fennikel, der er så almindelig i Campagnen. Derpå trak han ganske roligt sin lange, romerske kniv frem, snittede bladene fra og skar et stykke ud, som han stak mig i munden. Han smilede ad mine kejtede bevægelser, da jeg måtte tygge stykket uden at bruge hænderne, og sagde efter et øjebliks betænkning:

"Vent lidt, Eccellenza, så skal jeg løse Deres bånd."

Mens han syslede hermed, faldt et lille billede ud af hans trøje, et dårligt, lille træsnit, rimeligvis skåret ud af en eller anden billedbog og klistret på et lige så slet stykke pap. Det var Garibaldi, manden fra Lago Maggiore.

Jeg rakte ham det og sagde ikke uden en vis bitterhed:

"Det er nok et billede af Frants den Anden?"

Han så et øjeblik forskende på mig og sagde stolt, idet han stak billedet til sig:

"Hele verden kender Il Liberatore!"

Det var øjensynligt, at jeg havde berørt en smertelig streng i hans indre, og jeg sagde koldt:

"Jeg havde ikke troet at finde befrierens billede hos den, der bagbinder fremmede."

Hans bronzefarvede ansigt dækkedes af en mørk rødme, og han sænkede blikket, idet han svarede:

"Jeg var imellem dem, der gik i land på Sicilien og styrtede bourbonerne – jeg har tjent under Garibaldi."

"Og nu tjener De Frants den Anden under Schiavone? Det er en forandring."

Han rødmede endnu dybere, men kastede dog stolt hovedet tilbage og svarede:

"Jeg tjener ham ikke med hjertet – jeg er blevet tvunget til at følge med briganterne."

"Men hvorfor bliver De her?" spurgte jeg. "De kan jo flygte over grænsen."

"Fordi jeg kunne blive skudt," svarede han. "Jeg har en gammel moder i Velletri."

Han trak sig noget tilbage, som om han ikke ønskede at fortsætte en samtale, der øjensynlig generede ham. – Jeg satte mig over ende og fremtog min forbindingstaske for at finde noget charpi til at lægge på et sår, som rebet havde gnavet i mit ene håndled. Han iagttog nøje alle mine bevægelser, trådte på ny hen til mig og sagde med synlig overraskelse:

"De er læge?"

"Ja."

"Fra hvilket land?"

"Fra et land, De ikke kender, et land højt oppe imod nord – Danimarca."

"Jo, jeg kender Danimarca meget godt," sagde han livligt. "Signor Alberto var derfra. Signor Ernesto var dansk, og signor Federigo var det også."

At han ved det første af disse navne mente Thorvaldsen, var mig temmelig klart. Derimod kunne jeg ikke fatte, hvad han mente med de andre, og spurgte ham derom.

"Kender De ikke signor Ernesto?" spurgte han forundret. "Han tegnede så smukke billeder, og hver sommer boede han hos Vannutellis i Gennazzano. Min moder boede dengang også der. Han har tegnet et billede af hende. Han kunne gø ligesom en hund. Kender De ham så?"

Jeg måtte uvilkårlig smile over dette naive kendemærke, men ikke desto mindre gik det op for mig, at han ved denne beskrivelse måtte mene den afdøde Ernst Meyer, der hver sommer lå i Sabinerbjergene, i den lille bjergby Gennazzano. Jeg forklarede Pietro, hvor godt jeg kendte signor Ernesto, og spurgte ham dernæst, hvem da signor Federigo var, for her stod min forstand ganske stille.

"Signor Federigo?" spurgte han forundret. "Har De ikke kendt ham? Han var læge ligesom De. Han boede bestandig hos signor Ernesto, og reddede min moders liv, dengang hun skulle føde mig og ikke kunne forløses. – Alle danske er meget gode mennesker," tilføjede han.

Jeg søgte at forklare ham, at vi hjemme hos os kaldte personerne ved deres efternavne, og at fornavnet alene ikke

kunne slå til. Han kunne imidlertid ikke gå ind herpå og var meget forbavset over, at jeg hverken kendte signor Federigo eller alt det gode, som denne havde gjort i hans fødeby.

Der opstod en længere tavshed, i hvilken Pietro syntes at kæmpe med en beslutning, han havde taget. Jeg lagde mærke til, at han på ny betragtede mig skarpt og ligesom studerede mit ansigt, når han troede at kunne gøre det ubemærket. Af og til stirrede han opmærksomt ud over Campagnen, som frygtede han for at blive overrumplet af en eller anden fjende.

Morgenskyerne, der længe havde dæmret halvbelyste i øst, farvedes mere og mere røde, og den første stribe af den opgående sol begyndte at vise sig i horisonten. Pludseligt trådte Pietro, der hidtil havde vandret frem og tilbage, lige hen imod mig og sagde med en særegen betoning:

"Har De venner i Rom?"

"Ja!" svarede jeg forundret.

"Tror De, at De kan skaffe mig over grænsen og fuld tilgivelse, dersom jeg bragte Dem uskadt til Rom?"

"Det antager jeg ganske sikkert," svarede jeg endnu mere forbavset over dette dristige forslag. "Gennem vor konsul vil De let kunne opnå det franske konsulats beskyttelse."

"Jeg har ikke dræbt nogen," tilføjede han mere som om han forfulgte sin egen tankegang end hørte på mine ord. "Jeg er ked af dette liv. Jeg hader Frants den Anden og briganterne!"

Jeg lovede ham at gøre alt, hvad der stod i min magt, for at han kunne nå det mål, hvorhen han higede: at tjene i den norditalienske arme imod østrigerne. Efter at han endnu en gang havde forvisset sig om, at der, så vidt man kunne øjne ikke

nærmede sig nogen, skar han fåreskindet i to stykker med sin kniv, surrede det lodne udad om sine fødder og sagde kort:

"Kom så!"

Jeg rejste mig op, men var så stiv af kulde og fugtighed, at jeg næppe kunne gå to skridt. Han bøjede sig ned foran mig, pegede på sin ryg og sagde blot: "Stig op!" Jeg gjorde det, og et øjeblik efter var vi udenfor murværket.

Jeg havde ikke rigtig forstået den unge røvers hensigt med at binde fåreskindet om fødderne, men et eneste blik på omgivelserne viste mig tilstrækkeligt, hvad han mente dermed. Den ruin, vi lige havde forladt, lå på en brat affaldende klipperyg, der bag ved os stod i forbindelse med den øvrige, fladere del af Campagnen. Til siderne faldt den derimod brat af med næsten lodrette tufklipper, hvori der kun hist og her fandtes enkelte gedestier, der imidlertid var så stejle, at de udelukkende syntes indrettede for disse dyr. Med flinten over skulderen og mig på ryggen klatrede Pietro med en lethed og behændighed, som viste, at han fra barn af havde været vant til disse vanskelige omgivelser, og kort efter stod vi ved et lille åleje med svovlholdigt, stinkende vand, og med enkelte sten ragende frem af dette. Let som en kat og behændig som denne, sprang Pietro fra den ene sten til den anden, indtil vi nåede en sti, der i den lavaholdige skrænt førte op til Campagnen. Her satte han sig ned og bad mig på ny forsøge, om jeg kunne gå. Jeg prøvede derpå, og skønt det i begyndelsen voldte mig både smerte og besvær, gik det dog efterhånden bedre. Således vandrede vi temmelig hurtigt hen over sletten i en egn, der var mig aldeles ukendt, men som dog havde samme karakter som de partier af Campagnen, jeg havde set omkring Rom. Overalt

kuppelformige højder, beklædte med et sparsomt grønsvær, gennemvævede med stærkt lugtende læbeblomster, enkelte små vandløb hist og her med glimmerholdig bund og større tuf- eller pimpstenblokke, der var trillet ned fra højderne. Længere ude dukkede bjergene frem gennem morgentågen som lette, blålige skyer.

Vi havde vistnok tilbagelagt en halv dansk mil uden at møde et eneste menneske, ja uden at se en eneste af disse prægtige, lysegrå okser, der ellers er så almindelige overalt i Campagnen. Pludseligt standsede Pietro ved en stejlt affaldende klippevæg og sagde "Eccola!"

Jeg så mig omkring, men kunne aldeles intet opdage. Til venstre havde vi den stejle klippemur, hvor vedbend, brombær og bregner hang ned i en vild overflødighed. Til højre, lidt neden for os, den flade udstrakte Campagne, i ryggen bjergene, og foran os, langt ude i horisonten, havet, der glimrede som et rødligt guldbånd i den frembrydende morgensol; omgivelser, der alle passede såre slet til et skjulested. Pietro syntes at gætte mine tanker, for han bøjede med et smil noget af det rige løvværk, der i naturlige guirlander hang ned over klippemuren, til side, og viste mig en åbning, stor nok til at en mand kunne krybe igennem den på alle fire. Det hele så ud til at være indgangen til et af de mangfoldige puzzuolanbrud, der så hyppigt findes i Campagnen.

"Avanti!" sagde han, idet han med en høflig håndbevægelse pegede mod åbningen.

Jeg fik i dette øjeblik en uhyggelig fornemmelse af, at min værdige ven Pietro ville narre sin kollega for byttet, myrde og udplyndre mig, og lade mig blive tilbage på et sted, hvor et lig

mere eller mindre ikke ville komme i betragtning. Der var dog intet andet at gøre end at adlyde opfordringen, og jeg kravlede derfor langsomt ind gennem åbningen, idet jeg efter Pietros råd bestandig holdt mig til højre. Jorden var fugtig og klam, en muggen luft slog mig i møde fra alle kanter, og hulen var i begyndelsen så lav, at man kun ved at krybe på alle fire kunne komme frem i den. Lidt efter lidt udvidede den sig imidlertid, og en lys åbning, der i mørket glimtede som en lille stjerne, viste, at den måtte stå i forbindelse med yderverdenen.

Da vi havde nået dette lyshul, udvidede rummet sig pludseligt til alle sider, og gennem en bred loftsåbning, der syntes at være en gammel indstyrtning, spredte lyset sig rundt omkring. Hulens væg og gulv var dannet af tuf. De glimmerholdige bestanddele funklede som diamanter overalt, hvor lyset trængte hen, og længst inde viste nogle forkullede grene og et leje af rør, at hulen rimeligvis blev benyttet som nattekvarter for hyrder i denne del af Campagnen.

Pietro pegede på rørene og sagde:

"Her, Eccellenza, antager jeg, at De vil være i sikkerhed. Skulle nogen forsøge at trænge ind til Dem, behøver De blot at rulle denne blok hen for indgangen. Den vil ikke kunne skydes tilbage, da gulvet har stærkt fald nedefter. Når solen begynder at falde igennem hullet histoppe, er det middag, og jeg håber da at kunne være tilbage. Jeg skal medbringe levnedsmidler, og når natten bryder frem, håber jeg, at vi kan slippe tilbage til Rom. Vor frelse beror alene på, at ingen af os bliver set i dag, for i morgen har Schiavone rimeligvis et ganske andet kvarter."

"Vor frelse?" gentog jeg. "De kan jo altid frelse Dem."

Pietro greb med en betydningsfuld håndbevægelse om sin bøsse og sagde kort:

"Hvis vi opdages, bliver Deres løsepenge betydeligt forøget, og jeg skudt – det er i sin orden. Men jeg håber at have et skud først," tilføjede han.

Først nu forstod jeg, at det var alvor med hans beslutning at forlade banden. Jeg tog min pung op og tilbød ham dens indhold, men han afslog det med en vis stolthed og spurgte, om han ellers kunne være mig til tjeneste med noget.

Jeg rev da et blad ud af min tegnebog og skrev et par linjer til Aabye, hvori jeg forklarede ham, at alt gik vel. – Har du fået det?"

"Takker og kvitterer," sagde Aabye. "Det kom samme dags eftermiddag og var til stor opbyggelse for os alle. Vi ventede den aften på dig her ved obelisken, men den, der ikke kom, det var dig."

"Nej," sagde Verner, "jeg fik andet at tænke på, men det var for en del min egen skyld, at jeg blev forhindret i at møde den aften. – Da Pietro var gået bort, kastede jeg mig på det knippe rør, der lå i hulen. Men jeg opdagede snart, at der var en sådan overflødighed af skorpioner og ørentviste mellem de mugne blade, at et fortsat samliv kunne blive mindre behageligt. Jeg gav mig derfor til at vandre op og ned, idet jeg snart undersøgte grottens fugtige vægge, hvor en underlig grå, vingeløs og langbenet græshoppe satte af sted i lange spring, snart beskuede jeg gennem den tragtformige åbning i midten den blå himmel med dens enkelte, forbidrivende skyer, og det sønderrevne grønsvær, der i lange tjavser hang ned fra

åbningens rand og kun sammenholdtes af de tæt i hinanden sammenfiltrede rødder.

Med min forandrede stilling begyndte trygheden at indfinde sig. Jeg kedede mig i det halvmørke, fugtige hul. Jeg frøs i mine gennemblødte klæder, og da solstrålerne lidt efter lidt lokkende og indbydende begyndte at liste sig ned gennem åbningen, fik jeg en uimodståelig lyst til at sole mig udenfor. Jeg forsøgte altså at kravle tilbage ad samme vej, som jeg var kommet, og ved bestandig at holde mig til venstre, lykkedes det mig også. Det var en ren nydelse at komme ud i den friske, solvarme luft, efter i adskillige timer at have siddet indespærret som en muldvarp i sin gang. Jeg opsøgte mig et tørt og lunt sted, ikke langt fra indgangen, og morede mig med at betragte snart de vævre, grønne firben, der med lynets fart jog efter hinanden, snart de røde, storhovedede myrer, der arbejdede flittigt i tufvæggens spalter, snart de lette, stærkt farvede sommerfugle, der flagrede mig forbi. I disse naturstudier blev jeg pludselig afbrudt ved lyden af hovslag. Jeg sneg mig hurtigt tilbage til åbningen, kiggede forsigtigt ud og så til min store glæde Pietro, der kom farende i fuldt firspring hen over Campagnen, førende en usadlet hest med sig ved tømmen. Hurtig sprang jeg på ny ud på vejen og klatrede ned ad skrænten, idet jeg råbte til ham og vinkede med mit lommetørklæde. I fuld fart kom han sprængende hen imod mig. Jeg kendte tydeligt hans spidspuldede hat og den brune trøje, der flagrede for vinden, men hvem skildrer min overraskelse, da jeg pludselig så ham springe af og sigte på mig med sin flint, idet han råbte: "Stå stille, Eccellenza, eller jeg skyder!"

Næppe havde jeg hørt denne stemme, før jeg til fulde indså min vildfarelse og min tåbelighed. Det var Bambino, der var sendt ud for at opsøge mig, og jeg var ved min egen utålmodighed løbet lige i armene på ham.

"Eccellenza kan vel ride?" spurgte han med et spottende grin, idet han nærmede sig. "Jeg håber ikke, at Eccellenza vil undslå sig derfor?"

Der var intet andet at gøre end at adlyde, dertil kendte jeg ham alt for godt fra vor korte fart ned ad Tiberen. Jeg satte mig altså op på den ledige hest, en af disse små, lodne heste fra Campagnen, og et øjeblik efter gik det i susende galop ad bjergene til. Bambino havde sadel og bøjler, jeg derimod måtte klamre mig fast, så godt jeg kunne, for farten gik uafbrudt i karriere over stok og sten, idet min ledsager snart opmuntrede hestene ved tilråb, snart tvang de stakkels dyr fremad ved campagnehyrdernes lange lanse, som han førte med sig.

Omtrent efter to timers voldsomt ridt i en brændende sol, der fik sveden til at dryppe fra mit ansigt, nåede vi en ussel hytte i nærheden af bjergene. Her stod vi af og overgav hestene til en bonde, der forsynede os med noget oret brød og en vin så ram og bitter, at jeg havde grund til at antage, at mere end én bajok måtte findes på bunden af ankeret. Disse næringsmidler, så slette de end var, styrkede imidlertid mig, der i så mange timer intet havde nydt, og gav mig kræfter til at begynde den bjergvandring, der nu forestod. Denne var i sandhed heller ingen lempelig sag. Det gik op ad den ene ås og ned ad den anden, snart på løse, rullende sten, snart på snævre og stejle gedestier, snart i bunden af de små åløb, der ved tøbruddet fører vandet ned ad bjergene, men som nu lå fuldkomment

tørre. Jeg var aldeles desorienteret, og havde så lidt begreb om, hvor vi egentlig var, at jeg lige så gerne kunne have antaget Terracina for den nærmeste by som Frascati eller Palæstrina. Efter en meget anstrengende vandring nåede vi endelig en højslette, der var så tæt bevokset med gyvel, tjørn og brombær, at min ledsager flere gange måtte bruge kniven for at trænge igennem. Højsletten begrænsedes længere bagtil af en stejlt opragende klippevæg af hvid, kiselholdig kalk, og i denne sås en bred spalte, der syntes at strække sig længere ind i bjerget. Foran denne naturlige gennemgang stod en mand i levningerne af noget, som en udsvævende fantasi ville kalde en uniform, men som i forening med hans øvrige pjalter gav ham et aldeles lazaronagtigt udseende. Ikke desto mindre blev der på militær vis både forlangt og givet feltråbet: "Pio Nono [Note 2)], et feltråb, der ikke forekom mig uden interesse, når man erindrer, hvilke af den hellige faders forsvarere det var, som her fandtes opstillet.

Den dybe kløft, hvori vi nu trådte ind, og som foroven dækkedes af yppigt løvværk, frembød et lige så malerisk skue som sikkert værn imod forfølgelse og angreb. Bunden var oversået med større og mindre blokke, der i tidens løb var styrtet ned fra den lodrette klippevæg. Denne var bevokset med den yppigste vegetation af bregner, venushår, spraglede lavarter og lysegrønne mosser, der opsugede og samlede den fra højden kommende fugtighed. Alt som vi vandrede frem, udvidedes kløften mere og mere, indtil den endelig dannede et slags rotunde, hvorover ældgamle kastanjer og lysegrønne figentræer hældede sig ud, som var de nysgerrige tilskuere til, hvad der foregik i dybet. Til venstre så man indgangen til nogle af de

naturlige grotter, som er så almindelige i de italienske bjerge. Til højre var et slags telt udspændt, mere til pynt end til værn imod solen, der vistnok sjældent nåede kløftens bund, og foran dette lå en tredive til fyrretyve halvt uniformerede og helt pjaltede fyre, alle forsynede med dolke, rifler og revolvere.

Her overgav Bambino mig til et par af disse karle og slentrede hen til teltet, ved hvis forhæng der stod en enkelt vagt, halvsovende, med riflen ved foden. Et øjeblik efter kom han tilbage og meldte i højtidelig tone, at Schiavone, Frants den Andens generalissimus, lod mig kalde. Jeg betragtede mig selv og måtte tilstå, at mit toilette næppe var anstændigt nok til den betydelige ære, der vistes mig. Min dragt var tilsølet og snavset, mine benklæder forrevne af vandringen gennem tjørnekrattet, og mine støvler ituskårne af de skarpe kiselstene. Først i dette øjeblik gik det op for mig, hvor hensigtsmæssig campagnuolernes dragt er. Imidlertid lod jeg mig ikke genere, så meget mindre som den såkaldte generalissimus selv bar skylden derfor, og med en vis urolig nysgerrighed trådte jeg inden for det sejldug, der skilte mig fra en mand, der så længe har trodset regeringens foranstaltninger og opfyldt Italiens befolkning med rædsel.

Da jeg trådte ind, sad han i en fuldstændig soigneret uniform, der i tilsnit havde en vis lighed med den franske. Det var en mand på henved et halvt hundrede år, med et solbrændt, stærkt udpræget ansigt, hvis langagtige form og magre træk, tilligemed de skarpt fremtrædende skråmuskler på halsen, snarere mindede mig om billedet af en ægte yankee end af en italiener. Han rejste sig op fra den lille feltstol, hvorpå han

havde siddet, skød nogle papirer og et kort til side og trådte mig i møde med hurtige, bestemte trin.

"Deres navn?" sagde han kort, mens hans dybtliggende, sorte øjne fæstede sig gennemborende på mig.

"Henrik Verner," svarede jeg.

"Fædreneland?"

"Danmark."

"Stilling?"

"Kunstner," svarede jeg, men måske ikke så sikkert, som de to foregående gange, for han så endnu skarpere på mig og spurgte indtrængende:

"Hvad slags kunstner?"

"Maler," svarede jeg på lykke og fromme.

"Vel," svarede han. "Hvor meget kan De betale?"

Dette var at gå lige til sagen, og da jeg nødigt ville give mere end netop nødvendigt, svarede jeg tøvende: "Hundrede scudi, antager jeg."

"Så er De ikke nogen stor maler," sagde han spottende. "Lad os sætte to hundrede. Mine folk trænger til penge."

Jeg forsøgte at gøre nogle svage indvendinger, men han agtede ikke derpå, rev et blad papir af en bog, skrev noget op derpå og rakte mig det. Jeg så til min forbavselse, at det var en udførlig, trykt blanket, kun med navnet og løsesummen in blanco. Den sidste var ansat til to hundrede scudi.

"Er De fornøjet hermed?" spurgte han.

Han rakte mig pennen, og jeg tilføjede blot ordet "paga", idet jeg gratulerede mig selv til at være sluppet for så godt køb. Han smilede, da han så underskriften, idet jeg gav ham sedlen tilbage.

"De er en mand med forstand," sagde han. "Deres venner vil nok betale for Dem."

"Det håber jeg," svarede jeg.

"Det håber jeg også, for Deres skyld," svarede han med et blik og en betoning, som pludseligt mindede mig om, hvor jeg var.

Derpå gav han sedlen til Bambino og sagde blot: "Endnu i aften!" – I fik vel den seddel?"

"Jo," svarede den gamle. "Briganternes post har i lang tid været den sikreste her i Rom. Men lad os nu høre, hvordan det gik til, at løsesummen så pludseligt blev forhøjet. De har naturligvis gjort en eller anden dum streg derude, ja måske forsøgt på at spille den rige englænder. At sætte ordet "paga" under Schiavones første brev, var allerede galt nok."

"Det kan gerne være," svarede Verner, "men i det øjeblik forekom det mig, at der ikke var andet at gøre, og jeg nægter ikke, at jeg allerede dengang havde fået nok af røverlivets romantik."

"Ja, ikke sandt?" sagde den gamle kunstner. "Det er ikke slet så morsomt, som man indbilder sig. Jeg husker endnu en lille dansk frøken, hvis højeste ønske det var at blive fanget, for at kunne blive heltinde i et nyt epos af Christian Winther. Hun dånede rigtignok, når hun hørte et skud, og blegnede blot ved synet af en romersk kniv. Men sådan er nu en gang vi danske. Fantasien løber bestandigt af med os."

"Jeg nægter ikke," svarede Verner, "at der både var et slags poesi og et slags romantik udbredt over livet derude, men den var blot alt for håndgribelig. At sulte, sove på den bare jord og bivuakere flere nætter i bjergene imellem banditter kan tage sig meget smukt ud på papiret, men er i virkeligheden meget

ubehageligt. Imidlertid måtte jeg bide i det sure æble og havde intet andet at gøre, end øve min tålmodighed og vente på dagens frembrud, som skulle bringe mig min frihed fra Rom. Jeg sov den nat ganske antageligt på et leje af gedeskind i et lille hul inde i klippen, foran hvis indgang en brigant var posteret som skildvagt, og den næste morgen ved solopgang kom allerede buddet tilbage og meddelte, at løsesummen ville blive udbetalt, så at jeg den næste aften kunne vende tilbage til Rom. Da jeg imidlertid ikke måtte forlade den lille grotte, begyndte tiden at falde mig lang, og jeg tog derfor nogle breve frem, som jeg havde fået fra en bekendt i England. Under læsningen havde jeg sat mig så nær hen til grottens udgang som muligt, og da jeg vendte ryggen mod lyset, mærkede jeg ikke, at Schiavone var i min nærhed, førend jeg pludseligt følte hans hånd på min skulder. Jeg rejste mig hurtigt op og beholdt brevet i hånden.

"De er englænder?" spurgte han med et blik, som om han ville læse i mit inderste.

"Nej," svarede jeg. "Jeg er dansk, men har bekendte i England. Det er et brev fra en ven i London."

"De læser altså engelsk?" spurgte han med det samme ransagende øjekast. "Taler De også det sprog?"

"Ja," svarede jeg, "nogenlunde."

"Hvilket motiv har De valgt til deres sidste maleri?" spurgte han skarpt.

Dette spørgsmål kom så uventet, at jeg ikke kunne få en løgn færdig i en hast. Jeg stammede noget i det og snakkede noget om, at det sidste, jeg havde malet, var nogle studiehoveder fra Albano, forberedelser til et større maleri.

"Det træffer sig ret heldigt," fortsatte han med et mistænksomt blik. "Følg med!"

Jeg anede ikke, hvad han havde i sinde, men havde dog en følelse af, at jeg var gået i en fælde. Jeg fulgte bag efter ham, ledsaget af den brigant, der havde tjent mig som vagt, og få øjeblikke efter stod jeg igen ved hans telt. Han slog sejlduget til side, lod mig træde ind, og idet han pegede på en ung albanerinde, der var i færd med at gøre teltet ryddeligt, sagde han kort: "Tegn mig hende!"

"Det er umuligt," svarede jeg, "jeg har jo ikke en gang en blyant."

Han svarede ikke, men vinkede ad den unge brigant, der stod ærbødigt uden for teltets indgang.

"Bring hurtigt de papirer, Guiseppe, som den engelske fotograf efterlod, sammen med hans kasse med retoucherapparater! Vi vil dog forsøge en gang."

Jeg så, at min maske var gennemskuet, og det gøs i mig ved at høre den engelske fotograf blive nævnt, en mand, der først fik sin frihed efter tabet af begge sine øren og en løsesum af fem hundrede pund sterling. Imidlertid holdt jeg mine øren stive. Jeg tror, at jeg havde et svagt håb om, at kassen kunne være blevet borte.

Et øjeblik efter vendte Guiseppe tilbage med en oppakning, der ikke længere lod noget som helst håb tilbage. Frants den Andens generalissimus åbnede kassen, lagde et ark velin hen foran mig, og behagede allernådigst selv at spidse en blyant med sin dolk. Den unge pige smilede skælmsk til mig, satte sig i stilling, og Schiavone betragtede os begge i den dybeste tavshed.

"Det var også et forbandet spring fra reservekirurg til portrætmaler. Det kom De naturligvis skidt fra," bemærkede den gamle.

"Ja, grundigt," svarede Verner leende. "Jeg har aldrig bragt det videre i tegning end til det berømte spanske S og marekatten med det trekantede hoved, der hinker af sted på fire svovlstikker. I skolen tegnede jeg engang på fri hånd en cirkel, som min lærer øjeblikkelig gjorde til en klumpfisk, blot ved at sætte finner på, og til eksamen malede jeg en vindrueklase, om hvilken censorerne afgav den gunstige dom, at den havde en skuffende lighed med en kartoffelbunke. Videre har jeg aldrig drevet det."

"Nå," spurgte den gamle ironisk, "hvad karakter gav så Schiavone Dem?"

"Slet ingen," svarede Verner. "Da jeg så, at det blev alvor, kylede jeg blyanten hen ad bordet og erklærede, at jeg ikke var kunstner."

"Det var dumt," sagde den gamle. "De skulle have svaret, at De ikke var i stemning. Det er en forrettighed, som vi kunstnere har haft fra Arilds tid."

"Å ja," svarede Verner. "Det kunne jeg have sagt med fuldkommen god grund, for et øjeblik efter kom to lurvede fyre ind og klædte mig i en håndevending således af, at den unge albanerinde fandt det passende at fortrække. Alt, hvad der fandtes i mine lommer, blev lagt på bordet foran Schiavone, og et øjeblik efter var jeg atter alene med ham."

"De er læge," sagde han, idet han åbnede min forbindtaske.

Jeg bukkede bejaende, og han vedblev i den samme, tørre, iskolde tone:

"De er englænder af fødsel og hedder Henry Vernon."

"Nej," svarede jeg, "jeg benægter begge dele."

"Hvad siger De da til dette?" spurgte han, idet han kastede et brev hen til mig, hvorpå den nævnte udskrift fandtes. "Er dette engelsk eller ikke?"

"Jeg nægter ikke, at det er engelsk," svarede jeg, "men brevet er ikke til mig. Det har tilhørt en af mine venner, som er død for adskillige år siden."

"Og denne ring?" spurgte han, idet han trak en guldslangering frem af en indvendig brystlomme i min vest. "Den er vel heller ikke Deres?"

"Jo," svarede jeg. "Jeg har arvet den netop efter den samme person, til hvem brevet er stilet."

"Undskyld mig," sagde han med et spottende smil, "at jeg mere tror på min egen dom end på en mand, der allerede en gang har søgt at narre mig. De har bestukket en af mine folk til at gøre mytteri og flygte med Dem. De er læge og englænder. De har bekendte i London og bærer i den ring diamanter til det halve af den løsesum, hvori De var sat. Efter alt dette er De lige så god som to tusinde scudi."

"De bliver ikke betalte," svarede jeg.

"Vi vil forsøge derpå," sagde han med et hæsligt grin.

"Postgangen til Rom er billig, og der er endnu mange englændere derinde."

Han satte sig atter ned ved det lille bord og udfyldte på ny en blanket, som han rakte mig, og hvori løsesummen netop var ti gange så stor som før.

Jeg skød blanketten tilbage uden at underskrive, og forsikrede ham om, at det var umuligt for mine venner at

betale.

"Så meget værre for Dem," svarede han så rolig, som om det var den simpleste forretningssag af verden. "Gør Deres toilette, og tag disse sager til Dem igen. Vi røver intet!"

Mens jeg tænkte over, hvordan man bedst skulle forstå denne dristige selvmodsigelse, og under disse tanker klædte mig på, dukkede min elskværdige ven Bambino ind igennem teltåbningen. Han aflagde en rapport, af hvilken jeg kunne forstå så meget, at man endnu intet spor havde truffet af Pietro, så at denne foreløbigt måtte være i sikkerhed. Derpå blev jeg overgivet til denne min ven og ledsager, der modtog mig med et modbydeligt grin, og kort efter lå jeg atter i mit ensomme fængsel.

Hele den dag, natten og en ny lang dag sad jeg der og havde god tid til at angre min dårskab. Meldinger kom og gik, patruljer trak ud til afløsning – det hele var en underlig mellemting af militær organisation og regelløst banditvæsen. Den tredje nat brød frem, og med den kom alle de ængstelser, som under sådanne forhold er uadskillelige fra mørket.

Intet bål blev tændt, alle signaler gaves så stille og lydløst, som om der var stor fare på færde, og skønt Bambino ikke med et ord indlod sig på at give nogen som helst oplysning, troede jeg dog at mærke, at banden beredte sig til opbrud. Time efter time sneg sig således hen, stjernerne begyndte at blegne på morgenhimlen, vedetter sås enkeltvis at røre sig mellem de enkelte grupper, da jeg pludseligt opdagede Schiavone, som nærmede sig indgangen og vekslede et par ord med den udenfor stående Bambino. Denne vinkede ad mig, og jeg stod

nu på ny foran den frygtelige brigantfører, om hvilken rygtet har fortalt så forfærdelige, men desværre kun alt for sande ting.

"Deres venner i Rom," sagde han, "har meddelt mig, at de ikke straks kan betale den forlangte løsesum, og beder derfor om tre dages opsættelse. Jeg er gået ind på deres begæring, for at der kunne telegraferes til London, og De må således belave Dem på et længere ophold herude. Kender De den engelske konsul i Napoli?"

Jeg benægtede det, og forsikrede ham endnu en gang, at jeg ingen englænder var.

Han stampede heftigt i jorden og råbte rasende: "Ingen løgne! Jeg tror ikke et ord af, hvad De siger. De følger med til det neapolitanske, dersom tropperne dirigeres i den retning, og sagen må da ordnes fra Napoli af gennem det engelske konsulat."

Næppe havde han udtalt disse ord, førend en brigant kom ilende med alle tegn på uro og forvirring. Da han så Schiavone ved indgangen, løb han uden nogen som helst ceremoni hen til ham og hviskede ham et par ord, som jeg ikke forstod. Imidlertid må det have været en særdeles vigtig efterretning, for Schiavone trådte et par skridt tilbage og knyttede truende hånden ad mig, idet han udbrød: "Pietro! Ti pilia un' accidente!" hvorpå han hastig ilede bort hen imod teltet.

Et øjeblik efter begyndte et pludseligt røre at vise sig i lejren. Muldyrene blev pakkede og sendte i forvejen. Briganterne samlede deres bagage og marcherede i små afdelinger bort i forskellige retninger. Kløften tabte lidt efter lidt det brogede liv, der så kort i forvejen havde opfyldt den, og kun Bambino vandrede urokkelig frem og tilbage, idet han af og til fæstede

sine små, ondskabsfulde øjne på mig. Noget efter kom en af briganterne, der syntes at beklæde en overordnet stilling, tilbage og hviskede et par ord til min bevogter. Bambino nikkede, undersøgte låsen på sin riffel og vinkede ad mig, idet han i en kort, befalende tone sagde: "Avanti!"

Det var anden gang, at jeg hørte dette skæbnesvangre ord blive udtalt, men denne gang var det i en så truende tone, at jeg uvilkårligt spurgte: "Hvorhen?"

"Avanti!" gentog Bambino, idet han gav mig et stød med bøssekolben, og tvang mig til at gå foran.

Jeg blev ikke synderlig klog ved denne oplysning, og følte mig noget uhyggelig til mode, da vi bevægede os op ad kløften gennem et udtørret vandløb, fuldt af skarpkantede stene. Det var mig næsten ikke muligt at komme opad. Bestandigt gled stenene bort under mine fødder, men hver gang jeg gled og faldt forover, stødte Bambino til mig med spidsen af riffelløbet og tvang mig derved til at fortsætte min vej. Efter en halv times vandring nåede vi endelig klippens top. Den løb ud i en smal højderyg, hvis ene ende begrænsedes af en ældgammel kastanjeskov, mens den anden, der kun var sparsomt begroet med lave buske, faldt lodret af til alle sider. Uvilkårligt drejede jeg til venstre hen imod kastanjeskoven, men i samme øjeblik følte jeg mig kraftigt grebet i skulderen af Bambino, der tilråbte mig: "Alla destra, Eccellenza!"

Jeg fo'r studsende tilbage – der var ingen nedgang, afgrunden gabede mig i møde overalt.

"Nå, vil du frem!" råbte Bambino, og gjorde mine til at bruge bøssekolben.

"Der er jo ingen vej!" råbte jeg. "Går jeg frem, styrter jeg i dybet."

"Det gør ikke noget!" råbte Bambino igen. "En kætters sjæl kan fare ad helvede til, ad hvilken vej det skal være!"

Nu først gik det op for mig, at jeg var fortabt, men endnu indså jeg ikke grunden til en så pludselig overgang fra fangenskab til død. Jeg fo'r rasende ind på livet af Bambino og forsøgte at gribe den revolver, han bar i bæltet.

Han stødte mig fra sig, idet han råbte:

"Ikke et skridt, din hund, eller jeg skyder dig på stedet!"

"Hvorfor?" råbte jeg. "Det er imod tro og love! Schiavone kan ikke have befalet det."

Jeg hørte flere riffelskud falde nede fra kløfterne, og Bambino råbte med et udtryk af raseri i sit ansigt: "Du har snydt os for løsesummen og underkøbt Pietro til at forråde os. I dette øjeblik kæmper Schiavone med de piemontesiske bersaglierer. Så fare da din sjæl ad helvede til, kætter, som du er!"

Han løftede revolveren imod mig. Jeg så hanen hæve sig. Skuddet knaldede af, og jeg hørte kuglen hvine forbi mit hoved. Han udstødte en ed, forandrede sigtet, og jeg så igen hanen blinke i morgensolen, der, spredende tågerne til alle sider, hævede sig over bjergenes tinder.

Da hørtes pludseligt et skarpt knald i nogen afstand fra mig. Et glimt og en blålig røg, som brød ud fra kastanjeskoven, var dets forløbere, og i samme øjeblik sprang Bambino i vejret med en bevægelse, som om han snappede efter en flue, snurrede rundt og styrtede til jorden, mens blodet styrtede ud af hans mund. Inden jeg fik tid til at forstå, hvordan det var gået til, stod Pietro ved min side. I en håndevending greb han

Bambinos hat, der var rullet hen ad jorden, løste hans kappe, og kastede begge dele hen til mig, idet han råbte: "Tag det på, Eccellenza! Skynd Dem! Her er ikke et øjeblik at spilde!"

Overgangen fra den øjensynligste livsfare til en lige så fuldstændig frelse var så brat, at jeg ikke kunne udføre den befaling, som min ven Pietro gav mig. Mine hænder rystede, og trods al min viljekraft var det mig ikke muligt at beherske den nervøse skælven, som havde grebet mig i de få sekunder, hvori jeg havde været ene med Bambino på fjeldstyrtningen.

Pietro så det og smilede. Jeg selv ærgrede mig derover, for det var ikke af fejhed jeg rystede. Jeg har engang før i mit liv set ind i en pistolmunding uden at blinke, men dengang var jeg forberedt derpå. Her var det snigmordets uhygge og overraskelsens bestyrtelse, som fik mig til at tabe den ro, jeg ellers er i besiddelse af.

I en håndevending rev Pietro frakken af mig, kastede Bambinos kappe omkring mig, trykkede hans hat på mit hoved, og gav mig hans riffel i hånden. Derpå kastede han min frakke hen over liget, som han i al hast dækkede med nogle riskviste og tørt løv, og da denne simple begravelse var iværksat, hviskede han til mig: "Af sted til skoven, Eccellenza! Vejen er ryddelig, og Filippo venter os med heste."

"Var det dig, Pietro, som skød?" spurgte jeg, mens vi ilede frem under stammerne.

"Nej," svarede han, "det var Filippo. Han har længe haft en gammel regning at gøre op med Bambino. Han har taget hans kæreste fra ham."

Skuddene, der i begyndelsen havde været hyppige, næsten som tirailleurild, begyndte nu at sagtnes. Pietro syntes at lægge

mærke dertil. Hans ansigt fik et uroligt udtryk, og et par gange stod han stille og lyttede.

"Var det dig," spurgte jeg, "som bragte bersagliererne til undsætning?"

"Ja," svarede han, "der var ikke andet for, og tilfældet var mig gunstigt. På vejen traf jeg et halvt kompagni, som hvert øjeblik ventede forstærkning. Jeg førte dem til kløften, og lige som kampen begyndte, så jeg Dem i følge med Bambino stige op imod fjeldstyrtningen. Jeg kender Schiavone for godt til ikke at vide, hvad dette havde at betyde, og jeg ville være kommet for sent, hvis ikke Filippo havde besørget mit ærinde i forvejen."

"Frygter du ikke for, at Schiavones folk kan indhente os?"

"Ikke endnu, dagen bryder vel frem, og bersaglierernes angreb synes at være slået tilbage. De var ikke nok, og skyder desuden slet med deres korte rifler. Angrebet har imidlertid vakt opmærksomhed, for skuddene høres vidt her mellem bjergene, og Schiavones bande bliver nødt til at søge længere ned imod Ceprano, hvorfra den har en sikker retrætelinje. Den vil søge bort over grænsen, og ingen af dem vil tro andet, end at skuddet, som traf Bambino, var hans eget imod Dem. Rimeligvis har de ikke engang hørt det, og når vi holder os til højderne, vil vi ikke træffe sammen med dem."

Vi ilede endnu et stykke af sted og traf kort efter Filippo, en lav, undersætsig karl med et bredt, fladt og hæsligt ansigt. Han tilråbte os sit: "Buon' giorno!" lige så roligt, som om intet var forefaldet, og kort efter fo'r vi af sted i galop; jeg ikke uden fare for hvert øjeblik at få panden knust mod de lavt udstående kastanjegrene, som begge mine ledsagere med stor behændighed vidste at undgå. Skoven var øde og vildsom. Der

var ikke tale om nogen banet vej, og jeg måtte beundre mine føreres uhyre lokalkundskab, for de red så hurtigt, som om hvert træ var dem en gammel bekendt. Solen steg højere, morgenkulden begyndte at tabe sig, og alt som dagen vandt sejr, blev skoven også lysere og tyndere. Kastanjestammerne veg for adspredt krat af gyvel og myrter, og endelig fo'r vi af sted over en vidt udstrakt højslette, hvor lyng og alpeurter var den mest fremherskende vegetation. Ved et usselt, lille hus, bygget af de stene, hvormed højsletten var rigelig oversået, tog vi afsked med Filippo, der førte de skummende heste ind i en tarvelig stald, som om natten tjente hans geder til opholdssted. Jeg gav ham et guldstykke, som han til min forundring afslog. Derimod tog han med øjensynlig glæde imod en scudo, som jeg fandt i min vestelomme, og med hvis værdi han syntes at være bedre kendt.

Pietro og jeg fortsatte vejen i al tavshed, for jeg var endnu alt for opfyldt af dagens begivenheder, og han syntes at gruble over en eller anden plan, der optog alle hans tanker. Pludselig standsede han og spurgte:

"Trænger De ikke til noget at spise, Eccellenza? Vi kan ad omveje måske nå Rom inden aften, men jeg tør ikke love Dem noget på den øvrige vej. Nu kan jeg derimod skaffe Dem det."

"Hvor?" spurgte jeg overrasket, for så langt mit øje rakte, så jeg kun gyvelens gule blomster, klippeblokke og myrteris, men ikke tegn til noget som helst levende væsen.

"Se der!" sagde han og førte mig et halvt hundrede skridt til højre, så at jeg kunne se ned i det dalstrøg, der lå udstrakt foran mig. "Dernede bor min kæreste."

Jeg så ned og opdagede en prægtig villa, hvis vaser, aloer, statuer og terrasser tog sig ud som dukketøj, mens blomsterpartierne i de udstrakte græsplæner lignede brogede figurer i et sjal. Pietro studerede mit ansigt med spændt opmærksomhed, og jeg begyndte at forstå grunden til den godmodige fyrs tilbud.

"Lad os gå derned," sagde jeg. "Du længes nok lige så meget efter at se din kæreste, som jeg efter at komme under et fredeligt tag. Jeg er desuden sulten. Det var ikke store sager, som briganternes køkken leverede."

"Jeg har ikke set Marietta i to måneder," sagde han med et sørgmodigt udtryk i sit ansigt. "Jeg har måttet drive omkring med briganterne lige siden den dag, de tog mig til fange og gav mig valget mellem at følge dem eller blive skudt som en hund. Jeg længes så meget efter at se hende! Hun er så god og så smuk, Eccellenza."

Jeg betænkte mig ikke et øjeblik længere, men begyndte, understøttet af Pietro, at kravle ned ad fjeldsiden. Her havde jeg imidlertid påtaget mig et vanskeligere arbejde, end jeg fra første færd havde anelse om. Klippen var rådden, som italienerne kalder det, og hvert øjeblik løsnedes de fremspringende kanter, på hvilke foden famlende søgte sit fæste, og de løsrevne stykker rullede hed, hoppende med en dump lyd, indtil de forsvandt i dybet under os. De små gyvelbuske og de vilde figen, som jeg hvert øjeblik nødtes til at holde mig fast ved, reves ud med rode, og hundrede gange var jeg styrtet ned, hvis ikke den utrættelige Pietro havde ydet mig en håndsrækning. Jeg kunne ikke andet end beundre den lethed og sikkerhed, hvormed den unge bjergboer bevægede sig.

Aldrig svigtede fodfæstet, aldrig greb han i en busk, der ikke kunne bære hans vægt, og uagtet han havde belæsset sig med Bambinos riffel og kappe, sprang han fra sten til sten med en lethed, der viste, at han fra barndommen af havde været vant til at færdes i bjergene.

Efter omtrent to timers anstrengende nedstigen nåede vi endelig daldybet, og villaen, der fra højden havde taget sig ud som et dukkehus, viste sig nu at være en anselig bygning med en betydelig have, der på italiensk vis var aflukket med høje, hvidkalkede mure, i hvilke et par svære jerngitterporte dannede indgangen. Pietro skjulte mig i en lille udhugning i fjeldvæggen, som syntes at være indrettet til et slags kapel for andægtige vejfarende. Selv begav han sig på vej alene og lovede at hente mig, så snart han havde bragt sin kæreste underretning.

Da han omtrent efter en halv times forløb vendte tilbage, kunne jeg knapt kende min ærlige fører igen. Hans ansigt var blegt, alle hans træk røbede en lidenskabelig, bevæget sindsstemning, og hans stemme dirrede, da han sagde de få ord: "Kom Eccellenza, man venter os."

"Hvad er der i vejen, Pietro?" spurgte jeg, ikke uden en vis uro. "Man er da ikke på spor efter os?"

"Nej," svarede han kort, "der er intet at frygte for. Kom blot med, Eccellenza. Denne vej, om De behager."

"Er der tilstødt dig noget ondt, Pietro?" spurgte jeg, for hans meddelelse om kæresten faldt mig pludseligt ind.

"Spørg mig ikke derom, Eccellenza!" råbte han heftig og bed tænderne sammen, mens hans blik antog et udtryk af vildhed, som jeg ikke havde tiltroet ham. "Der er sket noget, som jeg

næsten ikke kan tro, men jeg vil have vished, om det så skal koste mit liv. De er læge og kan nu gøre gengæld mod mig. Vil De det?"

"Ja, ubetinget," svarede jeg hjerteligt. "Jeg skal hjælpe dig med, hvad jeg kan."

Vi ilede hurtigt hen ad vejen, og pludseligt spurgte Pietro: "Vil De skrive en gift for mig? En gift, som virker hurtigt og sikkert og som i løbet af en halv time kan gøre det af med tre eller fire på en gang."

Jeg tumlede i ordets egentlige forstand tilbage ved dette forslag, som jeg naturligvis rent ud nægtede at ville udføre, og stræbte i få ord at vise Pietro både det utilladelige i at anvende sine kundskaber på denne måde, og det urigtige i at fordre en sådan gengæld for de tjenester, han havde vist mig.

"Det hjælper ikke," svarede han, idet vi standsede ved en lille låge i villaens mur. "Jeg må have noget, der kan få fire personer til at tie. Jeg må ind i villaens have, men alle dens fire indgange er bevogtede, og man kan ikke dræbe nogen uden at det vækker opsigt."

"Kunne da et søvndyssende middel ikke gøre samme virkning?" spurgte jeg.

Han så på mig med et overrasket udtryk, som om denne tanke aldrig var faldet ham ind.

Jeg gentog mit tilbud, og han svarede hurtigt: "Jo! Dersom De kan få dem til at sove, som om de var døde. Kender De et sådant middel?"

"Ganske sikkert!" svarede jeg. "Jeg skal få dem til at sove således, at de ikke ville høre et pistolskud, der blev fyret af over deres hoved. Er det nok?"

"Mere end nok," svarede han hurtigt. "De må tilgive mig, Eccellenza. Jeg vidste ikke, at der gaves sådanne midler, men det er ganske nødvendigt at komme ind i haven endnu i nat."

"Hvad er der i vejen?" spurgte jeg.

Han tav et øjeblik stille, og en dyb rødme farvede hans ansigt. Endelig sagde han:

"Jeg vil sige Dem alt, Eccellenza! Jeg er selv meget ulykkelig og bliver ikke rolig, førend jeg får vished. Da jeg kom op til Marietta, blev hun meget glad ved at se mig igen, men hun var forvirret, og modtog mig således, at jeg kunne se, at hun ville skjule noget for mig. Vi kom i ordstrid, jeg blev heftig, og ved at rive noget tøj ned, opdagede jeg en fransk, sort hat, der var skjult under det. Jeg kunne have dræbt hende i det øjeblik, og jeg tror, at jeg var nær ved at gøre det. Hun hængte sig om min hals, bad og besvor mig om at være rolig og påstod, at den fremmede ikke havde besøgt hende, men hendes frue, der tillige med sin mand og sin søster var taget bort ganske tidligt om morgenen. Hun vedblev at forsikre mig, at den fremmede lå skjult i villaens have, indelukket i en sarkofag, og at han måtte sulte ihjel, da låget var lukket til, og havens udgange bevogtedes af fyrstens folk. Fyrstinden vidste intet derom. Hun antog, at den fremmede herre var taget bort om aftenen, kort før fyrsten var kommet hjem, men Marietta forsikrede, at han var der endnu, da hun ved at gå igennem haven havde set, at sarkofagens låg var lukket til. Hun havde en aften bragt ham noget brød, som hun havde stukket ind igennem en åbning i kisten, og hun siger, at han lever endnu. – Jeg kan ikke tro denne historie. Jeg frygter for, at Marietta bedrager mig. O, Eccellenza, jeg er meget ulykkelig!"

Jeg må tilstå, at jeg desværre troede det samme, og spurgte blot:

"Hvem ejer denne villa?"

"Fyrst Pisani, den værste bourbonist og ågerkarl, som eksisterer i Rom. Der er ingen forbrydelse, han ikke har begået."

"Guds død!" råbte den gamle, idet han halvt rejste sig op. "Ham mødte vi jo i onsdags, da vi kom tilbage fra Ponte Molle efter vor mislykkede ekspedition. Det var ham, der slog bonden, og havde de to kønne damer på vognen. Det lader til, at Pietro kender sine folk, for når jeg undtager Frants den Anden og Antonelli, gives der vel næppe større skurk i Rom. Så De har været på hans villa i Albanerne?"

"I Albanerne?" spurgte Verner forundret. "Jeg troede, at jeg var slæbt ud i Sabinerne eller Volskerne."

"Å, passiar!" råbte den gamle med sin ironiske latter. "Hvordan tror De, at et bud kunne nå Rom fra Volskerne eller Sabinerne på fire timer! Man kan mærke, at De har været betydelig plumret. Der er vildsomme steder nok i Albanerne, og dem har Schiavone naturligvis valgt, siden han havde forposter næsten inde under Roms mure."

"Sig mig, hvorfra kender De fyrst Pisani?" spurgte Verner.

"Egentlig kun af omtale," svarede den gamle. "Som ivrig klerikal er han godt kendt her i Rom, og står øverst på den sorte liste hos de liberale. Jeg fortalte forleden dag lidt om ham. Da skulle De kønt have været til stede og hørt derpå, i stedet for at føjte om i bjergene. Nu må De undskylde, at vi brænder af begærlighed efter at få Deres historie først. Den begynder at blive dramatisk."

"Å ja," sagde Verner smilende, "næsten som et fransk melodrama. Men desværre mangler jeg den egentlige opløsning. Alligevel må jeg gå videre, når blot ikke mine hændelser trætter Dem."

"Gud bevares!" svarede den gamle og lettede på sin grå, spidspuldede filthat. "Skal vi nu have det med komplimenter? Kør blot videre! Enhver kan jo gå, når han vil. Den frihed har vi altid haft i Rom."

Verner tændte sig en cigar, og vedblev derpå:

"Vi trådte ind ad en lav dør og gik op ad en stentrappe, der fra den hvidkalkede korridor førte op til en mezzaninetage, som syntes at være bestemt for tjenerskabet og for, hvad vi københavnere ville kalde udenomsbekvemmeligheder. Pietro åbnede en lille dør, og ligesom jeg trådte ind, fik jeg øje på den ominøse hat, som lå henslængt på gulvet, og på en ung pige, der iført albanerindernes klædelige dragt, stod ved vinduet. Hun syntes endnu at være i heftig bevægelse. Hendes mørke øjne lynede, og hendes brune kinder blussede, da hun så Pietro træde ind. Som et uartigt barn, der ikke kan få sin vilje, drejede hun sig trodsig op imod vinduet, på hvis ruder hun gav sig til at tromme Garibaldi-marchen, for derpå, med et underligt spring i tanken, pludselig at slå over i den ligeså forbudte Calzolajo-vise. Jeg kunne ikke lade være at smile ved denne forandring af melodi, for Calzolajo-visen, som i vinter er blevet sunget i alle Roms gader og stræder, måske netop fordi den er forbudt, omhandler jo på en populær måde alle en ulykkelig skomagers ægteskabelige lidelser i retning af begrundet jalousi. Det lod også til, at min ven Pietro følte det barokke i overgangen fra Garibaldis frihedshymne til ægtestandens honnørmarch. Han

kastede den håndten, hvorpå hun havde spundet, og som han galant havde taget op fra gulvet, hen i det ene hjørne af stuen, mens han samtidig dermed sparkede hatten hen i det andet, og meget ugalant råbte: "Hold mund, Marietta!"

"Er du gal, Pietro? Er du afsindig? Er du rent rasende?" råbte hun med stigende heftighed, idet hun dog til en vis grad gjorde vold på sin stemme. "Vil du absolut kalde folkene op fra haven, for at de kan gøre det samme ved os, som de har gjort ved den rige, fremmede herre?"

"Pokker i vold med ham! Jeg tror ikke den historie, Marietta!" råbte Pietro, idet han slog i bordet. "Det gør doktoren heller ikke. Det kan jeg se på ham."

"O, Eccellenza!" udbrød Marietta grædende, idet hun vendte sig til mig. "Red ham, hvis det er muligt! Han er så god, så ung og så smuk! – Ak," fortsatte hun hulkende, "han er måske allerede død af sult og tørst, uden at jeg har kunnet hjælpe ham. Ak, min Gud, hvad skal jeg gøre? Hvad vil min frue sige dertil?"

Pietro syntes på ny tvivlrådig ved dette nye udbrud af fortvivlelse og så med et spørgende blik på mig, som om han aldeles ikke vidste, hvordan han skulle tage sig i denne klemme.

"Er det sandt," spurgte jeg Marietta, "hvad Pietro har fortalt mig? Er det virkelig tilfældet, at fyrst Pisani har ladet en fremmed indeslutte i en sarkofag, og at havens udgange er bevogtede?"

"Ja, signor dottore," stammede Marietta og brast på ny ud i en heftig hulken. "Det er sandt, fuldstændig sandt, så vist Madonna hjælpe mig. Jeg ved ikke, om fyrsten selv har indespærret ham, men den aften var han nede i haven sammen med folkene, fordi Nicolo påstod, at han havde set en tyv

springe ud ad vinduet. Næste morgen rejste fyrsten ganske tidlig bort sammen med sin gemalinde og hendes søster."

"Er sarkofagen helt lukket?" spurgte jeg.

"Nej," svarede Marietta, "der er et hul i det ene hjørne. Han er ikke kvalt, men han er vist død af sult og tørst."

"Kan De ikke skaffe folk," spurgte jeg Pietro, "som kan bryde ind i villaen og jage disse uslinger bort?"

"Ak, Eccellenza," svarede han, "her bor kun bønder og fattige folk, som heller vil røve fra kirken end fra fyrst Pisani. Jeg kender desuden ingen. Jeg er jo en flygtning, ligesom De."

Hans ræsonnement forekom mig fuldstændig logisk, og jeg svarede derfor:

"I så tilfælde er der intet andet at gøre, end hemmeligt at trænge ind i haven i nat, dersom jeg kan få de midler, som jeg vil skrive op nu."

Pietro kastede et blik på Marietta, som om han hos hende søgte den fornødne hjælp, og hun svarede straks:

"Gå op i klosteret til Fra Ambrosio, Pietro! Det er kun et bøsseskud herfra. Sig ham, at vi trænger til hans hjælp, og at han fremfor alt må skaffe dig en hest, på hvilken du kan ride til Rom. Du kan da være her tilbage inden aften. Sig Fra Ambrosio, at det gælder en fremmeds liv, en nøje bekendt af fyrstinden, så nægter han dig det ikke."

Jeg satte mig ned og skrev to recepter, den ene på morfin, den anden på et styrkende middel, hvortil jeg mente, at den ukendte kunne trænge. Hertil føjede jeg et par ord til Aabye og anbefalede Pietro den største forsigtighed såvel med hensyn til sin egen personlige sikkerhed, som til en hurtig og nøjagtig besørgelse af medikamenterne.

Det lod ikke til, at den gode Pietro var synderlig glad for sin mission. Han havde et udtryk i sit ansigt, da han forlod stuen, der stærkt mindede mig om Masettos i "Don Juan", der, hvor Zerlina forsikrer ham om sin uforandrede troskab. Jeg må tilstå, at jeg endnu ikke ganske kunne tro på en så nederdrægtig handling som den, Marietta havde fortalt, og jeg endnu dvælede ved den tanke, at det hele var en list, hvorved hun håbede at fjerne Pietro, mens hun samtidig dermed åbnede en retræte for sin elsker. Jeg besluttede derfor at iagttage hende, og dertil frembød den lange ventetid en rigelig lejlighed. Hun var udmærket smuk, men også det var kun en grund mere til at give Zerlinas rolle. Det tykke, blåligsorte hår fastholdtes af den velbekendte sølvpil, hvormed mere end en albanerinde skal have forsvaret de angreb, der rettedes mod hendes dyd. Hendes lave pande og prægtige sorte øjne overskyggedes af det hvide, flade hovedtøj, der var lige så rent og skinnende, som hendes højrøde fløjlsspencer, der i brystet sammenholdtes med sølvkæder, var glimrende og guldbroderet. I de små ører bar hun et par store, massive guldringe, men en større pryd var hendes lille, fintformede mund, der sammen med den buttede, svagt kløftede hage og den stærkt buede næse dannede et fortryllende hele, for hvilket Pietro kunne have grund nok til at frygte.

Jeg gjorde hende en kompliment i anledning af hendes smagfulde dragt, og det lod ikke til, at den mishagede hende, for hun svarede glad:

"Se, den er ganske ny! Jeg fik den i går af fyrstinden. Hun ønsker kun at se mig i denne dragt. Hun siger, at den klæder

mig bedst, meget bedre end den silkekjole, som fyrsten ville forære mig."

"Nå," spurgte jeg smilende, "holder De meget af ham?"

"Jeg kan ikke udstå ham," svarede hun med lynende øjne. "Der er ikke et menneske, der kan lide ham. Han er ond, gammel, styg, og piner fyrstinden, når han kan komme dertil."

"Hvorfor har hun da taget ham?" spurgte jeg.

"Taget ham?" gentog Marietta med usigelig hån. "Der er ingen, der ville tage fyrst Pisani, når hun kunne blive fri derfor. Hun er blevet tvunget dertil, og er meget ulykkelig, hver gang han kommer tilbage."

Jeg tænkte på den fremmede i sarkofagen, og den gamle historie om romerske ægteskaber mellem folk af stand stod klart for mig. Jeg troede at kunne gætte hele situationen og sagde:

"Jeg forstår alt. Når fyrsten er borte, kommer en ung mand i sort dragt og med sådan en hat, som den der. Det er ham, den dumme Nicolo har antaget for en tyv, og så har fyrsten overrasket ham i haven og indespærret fyrstindens elsker i sarkofagen, for at han kunne få tid at komme på bedre tanker, er det ikke sådan?"

Marietta rejste sig blussende op. Vreden gav hendes blik en uforlignelig glans, og hun udbrød heftig:

"Nej, De kender ikke fyrstinden, Eccellenza! Ellers ville De ikke tale således. De er ikke bedre end Pietro og alle andre mandfolk. Aldrig har fyrstinden taget imod nogen her på sin villa, når fyrsten er borte. Ingen vil kunne fortælle noget ondt om hende, men hun er også fra norden, hvor folk er meget

blidere og meget bedre end her hos os. Havde det været mig, jeg havde dræbt det afskum for længe siden."

"Hvorfor er den fremmede da kommet til villaen?" spurgte jeg.

"Chi lo sa!" svarede Marietta i en tone, som om hun ikke havde lyst til at forråde sit herskabs hemmeligheder. "Måske for at tale med fyrstinden om de mange fattige børn, som hun lader opdrage i klosteret. Måske fordi han synes godt om fyrstindens søster, som bor hos hende, man kan ikke vide alt."

Det lod til, at jeg på det dybeste havde fornærmet den unge albanerinde, der rimeligvis var fyrstindens kammerjomfru, for hun svarede nu kort på alle mine spørgsmål og syntes navnlig ikke at ville indlade sig på noget, der angik den fremmedes ophold i villaen. Hver gang der hørtes den ringeste støj i huset, blev hun urolig, og det forekom mig, at hun i det hele ikke syntes om den stilling, hvori hun var blevet bragt ved min ankomst.

Med hver time, der gik, begyndte tiden, som jeg først havde fordrevet med allehånde gisninger, at falde mig mere og mere lang, især da min smukke værtinde, efter at have bragt mig et rigeligt måltid, hvortil jeg i høj grad trængte, havde forladt mig, uden senere at vende tilbage. Formiddagen sneg sig således hen, lang og kedsommelig. Middagen kom uden at bringe Marietta tilbage – jeg havde kun kedsomhed og længsel til selskab. Eftermiddagen gik efterhånden over til aften, solen gik ned, farvende bjergenes toppe med sin guldglans, og snart efter hvilede mørket fuldstændigt over jorden. Stjernerne begyndte at komme frem, først de store, senere de små, indtil endelig den mørkeblå italienske himmel stod i sin fuldeste pragt. Jeg

stirrede længselsfuld ud gennem vinduet. Alt var så stille, ikke et blad bevægede sig på de mørke stenege, ikke en gren på de høje cypresser, som jeg skimtede fra havens baggrund. Nattergalens triller lød ude fra buskene, hvor de små ildfluer bevægede sig gennem luften, stødvis udstrålende deres grønne fosforglans – men endnu hverken så eller hørte jeg noget til Pietro. Et par timer forløb således i spændt og ængstelig forventning. Jeg formodede, at klokken måtte være henad tolv, skønt jeg på grund af mørket ikke kunne se viserne på mit ur. Da hørte jeg pludselig fodtrin, der sagte listede op ad trappen. Døren blev åbnet, og Pietro stod for mig med en pakke i hånden.

Hans skarpe blik gennemfo'r med et eneste øjekast stuen, og han syntes at blive kendelig beroliget ved at se, at Marietta ikke var til stede.

"Jeg har redet som en besat, Eccellenza," sagde han og tørrede sveden af panden med sit trøjeærme. "Men hesten styrtede under mig på tilbagevejen, og jeg havde stor møje med at skaffe en anden. Her er, hvad De har befalet mig at hente."

Med disse ord lagde han pakken på bordet, og i samme øjeblik tittede Mariettas skælmske ansigt ind ad døren. Næppe havde hun set ham, før hun fo'r hen til ham, slog sine arme om hans hals og hviskede til ham:

"Å, hvor jeg har været bange for dig, Pietro! Jeg troede, at briganterne havde skudt dig på vejen. Madonna være lovet, at du kom. Nu skal du se, at jeg ikke har bedraget dig."

Efter en kort rådslagning med Pietro og Marietta besluttede jeg at blande den medbragte morfin i den syrlige og noget ramme landvin, hvori morfinens bitre smag mindst ville

mærkes. Pietro bragte, efter Mariettas anvisning, en barile vin op fra kælderen. Hun selv tappede den af på foglietterne, og jeg tilsatte et passende kvantum af morfinen. Derpå bragte Marietta vinen ned, og kort efter så vi hende vandre over græsplænen i haven og forsvinde ind under cypresserne.

Vi spejdede og lyttede, men alt vedblev at være stille. Kort efter så vi Marietta vende tilbage, og vi besluttede endnu at vente en time, inden vi vovede os ud på vor natlige ekspedition, hvorpå vi begge var så spændte, skønt af helt forskellige grunde. Pietro benyttede tiden til at efterse spidsen på sin kniv og til at prøve denne ved gentagne gange at jage den igennem en bajok, som han lagde på bordpladen. Efter at have forvisset sig om, at dens skarptslebne spids hverken brækkedes eller bøjedes ved dette eksperiment, smilede han tilfreds og gav sig derpå til at efterse løbene på sin revolver, den samme, som Bambino havde rettet imod mig, da vi befandt os på bjergstyrtningen. Han gjorde disse forberedelser lige så koldblodigt, som jeg fremtog min forbindtaske og undersøgte dens indhold. Ingen af os talte til hinanden. Vi havde begge en følelse af, at der forestod noget alvorligt, og at vi gjorde bedre i at handle end at tale.

Klokken kunne vel være henimod halv to, da vi hørte lette trin på trappen. Døren åbnedes, og Mariettas skikkelse kom til syne. Hun havde svøbt et sort romersk slør, der klædte hende nydeligt, om hovedet, men endnu klædeligere forekom hendes bløde, fuldtonende stemme mig at være, da hun sagde: "Fra Ambrosio er kommet. De sover alle."

Det var et simpelt, men bestemt signal til opbrud.

Marietta gik i spidsen for os ned ad den samme trappe, ad hvilken vi var kommet op, og bøjede derpå om ad en lang

korridor, som endte i et rummeligt køkken. Ilden glimtede endnu fra arnestedet, hvor en karl lå, så lang han var, i en blidelig slummer, mens det dybe åndedræt fra nogle værelser til højre tilkendegav, at søvnguden også her viftede med sine vinger.

"De sover alle!" gentog Marietta, der næsten ikke kunne bare sig for at klappe i hænderne. "Kom med! Denne vej, signor dottore!"

Hun ilede hen til en lille låge, som hun lukkede op, og hvorfra en lav trappe førte os ned i haven. Marietta ilede rask fremad, idet hun så meget som muligt holdt sig i skyggen af villaen og den mur, der omhegnede haven. Vi fulgte hende, og kort efter standsede vi i en lille lund med stenege, pinjer og cypresser, mod hvilke nogle få figenkaktus tog sig helt spøgelsesagtige ud i det stærke måneskin. Pludseligt udvidede gangen sig til en cirkelformet plads, på hvis mørke baggrund en antik sarkofag trådte frem, hvid og skinnende i månestrålerne, hvilende på to mægtige egeblokke.

Pietro tilkastede mig et betydningsfuldt blik og smilede næsten tilfreds, mens en let gysen gennemfo'r mig. Låget var virkelig lukket til, og den stiver, der havde holdt det løftet på skrå, lå henslængt på jorden. Jeg undersøgte den. Træet var ganske friskt, og kløften for begge ender fuldstændig ubeskadiget. Sarkofagen måtte være blevet lukket med velberåd hu.

Efter et øjebliks tavshed sprang Pietro op på den ene af de fremspringende blokke og forsøgte at skyde låget fra, idet han af al magt stemmede sin skulder imod den figur, der var

anbragt øverst, men han kunne lige så gerne have sat sine skuldre imod Monte Cavo, så fast og ubevægelig lå det.

"I havehuset!" hørte jeg Marietta hviske til ham, og i samme øjeblik ilede hun af sted sammen med Pietro og lod mig alene ved sarkofagen. Jeg bankede på den og lagde øret til, men ikke en lyd, ikke den svageste stønnen forstyrrede den stilhed, der herskede omkring mig. Jeg beregnede, hvor længe et menneske ville kunne udholde en så kvalfuld eksistens, som den at være indespærret mellem fire stenvægge i et så snævert rum, at han ikke kunne rejse sig i vejret eller udbrede sine arme, og kom til det resultat, at han vel endnu kunne være levende, dersom Mariettas forudsætning var rigtig. Men i hvilken tilstand? Levende, men måske, ja endog højst sandsynligt, vanvittig, rasende, gået fra forstanden af al den sjælekval, al den pine og angst, som en indespærring på et så rædselsfuldt sted måtte medføre. Jeg bankede på ny – intet svar. Jeg undersøgte hver krog, hver kant af sarkofagen. Der måtte være luft nok, for låget sluttede ikke fuldstændigt, og desuden fandtes i bundens ene hjørne et cirkelrundt hul, så stort, at man med lethed kunne føre et par fingre igennem. Så trøstende som disse opdagelser end var, kunne det dog ikke aflede min opmærksomhed fra selve sarkofagen. Den var af et ganske udmærket arbejde, og afgav et højst tiltrækkende bevis på den pietet, som romerne nærede for deres afdøde. På låget lå i haut-relief en døende Psyche, holdende Pandoras æske i den slapt nedfaldne, højre hånd, og hvilende sit skønt formede hoved på den venstre. Forsiden bestod af et eneste, stort basrelief, indfattet af en simpel à la grecque med amorinhoveder i rammens hjørner. Basrelieffet selv forestillede Niobes børn, der dræbes af den

fjerntrammende Apollos pile, og i det klare måneskin stod Niobes rædselsslagne skikkelse sammen med de andre figurer så klare og bestemte, som om de var hugget i går. Jeg undersøgte sfinkserne, der ragede frem som kistens fodstykker, jeg indprentede mig hver enkelt lille ejendommelighed, og jeg havde god tid dertil – det forekom mig en evighed, inden Pietro vendte tilbage.

Endelig kom han, slæbende på et par jernstænger, som han ved Mariettas hjælp havde taget i havehuset, og det øjeblik, som jeg så længselsfuldt havde ventet på, var endelig for hånden.

Vi stak de stærke jernstænger ind i de åbninger, som tidens tand havde gnavet ind i sarkofagens rand. Men så betydelig var lågets vægt, at vi med vore forenede anstrengelser kun formåede at hæve det et par tommer i vejret. Alle vore forsøg på at løfte det så højt, at vi på ny kunne få stiveren sat under, mislykkedes ganske, og der var ikke andet for, end lidt efter lidt at dreje låget således, at det kom til at hvile på tværs af sarkofagen. Grebet af ivrighed og måske også af en vis spændende ængstelighed, anvendte jeg min løftestang så kraftigt, at en marmorflise sprang af og med en klingrende lyd trillede ned i sarkofagen.

"Piano, Eccellenza, piano!" hviskede Pietro til mig. "Lad os ikke ødelægge den gamle sarkofag. Det er den smukkeste, der findes, næst efter et par, som står i Vatikanet."

Jeg tog noget lempeligere fat, idet jeg ikke kunne lade være at beundre den ærbødighed, som selv de simple romere nærer for oldtidens mindesmærker. Det er måske kun et slags stolthed over disses gigantiske storhed, men hvor rolig og selvtilfreds, i følelsen af det materielles betydning, bortpløjer ikke den

danske bonde de ældgamle høje, der står på hans mark, og hvor ligegyldig ser han ikke de store overliggere fra stenalderens gravkamre blive forvandlede til vejskærver eller grundsten? Dertil er det romerske folk, trods al dets uvidenhed, for civiliseret.

Endelig havde vi med megen anstrengelse fået låget drejet så meget, at der var kommet en åbning, stor nok til, at en ikke alt for svær mand kunne føres igennem den. Jeg greb ned i sarkofagen, næsten med samme varsomhed som den, hvormed man fører hånden ind i et hult træ for at fange fugleunger. – Marietta havde ret, der lå virkelig et menneske indespærret i den. Pietro havde gjort samme opdagelse, for han fløj hen og omfavnede Marietta, der temmelig ublidt stødte ham tilbage. Jeg famlede endnu en gang med hånden ned i det mørke rum, og fik fat på en løs genstand, som til min forbavselse viste sig at være en pakke dokumenter, sammenbundet med en silkesnor. Jeg greb ned på ny og fik atter fat på noget – det var en stor, stærkt forkrøllet og sammenknuget abbatehat.

"Det er en præst," udbrød Pietro med forfærdelse og slog kors for sig. "Dio mio! Det kan blive en dyr fornøjelse for fyrst Pisani."

"Nej, hellige Madonna! Det er jo signor Leone, som han har indespærret i kisten!" stammede Marietta forfærdet, idet hun slog hænderne sammen.

"Hvem?" spurgte jeg hastigt.

"Jeg ved det ikke," svarede hun og ilede gennem haven ind i huset.

Vi drejede låget lidt, og ved vore forenede anstrengelser lykkedes det os at bringe den indespærrede frem for dagens,

eller rettere for månens lys. Det var en ung mand, næppe fem og tyve år, med mørkt hår og et, trods dets bleghed, smukt og nobelt ansigt. Han var iført abbaternes sædvanlige, lange, sorte kappe, og når man undtager et ar i kinden, som af et sabelhug, var der intet, der tydede hen på, at han ikke tilhørte den gejstlige stand. Vi bar ham hen til den nærmeste græsplæne, men under denne vandring var jeg i tvivl, om det var et lig, vi bar på, eller ikke. Hans arme hang slappe ned, og blegheden i hans ansigt var så stor, stivheden i hans lemmer så betydelig, at jeg troede, han havde ophørt at leve.

"Han ånder endnu," råbte pludseligt Pietro, idet han triumferende pegede på et svanedun, som han havde fundet på græsplænen og holdt for hans næse.

Det var med en blanding af glæde og overraskelse, at jeg hørte disse simple ord blive udtalt, for jeg må tilstå, at det første indtryk på mig havde været afgjort ugunstigt. Nu var turen til mig at virke, og efter en halv times forløb var vi så vidt, at jeg tydeligt kunne spore det tilbagevendende åndedræt. Det var imidlertid også på tide. Dagen begyndte allerede at gry stærkt i øst, vi havde alt hørt enkelte hyrder ride forbi villaens mur, og vi kunne hvert øjeblik vente, at en eller anden af de slumrende poster skulle vækkes derved. Med stor forsigtighed bar vi den forulykkede op til villaen, hvor Marietta ventede os og viste os op i et stort værelse, der var beredt til hans modtagelse.

Da vi trådte ind, fandt jeg foruden Marietta en skikkelse, som i høj grad imponerede mig. Det var Fra Ambrosio, en munk fra det nærliggende kloster, og, efter Mariettas sigende, fyrstindens fortrolige rådgiver. Som han der stod ved sengen,

belyst af den trearmede lampe, som Marietta havde tændt, mindede både hans figur og ansigtstræk om disse mægtige skikkelser, som vi finder gengivet af Rubens eller van Dyck. Han var iført franciskanernes tarvelige brune kutte, og snoren, der holdt den sammen om livet, var kun et slet og ret reb, hvori der hang en lige så simpel rosenkrans af ufarvede træperler. Båndene, der sammenholdt hans gedeskindssandaler, var ikke engang læderremme, men rå hampesnore. Tydede således allerede hans dragt på, at han var franciskaner af strengeste grad, da blev dette ikke modsagt af hans ansigt, for over dette var udbredt en sådan højhed og ro, et sådant udtryk af fred med verden og sig selv, at jeg sjældent har set noget lignende. Han var allerede til års. Derpå tydede de grå lokker, der tittede frem under tonsuren, og endnu mere hans mægtige, hvide skæg, der i sjælden fylde og styrke næsten nåede ham til bæltestedet. Han betragtede mig skarpt, idet jeg trådte ind, og hans blik havde, trods dets mildhed, dog noget forunderligt gennemtrængende, som man uvilkårligt kom til at bøje sig for.

"Han lever!" sagde han med dyb og malmfuld stemme, idet han rettede sin mægtige skikkelse i vejret. "Her er ingen fare mere. Om to timer vil han være kommet så vidt, at han vil kunne fortælle os, hvem der har udøvet denne misgerning."

Jeg så med en vis forundring på ham, for han udtalte sin dom med en sikkerhed, som om han havde anvendt hele sit liv til at behandle lidende og syge.

"De er læge?" spurgte han.

Jeg bejaede det og tilføjede nogle ord om, at jeg næppe troede, at den ulykkelige så snart ville komme til kræfter.

Han bøjede sig på ny ned over ham og følte hans puls.

"Der er ingen fare længere," gentog han. "I hans alder kan man udholde meget."

Jeg betragtede ham, mens han således bøjede sig ned over sengen, og opdagede på hans kind og hals nogle forfærdelige ar, der strakte sig dybere ned, hvor de skjultes af kutten.

Han bemærkede, at jeg iagttog disse spor af en tidligere mishandling, drog kutten noget højere op og spurgte hurtigt:

"De er fremmed?"

"Ja," svarede jeg.

"Fra hvilket land?" vedblev han og fæstede sine for en italiener mærkværdigt lyse øjne fast på mig.

"Fra Danmark, men jeg har tilbragt mine første år i et land, som De næppe kender, nemlig i Norge."

Det forekom mig, at der gik ligesom en skygge over hans ansigt ved disse ord, og jeg tilføjede:

"Er De også læge?"

"Gia, un pochetto!" svarede han.

Der var en sådan hjemlig klang over dette "gia", at jeg næsten ikke vidste, om han udtalte det danske "ja", eller om han anvendte den betegnelse på ordet "ja", der er så hyppig i bjergene i stedet for det romerske "si".

Der opstod en pause, som jeg benyttede til at undersøge den syge. Pludseligt lagde han sin hånd på min skulder, en rigtig stor, senestærk hånd, og sagde til mig:

"Der er ingen fare længere; det forsikrer jeg Dem om. Deres nærværelse er nu overflødig eller snarere skadelig både for Dem og ham. Marietta har fortalt mig alt. Det gælder nu om at skaffe både Dem og ham i sikkerhed. De gør bedst i at tage snarest muligt til Rom, hvor Deres venner venter Dem, og vor patient

vil ikke være i sikkerhed, førend han befinder sig inden for vort klosters mure. Tag hans dragt. Den vil yde Dem den bedste beskyttelse. Pietro vil skaffe Dem et æsel, og når De efter en times ridt er kommet til klosteret S. Giovanni, som De let vil kende på de store cypresser, der står ved landevejen, gør De bedst i at tage derind. De behøver blot at hilse prioren fra mig og sige, at De er anbefalet af Fra Ambrosio i klosteret S. Vito. De vil da være vis på en god modtagelse, og hen imod aften vil De kunne nå Rom, sikrere end på enhver anden måde. Farvel, Gud være med Dem!"

Han sagde de sidste ord på en måde, der ikke tillod nogen indvending. Jeg kastede endnu et sidste blik på den blege, unge abbate, i hvis dragt jeg skulle nå Rom, og som nu syntes at være kommet sig så vidt, at han kunne kende sine omgivelser, for han trykkede mig svagt i hånden, mens han strakte den anden ud mod Fra Ambrosio. Få øjeblikke efter var Pietro og jeg på vejen. I den nærmeste vigne lejede vi et æsel, og en times tid efter ankom vi til klosteret S. Giovanni. Her skiltes Pietro fra mig, og næppe havde jeg nævnet Fra Ambrosios navn, før jeg blev modtaget med en så udsøgt velvilje, at det næsten generede mig. Jeg tilbragte her tiden meget behageligt, indtil klokken blev to, et tidsrum, som jeg håber, at fyrstens folk må have tilbragt lige så ubehageligt med at lede efter gerningsmændene i det brændende solskin, med en dygtig hovedpine som en følge af morfinrusen. Henad eftermiddagen drog jeg atter af sted i følge med en broder, der ledsagede mig til Ponte Molle. Således er det gået til, at jeg uskadt befinder mig i jeres midte."

Note 2: Pave Pius IX

Slutning

"Nå," sagde Berthelsen, da fortællingen var til ende. "De vil da vel ikke have, at vi skal tro den historie?"

"Nej, må vi bede om en anden løgn!" råbte Aabye leende. "Denne her duer ikke."

"Og hvorfor ikke?" spurgte den gamle tørt, afbrydende det forsvar, som Verner ville begynde.

"Fordi," råbte Berthelsen ivrig, "fordi middelalderens og romantikkens dage er forbi. I vore tider, hvor man farer med iltog og skriver med telegraf, sker ikke flere af det slags undere. Ja, selv i romaner duer de ikke mere. Vi er nu langt ude over romantikkens periode."

"Ja, forbandet langt," svarede den gamle. "Så langt, at vi snart ikke mere ved, hvad romantik er. Den er på nippet til at blive et slags fossil, der mere og mere er i færd med at dækkes af lagene fra dampperioden. Denne periode vil også få sin egen litteratur, og den vil naturligvis skrives på maskine. Det bliver et betydeligt fremskridt."

"Når vi skal være fuldkomment oprigtige mod hinanden," sagde Aabye, "så vil De da ikke for alvor forlange, at vi skal tro på Verners historie. Jeg er vis på, at det er en, som han har lavet af bare kedsommelighed, mens han sad fanget i et eller andet hul ude i Campagnen. Han er ikke ganske fri for digtertalent, skal jeg sige Dem, og oplever altid noget dér, hvor vi andre finder, at det går ganske naturligt til."

"Ja vist," sagde Verner ærgerligt. "Fordi jeg bruger mine øjne, mens du bruger briller, fordi jeg tit ubesindigt kaster mig ind i forhold, hvor du trækker dig tilbage. Du kan jo tro, hvad du vil!"

"Ja, så foretrækker jeg," sagde Aabye, "at spille den vantro Thomas, indtil jeg får fat enten i Pietro, abbaten, eller den små Marietta. Et udbytte har du altid haft af din tur. Du har fået en udmærket dragt til næste studenterkarneval."

"Tillader De," sagde den gamle, "at jeg taler et ord med, inden De så hastigt fælder dom over Deres ven? For omtrent ti år siden hændtes der følgende historie med en vetturin fra Trastevere. Han havde giftet sig med en ung, udmærket smuk pige, der kun havde den fejl, at hun havde stået model til den berømte Danaë, der vakte så stor opsigt i Paris. Hun lod til ikke at kunne glemme denne rolle, for når manden tog sin sædvanlige tur til Ostia, modtog hun besøg af en ung kommis hos Torlonia. En skønne dag styrtede den ene af vetturinens heste, og manden red tilbage på den anden for at få et nyt forspand. Den unge Danaë, som mærkede uråd, lod sin elsker skjule sig i en svær egetræskiste og dækkede ham til med det lintøj, som lå i den. Manden så det gennem et nøglehul, men sagde intet. Tværtimod syntes han at være i det brillanteste humør af verden og indbød sin unge kone til at tage med og besøge en familie i Ostia. Danaë, der på sin side mente, at den gyldne regn derved ville få mere end tid nok til at fordampe, tog henrykt mod tilbuddet, og ilede ind i sit soveværelse for at iføre sig sin bedste pynt, men inden de kørte af sted, gik manden ind, låste kisten og stak nøglen i lommen. Det var en meget fornøjelig tur for dem alle undtagen for den ulykkelige kommis, der opgjorde sit sidste regnskab og fandtes død ved

tilbagekomsten. Hans slægtninge anlagde sag mod manden, men denne anstillede sig meget ulykkelig over det passerede og frikendtes fuldstændigt, da han hårdnakket holdt fast ved, at han kun havde set lintøj i kisten og derfor lukket den for tyve. Hvad siger De dertil? Synes De ikke, at denne begivenhed har nogen lighed med den på villaen?"

"Ja," sagde Aabye, "det lader sig jo ikke nægte. Men man kan dog i vore dage knap tænke sig slige rædselsgerninger."

"Det kommer af," sagde den gamle, "at De endnu er for ung. Det vil sige, at De endnu ikke har levet tilstrækkeligt hernede, til at sætte Dem ind i romerske forhold. De tænker på dansk, De handler på dansk og glemmer derover rent, at De er i Italien og har med italienere at gøre. Hjemme hos os straffes et ægteskabsbrud med en dragt prygl, eller kommer det højt, med en skilsmissedom. Ville man duellere, ville jo verden anse en for gal. Hernede duellerer man ikke for det slags sager, heller ikke prygler man. Prygl anvendes overhovedet slet ikke i Italien. Her er man praktisk. Man skaffer blot den generende genstand af vejen, og enten dette sker ved et dolkestød, en riffelkugle eller mangel på luft, er den ligegyldigste sag af verden, når man blot opnår sin hensigt."

"Men en så raffineret grusomhed," råbte Aabye, "som den, at lade et menneske krepere af hunger og tørst i en antik sarkofag, kan jeg ikke tiltro den højere stand. – På den anden side bliver Henrik ved at se så alvorlig ud, at jeg tror, han bliver vred, dersom vi tvivler længere."

"Jeg har ikke tvivlet et eneste øjeblik," sagde den gamle, idet han rejste sig, "læg vel mærke til, at romerne er børn i deres glæde og sorg, men dyr i tilfredsstillelsen af deres lidenskaber.

Værre end dyr behandler de ikke blot hinanden, men også de skabninger, der er dem underlagte. De forbavsedes forleden dag over, at en urtekræmmer i Corso dyppede en rotte, som han havde fanget, i spiritus, tændte den og lod den løbe indtil den styrtede. Tror De, at den nation, som behandler dyrene med en så rå grusomhed, er stort bedre lige over for mennesket? 'Non sono Christiani,' siger de. Det er det almindelige omkvæd, hvormed de afviser enhver bebrejdelse, som man retter til dem i så henseende."

"Ja vist," sagde Aabye leende, "men han, der lå i kisten, var jo ikke alene rettroende katolik, og således i fuldeste mål kristen, men oven i købet en af kirkens tjenere. Hvordan forklarer De det?"

"Det er netop det vanskelige punkt," svarede den gamle, "og det, der synes mig det mest tvivlsomme i hele historien, så meget mere, som fyrsten er bekendt ikke alene som bourbonist, men også som en af de ivrigste klerikale i Rom. De ved måske, hvad den pavelige soldat sagde til sin kammerat i fængslet: "Har du slået en præst? Per Bacco, så ser det galt ud for dig! Jeg har kun pryglet min kaptajn." – Men jeg antager, at tiden snart vil bringe opløsning på gåden."

"Ja, hvordan nu end det hele forholder sig," råbte Berthelsen, "så har Verner tabt sit væddemål, og jeg synes, at det ville være meget passende, om vi fejrede hans indtog endnu i aften i Palombella."

"Jeg har ikke noget derimod," svarede Verner, der ligeledes havde rejst sig. "Vi samles vel der om en time?"

Den ene dag gik imidlertid efter den anden, uden den gamles spådom skulle gå i opfyldelse. Verners eventyr begyndte allerede at gå ud af omtale og gemtes kun hos de enkelte, for måske at fortælles år derefter på en eller anden vinteraften i hjemmet, når de romerske minder bragtes på bane. Sommersolen begyndte at brænde stærkere og stærkere, og den lumre hede lidt efter lidt at forjage de få, der endnu opholdt sig i Rom. Verner og Aabye havde, sammen med den gamle og mig, besluttet at tilbringe sommeren i Albanerbjergene, og den sidste maj samledes vi efter vort aftensmåltid, som sædvanligt, omkring den gamle obelisk for at nyde lidt kølighed oven på dagens brændende solskin. Vi var de sidste levninger af den store arme, som Europa og Amerika dette år havde sendt til Rom.

Piazza del Popolo var den aften, som sædvanligt, næsten mennesketom, da mængden før solnedgang bevæger sig over Monte Pincio, og senere holder sig inde af frygt for malaria. Vi passiarede om nyhederne fra hjemmet, og lagde derfor ikke mærke til, at en ung, fransk officer af okkupationskorpset stod stille i nogen afstand og betragtede os med en mine, som om han ikke ret var sikker på, om han kendte os eller ikke. Jeg ville lige til at gøre den gamle opmærksom på ham, da den unge officer ilede hen imod os, greb Verners hånd, som han trykkede med den varmeste begejstring, og fremførte en mængde ord, som jeg på grund af hurtigheden ikke kunne forstå. Vi andre så forbavset på ham, og Verner selv havde et umiskendeligt udtryk af den forlegenhed, man føler, når man hilses hjerteligt af et menneske, hvis ansigt ganske er udslettet af ens erindring.

"Å, De kender mig ikke?" råbte den fremmede under en hjertelig latter. "Jeg har også forandret mig noget, siden vi sidste gang så hinanden. Har De ganske glemt Villa Pisani? Husker De ikke sarkofagen?"

Dette sidste ord slog, ligesom en elektrisk gnist, på en gang ned i os alle. Selv den gamle rejste sig og gav sine tilbagetrængte følelser luft i et aldeles ukonventionelt: "Det var som satan!"

"De må undskylde min mangel på høflighed," sagde Verner, da den unge officer havde taget plads ved siden af os, "men jeg må tilstå, at jeg aldrig ville have genkendt Dem, med Deres nuværende blomstrende udseende, i det blege, halvdøende ansigt, som jeg den aften så. Det er dog næsten endnu mærkeligere, at De har kunnet kende mig igen."

"Tværtimod," sagde den unge officer livligt. "Deres træk har så uudsletteligt præget sig i min erindring, at jeg aldrig nogen sinde tror at kunne glemme Dem. De var den første, jeg så, da mine øjne atter åbnede sig til livet og lyset. Tillad mig endnu en gang at takke Dem for det liv, som De har gengivet mig, og vredes ikke over, at jeg beder Dem sige mig min redningsmands navn."

Verner sagde med få ord sit navn og sin stilling og præsenterede os andre som sine landsmænd og bekendte.

"Danske!" udbrød den unge mand, efter at have trykket hver af os hjerteligt i hånden. "Det er dog forunderligt, hvor hyppigt man træffer danske hernede! Det er, som havde skæbnen bestemt, at min tilværelse skulle knyttes til dette folk, som jeg agter så højt."

"Har De da," spurgte Verner, "truffet mange danske i Rom, hr. –?"

"Ah, undskyld!" sagde den fremmede leende. "Jeg har af lutter glæde over gensynet glemt at præsentere mig selv. Tillader De: Léon de Ville, løjtnant ved det ottende algierske jægerkorps."

"Hvad pokker!" udbrød den gamle. "Er De den Léon de Ville, som forsvandt i begyndelsen af maj, og om hvem vi har hørt så meget tale?"

"Det smigrer mig," svarede den unge officer med en let bøjning, "at mit navn er nået så vidt. Jeg er den samme person."

"Og som blev fanget af briganterne ude i bjergene, lige umiddelbart før Deres redningsmand der?"

"Å, så De har været i briganternes fangenskab," råbte Léon de Ville. "Det vidste jeg ikke! – Jeg har været ganske andre steder."

"Har De da ikke haft noget med briganterne at gøre?" udbrød den gamle. "Er det da ikke sandt, at De har været i deres fangenskab, som man almindeligt fortalte her i Rom?"

"Nej," svarede Léon de Ville, "men indtil videre beder jeg Dem om at holde dette rygte ved lige. Det var ganske andre omstændigheder, som bragte mig til at forlade Rom, og som har bevirket min fraværelse fra korpset."

"Ville det være meget indiskret," spurgte Verner, "at spørge Dem om grunden til Deres forfærdelige fangenskab? De vil vist ikke forundre Dem over, at jeg siden den nat har tænkt meget på Dem, og at min fantasi er blevet sat i stærk bevægelse derved."

Den unge officers ansigt antog et alvorligt udtryk. Han betænkte sig noget, inden han svarede:

"De begivenheder, som jeg har oplevet i det sidste halve år, står alle i en sådan forbindelse med hinanden, at de ikke kan skilles ad, men på den anden side berører de mit hjerte så dybt,

at jeg ikke godt kan fortælle dem til andre, end til dem, som jeg betragter som mine venner, og som forstår at bevare en hemmelighed. Jeg er vis på, at De, mine herrer, vil gøre dette, og kun på denne betingelse kan jeg indlade mig på at fortælle nogle begivenheder, som jeg ellers gemmer hos mig selv."

Vi rykkede tættere sammen om den unge franske officer, hvis smukke, intelligente ansigt i høj grad tiltalte os, og efter et øjebliks pause fortalte han omtrent følgende:

"Jeg er født i Bretagne, hvor min fader ejede en mindre landejendom. Allerede fra min barndom var jeg bestemt for den militære stand, for min fader var ikke så lidt stolt af, at den førstefødte af tre generationer havde tjent og kæmpet under det franske banner. Som fændrik gjorde jeg to års felttog med i de afrikanske besiddelser og deltog senere i kampen for Italiens uafhængighed. Efter det italienske felttog opholdt jeg mig i nogen tid i Frankrig som følge af et sår, jeg havde fået, og fik derpå befaling til at afgå med mit regiment til Rom. Når man i en længere periode har taget del i feltlivets farer og afvekslende begivenheder, er et stille garnisonsliv just ikke den morsomste sag, navnlig når man har begivenheder som de ved Magenta og Solferino i frisk minde. Det var derfor med glæde, at jeg imødeså den tid, da jeg skulle ombytte det stille, alvorlige Rom med mit muntre Paris. Nogle forhandlinger med det pavelige hof, der indtraf omtrent på samme tid, som vi skulle afgå til Marseille, bevirkede, at mit regiment fik kontraordre, og det hele, jeg kunne opnå, var en længere permission, som jeg ville benytte til et besøg i Bretagne, hvis klipper og højder jeg i så lang tid ikke havde set. Inden jeg nåede hjem, modtog jeg imidlertid efterretningen om min faders død, og det sted, som

jeg havde længtes så meget efter at gense, lå nu tomt og uhyggeligt for mig. Langt tidligere end min permission var udløbet, rejste jeg tilbage til Rom, og det er egentlig på denne tilbagerejse, at spiren lagdes til de begivenheder, som jeg nu skal meddele Dem.

En dag i slutningen af oktober gik jeg om bord i '*l'Aigle*', et af det kejserlige messageries bedste dampskibe, der skulle føre mig til Civita Vecchia. En sådan søtur, der dog altid varer halvandet døgn, giver just ikke meget stof til adspredelse. Jeg gjorde derfor, så snart vi var kommet uden for moloen, en runde for at se, om der ikke imellem passagererne skulle findes en eller anden, i hvis selskab jeg kunne dræbe den tid, der på søen ofte falder en så uendelig lang. Min lille ekspedition kronedes imidlertid ikke med noget synderligt held. Jeg opdagede kun en spansk maler, to armeniske købmænd og et talrigt følge af romerske gejstlige af forskellige grader, som ledsagede en af Roms mest ansete kardinaler, der i en diplomatisk sendelse havde besøgt Paris, og nu behagede at holde sig søsyg i sin kahyt, rimeligvis som en følge af, at han ikke medbragte det mest gunstige svar til den hellige fader. Udsigterne var således temmelig mørke, det tilstår jeg. Sprogene lagde et uoverstigeligt bolværk mellem de første og mig, og svaret fra Paris syntes at have været af en så ubehagelig natur, at det blotte syn af en fransk officer bragte de ærværdige fædre til at forstumme.

Forgæves spejdede mit øje efter en eller anden kvindelig passager. Dækket var i denne henseende lige så tomt som Sahara på vand, og jeg belavede mig allerede på at tilbringe en vansmægtelsens periode, da jeg pludselig opdagede en

skikkelse, en yndig profet, der syntes at varsle om, at en eller anden oase måske kunne dukke op i denne kedsommelighedens ørken. Det var en ung pige fra Albano, udmærket smuk, og iført sin egns ejendommelige prydelser og dragt. Hun stod i en gemytlig passiar med en af opvarterne ved indgangen til anden kahyt.

Imidlertid syntes en ond ånd at finde sin morskab i uafladeligt at forfølge mig, for lige som jeg nærmede mig hende for at få nærmere oplysninger om det herskab, i hvis følge hun måtte være, så jeg en anden opvarter komme farende hen over dækket og hviske hende et par ord, som med vindens hurtighed fik hende til at forsvinde i retning af damekahytten. Forgæves stillede jeg mig som en samvittighedsfuld skildvagt på post foran denne, forgæves søgte jeg at få tiden til at gå ved at tælle, hvor mange personer der var i Hans Eminences følge, og ved at indprente mig de forskellige farver af korsene og hjerterne på deres kutter. Tiden ville ikke gå, hun ville ikke komme, og da selv nogle indtrængende forsøg på at indlede en fingersprogskonversation med de to armeniere mislykkedes, gik jeg, fuld af fortvivlelse, ned i min kahyt for på ny at studere en af de aviser, som jeg allerede kunne udenad. Søen gik hult. Jeg kastede mig i min køje, hvor den ensformige lyd af hjulenes brusen og maskinens gang snart lullede mig i en sød søvn. Da jeg vågnede, troede jeg, at vi lå for anker, så stille og lydløst var alt omkring mig. Jeg ilede op på dækket og så, at jeg til dels havde ret i min formodning. Maskinen havde fået et brud, som man var i færd med at reparere.

Jeg så mig omkring. Tusmørket brød frem, mere end den halve solskive var allerede under horisonten, og endnu havde vi

kun nået højden af Elba. Jeg var allerede på vej til at forbande denne lille begivenhed, der måske kunne udsætte vor rejse i nogle timer, da jeg på ny måtte sande den gamle sætning, at intet her i verden er så ubehageligt, at det jo kan afvindes en eller anden behagelig side. Det lille uheld havde ved sin pludselighed kaldt samtlige passagerer op på dækket. Selv Hans Eminence havde glemt diplomatiens og søsygens kvaler, og syntes for første gang i sit liv at ville gøre sig bekendt med, hvordan en dampmaskine ser ud. Jeg stod i tavs beundring af Elbas klippekyst, der, belyst af aftensolens sidste stråler, stejl og gigantisk hævede sig i vejret lige foran os. Jeg beundrede det mørkegrønne krat af laurbær og myrter, der stod så frodigt på den golde, grå klippegrund, og i de sidste solstråler tog sig ud, som om det var drevet i skinnende kobber. Højt oppe på en af klippetoppene havde hyrderne forsømt et af deres vagtbål. Ilden havde tændt krattet til begge sider og flammede nu lystigt op i den lette aftenbrise, der førte den blålige, vellugtende røg ud imod skibet. Uvilkårligt kom jeg i tankerne til at forbinde Korsikas, Elbas og St. Helenas navne med hinanden, disse øer, der er indflettet for bestandigt i Frankrigs historie, og hvis blotte lyd får en franskmands hjerte til at banke. Dette blus højt oppe på klipperne, denne lille og tilfældige skovbrand, syntes mig at have sin betydning. Det forekom mig, at disse blinkende stjerner oppe på højderne måtte være tændt for at hædre den bortgangne heros, og at de brændte som bavneblus til hans forherligelse. Midt under disse fantasier gled mit blik hen over dækket, og pludseligt så jeg der et par skikkelser, som fik mig til at glemme kejseren, Elba og St. Helena, og som fra tanken om

blodige valpladser og dyrekøbte sejre med ét satte mig tilbage til den hjemlige arnes fredelighed og hygge.

Støttet til rælingen stod to damer, forskellige i alder og dragt, men begge af ubestridelig skønhed. Den ene af dem, den ældste, var en fin, slank skikkelse med et intelligent, lidt sværmerisk, men samtidig sørgmodigt ansigt. Hun syntes at bære sorg for en afdød, men den sorte dragt, der stod i en vis harmoni med hendes særegne skønhed, tjente kun til at fremhæve denne endnu mere. Den anden var i alle henseender en modsætning til hende og syntes at forholde sig til hende, som dagen til natten. Hun var mindre og åbenbart yngre, blond, med en frisk, livlig ansigtsfarve og med fyldige, næsten barnlige træk. Hun var klædt i lyse farver, og et let, lyserødt slør flagrede som en morgensky over hendes hoved. Bag ved disse stod den unge albanerinde. Hver gang hun på sin livlige måde og med en mangfoldighed af gestus bestræbte sig for at forklare sin unge herskerinde et eller andet, lyttede denne meget opmærksomt, indtil hun endelig, i et anfald af overgivenhed over ikke længere at kunne følge med, brast ud i en munter latter, hvori hun forgæves bestræbte sig for at få sin tavse ledsagerinde til at deltage. Jeg vidste ikke, hvad jeg mest skulle beundre, enten den stille melankoli, der som et let slør hvilede over den ældres ansigt, og som i forbindelse med en vis aristokratisk finhed og ynde i bevægelserne gav hende noget uendeligt tiltrækkende, eller den lette, barnlige naivitet, den hjertelige overgivenhed, hvormed den yngre modtog og besvarede de ord, der henvendtes til hende.

Jeg spurgte kaptajnen om deres navne. Han kendte dem ikke, og vidste kun, at de rimeligvis måtte være kommet med det

sidste tog fra Paris, da de var indtegnet næsten umiddelbart før skibets afgang.

Jeg besluttede derfor selv at undersøge terrænet og valgte min stilling således, at jeg med lethed kunne opfange hvert ord, der blev talt imellem dem.

På mine lange rejser har jeg haft lejlighed til at høre adskillige sprog. Jeg har vel ikke kunnet sætte mig ind i disse, men jeg har dog hørt så meget af dem, at jeg troede med en vis lethed at kunne gætte de to damers nationalitet, så snart jeg blot hørte deres samtale.

Lejligheden hertil lod ikke vente længe på sig, men jeg må tilstå, at jeg både blev forbavset og skuffet, da den yngre henvendte en længere sætning til sin ledsagerinde, uden at jeg var i stand til at fatte meningen, ja uden at jeg forstod et eneste ord deraf.

Det var et mærkeligt sprog, som disse to fremmede talte med hinanden. Der var noget særegent mildt og blødt i klangen, noget, der mere syntes at tale til hjertet end til øret, og de enkelte ord flød på en forunderlig sammensmeltende måde over i hinanden. Det lød næsten som et sladrende kildevæld, der på en solvarm forårsdag søger sin vej ud til havet imellem småsten og siv. Jeg havde hørt russisk og tyrkisk på Krim, ungarsk, tjekkisk og slavonisk i Venetien, græsk, portugisisk og spansk i Marseille – ja, jeg havde endog under mit ophold i Algier hørt kabylisk og arabisk, men dette sprog lignede dog ikke noget af alle disse. Det havde af og til en forunderlig lighed, snart med engelsk, snart med hollandsk, men det var ikke noget af disse sprog. Undertiden forekom det mig, at jeg hørte et eller andet ord af germanisk rod indblandet deri, men

det var heller ikke tysk, og jeg begyndte næsten at tvivle på mine øren, da det af og til syntes mig, at selv ord fra mit kære Bretagne blandede sig ind i samtalen. De talte nu frit og ugenert med hinanden, og de kunne i sandhed gøre det; for der var ikke en levende sjæl på dækket, som forstod dem. Hvad mig angik, kunne de lige så gerne være fødte på Tahiti, som på kysterne af Spitzbergen.

Endnu mens jeg stod, opfyldt af forundring over dette sælsomme sprog, hørtes der pludseligt et kommandoråb af kaptajnen, hjulene satte sig langsomt i gang, og deres brusende pjasken overdøvede de fremmedes stemmer. Elba begyndte at forsvinde i aftentågen, brisen stænkede det lette skum ind over skibet, og inden jeg fik tid til at tage nogen beslutning, gik de to damer sammen med deres italienske ledsagerinde ned i kahytten. Jeg blev ved at spadsere op og ned ad dækket under den vidunderlig rene og stjernefulde oktoberhimmel. Bestandig håbede jeg, at de ville vende tilbage, om ikke for andet, så for at nyde det pragtfulde syn, som Middelhavet frembød nu efter solnedgang, idet tusinde, glimtende punkter viste sig hist og her som af lysende insekter, der fo'r gennem vandet, mens hver dråbe og hvert stænk fra hjulskovlene skinnede og glødede som smeltet sølv. Rimeligvis var de vant til dette syn, for ingen af dem kom op på dækket, og jeg tilbragte tiden med at bygge de herligste luftkasteller og lægge de dristigste planer, mens jeg vandrede frem og tilbage på den indskrænkede plads. Jeg følte hos mig selv, at jeg for første gang var blevet virkelig og dybt truffet, og at de blikke, som den lette, ungdomsfriske blondine havde sendt mig, havde smeltet den forstandighedens is, der hidtil havde omgivet mit hjerte.

Ingen jord er så frugtbar, ingen vulkan så gærende som en elskers fantasi, og i den stille, stjerneklare nat anstillede jeg tusinde betragtninger over disse elskværdige kvinders mål, og øjemedet med deres rejse – disse kvinder, hvis fædreland og sprog jeg ikke engang kendte. Jeg kom til det resultat, at det rimeligvis måtte være polske flygtninge af høj og adelig byrd, der nu, fordrevet fra deres fædreland, ene flakkede om i verden, sorgfulde over, hvad de havde mistet, og higende efter et nyt hjemsted i fremmede lande. Jeg svor ved mig selv, at jeg ville være dem en ridderlig forsvarer, og, når jeg da var på mine drømmes højdepunkt, faldt jeg atter pludselig ned i den kolde virkelighed, kæmpede på ny med mine tvivl, med mine forhåbninger, svigtedes atter af disse og drømte videre igen.

Sådan gik den største del af natten. Morgenen kom med kulde og tåge, og mens jeg søgte hvile i min kahyt og lidt efter lidt gled over i drømmenes rige, hørte jeg endnu denne blide, melodiske stemme, denne hjertelige latter – så endnu disse trofaste, blå øjne, disse tykke, guldgule fletninger og disse friske, smilende, halvtåbne læber, men ved siden af alt dette så jeg også den andens skikkelse, ædel og rank, med det alvorlige, melankolske smil, de blege, regelmæssige ansigtstræk og det underlige, alvorlige blik, som bar hun på en stor sorg, og mere skuede indad mod sig selv og tilbage, end fremad og ud imod verden.

De livsaligste billeder vekslede med hinanden. Jeg tror aldrig, at jeg nogen nat har drømt så sødt, og – jeg må tilstå det – så længe, for jeg vækkedes først ved ankerkættingens raslen og ved en tordnende salut fra den franske fregat *l'Armide*, der med sine malmkanoner hilste det pavelige fort. Hurtig som lynet ilede

jeg op på dækket, hvor jeg i det blanke solskin så de to damer stå ved rælingen: den ældste med sin faste, rolige, aristokratiske holdning, skyggende med hånden over øjet og følgende med blikket de hvide røgskyer, der rullede hen over havet, mens den yngre klyngede sig til hende og fo'r sammen ved hvert skud, der drønede fra fregatten.

Da det sidste skud var knaldet ud fra fregattens kanonporte, benyttede jeg øjeblikket til at henvende nogle ord til damerne, idet jeg præsenterede mig selv og bad dem tillade mig at yde dem min assistance ved den overdrevne og kedsommelige pas- og toldvisitation, der fra gammel tid har gjort denne havn så berygtet. Jeg hørte den ældste sige: "Tak, det behøves ikke," udtalt med en blød og mild stemme, men på fuldkommen rent fransk, hvorimod den yngste tilkastede mig et taknemmeligt blik, der forekom mig at være en mere end tilstrækkelig grund til ikke så hurtigt at opgive kampen. Jeg gentog derfor mit tilbud, idet jeg forsikrede dem om den glæde, de derved ville skaffe mig, og den yngste åbnede allerede munden for at svare, da fortets kanoner begyndte at besvare salutten og tordnede løs over vore hoveder med en sådan vedholdenhed og styrke, at enhver forklaring blev uhørlig. Jeg må rimeligvis have sat et både meget komisk og meget ærgerligt ansigt op, for den yngste betragtede mig først med et forlegent, derpå noget ironisk smil, og brast endelig ud i en munter latter, hvis søde velklang overdøvedes af kanonerne. Den ældste sendte hende et alvorligt blik, der tvang hende til at vende hovedet bort, og vinkede hen til den pavelige pasofficiant, der under al denne forstyrrelse ubemærket var kommet om bord. Hun viste ham intet pas, men sagde blot et par ord, idet hun rakte ham en lille

billet, hvis indhold syntes at virke som trolddom på den pavelige embedsmand, for han bukkede dybt, og vinkede ad et par matroser, der hurtigt langede et par svære kufferter ned i hans båd, som han derpå stillede til de fremmede damers rådighed.

Krudtdampen, der endnu som et hvidt tæppe bølgede hen over vandet, skjulte snart den lette båd, der bar en for mig så dyrebar byrde, sammen med den smukke albanerinde, hvis farverige dragt var det sidste, der forsvandt i tågen.

Inden jeg havde fået mit pas efterset og mit tøj gennemrodet i doganaen, var de fremmede borte, og mit håb om at træffe dem på stationen i Rom skuffedes fuldstændigt. Forgæves efterså jeg de forskellige kupeer, forgæves dvælede jeg i ventesalen. Der var intet blik, ingen hjertelig latter tilovers for mig, og fuld af længsel og savn begyndte jeg igen den kedelige garnisonstjeneste i Rom. Således sled tiden sig hen, og alle mine bestræbelser for at komme efter, hvem de to fremmede damer havde været, strandet bestandigt på skær, som det ikke var mig muligt at rydde af vejen. Gennem anbefalinger fra min onkel, der i lang tid havde været konsul i Rom, var det lykkedes mig at få adgang til de fornemste, romerske familier, hvor jeg stadig håbede på en eller anden måde at træffe den unge pige, til hvem jeg følte, at mit hjerte og min fremtid var knyttet, men uagtet jeg deltog i det romerske selskabsliv hele den vinter med en iver og en udholdenhed, der forbavsede selv mine kammerater, opdagede jeg dog ikke ringeste spor af mine ukendte, og jeg begyndte allerede at fortvivle, da jeg dog til sidst måtte antage, at de rimeligvis slet ikke opholdt sig i Rom, men blot på en gennemrejse havde berørt Civita Vecchia.

Endelig kom karnevallet, kedsommeligt og miserabelt, som det bestandigt har været siden 1847, et ægte "fremmed-karneval", som romerne spottende kalder det. Som sædvanligt var vore tropper opstillet foran det franske gesandtskabshotel, hvor jeg havde fået post. Pavelige dragoner, med deres hvide kapper og blanke hjelme, holdt sidegaderne besatte, mens talrige gendarmer, med deres store trekantede hatte og brutale, storskæggede ansigter med vigtige miner spankulerede op og ned ad Corso, som om de var anbragt der for at forhindre ethvert tegn på liv, lystighed og glæde. Jeg holdt, som sagt, foran hotellet og beundrede den tålmodighed, hvormed mine flinke folk lod sig overdænge med konfetti, der som en sand haglbyge knaldede løs på deres chakoter og patrontasker til stor fornøjelse for de romerske gadedrenge.

Pludseligt ramte en tilsølet kålstok en af de gamle veteraner fra Krim, og idet mit blik fo'r over gaden, for om muligt at finde gerningsmanden, opdagede jeg, at en tom loge lige over for mig, der var draperet med rødt og hvidt, var blevet fyldt med tilskuere. Jeg ville næppe tro mine egne øjne, for mellem de fremmede ansigter så jeg pludseligt mit hjertes varmeste attrå, den unge, blonde dame, som jeg havde mødt den aften ombord på *l'Aigle* i Middelhavet.

Hun var iført en mærkværdig, men såre klædelig nationaldragt, som jeg ikke mindes nogen sinde at have set, hverken på mine rejser eller i kobberværker. Hendes rige, blonde hår var strøget glat tilbage fra panden og omfattedes af et mærkeligt slags hovedtøj, ligesom en tut eller cylinder, der var skråt afskåret bagtil. Hendes hals var dækket med svære sølvkæder. Omkring hendes bryst lå i maleriske folder et stort,

broget sjal, og et blankt, mørktviolet, kort skørt sluttede dragten og fremviste på en koket måde hendes små fødder, der var indesluttede i sorte sko med svære, gammeldags sølvspænder. Denne dragt, der, så barok den var, dog i høj grad fremhævede hendes skønhed, forvirrede mig ikke et øjeblik, for hun bar ingen maske, og hendes træk havde alt for tydeligt indpræget sig i min hukommelse til at jeg skulle kunne tage fejl af dem. Hvor forbandede jeg i dette øjeblik min stilling som militær! Jeg var nødt til at blive siddende på min hest, latterlig, som situationen gjorde mig – udsat, ikke for ilden fra en fjendtlig skanse, men for at overdænges af den første den bedste gadedreng med tilsølede buketter eller rådne oranger. Heldigvis skete ingen af disse fataliteter, der ville have bragt mig til toppunktet af raseri og kun tjent til at gøre mig fuldstændig latterlig. Den gøglende sværm bevægede sig frem og tilbage – englænderne med deres barokke, grimme masker, tyskerne med deres sentimentale fagter og udråb, men hun syntes ikke under denne larm og tummel at ane, at mine øjne hvilede på hende, og at mit blik fulgte den mindste af hendes bevægelser.

Pludselig tog hun en violbuket af den lille kurv, som hun bar på armen, bøjede sig ud over balkonen og kastede den ud til en skare kunstnere, der fantastisk smykkede drog forbi. Buketten beskrev en bue langt ud over den smalle gade, og ingen bemærkede den. Jeg opfangede den henrykt, fæstede den ved siden af Æreslegionens kors og hilste med min sabel op imod logen. Hun blev rød som blod og trak sig hurtigt tilbage mellem de andre damer, der lo og smilede ad hende. Skønt jeg vel indså, at denne buket kun var kommet mig i hænde ved et fejlkast,

ville jeg dog ikke have skilt mig ved den for alt i verden. Lidt efter kom hun på ny til syne, men i samme øjeblik knaldede kanonerne, trommerne hvirvlede, og dragonerne fo'r frem i et rasende choc for at rydde Corso til væddeløbets begyndelse. Hermed var min rolle til ende, jeg måtte trække bort med mit regiment. – O, hvor en soldats pligter undertiden kan falde ham tunge!

Den næste dag og alle de følgende, så længe karnevallet varede, gennemstrejfede jeg Corso med en feberagtig uro, der imidlertid lige så lidt som mine tidligere forsøg førte til noget som helst resultat. Jeg opdagede hundreder af forførende og bizarre masker, men hun, den eneste, jeg brød mig om, var forsvundet for mit spejdende øje. Moccoli-aftenen kom – tusinder af smålys tændtes og funklede som lige så mange strålende St. Hansorme fra balkonerne, fra vognene, fra husenes tage, og fra den myldrende mængde i Corso. Overalt var der travlhed, skrig, råben og forvirring. Man puffedes, trængtes, stødte til hinanden for gensidig at slukke de funklende smålys og forhindre, at de tændtes igen. Selv havde jeg blandet mig i sværmen og bar mit lys på et af de lange romerske rør, så at det ragede højt op over mængden. Jeg brød mig imidlertid hverken om det eller om det ejendommelige romerske tilråb: "amazza!", der trods sin truende betydning har en så lidet fjendtlig hensigt. For mig var det jo den sidste aften, jeg kunne vente at træffe hende, og som en fortvivlet fo'r jeg omkring, undersøgende på det nøjagtigste hver loge og hver vogn, der drog forbi. Mit lys var blevet slukket utallige gange, men lige så hurtigt tændt igen, ikke fordi jeg brød mig derom, men fordi en moccolibærer med bestandigt slukket lys ville

være umulig. Med et følte jeg en let hånd, der greb fat i spidsen af det svajende rør, og i samme øjeblik pustedes mit lys ud fra en loge i nederste etage. Jeg så ikke, hvem der gjorde det, men jeg hørte en frisk, ungdommelig latter lige over mit hoved. Der var ingen tvivl om, at det var hende. Endelig håbede jeg altså at være kommet på et spor, der ikke ville svigte. Jeg var fast bestemt på, denne aften ikke alene at se hende, men også at få lejlighed til en samtale, hvori jeg ville bede hende kaste det mystiske slør, som tilfældet havde indhyllet hende og hendes ledsager i. Jeg blev stående stiv og ubevægelig som en trofast vagt ved indgangen til paladset. Jeg tålte med en stoisk tålmodighed, at man trådte mig op ad benene, stødte og puffede til mig. Jeg ventede til den sidste af de blinkende stjerner var slukket i Corso, men hun, den stjerne, til hvem jeg havde set op med hele den første kærligheds begejstring, tøvede bestandigt med at komme. Overbevist om, at hun altså måtte bo i paladset, ilede jeg ind i den store, firkantede gård, i hvis midte en ældgammel fontæne sendte sin blinkende stråle i vejret. Jeg spejdede efter hvert lys, der glimtede bag vinduerne, og bestræbte mig for ved hjælp af den mest udsøgte konnekturalkritik at finde ud af, ad hvilken vej hun måtte komme, dersom hun forlod paladset, da jeg i det samme blev standset af en portner, som bad mig om at fjerne mig, fordi paladset skulle lukkes. Jeg ville gå ud ad den store port, ad hvilken jeg var kommet, men han viste mig en lille udgangsdør i den modsatte fløj af bygningen. Et par ord var tilstrækkelige til at forklare alt. Paladset var ubeboet og lejedes kun bort i karnevalstiden. Den adelige slægt, der fra sine fædre havde arvet denne uhyre bygning, havde, som så mange andre

romerske familier, ikke engang råd til at opretholde, hvad andre havde erhvervet. Paladset, der år for år forfaldt, indbragte ejeren en betydelig indtægt i karnevalsugen, og han havde til gengæld finfølelse nok til at opretholde sine fædres navn og værdighed ved i lejekontrakten at bestemme, at de besøgende alene måtte have adgang gennem bagporten, over hvilken hans adelige våben ikke prangede.

Der forløb atter en rum tid, i hvilken jeg på ny gennemgik hele den skærsild af tvivl, formodninger og skuffet håb, som er så uadskillelig fra enhver ren og ægte kærlighed. Undertiden var jeg nær ved at tro, at det hele kun havde været et skuffende drømmesyn, men den lille violbuket, som jeg bar hos mig som en talisman, vidnede tydeligt nok om det modsatte.

En dag var jeg i det begyndende forår taget ud til Albano, og hen imod solnedgang drev jeg i sværmeriske tanker langs med den klippesti, der løber på den ene side af søen. Under min vandring fik jeg foden ind i en brombærranke. Jeg faldt og forstuvede min højre fod sådan, at jeg måtte bæres til locandaen, hvor jeg var taget ind ved min ankomst til byen. Her forværredes imidlertid min tilstand meget betydeligt i løbet af et par dage, og til slutningen erklærede den italienske læge, der behandlede mig, at han ikke ret vidste, om der var et brud til stede eller ikke. Smerterne var så betydelige, at han anså en flytning til Rom for betænkelig. Han rådede mig at søge hjælp og ophold i et kloster, S. Vito, hvor der skulle findes et hospital, som var oprettet på fyrstinde Pisanis bekostning. Udsigterne til et længere ophold i garnisonshospitalet i Rom var just ikke af nogen tiltrækkende natur, og smerterne var så ulidelige, at jeg næsten fik ondt ved den mindste bevægelse. Da jeg tilmed

hørte, at der i dette kloster skulle findes en lægekyndig munk, hvis anseelse var meget udbredt i egnen, besluttede jeg at tage derhen.

Selv om jeg led meget under transporten op ad den bratte fjeldsti, der i siksak snoede sig op ad bjerget, fortrød jeg ingenlunde, at jeg havde ombyttet den kvalme, støjende locanda med det friske og rolige opholdssted, hvortil jeg var bragt. Jeg skal heller ikke nægte, at mine forventninger om hospitalet i S. Vito blev overtruffet i allerhøjeste grad. En stor, hvælvet hal, der fordum havde tjent klosteret til refektorium, var nu blevet indrettet til en lys, luftig og renlig sal, hvori alle ikke smittende syge indlagdes uden hensyn til rang eller stand, og hvor de, hvad der var hovedsagen, behandledes med samme omhu. En prægtig, gammel munk, netop ham, De så på villaen, modtog mig ved min indlæggelse, og jeg fik snart lejlighed til at erkende, i hvilken uendelig høj grad han stod over den italienske læge i Albano. Ganske som på hospitalet S. Spirito, var der ved hver sengs hovedgærde anbragt en tavle, hvorpå patientens navn, sygdom og diæt blev optegnet, men til min store forbavselse opdagede jeg i hele sygesalen ikke et eneste spor af den katolske kirkes mangfoldige helgenbilleder, hvorpå der i S. Spirito er så stor en overflødighed.

Efter at Fra Ambrosio havde undersøgt min fod og anordnet de hensigtsmæssigste midler, hengav jeg mig til den hvile, han så stærkt havde anbefalet mig, og nød som en sand vederkvægelse den klare, friske bjergluft og den renlige hygge, der herskede alle vegne. Jeg er næsten tilbøjelig til at tro, at mit ubehagelige ophold i den stinkende locanda har været en hovedårsag til min lidelse, for allerede den næste morgen følte

jeg mig betydeligt bedre og i stand til at bevæge foden en lille smule. Forårssolen skinnede klart ind ad vinduet på en lille, romersk hyrdedreng, som var blevet bidt af en hugorm, og som nu sad over ende i sin seng ved siden af mig, stirrende nysgerrig på mig med sine store stenkulssorte øjne. Selv lå jeg, skønt træt og afmattet, dog i et behageligt dolce far niente og betragtede skyggerne af de store palmer udenfor, som vuggede deres blade i solskinnet.

Pludseligt hørte jeg lette trin ned ad den lange gang, der dannedes af rummet mellem de to sengerækker, og lidt efter så jeg en rank, kvindelig skikkelse, iført sort dragt, bøje sig ned over en seng i nærheden for at tale nogle trøstende ord til den deri liggende patient. Jeg antog, at det var en af de barmhjertige søstre, hvorpå de italienske hospitaler er så rige, og tænkte ikke videre derover, før hun standsede ved den lille hyrdedreng, hvis barneansigt strålede af glæde, da hun tiltalte ham. Røsten, figuren, ansigtet – alt var mig bekendt. Det slog ned i mig ligesom et lyn. Jeg fo'r i vejret, men sank i samme øjeblik tilbage mod hovedpuden med et smertensskrig, som det ikke var mig muligt at undertrykke.

"De må ligge ganske rolig," sagde hun med en stemme, hvis forunderlige velklang trængte dybt ind i min sjæl. "Enhver utålmodighed forøger smerten og vil kun tjene til at forlænge Deres lidelser."

Hun vendte sig atter om mod drengen, strøg ham håret fra panden og viste ham, hvordan han skulle anvende et lille tankespil, som hun havde taget med til ham for at fordrive de lange timer. Det var øjensynligt, at hun ikke havde genkendt mig. Jo mere jeg betragtede hendes ædle, rene profil og

udtryksfulde holdning, desto mere måtte jeg erkende, at hun på sin måde var lige så smuk som blondinen, efter hvem mit sind bestandigt higede.

Da den lille fyr havde fattet hensigten med tankespillet, vendte hun sig om mod mig, og jeg tror, at mit hjerte bankede lige så voldsomt, som da kejseren besøgte lazarettet, hvorpå jeg lå såret efter slaget ved Solferino.

"Lider De meget?" spurgte hun og fæstede sine udtryksfulde øjne på mig.

Jeg ved ikke, hvad jeg svarede, men jeg ved bestemt, at jeg i det øjeblik tænkte på, at hun uden al tvivl gemte dybere og smerteligere lidelser i sit bryst end den skade, som brombærranken havde tilføjet mig.

"De er fransk?" spurgte hun med et forundret udtryk, da hun hørte min stemme, og en let rødme farvede hendes kinder, mens hun læste de ord, som Fra Ambrosio havde skrevet på min tavle.

"Ja, madame," svarede jeg. "Og jeg tager næppe fejl, når jeg antager, at jeg har set Dem før under forhold, som mindst lod mig formode, at jeg skulle træffe sammen med Dem under omstændigheder som de nærværende."

Hun rødmede stærkere end før og sagde: "Ak ja, nu erindrer jeg det. Det var om bord på *l'Aigle*, ikke sandt?"

"Jo, madame," svarede jeg og tilføjede frittende, "jeg traf Dem der sammen med en anden ung dame, muligvis Deres søster?"

Hun svarede intet hertil, men vinkede ad en kvindelig oppasser og pegede med en misfornøjet mine på en skål, der var blevet stående fra den foregående aftens forbinding, og som den tiltalte hurtigt fjernede med alle tegn på en kærlig

ærbødighed. Derpå tilføjede hun endnu nogle ord om min behandling, og forlod mig, idet hun på ny anbefalede rolighed og tålmodighed.

Under andre omstændigheder ville en så kort samtale, der ikke bragte nogen oplysning, kun have tjent til at forhindre den sindsstemning, som hun anbefalede mig. Nu derimod, da jeg var vis på at træffe hende hver dag, og havde et sikkert håb om gennem hende på ny at gense søsteren, tog jeg alt med en frydefuld ro, og var næsten fristet til at ønske, at min sygdom måtte vare så længe som muligt. Aldrig har jeg tilbragt en tid på et hospital som den, der nu gik for mig. Aldrig har jeg set et kvindeligt væsen udfolde så megen ynde og elskværdighed på en så fordringsløs måde. Først her lærte jeg den følelsens rigdom at kende, som kan bo i et kvindeligt bryst. Intet under, at mit helbred hurtigt vendte tilbage, for Fra Ambrosio tog sig med lige så megen alvor og dygtighed af min legemlige pleje, som hun af min sjælelige, og efter nogle dages forløb vidste jeg alt. Den unge, elskværdige pige var hendes yngre søster. Hun selv, der plejede de fattige og lidende, var principessa Pisani, om hvem jeg i Rom havde hørt lige så meget godt, som jeg vidste ondt om hendes hovedrige, men for enhver menneskelig følelse blottede gemal. Fra Ambrosio, min dygtige og indsigtsfulde læge, var munk i klosteret og hørte til franciskanernes orden, skønt han tidligere, hvad fyrstinden engang betroede mig, havde været protestant.

I løbet af fjorten dage vendte både kræfter og helbred tilbage, men jeg var endnu rekonvalescent, og min fod var temmelig svag. Til min store glæde tilbød fyrstinden mig en dag, da hun gjorde sin sædvanlige runde, at tilbringe resten af min

rekonvalescens på villaen, og aldrig tror jeg, at et ædelt tilbud er blevet modtaget med større erkendtlighed.

Jeg skal ikke forsøge på at skildre den lykkelige tid, jeg tilbragte derude – Paradiset lader sig ikke beskrive. Det må være Dem nok, når jeg bemærker, at jeg aldrig ved at have truffet nogen finere natur end fyrstinde Pisanis, og aldrig nogen skønnere og livligere pige end hendes unge søster, som med så barnlig naivitet og uskyldig munterhed vidste at fordrive de skygger, der så hyppigt hvilede over fyrstinden, og som meget bidrog til at formørke hendes liv. Det blev mig hurtigt klart, at denne skygge, denne mørke plet i hendes tilværelse, ikke var nogen anden end hendes ægtefælle, hvis navn og stilling i samfundet alt er Dem bekendt. Jeg skal ikke indlade mig på at skildre ham nøjere, for da han er min dødsfjende og har handlet imod mig så lavt og nederdrægtigt, så hævngerrigt og gennemtænkt grusomt, at jeg ikke ville tro det, før jeg fik de mest fyldestgørende beviser derpå, kan jeg naturligvis ikke være nogen upartisk dommer. Så meget tror jeg dog at turde sige, at han er af en lige så lav og simpel natur som Ghettos, hvorfra han er udsprunget, og at der ikke kunne tænkes nogen større synd, end at forbinde en så ædel kvinde med en så modsat karakter som hans. Jeg fik ingen lejlighed til at se ham derude, for hver gang han ville besøge villaen, hvilket skete med temmelig lange mellemrum, kunne jeg mærke det i forvejen. Når han var i vente, forekom det mig tit, at den øde dødsstilhed, som da herskede i huset, lignede forløberne på ørkenens samum, inden den sætter himmel og jord i bevægelse. Fyrstinden var da tavsere end sædvanligt; hendes søster tabte sin fortryllende munterhed og betragtede hende ofte med

tårefyldte øjne – ja selv tyendet krøb af sted langsomt og alvorligt, som om det var en forbrydelse at smile og en dødssynd at le. Ofte grundede jeg på, hvordan dette ægteskab egentlig var kommet i stand, og endte altid med at forundre mig over, hvor mange kvinder der dog ofres til den Moloch, som rigdommen har opstillet. Ofte tænkte jeg på, ved hvilke midler en så blid og mild natur som fyrstindens betvang en så heftig, så rå, og jeg kunne fristes til at sige, så brutal karakter som hans. Jeg vidste af erfaring, at han sjældent tilbragte mere end to dage på villaen, at han anvendte den første af disse til at tigge og trygle fyrstinden om hendes kærlighed, som hun ikke kunne gengælde, fordi hun foragtede ham, og at han forlod villaen den næste i et anfald af vildt raseri, fremkaldt ved den kolde, ubøjelige holdning, som hans unge gemalinde bestandigt indtog lige over for ham. Han blev da gerne borte i en to til tre uger og tilbragte sin tid afvekslende i Rom og Napoli, hvor han virkede ivrigt som en af bourbonernes snildeste og mest utrættelige agenter, men så fik hans sanselige elskov til fyrstinden på ny overhånd, og han vendte atter tilbage, for at de gamle scener kunne gentages på ny. Hvorledes hun var blevet viet til ham, har jeg aldrig fået at vide, så lidt som de midler, hvormed hun bestandigt vidste at holde ham i ærbødig afstand. Et par gange forsøgte jeg at dreje samtalen hen på emner af denne natur, men den finhed, der er fyrstinden så ejendommelig, bevirkede, at disse forsøg bestandig strandede. Jeg måtte altså holde mig til den formodning, som jeg også rygtevis har hørt omtale, at fyrstinden var faldet i hænderne på ham som betaling for en fejlslagen finansoperation, at hun med andre ord ligefrem var blevet solgt til ham, og at hun nu,

bekendt med en eller anden af hans nederdrægtigheder, benyttede denne kundskab til at holde ham i et cølibat, som han forgæves bestræbte sig for at bryde. Trods dette ejendommelige forhold til sin ægteviede hustru var fyrsten dog skinsygen og påpasseligheden selv, og ved enkelte vink, som jeg dels havde modtaget af hende, der bestandigt fyldte mit hjerte med længsel, dels af venner i Rom, var det mig ikke ukendt, at de hyppige besøg, som jeg efter min rekonvalescens aflagde i villaen, havde vakt fyrstens opmærksomhed. Jeg brød mig imidlertid ikke derom, dels fordi jeg var mig min uskyldighed bevidst, dels fordi en mand, efter min mening, rigeligt fortjener skinsygens kvaler, når han tvinger en værgeløs kvinde til at henslæbe livet med ham i et utåleligt slaveri. Af hensyn til fyrstinden besøgte jeg imidlertid aldrig villaen, når jeg formodede, at han ville aflægge hende et besøg, men dette var også den eneste forsigtighedsregel, jeg iagttog. Ak, jeg anede dengang ikke, at mine hyppige besøg blev udlagte som en hyldest, jeg viste fyrstinden, og at talrige rygter i denne anledning var i omløb.

Som De allerede ved, forlod jeg den første maj om eftermiddagen Rom, for efter sædvane at ride ud til villaen, der var det stadige mål for alle mine ønsker. Jeg havde ansøgt om den sædvanlige to dages permission, men ved en forglemmelse af buddet var ansøgningen, der i øvrigt kun er en formsag, ikke nået til mine foresatte. Som jeg plejede, satte jeg min hest ind hos en vigne-ejer i nærheden af villaen, og ilede derpå til fods den korte vej, der skilte mig fra mine ønskers mål. Ved min ankomst traf jeg fyrstinden mod sædvane alene. Hun var indesluttet og tavs, og jeg var ikke langt fra at være det samme,

for hendes søster var i et besøg hos en engelsk familie på en nærliggende villa og ventedes først hjem den følgende dags aften. Fuld af fortvivlelse over at skulle skilles fra min elskede ved en flere ugers evighed tog jeg tidligt afsked med fyrstinden, der ved min bortgang lod nogle ord falde, som tydeligt nok angav, at hun ventede fyrstens tilbagekomst den følgende eller måske den næstfølgende dag. Mine idelige ansøgninger om orlov på kortere tid var imidlertid steget til en sådan grad, at jeg ikke godt kunne vente at få nogen ny bevilget før efter et tidsrum af et par uger, og De vil derfor kunne tænke Dem, i hvilken sindsstemning jeg forlod villaen på denne skønne forårsdag. Jeg havde lagt de herligste planer, drømt de yndigste drømme om to dages lykkeligt samværen med min elskede. Jeg havde på denne dag, som hundrede gange før, besluttet at erklære hende min kærlighed og at tilstå alt for fyrstinden. Jeg havde vugget mig i de herligste illusioner og foregøglet mig de stille samtaler, når vi vandrede langs ad bjergenes ensomme stier, omkring den tungsindige Albanersø for at skjule os i Nemiskovenes skygge, jeg havde set mig selv galoppere hjemad i den stille, månelyse nat, let, fri, glad og lykkelig over at have nået et mål, som jeg så længe havde higet efter. Men hvor ofte sker det ikke, at netop de stolteste forhåbninger, de dristigste illusioner vises tilbage af den kolde virkelighed, og hvor ofte nyder vi ikke de gladeste og lykkeligste timer, når vi ikke har tænkt på at spænde forventningens buestreng? Imidlertid kunne jeg ikke så let styre de drømmesyner, som min fantasi i de stille aftentimer havde fostret, og da jeg henimod solnedgang langsomt vandrede tilbage til vignen, besluttede jeg for første gang i mit liv at trodse skæbnen eller rettere

fyrstindens skjulte advarsel, når jeg blot kunne finde et påskud dertil. Dette kom som sendt af Himlen selv, og jeg tog det for et varsel, som jeg, hvis jeg havde fulgt forstandens lys, burde have anset for en advarsel. Ved min ankomst til huset var min hest forsvundet, og der var al grund til at antage, at det ikke var sket tilfældigt, men som følge af et overlagt tyveri. Om eftermiddagen, da alle folk var i vignen for at arbejde, havde et af tyendet hørt hestetrampen i gården og set en rytter, som han bestemt antog for en af fyrstens folk, jage ud ad vejen med min hest, der havde stået bundet i stalden, men senere var hverken han eller den kommet tilbage. Selv om jeg var meget nedslået over tabet af det dyr, som jeg holdt så meget af, og som både i Algier og Italien havde frelst mig ud af mere end en fare, besluttede jeg dog at overnatte i vignen, idet jeg overlod til ejeren og hans folk at skaffe mig min hest igen, dersom de formåede det. Den næste morgen blev det mig fortalt, at en hyrde havde set min hest græsse opsadlet på en eng ved vejen til Rom, omtrent halvanden mil fra villaen, men at den havde vist sig så vild, at det ikke havde været muligt for ham at indhente den. Der var således al grund til at antage, at det ædle dyr havde kastet sin uvante rytter af, og et par af vignens folk steg straks til hest og begav sig til det betegnede sted for om muligt at bringe den tilbage inden aften. Selv vandrede jeg om formiddagen langsomt til villaen, da jeg, efter hvad der var sket, syntes at have en tilstrækkelig grund til også denne dag at besøge en plet, der var blevet mig så dyrebar. Ved min ankomst traf jeg fyrstinden i haven, siddende ved indgangen til den lille lund af pinjer, cypresser og gamle stenege, hvis mørke kroner harmonerede så godt med hendes natur, og hvis svale skygger

hun havde valgt til sit yndlingsopholdssted. Omgivet af disse mørke, melankolske træer stod den antikke sarkofag, der senere skulle blive så skæbnesvanger for mig. Som hun der sad, bleg og tavs, med det sørgmodige udtryk i sit ansigt, lignede hun mere den tungsindige enke, end den friske, ungdommelige hustru, der venter på sin ægtefælle. Hun lod til at blive meget forundret over min pludselige tilbagekomst. Jeg fortalte hende det uheld, der var tilstødt mig, og hun samtykkede tavs i min anmodning om også at turde tilbringe denne dag på villaen. Jeg følte mig imidlertid trykket ved den dybe sørgmodighed, der var udbredt over hende. Hendes melankoli smittede mig, samtalen var ordknap og truede hvert øjeblik med at gå i stå. Hvor jublede jeg derfor, da jeg pludseligt så min elskede komme til syne for enden af den lange havegang, og i sin lyse sommerdragt flagre mig i møde, dejlig som den opgående morgensol. Hun lod til denne dag mindre end sædvanligt at lade sig påvirke af søsterens sørgmodighed, og da fyrstinden kort efter gik, vandrede vi rundt, snart i den brede løvgang, der ligesom en ramme indfatter den firkantede have, snart i den lille lund, hvor de prægtige, gamle stenege yder den fortrinligste skygge. Under denne vandring, som jeg ikke havde tænkt skulle falde i min lod, for jeg havde kun håbet på aftenens lyksalighed, kom den tilståelse frem, jeg så længe havde båret i mit hjerte, og jeg behøver vist næppe at beskrive Dem den salighed, der opfyldte mit bryst, da den rødmende pige lå i mine arme og for første gang tilstod mig sin kærlighed.

Det var mig ikke muligt at lægge en dæmper på den jubel, der opfyldte mit indre. Jeg følte mig i det øjeblik i stand til at trodse alt i verden. Jeg var som ellevild af glæde, og jeg tror, at jeg i et

sæt havde kunnet springe over villaens mur uden at såre mig på de spydspidser, der var indplantet i den. Længe vandrede vi om, snart samtalende med hinanden, snart fortabte i den stille, men søde tavshed, der afgiver hvilepunkter for hjertets alt for bevægede stemninger, og hvor overraskede blev vi ikke begge, da tjeneren meldte os, at fyrstinden længe havde ventet, og at der alt havde været serveret for over en time siden.

Vi skyndte os op, men næppe sad vi ved bordet, før alt var opdaget. En kvinde, selv om hun ikke er moder, ser vidunderlig skarpt i denne retning, og søsterens korte tilståelse, hendes yndige forvirring, blandet med hendes glædestrålende blikke, syntes ligesom at kaste en afglans på fyrstinden og at gyde liv i en tilværelse, der selv havde lidt og krympet sig så smerteligt under savnet af det, som en kvinde alene forlanger for at kunne leve.

Vi tilbragte en aften, en af disse lykkelige og lyse, der så sparsomt tildeles i livet. Tiden til skilsmissen kom, skønt den var blevet udsat fra time til time, men de tolv slag, der hurtigt efter hinanden klang fra taffeluret over kaminen, mindede mig lige så stærkt som fyrstindens blik om, at det var på tide at gå. Jeg tog afsked med hende, men min unge brud kastede sig endnu en gang i mine arme og trykkede mig til sit bryst. Selv da kunne vi ikke skilles. Hun fulgte mig ned ad trappen, indtil vi stod i den marmorsøjlehal, som førte ud til gården, hvor de store akacier duftede og hviskede i nattevinden.

Næppe havde jeg fået tid til at kaste min kappe om mig, førend vi hørte vognrummel ude på vejen. Et par karetlygter blinkede, og inden jeg ret fik tænkt mig om, så vi fyrstens rejsevogn rulle ind ad den ydre port. Der var ikke tid til at

flygte, der var ikke nogen mulighed for at komme uset bort, og dog ønskede jeg intet hellere end at kunne spare fyrstinden for et af de rå udbrud af skinsyge, som jeg vidste, at min sene nærværelse ville fremkalde. Der var ingen anden udvej end at vende tilbage ad hovedtrappen, og ligesom jeg trådte ind, så vi fyrstinden, som bleg og ubevægelig støttede sig til marmorkaminen, mens den trofaste, kække Marietta, der havde opvartet os om aftenen, ærbødigt ventede ved hendes side.

Der var ikke tid til nogen forklaring. Fyrstinden pegede blot mod en dør i baggrunden, idet hun samtidigt gav Marietta et vink, og ligesom denne åbnede døren for mig, så jeg fyrst Pisani træde ind ad hovedindgangen. Der var en mulighed for, at han i dette øjeblik kunne have set mig, men jeg antog det ikke for rimeligt, da den åbnede dør dækkede synslinjen, og jeg tilmed havde den åndsnærværelse at dukke mig ned bag Mariettas ryg. Ak, jeg huskede i dette øjeblik ikke, hvilke forræderiske redskaber kaminspejle er. Marietta gik foran, selv listede jeg mig bag efter hende i den lange korridor og gjorde mig umag for at dæmpe mine trin så meget som muligt. Få øjeblikke efter befandt jeg mig i Mariettas værelse, og kunne nu, dersom det kom højt, kun blive regnet for Pietros rival og hendes ydmygste tilbeder. Imidlertid ville vel ingen fortænke os i, at både hun og jeg ønskede, at jeg kunne komme bort så snart som muligt, og den snilde Marietta udfandt hurtigt et middel, som syntes os begge fortræffeligt. En fattig abbate fra omegnen var blevet angrebet af kopper, og fyrstinden havde fra Rom ladet komme en ganske ny dragt i stedet for hans klæder, der var blevet brændte af frygt for smitte. I en håndevending skaffede

Marietta mig kappen og hatten, og jeg håbede nu at være iført en dragt, som ville gøre mig ukendelig for husets folk og sikre mig mod enhver mistanke. Jeg dvælede endnu et øjeblik, mens Marietta gik ind for at hente nøglen til den lille dør, der førte ud af fløjen. Hun kom tilbage bleg og forstyrret. Nøglen rystede i hendes hånd, da hun rakte mig den.

"Skynd Dem, signor! Han er rasende, aldeles rasende! Han må have set Dem, for således har han aldrig opført sig før."

Med disse ord skød hun mig hurtig ud ad døren, og mens jeg forsigtigt listede mig ned ad trapperne, klang hendes forskrækkede: "E furioso, il principe, molto furioso!" bestandigt for mine øren. Jeg var ganske ukendt med denne del af villaen, der syntes at være et slags mezzaninetage, bestemt for tyendet. Da jeg var kommet en trappeafsats ned, må jeg have taget fejl af vejen, for jeg kom ind i et stort køkken, hvor en ganske ung pige sov trygt i en krog ved ildstedet. Ligesom jeg ville trække mig tilbage, hørte jeg larm fra Mariettas værelse, og et øjeblik efter mandstrin på den samme trappe, ad hvilken jeg var kommet ned. Nu havde jeg intet andet valg end at liste mig forbi den sovende pige for at nå korridoren, der fortsatte sig på den anden side af køkkenet, og derfra søge en eller anden udgang til haven, som jeg kunne skønne måtte ligge omtrent i den retning. Ligesom jeg listede mig forbi den unge pige, fo'r hun op af søvne med et højt skrig. Jeg smuttede forbi hende, og ilede alt hvad jeg kunne ned ad en trappe, mens jeg hørte larmen tiltage oven over mig.

Min formodning havde været rigtig. Jeg kom ud på et slags ryddeplads, der kun ved et lavt rækværk og et buskads var adskilt fra den øvrige del af haven, men i samme øjeblik så jeg

et hoved strække sig ud ad vinduet oven over mig, flere stemmer råbte på tyve, og et skud, der blev affyret efter mig, viste, at situationen ikke var uden fare. Imidlertid håbede jeg at kunne frelse mig gennem en af havens udgange, men for at nå derhen, var jeg nødt til at løbe gennem almealleen langs den åbne plæne, for ikke at udsætte mig for et nyt skud, der måske kunne være heldigere end det første. Jeg nåede den første sidegang lige som porten blev lukket. Jeg ilede hen imod hovedindgangen, men de store jernfløje lod sig ikke rokke af stedet, og gennem gitterværket kunne jeg se, at der herskede stor bevægelse i gården, hvor flere af tjenerskabet løb frem og tilbage med lygter og våben. Jeg løb videre, men overalt havde jeg den åbne plæne til venstre, den seks alen høje villamur til højre, og overalt pegede de fordømte sorte spydspidser op imod himlen. Hovedindgangen blev åbnet, flere folk nærmede sig, såvel fra denne som fra den kant af haven, hvorfra jeg var kommet ind. Enhver udvej var mig afskåret, og jeg havde nu kun den lille lund af stenege at ty til. Lige som jeg trådte ind i denne, faldt mit øje på sarkofagen, hvis låg stod rejst på skrå, støttet af en mægtig egetræs stiver. Jeg havde i dette øjeblik ingen anden tilflugt, for lunden var på grund af stenegenes stærke skygge aldeles blottet for buske, og træerne selv stod temmelig vidt fra hinanden. Jeg betænkte mig ikke et øjeblik længere, men entrede hurtigt op på kanten af sarkofagen, svøbte mine lange klæder således om mig, at de dækkede ethvert spor af hvidt, og lod mig derpå glide ned i kistens indre, idet jeg dækkede mit ansigt med den brede hat. I begyndelsen lod det til, at min list skulle lykkes over al forventning. I over en halv time hørte jeg folkene løbe frem og tilbage, søgende og

ledende, ransagende ethvert mistænkeligt punkt. Af og til hørte jeg fyrst Pisanis stemme, der snart bandte og skældte, snart lovede dem en betydelig belønning, dersom de kunne skaffe ham fat på tyven. Flere gange hørte jeg dem vandre tæt forbi sarkofagen, en enkelt gang standsede de og oplyste med lygterne rummet under den, men det simpleste af alt, at se ned i den, faldt ingen ind. Lidt efter lidt tabte larmen sig, og jeg begyndte allerede at lykønske mig selv til de heldige følger af min list, da jeg hørte trin, der atter nærmede sig mit skjulested.

"Det er umuligt, Eccellenza," hørte jeg en dyb stemme sige. "Han må være herinde. Han har da ikke, som den hellige Michele, vinger til at flyve bort med."

"Vi har gennemsøgt ethvert sted i haven, Benedetto," hørte jeg fyrsten sige, ikke tre alen fra mig. "Han må være sluppet bort, djævlen vide hvordan. Hvor pokker kunne du også skyde fejl af ham?"

Benedetto svarede intet hertil, men jeg hørte ham stryge en svovlstik af på sarkofagen, og fyrsten udbrød:

"Dumme dyr! Ved du ikke, at du ikke må stryge på marmoret der? De gule streger går aldrig ud."

"Om forladelse, Eccellenza!" svarede Benedetto ydmygt. "Jeg havde ikke andet at stryge på, og natten er fugtig."

"Giv mig svovlstikkerne!" hørte jeg fyrsten sige, "jeg vil selv tænde."

Et øjeblik efter blinkede en lille flamme, der snart blussede højt op, snart igen forsvandt. Jeg kunne ikke lade være at skele frem under hatten – det måtte være fyrsten, der tændte sig en cigar.

"Fordømt!" råbte han på ny. "Der gik også den ud, jeg fik ikke tændt. Løb op, Benedetto, og tag det cigaretetui, som ligger øverst i min rejsekuffert! Disse forbandede spanske cigaretter er ikke engang værd at ryge. De bliver fugtige selv i solskin."

Jeg hørte Benedetto fjerne sig med hurtige trin og lyttede med ængstelig opmærksomhed efter fyrsten, der som skildvagt fortsatte at spadsere op og ned foran sarkofagen. Hans trin, der i begyndelsen havde været langsomme, blev lidt efter lidt hurtigere, alt eftersom utålmodigheden begyndte at vokse hos ham. Jeg hørte ham stampe i jorden og heftigt udbryde:

"Hvor bliver han af, det murmeldyr! Jeg er vis på, at han stjæler af mine cigarer, før han forsyner mig. Jeg har ikke en i min tjeneste, uden at han er en slyngel!"

Næppe havde fyrsten udtalt disse betegnende ord, før jeg hørte ham træde op på et af de to egetræsfodstykker og stryge en svovlstik på den indvendige side af sarkofagen. Mit hjerte bankede heftigt under denne operation, for lysstrålerne trængte sig helt ind under min hat, og hans hånd havde været lige ved at berøre mit hoved. Selv må han have været blændet af den pludselige overgang fra mørke til lys, for luen blussede op, og den glødende svovlstik faldt ned i sarkofagen lige ved siden af mit ansigt. Han blev stående et øjeblik, hvori jeg tydeligt kunne mærke den brændte lugt af cigarettens papir.

Pludselig hørte jeg ham udstøde et udråb, og i samme øjeblik kastede han cigaretten med en sådan kraft imod mig, at den rullede sig op og spredte sine små, lysende funker lige ved siden af mig. Jeg troede, at jeg var opdaget, og at alt var tabt, men i samme øjeblik hørte jeg ham stige rolig ned fra fodstykket og langsomt vandre op imod villaen, hvor hans skridt lidt efter lidt

tabte sig i det fjerne. Slaget måtte nu være vundet, og jeg begyndte allerede at tænke på, hvorledes jeg bedst kunne omskifte mit ubehagelige opholdssted med et andet, fra hvilket jeg på en eller anden måde kunne nå over villamuren ud i det frie, så snart haven var fuldkommen sikker. Imidlertid besluttede jeg endnu at vente en halv time for at være vis i min sag, skønt det allerede begyndte at blive mig ubehageligt at ligge i den tvungne stilling på det kolde marmor.

Jeg foldede min hat sammen og fik den anbragt som en støtte under mit hoved, jeg svøbte min kappe tættere om mig og begyndte at tælle minutterne for at forslå den ubehagelige ventetid.

Næppe havde jeg ligget således en ti minutter, før jeg på ny hørte trin, der nærmede sig sarkofagen, og samtidig dermed en skrabende lyd, som om den, der kom, slæbte en tung genstand efter sig. Jeg ville allerede hæve hovedet for at lytte, da en pakke kastedes ned lige ved mine fødder. I samme øjeblik traf et rasende slag den egeklods, hvormed sarkofagens låg holdtes oppe, og dette styrtede med et tungt drønende bulder ned over mig.

Jeg udstødte et skrig, så fortvivlet, at det næsten skræmte mig selv, da det kastedes tilbage fra det snævre indelukke. Derpå hørte jeg noget, der lignede en dump skoggerlatter, og gravens stilhed herskede omkring mig. Min første tanke var at kaste låget af, og jeg fo'r op med en hurtighed, der fik mig til at tørne med panden imod det. Af alle kræfter stemmede jeg begge mine håndflader mod det kolde marmor, men det svære låg rokkedes ikke af stedet. Jeg udstødte et nyt skrig af raseri og fortvivlelse, for den iskolde rædsel betog mig i dette øjeblik al

besindelse. At falde i en kamp, at falde, selv om det var sønderrevet af granater – alt dette syntes mig for intet at regne mod den forsmædelige død, at kvæles som en flue i en æske. Det forekom mig allerede, at jeg følte, hvordan luften forpestedes omkring mig, hvordan mit åndedræt standsedes derved, at en bjergtung byrde lagde sig på mit bryst. Jeg for op igen, stak begge fingrene i mine øren og skreg om hjælp så højt, som jeg kunne, mens dødssveden brast ud af min pande. Pludseligt var det, som om en jog et tørklæde dybt ned i min hals. Jeg snoede mig krampagtigt om på siden, følte at jeg fik fat i noget blødt, og tabte dermed bevidstheden.

Hvor længe jeg således har ligget, kan jeg ikke sige med bestemthed. Da jeg vågnede, var det som om jeg havde sovet evighedens søvn, og kun en dump fornemmelse i mit hoved, sammen med skærende smerter i lemmerne mindede mig om, at jeg endnu levede. Jeg så mig omkring og forsøgte at samle mine tanker, men det var, som om der bag ved mig lå en mørk afgrund i min tilværelse, hvori ingen tanke, ingen erindring ville spire eller slå rod. Pludseligt, ligesom ved et lynslag, fo'r den samlede erindring ind på mig som en stormvind, der adsplittede hver tåge, hver uklarhed, som herskede i mit sind. Jeg vidste, hvor jeg var – jeg vidste, hvordan jeg var kommet derhen, og jeg vidste, at jeg måtte omkomme af sult, dersom ingen frelsende hånd var i nærheden. Jeg tror, at jeg besvimede igen ved vægten af disse knusende tanker, for da jeg på ny lukkede mine øjne op, var der ligesom et dæmrelys i sarkofagen, for hvilket jeg i begyndelsen ikke kunne gøre mig rede. Lidt efter lidt, alt som jeg samlede mine tanker og genvandt mine sansers brug, så jeg, at lyset som en strøm

piblede frem ind under kistens vejrbidte kanter. Gennem enkelte, uendelig fine ridser i sidevæggene, næsten usynlige for det blotte øje, kastede solen sine lokkende stråler, disse stråler, der rundt omkring mig vakte alt til frihed, liv og opstandelse, mens de for mig var det sidste farvel, det sidste blinkende afskedsvink, inden jeg for bestandigt drog ind i dødens uendelige skygger.

Jeg lukkede øjnene og søgte at bortmane disse gruelige tanker om en død, som jeg i al sin rædselsfulde virkelighed flere gange havde haft lejlighed til at iagttage. Som en række spøgelser manede fantasien dem op af graven, disse skikkelser med de blege indfaldne ansigter, de spidse træk ved næsen og mundvigene, liggende i stillinger, der alle tydede på en langsom hentærens uendelige kvaler. Jeg havde engang haft lejlighed til at se det. Det var i oasen Zoudiêh, hvorhen jeg var blevet beordret med et detachement af ingeniører og linjetropper, fordi nogle arabere havde bragt efterretning om, at en større karavane var forulykket i nærheden af oasen på grund af en sandstorm. Vi kom derhen, og jeg ventede at finde ulykkelige, halvt begravet under sandet, vansmægtende af hunger og tørst, som vi kunne bringe hjælp og yde pleje. Men den nøgne virkelighed frembød et syn, der langt overtraf de fantasibilleder, som jeg på marchen derhen havde dannet mig, og som har præget sig så dybt i mit sind, at det endnu er genstand for så gyselige rædselssyner, som kun drømme kan fremmane. Karavanen var ikke blevet ødelagt af sandstormen. Vi ville i så tilfælde kun have truffet en efter vindens love sammenføgen sanddynge, der dækkede ligene. Dens skæbne havde været langt forfærdeligere – den var bogstavelig

omkommen af sult og tørst. Udmattede til det yderste af marchen gennem det brændende sand var de kommet til oasen, hvis palmetræer lovede de trætte kølighed og skygge, de tørstige vand, og de hungrige frugter i overflødighed. Men en af de græshoppesværme, der ved midsommertid er så hyppige i denne del af den afrikanske ørken, var på sin vandring kommet dem i forkøbet og havde kastet sig over oasen, den eneste, der i mange miles omkreds kunne tilbyde dem nogen næring. Da vi kom, fandtes cisternerne fulde af disse væmmelige, rødblå insekter, der i tusindvis havde fundet en langsom død i deres vand. Der var ikke et strå, ikke et blad, ikke en blomst tilbage. Jorden var dækket med et tommetykt lag af disse dyrs stinkende gødning. Palmestammerne stod som svedne støtter uden blade, ja de unge endogså uden bark, og vandet, der langsomt sivede frem som en sortegrå, mudret strøm, var ligesom luften stinkende og forpestet. På denne jord, eller rettere, på denne mødding, lå kamelerne henstrakte og døde, med deres ben trukket op under sig og med de lange, slangelignende halse skudt frem foran sig. Halvt dækket af dem, og som om de i dødskampens fortvivlelse havde søgt beskyttelse under dem, lå kvinder og børn skjulte ind under hinanden, med slørene tæt trukket over hovederne, mens mændene, indsvøbt i deres burnusser og endnu med de tomme dadelsække i hænderne, lå udstrakte langs oasens rand, hvor de rimeligvis forgæves havde søgt efter et eller andet, som kunne tjene dem til næring. En skare gribbe steg i vejret ved vor ankomst og kredsede med dorske vingeslag og hæse skrig rundt om vore hoveder, som om de ventede, at vi snart skulle forlade en så uhyggelig valplads. En flok sjakaler tog hylende flugten for

vore riffelskud, men når man undtager disse og gribbene, var der ikke et eneste liv tilbage. Der var for os intet at gøre. – Jeg gav straks ordre til afmarch, men under mit korte ophold i oasen så jeg flere af mine gamle veteraner, der uden at blinke havde været vidne til mere end en blodig slagmark fuld af sårede og døende kammerater, vende hovedet bort og gyse af forfærdelse.

Idet vi trak bort, fandt jeg en ung pige liggende ved liget af en af de sidste kameler, som vi passerede. Hun var kun femten til seksten år, af en ganske ualmindelig skønhed, rimeligvis slavinde, bestemt for en eller anden pashas harem. Hendes nakke hvilede på kamelens udstrakte hals, og hendes højre hånd havde krampagtigt boret sig ind under den og sænket sig dybt ned i sandet. Den venstre havde hun begravet i sit blåligsorte hår, der som en bred strøm flød hen ad jorden og bølgede i vinden. Sin guldstukne tunika havde hun i hungerens vanvid sønderspittet og flænget, så at det skønne, ungdommelige bryst trådte frem, nu kun et bytte for døden og gribbene. Øjnene var åbne, og det brustne blik vendte endnu op mod en himmel, som hun forgæves havde anråbt om barmhjertighed. De blålige læber og gulblege kinder var hist og her dækkede med tørre, sorte pletter, som om hun var slået af pest.

O, mine herrer! Jeg glemmer aldrig den rædsel, der i dette øjeblik gennemstrømmede min sjæl! – Jeg har aldrig, selv ikke efter den vildeste kamp, gyst sådan over menneskenes elendighed, som jeg gjorde her i ørkenens ensomhed.

Det var disse tanker, det var disse billeder, der på ny steg op af graven, og i hele deres styrke fremstillede sig for min

ophidsede fantasi. Forgæves bestræbte jeg mig for at forjage dem, forgæves tvang jeg mig til at tænke på andre ting. De vendte tilbage, lynsnare og i store kredse, ligesom de fluer, man bortjager i sommerens hede. Det forekom mig, at jeg allerede begyndte at føle alle hungerens og tørstens nagende kvaler. Jeg åbnede mine øjne på ny og skubbede mig tilbage, idet jeg bestræbte mig for at sætte mig så meget over ende, som det snævre rum ville tillade. Pludseligt forekom det mig, at luften igen begyndte at blive tung, trykkende og kvalm. Jeg følte igen den samme tørre, stikkende fornemmelse i halsen. Jeg begyndte at mærke alle symptomer på en sig nærmende kvælning. Mine muskler slappedes, og jeg sank atter bevidstløs sammen på bunden af sarkofagen.

Hvor lang tid denne nye besvimelse medtog, ved jeg ikke. Da jeg atter kom til mig selv, forekom alt mig at være uforandret, kun syntes den svage lysning, der udbredte sig fra de enkelte revner og sprækker, at være tiltaget i styrke. Jeg følte intet spor længere hverken til sult eller tørst. Kun syntes det mig forunderligt, at jeg endnu kunne leve i dette indesluttede rum, hvis svage tilgang af luft ikke nær kunne være nok til at vedligeholde åndedrættet. Jeg kunne ikke forklare, hvordan det var gået til, at jeg nu to gange var vågnet, på en vis måde med fornyet styrke efter kvælningsanfald, som jeg begge gange troede måtte medføre døden. Jeg forsøgte langsomt at vende mig om på siden i det snævre rum, da jeg i høj grad var forpint af de heftige smerter, som den idelige liggen på ryggen havde fremkaldt. Efter nogen anstrengelse kom jeg virkelig om på venstre side, og da jeg derved tilfældigvis kom til at skyde den

bredskyggede abbatehat tilbage, opdagede jeg grunden til det fænomen, som hidtil havde været mig uforklarligt.

I sarkofagens bund, tæt op mod det ene hjørne, var der boret et hul, så stort, at jeg med lethed kunne føre hele min hånd igennem det. Rimeligvis var denne sarkofag, som så mange andre, blevet benyttet som vandingstrug af de kristne, hvis fanatisme mod de betvungne hedninger ikke kendte nogen grænse. Gennem denne åbning kunne luften trænge ind i tilstrækkelig mængde, men ved min voldsomme omtumlen måtte jeg rimeligvis to gange have stoppet det til med abbatehatten og derved selv fremkaldt de kvælningstilfælde, som jeg allerede har omtalt. Med en fanges hele begærlighed stirrede jeg ned igennem det lille kighul og indsugede i lange drag den friske luftstrøm, der som en livsåre slog mig i møde. Jeg så neden for mig det friske, grønne græs, hvori dugperlerne, beskinnede af den klareste forårssol, tindrede og brød sig som tusinde diamanter. Lidt til siden stod en af de store rødblå, romerske anemoner med knopper, der lige var i færd med at åbne sig. Jeg havde en følelse af, at jeg i uendelige tider havde været indespærret i et mørkt, fugtigt, enligt fængsel, og at jeg havde været der så længe, at jeg næsten ganske havde glemt solstrålernes glans og duggens glimten på blomsternes blade. Med en forunderlig vemodig følelse betragtede jeg denne fattige blomst, som jeg hundrede gange var gået forbi, som jeg hundrede gange havde trådt ned med min fod, og som nu stod for mig som et håbets tegn midt i mit grusomme fangenskab. Den friske luft styrkede i en vidunderlig grad mine kræfter, og alt som disse vendte tilbage, kom også eftertankens og

selvbevidsthedens ro. Fortvivlelsen ophørte, og jeg begyndte nogenlunde klart at overskue situationen.

Den var alt andet end behagelig! – Den var uforandret den samme som om natten, og dog forekom den mig langt mindre rædselsfuld. Jeg havde jo alt genvundet luften og lyset, og i begge glimtede der et håb om frelse. Jeg beregnede, at jeg med min kraftfulde konstitution måtte kunne holde ud en fire eller fem dage endnu. I denne tid ville jeg være blevet savnet i Rom. Undersøgelser ville blive anstillede, og det var da umuligt andet, end at disse måtte lede til min opdagelse og frigørelse. Desuden havde jeg det håb, at en eller anden af fyrstens folk tilfældigvis kunne gå forbi sarkofagen, bemærke det tillukkede låg, og at jeg ved at råbe igennem åbningen kunne tiltrække mig deres opmærksomhed. Efterhånden blev disse tanker så levende hos mig, at det hele næsten kun forekom mig som et tidsspørgsmål, som en prøvetid, jeg let kunne overvinde, når jeg blot anvendte den fornødne tålmodighed.

Med et fo'r tanken om min unge elskede som et lyn igennem mit hoved. Jeg tilstår ærligt og frit, at jeg indtil dette øjeblik kun havde haft hende dæmrende i min bevidsthed, fordi nattens rædsler havde været så overvældende og så frygtelige. Nu stod hun igen smilende for mig i al sin ungdommelige skønhed. Jeg hørte hendes hjertelige, overgivne latter, jeg så hendes lyserøde kjole, der flagrede mellem det dunkle løv, og jeg blev næsten grebet af vanvid ved tanken om at skulle miste hende, min første kærligheds opgående sol. Atter strømmede de mørke tanker ind over mig, atter kastedes jeg tilbage i den samme afgrund af tvivl og frygt, som jeg nys havde forladt. Det forekom mig pludseligt, at min skæbne var afgjort, og at det var

umuligt andet, end at jeg som dødsdømt måtte ende et liv, der lige havde begyndt at stråle i al den fylde, som kærligheden formår at yde. Af disse tanker, de sørgeligste og frygteligste, der endnu havde angrebet mig, blev jeg pludseligt udrevet ved lyden af lette trin, der nærmede sig sarkofagen.

Jeg lyttede med ængstelig opmærksomhed og tilbageholdt åndedræt. Trinnene kom nærmere – et sødt og strålende håb blussede atter mægtigt op for min bevidsthed – måske var det hende, der, trodsende enhver fare, kom for at befri mig. Pludselig standsede trinnene, og der opstod en stilhed, i hvilken jeg gerne kan sige, at hele min sjæl lå i mit øre. Derpå lød de atter, men svagere og svagere. Der var ingen tvivl om, at de fjernede sig. Jeg bøjede mig ned mod åbningen, jeg råbte med en kraft, der var nær ved at sprænge både mine lunger og trommehinder, men forgæves – gravens stilhed herskede på ny omkring mig. Jeg blev ved at lytte og råbe i en tid, som dengang syntes mig den gyseligste evighed.

Noget efter forekom det mig, at jeg hørte trin på ny. De nærmede sig atter, de styrede lige hen mod sarkofagen, og et øjeblik efter hørte jeg en lyd, som om man med en jernnøgle bankede svagt på marmorkistens låg.

Jeg råbte igen af al magt. Alting blev atter stille, og kort efter hørte jeg igen trin, der lidt efter lidt fjernede sig og endelig ganske døde hen.

En frygtelig tanke fo'r gennem mit hoved – den, at fyrst Pisani, ikke tilfreds med at have mættet sit had, nu oven i købet med en grusomhed, der ville være en Nero værdig, gækkende hånede mig i den korte tid, der skulle gå forud for min dødskamp. I dette øjeblik svor jeg ved mig selv, at jeg ville

dræbe denne mand, når og hvor som helst jeg traf ham, og at jeg, dersom jeg levende slap ud af den fælde, han havde stillet for mig, ville forfølge dette mål til det yderste og ikke standse, før jeg havde set ham ligge udstrakt, død for mine fødder.

Lidt efter vendte de samme lette trin tilbage, og som det forekom mig, næsten endnu lettere og mere listende end før. Ligesom tidligere standsede de ved sarkofagen, og jeg hørte igen den samme lyd, som om man med en fin metalgenstand slog på ydervæggen. Denne gang svarede jeg ikke. Fortvivlelsen begyndte allerede at sløve mig, og alene den tanke, at min dødsfjende godtede sig over mine kvaler, var nok til at få mig til at forstumme.

Slagene blev gentaget et par gange efter hinanden, hver gang med et længere mellemrum, som om den, der stod udenfor, lyttede efter tegn på liv. Lidt efter hørte jeg en kradsende lyd, der med en mærkværdig tydelighed forplantede sig igennem stenmassen, og i samme nu formørkedes det lys, der strømmede ind igennem åbningen i hjørnet. Et øjeblik efter strømmede lyset atter ind. Trinnene fjernede sig hurtigt, og til min store forbavselse opdagede jeg en lille rulle papir, som var stukket ind igennem åbningen. Kun en fange, der i dødsøjeblikket bliver benådet på skafottet, kan forstå den henrykkelse, der i dette øjeblik gennembævede mit indre. Jeg var ikke længere alene, jeg var ikke forladt. Der vågede nogen udenfor, som kendte min skæbne og ville udvriste mig fra den elendighed, hvori jeg var styrtet. Jeg greb papiret, mine hænder skælvede, da jeg rullede det op, og sitrende tåger dansede for mine øjne, da jeg i halvmørket forsøgte at finde ud af den linje,

som det indeholdt. Med stor umage fik jeg mig drejet således, at de få lysstråler fra åbningen faldt på papiret.

Skrevet med en stor, men usikker og uøvet hånd stod der kun de tre korte ord: "Si vuole pazienza". Alt det håb, alt det mod, al den kraft, som jeg havde følt blusse op i mig, forsvandt ved læsningen af den korte epistel. Jeg havde håbet, at brevet skulle indeholde en længere meddelelse, en plan til flugt eller en angivelse af midler til at opholde livet, men skønt jeg vist over de hundrede gange vendte og drejede den lille papirstrimmel, traf mit øje kun de samme tre trøstesløse ord – de samme, som Garibaldi, i følelsen af sin afmagt, skrev i sit fængsel dagen efter slaget ved Asperomonte. Jeg vedblev at gentage disse ord for mig selv, men uden at de fyldte mit sind eller i virkeligheden satte frugt. Tålmodighed! – Hvem, uden en kvinde, ville forlange det af en skabning, der fra den højeste lyksalighed nedstyrtes i den sorteste elendighed. Brevets indhold, de lette skridt, den uøvede hånd – alt gjorde det på en gang klart for mig! Det kunne ikke være andre end Marietta, der havde skrevet disse ord – det var af Marietta, at jeg skulle vente min frelse!

Tålmodighed! – Jeg gad vide, om den mand, som har opfundet dette ord, blot har lidt en tiendedel af de kvaler, som jeg gennemgik på mit fangenskabs første dag. Jeg tror det næppe, for han havde da tiet, havde siddet tavs og mørk, vansmægtende i håbløshedens elendighed, og hans sind ville ikke have været stemt til at finde på noget, ikke engang et ord. Alle mine tanker, alle de ideer, som hidtil havde stået til min sjæls rådighed og været rede, når jeg kaldte dem, begyndte lidt efter lidt at slappes. Alle indtryk, alle følelser blev lidt efter lidt

mattere og svagere, indtil jeg endelig sank ned i en fuldkommen sløvhedstilstand, hvorover jeg ikke kunne blive herre, og hvoraf jeg ikke engang forsøgte at rive mig løs. Den kølighed, for ikke at sige kulde, der hele natten havde hersket i mit snævre gemmested, og som for en stor del havde bidraget til at holde mine åndsevner skærpede og friske, begyndte nu at give plads for en tung, trykkende, hed og kvælende luft, der ved hvert åndedrag fortalte mig, at solen var i færd med at nå sin middagshøjde. Jeg vidste fra mine tidligere besøg i villaen, at solen først hen på eftermiddagen forlod denne plet, der var fyrstindens yndlingsopholdssted, hvor hun plejede at tilbringe de kølige morgen- og aftentimer. Jeg vidste, at sarkofagen efter fyrstens befaling netop var stillet på denne plads, for at solen med hele sin kraft kunne blege de organiske bestanddele, som marmoret havde indsuget under sin tusindårige hvile i jorden. Med hvert kvarter, der gik, følte jeg marmorkistens vægge blive varmere og varmere, så jeg lyset blive stærkere og stærkere, mens jeg selv blev svagere og svagere. Mine tanker faldt uvilkårligt på de ulykkelige, som i dogernes tid var vandret over Sukkenes Bro for at indespærres i Venedigs blykamre, indtil de, vanvittige af hede og af mangel på luft, sønderrev deres egne legemer, for i deres blod at skaffe sig den læskedrik, som deres vogtere nægtede dem. Jeg tænkte på Silvio Pellico, hvem jeg i min barndom engang havde læst, og hvis lidelser, halvforglemte og næsten udslettet af min erindring, nu med en forunderlig klarhed trængte sig frem for min tanke.

Jeg fornemmede i mit hoved frygtelige smerter, der lidt efter lidt strakte sig hen langs ad ryggen, og for hvilke jeg kun kunne skaffe mig en øjeblikkelig lindring ved at trykke min flade hånd

mod sarkofagens bund, og derefter lægge den på min pande. Flere gange blev jeg fristet til selv at gøre en hurtig ende på mine lidelser, og mere end en gang greb jeg efter den bredskyggede abbatehat, for med den at tilstoppe åbningen, men hver gang bævede jeg tilbage derfor. Jeg havde jo min elskede, jeg havde desuden Mariettas mystiske ord, og med dem håbet, den sidste gnist, der slukkes i et menneske før livets.

Det måtte efter min beregning være henad eftermiddagen, da jeg igen hørte de samme lette trin, der hver gang fik håbet til at blusse op i mit bryst. De kom hen imod mig, men standsede ikke ved sarkofagen – tværtimod fjernede de sig hurtigt i den modsatte retning. Lidt efter hørte jeg tunge mandstrin, der nærmede sig stedet, hvor jeg lå, og i samme øjeblik blev en svær, klirrende genstand som en geværkolbe eller noget lignende stødt imod marmorkistens sider.

"Hvad mener du om den dragkiste der?" hørte jeg Benedettos rå stemme sige. "Det er forsvarligt arbejde det, ikke sandt?"

"Jo," klang en tynd, pibende stemme, på hvilken jeg genkendte fyrstens kok, "de gjorde deres arbejde forsvarligt, disse gamle romere."

"Ja, ikke sandt?" gentog Benedetto. – "Den er noget varm," fortsatte han, idet han med sin hånd klappede på låget: "Jeg er vis på, at du prægtigt kunne stege en agerhøne i den. Den, der ligger i den på en dag som denne, vil komme ud som fritto om aftenen. Mener du ikke det, Antonio?"

"Hellige Madonna!" udbrød kokken. "Det er da ikke din mening, Benedetto, at der er et menneske i kisten?"

"Nar!" udbrød Benedetto med en hånlig latter. "Tror du, at fyrsten sætter alle sine folk til at bevogte haven for sådan en bagatels skyld? – Et menneske, siger du? Hvem skulle være så sejlivet, at man ikke skulle kunne ekspedere ham med et knivstik eller en riffelkugle?"

"Ved du da, Benedetto, hvad der er i kisten?" hørte jeg kokken spørge. "Den har jo ellers altid stået med åbent låg – hvorfor er den da lukket i dag?"

"For at intet skal blæse ud af den, din fårekylling!" svarede Benedetto. "Kom og sæt dig ned! – lad os få en slurk af den franske vin, du har stjålet, så skal jeg fortælle dig, hvad der er i vejen."

Jeg hørte kokken støde sit gevær mod sarkofagens side og tage plads på den ene af de egebjælker, hvorpå kisten hvilede. Derpå hørte jeg den klukkende lyd af en flaske, der tømtes – tømtes lige ved siden af mig, som led af hedens og tørstens brændende kvaler, og kort efter tog Benedetto atter til orde:

"Ser du, Antonio! – Jeg behøver næppe at sige dig, at vor nådige herre er en stor rad, der prægtigt forstår at bære kappen på begge skuldre. Han spekulerer med de liberale i Napoli og med Frants den Anden i Rom, og han har hidtil gjort gode affærer dermed. Så vidt jeg nu kan forstå, har den hellige fader fået et lille vink om, at egnen herude ikke er så ganske sikker, og har nok fået lyst til at se fyrsten lidt efter i papirerne. Han er bange for en husundersøgelse – det har jeg godt kunnet mærke. Da han i går aftes alene gik hernede i haven for at se efter den fordømte abbate, der vist har været en af Antonellis udsendinge, lod han mig hente en pakke dokumenter, som han

sagde, at han ville skjule i sarkofagen. I morges er han jo taget af sted med fyrstinden og hendes søster over hals og hoved."

"Men Marietta!" hørte jeg Antonio indvende. "Hvorfor er hun da blevet tilbage? – Fyrstinden plejer jo aldrig at rejse, uden at tage sin kammerpige med."

"Ja, men fyrsten plejer aldrig at rejse, uden at tage sin fine næse med," svarede Benedetto med en rå latter. "Marietta er fyrstindens fortrolige. Hun er indviet i alle hendes planer, og den, der iværksætter alle hendes ordrer. Du ved, hvordan fyrsten lever med sin kone, og på en rejse som denne har han gjort meget klogt i at afskære hende enhver forståelse med andre."

"Men hvad gør da Marietta hernede i haven?" spurgte Antonio. "Hun har allerede været her tre gange i dag. Jeg synes, at hun bestandig lusker om ved egelunden her."

"Ja, det er jeg også nysgerrig efter at vide," svarede Benedetto. "Jeg frygter for, at hun gennem fyrstinden har fået nys om fyrstens planer, og nok har lyst til at få fingre i papirerne. – Men du kender ordren – ikke en sjæl må betræde haven, før fyrsten vender tilbage!"

"Så har du været meget mild imod Marietta!" grinede Antonio.

"Å ja," svarede Benedetto skødesløst. "Hvad skulle sådant et stakkels, enligt fruentimmer gøre? Hun løber ikke bort med kisten der, men kommer hun næste gang, skal jeg dog selv tage hende og bære hende op, hvor hun kom fra. Hun er sådan en sød lille tingest at lette på!"

"Ja – men hun sparker!" sagde kokken i en ynkelig tone. "Jeg ville en aften kysse hende, da hun var nede i køkkenet, men da

jeg tog hende om livet, sparkede hun mit ene knæ sådan, at jeg haltede tre dage derefter. Det er et farligt fruentimmer!"

"Farligt?" gentog Benedetto med en hånlatter, idet han rejste sig. "Fruentimmerne er aldrig farlige, når man kun ved, på hvad måde de skal tages. Hun skal tages hårdt, men du er et fæ, Antonio! – Der er ikke så megen kraft i begge dine visne benpiber, som i en af Mariettas runde arme. Bliv nu her, og dersom hun kommer igen, så kald på mig! Skrige kan du da, og en brølabe har også sin værdi."

Efter disse lidet smigrende ytringer hørte jeg Benedetto fjerne sig, mens Antonio en tid lang blev ved at vandre frem og tilbage. Så underligt det kan synes, var hans ensformige trin en trøst for mig, der hidtil havde ligget omgivet af gravens stilhed. Jeg begyndte at se noget klarere ind i situationen, og skønt den første samtale ikke indeholdt noget særligt trøstende, afslørede den dog så meget, at jeg erkendte fyrstens nederdrægtighed i hele dens udstrækning. – Jeg fik den fulde erkendelse af, at min frelse beroede på, hvad denne modige pige nu ville foretage sig. Hvordan hun ville løse sin opgave, og hvilke midler der stod til hendes rådighed, var mig en fuldstændig gåde. For mig var der intet andet at gøre, end at have tålmodighed og holde ud så længe som muligt.

Da Antonio i nogen tid havde vandret frem og tilbage, hørte jeg ham lægge geværet fra sig og sætte sig på den ene af de stolper, der bar sarkofagen. Det var åbenbart, at han kedede sig, for han nynnede ved sig selv og slog takten med foden mod egebjælken. Lidt efter lidt gik hans nynnen over til sang. Det var en bekendt, neapolitansk barcarole, der priser det lykkelige Napoli med dets skyfri himmel, dets frugtbare jordbund og

dets mørkeblå, evigtrullende hav. Hvor mange gange havde jeg ikke hørt denne sang, når jeg i aftenens dæmring vandrede langs den blånende golf, eller i midnattens stund, når den som en serenade, båret af mandolinens og citarens toner, flagrede op mod et enkelt, oplyst vindue, bag hvilket en ungdommelig skønhed skjulte sine blussende kinder? – Hvor ofte havde jeg ikke hørt min elskede synge den, når vi om aftenen sad ved klaveret? – Hvor ofte havde hun ikke nynnet den, når vi i aftenens ensomhed vandrede langs med Nemisøens bredder? – O, det var mere end de fordømtes kvaler at høre disse toner i et øjeblik som dette! – Min sjæl våndede sig som i krampe, og tårerne styrtede ud af mine øjne, da jeg hørte ham gentage disse længslens, kærlighedens og frihedens ord:

O, dolce Napoli!
O, suol beato!
Ove sorridere
volle il creato!
Tu sei l'impero
dell' armonia:
Santa Lucia!

Mare si placido,
Vento si caro.
Scordar fa i triboli
Al marinaro
E va gridando
Con allegria:
Santa Lucia!

Sangen forstummede, og jeg frygtede næsten for, at han skulle have hørt det dybe suk, der undslap mig, thi han fo'r pludseligt op med et udråb, som om han var blevet forskrækket over noget.

"Å, er det dig, Marietta?" hørte jeg ham sige, mens han på ny greb sin flint. "Hvorfor kommer du sådan listende på mig i mørkningen? Ved du ikke, at ingen levende sjæl må komme i haven? Det er fyrstens udtrykkelige ordre. Gå din vej, eller jeg kalder på Benedetto."

"Å snak, Antonio!" lød Mariettas melodiske stemme. "Vil du have ham til at dele din aftensmad? – Se, hvad jeg har bragt med til dig her i min kurv. Dersom ingen levende sjæl måtte komme ind i haven, hvem skulle så bringe jer mad? – Du ser, at jeg har tænkt på dig først, Antonio. Hvad siger du om denne agerhøne? Den stegte du selv i går, og den er fortræffeligt stegt."

"Det er kønt gjort af dig, Marietta," svarede Antonio. "Jeg har travet her frem og tilbage den hele lange dag med en tom mave og i et brændende solskin. Sæt dig ned ved siden af mig, mens jeg spiser, og fortæl mig så, hvad der egentlig er i vejen. Du ved vist god besked."

"Hvor skulle jeg vide noget fra?" hørte jeg Marietta sige. "Jeg blev jo spærret inde af fyrsten i går aftes – han var som rasende! Herskabet er taget bort på længere tid, og jeg tror, at fyrsten har været bange for, at tyvene, som var her i går aftes, skulle bryde ind på ny, når villaen stod tom. Man er jo aldrig et øjeblik sikker herude."

"Tror du, Marietta," fistulerede Antonio, under hvis tænder det ene agerhøneben knasedes efter det andet, "tror du, at der

er nogen i sarkofagen? Jeg syntes, at jeg ligesom hørte nogen sukke, dengang du kom."

"Å, min Gud, Antonio, hvor du er tosset!" råbte Marietta med en munter latter. "I neapolitanere ser også spøgelser alle vegne, og du har for længe siden spist hele dit mod op i makaroni. Hvem skulle vel være i kisten? Han måtte jo være kvalt for længe siden."

"Det ved jeg ikke," svarede Antonio, "men jeg syntes, jeg hørte et suk lige bag ved mig, da jeg holdt op med at synge. Giv mig foglietten, Marietta! Benedetto, den hund, drak al vinen fra mig."

Jeg hørte Marietta klirre med et par foglietter, og kort efter lød hendes trin på den modsatte side af sarkofagen.

"Her er slet ikke rart at stå skildvagt!" sagde Antonio, efter at have styrket sig ved nogle lange drag. "Der er så uhyggeligt her i skumringen. – De store ege er så mørke, og den hvide kiste ser næsten ud som et spøgelse. Jeg har aldrig holdt af at være alene i mørke. Ved du ikke, når månen står op?"

Marietta svarede ikke, men jeg hørte hende ganske tydeligt pusle henne ved hjørnet af sarkofagen.

"Hvor er du henne, Marietta?" råbte Antonio med ængstelig stemme. "Hvorfor går du bort nu, da jeg så gerne ville tale med dig? Hvad bestiller du bag sarkofagen?"

"Bliv siddende, hvor du er!" råbte Marietta med vred stemme. "Jeg binder mit strømpebånd – det behøver du ikke at se på."

Antonio tog igen fat på kurven, som han lige havde sat fra sig, og begyndte på ny sit afbrudte måltid. I samme øjeblik hørte jeg noget blive stukket op til mig igennem åbningen. Jeg greb det, det var enden af en kanna, de bekendte, romerske rør.

Jeg forstod straks den snilde Mariettas hensigt. Jeg førte det til mine læber og opsugede med en febersygs hele begærlighed den læskedrik, som hun havde bragt med i foglietten. Næppe var jeg færdig hermed, før røret atter blev trukket bort, og i dettes sted modtog jeg et par stykker brød, en krans figener, nogle vindruer og et stykke stegt kød, med en hurtighed, der viste, at intet øjeblik måtte gå til spilde. Derpå blev et nyt stykke papir skudt ind, som jeg gemte ved siden af mig, da det fuldstændige mørke ikke tillod mig at læse en linje. Hele denne forsyning, der var mere end tilstrækkelig til at stille min hunger for det næste døgn, medtog så ringe tid, at Antonio ingen mistanke havde fattet, da Marietta på ny trådte hen til ham. Jeg hørte hende tage kurven og foglietten, veksle et par afskedsord med Antonio og kort efter forsvinde i haven.

Min stilling, der hidindtil havde forekommet mig så forfærdelig, syntes nu på en gang ganske at have skiftet karakter, ja det var med en vis frejdighed, at jeg nu så fremtiden i møde. Det er mærkeligt, hvor meget sulten bidrager til at nedstemme et menneskes sjælsstyrke, for næppe havde jeg fået den bragt til tavshed, førend liv, håb og mod vågnede på ny. Vel pinte smerterne, fremkaldte ved den tvungne stilling, mig i en ganske overordentlig grad, men det var dog for intet at regne mod hungersnødens forfærdelige og hentærende lidelser, som hidtil havde stået mig for øje. Natten, der lidt efter lidt begyndte at falde på, bragte sin kølighed og skygge. Mit snævre gemmested afsvaledes mere og mere, og luften blev stadig mere ren og sval. Alt dette, i forbindelse med håbet om en snarlig frelse, gav mit sind en større og større ligevægt, og til slutningen morede jeg mig næsten over den stakkels Antonio,

der ufortrødent spadserede frem og tilbage udenfor, og af og til ved et udråb gav til kende, at hans frygt for nattens rædselssyner langtfra havde tabt sig.

Jeg skal ikke trætte Dem, mine herrer, ved at meddele Dem alle de planer og tanker, der i den lange og forfærdelige nat gennemkrydsede min hjerne. Ej heller skal jeg dvæle ved den indespærrede fanges på ny sig gentagende lidelser. Disse er og vil altid blive de samme. Jeg betvang mine smerter, så godt som jeg kunne ved at vise dem tilbage med en soldats hårdføre tålmodighed, og mine trætte øjne vedblev at stirre igennem mørket for at opfange det første glimt af dagen, der skulle bringe mig det håb, som jeg vidste måtte være lagt i Mariettas brev. En ting havde jeg dog ikke taget i betragtning. Det var de lidelser, som fire og tyve timers uforandrede leje allerede havde påført mig. Min nakke var så stiv, at den smertede stærkt ved den ringeste bevægelse, min ryg og mine lænder var som gennembankede, mine fødder var iskolde, og jeg formåede næsten ikke mere at bevæge benene. Den stærke smerte, som jeg allerede den foregående dag havde følt i hovedet, begyndte på ny, og navnlig var det stykke af nakken, som stødte mod sarkofagens væg, ganske iskoldt, og dog sædet for de voldsomste og mest brændende smerter. Alt som dagslyset begyndte at brede sig, tog disse til. Tænderne klaprede i munden på mig. Snart var jeg iskold, snart fo'r en brændende hede igennem hele mit legeme. Trods alle mine bestræbelser følte jeg ligesom et slør blive draget hen over min bevidsthed, gennem hvilket jeg kun uklart og forvirret kunne fastholde mine tanker, mens alt, hvad der var passeret, lå for mig i en underlig, drømmeagtig tåge. Vist over tyve gange forsøgte jeg

på at læse Mariettas brev, men mit syn slog ikke til. Bogstaverne dansede for mine øjne, uden at jeg var i stand til at sammensætte dem til en linje. Hver gang jeg så i vejret, glimtede og dirrede ligesom et ildnet for mine øjne, og når jeg, næsten bragt til fortvivlelse af disse ildringe og ildlinjer, lukkede dem, havde jeg bestandigt et og samme syn.

Det forekom mig, at jeg til venstre så en høj, stejl og skarpt affaldende klippekyst af grålig farve. Neden for denne rullede vandet med små, toppede og urolige bølger, og på disse flød et fartøj, hvis ræling og rejsning jeg på det nøjagtigste kunne se, endogså til de mindste småting, mens det forneden syntes at flyde i et med de urolige bølger. Langt ude i horisonten glimrede og dirrede ildpunkter, snart som lyn, snart som nordlysflammer, og bestandigt bevægede skibet sig med rivende fart hen imod denne lysende, dirrende horisont. Bestandigt bestræbte jeg mig for at følge efter det, thi halvt på dækket, halvt i bølgerne så jeg min elskedes skikkelse, vel svagt og utydeligt, men dog således, at jeg kunne se, at hun vinkede ad mig med hånden. Pludseligt syntes jeg, at jeg ved en uhyre anstrengelse nåede skibet, men dækket var vand, alt var vigende bølger, hvori jeg sank ned ved hvert skridt, og hvori jeg med hemmelig gru vidste, at hun for længe siden var sunket ned og gået til grunde. Endelig nåede skibet den lyse, sitrende horisont, og alt som vi drog ind under den, styrtede rejsning, takkel og tov, eller rettere – det smeltede ned, sank sammen og blandede sig med de urolige bølger. Med disse førtes jeg da af sted, uden at være i stand til at synke, og alt som jeg reves bort ind under de lysende buer, forekom det mig, at vandet blev varmere og varmere, luften hedere og hedere, indtil den næsten

med sin glødende ånde kvalte mig, mens jeg, pint af rasende tørst, med vanvittig begærlighed drak af det hede, bittersalte vand, som ikke bragte nogen vederkvægelse eller lindring. Pludseligt blev havet hårdt. Tunge støvmasser væltede hen over det, sandet piskede i mine øjne og fyldte min næse, mine øren og min mund. Alt glødede og dirrede af hede omkring mig. Jeg selv sad til hest og fo'r i rasende karriere frem gennem ørkenen. Samumen var efter mig – store, hvide sandhvirvler bevægede sig som skypumper med vanvittig, omdrejende hastighed ude i det fjerne.

Forneden havde jeg det glødende, gulgrå sand, foroven den tunge, blygrå himmel, men bestandigt fo'r jeg af sted for at nå oasen, hvor jeg vidste, at mine folk ventede mig. Det forekom mig, at hele naturen var i oprør. Jeg havde en fornemmelse af, at hele verden brændte omkring mig, at jeg var den eneste levende, der var tilbage, og at jeg blot kunne frelses, dersom jeg nåede den plet, som vinkede mig i det fjerne.

Endeligt nåede jeg til oasens rand, men alt var udtørret, sort, svedent, som om ildsluer var gået hen derover. Flokke af sjakaler og hyæner flygtede ved min ankomst. Alt var dækket med lig. Franske soldater, arabere, uhyre sværme af græshopper, løver og kameler lå imellem hinanden og udbredte en ligstank, der var nær ved at kvæle mig.

Jeg ville vende om og ride tilbage mod de uhyre sandhvirvler, som med rivende hurtighed bestandigt kom nærmere og nærmere – da så jeg pludseligt en ung pige ligge henslængt over halsen på en kamel. Hendes guldgule hår var halvt begravet i sandet. Vandsækken havde hun knuget ind mod sit blottede, sammenfaldne bryst. Sorte pletter, dødens sikre kendetegn,

dække hendes indsunkne læber, og gribbene krydsede i store flokke omkring hendes hoved. I et nu genkendte jeg hende – det var Clara, min elskede, til hvem jeg havde knyttet mit håb og min lykke. I et nu sprang jeg af hesten og kastede mig, vanvittig af smerte og fortvivlelse, over hendes lig – da sang og klang det i luften som tusinde artillerisalver. De vældige sandstøtter styrtede ned over os. Jeg følte, hvordan de, stadig tungere og tungere, knugede os mod jorden, hvordan blodet strømmede ud af min mund og mine øren, hvordan mit åndedræt forsvandt, indtil jeg fuldstændigt segnede hen i et uendeligt, kulsort mørke.

Længe, meget længe lå jeg sådan, tilsyneladende berøvet alt liv og al bevidsthed, men dog med en underlig dunkel følelse af, at der var noget inden i mig, som ikke var fuldstændigt slukket. Lidt efter lidt syntes jeg, at den uhyre byrde, der hvilede over mig, blev lettere og lettere, mit åndedræt tog mere og mere til. Det var, som om en svag kølighed begyndte at vifte rundt omkring mig, og som jeg følte en blød hånd stryge hen over min pande. Jeg rejste mig op og så mig forbavset omkring. Jeg stod i en gammel have, som jeg kendte så godt fra min barndom i Normandiet. Jeg følte nattevinden vifte omkring mine kinder, hørte den stryge susende gennem de gamle ege, mens månen lyste frem over høje, alvorlige fyrre, som hang ud over klippevæggens fald. Ved siden af mig stod min unge brud, smilende og rødmende, i sin hvide baldragt. Hun fæstede sine lyseblå øjne på mig med et bedende udtryk.

"Elsker du mig, Léon?" hviskede hun sagte til mig.

Jeg svarede intet, men greb hende i mine arme og trykkede et langt kys på hendes blussende læber.

"Vi må op igen, Léon!" sagde hun på ny, pegende på slottets vinduer, som viste sig stærkt oplyste, trods det klare måneskin. "Vi må op! – Hører du ikke musikken? Kom Léon. Vi må op til dansen. O, det bliver en dejlig nat!"

Vi gik tilbage langs ad slotshavens gange, og alt som vi vandrede, steg det ene af barndommens syner frem efter det andet. De stive, gammelfranske buxbomhække, de slyngede kanaler med deres buede broer, hvorunder snehvide svaner sejlede, de pyramideformigt klippede takser, den gammeldags, forgyldte haveport med sine omvendte lanser og raslende kæder – alt således, som jeg kendte det fra min barndom, når jeg i de stille sommeraftener vandrede med min moder i haven ved Château de Vierge. Vi ilede op ad den høje stentrappe, og et øjeblik efter stod vi i den store riddersal, hvor de mægtige lysekroner blinkede og orkestret klang, mens de alvorlige riddere med deres fruer, slottets gamle aner, fra deres gyldne rammer, stive og ærværdige, så ned på dansens jubel og glæde. Imellem portrætterne var der et enkelt, som jeg erindrede så godt, og om hvilket min moder havde fortalt mig så meget. Det var en ung pige med et mærkeligt fint, blegt ansigt og med nogle højst forunderlige, dybe, blå og sværmeriske øjne. Hun stod i en kulsort nonnedragt, hendes ene hånd hvilede på et dødningehoved, og med sit vemodige, tankefulde blik fulgte hun en sommerfugl, der i baggrunden flagrede ud ad vinduet, belyst af den opgående sol. Dette billede havde en hel historie. Min moder havde fortalt mig den, og nu, mens vi stod arm i arm i de dansendes rækker, fortalte jeg den til min elskede, som tankefuld lyttede dertil.

Også hun hed Clara, den unge pige, under hvis billede vi stod, og hvis længselsfulde blik endnu fulgte symbolet på livets flagrende glæde. Nu hedder hun St. Clara, og en dobbelt betydning havde vistnok maleren lagt i den bortflyvende sommerfugl. Det var ikke alene livets let henflagrende glædesflugt, som den fremstillede, men også psykens høje gang mod det evige. – Rig på skønhed og guld, men endnu rigere på hjertets dybe følelser og på sjælens adel, boede den unge Clara de Vierge på den borg, som hendes fædre i umindelige tider havde ejet, og som var gået i arv fra slægt til slægt. Hendes fader fulgte Frankrigs vajende banner, og når han en enkelt gang var hjemme, lokkede jagtens glæder ham bort til de dybe skove, hvorhen klangen af klosterets klokker til vesper og ave aldrig nåede. Vendte han tilbage, overdøvede bægrenes klang, den rå latter og de vilde sange de sjælemesser, som munkene holdt ved hans hustrus grav, hende, som han for længst havde glemt. Næsten uden at kende sin fader, og kun levende i mindet om sin moder, voksede Clara de Vierge op i den gamle borg, indtil hun pludseligt, som en fuldt udsprunget rose, stod blussende i hele sin skønhed. Faderen mærkede det næppe. Hans sind drog andre veje. Men da han det næste efterår atter kom hjem til det tavse, forladte slot, for på ny at fylde det med jagthornenes klang og jægernes råb, da mærkede han, at flere end én dristig svend blev tilbage, når de andre forfulgte ulv og vildsvin i de tilgroede skove. Han blev opmærksom, faderstoltheden vaktes, og han besluttede, at hans datter skulle gøre et så rigt og glimrende parti, at det skulle spørges vidt og bredt over Frankrig. Han tænkte ikke på, ja det faldt ham ikke engang ind, at hendes unge hjerte allerede kunne have valgt, og dog var

dette tilfældet. Hvert efterår, når greven forlod enten de blodige valpladser eller det muntre Paris for at nyde jagtens glæder, kom troubadourernes skare til borgen for at synge om kærlighedens fryd og forkorte de lange vinterafteners mørke uhyggelighed. Det var til en af disse sangere, at den unge pige havde fæstet sin tanke, og det var ham, hun mødte i lunden under de hviskende ege, når greven troede, at hun trak sig tilbage til sit stille jomfrubur. Alt blev opdaget. Den unge sanger flygtede og forsvandt. Hun blev indespærret på den mørke, tavse borg, hvor faderen bevogtede hende med mistænksom årvågenhed. En nat var hun forsvundet, flygtet, uden at nogen kunne vide hvordan. Ingen havde hørt eller set noget, og den høje borgmur, de lukkede porte, de optrukne vindebroer havde kun været afmægtige bevogtere. Folkene på slottet hviskede i krogene, men tav stille, så snart de hørte grevens rastløse trin genlyde i de skumle og øde haller. Han fik intet at vide, og dog vidste alle, at en tilsløret, hvid skikkelse hver aften var vandret fra klosterets kirkegård gennem slottets have, og at porte og døre havde åbnet sig for den som ved en hemmelig magt, så snart den berørte dem. Altid kom skikkelsen ved midnat, altid forsvandt den i det østre porttårn, hvor den unge frøken havde sit kammer, men når borgens haner begyndte at gale, og den første lysstråle dukkede frem i øst, da havde en enkelt af vagterne set den glide tæt forbi sig. Han forsikrede højt og dyrt, at dens ansigt havde lyst som ildsluer, og at det var grevens afdøde hustru, der kom for at trøste sin sørgende datter.

I et helt år havde den unge pige været forsvundet. Efteråret nærmede sig på ny, men denne gang modtog greven ingen af

sine glade våbenfæller. Tavs og ensom vandrede han om i de store skove, hans lanse og bue rustede urørte, og hans trofaste hunde havde næsten glemt deres herres stemme. Da forvildede han sig en dag på et sted mellem klipperne. Der var så skummelt og så ensomt, at han, trods sit nøje kendskab til skoven og sin idelige omflakken, aldrig havde været der før. Han fulgte en smal sti, der snoede sig ind under de tæt sammenvoksede træer, som brombær, gedeblad og vedbend næsten havde spundet sammen til et uigennemtrængeligt hele. Da den endte, kom han til et hus, sammentømret af skovens rå stammer, tækket med lyng og bregner, tættet med mos og den krybende ulvefod. Her fandt han sin datter – men hvad der den nat skete inde i skovens tætteste tykning, fik ingen levende sjæl at vide. Da han kom tilbage med hende, var han tavs og mørk som graven, og hun havde fra den tid intet andet sprog end det, hun førte med ham, der trøster alle dem, som er sorgfulde og forladte. Hun flygtede ind i det stille nonnekloster, som hendes moder havde ladet bygge og givet navn efter hendes skytshelgen. Det næste efterår var der intet jagthorn, som døvede klokkernes klang. Vidt og bredt trængte den ind i de tætte, dybe skove, hvor sangfuglene lyttede til de dumpe, melankolske toner – det var ligklokkerne, der klang. Langsomt og stille var hun falmet hen. Aldrig havde hun villet se faderen, der ved budskabet om hendes sygdom og nær forestående død havde teet sig som en vanvittig. En fremmed maler havde nogle dage førend hendes død malet det billede, vi stod ved, og som greven havde ladet ophænge i den store riddersal. En aften, da han henimod midnat havde begivet sig igennem den for at nå sit sovekammer, hørte man fortvivlede råb om hjælp. Da

tjenerskabet ilede til, fandt man ham ligge døende på gulvet med blikket stift hæftet på det forunderlige maleri. Han døde om morgenen, men på slottet vidste man, at den blege skikkelse var trådt ud af rammen, dengang han havde ilet hende forbi, havde grebet ham i sine arme og trykket et iskoldt kys på hans mund, for herom, og kun om dette, havde greven talt rasende og vildt den hele nat, til forfærdelse for de vogtere, der omgav ham. Fra den dag blev det et gammelt og almindeligt troet sagn på château de Vierge, at når nogen på slottet skulle dø, skete det aldrig, før den unge nonne i sin sorte dragt havde vist sig for ham og trykket dødskysset på hans læber.

Alt dette fortalte jeg min unge elskede, mens musikkens toner brusede omkring os, og det ene par efter det andet svævede forbi os til de jublende melodier. Endelig kom turen til os at danse ud. Nu svævede vi på det glatte, bonede gulv, belyst af de blinkende kerter, og begge berusede af blomsternes duft, af tonernes flugt og kærlighedens almagt. Jeg følte, hvordan hun hvilede i min arm, jeg hørte, hvordan hun hviskede til mig, mens hendes dybe, lyseblå øjne på ny var hæftet på mig med dette ejendommelige udtryk af barnlighed og livsglæde, som jeg kendte så godt. Jeg så, hvordan hendes kinder blussede, farvede af den hurtige vals. Jeg følte, hvordan hun lænede sig fastere til mig, og mens vi hvirvlede rundt i den fjerlette dans, følte jeg hendes lokker som svanedun at strejfe mine kinder. Men over hendes skulder så jeg, samtidig dermed, den blege nonne i sin sorte dragt, med den venstre hånd på dødningehovedet og den højre udstrakt, som fristedes hun til endnu en gang at gribe efter livets lette, lavt henflagrende sommerfugl. Det forekom mig, at hendes sværmeriske blik blev

alvorligt og smertefuldt, hver gang vi flagrede forbi. Jeg syntes, at det vendte sig bort fra den brogede sommerfugl og hæftede sig stift på mig, fast og ubøjeligt. Alligevel følte jeg hele livets kraft og fylde gløde i mine årer. Ligesom på trods dansede jeg udfordrende hen imod billedet – da slukkedes pludseligt alle lysene, en sønderrivende klang som af revnet metal drog igennem luften, og ud fra rammen skød sig stærke lysstråler. Billedets forgrund åbnede sig og flød tågeagtigt sammen med salen. Alle stod lammet af rædsel, ventende på, hvad der ville komme, men på den tågeagtige bro svævede skikkelsen med alvorlige blikke ned imod mig, stødte min unge brud til side, greb mig i sine arme og trykkede et langt, hendøende, men iskoldt kys på mine læber. Da var det, som om alt sank sammen under mig. Den blege skikkelse forsvandt og kun den sælsomme, blålighvide lysglans blev tilbage omkring mig. Ved mine fødder lå min brud, min elskede. Hun hævede sit forfærdede, smertefulde blik op imod mig, idet hun gysende hviskede:

"Så du det, Léon? Ved du, hvad det betyder? Du må dø! Dø inden morgensolens frembrud! Dø bort fra mig, fra alt liv, al lyksalighed og glæde!"

Der gik en sælsom følelse igennem mig. Jeg havde det fulde, stærke indtryk af, at jeg måtte dø – det var jo umuligt andet. Det var ganske den samme troens inderlige bevidsthed, jeg som barn havde følt, når min moder fortalte mig eventyret. Jeg vidste, at jeg måtte dø, og dog var der intet afskrækkende, intet rædselsfuldt ved tanken. Det var næsten for mig, som om døden slet ikke eksisterede. Jeg bøjede mig ned, løftede hende op i mine arme og hviskede til hende:

"Jeg ved, Clara, at jeg må dø, men denne nat tilhører mig endnu, og jeg giver ikke slip på dig. Kom, vi vil vandre sammen!"

Hun klyngede sig til mig, og en vidunderlig følelse af kærlighedens lyksalighed fyldte mit bryst. Vi vandrede sammen i det dæmrende måneskin langs med den snævre dal, der gemte alle mine barndoms erindringer. Vi talte sammen, trygt og inderligt, sådan som vi aldrig havde talt før. Vi vandrede til den lille kirkegård, der gemte min faders og min moders støv, og jeg sagde smilende til hende, mens jeg trykkede et kys på hendes læber: "Her vil vi begge hvile."

Hun klyngede sig endnu fastere til mig, som om hun ikke ville give slip på mig, og vi vandrede ad den snævre fjeldsti op til det lille trækapel, der lå så højt på fjeldets øverste spids, og hvorhen min moder selv havde båret mig, dengang jeg skulle modtage den hellige dåb. Vi stod ved indgangen til kapellet og så ud over dalen. Månen stod lavt i vest og blegnede mere og mere. Under vore fødder hvilede morgentågerne, grå og kolde, over dalen. Birken og granerne hviskede stille i den lette morgenvind, men langt ude i horisonten glimtede og funklede havet som et eneste bredt, uendeligt sølvbånd, og midt i dette viste sig en enkelt, lille, rosenfarvet stribe, tegnet på den opgående sol. Hun trykkede sig op til mig, lagde sin kind mod min, og hendes fine hånd skælvede, mens hun pegede ud mod horisonten. Rødere og rødere kom striben frem over det glimtende hav, morgenskyerne tegnede sig som roser på himlen, havet glimtede som blod, og fra dalen svang tågerne sig i vejret, rullende sig frem som et uhyre tæppe, indtil de endeligt som blegrøde skyer sejlede frem på den morgenlyse himmel.

Højere og højere steg solen, fastere og fastere klyngede hun sig til mig – jeg følte, hvordan mine kræfter og mit legeme ligesom sank sammen, alt som solen dukkede op af havet.

"Jeg dør!" hviskede jeg sagte til hende. "Solen stiger!"

Hun svarede intet, men så mig ind i ansigtet med sit uskyldige, barnlige blik. Hendes arm omfattede mig kraftigere, hendes åsyn strålede, og som en barndomsmelodi klang det fra hendes læber:

På morgenskyerne røde
flyver vi livet i møde!

Da var det, som om alt på ny svandt hen under mig. En forunderlig salighed greb mig. Rolig, let og uden anstrengelse svævede vi frem gennem den tynde luft op imod de rosenfarvede skyer. Dybt under os lå havet, spillende i solglansen. Langt dernede i dybet lå den mørke jord med al dens nød, jammer og besvær. Højere og højere steg vi opad, hvor den friske, kølige luft viftede omkring os, klingende i toner, som jeg aldrig før havde hørt. Jeg følte, at livet var endt, men frem, bestandig fremad gled vi med de skinnende skyer – jeg vidste, at et nyt, et lyksaligt liv ville begynde."

Léon de Ville tav og så omkring sig med et lidt forlegent blik, som om han, henrevet af begejstring, frygtede for at have talt for glødende. Vi andre sad tavse, indtil Verner udbrød:

"Og hermed endte Deres forfærdelige fangenskab i sarkofagen?"

"Ja, heldigvis," svarede Léon de Ville, idet han på ny trykkede Verner hjerteligt i hånden. "Denne vision, den skønneste i mit liv, blev afbrudt ved Deres stemme, da jeg vågnede i villaen."

"Det var også på tide," sagde Aabye. "De har fantaseret ordentligt! Det var naturligvis den brændende solhede, som førte Dem til ørkenen, og aftenens kølige skygge, der igen udrev Dem derfra og bragte Dem i den elysiske tilstand, som De har beskrevet."

"Det er muligt," svarede Léon de Ville, "at alt dette meget let lader sig forklare fra et lægevidenskabeligt synspunkt, og dog ville jeg ikke bytte disse visioner for meget af det virkelige liv. Ja, jeg kan gerne sige, at for deres skyld kunne jeg næsten være fristet til for anden gang at prøve sarkofagen."

"Å, det betænker De Dem s'gu nok på," sagde Aabye med en godmodig latter. "Jeg har haft mange tyfuspatienter, der har drømt lige så smukt som De, men der er pinedød ingen, der har lyst til at tage svien om igen, når det kniber!"

Vi lo alle ad Aabyes massive opfattelse, og den gamle spurgte:

"Hvad tænker De nu at gøre imod fyrst Pisani? Var jeg i Deres sted, havde jeg nok lyst til at give den karl en ordentlig lussing som tak for sidst."

"Der er aldeles intet at gøre," svarede Léon de Ville. "Fyrsten vil let kunne fri sig for enhver retslig forfølgelse ved at påstå, at han ikke anede min tilstedeværelse, da han kastede papirerne i sarkofagen. Lige så lidt som jeg vil vække skandale ved at forfølge denne sag videre, lige så lidt kunne det falde mig ind at duellere med en mand, der efter min overbevisning er en skurk. Jeg har ikke glemt det øjeblik, da jeg i sarkofagen svor ham uudslukkelig hævn, men da hævnen her ikke bliver mulig uden gennem en forbrydelse, har jeg opgivet at tænke derpå, og beder Dem, mine herrer, om at tie med, hvad jeg har betroet Dem."

Den unge officer rejste sig med et udtryk af fransk stolthed i sit ansigt, og efter at vi havde aftalt at træffe sammen i Albanerbjergene, såfremt hans tjenesteforhold tillod det, skiltes vi – han for at vende tilbage til det om sommeren dobbelt kedelige garnisonsliv, vi for at pakke vore kufferter og den næste morgen at drage ud til de friske, dejlige bjerge.

Den sommer, jeg nu tilbragte i de maleriske Albanerbjerge, snart i Ariccia, snart i Genzano eller det stille Nemi – for disse byer ligger tæt ved hinanden – hører til de skønneste minder i mit liv, som jeg ikke kan tænke tilbage på uden med en vis smertelig længsel, som om hjemveen imod sin natur kunne kalde og lokke til fremmede kyster. Var det disse forunderligt stille og dybe indsøer, kransede som hos os af rør og elle, der lokkede beslægtede minder frem i mit bryst? Var det Aabyes jævne lune og gode humør, var det Verners sværmeriske sange eller den gamles godmodige, sarkastiske væsen, der bevirkede, at disse dage står for mig, som om de var levede i hjemmet selv? Eller var det de begivenheder, som indtraf derude, de eventyr og hændelser, jeg endnu, som en sanddru historieskriver, har at berette? – Jeg ved det ikke, og bryder mig heller ikke om at vide det, jeg ved kun, at det var en mageløs sommer!

Højt oppe, hvor de brune, forvitrede tufklipper, beklædte med deres fine, mangefarvede lav og det for vinden som lokker bølgende venushår, spejler sig i den lille, maleriske Nemisø, der nu ligger så fredeligt, at kun naturforskeren i den ser det udslukte og vandfyldte krater, havde vor gamle fører lejet en bolig, som for mig var bedre end hvilket som helst kongeslot i

verden. Fra mine vinduer havde jeg, så snart morgensolen brød frem, en udsigt, lig den, ørnen må have, når den har bygget sin rede på fjeldets højeste tinde. Fra det flade tag overskuede jeg på den ene side søen og skovene ved Nemi, på den anden Ariccia og Albano. Længere ude havde jeg den vidtstrakte, af valmuer rødmende Campagne. Bag denne glimtede i horisonten det blinkende middelhav, og under mine fødder lå det fredelige Genzano, endnu indhyllet i morgenens tåge, endnu begravet i søvnens arme, med undtagelse af en eller anden hyrde, som fløjtende drog ud for at tage fat på sit tidlige dagværk.

Det var netop sådan en klar, dugfrisk morgen, at jeg ad den lille hønsestige var kravlet op til husets loggia, hvis tag en enkelt vinranke, der som et ankertov snoede sig op fra den mørke gård, forsynede med kølighed og skygge. Jeg havde netop fået min cigar tændt og sad i tavs beundring af den dejlige morgenstund, da jeg hørte Aabye pustende og stønnende arbejde sig frem ad den snævre trappe for pludseligt at dukke op gennem loggiaens gulv som en ånd fra underverdenen. Dette kunne nu synes i og for sig ikke at være videre mærkværdigt, men for mig, der under mit ophold havde haft rig lejlighed til at studere min kontubernals vaner og tilbøjeligheder, var det et fænomen, en begivenhed, der fik mig til at tabe cigaren og fuld af forbavselse stirre på den anden opgående sol.

"Død og pine, hvor her er smukt!" udbrød Aabye efter at have tørret sit runde, godmodige ansigt med sit lommetørklæde. "Det er en ganske ejendommelig belysning, hvori alt ligger! Sådan har jeg aldrig set egnen før."

"*Tidlig morgenstund ved Genzano. Solopgang. Hyrderne driver deres får til Campagnen*. Sådan ville der stå i kataloget, dersom vi var i april og så det på Charlottenborg. Jeg har en anelse om, højstærede, at De kun kender morgenbelysning sammesteds fra. De synes ikke at hylde princippet: "Morgenstund har guld i mund"."

"Jo," svarede Aabye leende, "jeg hylder det i princippet, men ikke i praksis. Der har den bly i enden, og det er altid det, der forhindrer mig i at komme op."

"Hvilke tegn og underlige gerninger er der da sket i dag," spurgte jeg, "siden jeg får et så uventet og smigrende besøg i min stille loggia?"

"Tillader De?" spurgte Aabye, idet han tog sæde på en af stråstolene og lånte min cigar for at tænde. "Tak! Ser De, der er hændt noget ganske mærkværdigt, noget, der står i forbindelse med hele den lange historie om sarkofagen, som jeg, oprigtig talt, troede var løgn fra ende til anden."

"Nu, og det er?"

"Ja, tænk dem blot," sagde Aabye. "Ham fyrsten, – hvad fanden er det nu han hedder – Pasini eller Paganini – nok er det, han er myrdet allerede for tre uger siden."

"Myrdet! Hvoraf ved De det? – Hvem har fortalt det?"

"Ja, hør nu blot," sagde Aabye og rykkede sin stol nærmere hen til mig. "De husker jo nok den formiddag, da vi var sammen i osteriet ved Ponte Molle? Den dag, da hele den historie skete med bøflerne, som ikke kunne trække marmorblokken. Husker De, at denne fyrst – så for pokker, nu kan jeg igen ikke huske, hvad han hedder – husker De ikke, at han allernådigst behagede at piske en hyrde, som lå bagbundet på vejen?"

"Jo vist," svarede jeg; "men hvad kommer det sagen ved?"

"Jo, i allerhøjeste grad," råbte Aabye, "for fyren, som blev transporteret til S. Michele, er kommet løs igen og har myrdet fyrsten i hans egen rejsevogn, ikke en halv mil uden for Roms porte, på Via Appia Nuova, uden for Trattoria Tavolata, hvor han holdt for at skifte forspand. Nitten dolkestød! – Hvad siger De dertil? – Det er forsvarligt arbejde."

"Og hyrden, hvad blev der af ham?" spurgte jeg.

"Han stak af, naturligvis!" udråbte Aabye. "Det gør de jo altid i dette forbandede land, hvor der hverken er lov eller ret. Nitten dolkestik, og deraf syv i halsen. Jeg forstår ikke, hvordan han har fået tid til at støde så mange gange, så lidt som jeg ser nogen grund dertil."

"Jeg har set en englænder, som blev myrdet en vinteraften inde i Rom i Viccolo del S. Guiseppe. Han havde fået seks og tredive. Det er ene for "sikkerheds skyld", at de giver så mange."

"Fy for fanden!" sagde Aabye med en grimasse, "det må være ækelt at være læge i Rom. Det sagde jeg også til Léon de Ville, som lige i dette øjeblik bragte os efterretningen. Det er første gang at vi ser ham herude, skønt det nu er over seks uger siden, at vi traf aftale med ham. Husker De den aften på Piazza del Popolo? Var Léon de Ville ikke så nobel en karakter, kunne man fristes til at tro, at han havde underkøbt banditten."

"Det behøves ikke," svarede jeg. "Selv den simpleste romer glemmer ikke at hævne en fornærmelse, især når den er så grov og modtaget i så mange menneskers påsyn. Nu er fyrstinde Pisani altså fri. Jeg nægter ikke, at jeg nok havde lyst til at lære hende nærmere at kende. Efter hvad Léon de Ville fortalte, må

hun være en mærkelig karakter. Nu kan jeg forstå, at vi slet intet har set til ham i al den tid, vi har ligget herude."

"Léon de Ville har ikke i nogen synderlig grad opfyldt sit løfte om at indføre os på villaen," bemærkede Aabye, idet han slog asken af sin cigar. "Jeg må, oprigtig talt, tilstå, at jeg heller ikke beklager mig derover. Det romerske selskabsliv er ligesom deres haver. Alt er snirklet, opstillet og lavet. Jeg har rigtignok kun en gang prøvet en sådan aften i Rom, men Gud fri og bevare mig for at opleve den på ny! Vi fik hverken vådt eller tørt, men levede den hele aften af italiensk passiar og ussel musik. Så priser jeg dog vore danske aftener, skønt de somme tider kan være drøje nok."

"Men hvem indestår Dem for," spurgte jeg, "at fyrstinde Pisani virkelig er italienerinde? Efter hvad Léon de Ville fortalte om hende og den unge pige, må hun enten være fra Holland eller Danmark, og måske snarest fra det sidste."

"Ja, det kan gerne være," sagde Aabye ligegyldig, "men jeg betakker mig alligevel for disse italieniserede danske, navnlig når de bærer fyrstetitel. Alene dette ord principessa får jeg bestandig galt i halsen, hver gang jeg skal udtale det – og de bruger det jo ved hvert andet ord."

"De kan godt spare Dem den ulejlighed," svarede jeg. "Titlen har jo intet at betyde. Den betegner næppe så meget som baronesse hos os. Desuden er jeg vis på, at hun aldeles ikke bryder sig om denne titel. Hun er for fri en ånd til at ville bekymre sig om en påhængt etikette, der langt snarere forringer hendes værd end fremhæver den. Hun er en af disse dybere karakterer, der ligesom søen her villigt modtager alle

skønhedens indtryk og stråler dem tilbage, med undtagelse af dem, som den gemmer i sit dyb. Hun er – –"

"Hillemænd," afbrød Aabye mig, "hvor De tager på veje! Man skulle næsten tro, at De havde i sinde at sætte Dem på den ledige trone, og at De blot ønsker at komme til villaen for at få lejlighed til at anlægge de første løbegrave. De omtaler hende jo med en varme og interesse og maler fantasibilleder, som havde De længe kun haft hende i Deres tanker. Tag Dem i agt! – Den italienske luft er farlig."

"Måske," svarede jeg, "men ikke for mig. Derimod vistnok for Deres ven, Henrik Verner. Har De ikke lagt mærke til, at han er meget forandret, siden vi kom herud? Har De ikke tit ligesom jeg mærket, at han er urolig, adspredt, higende snart efter et, snart efter et andet, kort sagt – at han er en ganske anden end den muntre, glade ungersvend, han var i Rom?"

Aabye så alvorlig på mig og sagde:

"Det kan De ikke regne efter. De kender ikke Verner så godt som jeg. Han har nu sådan ganske sin egen måde at tage tingene på. Hvad vi andre går og gnaver over, snart på en tid af dagen, snart på en anden, det samler han til en hovedsum, og har da "de mørke dage", som han kalder dem. Måske har han haft nogle af disse herude, skønt jeg ikke har mærket det."

"Nej, og hvorfor ikke?" spurgte jeg. "Fordi De har slentret om med den gamle, snart i skovene, snart i Campagnen, og ladet mig passe mine skriverier, og Verner sig selv. Se, derfor har De ikke mærket noget."

"Og hvad har De da mærket?" spurgte Aabye lidt urolig. "Der er da intet i vejen med Henrik. Han er da ikke syg?"

"Jo," svarede jeg, "men hjertesyg, så vidt jeg kan mærke. Det er, som om der tyngede noget på hans sind, han ikke kan blive fri for. Forleden aften kom det til et sammenstød mellem ham og mig, som jeg ikke kan forklare, og som fra min side var ganske ufrivilligt."

"Så," spurgte Aabye opmærksomt, "hvad var da det? Fortæl mig det, jeg beder Dem. De ved, hvor megen pris jeg sætter på Henrik, og jeg frygter for, at der måske igen er nogle af de gamle historier i vejen."

"Oprigtigt talt," svarede jeg, "forstår jeg mig ikke ret på Verner. Det forekommer mig, at der ligesom hviler et tryk på ham, som om der havde været en begivenhed i hans tidligere liv, der endnu kastede en mørk skygge ind i hans sjæl. Trods al hans frejdighed er han dog tit sørgmodig, ja næsten indesluttet, og den lille begivenhed, der hændte i forgårs, tyder, trods dens ubetydelighed, på, at han går med et sår, der endnu ikke er fuldstændigt lægt."

"Hvad var det da?" spurgte Aabye ivrigt.

"Å, i grunden den ubetydeligste sag af verden. De ved, at jeg i Rom straks sluttede mig stærkt både til Verner og Dem, og at vort forhold snart antog en fortrolig karakter. Jeg har aldrig benyttet dette til at trænge mig ind i nogen af hans hemmeligheder, men stedse behandlet ham på den samme frie og utvungne måde, hvorpå han optrådte mod mig. De vil derfor kunne dømme om min forbavselse, da jeg i forgårs aftes fik et svar af ham, der kom ligesom et lyn fra en skyfri himmel. Jeg vandrede langs den lille sti ved Albanersøen og så ham komme noget foran mig ad den klippevej, der fører ned fra villa Pisani. Jeg indhentede ham og spurgte, hvor han agtede sig hen.

"Ud i skoven," svarede han kort og uden at se på mig.

"Det træffer sig heldigt," vedblev jeg, "så kan vi jo følges ad."

Han vendte sig halvt om og svarede med et udtryk, som om jeg havde været den mest påtrængende tigger: "Gå De Deres egne veje! Jeg følges ikke med nogen!" Mens jeg endnu stod ganske forbavset over dette svar, som jeg så lidt havde ventet, var han forsvundet bag en ombøjning af klippestien, og jeg lod ham da vandre alene."

"Hm," sagde Aabye, "så galt har det dog aldrig været. Han må have haft en strid med en eller anden, måske med den unge, franske officer, med Léon de Ville."

"Det er næppe rimeligt," svarede jeg. "I al den tid, vi har været herude, har Léon de Ville kun enkelte gange været på villaen på grund af manøvren i Roms omegn."

"Ja, først i dag," svarede Aabye, "har han fået en længere permission til at blive herude i nogen tid, inden han tager sin endelige afsked for at gå til Normandiet med sin forlovede. Det fortalte han mig for lidt siden, da han holdt herudenfor. Desuden er der jo aldeles ingen grund for Verner til at komme i noget fjendtligt forhold til en mand, som han selv har revet fra døden, og som altid har behandlet ham med den mest udsøgte artighed, for ikke at sige galanteri."

"Han har dog ikke opfyldt sit løfte om at skaffe os invitation til villaen," bemærkede jeg.

"Kære ven!" råbte Aabye leende. "Husk på, at Léon de Ville er forlovet, hvilket vil sige det samme som at han er blevet distræt. At han er blevet forlovet med en meget smuk og munter pige, hvilket er det samme som at blive jaloux. Det kan hverken Verner eller De regne ham til last."

"Har De da slet ikke lagt mærke til," spurgte jeg, "at den betydelige forandring, der er foregået med Verner, daterede sig fra den aften, da Léon de Ville på Piazza del Popolo fortalte sit uhyggelige eventyr? Lagde De ikke mærke til, at han under denne lille fortælling sad ligesom i en feberagtig spænding, at han snart blev rød, snart bleg, og havde stor møje med at tvinge sig så meget, at han kunne sige Léon de Ville de få ord efter fortællingen? Husker De ikke, at han den aften pludselig forlod os i Palombella under et løst påskud, og lod os alene med den unge franskmand? Husker De endvidere, at han om aftenen var som rasende efter at komme til Albano og næppe ville unde vor gamle fører de to dage til at arrangere sig i, mens han tidligere aldeles ingen lyst havde haft til at besøge Albanerbjergene, men derimod med djævlens vold og magt ville ud i Sabinerne? Læg nu hertil, at han i reglen er tre timer oppe om morgenen før Dem, at han, straks efter at have taget sin frokost, styrter af sted ud i skoven eller i bjergene, at han er umeddelsom, mørk og indesluttet, eller pludselig knalder løs med en eksplosion som en vulkan – så vil De dog vistnok give mig ret i, at han er forandret, at noget må være årsag til denne forandring, og at denne årsag, så vidt jeg kan skønne, er feminini generis, eller – hvilket igen er det samme – at han har fået friersko med i kufferten, da han rejste fra Danmark."

"Hvor vil De hen!" råbte Aaby leende. "Her er jo, Gud hjælpe mig, ikke så meget at fri til som en Maren Amme. Han besøger jo ikke en eneste af de fremmede familier, som bor herude i sommer, og han er da ikke så gal, at han vil give englænderens rolle i "Tonietta"."

"Ja, hvem ved?"' Spurgte jeg smilende. "Vel er Albano ikke så rig på skønheder, som den i almindelighed har ord for, men der findes dog adskillige kønne evadøtre herude, og Verner –"

"Nej, nej," råbte Aabye. "Nu går De også alt for vidt i Deres sindrige kombinationer og bygger Deres slutningers pyramide op til en sådan højde, at jeg næsten svimler derved. – Nej, desværre," vedblev han med en alvorlig mine, "der er ganske andre ting i vejen, og – De må ikke tage det ilde op – De er aldeles på vildspor. Kendte De Verner så godt som jeg, ville De næppe tage sagen så let, som De gør. Han har langt dybere vand at svømme i, end De måske aner, og lokkes ikke af den første den bedste sølvfisk, der glimrer i overfladen."

"De har vist ikke glemt," sagde jeg, "hin sørgelige aften på Piazza del Popolo, da vi alle var forsamlet og næppe ventede at se ham mere. Kan De huske, at De den aften lovede at fortælle mig noget om hans tidligere liv. De udtalte Dem på en måde, som gav mig interesse for den unge mand, en interesse, som ikke har tabt sig derved, at jeg senere har lært ham personlig at kende."

Aabye betragtede mig med et opmærksomt blik, som om han først ville udforske, hvad jeg egentlig førte i mit skjold, og svarede derpå:

"Sig mig, er dette spøg eller alvor?"

"Hvor kan De spørge sådan!" udbrød jeg forundret.

"Undskyld mig," sagde Aabye alvorlig. "Det forekommer mig, at vi to ikke ganske har rede på hinanden, hvad dette punkt angår, og jeg må til gengæld gøre Dem et andet spørgsmål. Husker De, at De en aften oplæste et manuskript, som skulle være forfattet af en, som De kaldte Holmgreen? Husker De

endvidere, at jeg den aften tilfældig var fraværende, og at De senere på min anmodning lånte mig manuskriptet til gennemlæsning? Er det nu Holmgreen, der har forfattet dette manuskript, eller er det Dem?"

"Ingen af os," svarede jeg. "Jeg var nødt til at holde forfatterens navn skjult og greb derfor i flæng det første det bedste navn, som faldt mig ind."

"Vil De da," spurgte Aabye, "tilstå forfatterens navn, dersom jeg gætter det rigtigt første gang, så skal jeg til gengæld fortælle Dem noget mere?"

Jeg nikkede bejaende. Aabye lagde sig tilbage i stolen, pustede med stor værdighed en tyk røgsky fra sig og sagde ikke uden en vis emfasis:

"Den, der har skrevet Henry Vernons historie, hedder Frederik From, så sandt som jeg hedder Poul Aabye."

"Hvordan ved De det?" spurgte jeg overrasket.

"På den simpleste måde af verden," svarede Aabye. "Forfatteren har, måske af magelighedshensyn, måske fordi han ikke havde i sinde at lade manuskriptet trykke, ikke engang forandret sit eget navn, mens han dog har maskeret de andres, og jeg har derfor kendt to af personerne i dette drama så godt, at gætningen aldrig kunne falde mig vanskelig. Nu spørger jeg Dem, hvor mange og hvilke har De kendt?"

"Ikke en eneste," svarede jeg, "alene med undtagelse af Frederik From. Jeg ved vel, at han i tidligere år levede meget med den person, som han har skildret under navn af Henry Vernon, men netop på den tid gjorde jeg min første udenlandsrejse, og ved min hjemkomst stod From i begreb med at forlade Danmark på længere tid. Uagtet vi er

skolekammerater og levede den første studentertid meget kordialt sammen, har jeg dog ikke set ham i de sidste år, og det manuskript, som han tilsendte mig, berører begivenheder, der netop falder i denne periode."

"Ja," svarede Aabye, "og begivenheder, der ikke må trykkes, uden at en vis person giver sit minde dertil."

"Brandt?" spurgte jeg tvivlende.

"Nej," svarede Aabye, "han er død for flere år siden og har desuden sat sig selv så offentlig et minde, at det ikke kan skjules. Nej, jeg tænker på hovedpersonen, på Henry Vernon."

"Det er da ikke Henrik Verner!" råbte jeg, idet jeg sprang op. "Det er da vel ikke hans virkelige liv, som Frederik From har skildret?"

"Ja og nej," svarede Aabye, "ganske som De vil tage det. Ingen digter griber sine karakterer lige ud af luften, og motiverne i ethvert digterisk arbejde har altid en skjult tråd, der er slynget om virkeligheden som vindsel. Vi kan jo antage, at Verner virkelig har været et bytte for disse sjælelige kampe, for disse skæbnens omskiftelser, og jeg vil da spørge Dem, om det er så forunderligt, hvis der i hans sjæl er blevet en sort plet tilbage, som, hvor lille den end er, dog er stor nok til at formørke hans liv, selv når lykkens sol skinner allerklarest."

"De har altså ikke kendt Verner i den periode, som From har skildret?" spurgte jeg.

"Nej," svarede Aabye og rystede sørgmodig på hovedet, "jeg traf ham, da de onde dage kom. Har From set ham i hans lyse periode, så har jeg kendt ham i hans mørke, og der kunne godt skrives en ny roman derom, dersom jeg havde de samme evner som From, og dersom tiden ikke holdt mere af de lyse billeder

end af de mørke. Måske er det Froms hensigt at gøre dette. Manuskriptet er jo ufuldendt, og hvad jeg har set, kunne godt tjene som pendant til den lyse side af maleriet. Dog tror jeg næppe, at Verner ville tillade det, for den kamp, som han har stridt, den nød, de lidelser og de savn, som han har tålt, holder vistnok kun meget få af at læse, og han mindst af alle at se på papiret."

"Hvordan gjorde De Verners bekendtskab?" spurgte jeg frittende. "Fortæl mig noget derom! Nu er det Dem, som skal indfri Deres løfte."

Aabye ville svare, da vi i det samme hørte trappen, som førte op til loggiaen, knage under tunge trin, der havde til følge, at først en grå, spidspuldet filthat viste sig i åbningen. Derpå fulgte et par godmodige, joviale øjne, et smilende ansigt og et mægtigt, stålgråt skæg, indtil den gamle i hele sin imponerende skikkelse stod for os med en lille billet i hånden.

"Det er en rar hønserede, De har fået lavet sammen heroppe," sagde han pustende. "Her løber jeg hele huset omkring for at meddele den nyeste nyhed, og så sidder de unge hanekyllinger heroppe, uden at give et eneste gal fra sig ved solopgang. Hvor er Verner?"

"Ude!" svarede Aabye, mens jeg greb billetten, som den gamle havde lagt på loggiaens rand, og som morgenvinden truede med at bortføre.

"Holdt, stop!" råbte den gamle og snappede billetten fra mig. "Er det en måde at behandle en højadelig invitation på? De aner vist næppe, at det er en virkelig prinsesse, der har forfattet denne øjenfordærvelse, som jeg holder i hånden."

"En invitation!" råbte jeg. "Tænkte jeg ikke nok, at Léon de Ville fik sat sin plan igennem? Det bliver morsomt."

"Ja, ganske som man tager det," sagde den gamle tørt. "Holder De meget af at gnide Deres ryg mod et konsolspejl, eller at studere mønstret i Deres hattefoer en hel aften igennem, så for mig gerne. Jeg er aldrig misundelig. Hvad mig angår, spiser jeg hellere min salat i Buffalo, end jeg knækker krakmandler med grever og baroner, og bliver grint ud af et par skrammererede lakajer, som tror, at jeg har glemt at barbere mig."

"De går altså ikke med?" spurgte Aabye.

"Forbandet nødigt," svarede den gamle, "og vil nogen sælge mig et påskud, køber jeg det straks. Jeg har nu ikke været i selskab i tredive år og har derfor glemt, hvordan en sort kjole ser ud."

"Det er for resten mærkeligt, at fyrstinden inviterer så kort efter sin gemals død," bemærkede jeg. "Det er ikke efter italiensk skik. De må endelig gå med. Jeg længes efter at komme ind i en italiensk familie og se et rigtigt italiensk selskab."

"Velbekomme!" sagde den gamle. "Jævn kedsommelighed og conversazione fra syv til ni. To vindruer, tre figener og en krakmandel til en sur orangiata fra ni til halv ti, og vanvittig kedsommelighed til klavermusik fra halv ti til elleve – det er programmet, og det er jo meget lovende."

Jeg lo og snakkede så længe for den gamle, at hans stærke aversion mod fint selskab blev neddæmpet så vidt, at han lovede at blive den første time, men videre kunne vi heller ikke drive ham. Aabye fo'r af sted for at få fat på Verner og meddele ham

den glædelige nyhed, mens jeg gik ned med den gamle i hans improviserede studie for at se en buste af den skælmske Giulietta, barberens datter, der boede lige over for os, og som hver morgen koketterede med os, når hun flettede sit dejlige, sorte hår.

Da vi senere hen på formiddagen samledes til det fælles måltid, var Verner endnu ikke kommet. Efter vor gamle værtindes meget vidtløftige forklaring var han om morgenen først set på broen, der forbinder Arriccia med Albano, og senere på vejen ned imod Nemi, hvor hendes søn havde truffet ham. Rimeligvis måtte han nu være på vandring hjemad, og da vi havde endt vort måltid, besluttede vi at gå ham i møde, for at meddele ham den lille begivenhed, som i dag afbrød vort idylliske, men på forandringer temmelig fattige liv. Ved ombøjningen til den lille sti, der fra den brede hovedlandevej fører ned imod søen til venstre, skiltes vi, således at den gamle fulgte stien, der i dybden slynger sig langs med søens rand, mens Aabye og jeg gik ad den bredere vej, som løber højere oppe, og på hvilken Verner måske kunne være slået ind, dersom han ville følge denne vej til Genzano. Mens vi således vandrede sammen, faldt talen atter på Verners tidligere liv, og Aabye meddelte mig følgende:

"De vil rimeligvis fra den lille historie, som jeg fortalte den første aften på Piazza del Popolo, erindre, at jeg i 1853 ved koleraens udbrud var blevet ansat som koleralæge ved Almindelig Hospital, nogen tid efter at jeg var blevet kandidat. Mens jeg studerede medicin, havde jeg af og til lejlighed til at træffe sammen med Henry Vernon – det var dengang hans virkelige navn – især i studenterforeningen og på de

fysiologiske forelæsninger, som han da hørte, skønt de strengt taget lå uden for hans egentlige studier. Allerede dengang tiltalte han mig i en overordentlig høj grad, for foruden at være livlig og opvakt, havde han mange, måske for mange interesser, der dog alle stod i åndens og ideens tjeneste. Hvad der derimod mindre behagede mig, var en vis jagen efter forfængelig opsigt, en tilbøjelighed, som han let kunne tilfredsstille, da i denne periode alle rigdommens midler stod til hans rådighed. Lidt efter lidt syntes imidlertid de ideelle interesser at svækkes, og hans besøg i studenterverdenen og på forelæsningerne blev bestandigt sjældnere. Den omgang, som vi havde haft med hinanden, men som aldrig havde været af nogen synderlig betydning, hørte endelig ganske op, da han sluttede sig til en kreds af mennesker, med hvilke jeg i ingen retning kunne harmonere, mindst med løjtnant Brandt, om hvem De vistnok vil have fået en klar forestilling gennem Froms manuskript. Der gik i den tid mange rygter i København både om Henry Vernons kolossale rigdom og om de mange dumme streger, som Brandt forledede ham til. Ond eller fordærvet har Vernon aldrig nogen sinde været, men derimod letsindig, og denne egenskab benyttede Brandt sig af med megen snildhed, idet han satte den i forbindelse med hans forfængelighed og vankelmodighed. Dette hans vankelmod, der jo i øvrigt er så almindeligt hos unge mennesker, og som så ofte rettes med årene, fremtrådte imidlertid hos Vernon med en sådan styrke, at det tit forekom mig, at han ligesom var splittet i to naturer, der ikke formåede harmonisk at smelte sammen i hinanden. På den ene side havde han megen fantasi og følelse, der tit drev ham over i sværmeriske drømme og syslen med digteriske arbejder, hvortil

han besad både smag og et vist talent. På den anden side havde han en kritisk skepticisme, der i forbindelse med en virksom ransagelsens ånd drev ham over til studiet af naturvidenskaben, hvilket han betragtede som vor tids kommende Messias, under hvis banner det næsten var mere end hæder at kæmpe. Disse to naturer, der, hvor gode de hver for sig kunne være, dog ligesom fjendtlige magter stod sønderrivende imod hinanden, frembragte en spaltning i hans stræben, som han da søgte at udfylde med det sletteste materiale, der kunne findes; de dårlige glæder og overfladiske fornøjelser, hvorpå København er så rig. Hvor ofte har jeg ikke set ham midt under løsningen af et eller andet videnskabeligt problem, der hyppigt havde beskæftiget ham i måneder, pludseligt at kaste dette til side for at overvinde de vanskeligheder, som et eller andet digterisk emne frembød, og som han nu troede sig i stand til at besejre. Når da kræfterne eller lysten også her svigtede ham, kastede han det mismodigt over bord og anså da den åndelige slaphed og træthed, der var opstået ved disse to forskelligartede strømningers brydning, for mangel på virkelig dygtighed og begavelse. Under disse anfald, som næsten periodisk vendte tilbage, var det, at Brandt og de andre kunne tumle med ham, omtrent som de ville. Det anker, der ene kunne give ham noget hold og bringe ham til at svaje op imod strømmen, hvormed han ellers drev af, syntes det ikke at være muligt for ham at finde, for hver gang han nærmede sig en kvinde – og jeg ved, at han navnlig i en vis periode stærkt sværmede for en – trådte hans kritik og skepticisme så meget i forgrunden, at det altid berøvede ham evnen til at beherske situationen og gribe i rette tid det forbiflyvende øjeblik. Den

hemmelighed, der knyttede sig til hans fødsel, og som jeg dengang ikke kendte, bidrog også meget hertil. Ofte har jeg tænkt, at hans fader og moder måtte være meget uensartede naturer, dersom man turde dømme fra de brydninger, der herskede hos Henry, og som trods hans rigdom og store begavelse dog gjorde ham til et ulykkeligt menneske.

Da var det, at den sørgelige duel indtraf, som jeg allerede har meddelt Dem i min lille fortælling, og som snart, ligesom en løbeild, med de utroligste forvanskninger fo'r rundt i København. Duellen gjorde under de daværende forhold ikke så megen opsigt, som den under andre omstændigheder ville have gjort, men dog var de gisninger, som folk anstillede med hensyn til dens motiver, urigtige nok. Nogle påstod, at Brandt, der pludseligt var kommet til penge, havde bedraget Vernon for en del af hans formue. Andre, at Brandt havde berøvet Henry en ung pige, som han elskede, og som netop skulle være den samme patient, som jeg den aften besøgte på Christianshavn. Det virkelige motiv, som jeg først langt senere erfarede, var imidlertid det, som De selv kender fra Froms manuskript. Hvad det barn angår, som blev fundet ved Lauras lig, da var det ikke Henrys, men Brandts. Det var Brandt, der fra begyndelsen af havde forført Laura og senere havde benyttet Henry som det gyldne skærmbræt, bag hvilket han i al tryghed kunne operere.

Alle de rygter, der i den tid cirkulerede, var imidlertid ikke synderligt skikkede til at stille Henry i noget videre gunstigt lys. Da jeg fra mit tidligere bekendtskab til ham kendte den stolthed og uafhængighedsfølelse, der altid havde besjælet ham, satte jeg fuld tiltro til en meddelelse, jeg fik om, at han sammen med From, der havde plejet ham under hans sygdom, ville

forlade Danmark, – ja måske bosætte sig på Jamaica, hvor man påstod, at han havde slægt og forbindelser. Jeg fæstede så fuldstændig lid til dette rygte, at jeg lidt efter lidt, ligesom alle andre, tabte disse begivenheder af syne, og allerede betragtede Vernon og hvad der stod i forbindelse med koleratiden som uhyggelige minder fra en rædselsperiode, som jeg håbede aldrig mere at skulle opleve.

Imidlertid – efteråret gik hen, vinteren kom, og en kold, blæsende februaraften vandrede jeg efter sædvane hjem fra hospitalet gennem de snelagte gange i Kongens Have. Da jeg kom i den korte lindealle, som ved et gitter er afspærret fra den gårdsplads, som danner udgangen til volden, så jeg en skikkelse, der i høj grad tildrog sig min opmærksomhed. Det var en mand, høj af vækst, men med en forunderlig sammenfalden og vaklende holdning. Han var iført en dragt, der såvel ved sit snit som ved sit stof tilkendegav, at både den og dens besidder havde kendt lykkeligere dage.

Han var klædt i sort fra top til tå, men benklæderne var forneden iturevne og sammenrimpede med blækfarvet garn. Frakken, der hang løs og slubrende omkring ham, manglede over halvdelen af knapperne, og såvel hans støvler som hans hat syntes at rødme højt over den tilstand, hvori de befandt sig. Jeg antog, at det var en eller anden forfalden student, der nu fristede et kummerligt liv som oversætter eller litterat af laveste rang, og jeg greb i lommen for at give ham lidt, når jeg gik forbi. Næppe hørte han imidlertid lyden af mine trin på den knirkende sne, før han forstærkede sin gang, som om det blotte syn af et menneske ville være ham ubehageligt, og samtidig hermed drejede han hovedet noget til siden og sendte mig

under hatteskyggen, der var trykket ned i panden, et sky, skulende blik, som om han frygtede for at se en rykker i enhver forbigående. De vil kunne forstå min overraskelse, min skræk og forbavselse, da jeg i dette blege, sammenfaldne ansigt, i denne usle, næsten pjaltede skikkelse, der syntes at skælve i vinterkulden, troede at genkende den fordums rige og elegante Henry Vernon, ham der havde været så feteret, og til hvem så mange mødre havde knyttet lige så mange stille forhåbninger. Jeg blev stående som lamslået, men inden min forbavselse havde fået tid til at sætte sig, var han forsvundet gennem gitterlågen og ude i gården foran gartnerboligen.

"*Tempora mutantur et nos mutamur in illis* [Note 3)]," tænkte jeg uvilkårligt, idet jeg ilede efter ham, for muligt ved et nøjere eftersyn at blive sikker i min sag. Jeg opnåede dette gensyn, og dermed den fuldkomne forvisning om hans identitet og den dybe nød, hvori han måtte være sunket. Da jeg kom til gitterporten, så jeg ham stå uden for det lille træhus, hvor en gammel, tarvelig kagekone driver en ikke ufordelagtig handel med de soldater, ammer og børn, der nu, som en bitter satire på københavnernes tivolisk uddannede smag, er havens eneste besøgende. Uden for dette lille, gråmalede træhus stod Henry Vernon med den venstre hånd støttet imod disken, som om han næsten ikke mere kunne holde sig på benene, mens han med den højre famlede i lommen efter de få skillinger, som hans valne og forfrosne fingre havde stor møje med at hente op. Derpå talte han dem efter endnu en gang, førend han skød dem ind ad det lille glughul, bag hvilket kagekonen sad i læ for den skarpe, iskolde vind, der ubarmhjertig fo'r ind under hans iturevne, tyndslidte klæder. Et øjeblik efter modtog han et halvt

kommisbrød, der af en usynlig hånd blev stukket ud gennem den samme åbning. Han knappede sin frakke op og skjulte det omhyggeligt under den ene arm, mens han samtidig dermed, næsten som et barn, kastede et længselsfuldt blik på de tvebakker, kager og andre herligheder, som lå udbredte for ham. Da han havde knappet frakken, vendte han sig om og gik langsomt hen imod porten, men i samme øjeblik kom kagekonens runkne ansigt til syne uden for gluggen, og med skingrende stemme hørte jeg hende råbe: "Hør De der! Der mangler en halv skilling." Jeg trak mig noget tilbage hen imod skilderhuset, og så ham langsomt, med sænket hoved, vende tilbage for at gøre regnskabet om igen. På ny famlede hans usikre hånd rundt i alle lommer. Derpå knappede han frakken op og ville give brødet tilbage. Da så jeg igen kagekonens ansigt komme til syne som et uhyre hoved ud af mester Jakels proscenium, derpå fulgte en hånd med en afværgende bevægelse, og en anden med to kommenskringler som tegn på fred og god forståelse. Han betænkte sig et øjeblik, så tog han dem og stak dem i baglommerne på frakken, gemte brødet på ny og forsvandt ud ad porten. I et nu var jeg henne hos konen, og et par ord fra hendes side bragte opløsning på gåden.

"Han var en fattig student, der nok havde sit læs med at komme frem i verden, skønt han så ud til at være kommet af pæne folk. Nu købte han hver middag det kommisbrød, som soldaterne solgte, når det var blevet så tørt, at de ikke længere skøttede om det."

Jeg ilede ud, kastede et langt blik til begge sider af den udstrakte Voldgade, men kunne ikke øjne ham nogetsteds. Han måtte altså være oppe på volden, og da jeg kom derop, så jeg

ham gå til venstre en hundrede alen foran mig. Jeg holdt denne afstand, dog således, at jeg ikke noget øjeblik tabte ham af syne. På denne måde fortsatte vi vejen, indtil vi kom til Langebro. Her så jeg ham stå stille, lægge brødet og varme sig, ved som droskekuskene at slå armene over hinanden. Derpå trak han den ene af kommenskringlerne op og gav sig til at spise den, mens han vandrede over broen. Vinden, som inde i byen havde været temmelig stærk, var her så voldsom og bidende, at den tvang mig til at trykke hatten fastere ned i panden og smøge kraven op over ørerne. Jeg så ham gå foran mig, støttende sig til rækværket og begærlig spisende på den kommenskringle, han bar i hånden. Midt på broen kom et stærkt vindstød, der rev hatten af hans hoved, og i et nu førte den bort med den skummende strøm. Han gjorde en ufrivillig bevægelse med armene for at gribe efter den. Derved løsnedes frakken, brødet faldt ud, tørnede mod rækværket og forsvandt i samme øjeblik i vandet. Han så et øjeblik efter det med et underligt sløvt blik, derpå vandrede han langsomt videre, bestandigt støttende sig til rækværket, og uden engang at tilknappe sin tynde frakke, der flagrede for vinden.

Under hans langsomme gang langs med den øde reberbane gik jeg ham flere gange forbi og fik derved den fuldstændige overbevisning, at det var den tidligere rige, muntre og livsglade Henry Vernon, som jeg havde for mig. Jeg var uvis om, hvad jeg skulle gøre; for de gange, jeg strøg ham forbi, havde både hans ansigt og blik haft et udtryk, som fyldte mig med medlidenhed, mens det dog på den anden side tilkendegav, at han ønskede at vandre ukendt og alene. Jeg besluttede da at lade ham vinde et lille forspring, derpå indhente ham på ny og følge ham op i det

hus, hvor han måtte gå ind, for der at tilbyde ham den hjælp, som jeg formåede. Han drejede om ad Overgaden oven Vandet og slog ind i en gade til højre, hvor mørket var så tæt, at jeg ganske havde tabt ham af syne, da jeg et par sekunder senere nåede hjørnet. Jeg ilede frem ad den smalle, svagt belyste og slet brolagte gade, der kun syntes at indeholde de usle fattigboliger, som jeg kendte så vel fra koleraperioden, og øjnede hen imod enden af den en skikkelse, der langsomt sneg sig ind ad en gadedør, som førte op i et særdeles højt, smalt og mørkt hus. Det kunne næppe være nogen anden end ham, da gaden, på enkelte børn nær, var ganske mennesketom, og jeg ilede derfor rask til for om muligt endnu at kunne nå ham på trappen. Lige som jeg standsede foran huset, der lå så skummelt i det døsige lygteskær, slog pludselig et genkendelsens lyn ned i mig. Det var det samme hus, som koleraen havde ryddet sommeren forud, som havde været vidne til den rædselsscene, jeg alt har fortalt Dem, og hvis usle og elendige tilstand jeg kendte så godt. Uvilkårlig veg jeg tilbage, grebet af en ængstelig gru. Det forekom mig mere end et spil af skæbnen, at den unge, rige og af sin rigdom overmodige Henry Vernon skulle ende i "Tordenskyen" – netop det samme sted, hvor den letsindige, ulykkelige Laura havde tilbragt sine sidste, skrækkelige timer. Det var for mig ikke tilfældighedens spil, ikke et sammentræf af omstændigheder – det var den hævnende Nemesis, der åbenbarede sig.

Jeg gik op i den elendige beværtning, der så stolt bar skiltet "Billard og Kafé", og gennem den tykke atmosfære af osende lamper, brændevin og øl opdagede jeg et enkelt menneske, der sad på hug foran kakkelovnen og hurtigt rejste sig ved min

indtrædelse. Det var værten selv, men han syntes ikke at have ret megen søgning, for han blev synligt overrasket, da jeg satte mig ned og forlangte en kop kaffe. Under de bestræbelser, som jeg gjorde for i det mindste at nedsvælge noget af den afskyelige mikstur, som han bragte mig, førte jeg talen hen på sommeren og dens begivenheder. Han var den eneste, som var blevet tilovers af husets beboere, men han skyldte det kun den omstændighed, at han efter sin kones og tre børns pludselige sygdom og død var flygtet ud af de omgivelser, der havde dræbt de andre. Han havde da taget tjeneste som opvarter i Nyholtekro, men ved sin tilbagekomst havde han fundet huset lukket, beboerne uddøde, og ejendommen, hvis simple knejpe tidligere havde været et tilflugtssted for en stor del af Christianshavns arbejdere, var nu så berygtet, at han næppe kunne tjene det, hvormed han skulle betale sin husleje. Dette og meget andet fortalte han mig, idet han udbredte sig vidtløftigt derom. Om Henry Vernon kunne han derimod aldeles ingen oplysning give mig. Der boede ingen galante personer i ejendommen, og mindst nogen med "et så fint navn", som han udtrykte sig.

Den vinter var jeg blevet valgt ind i bestyrelsen af selskabet "Philadelphia", et selskab, hvis formål går ud på at understøtte fattige og værdige studenter ved bidrag, der indsamles hos deres af lykken mere begunstigede kammerater. Selskabet, hvis virksomhed foregår i al stilhed, modtager i reglen ansøgninger fra de trængende selv, og trangen afhjælpes da så vidt muligt, når man har overbevist sig om, at den virkeligt er til stede. Det traf sig, at et medlem den aften i bestyrelsesmødet meddelte nogle oplysninger, som han havde modtaget fra forskellige

kilder, angående en vis student Verner, der skulle leve i den yderste trang og under omstændigheder, som man næppe ville anse for mulige i København. Det blev fortalt, at han allerede om efteråret skulle være kommet til byen for at studere medicin, og at han i den første periode udelukkende havde levet af rugbrød og ansjoser, som han, efter hvad han havde meddelt nogle af sine kammerater, anså for den billigste og den i forhold til prisen mest nærende kost. Uagtet disse havde frarådet ham at leve på en måde, der ikke stod i noget forhold til den jernflid, han udviste, og de anstrengelser, han pålagde sig selv på hospitalet, havde han dog ikke villet følge deres råd, men hårdnakket afvist ethvert tilbud om hjælp, ligesom det heller ikke havde været dem muligt at få ham til at søge noget af de legater, der så rigeligt er til stede for trængende studerende. I løbet af et par måneder havde han underkastet sig den medicinske forberedelseseksamen med "præ ceteris" i alle fag, men kort derefter var han fuldstændig forsvundet fra hospitalet, hvor han havde været en daglig og virksom gæst. Uagtet han var særdeles afholdt af sine kammerater, havde han dog aldrig taget imod nogen understøttelse af dem, ja endog tilbagevist deres opfordringer om at besøge dem i hjemmet med en vedholdenhed, der havde skaffet ham adskillige uvenner. På den anden side havde han heller aldrig set nogen hos sig, ligesom han over hele sin eksistens kastede et så hemmelighedsfuldt slør, at hans kammerater ikke engang vidste, hvor eller hos hvem han opholdt sig. En af disse, der havde fattet oprigtig medlidenhed med ham på grund af hans stille, sørgmodige væsen og den ubøjelighed, hvormed han bar åbenlyse savn, havde anstillet en formelig undersøgelse i de

dage, da han var forsvundet, og havde fundet ham på en ussel kvist i et baghus på Christianshavn, hvor han, således påstodes det i det mindste, i de sidste tre uger havde opholdt livet ved rugbrød og mælk, i forbindelse med små kvantiteter opium, tre stoffer, der efter hans mening var tilstrækkelige og endnu billigere, end hvad han tidligere havde levet af.

Denne meddelelse, så løjerlig den end klang, var dog af en sådan natur, at den opfordrede til ufortøvet virksomhed, og da den ulykkelige efter meddelerens udsagn lå syg som en følge af den usle kost, han havde nydt, blev jeg som lægekyndigt medlem anmodet om at undersøge sagen.

Umiddelbart efter mødet vandrede jeg i den barske vinteraften atter ud på Christianshavn, hvor den omtalte Verner skulle bo i et for mig nærmere opgivet hus. Jeg havde ikke søgt ret længe, før jeg igen stod foran den høje, skumle og uhyggelige bygning i Dronningensgade. Min ven, den bortflygtede kaffeskænker, syntes at have gjort et sidste, fortvivlet forsøg på at slå sig op til sit tidligere renommé, for på døren fandt jeg skrevet med kridt: "Her gives kredit i tre uger, og pant tages for pengene". Selv stod han uden for døren i en sørgelig tilstand, som betydelig forhøjedes ved nydelsen af en af hans egne cigarer. Af ham fik jeg da at vide, at der nok boede "en fyr" af det navn, dersom jeg ville ulejlige mig op på den øverste kvist. Jeg frabad mig enhver assistance, for jeg kendte jo huset fra tidligere tider. Efter at være steget op ad de samme smalle og uhyggelige trapper, som nu om vinteren forekom mig både uslere, mørkere og mere smudsige end før, nåede jeg den såkaldte øverste kvist ved hjælp af den tidligere omtalte hønsestige, der endnu stod så uforandret, som om intet var

passeret. Et svagt: "Kom ind!" efterfulgte min banken på døren. Jeg tændte det lille lys, som jeg havde forsynet mig med, og trådte for anden gang ind i dette kammer, der havde været vidne til så megen nød og elendighed og fyldt mig med den dybeste rædsel. Jeg lyste mig frem og så en skikkelse, mager og sammenfalden, der hvilede på en bunke – en underlig blanding af halm, aviser og pjaltede klædningsstykker – en skikkelse, der med den ene hånd dækkede sine øjne, som om de i lang tid ikke havde set lys, mens den med den anden gjorde en afvisende bevægelse hen imod døren.

Jeg søgte et sted, hvor jeg kunne sætte lyset fra mig – der var bogstaveligt intet andet end den smalle vindueskarm. Hvert møbel, ja selv det simpleste bohave, syntes, slaget med rædsel over så megen nød og elendighed, at være flygtet bort for længe siden. Kakkelovnen stod rød og rusten i det ene hjørne af værelset, men dens iskolde jern var kun en bitter ironi på vinterens strenghed, og jeg kan huske, at jeg undrede mig over, at han ikke havde brændt eller solgt de seks til otte bøger, der stod opstillede i dens nærhed på det bare gulv langs væggen. Endnu havde jeg ikke fået lejlighed til at betragte den forfrosne, næsten mere end pjaltede skikkelse, som vedblev at holde hånden for ansigtet uden at rejse sig eller sige et ord. Jeg bøjede mig ned over ham og drog hans udtærede hånd lempelig bort – og her, hvor jeg midt i sommerens glødende hede havde stået ved Lauras dødsleje, her traf jeg midt i vinterens mørke og kulde sammen med ham, der havde haft så stor en indflydelse på hendes skæbne, og som nu syntes snart at måtte følge hende.

I begyndelsen lå han tavs, som om han havde fattet den ubøjelige beslutning ikke at tale et ord mere i denne verden. Derpå talte han, men på en måde, som om han ikke kendte mig, som om jeg var uberettiget til at trænge ind i det mørke fristed, han havde valgt sig. Først da jeg mildt og blødt mindede ham om gamle tider og besvor ham om ikke at opgive sig selv, først da styrtede en tårestrøm ud af hans matte øjne, og han fik nu de ord frem, som sorgen og bitterheden havde gjort til sten og lagt på hans hjerte. Da fortalte han mig alt – hvordan han var blevet skuffet af sin tilsyneladende stilling i livet, hvordan han havde svigtet sin kærligheds ideal, og til gengæld var blevet svigtet af hende. Hvor højt han havde elsket sin moder, og hvor dybt hans hjerte var blevet såret ved tanken om at måtte opgive hende, hvordan han havde kæmpet, savnet og lidt, og hvordan han nu kun ønskede én ting: At dø i ro, ukendt af verden.

De aner næppe, hvor dybt jeg blev rystet af dette korte, i afbrudte sætninger fremførte skriftemål, som, skønt det aldeles bar sandhedens præg, dog var så vidt forskelligt fra de tanker, jeg havde gjort mig om den forhenværende Henry Vernon og hans nuværende tilstand. Ham var det, som jeg om eftermiddagen havde truffet i Kongens Have, som konen havde givet brødet, det samme brød, som de grådige bølger opslugte, skønt det var erhvervet for den sidste skilling, han ejede. Jeg skal ikke skildre Dem al den møje, som jeg havde med at bringe ham fra det fortvivlede forsæt, at ende sine dage i den afkrog, han havde valgt sig. Heller ikke behøver jeg at meddele Dem, hvordan jeg lidt efter lidt helbredede ham.

Under mine idelige, næsten daglige besøg på "Almindelig Hospital", hvor jeg fik ham indlagt, da ardannelsen på det

modtagne sår endnu ikke var færdig, lærte jeg ham lidt efter lidt at kende som et menneske, der forenede en dyb følelse og rigt udviklet forstand med den største tålmodighed og udholdenhed. Kun havde han fået en tanke, der næsten var blevet fiks hos ham, den, at Nemesis var over ham, fordi han havde brudt med ideen, i hvis tjeneste han havde stået, og at denne nemesis atter og atter straffende ville vende tilbage, hvor meget han også stræbte at undgå den. Først da jeg ved alvorlige samtaler havde fået denne idé ryddet af vejen og vist ham, at livet i al sin rigdom endnu kunne ligge åbent for ham, først da begyndte den egentlige helbredelse, der til gengæld skred så meget raskere frem. Under sit ophold på hospitalet havde han fattet en hengivenhed for mig, der hurtigt gik over til et trofast venskab, hvorpå han aflagde rørende beviser. Hans lyst til lægekunsten forøgedes her i høj grad, og da jeg gennem "Philadelphia" kunne skaffe ham tilstrækkelig understøttelse, fortsatte han dette studium med en iver, der snart gjorde ham til en af de dygtigste blandt de yngre. Kun ét punkt står der tilbage fra hans tidligere tid, kun ét savn er der, som det ene står i tidens magt at læge – det er sorgen over tabet af den unge pige, som han elskede, og hvis kærlighed han, efter sin egen mening, forspildte, fordi han ikke havde kraft nok til hurtigt og gennemgribende at forandre et liv, der stred mod den sande kærligheds natur. Hvor hun er henne i verden, ved han ikke – muligt er hun død, men jeg er overbevist om, at han bærer hendes minde dybt i sit bryst, og at det er disse minder, dette smertelige tab, der sætter sig hos ham, når de mørke tanker kommer over ham, ligesom jeg antager, at det har været i et af

disse øjeblikke, at han har givet Dem det svar, som De meddelte mig."

Her standsede Aabye sin korte beretning og pegede ned mod søen, der pludselig viste sig foran os.

Lige under vore fødder, netop på det sted, hvor det lille væld, som man kalder Egerias Kilde, risler over sand og småstene for at nå søen, sad Verner, stirrende ud over den stille vandflade. Hans lyse dragt tegnede sig smukt mod det friske grønne, der omgav ham til begge sider, panamahatten havde han skudt bort fra sit rige, mørkebrune hår, og selv syntes han aldeles hensunket i betragtninger, som han dér sad, støttende sit hoved tankefuldt på sin hånd. Få skridt fra ham stod den gamle kunstner, betragtende ham stille, uden at Verner havde mærket hans komme. Ja, så dybt syntes begge at være hensunkne i deres egne betragtninger, at de fo'r op ligesom ved et elektrisk stød, da Aabye med et lydeligt "hallo!" og en munter latter tilkendegav vort komme. Verner trykkede mig i hånden og sagde et par undskyldende ord med hensyn til det korte svar, han havde givet mig. Aabye meddelte den nys ankomne invitation, som Verner til min store forbavselse øjeblikkeligt gik ind på, og den gamle, der således så sig forladt af sin sidste allierede, brummede et par ord, hvis mening var, at han aldrig havde troet, at vi var så jammerlige karle, at vi kunne glæde os til fruentimmer og tevand.

Lige som vi ville forlade søen, der her snævrer sig ind til en smallere vig, greb Verner sin hat, satte den på hovedet og sagde pludseligt til den gamle:

"Tror De, at man kan kaste en sten over søen her?"

Det gav ligesom et ryk i den gamle. Han stirrede stift på Verner og udbrød forbavset:

"Hvor pokker falder De på det?"

"Jo," svarede han, "det kommer af, at jeg har haft et lille eventyr her, eller måske rettere fået fortalt et eventyr. Jeg var tidlig i morges gået ud over Albano langs med søen og derfra til Nemi, hvor jeg uden for osteriet traf på vor værtindes søn. Han viste mig denne vig af søen og fortalte, at når man med et ønske kunne kaste en sten over søen, sådan at den klingrede mod klippevæggen hist ovre, så ville man få det opfyldt. Da jeg nåede derhen, var jeg blevet træt af varmen, og dette lille rislende væld, der sladrede så lystigt, og som jeg fik til at tumle sig endnu kådere ved at rulle et par sten i dets leje, indbød mig til hvile og forfriskning. Jo mere jeg lå og betragtede omgivelserne her, desto mere gik det op for mig, hvad måske ingen af Dem har anet, at dette sted egentlig ligner Furesøen."

"Ja, som en ko ligner en vejrmølle," bemærkede den gamle.

"Aldeles ikke," svarede Verner; "det er virkeligt mit alvor. De kender blot ikke Furesøen som jeg. Der er et sted på dens vestre bred, hvor stejle bakker falder ned mod søen med små kildeløb, ligesom her. Forgrunden dannes af rør og siv, og mellem de rullende strandsten skyder sig høje, krummede elle op, som med deres grene hænger langt ud over vandet, ganske ligesom her. Af og til hører man det stærke, gennemtrængende skrig af en måge, der fra Sundet er strejfet ind over søen, ligesom mågerne hver dag kommer hertil fra Ostia. Hører De? – Dér lød skriget af en! Hør, hvor hjemligt det klinger! Vidste jeg ikke, at jeg stod i Italien, ville jeg ønske, at jeg var i Danmark, eller rettere, at jeg snart må komme der igen."

"De har jo ønskestenene liggende ved Deres fod," sagde jeg, "De er jo efter Filippos udsagn de sibyller, som råder fremtidens gåder."

"Tror De," spurgte Verner atter den gamle, "at man med en sten kan nå herfra over til den modsatte søbred?"

"Ja," svarede han, "jeg har engang set det kunststykke blive gjort, men det var en anderledes karl end Dem, der kastede."

"Så?" spurgte Verner lidt stødt, idet han bukkede sig og tog en sten op. "Lad os da prøve en gang! Hvad ønsker du, Aabye?"

"At blive en duelig læge," svarede Aabye. "Det vil da sige at få en lavhjulet vogn, to heste og en kusk, hvis skæg svarer til bæsternes farve, for først med en sådan befordring kører man lige ind i dueligheden."

"Snak!" sagde Verner og kastede. "Det gider jeg ikke engang gøre et stenkast for. Nu har du det så godt! – Der plumpede både heste og vogn og kuskeskægget ned i søen og gik til bunds med det samme. Du får aldrig vogn i dine dage, Aabye!"

"Der kan De se," sagde den gamle. "Afstanden er for stor."

"Hvad ønsker De?" spurgte Verner og vendte sig til mig, uden at agte på den gamles bemærkning.

"Jeg ønsker," svarede jeg, "et liv, hvori jeg ikke behøver at ønske noget."

"Så vil jeg ikke kaste for Dem," svarede Verner. "Et liv uden ønsker er det værste, som De kunne ønske Dem, og jeg vil ikke bidrage til at det skulle gå i opfyldelse. – Og nu Deres ønske?" vedblev han, idet han henvendte sig til den gamle.

"Å," brummede denne, "blot at De vil høre op med de narrestreger, men da De vel næppe har lyst til at kaste for den

sags skyld, vil jeg dog prøve på at gøre sagnet til løgn. Jeg ønsker at gense den, som jeg i dette øjeblik tænker på."

Verner lagde sig tilbage. Der kom et underligt, jernfast træk om hans mund. Når man betragtede hans kraftige, atletiske skikkelse, var det let at se, at han havde ladet Aabyes sten falde langt nærmere, end han behøvede. Som en måge fo'r nu den hvide sten ud af hans hånd. Med en surrende lyd beskrev den en bue højt op mod den himmelblå hvælving. Vi tabte den næsten af syne, men pludselig klang det mod fjeldvæggen – stenen var nået derover.

"Det var som satan!" udbrød den gamle forbavset. "Det er mere, end jeg kunne gøre. Hvad ønsker De nu selv?"

"Det kan jeg ikke svare på," sagde Verner, der nu greb en flad sten, som lå ved hans fod. "Pas på denne, den skal flyve som en due!"

"Med oliebladet?" spurgte den gamle ironisk.

"Måske," svarede Verner, idet han atter lagde sig tilbage. "Se, hvor den sejler!"

Vi fulgte alle med vore blikke det hurtige bud, der susede og sang, som kom det fra en slynge. Til sidst forsvandt det for vore øjne. Vi hørte ingen lyd, hverken i vandet eller mod klippen, og den gamle udbrød:

"Jeg tror, Gud hjælpe mig, at den gik både over søen og klippen og blev liggende deroppe på grønsværet. Hør nu op og kom med, ellers risikerer De at slå folk ihjel i Genzano!"

Da den gamle om eftermiddagen trådte ud af sit værelse for at slutte sig til os andre, som i selskabsdragt stod i begreb med at vandre til villaen, var der rig anledning til latter og spøg over

hans klædelige, men fra det almindelige stærkt afvigende kostume. På hovedet bar han, som altid, en grå spidspuldet filthat, kun at den nu var finere og børstet med en omhu, der ikke var ham sædvanlig. Hans sorte fløjls vams så mere ud til at tilhøre en sømand end en billedhugger, men den fremhævede godt hans kraftige skikkelse og hævedes igen ved de stærke, brogede farver i det romerske silketørklæde, der var slynget om hans hals. Trods sommervarmen greb han sin brune, romerske kappe, som han i et kast slængte om den ene skulder. Når man sådan så ham med det lange grå og bølgende skæg, den folderige kappe, de ugarvede sko og den spidspuldede filthat, kunne man ikke andet end indrømme, at denne dragt – så lidt den stemmede med de fordringer, som moden stiller til, hvad vi kalder fashion – dog var malerisk smuk, ganske anderledes end det tilbehør af lakerede støvler, snævre handsker, rørpuldede hatte, og kjoler, der er en mellemting af knibtænger og svalehaler. I denne henseende havde især Aabye "fisket sig" særdeles op, som den gamle kaldte det, og trods al sin godmodighed var han dog nær ved at tabe tålmodigheden over alle de sarkasmer, som fra den gamles side regnede ned over ham.

"Husk nu endelig på," sagde han til sidst, da vi nærmede os villaen, "at De hverken siger 'principessa' eller 'felicissima notte'. Begge dele får De altid galt i halsen, og det er ting, der skal siges med anstand. Husk også på, at De ikke forsluger Dem i oliven, finocchi, salza piccante og de andre sager, som kommer før det egentlige måltid, og endelig, at De ikke efter bordet går omkring og siger "velbekomme". Det bliver betragtet

som en ligefrem grovhed mod værtinden, da man her antager, at hendes mad altid er så god, at den må bekomme enhver vel."

Lidt efter trådte vi ind i villaens gård, der på begge sider begrænsedes af to lave fløje, mens den egentlige hovedbygning med sin marmorsøjlehal og sine prægtige altaner lå længere henne imod baggrunden, skygget af hundredårige akacier, hvis fine løv spillede i sollyset. Foran portalen stod Léon de Ville, i færd med at hjælpe en ung, blond dame ned af den skummende hest, der nylig havde båret hende. Efter at han havde vist hende denne tjeneste og med stor courtoisie kysset hendes hånd, førte han hende ind i søjlegangen og ilede derpå hen imod os, idet han bad os undskylde, at det smukke vejr havde forlænget deres udflugt og nu var skyld i, at han på sin tilkommende svigerindes vegne ikke kunne modtage os med større anstand.

Aabye så meget højtidelig ud, mens disse konventionelle ord udtaltes, og hans højtidelighed syntes at tiltage, da vi trådte ind i den åbne søjlehal, hvorfra en bred, blankpoleret trappe af det hvideste marmor, med statuer på hver afsats, førte op til den høje stuetage. Han skubbede ængstelig til mig med hatten og hviskede:

"Hvad pokker hedder "Deres Nåde" på italiensk?"

Inden jeg fik tid til at svare herpå, havde Léon de Ville allerede åbnet døren, og vi trådte nu ind i en meget stor, med blomster og malerier rigt dekoreret havestue, fra hvis altan man havde den mest henrivende udsigt over Albanerbjergenes kuppelformede højder, over hvilke igen Monte Cavo og Rocca di Papa hævede sig blødt i vejret. I de få øjeblikke, hvori Léon de Ville forlod os for at melde vor ankomst, havde jeg rigelig lejlighed til nærmere at mønstre de omgivelser, hvorunder vi

befandt os, og som navnlig forbavsede mig derved, at de havde et forunderligt hyggeligt, næsten hjemligt præg, der var meget forskelligt fra den sædvanlige stive, italienske maner.

"Her er s'gu næsten ligesom hjemme hos os," var også Aabyes ord, efter at han i nogen tid havde set sig omkring. "Jeg tør vædde på, at det sybord er fra stolemager Hansen."

Kaminen i det ene hjørne af salen med den store vase fuld af skovbregner, rør, blåklokker og snerler fra søen, var så langt fra italienernes sædvanlige afsky for blomster i værelserne, at det ikke forundrede mig at se de hvide roser og hortensier, der stod i vinduerne, så lidt som det rige blomsterflor, der smykkede den åbne veranda. Fløjdørene til haven var åbne, men ikke forsynede med net. Det runde bord foran hjørnedivanen bar danske bøger, danske prospekter, og på opsatsen så man flere af Thorvaldsens arbejder. Hans Alexandertog var som frise anbragt under loftet, og de fleste malerier, der smykkede væggene, var af danske mestre. Jeg nærmede mig fortepianoet – Kuhlaus og Weyses navne hilste mig velkommen fra de første noder, jeg åbnede. En bog lå opslået ved siden af sytøjet på det store, ovale bord foran havestuens døre. Jeg så i den – det var Heibergs Intelligensblade, som nu uden antagonisme hvilede på et hæfte "Nye eventyr" af H. C. Andersen.

Inden jeg fik tid til at komme mig af min forbavselse, hørte jeg den fløjls portiere blive trukket til side bag ved mig, og i samme øjeblik så jeg Léon de Ville træde ind med to damer, der venligt hilste, mens han som vært forestillede os for hinanden.

Allerede ved det første øjekast måtte jeg give den unge franske entusiast ret i den skildring, som han i sin lille fortælling havde udkastet af de to kvinder, der havde haft så

væsentlig en andel i hans eventyr, men hvis jeg skulle have valgt, er jeg vis på, at mit hjerte havde knyttet sig til den ældste, et sådant udtryk lå der i hendes mørke øjne, så megen ånd og følelse spillede der om hendes fintformede mund.

Den gamle, der havde ventet at skulle tilbringe en kedelig aften i en lige så kedelig selskabssal, syntes at blive betydeligt bedre stemt ved at se disse to damer træde ind med en fordringsløshed, som i forbindelse med deres toilette ikke tydede på, at nogen stor forsamling var i vente. Aabye, der rimeligvis nu fandt det passende at anbringe den italienske hilsen, som han i så lang tid havde studeret på, udførte dette med en anstand, der fik det ulykkelige "principessa" til at knække på ikke mindre end tre steder, og den yngste af damerne til at se ud ad vinduet for at skjule sin overgivenhed.

"Jeg beder Dem," sagde fyrstinden, som med en håndbevægelse bad os tage plads, "om ikke at medbringe et ceremoniel, der måske er uundværligt i Rom, men som vi heldigvis kan aflægge på landet. – Titlen principessa er for mig ubehagelig," tilføjede hun med et vemodigt smil. "Den er nu til dags så godt som en parodi og søges af så mange og så forskellige, at den har tabt al den betydning, som ordet indeholder."

Jeg beundrede den melodiøse velklang, som tonede igennem disse få ord, der udtaltes i mit modersmål, og sagde hende en kompliment i den anledning.

"Jeg kan ikke tage imod Deres smigrende bemærkning," svarede hun og fæstede sine mørke øjne alvorligt på mig. "Jeg er ikke romerinde, som De måske antager. – Min vugge har stået langt fra Italiens land, men på den anden side har jeg været så

længe borte, at jeg næsten frygter for at have glemt det danske, skønt det er mit barndomssprog."

"Ja, tænkte jeg det ikke nok!" udbrød den gamle, idet han uden videre tog plads ved siden af hende. "Jeg ved ikke, om De længere kan huske os fra den forårsdag i Ponte Molle. Allerede dengang havde jeg en anelse om, at De hørte Danmark til."

"Jo," svarede fyrstinden alvorlig, "jeg husker desværre alt for vel den sørgelige dag, der ikke bragte os andet end ulykke og fortræd. Jeg har tit ønsket at kunne takke Dem for den bistand, som De dengang ydede os. – De er måske senere kommet til Rom?" tilføjede hun let henkastende til Verner. "Jeg tror ikke, jeg havde den fornøjelse at se Dem den formiddag i osteriet."

"Nej," sagde den gamle med sit lunefulde smil, "vi havde heller ikke den fornøjelse at se ham i de dage. Han var, som den rige mand i testamentet, faldet mellem røvere, indtil han fandt en barmhjertig samaritan, der tog sig af ham og frelste hans liv. Til gengæld optrådte han selv som sådan og frelste vor unge, franske ven, da han lå i sarkofagen."

"Hvad mener De – Léon i sarkofagen!" råbte den unge pige forundret. "Det var da morsomt! Har du hørt noget derom?"

Fyrstinden betragtede først Verner, som stod tavs lænet imod altandøren, og derpå Léon de Ville, der under dette udråb forgæves havde sendt den gamle vink og øjekast om at holde op.

"Der har jeg nok," tog denne til orde, "begået en dumhed, men jeg antog ikke, at man her kunne være uvidende om begivenheder, som har sat hele Rom i bevægelse. Jeg antog, at De selv bedst vidste, hvor nær vi har været ved at miste de to unge mænd, der har fristet så højst ulig skæbne?"

"Léon!" råbte den unge pige med en forfærdet mine. "Har du været i så skrækkelig fare uden at sige mig et ord derom? Fortæl dog, jeg beder dig! Hvad er der hændt? Du var da ikke den abbate, som folkene påstod at have set i haven?"

Jeg kastede et blik på fyrstinden. Hun var bleg, men det forekom mig, at Verner, der i dette øjeblik vendte sig for at gå ud på altanen, var blegere end hun. Situationen syntes at blive pinlig for alle. Den gamle var forlegen, Léon de Ville forstemt, og selv Aabye sendte mig et blik, som om han frygtede for en eksplosion.

"Hvad har der da været i vejen?" råbte den unge pige, idet hun gik hen til Léon de Ville og lagde hånden på hans skulder. "Fortæl os alt, Léon! Jeg kan ikke holde ud at være i den pinlige uvished, skønt du er frelst."

"Jeg tror," sagde den unge løjtnant, "at hr. Verner gør bedst i at fortælle sin historie først, da den på en vis måde danner en forløber for min."

"Er den uhyggelig?" spurgte den unge pige livligt.

"Ja, lille frøken," sagde den gamle på sin ejendommelige måde, "meget hyggelig er den just ikke."

"Å, det er dejligt!" råbte hun. "Så får jeg lov at lukke persiennerne! Det begynder allerede at mørknes. – Nu skal hr. Verner fortælle os sin historie så rædselsfuldt som muligt. Det bliver ligesom i gamle dage, når –"

"Vil De kalde på hr. Verner, Léon," sagde fyrstinden blidt, idet hun bøjede hovedet for at søge noget i sit syetui.

Let som en fugl fløj den livlige pige om for at lukke de grønne persienner, mens Léon de Ville løb af sted for at hente Verner. Da denne trådte ind, drejede fyrstinden sin stol således, at hun

kom til at sidde med ryggen til lyset, og efter at vi alle havde taget plads, begyndte Verner for anden gang sin fortælling. Ethvert publikum øver imidlertid sin usynlige indflydelse, og det var let at mærke, at Verner følte sig under trykket af en magt, som bragte ham til at give et referat af begivenhederne, der vel var det samme, som vi havde hørt, men dog et forskelligt. Idet han lod sin egen person forsvinde så meget som muligt, brugte han sin korte fortælling væsentlig som en ramme, for at det billede, Léon de Ville skulle rulle op for os, deri kunne glimre desto mere. Den unge franskmand derimod syntes at benytte den modsatte fremgangsmåde. Han var jo vis på, at der i denne kreds af tilhørere bankede ham et hjerte i møde, fuldt af forventningens og ængstelsens søde uro, og at to øjne, slørede af angstens tåreglans, hang ved hans læber, mens han talte. Med en langt stærkere ild, med en kraft og en fyrighed, ja med en digterisk begavelse, som jeg ikke havde tiltroet ham, fortalte han på ny om den skrækkelige ensomhed i sit fængsel, om Pietros og Verners mod og åndsnærværelse. Med fin takt vidste han at undgå alt, hvad der kunne såre fyrstindens følelser. Han var kun steget ned i sarkofagen for at prøve, om oldtidens romere havde været større end Bretagnes indbyggere, og et uheldigt tilfælde, ikke fyrsten, havde været årsag til hans frygtelige fangenskab. Det lille selskab lyttede med spændt opmærksomhed. Efter at fortællingen var endt, herskede der en tavshed, i hvilken man ville have kunnet høre en nål falde til jorden. Da fo'r med et den unge pige op fra sin stol og åbnede fløjdørene til altanen, så at det blanke, fulde månelys lig en sølvstrøm faldt ind i stuen og oplyste os alle. Den friske farve var forsvundet fra hendes kinder, der endnu var

fugtige af tårer. Med et inderligt glædesudbrud styrtede hun knælende ned for fødderne af Léon de Ville og skjulte sit ansigt ved hans bryst, mens hun hulkende udbrød:

"O, Léon, Léon! Hvor jeg takker Gud for at have dig her igen. Jeg var omkommet af sorg, dersom du havde lidt en sådan død!"

Derpå rejste hun sig og ilede hen til Verner, hvis hånd hun greb med en bevægelse, som om hun ville føre den til sine læber – i samme øjeblik traf hans blik hendes, og der lå et forunderligt, smerteligt træk om hans mund. Hvad enten det nu var dette eller bruddet på det konventionelle, der overraskede hende, ved jeg ikke. Hun blev lige så blussende rød, som hun før havde været bleg, og idet hun forvandlede sit håndkys til et stumt, taknemmeligt blik, forsvandt hun i sidekabinettet. Fyrstinden selv havde rejst sig og støttede sig med den ene hånd til den højryggede lænestol, hvori hun havde siddet. Månelyset skinnede på hendes fine ansigt og ædle profil. Hun var bleg, endnu langt blegere end søsteren. Der lå en forfærdelse, ja næsten en gru bredt ud over alle hendes træk. Hun fæstede et langt blik på Verner, hviskede et par ord til Léon de Ville, og da hun begav sig ind ad den modsatte dør, forekom det mig, at hun kun gjorde det med møje og ligesom vaklende.

"Jeg frygter for, at vi har forskrækket damerne med vore eventyr," sagde Léon de Ville og rejste sig. "Jeg ved ikke, om De, mine herrer, har lyst til at gå lidt om i haven? Vi kan da betragte den berømte sarkofag, der har spillet så sørgelig en rolle i min historie, at jeg næsten frygter for, at den vil blive taget bort, inden De næste gang besøger os."

Vi vandrede ud i den stive, efter italiensk mønster anlagte have, der i det fulde måneskin lå så dæmrende, og dog så klart

belyst, som hjemme hos os på en af vore vinterdage. I de grønne, tætslåede plæner var store blomsterbroderier anlagt, alle bestående af stærkt farvede, men ganske lave planter, som ved deres farver og figurernes konturer dannede forunderlige mønstre, lig dem, man ser i et kalejdoskop. Hist stod en antik torso, her sendte en fontæne sine plaskende stråler i vejret. På andre steder var mindesmærker fra Rom og Tivoli efterlignede en miniature, men alt var uden harmoni, uden smag, og disse dukkedekorationer i Roms umiddelbare nærhed forekom mig både grelle og latterlige. Hvad der var smukt, var derimod den mægtige allé af alme, som strakte sig inden for havens mur, for ikke alene dannede træernes kroner et hvælvet løvtag, hvorigennem månens stråler tittede ned, men som mægtige tove slyngede vinen sig omkring de gamle stammer, kastede sine slanke guirlander fra træ til træ, og hang med de fine svaje kviste, tæt dækket med det rigeste løv, lige ned til jorden, af og til gyngende svagt frem og tilbage i den kølige aftenluft. Med et åbnede et andet parti sig for os. Gamle pinjer strakte deres brede kroner op imod nattehimlen, sorte stenege kastede deres mægtige skygger, mens cypresserne som høje, slanke minareter pegede opad mod den sortblå himmel. Den stive stil, der var så fremherskende i den øvrige del al haven, forsvandt ganske i den lille park, vi nu trådte ind i. Krumme stier afløste de snorlige gange, blomsterbusketter og subtropiske bladplanter de kedelige opstillinger fra en svunden tid, og en frisk, naturlig skovbund de raserede og blomsterbroderede plæner.

"Det er fyrstindens yndlingssted," sagde Léon de Ville, henvendende sig til Verner. "Her får alt lov til at gro, som det vil, og former sig dog under skønhedens love. – Nu kommer vi til

noget, som vil interessere Dem," sagde han til den gamle, "hvis De ikke under Deres lange ophold i Rom allerede har set det før."

Den gamle svarede med et stumt nik – han var ikke synderlig stiv i det franske – og fulgte efter Léon de Ville, der bøjede nogle grene til side for gennem en genvej at nå målet. I baggrunden af den halvcirkelformede plads stod den berømte sarkofag, opstillet næsten som et alter, indviet til nattens og dødens tavse genier. Det fulde månelys faldt ned gennem løvet og belyste et marmorarbejde, som havde holdt sig vidunderligt, når man tog hensyn til dets tusindårige ophold i jorden. Op fra låget hævede sig en døende Psyche med Pandoras skæbnesvangre æske i sin hånd, og med et udtryk i sit ansigt så fuldt af skønhed og dog så lidende, så døende og så forsagende, at jeg blev stående, fasttryllet af beundring.

De andre havde taget sæde på en af de bænke, der begrænsede den halvrunde plads, bag hvilken nogle mægtige figenkaktus hævede deres fantastiske tornede skikkelser i vejret som underlige, stålgrå kæmper med gule fjerbuske i hjelmkammene.

"Har jeg ikke ret?" udbrød den gamle kunstner, idet han rejste sig og slog mig på skulderen. "Har det ikke været nogle helvedes karle, reverenter talt, disse gamle romere? Slog de ikke broer og buer, hvor vore moderne ingeniører næppe tør hænge deres jernkram? Og hvor er så det om tusinde år? – Og nu på kunstens område? Har vi ikke lært alt af dem, og er vi dog ikke begyndere i sinkelektien, når vi skal være ærlige mod os selv? Se engang rigtigt på det hoved! – Jeg får s'gu tit lyst til at smide

mejsel og fil fanden i vold, når jeg ser sådant noget! – Men man skal jo leve, – det er sagen."

Léon de Ville trådte til. Jeg så et underligt smil på hans ansigt, da jeg forklarede ham min gamle vens henrykte ord. Denne bemærkede imidlertid intet. Som sand kunstner var han i fuld begejstring og gennemgik med megen dygtighed hvert enkelt felt i det rige billedværk, indtil han på ny endte med sin yndling, den døende Psyche.

"Ingen," råbte han under en pause, i hvilken vi beredte os til at forlade det beundrede mesterværk, "er i stand til at gøre sådanne basreliefs, og der er, fanden tage mig, ikke en, som kan gøre et sådant hautrelief, som den Psyche, der hæver sig fra låget. Den er så udmærket, at ikke engang Thorvaldsen, hvis han levede, kunne gøre noget lignende, og han arbejdede dog godt."

Jeg så på ny det samme sarkastiske smil kruse sig om Léon de Villes læber – men denne gang mærkede den gamle det.

"Hvad griner han ad?" hviskede han til mig med et ærgerligt udtryk.

Léon de Ville syntes at forstå hans ord og vinkede ad os med en mine, som om han havde noget vigtigt at betro os. Vi fulgte ham til en lille pavillon, der lå længere inde i lunden. Her åbnede han døren og førte os ind i et rum, et slags museum i det små, hvor der i montrer og på hylder stod forskellige antikke sager, som var fundet i nærheden. Med en anstand, der, trods sin høflighed, dog havde noget sarkastisk ved sig, førte han den gamle kunstner hen til et langt bord, som dannede det midterste parti af værelset, og idet han strakte hånden ud mod det, indskrænkede han sig til det ene ord: "Voila!"

Den gamle blev målløs stående med øjnene stift hæftede på nogle marmorplader, som i sønderbrudte stykker var ordnet, så godt det lod sig gøre foran ham på bordet. Der var ingen miskendelse mulig. Det var klart for alle, at her lå sarkofagens oprindelige låg, sønderbrudt og mishandlet i den grad, at kun de rå omrids af figuren var tydelige, mens det ene endestykke, netop det, hvor Psychens hoved og bryst skulle findes, manglede.

"Det var som fanden!" udbrød den gamle kunstner, da han havde fået sit mæle igen. "De havde ret til at grine ad mig, hr. løjtnant! Ja, gu' havde De så! En sådan prostitution har jeg ikke oplevet i mine dage. I det forbandede månelys så det ud som –"

Videre kom han ikke. Med lange skridt styrede han ud af pavillonen under Léon de Villes hjertelige latter, som vi andre ikke kunne lade være at istemme. Vi så ham ile hen imod sarkofagen. Da vi nåede den, stod han på ny hensunket i tavs beundring af hautrelieffet.

"Det er s'gu godt alligevel!" sagde han ganske rolig, idet han vendte sig imod os. "Jeg gad nok set den, der har gjort det stykke arbejde! En har jeg kendt, som kunne gøre det, men han er død for længe siden."

"Mesteren kan De let få at se," svarede Léon de Ville. "Det er vor kære Fra Ambrosio, der har gjort det i sine ledige timer."

"Har han mange af dem?" spurgte den gamle med en mine, som om han antog, at Léon de Ville fikserede ham. "Hvis han har det, kan De hilse ham fra mig og sige, at han gør bedst i ikke at gemme sin mejsel i munkekutten, og at han duer til noget andet end til at smøre plaster og tælle kugler i et paternoster."

Léon de Ville ville svare, men en af tjenerne kom og meldte, at man ønskede at se herrerne i den store sal, hvor der var serveret.

Den stemning, der øjensynlig havde grebet i det mindste damerne ved Verners og Léon de Villes fortælling, syntes endnu at være fremherskende under den første del af måltidet. Fyrstinden var, trods de pligter, der påhvilede hende som værtinde, og som hun på den elskværdigste måde stræbte at opfylde, dog af og til distræt, og søsteren syntes ikke endnu at have forvundet den angst, hvori Léons eventyr havde sat hende. Lidt efter lidt veg dog denne stemning for den munterhed, som Léon de Ville vidste at udbrede omkring sig, og hvori han troligt understøttedes, snart af Aabye, snart af den gamle, der havde fyrstinden til bords. Da vi rejste os, var enhver skygge forsvundet. Den gamle trykkede min hånd med den forsikring, at det, så vidt han kunne huske, var første gang, han havde moret sig i fruentimmerselskab, men hun var også et stadsfruentimmer, det kunne han forsikre mig.

Kun på Verners pande hvilede nogle tungsindige skyer, der glimtvis forsvandt, for atter at komme så meget desto tydeligere tilbage. Næppe var vi atter samlede i havesalen, før Léon de Ville åbnede fortepianoet, anslog nogle akkorder og først med dæmpet, derpå med stigende røst sang en af disse gamle folkesange fra Bretagne, der måske mere end andre folkesange har den ejendommelighed, ved kunstløse midler at få hjertet til at strømme over. Der rejste sig en lille disput herom. Clara, som med lidenskabelig iver havde forsvaret de danske folkesanges forrang fremfor hvilket som helst andet lands, indtog nu Léons plads og foredrog med simpel

hjertelighed nogle melodier, der som ved et trylleslag førte os tilbage til hjemmet. Det er et gammelt ord, at intet vækker minderne sådan til live som toner og duft. Mens sangen om ridder Aage, der fæstede jomfru Else, klang fra den unge piges læber til Weyses forunderlige melodi, og mens jasminerne, som nu blomstrede for anden gang, sendte deres duft ind ad de åbne altanvinduer, følte jeg mig således hensat til en af vore herregårde på en stille juniaften, at jeg næsten undredes over, gennem altandøren at se det mørke Monte Cavo fortone sig mod nattehimlen.

Verner stod, som forhen, lænet op imod dørstolpen med et alvorligt, næsten mørkt udtryk i sit kække, mandige ansigt. Den gamle sad med foroverbøjet hoved på en chaiselong, mens fyrstinden tankefuld lænede sig til klaveret.

Da romancen forstummede, rejste den gamle sig pludselig op, gik hen til den unge pige og sagde med bevæget stemme:

"Jeg kan ikke sige komplimenter, frøken, men vil De tage imod en gammel mands tak, er den ærligt ment. – Det var en lang række billeder, som De der pludselig kaldte til live. Jeg har ikke hørt den melodi, siden Weyse selv spillede den for Thorvaldsen og mig. – De synger vel også, signora?" spurgte han uden videre indledning, idet han vendte sig mod fyrstinden.

"Nej, ikke mere," svarede denne med et smil, der skulle være forbindtligt, men smilet havde en så smertelig baggrund, og der var noget så forunderligt vibrerende i klangen af de to sidste ord, at jeg uvilkårlig fik en følelse af, at det var en af hjertets strenge, der her gav klang. – Ja, jeg var vis på, at hun

både ville og kunne synge ganske anderledes end sin søster, når tiderne kom.

"Synger De ikke, hr. Verner?" spurgte den unge pige pludselig, idet hun vendte sig imod ham. "De ser ud," lagde hun skalkagtigt til, "som om De havde et talent, De ikke ville åbenbare."

"Verner har en meget køn tenor," sagde den gamle, "når han er i humør dertil, men han gør sig kostbar og skal nødes."

"Jeg tror ikke," svarede Verner med en let bøjning, "at min stemme vil have nogen synderlig betydning, mindst når man har hørt en så smuk tenor som Léon de Villes. Men hvis damerne ønsker det," tilføjede han med et dulgt blik på fyrstinden, "så vil jeg naturligvis ikke undslå mig."

Clara rejste sig op og gav plads for Verner, som nærmede sig fortepianoet med en noget usikker mine. Han satte sig ned, greb nogle akkorder, som om han i hukommelsen søgte efter en eller anden gammel sang, og efter halvt fantaserende at have varieret nogle af vore gamle kæmpevisemelodier, som han arabeskagtigt slyngede sammen til et slags forspil, slog han pludselig et par akkorder kraftigt an og sang:

Jeg kender et land, som fra urtid blev lagt
højt mod nord, i det rullende hav.
De bølgende højder er hele dets pragt,
hvor egene grønnes og tjørnen står vagt
som væbner ved kæmpernes grav. –
Ja, vel er du lidet, mit fædrenehjem,
blev du målt efter fattigmands karv,
men dog går dit ry mellem folkene frem,
for fortiden tog du i arv!

Jeg kender et sted på min fædrenestrand,
– som et syn står det frem af min hu! –
Dybt spejler sig bøgen i skovsøens vand,
let åkanden gynger langs sivenes rand,
og roserne blomstre endnu. –
Ja, vel har af roser fra ungdommens vår
den bedste jeg selv vejret hen,
men tiden kan vel bringe fastere kår,
og selv har jeg rejst mig igen!

Nu fylder så lønlig en længsel mit sind,
lig en fugl går det frem imod nord,
hvor bøgen vifter i aftenens vind,
og rosen rødmer med blussende kind
og bøjer sig blysomt mod jord. –
Ja, skoven og vandet og rørenes sus,
alt det kan vel findes på ny;
men hvo skal vel tjælde mit kærligheds hus
og rejse dets tårne mod sky?

Der var i sangens simple ord, men især i den mig ukendte melodi, noget så vemodigt rørende, men dog så stolt og storslået, at jeg ganske blev grebet deraf og næppe lagde mærke til, at fyrstindens lette skikkelse bevægede sig forbi mig hen imod altanen. Da sangen var forbi, var hun forsvundet, og mens Verner indhøstede bifald både for sit foredrag og sin stemme, spejdede han forgæves efter det øjekast, der vist nok ville have været ham en kærere løn end de smigrende ord, hvormed Léon de Ville overøste ham.

"Lad det nu være godt!" afbrød den gamle den høflige franskmand, "Verner er for gammel til at spise sirup. Desuden,

jeg tror ikke længere på Deres tale efter den krønike, som De fortalte mig om den gamle Fra Ambrosio. Det var for galt!"

"Parole d'honneur!" udbrød Léon de Ville helligt. "Det forholder sig sådan, som jeg har fortalt. Han har selv hugget hele låget i løbet af et par måneder, alene fordi han engang hørte min tilkommende svigerinde beklage sig over, at det smukke antikke arbejde var blevet sønderbrudt. Kompositionen er strengt taget ikke hans egen, men alle detaljerne, og navnlig Psychens hoved er af ham selv."

"Jeg forsikrer Dem," sagde Clara, der bemærkede den gamles endnu tvivlende mine, "det forholder sig virkeligt sådan, som Léon fortæller. Fra Ambrosio har et meget stort talent, meget større end han måske selv ved af. Man siger, at han har været billedhugger, førend han blev munk i S. Vito. Han lærer mig at tegne og har selv tegnet en hel række skitser i mit album. Vil De se dem?"

"Jeg ville hellere se ham selv," brummede den gamle. "Den, der har gjort det låg, kan sagtens kradse noget op i et damealbum – havde jeg nær sagt. Ja, De må ikke se så fortørnet på mig! Jeg mener blot, at når man kan bygge en herregård, kan man sagtens lave en hønsesti. – Nej, for pokker, jeg mener –"

"De mener," sagde den unge pige leende, "at De helst vil se og tale med ham, og at vi damer ikke forstår os på kunst. Jeg kan så godt begribe begge dele. Det første kan De let få opfyldt. Han plejer at indfinde sig her hver aften for at give min søster underretning om dagens begivenheder i hospitalet. Men hans tegninger slipper De ikke for at se – *mine* skal jeg derimod forskåne Dem for."

"Det er en nydelig pige," sagde den gamle og så efter hende. "Ikke en smule stødt på mansketterne for det vrøvl, jeg kom til at sige. Jeg ved ikke rigtig, hvordan det er, men af og til kommer ordene så akavet ud af munden på mig, at det bliver langt grovere, end jeg egentligt mener. Det var godt, at jeg ikke kom til at sige det til fyrstinden, for hun er en perle, som jeg næsten tror, jeg er på veje til at blive forelsket i."

Claras tilbagekomst afbrød den gamles hjerteudgydelse, som hun måske ikke så let ville have tilgivet ham. Med en strålende mine bredte hun sit album ud på bordet foran den gamle, og snart var både han, Aabye og Léon de Ville inde i en levende samtale, hvorved jeg følte mig ganske tilovers.

Sangen og musikken havde sat mig i en underlig stemning. Jeg tror, at jeg led af hjemve eller måske rettere af denne ubestemte længsel efter hjemlighed og hygge, som undertiden overfalder en, når man i lang tid har flakket om i udlandet uden noget egentligt hjem, og da pludseligt træffer et sådant, der dukker op i al sin hyggelige ro. Haven lå foran mig i månens halvdæmrende lys. Luften var mild og varm, blomsterduften bølgede igennem den, og det var, som om alle gamle minder vuggedes i dens åndedræt og vaktes til live. Jeg kastede et blik om i salonen. Ingen bemærkede mig, og sagte sneg jeg mig ud i haven langs den lange almeallé, for på ny at nå egelunden, hvor jeg i al ro kunne indånde aftenens kølighed og hengive mig til mine drømmerier. Snart stod jeg igen på den halvcirkelformede plads, hvor sarkofagen hævede sig som et monument på en kirkegård, og hvor en enkelt fugl, hvis triller jeg ikke kendte, fløjtede fra en nærstående myrtebusk. Lidt efter lidt svarede en anden længere borte, men med undtagelse af disse to

fuglerøster, som førte deres for mig uforståelige elskovssprog, var aftenen så stille, at næppe et blad rørte sig. Jeg betragtede på ny denne mærkelige sarkofag, i hvis indre måske en eller anden prætorians eller prokonsuls ben var hensmuldret, og mens jeg gik rundt om den, måtte jeg på ny beundre den døende Psyche og beundre den dobbelt, nu da jeg vidste, at det ikke var noget mesterværk af antikken. Jeg steg op på en af de svære egebjælker, som dannede underlaget, og mens jeg så ned i det mørke gab, der ligesom opfordrede til ro og hvile, blev jeg grebet af en forunderlig lyst til at prøve, hvordan man følte sig dernede – en lyst, der stadigt tog til, jo mere jeg stræbte at vise den tilbage, og som rimeligvis stod i forbindelse med den, man føler til at styrte sig ned fra højder, eller, som selvmorderne, til at aflive sig på visse, i denne retning allerede berygtede steder. Da det her heldigvis ikke gjaldt så morderiske planer, gav jeg efter for min fantasi, der stadigt fremstillede Léon de Villes uhyggelige ophold for mig, og efter at have forvisset mig om, at stiveren både var solid og tilstrækkelig fast, svang jeg mig med et sæt ned i det mørke rum. Der er imidlertid intet, for hvilket selv den mest udskejende fantasi viger hurtigere end den kolde virkelighed. Næppe havde jeg følt trykket af den hårde sten, kulden fra marmoret og fugtigheden på kistens vægge, før jeg var blevet tilstrækkeligt afkølet og ville op igen. Til denne operation viste det sig imidlertid, at der krævedes en vis gymnastisk færdighed. Det smalle rum tillod ikke megen bevægelighed, og jeg var allerede nær ved at fortryde min uoverlagte skrinlæggelse, da jeg ved at hæve hovedet over randen så to skikkelser, der langsomt nærmede sig stedet, hvor jeg lå. Jeg antog først, at det var nogle af fyrstindens folk, som

den smukke aften havde lokket ud, men alt som de nærmede sig, skimtede jeg omridset af en kvindelig skikkelse, hvis sorte silkekjole raslede mod gruset i gangene, og ved hendes side en høj, ung mand, på hvis lyse panamahat og faste trin jeg øjeblikkelig genkendte Verner. Nysgerrig tittede jeg frem igennem mørket, og idet de trådte ind på den halvrunde, af månen stærkt oplyste plads, var enhver forveksling umulig – det var fyrstinden i sin kulsorte dragt og Verner, jeg havde for mig. Langsomt passerede de forbi. Han med sænket hoved og, som det syntes, i en ivrig, hviskende samtale; hun støttende sig til hans arm og af og til hævende blikket op imod ham. De havde allerede nærmet sig den modsatte udgang, og jeg begyndte allerede at lykønske mig til at være blevet fritaget for at blive et ufrivilligt vidne til denne mærkelige tête-à-tête, da hun pludseligt standsede, bandt det fine, hvide kammerdugstørklæde fastere om sit hoved og tog plads på en af bænkene, næppe tre alen fra mig.

"Se her, Henry, er min yndlingsplads!" sagde hun med sin blide, melodiske stemme, idet hun udstrakte hånden. "Her har jeg tilbragt alle de sorrigfulde timer, som jeg har haft, siden vi skiltes. Her har jeg siddet hver morgen og hver aften i de lange år, og nu, da jeg skal skilles herfra, forekommer det mig næsten, som om jeg ikke kan forlade denne plet, der har været vidne til mine dybeste og bedste tanker."

"Ak, Harriet," hørte jeg ham sige, "du ved ikke, hvor jeg i dette øjeblik føler mig lykkelig! – Det synes mig, at alt, hvad jeg i de tunge år har kæmpet og lidt, er for intet at regne mod de dages lidelser, der fulgte efter den dag, da jeg første gang mødte dig ved Albanersøen. Jeg kendte dig øjeblikkeligt, som ved et

lynglimt, men hvor pinligt var det mig ikke at modtage dette høflige smil, denne formelle indbydelse til, i det store selskab, der omgav dig, at bese den plet, som for mig havde været et lukket paradis. Ak, hvor angst og usikker var jeg ikke i hvert ord, jeg henvendte til dig – angst for, at du ikke kunne tilgive mig, usikker i håbet om din kærlighed, og kun sikker i den bevidsthed, at jeg gik en ny tid, fuld af skuffende kvaler, i møde. Da jeg gik, og du høfligt hilste mig til afsked med det forunderlige, formelle smil, som jeg aldrig har set hos dig før, da var jeg så sønderrevet og så fortvivlet, at det blotte syn af et menneske var mig til lede. Jeg havde kunnet knuge jorden sammen som en bold og kastet den bort i det uhyre verdensrum, dersom jeg havde haft magt dertil."

"Dåre, som du er!" svarede fyrstinden, idet hun blidt lagde sin hånd på hans skulder og lænede sit hoved til den. "Hvilket andet våben har en værgeløs kvinde, der er kastet ud i den store verden, når hun ikke må bruge formen som skjold! – Formen er det slør, der dølger vore lidelser for en verden, som kun benytte dem som stof til en konversation, formen er det brystværn, bag hvilket vi forskanser os mod angreb, der, skønt de bærer hele den ydre anstands præg, dog kun er ytringer af den forfinede vellysts råhed. Formen er den maske, hvormed vi tildækker de sande og inderlige følelser, hvorom den os omgivne verden kun ville tale som en ligegyldig ting – men gennem denne formens maske, der tilslører og indhyller alt, trænger dog blikket frem og havde du den dag, Henry, i stedet for at agte på mit smil, opfanget det blik, som jeg sendte dig til afsked, da havde du sparet dig mange dages uro og bekymring. Du siger, du har tænkt på mig, Henry? – O, du ved ikke, hvordan en kvinde kan

tænke på en mand! – Han tænker måske på hende i ny og næ, i de ledige øjeblikke. Hun derimod tænker på ham, som et barn tænker på sin moder – det er ikke roligt, dets øje ikke frit for gråd, før det ser hende igen!"

Verner greb hendes hånd og bøjede sig over hende for at løsgøre den brede mantille, der havde indviklet sig i de skarpe torne på de store figenkaktussers blade. Pludselig fo'r han tilbage med et forundret udråb, der fik hende til at vende hovedet om imod ham.

"Hvad er det?" spurgte hun. "Sårede de skarpe torne dig? Bløder du? – Kom, så vil jeg forbinde dig, som jeg gjorde den aften, da du ikke havde mod til at åbne dit hjerte for mig. Ak, havde du blot gjort det, Henry, da havde meget været anderledes. – Jeg havde tilgivet dig, det burde du anet. Jeg havde aldrig ophørt at elske dig. Det burde du vidst, og du burde have kuet den stolthed, der krympede sig ved at modtage en kvindes tilgivelse."

"Nej, ved Gud, Harriet, sådan var det ikke ment!" råbte han lidenskabeligt. "Jeg frygtede for at miste dig helt! – Ak, jeg vidste ikke dengang, hvor højt du elskede mig. Jeg anede ikke, at du under din landflygtighed bevarede så meget som mit navn, dette navn, som jeg her finder indskrevet."

"Og du aner ikke," svarede hun, idet hun lagde sin kind til hans, "at disse stive, tornede planter, som kun er form, dog er de eneste, til hvem jeg har betroet min hemmelighed! – Se på deres blade, og du vil ikke finde et eneste, hvorpå dit navn ikke er indridset! Som underlige, kolde spøgelser stod de her den første aften, da min fod betrådte disse gange. Jeg var næsten bange for dem, når jeg i skumringen vandrede dem forbi. Det

forekom mig, at de lignede sære, forstenede kæmper fra en svunden tid. Men lidt efter lidt lærte jeg dem at kende. De bærer her i Italien bud mellem elskende, og hver morgen, når jeg alene vandrede til denne plet, ridsede jeg med min nål dit navn i den grønne bark, for at det kunne vokse sammen med planten og tale til dig, dersom jeg skulle være død, når du engang kom til det sted, hvor jeg havde levet."

"Ak, Harriet," sagde han smerteligt, "hvorfor lod du mig i den lange tid slet intet vide? Hvorfor udspredte du rygtet om din død, så at ethvert håb slukkedes for mig?"

"Hvad skulle jeg lade dig vide?" svarede hun vemodig. "At jeg var solgt, givet hen til en mand, som jeg foragtede og afskyede, og som dog ingen kunne løse mig fra – kunne det bringe dig nogen trøst? – Ikke har *jeg* udbredt rygter om min død, men han, som for at hævne sig pinte og forfulgte mig, fordi han vidste, at jeg havde elskede i hjemmet. Dog bar hans onde gerning én god frugt. Den bragte mig min søster herned, og med hende ligesom et frisk pust deroppe fra Danmark, uden hvilke, jeg ikke tror, at jeg havde gennemlevet det sidste år."

"Og med hende Léon de Ville, og med ham mig! – Velsignet være den aften, da jeg fattede det ubesindige forsæt at vove mig ud i Campagnen! Uden dette havde jeg måske næppe genfundet dig."

"Ak, tal ikke derom," sagde hun gysende. "Jeg kan ikke tåle at tænke derpå. Vel vidste jeg, at Pisani var ond, lav og hævngerrig, men at han med roligt overlæg kunne lade et menneske vansmægte i den forsmædeligste død – nej, det havde jeg ikke troet om ham! – En enkelt gang tænkte jeg, at jeg måske bedømte ham for strengt, og at der muligt var en eller

anden god side hos ham, men nu er selv tanken derom udslukket. Som han har pint, plaget og forfulgt mig, således foragter jeg ham nu i alt, selv i hans minde, og jeg velsigner den dag, som drog dødens gitter imellem os!"

"Jeg forstår ikke," spurgte Verner efter et ophold, "hvordan det var muligt, at han kunne vinde nogen magt over dig, og hvordan din fader kunne tillade, at du ægtede en mand, der var værre end den bandit, som skilte ham ved livet."

"Ak, Henry," svarede hun smerteligt, "hvordan kan du, selv om det tusinde gange var blevet dig fortalt, tro, at han har haft nogen magt over mig? – Aldrig har han formået at aftvinge mig selv det svageste kærtegn. Jeg var hans slavinde – han havde jo betalt mig – skønt jeg derved ikke befriede min stedfader fra den sørgelige skæbne, der endte hans liv. Da min ægtefælle mærkede, at denne slavinde så lidt lystrede ham, at hun på en vis måde blev hans herskerinde, fængslede han mig til denne villa, hvor jeg var mest fri og lykkelig i de timer, hvori han var borte. Ak, Henry, anede du de rædselsfulde optrin, der har fundet sted imellem os, da ville du i sandhed forundres over, at jeg havde så meget mod, efter først en gang at være blevet kuet."

"Harriet," sagde Verner, "langt mere end tabet af dig har den tanke pint mig, at du var bundet til den mand, som jeg mindst i verden ville se dig givet hen til. Jeg forstår ikke, med hvilket tryllemiddel du har vidst at betvinge en natur, der i sin slethed ikke veg tilbage for noget i verden."

"Det er sørgeligt at sige," svarede hun, "men kun ved hans egen slethed holdt jeg ham bundet. Du ved, at han alt førend vor afrejse fra Danmark havde indviklet min stedfader i et vidtløftigt foretagende, der allerede dengang stod på nippet til

at briste. For at redde, hvad der muligt var at redde, drog vi herned. Jeg blev da det ulykkelige offer, som han betingede sig for at frelse min stedfaders navn og rygte. Jeg husker næppe de dage mere. De står ligesom et tomt rum i min tilværelse. Jeg blev bestormet med bønner, formaninger og trusler, jeg vidste næppe mere det sted, hvor jeg kunne søge hen for at finde hvile og ro. Tabet af dig og den mistro, man havde indgivet mig til dig, satte mig i en tilstand af sløvhed og ligegyldighed, hvori jeg lod mine omgivelser handle, som de ville. Kun da Milanos klokker ringede til min brudefærd, var der et øjeblik, hvor jeg kunne have sprunget ud af vinduet for at knuse mig mod stenbroen – jeg havde ikke mod dertil, og vejen gik til kirken. Men ved alteret svor jeg hellere at lade mig dræbe end at give efter for det mindste af hans ønsker. Jeg var fast bestemt på, dersom han tvang mig også dertil, da at berede ham et liv så pinefuldt, at han ikke skulle kunne holde det ud. O, jeg kender intet mere uværdigt for en mand, intet mere hadefuldt, mere udslukkende enhver gnist af kærlighed, end det, at ville tvinge en kvinde!"

"Hvad skete da, Harriet?" spurgte Verner, idet han drog hendes hænder til sig, med hvilke hun i sin bevægelse havde tildækket sit ansigt.

"Da vi kom hjem," hviskede hun sagte, "kom der pludseligt efterretning om, at hele foretagendet var mislykket, og at min stedfader var ruineret, mens *han* kun havde lidt et ubetydeligt tab. Der opstod en forfærdelig scene imellem dem, som endte med, at d'Acorda befalede mig at følge med sig. Jeg afslog det bestemt, da min stedfader som en følge af sin sindsbevægelse havde fået et anfald af den sygdom, hvoraf hans liv flere gange

havde været truet. Han var pludselig ligesom ældet. Kun jeg måtte våge ved hans seng, for moder var så angrebet af de sidste dages begivenheder, at hun ikke kunne gøre det. Du ved ikke, hvor han den nat angrede, hvad han havde gjort imod mig. Han kaldte d'Acorda en skurk og bedrager, forklarede mig hele sagens sammenhæng og gav mig papirer i hænde, ved hvilke det blev mere end klart, at d'Acorda virkelig var det. Det er kun ved disse, at jeg har kunnet styre hans tøjlesløshed, da jeg senere blev overgivet til ham. Henimod morgen indtraf min stedfaders død. Moders påfulgte otte dage efter, og min tante, der var taget ned for at pleje hende, og med hvem jeg aldrig har stået på nogen god fod, tog Clara tilbage med sig til Danmark og overlod mig til min skæbne."

"Hvor du har stået ene og forladt!" udbrød Verner og omfavnede hende.

"Men du da?" spurgte hun. "Har du da været det mindre?"

"Du ved det!" råbte Verner, idet han sprang op. "Hvo har kunnet fortælle dig det?"

"Ak, Henry," svarede hun sørgmodig, "tror du, at jeg kunne leve uden at have kundskab om dig? Har du glemt din eneste ven, den eneste, der i sandhed ville dig vel? Har du glemt Frederik From?"

"From!" gentog Verner forbavset. "Han rejste jo udenlands kort efter –"

"Ja, kort efter at du var blevet såret i din duel med Brandt," sagde hun og bøjede sig over ham. "O, hvor kunne du så ubesindigt sætte et liv på spil, der var mig så dyrebart? – Henry, jeg ved alt. Duellen, din påfølgende sygdom, din uhyre nød – alt

har jeg erfaret gennem From, som igen stod i forbindelse med den unge læge, der så ædelmodigt tog sig af dig."

"Med Aabye!" råbte Verner, idet han forbavset fo'r op. – "O, Harriet, sig mig," tilføjede han næsten hviskende, "var det din usynlige hånd, der drog mig ud af nøden? Var det dig, der var min ukendte velgører, uden hvis hjælp jeg aldrig havde rejst mig igen?"

"Ak, tal ikke derom," svarede hun sagte. "Min landflygtigheds tid er gået hen med at hjælpe dem, som var syge og sorrigfulde. Kun på den måde turde jeg anvende det guld, over hvilket der eller ville have hvilet en forbandelse."

"Harriet!" råbte han, idet han styrtede ned for hendes fødder og greb sømmen af hendes kjole, som han førte til sine læber. "Jeg forstår næppe din kærlighed, som jeg så lidet har fortjent! Jeg forstår ikke, at du ikke på ny forstøder mig. Ak, hvor langt var jeg fra at ane, at din kærlighed fulgte mig i nødens dage? Jeg troede, at min ubekendte velgører endnu var sir Henry Vernon, der, forsonet med min brøde, kort før sin død havde forandret sine bestemmelser med hensyn til mig."

"Nej," svarede hun og hævede ham op, "det var ikke ham. Jeg ved nu alt. – Din fader var en langt ædlere mand end hin lunefulde englænder. Har du været nedbøjet over din moder, Henry, da vil du med dobbelt ret kunne se op til ham, som hun svigtede, og som næst dig er den mand, jeg skatter højest i Verden."

"O," råbte han, "du har lettet den sidste sten fra mit hjerte, og nu slår det frit og frejdigt, som aldrig tilforn. Her er den ring, som jeg engang trolovede dig med, og som du atter gav mig tilbage. Lad den på ny sno sig om din finger og glem de tunge

dage, der er henrundne, siden den voldte så megen sorg og kummer."

"Nej, ikke den!" udbrød hun med en afværgende håndbevægelse, der fik ringen til at fare ud af hans hånd, så at den sprang hen ad jorden og klingrende slog imod sarkofagen. "Ingen mistroens og mistillidens slange skal længere skyde sig imellem os. Lad den ligge, Henry! – – O Gud, jeg hører stemmer – kom, følg mig! – Jeg ville ikke for alt i Verden, at nogen traf os her."

De fjernede sig med hurtige skridt, og næppe havde jeg fået tid til at smutte ud af mit ufrivillige skjulested, før jeg så Léon de Ville med det øvrige selskab nærme sig fra den modsatte side af haven.

"Nej, hvor De gjorde mig forskrækket!" råbte Clara med et lille skrig, da jeg trådte frem. "Den afskyelige sarkofag! – Jeg tør ikke gå alene forbi den i mørke, så spøgelsesagtig ser den ud. Finder De ikke, at den minder om statuen i "Don Juan"?"

"Jo, påfaldende," svarede den gamle med en let grimasse. "Især når man sætter en hest ovenpå. Dette her kan da kun gælde for fodstykket, min smukke frøken."

"Hvor De er uforskammet!" udbrød Clara leende. "Jeg mener blot, at den bringer mig i den samme stemning, som statuen i "Don Juan", og så vil De, som er kunstner, sætte en hest ovenpå og lade dette dejlige billede søndertrædes af hestehove?"

"Nej, min salighed om jeg vil! Ikke for alt i Verden!" råbte den gamle. – "De ved ikke, frøken," vedblev han, idet han standsede og på ny betragtede den døende Psyche, "hvilket underligt indtryk den figur har gjort på mig. Den har vakt en hel række ungdomsminder til live hos mig. Jeg har kun kendt én, der har

gjort noget på den ejendommelige måde som det dér; men han er for længst død og borte. Nu havde jeg nok lyst til at se den, der således har forstået at følge ham efter."

"Det kan de let komme til," svarede Clara, idet hun vendte sig om og pegede op ad gangen. "Der kommer Fra Ambrosio for at give min søster melding for i dag. Nu kan De jo selv tale med ham!"

Mit blik fulgte den retning, som den unge pige betegnede, og frem gennem løvgangen så jeg den mand komme, som Verner alt havde omtalt, da han på Piazza del Popolo fortalte os sine eventyr i Campagnen. – Jeg kom til at tænke på ridder Jernskæg, da jeg så denne kæmpeskikkelse skride frem i sin brune dragt og med et skæg, der syntes at lyse i måneglansen. Den simple, brune kutte, en rosenkrans af ufarvede træperler og et par grove sandaler, opbundne med hampesnore, udgjorde hele hans klædedragt, og dog skred han frem med en anstand og sikkerhed, som om han i stedet for tonsuren bar en krone om sin isse. Han hilste ikke, men gjorde velsignelsens tegn, da han gik forbi os og nærmede sig fyrstinden, der, fulgt af Verner, kom ham i møde ad den samme vej, hun nylig havde forladt. Den gamle betragtede ham med et gennemborende blik, idet han passerede ham forbi; men Fra Ambrosio syntes slet ikke at bemærke det, og gav i få, korte og ubetydelige ord sin beretning til fyrstinden. Denne lyttede adspredt dertil, mens Verner gjorde tegn til mig, at jeg skulle tage ringen, der glimrede i måneskinnet ved foden af sarkofagen.

Fra Ambrosio syntes forbavset over den talrige forsamling, han forefandt, og hans rolige blik vandrede søgende fra det ene fremmede ansigt til det andet. Fyrstinden bemærkede dette.

Hun rev sig med en vis tvang ud af de drømmerier, hvori hun havde været hensunket, og præsenterede os for Fra Ambrosio, én for én, idet hun rødmede stærkt, da hun nævnede det skæbnesvangre Enrico Vernero, dottore danese. Fra Ambrosio lagde imidlertid ikke mærke dertil. Klangen af et andet navn syntes ganske at have lagt beslag på hans opmærksomhed, og han stirrede ufravendt med et halvt spørgende, halvt tvivlende blik på den gamle, hvis øjekast vekselvis delte sig mellem den lette slumrende Psyche på sarkofagens låg og den mægtige kæmpeskikkelse, der i månens fulde glans stod for ham.

"Malm!" udbrød den gamle pludseligt, idet han styrtede frem imod ham og greb begge hans hænder. "Tal! – Er det dig?"

"Kristian! – Husker du mig endnu?" råbte Fra Ambrosio og bredte armene ud imod ham.

"Du lever!" råbte den gamle med glad stemme. "Du kender mig igen! – Jeg vidste, at du måtte leve, thi kun du, kun du har kunnet gøre dette."

De to længe adskilte venner styrtede i hinandens arme. Den gamle hulkede højt. Jeg havde ikke troet ham i stand til en så heftig bevægelse. Spørgsmål fulgte på spørgsmål uden at finde noget svar. Fra Ambrosio var alt for bevæget dertil, og han havde i den lange adskillelsens tid næsten glemt det sprog, hvori han og hans genfundne ven i så mange stille timer havde ført deres fortrolige samtaler.

Da de første stemningers strøm havde lagt sig, greb den gamle Fra Ambrosios hånd og førte ham hen til sarkofagen.

"Det er din Psyche, Malm!" sagde han med blød stemme. "Bedre og skønnere end nogen sinde før!"

"Ja," svarede Fra Ambrosio med sitrende læber. "Jeg har lagt hende som opstandelsens tegn på støvets gemme. Først der vil vi samles!"

"Samles?" udbrød den gamle og greb med heftighed hans hånd. "Du tænker da ikke på at dø, Olaf? – Du må vende tilbage til Rom! Du kan endnu føre din mejsel!"

"Nej," svarede fra Ambrosio, idet han med et resigneret blik betragtede den gamles stærkt bevægede træk. "Mit liv har været en forberedelse til døden. Hvad jeg har udrettet, vil bestå, skønt det ikke er hugget i marmor. Jeg har begravet mig for Verden og vender aldrig mere tilbage!"

Den gamle fo'r med hånden over ansigtet og bøjede sit hoved for at skjule sin bevægelse. Hans blik faldt på Verners ring. Han bukkede sig, tog den op og rakte den spørgende til Fra Ambrosio.

"Kristian!" råbte denne, idet hans mægtige skikkelse ligesom sitrende sank sammen. "Hvem har givet dig denne ring? For Guds skyld, tal!"

Den gamle stirrede med et forbavset blik på Fra Ambrosio, hvis hele tankegang syntes omsluttet af dette magiske tegn. Verner stod tavs – han var ligbleg og lænede sig til det ene hjørne af sarkofagen.

"Fra Ambrosio!" udbrød fyrstinden bevæget og lagde sin hånd på hans skulder. "Følg med os. – Vi vil tale sammen om en sag, som kun jeg og én til er indviet i. Natten vil bringe den klarhed, som så mange dage ikke har formået at give."

Nogle dage efter, på en dejlig sommeraften, vandrede Aabye og jeg op og ned i den kølige buegang, der omgiver haven i

klosteret S. Vito. Små, lave døre førte ind til de forskellige celler, men hver gang vi kom forbi den, hvorpå der var malet et dødningehoved, fra hvilket en spraglet sommerfugl hævede sig mod himlen, standsede vi med spændte miner og vandrede tilbage til klosterets store, åbne port, uden for hvilken to af fyrstindens rejsevogne holdt forspændte. Den ene var tom, i den anden sad Léon de Ville og Clara i livlig samtale, mens Pietro i en jægers strålende liberi stod ved vogndøren og skottede op til den smukke Marietta, der smilende sad på bukken. Pludselig hørte vi trin genlyde i den stille buegang. Det var fyrstinden og Verner, der kom os i møde. Begge så alvorlige ud, og bag efter dem fulgte den gamle med Fra Ambrosio ved siden.

"Tager han med?" spurgte Aabye deltagende.

Verner rystede på hovedet, men svarede ikke.

Vi trådte ud ad portalen. Det rige, smilende bjerglandskab lå udbredt for vore fødder, rødmende i den nedgående sol, mens månen, som en bleg, næppe synlig halvring, stod højt på den vestlige himmel.

Fyrstinden og Verner tog i stærk bevægelse plads på den vogn, der bar Léon de Ville og hans unge brud, mens Aabye, den gamle og jeg satte os i den anden. Der stod endnu en plads åben. Den gamle pegede på den, mens han lænede sig over vognens karm og endnu en gang trykkede Fra Ambrosio i hånden.

Denne gjorde en afværgende bevægelse og hviskede med brudt stemme: "Farvel, Kristian! – Farvel! – Gud være med Eder alle!"

Endnu en gang måtte han hen for at trykke Verners og Harriets hånd og give dem sin velsignelse. – Da knaldede piskene, Pietro sprang op på tjenersædet, og nedad gik det i rullende fart forbi vigner og vinløv – de første skridt imod hjemmet!

Men hver gang vejens slangelinje snoede sig sådan, at vi endnu en gang fik en udsigt til klosteret, så vi Fra Ambrosios høje skikkelse stirre efter os med armene korslagte over det brede, mægtige bryst.

Først i dalen skjultes han og S. Vito for vore spejdende blikke.

Note 3: **Tempora mutantur, etc.:** Tiderne forandres, og vi forandres med dem.

Om "Fra Piazza del Popolo"

Forfatter: Vilhelm Bergsøe (1835-1911).
Org.udgave: *Fra Piazza del Popolo. Livsbilleder, samlede i Rom.* P. G. Philipsens Forlag, København 1867.
Denne udgave baseret på: Vilhelm Bergsøe: *Fra Piazza del Popolo. Novelle-Cyclus.* 14. udgave. Gyldendalske Boghandel – Nordisk Forlag – København og Kristiania 1916.
Redigeret af: Vivi N. Jensen.
Forside: Efter frontispice i 3. oplag (1873): Xylografi af Frederik Hendriksen (1847-1938) efter motiv af Carl Frederik Aagaard (1833-1895).

ISBN 978-87-7979-949-3

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-184-8 (Ølstykke 2010).

